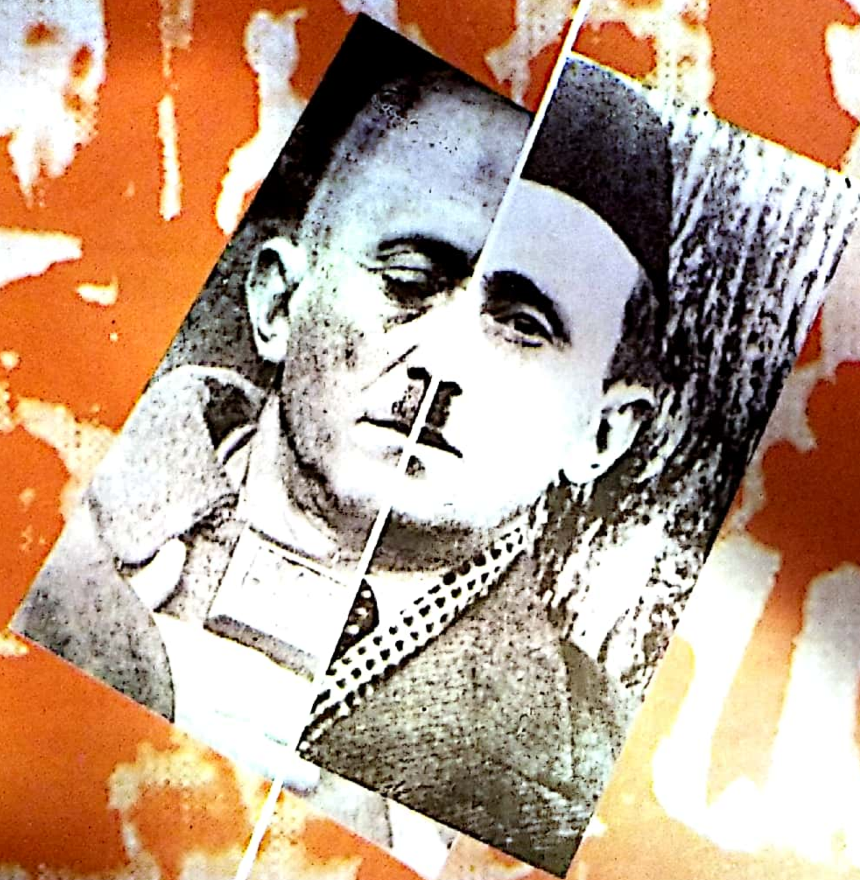
Nihad Halilbegović

BOŠNJACI U JASENOVAČKOM LOGORU

Nihad Halilbegović
BOŠNJACI U JASENOVAČKOM LOGORU

Izdavač:
Vijeće Kongresa bošnjačkih intelektualaca

Za izdavača:
Prof. dr. Sabira Hadžović

Recenzenti:
Dr. Safet Bandžović
Dr. Bećir Macić

Urednik:
Arif Zulić

Lektor:
Fahra Lušija

Naslovna strana, dizajn i DTP:
Emir Teskeredžić

Štampa:
"DES" d.o.o. Sarajevo

Za štampariju:
Džemal Bašić

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

343.819.5(497.5=163.4*3)"1941/1945"(093.2)

HALILBEGOVIĆ, Nihad
Bošnjaci u jasenovačkom logoru / Nihad Halilbegović. - Sarajevo : Vijeće Kongresa bošnjačkih intelektualaca, 2006. - 502 str. : ilustr. ; 29,7 cm

ISBN 9958-47-102-7

COBISS.BH-ID 14982918

Nihad Halilbegović

BOŠNJACI U JASENOVAČKOM LOGORU

Sarajevo, 2006. godine

Amiri, Dženani i Nedimu

RIJEČ ČITAOCU

Bošnjaci (Muslimani) su donedavno bili jedini narod u Evropi koji nije imao svoju pisanu historiju. Poznati američki historičar Santanaja tvrdi: "Onaj narod koji ne spozna svoju historiju osuđen je da je ponavlja". Ova neumitna istina je bila bolna za Bošnjake koji su na svojoj koži pretrpjeli najmanje deset genocida, etničkih čišćenja, najtežih oblika zločina, silovanja, ubistva, a u međuvremenu oduzeto im je bilo i njihovo historijsko ime – Bošnjak[1], ograničeno pravo na vjeru, zabranjeno ili osporavano proučavanje i pisanje o vlastitoj književnosti, historiji, kulturi i sl. Do prvih demokratskih izbora (1990. godine) bile su zabranjene sve bošnjačke institucije.

Bošnjaci su u posljednjem genocidu (1992.-1995.) za vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu od strane Savezne Republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore), a kasnije i Republike Hrvatske, te domaćih zločinaca (četnika i ustaša), protjerani, "sabijani" u središnji dio Bosne i Hercegovine i nekoliko enklava, a njihova pradjedovska zemlja oduzeta im je.

Poslije svakog zločina nad Bošnjacima je bio period zatišja ili šutnje, a onda je nastupala laž, falsificiranje događaja (historije) i ponovo zločini. Primjera je zato na pretek. Navest ću samo jedan.

U fašističkoj tvorevini NDH ustaše hapse dvojicu sinova uglednog građanina Mostara hadži Avdage Balića, Mustafu 1942. i Mirzu 1944. godine. Odvode ih u logor Jasenovac i nakon strahovitog mučenja ubijaju. Poslije 48 godina (1993.) i trećeg sina hadži Avdage (koji je u međuvremenu umro), poznatog Mostarca i doajena skakača sa Starog mosta, Emira, hapse i u logor Heliodrom zatvaraju jedinice HVO-a, koji je formiran u paravojnoj tvorevini Hrvatska zajednica Herceg Bosna.

Zatočenik Jasenovačkog logora Fahrija Ajanović na kraju predavanja, koje je održao u organizaciji Vijeća Kongresa bošnjačkih intelektualaca (3.4.1990. godine), kaže: "I na kraju generatori ovog zadnjeg rata, genocida i zločina nad Bošnjacima, ustvari, su najčešće očevi i djedovi koji su sa mnom tamo bili (u logoru). Da su imalo povukli iskustva iz Jasenovca, ja tako mislim, možda bi se zamislili prije nego što bi ono učinili s Bošnjacima u Prijedoru, Zvorniku, Foči i drugim mjestima u Bosni i Hercegovini."

S obzirom da se u ovom periodu nalazimo pod udarom falsificiranja historije[2], potrebno je reagirati smireno, sa argumentima. Šutnja sa naše strane (bošnjačke) bila bi podrška ubijanju istine. I, upravo iz tih razloga, otpočeo sam istraživanje stradanja Bošnjaka (Muslimana) u Jasenovačkom logoru. Neposredni povod je bio prešućivanje, pa i negiranje stradanja Bošnjaka u logoru, posebno prilikom obilježavanja godišnjice proboja logoraša. Pojedini srpski i hrvatski historičari i državni zvaničnici falsificiraju nacionalnu strukturu stradalih u Jasenovcu, izostavljajući Bošnjake kao žrtve Jasenovca. Uopće ih ne spominju kao stradalnike, kao da oni nisu bili žrtve logora. Pominju se Srbi, Jevreji, Romi, Hrvati, Slovenci, čak i jedan Čeh i Norvežanin. Bošnjačke žrtve u Jasenovcu uopće ne pominju, vjerovatno da bi negirali ili umanjili njihovo učešće u ukupnom stradanju, što su kontinuirano činili od Drugog svjetskog rata do danas. Ma koliko prešućivali i umanjivali stradanje Bošnjaka u Drugom svjetskom ratu, moraju se ipak

---

[1] Ime Bošnjak je plebisticarno prihvaćeno, odnosno vraćeno je staro ime na Drugom Bošnjačkom saboru 28.09.1993. godine. Ovu je odluku Skupština Republike Bosne i Hercegovine u aprilu 1994. godine ozakonila u vidu amandmana na Ustav Republike Bosne i Hercegovine. Nakon toga ime Bošnjak (Bošnjaci) je potvrđeno Dejtonskim sporazumom od 21.11.1995. godine i Ustavom Bosne i Hercegovine kao njegovim sastavnim dijelom.

[2] Tvrdnje pa i pokušaji dokazivanja da su se Sarajlije same poubijale pred Markalama ili da je Armija RBiH srušila Stari most u Mostaru.

suočiti sa istinom, a ona glasi: Bošnjaci su, najveći stradalnici u Drugom svjetskom ratu (pored Jevreja). To je neumitna istina s kojom se nacionalisti iz drugih naroda ne mogu pomiriti niti će se ikada pomiriti. To je njihov problem. Na nama je (Bošnjacima) da nastavimo ići putem koji su trasirali naši očevi i djedovi, a to je put istine, anifašizma i antitotalitarizma bilo koje vrste.

Jasenovačku tragediju koriste nacionalisti kako bi manipulirali masama. Služe se brojevima umjesto imenima nastradalih. Jedni enormno povećavaju broj stradalih. Drugi taj broj potpuno minimiziraju. Navest ću dvije krajnosti u "loptanju" brojevima nastradalih u Jasenovcu. Doktor Radomir Bulatović u svom "naučnom" radu tvrdi da je Jasenovac: "progutao više od 1 110 929 lica, od kojih najviše Srba".[3] Ovom tvrdnjom Bulatović je najviše štete nanio istini o Jasenovcu a posebno sebi kao i svojim kolegama historičarima i političarima koji su mu davali veliku podršku.[4]

Druga krajnost je "podatak Komisije Hrvatskog državnog sabora, na čijem je čelu bio Vice Vukojević (to je, ustvari, zvanična verifikacija od strane države – Republike Hrvatske), o 2238 žrtava Jasenovca, i "čak" 293 ubijena, Jevreja."[5] Teško je povjerovati da najviši organ (državni sabor) stoji iza tako velike laži svoje komisije.

U licitiranju brojevima ubijenih u logoru Jasenovac srpska strana se zabarikadirala sa cifrom od 700 000 ubijenih, iako ima i tu izuzetaka. U blizini Jasenovca, na bosanskoj strani, na velikim panoima piše "Jasenovac 700 000 ubijenih". Minimiziranja broja ubijenih u Jasenovcu su naročito učestala nakon Tuđmanovih "Bespuća povijesne zbiljnosti" i podatka o 50 000 žrtava[6], koje je kasnije za potrebe političke propagande sveo na 20 000[7] ubijenih u Jasenovcu.

Značajan broj hrvatskih historičara i političara je bliži istini u vezi sa brojem ubijenih u Jasenovcu (80 000 do 100 000 ubijenih). Žrtve nisu brojevi, one imaju svoja imena i prezimena. I moje istraživanje se upravo zasniva na istraživanju stradanja Bošnjaka-Muslimana sa imenom i prezimenom. Nadam se da će i srpska i hrvatska strana zamijeniti brojeve imenima i prezimenima stradalih i samo sa takvim podacima izaći u javnost. Ima dovoljno historijskih izvora na osnovu kojih se može utvrditi barem približna istina o broju nastradalih u Jasenovcu (po imenu i prezimenu i drugim podacima).

Značajan doprinos o utvrđivanju istine o logoru Jasenovac je dao historičar Antun Miletić u knjizi "Koncentracioni logor Jasenovac". U tom djelu, koje se sastoji od više tomova, historičar Miletić opširno i temeljito je obradio logor Jasenovac (sa relevantnom dokumentacijom) a posebno zločince i žrtve tog tragičnog logora. Iz obimne dokumentacije se mogu uočiti žrtve bošnjačke nacionalnosti.

---

[3] *Radomir Bulatović „Koncentracioni logor Jasenovac", Sarajevo, 1990. godine, str. 426.*

[4] *Doktora Bulatovića sam dobro poznavao. U vrijeme dok je bio predsjednik Općine Centar u Sarajevu ja sam vršio funkciju sekretara za Narodnu odbranu grada Sarajeva (deset gradskih općina) i u isto vrijeme sekretara za Narodnu odbranu Općine Centar.*
Bulatović je prvo bio komunista, titoista, a onda odjedanput srpski nacionalista. Često smo se verbalno sukobljavali. Naime, naši interesi su bili različiti. Ja sam sklonio vojnu dokumentaciju (kartoteke i kartone), a on je kao eksponent JNA i SDS-a energično insistirao na vraćanju dokumentacije, prijetio sudom i sl. Jedan događaj mi je potvrdio da je on bio i više od nacionaliste. Poslije prvih demokratskih izbora, čim su došli na vlast iz SDS-a Srbi i HDZ-a Hrvati su poskidali Titove slike. Bošnjaci su skidali slike najviše onda kada im je zatrebao okvir za grb Bosne i Hercegovine. Primijetio sam u kabinetu Bulatovića veliku Titovu sliku skinutu sa zida i naslonjenu na ormar. Bilo mi je čudno da je tu drži i pažljivo čuva. Redarima je zaprijetio da pripaze na sliku, govoreći im da mu navodno treba okvir, koji je zaista bio lijep. To mi je bilo sumnjivo pa sam, kada je on otišao u stan, dao da se slika rasklopi. Skidanjem stakla i Titove slike pojavila se slika kralja Petra Karađorđevića. To je pravo lice doktora Bulatovića.

[5] *Jovan Mirković, predgovor za knjigu "Zločini u logoru Jasenovac", Beograd, 2000., str. XXIX.*

[6] *Franjo Tuđman „Bespuća povijesne zbiljnosti", Zagreb, Matica Hrvatska, 1989. godine.*

[7] *Tvrdnja Tuđmana izrečena na Konferenciji o Jugoslaviji u Hagu. Vidi i informacija Predsjedništva SFRJ od 21. januara 1992. godine U: Zločin je zločin prećutati.*

U knjizi "Genocid nad Muslimanima 1941.-1945., zbornik dokumenata i svjedočenja" (1990. godina) autora Vladimira Dedijera i Antuna Miletića, po prvi put poslije Drugog svjetskog rata je dokumentirano stradanje Bošnjaka (Muslimana) u Drugom svjetskom ratu, sa osvrtom i na logor Jasenovac. Ove knjige o Jasenovcu odnosno o stradanju Bošnjaka Muslimana predstavljaju značajna djela u našoj historiografiji. Osnovni njihov nedostatak je što su autori vrlo malo ili nikako koristili historijsku građu koja se nalazi u arhivima Sarajeva pa je stradanje Bošnjaka, posebno obim stradanja, i dalje ostalo prekriveno "velom tajne".

Prof. dr. Smail Čekić u knjizi "Genocid nad Bošnjacima u Drugom svjetskom ratu – dokumenti" je dao velik doprinos u rasvjetljavanju stradanja Bošnjaka 1941.-1945., kao prilog ukupnoj historiji Bosne i Hercegovine a posebno Bošnjaka.

Za istraživanje stradalih u Drugom svjetskom ratu, a to se odnosi i na stradale u Jasenovcu, značajni su popisi žrtava. U literaturi se pominju tri popisa: popis Državne komisije 1945./ 1946. godine, popis iz 1950. godine koga je organizirao SUBNOR, te popis "žrtve rata" iz 1964. godine.

U izvještaju Državne komisije[8] navodi se da je statistička služba komisije izvršila popis ali, zbog propusta nekih zemaljskih komisija, morala ga je ponoviti, odnosno pokušalo se u drugoj polovini 1946. preko narodnih odbora upotpuniti. Prema ovim podacima broj ubijenih žrtava ratnih zločina za FNRJ iznosi 505 182 (bez pripadnika oružanih formacija). Uočljivo je da ova brojka ne odgovara podacima iz saopćenja Reparacione komisije vlade FNRJ o 1 706 000 izgubljenih života.[9] Pošto ova brojka nije odgovarala aktuelnoj vlasti podaci su proglašeni kao neodgovarajući. S obzirom da sam obradio (prelistao i pročitao) skoro sve pojedinačne zapisnike Državne komisije za teritoriju Bosne i Hercegovine, s pravom mogu reći da je Komisija posao uradila vrlo korektno i da se iz njezinih pojedinačnih zapisnika može dobiti dosta podataka o stradalim u Jasenovcu, po imenu i prezimenu. (Prilog faksimil pojedinačnih zapisnika 1946.)

Za popis iz 1950. godine, koga je navodno organizirao SUBNOR Jugoslavije, u literaturi se samo naznačava da je postojao, ali da rezultati nisu objavljivani, pa čak i Predsjedništvo, najviši državni organ SFRJ u zvaničnom dokumentu nije siguran u postojanje, a da ne govorimo o rezultatima ovog popisa, tako da se navodi: "Prema raspoloživim podacima SUBNOR Jugoslavije je 1950. godine izvršio popis poginulih boraca i popis žrtava fašizma, čiji rezultati nisu objavljeni".[10] Popis iz 1950. je prekriven velom tajne. Njegovi rezultati nisu odgovarali tadašnjim vlastima i oni su ga jednostavno proglasili neadekvatnim. Ovaj popis nisam koristio pošto je bio nedostupan.

Uz popis stanovništva 1948. godine nije vršen i popis žrtava rata. Zašto?

U literaturi se rijetko spominje popis iz 1961. koji je organizirao SUBNOR (Anketa SUBNOR-a), što zorno govori da je malo ili nikako korišten kao historijski izvor prilikom utvrđivanja broja ubijenih u Jasenovcu po imenu i prezimenu. Ovaj popis je urađen izuzetno korektno i to u svim srezovima i općinama u BiH. Za nastradale osobe su dati relevantni podaci (Anketa SUBNOR-a Obr. 1-5). Prilikom istraživanja sam naišao na anketne listiće iz 1965; 1967. godine. Za mene je ovo istraživanje bilo od velikog značaja. U anketnim listovima – obrascima sam pronašao veliki broj podataka značajnih za logor Jasenovac, a posebno relevantan broj imena i prezimena nastradalih u Jasenovcu, naravno i u drugim logorima, zatvorima i slično. (Prilog faksimili anketnih listića – obrazaca ankete SUBNOR-a)

---

[8] *Državna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača osnovana je odlukom AVNOJ-a od 30. novembra 1943. godine. (Odluka objavljena u Službenom listu DFJ, Br. 1. od 01.02.1945.)*

[9] *Reparaciona komisija pri vladi FNRJ, ljudske i materijalne žrtve u ratnom naporu 1941.-1945., sl, S.A. (1946.) 57, na str. 5.*

[10] *Predsjedništvo SFRJ, Beograd, 21. januar 1992. godine. „Informacija o otvorenim pitanjima utvrđivanja odgovornosti za genocid i druga teška krivična dela koja se vrše nad pripadnicima srpske i drugih nacionalnosti u oružanim sukobima u Republici Hrvatskoj".*

Popis iz 1964. godine je izazvao najviše polemike o broju žrtava rata a njegovi rezutati su dugo bili nedostupni široj javnosti, pod embargom. Rezultati popisa nisu odgovarali tadašnjoj zvaničnoj politici a posebno srpskim nacionalistima.

Nosilac cjelokupnog posla oko popisa je bio Savezni zavod za statistiku i, po mom uvjerenju, obavio je korektno posao. Međutim, savezna komisija[11] je u izvještaju o izvršenom popisu, konstatirajući nedostatke, ocijenila da je popis nepotpun i nekvalitetan, te je stavljena zabrana na korištenje podataka, a sav materijal predat u arhiv Jugoslavije. Podaci su bili najčuvanija tajna bivše Jugoslavije.

Pod pritiskom javnosti u martu 1992. godine, Savezno izvršno vijeće je donijelo odluku o prestanku zabrane. Podaci su publikovani 1992. godine. Bošnjački institut iz Sarajeva je 1998. godine objavio podatke pod nazivom "Jasenovac, žrtve rata prema podacima Statističkog zavoda Jugoslavije 1941-1945."

Prema sumarnom pregledu broja žrtava po nacionalnoj pripadnosti u logorima Jasenovac i Stara Gradiška nastradalo je Bošnjaka-Muslimana: u logoru Jasenovac 789, u logoru Stara Gradiška 160, ukupno 949. U logoru Jasenovac je ukupno stradalo logoraša svih nacionalnosti, prema ovim podacima, 49 602. u Staroj Gradišci 9 586, zajedno 59 188. Značaj ovog pregleda je da iza svakog broja ima ime i prezime žrtve logoraša.

"

SUMARNI PREGLED											
Srbi	Jevreji	Hrvati	Muslimani	Cigani/Romi	Slovenci	Crnogorci	Makedonci	Mađari	Nacionalno neidentific.	Ostali	Ukupno
Logor JASENOVAC											
26170	8121	5900	789	1471	174	35	7	59	6792	84	49602
Logor STARA GRADIŠKA											
7774	923	646	160	—	20	3	—	1	58	1	9586
Ukupno JASENOVAC + STARA GRADIŠKA											
33944	9044	6546	949	1471	194	38	7	60	6850	85	59188

"[12]

U ovom, do skora strogo tajnom i važnom dokumentu kada su u pitanju Bošnjaci-Muslimani i Hrvati, mogu se primijetiti manipulacije najvjerovatnije dostavljača podataka "s terena". Uzmimo, npr. selo Ravine, kotar Bosanska Gradiška, na str. 173: od 30 ubijenih u Jasenovcu 29 su Bošnjaci-Muslimani, što se jasno vidi po imenima, deset ih je uvedeno kao neidentificirani, četiri kao Srbi. Velik dio Bošnjaka-Muslimana "krije se" među Srbima, Hrvatima a naročito Romima i neidentificiranima. Ili, primjer desetak sela iz okolice Karlovca, na str. 302-305: nedvojbeno hrvatska imena žrtava ostala su gotovo dosljedno bez nacionalne oznake, dok je među njima obilježen svaki pripadnik srpske nacionalnosti.

I pored svih nedostataka, popis iz 1964. godine uz sve druge popise je davao dobru osnovu za utvrđivanje ukupnog broja žrtava u logoru Jasenovac po imenu i prezimenu.

---

[11] *Savezna komisija za popis žrtava rata 1941.-1945.: Izvještaj o žrtvama rata 41-45. U: žrtve rata – rezultati popisa, VII – XV.*

[12] *Bošnjački institut Sarajevo „Jasenovac, žrtve rata prema podacima Statističkog zavoda Jugoslavije 1941.-1945. – Sarajevo, 1998. godine.*

Muzej žrtava genocida i Savezni zavod za statistiku (Beograd) nastavili su prikupljanje podataka. Tako je publikovan popis za logor Jasenovac u tri knjige.[13] **Prema tim podacima nacionalni sastav identificiranih žrtava Jasenovca je sljedeći "Srba 47 123, Jevreja 10 521, Hrvata 6 281, Roma 5 836, Muslimana 919 i ostalih 7 483".**

S obzirom da je kod ovog istraživanja, koje je proveo Muzej genocida i Savezni zavod za statistiku iz Beograda, polazna osnova podataka bio popis iz 1964. godine, onda je nelogično da je smanjen broj Bošnjaka-Muslimana i Hrvata ubijenih u Jasenovcu. Međutim, to ne čudi. Godinama Bošnjake-Muslimane nisu priznavali kao narod[14], a kada su ih priznali kao narod, onda su im počeli osporavati sve ono što je njihovo, od uspjeha do žrtava.

Istražujući stradanje Bošnjaka u logoru Jasenovac proučio sam dosta historijske građe i upoznao značajan broj bivših zatočenika, njihove rodbine, najviše djece i unuka, saslušao njihove priče i pažljivo bilježio ono što je interesantno, prije svega ono što je relevantno za Jasenovački logor. Došao sam do zanimljivih podataka i priča koje objavljujem u ovoj knjizi.

Tvrdim da se na osnovu relevantne historijske građe i drugih izvora za teritoriju Bosne i Hercegovine koja je bila u sastavu NDH mogao utvrditi približno tačan broj stradalih u logoru Jasenovac po imenu i prezimenu. Zašto to nije učinjeno ostavljam čitaocima da daju odgovor.

Kontinuiranim istraživanjem u Arhivu BiH, Historijskom arhivu i drugim arhivama, bibliotekama, posebno Gazi-Husrevbegovoj biblioteci pronašao sam i evidentirao preko 1 520 Bošnjaka (Muslimana), po imenu i prezimenu, koji su stradali u logoru Jasenovac.

Istraživanja ću i dalje nastaviti i dopunjavati spisak koji je sastavni dio ove knjige.

S obzirom da su jevrejske općine, odnosno njihove organizacije, utvrdile broj stradalih jevreja u Jasenovcu po imenu i prezimenu, to se isto očekuje da učine nadležni u Srbiji i Hrvatskoj za Srbe odnosno Hrvate. Kod utvrđivanja stradanja Roma (Cigana) i ostalih (po imenu i prezimenu) potrebno je da pomognu relevantne institucije iz bivših republika.

Dokle god se ne izvrši popis žrtava Jasenovačkog logora po imenu i prezimenu, "brojke" će biti moćno oružje u rukama nacionalista a dotle se stradali neće smiriti.

Molim Boga da svim žrtvama logora Jasenovac, bez obzira na vjeru i naciju, podari Džennet i Džennetske ljepote, Raj i Rajske ljepote.

(Sarajevo, maj 2006. godine)

---

[13] *Jasenovac, koncentracioni logor 1941.-1945., spisak ustaških žrtava identificiranih do 30.10.1997. Beograd, Muzej žrtava genocida i Savezni zavod za statistiku; I-III, 1-513+514-1080+1081-1647.*

[14] *Za vrijeme NDH Muslimani su dekretom postali Hrvati i to Hrvati-Muslimani ili Hrvati islamske vjeroispovijesti. U svim ustaškim dokumentima Muslimani su pisani s malim „m" ili Hrvati islamske vjeroispovijesti. Poslije završetka Drugog svjetskog rata korjenito se situacija mijenja ali opet na štetu nacionalnog bića muslimana. Ponovo dekretom, Muslimani se kao nacija brišu, daje im se mogućnost pa i vrši prisila da se opredijele kao Srbi ili Hrvati. Reakcija „bezimenog" naroda je bila znakovita, neopredijeljenost postaje njihovo nacionalno ruho i oni ga skidaju tek onda kada im se dozvoljava da se nacionalno opredjeljuju kao Muslimani sa velikim „M". U to vrijeme se nije ni pomišljalo na vraćanje historijskog nacionalnog imena Bošnjak.*

Poštovani gosp. Nihad,

Zahvaljujemo se na Vašoj plemenitoj ideji i požrtvovnosti da se od zaborava otrgnu žrtve fašističkog terora, posebno one u zloglasnom logoru Jasenovac. Posebno je značajno da se dokumentuju žrtve-Muslimani odnosno Bošnjaci - koji se od 1945 g. do danas uopšte ne spominju da su nastradali kao i drugi narodi u Jasenovcu.

Neka Vam dragi Allah podari svu sreću i zdravlje u životu.

Banja Luka 12.12.2005 Mulaomerović Fevzija

29. XI/2005 g

Cijenjeni gospodine!

Šaljem Vam popis palih boraca i žrtava fašističkog terora sa područja Mostara koji su stradali u logoru Jasenovac i područnoj Staroj Gradišci. Materijali su vjerodostojni, mada, možda, kao i pri svakom popisu, nisu 100% sveobuhvatni. Materijal je uzet iz knjige „Spomenica Mostara 1941-1945" koju je 1987 izdala Skupština opštine Mostar - Odbor za istoriju revolucionarnog radničkog pokreta i NOB. Date su samo kraći biografski podaci, bez fotosa. Ovo su samo žrtve iz reda Bošnjaka i koliko mi starosjedioci poznajemo svoj grad

Žrtve su uglavnom iz starih mostarskih familija (u ovom ratu raseljenih širom svijeta). U II. svjetskom ratu u Mostaru je bilo ukupno 2384 stradalih od čega 662 pala borca, 1517 žrtava fašističkog terora i 205 žrtava rata (bombardovanje, mine i dr. eksplozivna sredstva.

Žao mi je što sam starija i težak bolesnik (Bechterew i mnoge bolesti) pa Vam ne mogu analitički predstaviti žrtve (u odnosu na broj stanovnika i nacionalnu strukturu), a nemam kod kuće ni arhive, jer mi je kuća, sa svom generacijskom ostavštinom (u Mostaru od 1723 g. - Brca Turcarum sa sokakom na Carini) izgorila u Potocima jula 1993 g.

Potpune podatke Vam može dati predsjednik SUBNOAR, inače novinar u penziji, gosp. Alija

Bijavica, Mostar, ul Hadžiomerovića br 22.

Gosp. Baliću sam poslala pismo sa molbom za fotografije braće, stradale u Jasenovcu (braća po ocu) i Vašom adresom, za dostavu.

S poštovanjem,
Fatima Kima Vejzović
dipl. pravnik u penziji
Potoci 71 Mostar

Izjava!

Da je Behija Hadžifejzović rođena Sudžuk od oca Hasana ubijena u Jasenovcu 1945. godine. U tom periodu bila je noseća u 6 mjeseci. Po izjavi svjedoka rasporili su je izvadili bebu i ubili oboje.

O ovome su mi pričali rodica Turkmanović Aiša rođena Hadžifejzović i sestra Vedida Durakonić rođena Fejzović.

Turkmanović Aiša živi u Beogradu.

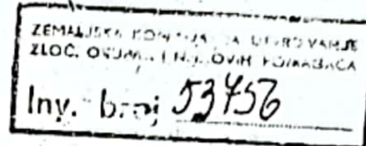
Durakonić Vedida živi u Tuzli.

Sarajevo, 26.05.2006. Senka Fejzović

P.S. Hadžifejzović Murat i Hadžifejzović Bećir su rođena braća mog oca Adema Fejzovića.

Senka Fejzović

Broj: U.g.429/946

Zapisnik

sastavljen dne 23. maja /1946 pred gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez okrug

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. Hadžić S.

Pristupa Edhem Alikavazović sin, ~~xxxxxx~~ Avdo rodom iz Visoko opština Visoko 6.novembra 88 srez okrug sada se nalazi u Sarajevu star 60 godina, po zanimanju radnik izdržava = članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj sin Abdulah, star 19 godina, uhapšen je 1941. godine 5. decembra po ustaškim agentima. Jedan od agenata bio je Užičanin iz Visokog Početkom maja 1942. godine odposlat jeu logor Staru Gradišku, a poslije je prebačen u logor Jasenovac, odakle mi se je zadnji put javio u januaru mjesecu 1945. godine. Od tada za njegovu sudbinu nisam ništa saznao, do danas.

Razlog njegovom hapšenju je taj što je bio optužen kao komunista i/ ilegalni radnik Nop-a, kao kurir. Bio je izveden od ustaški pokretni priĳeki sud, a aferi Gološevič Reufa. Branio ga je advokat dr. Šarac Zaim, te je oslobodjen od optužbe, kada je trebao da bude pušten iz zatvora ustaše su ga uzele k sebi i odposlali u logor St.Gradiška. Za svo vrijeme okupacije dobijao sam ilegalno materijalnu pomoć od druga Galiba Feste, koji je umro, a poslije i od odbora, sve do ove godine, kada su mi prestali davati pomoć.

P.p.o.

Edhem Alikavazović S.r.

Dovršeno:

Lorenc N. s.r. Haszić S. s.r.

Tačnost prepisa ovjarave sekretar:

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945

Srez Bihać

Popis 1961. (Anketa SUBNOR-a)

NOO Bos. Krupa

~~ŽFT u toku NOB~~ Bivši politički zatvorenici, internirci i deporti

Redni broj	Prezime, očevo ime i ime	Pol	God. rođenja	Mjesto rođenja	Narodnost	Zanimanje do aprila 1941. godine	Kada je interniran deportiran i gdje
	1	2	3	4	5	6	7
	Kadić Jusufa Juso	muš	1921	Bos. Krupa	Neopredelj.	službenik	1942-VII Bihać - Jasenovac
	Šertović Omera Mehmed	-II-	1914	Bos. Krupa	Srpska	Željezničar	VIII-1941 Jasenovac
	Terzić Hasana Hilmo	-II-	1919	Bos. Krupa	Hrvat.	električar	August 1944 - Sarajevo-Norveška
	Šehić Abdurahmana Hamdija	-II-	1907	-II-	Hrvat	Tekstilni radnik	1943 pod Srem. Mitrovicom
	Osmanagić Ahmeta Nail	-II-	1927	-II-	srpska	Krojač	25-I-1945 Logor Kostajnica
	Terzić Ahmeta Muharem	-II-	1897	-II-	-II-	Obućar	25-V-1942 Jasenovac
	Sijamhodžić Mehmeda Arif	-II-	1925	-II-	Neopredeljen	Krojački učenik	26-II-1943 Zemun
	Šehić Naila Bećo	-II-	1915	-II-	srpska	službenik	Marta 1942 Jasenovac
	Šehić Naila Ismet	-II-	1918	-II-	-II-	đak	Marta 1942 Jasenovac
	Ezić Mustafe Husein	-II-	1905	-II-	Srbin	Pekar	Jula 1942 Bihać Kula
	Midžić Bege Edhem	-II-	1905	Bihać	-II-	obućar	Jula 1942 Jasenovac
	Šertović Ibre Juso	-II-	1905	Bos. Krupa	-II-	-II-	22-V-1942 Jasenovac
	Bišćević Mujo Šefik	-II-	1921	Bos. Krupa	Hrvat	Stolar	1942 Jasenovac
	Zanačić Sulje Hasan zv. "Hadžija"	-II-	1906	-II-	-II-	Zemljoradnik	22-V-1942 Jasenovac

U Bos. Krupi, dana 18 maja 1961 god.

...rci.   13-?-1944

Obrazac NOR-5

Dali je zatvoran u svojstvu il. KPJ, kandidata, SKOJ-a ili saradnika NOP	Dali je učestvovao u NOV prije zatvora, poslije zatvora ili logora i od kada do kada	Navesti sve zatvore i logore u kojima je bio i od kada do kada.	Dali je u internaciji umro ili ubijen.	Sadašnja adresa preživali-ita	Primedba
8	9	10	11	12	13
osumnjičen	Ne - da od 13-III-1945 do VII-1947	Bihać od VII- do 10-1942 - Jasenovac do V-1944	živ	Bos. Krupa	✓
Kao saradnik NOP	nije	Jasenovac od 1941 do 1945 Stara Gradiška	Ubijen	Ubijen	
Zatvoren kao saradnik NOP	da	Od Augusta 1942 - jed mjes. u Sarajevu a zatim Črnvčila	ne	Bos. Krupa	✓
kao saradnika NOP	ne	1943 Sremska Mitrovica	Kao taoc ubijen	ubijen	
Kao vojni begunac iz domobran.	Prije zat. nije Poslije zat. od 12-III-1945	Od 25-I-1945 do 12-III-1945 log. Kostajnica	ne	Bos. Krupa	✓
Kao saradnik NOP	Nije učestvovao u NOV.	od 25-V-1942 do kraja 1944 Jasenovac	ubijen	Ubijen u Jasenovcu	
Osumnjičen kao saradnik	Poslije zatvora otišao u NOV-6-X-1944	od 26-II-1943 do 6-X-1944 Zemun	ne	Bos. Krupa Terzića br. 64	✓
Kao članovi KPJ	Prije zat nije učestvovao od 1944	od marta 1942 do IX-1944	ne	Banja Luka Soc Zavod	✓
"	"	"	ne	Sarajevo Nepoznato mjesto	✓
Kao saradnik	ne	Bihać kula od jula 1942 do 1-I-1943	Ubijen	Ubijen u zatvoru	
Kao saradnik	ne	od jula 1942 do septembra 1942 god.	ubijen	Ubijen u logoru Jasenovac	
Kao saradnik	ne	od 22-V-1942 do 28-XII-1944	ne	Bos. Krupa obućar	✓
Kao Skojevac	ne	od 1942 g. do januara 1945 Jasenovac	ne	Sarajevo ul. Pavla Gorana br. 7/II službenik	✓
Kao saradnik	ne	Jasenovac od 22-V-1942 do 28-XII-1944	ne	Umro posle Oslobođenja	✓

Potpis lica koje je izvršilo popis:

Srez - **Jajce**

Obrazac NOR - 1.

NOO **Gornji Vakuf**

Poginuli borci u NOB

1	Prezime, očevo ime i ime	Hrnjica ~~[illegible]~~ Selima Mustafa
2	Pol	muški
3	Godina rodjenja	1912.
4	Mjesto rodjenja	Gor. Vakuf
5	Narodnost	Jugosl.
6	Zanimanje do aprila 1941. god.	službenik
7	Ko daje podatke o licu koje se popisuje	osnov. org.
8	Kada je stupio u NOV, mjesec i godina	√ Narodnik avgust 1942
9	U koju jedinicu NOV je stupio: četa, bataljon, brigada i dr. jedinica	Narodnik
10	Je li bio u neprijateljskim formacijama prije stupanja u NOV	nije
11	Kada je poginuo, mjesec i godina i na kojoj dužnosti je bio u momentu smrti	Juli 1943
12	Kojoj jedinici je pripadao kad je poginuo	Narodnik
13	Mjesto, selo, planina gdje je poginuo	logor Stara Gradiška
14	Je li bio zarobljen i da li je u zarobljeništvu umro ili ubijen	jest u logoru ubijen
15	Primjedba	Počeo aktivnu saradnju sa NOP-tom od 1941 godine sa partiskim radnici na terenu.

Popis 1961. (Anketa SUBNOR-a)

Srez **Jajce**

NOO **Gornji Vakuf**

Poginuli borci u NOB

Obrazac NOR- 1

1	Prezime, očevo ime i ime	Jedić Blažena Derviš
2	Pol	muško
3	Godina rodjenja	1901 Gor. Vakuf
4	Mjesto rodjenja	Gor. Vakuf
5	Narodnost	Jugoslov.
6	Zanimanje do aprila 1941. god.	pekar
7	Ko daje podatke o licu koje se popisuje	Sić. Derviš
8	Kada je stupio u NOV, mjesec i godina	Septembar 1942.
9	U koju jedinicu NOV je stupio: četa, bataljon, brigada i dr. jedinica	Saradnik aktivni član 31.
10	Je li bio u neprijateljskim formacijama prije stupanja u NOV	nije
11	Kada je poginuo, mjesec i godina i na kojoj dužnosti je bio u momentu smrti	Juli 1943 Borac.
12	Kojoj jedinici je pripadao kad je poginuo	Saradnik
13	Mjesto, selo, planina gdje je poginuo	Logor Stara Gradiška
14	Je li bio zarobljen i da li je u zarobljeništvu umro ili ubijen	jest i ubijen u logoru
15	Primjedba	Počeo aktivnu saradnju sa NOP-tom još 1941 godine i kao aktivni saradnik NOP-a ubijen od ustaša

Prezime, očevo ime i ime: Čengić (Jusufa) Nusret

ŽRTVE POLIT.INTERN.ZATVOR.I DEPORT& OBRAZAC NOR-5

NAPOMENA: Na svako pitanje dati jasne i tačne odgovore. Naročito obratiti pažnju na popunu rubrike 7, zatim 10 u kojoj navesti od kada do kada je bio u kojem logoru ili zatvoru. Takodje u rubrici 13 sačiniti zbir u mjesecima koliko se provelo u kome logoru ili zatvoru i koliko ukupno.

1	NARODNI ODBOR OPŠTINE GDJE SADA ŽIVI	Centar, Sarajevo
2	POL	Muški
3	GODINA RODJENJA	1919 godine
4	MJESTO RODJENJA, opština i srez	Sarajevo
5	N A R O D N O S T	Jugosloven
6.	ZANIMANJE DO APRILA 1941 G.	Željezničar
7	KADA JE UHAPSEN, INTERNIRAN, DEPORTIRAN, GDJE JE UHAPŠEN (u kom mjestu) I GDJE JE INTERNIRAN ILI OSTAO U ZATVORU	1.marta 1945 godine i odmah odveden u logor Jasenovac
8	DA LI JE ZATVOREN U SVOJSTVU ČLANA SKOJ-a, kandidata SKOJ-a ili KPJ, ili kao ČLAN KPJ, ili pak kao saradnik NOP-a	Ž.F.T.
9	DA LI JE UČESTVOVAO U NOV PRIJE ZATVORA, POSLIJE ZATVORA ILI LOGORA I OD KADA DO KADA	Nije
10	NAVESTI SVE ZATVORE, LOGORE, U KOJIMA JE BIO I NAVESTI TAČNO OD KADA DO KADA U KOM ZATVORU I LOGORU	Odmah likvidiran u Jasenovcu
11	DA LI JE U ZATVORU ILI INTERNACIJI UMRO ILI UBIJEN ILI JE UMRO POSLIJE RATA (ako je preživio i danas je živ) takodje navesti)	Ubijen
12	SADAŠNJA ADRESA STANOVANJA (tačno navesti ulicu i broj)	Sarajevo
13	KOLIKO JE UKUPNO PROVEO U KOJEM ZATVORU, LOGORU (Iskazati ukupno, isto tako pojedinačno za svaki zatvor i svaki logor pojedinačno)	Odmah likvidiran
14	KO DAJE NAPRED NAVEDENE PODATKE (da li je lice o kome se radi lično daje ili neko drugi, navesti ime i prezime lica koje podatke daje i njegovu adresu.	Amidža
15	P R I M J E D B A (U ovoj rubrici navesti da li je u radnom odnosu, gdje je i na kojoj dužnosti)	./.

MOSTAR

Ajvaz (Đordo) **Božidar** roden 1921. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1454032003

Ajvaz (Đordo) **Dmitrije** roden 1930. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1454032002

Alić (Murat) **Salke** rodena 1920. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1454034002

Alikalfić (Hasan) **Mustafa** roden 1900. Hrvat, ubijen od ustaša 1943. godine u logoru, Jasenovac, 2843017019

Alikalfić (Hasan) **Mustafa** roden 1899. Srbin, ubijen od ustaša u logoru, Jasenovac, 1574029007

Altarac (Moša) **Albert** roden 1889. Jevrejin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 1543044034

Alterac (Leon) **Salamon** roden 1909. Musliman, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 1457251108

Arpadžić (Mahmut) **Nedžad** roden 1926. Musliman, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1455038095

Balić (Avdo) **Mirza** roden 1912. Hrvat, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1455036013

Balta (Alija) **Mujo** roden 1907. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1165059001

Balta (Osman) **Fatima** rodena 1924. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1456044003

Balta (Osman) **Fatima** rodena 1922. ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Stara Gradiška, 2827066006

Baraković (Salih) **Muhamed** roden 1922. Musliman, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Bašagić (Sulejman) **Beriša** rodena 1924. Srpkinja, nestala od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Batlak (Hade) **Zenka** rodena 1920. Srpkinja, ubijena od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 1129029011

Belović (Anđelko) **Angelina** rodena 1930. Srpkinja, ubijena od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 0575039013

Belović (Anđelko) **Ljubica** rodena 1936. Srpkinja, ubijena od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 0575039010

Belović (Anđelko) **Milena** rodena 1934. Srpkinja, ubijena od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 0575039011

Belović (Anđelko) **Natalija** rodena 1932. Srpkinja, ubijena od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 0575039012

Belović (Obren) **Gospava** rodena 1910. Srpkinja, ubijena od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 0575039009

Belović (Pavle) **Jovo** roden 1925. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048071

Bilić (Mihajlo) **Dimitrije** roden 1906. Srbin, ubijen od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 0913044027

Bjelica (Četko) **Petar** roden 1911. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455048056

Blagajac (Mustafa) **Džemal** roden 1902. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1454053007

Borozan (Šimo) **Simo** roden 1899. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456044009

Bošnjić (Alija) **Đemal** roden 1921. Srbin, ubijen od ustaša 1943. godine u logoru, Stara Gradiška, 1455035016

Božović (Ilija) **Simo** roden 1908. Srbin, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1575036007

Bukovac (Munib) **Sead** roden 1923. Srbin, ubijen od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 1470011004

Bukvić (Đordo) **Đordo** roden 1908. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1577067001

Burlica (Mijo) **Dušan** roden 1894. Srbin, ubijen od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 2402011033

Čemalović (Muhamed) **Mubera** rodena 1920. Srpkinja, ubijena od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 1539010003

Čokorilo (Luka) **Dušan** roden 1913. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1576053010

Čolić (Hajdar) **Enver** roden 1929. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Čulajević (Savo) **Dušan** roden 1905. Srbin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1539001017

Ćemalović (Muhamed) **Smail** roden 1889. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Ćemalović (Salih) **Ibrahim** roden 1920. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Ćuković (Pero) **Jovanka** rodena 1888. Srpkinja, ubijena od ustaša 1943. godine u logoru, Jasenovac, 1578083007

Daničić (Čedo) **Rade** roden 1925. Srbin, ubijen od ustaša u logoru, Stara Gradiška, 1457053340

Delić (Salko) **Đemal** roden 1925. Musliman, ubijen od ustaša 1942. godine u logoru, Stara Gradiška, 1456045048

Dožić (Aleksa) **Petar** roden 1882. Srbin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 1456048050

Dožić (Petar) **Ljubo** roden 1922. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048051

Djedović (Blagoje) **Petar** roden 1914. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455039044

Elezović (Salih) **Zijo** roden 1913. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1456043061

Elezović (Salko) **Esad** roden 1921. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1455047015

Finci (x) **Roza** rodena 1895. Jevrejka, ubijena od ustaša 1942. godine u logoru, Stara Gradiška, 1586055064

Finci (Mojso) **Rafael** roden 1900. Jevrejin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455041028

Finci (Rafo) **Mojso** roden 1880. Jevrejin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455041027

Frommer (David) **Leopold** roden 1893. Jevrejin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 2823038019

Frommer (David) **Žiga** roden 1896. Jevrejin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 2823038011

Golner (Viktor) **Ivica** roden 1923. Hrvat, ubijen od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 1454033025

Golo (Šćepan) **Aco** roden 1921. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455036017

Golubović (Pave) **Branko** roden 1912. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1457052079

Golubović (Pave) **Dejan** roden 1914. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1457052080

Grković (Stevan) **Danilo** roden 1883. Srbin, ubijen od ustaša u logoru, Jasenovac, 2671041017

Hadžiosmanović (Ibro) **Nusret** roden 1915. Musliman, ubijen od ustaša 1943. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Hadživuković (Ljubo) **Slobodan** roden 1918. Srbin, ubijen od ustaša 1943. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

spisak nije potpun

Hamović (Jovo) Risto rođen 1901. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1457051050

Janjoš (Vasa) Vlajko rođen 1920. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0457093315

Jelin (Agan) Čamila rođena 1904. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1458054018

Jelin (Ahmed) Enisa rođena 1931. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1458054019

Jelin (Ahmed) Jagoda rođena 1934. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1458054020

Jelin (Ahmed) Šemsa rođena 1944. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1458054021

Jergović (Vojislav) Malina rođena 1910. Srpkinja, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1456045012

Jergović (Vojislav) Malina rođena 1905. Srpkinja, ubijena od ustaša 1943. godine u logoru, Jasenovac, 1455040032

Karan (Marko) Bogdan rođen 1920. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1457051041

Karan (Todor) Božidar rođen 1910. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048005

Kažinić (Hasan) Džemal rođen 1911. Srbin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 1454032005

Komforti (x) Jako rođen 1902. Jevrejin, ubijen od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 2311026023

Konforti (Aron) Jako rođen 1895. Musliman, ubijen od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 1457051116

Kovačević (Nikola) Stevo rođen 1907. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1457052069

Kovačević (Petar) Velemir rođen 1919. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455037007

Krajina (Muhamed) Sanija rođena 1911. Srpkinja, ubijena od ustaša 1943. godine u logoru, Jasenovac, 2842009004

Krulj (Đorđe) Vladimir rođen 1892. Srbin, poginuo od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0891136025

Krulj (Milan) Sreten rođen 1921. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Stara Gradiška, 0891136027

Kulaš (Luka) Ljubomir rođen 1912. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048029

Kulaš (Luka) Milan rođen 1918. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048030

Kurteš (Risto) Đorđo rođen 1902. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0049063017

Laufer (Rafael) Emilija rođena 1885. Hrvatica, ubijena od ustaša 1943. godine u logoru, Jasenovac, 1456048096

Laufer (Salamon) Josip rođen 1884. Hrvat, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048097

Ljubenko (Savo) Trifko rođen 1872. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1457051038

Mačoro (Samuel) Luna rođena 1870. Jevrejka, ubijena od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 1570137064

Marašek (Josip) Hinko rođen 1900. Hrvat, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1455039027

Marinović (Marko) Uroš rođen 1900. Srbin, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1609034003

Martinović (Franjo) Franjo rođen 1907. Hrvat, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 1455035009

Maslo (Saso) Pero rođen 1913. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1470006418

Mehić (Omer) Zajko rođen 1895. Musliman, ubijen od ustaša u logoru, Stara Gradiška, 1456038022

Mičić (Jovo) Tane rođen 1887. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1391054435

Mihovilčević (Krsto) Zora rođena 1904. Srpkinja, ubijena od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 1455040040

Miličević (Jefto) Nikola rođen 1904. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048058

Milušić (Milan) Ubavka rođena 1926. Srpkinja, ubijena od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 1456048040

Milušić (Risto) Milan rođen 1895. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048039

Momčilović (Petar) Rozalija rođena 1911. Hrvatica, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1369140015

Papić (Mitar) Đorđo rođen 1911. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Gradina kod Jasenovca, 1603020016

Papo (x) Roza rođena 1915. Jevrejka, ubijena od ustaša u logoru, Stara Gradiška, 2615018027

Papo (Avram) Haim rođen 1876. Jevrejin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0946047026

Papo (Josip) Albi rođen 1926. Jevrejin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 0869005010

Paranos (Stjepan) Staka rođena 1880. Srpkinja, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Stara Gradiška, 2653047002

Pašić (Mahmut) Mujo rođen 1895. Srbin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1544047093

Pejanović (Lazo) Drago rođen 1888. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048057

Perović (Vukašin) Vjera rođena 1940. Srpkinja, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1573011002

Petrić (Đorđe) Jovo rođen 1887. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048068

Pičeta (Ilija) Vaso rođen 1907. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1457052075

Prljeta (Luko) Đorđo rođen 1890. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455075006

Prpić (Borislav) Milivoje rođen 1906. Hrvat, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 0391135005

Puić (Simo) Spaso rođen 1906. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1457051082

Radišić (Trifko) Lazar Srbin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 0916064036

Rakonjac (Milisav) Dušan rođen 1925. Srbin, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1455037031

Ramić (Avdo) Avdo rođen 1911. Musliman, ubijen od ustaša u logoru, Jasenovac, 1457253037

Repović (Vidak) Jovo rođen 1910. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048074

Romano (Avram) Salamon rođen 1901. Jevrejin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455041029

Romano (Mojso) Flora rođena 1901. Jevrejka, ubijena od ustaša 1943. godine u logoru, Jasenovac, 1455041030

Samardžić (Aleksa) Savo rođen 1924. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1457050064

Savić (Dragoljub) Vasko rođen 1924. Srbin, nestao od ustaša u logoru, Jasenovac, 1457051040

Savić (Jovo) Dragoljub rođen 1894. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1457051039

Slišković (Ivan) Blaž rođen 1901. Hrvat, umro 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1459066014

Sorajić (Risto) Stanimir rođen 1918. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1539009020

Spremo (Nikola) Jovo rođen 1922. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1460001036

Spremo (Nikola) Nedo rođen 1914. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1460001035

Šapuh (Salih) Safet rođen 1923. Musliman, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1455038041

Šarenac (Vaso) Mitar rođen 1885. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1393015010

Šego (x) Stjepan rođen 1913. Hrvat, ubijen od ustaša 1943. godine u logoru, Stara Gradiška, 2546064012

Šepo (Ivan) Stjepan rođen 1913. Hrvat, ubijen od ustaša 1943. godine u logoru, Stara Gradiška, 2548002011

Šiljegović (Rade) Obrad rođen 1900. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1577075020

Šipovac (x) Borivoje rođen 1917. Srbin, ubijen od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 1127009084

Škoro (Šćepo) Marko rođen 1906. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455037008

Šupljeglav (Risto) Branko rođen 1910. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048041

Terzić (Đuro) Ilija rođen 1909. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455048032

Toholj (Mitar) Veljmir rođen 1905. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1538006014

spisak nije potpun

Trbonja (Osman) **Avdo** roden 1913. Musliman, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1454033006

Trkulja (Risto) **Petar** roden 1904. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455037014

Tuco (Kosta) **Jovan** roden 1917. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1455037030

Turanjanin (Risto) **Savo** roden 1901. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048072

Vidić (Franc) **Milan** roden 1896. Slovenac, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1455037019

Vučijaković (Muhamed) **Eman** roden 1922. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1455038059

Vuk (Derviš) **Hamid** roden 1927. Musliman, ubijen od ustaša 1943. godine u logoru, Stara Gradiška, 1456047005

Vukoja (Mate) **Ivan** roden 1897. Hrvat, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 0922001002

Vuković (Tomo) **Tomo** roden 1896. Crnogorac, nestao od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 2937010002

Weiss (Martin) **Lavoslav** roden 1891. Jevrejin, ubijen od ustaša 1942. godine u logoru, Jasenovac, 2801031090

Zigmund (Stjepan) **Dragica** rodena 1921. Hrvatica, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1879020004

Zorić (Simo) **Miloš** rođen 1909. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1470019004

POTOCI

Dabić (Marko) **Simo** roden 1883. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0049053019

Primorac (Ruža) **Ruža** rođena 1909. Hrvatica, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 2334103003

RAŠKA GORA

Janjić (Lazar) **Stojan** rođen 1900. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048046

RAŠTANI

Krzman (Simo) **Lazo** rođen 1900. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1458064002

Krzman (Simo) **Nikola** rođen 1912. Musliman, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1458064003

Kunovac (Todor) **Jovo** rođen 1917. Musliman, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1458064004

RAVNI

Vuković (Jovan) **Stanka** rodena 1885. Srpkinja, ubijena od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1459073005

SOVIĆI

Mijić (Đuro) **Andrija** rođen 1926. Hrvat, ubijen od ustaša 1943. godine u logoru, Jasenovac, 2557020009

Mijić (Đuro) **Stjepan** rođen 1922. Hrvat, ubijen od ustaša 1943. godine u logoru, Jasenovac, 2557020010

VRAPČIĆI

Antelj (Marko) **Dušan** rođen 1900. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1456048010

Lozo (Vaso) **Lazo** rođen 1896. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 1459076005

Vučić (Luka) **Risto** rođen 1901. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0049063005

ZIJEMLJE

Čalija (Panto) **Jovo** roden 1891. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0049063016

Čalija (Stojan) **Janko** rođen 1896. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0049064001

Lečić (Stevan) **Risto** rođen 1896. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0049063018

Račić (Lazo) **Krsto** rođen 1893. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0049063010

Račić (Lazo) **Miloš** rođen 1903. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0049063004

Račić (Stevan) **Jeremija** rođen 1891. Srbin, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 0049063014

MOKRICE

Ahliović (Buljo) **Pule** rođen 1910. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017051

Beganović (Ahmo) **Feha** rođena 1927. Hrvatica, ubijena od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Beganović (Ahmo) **Hamdija** rođen 1933. Hrvat, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Beganović (Ahmo) **Kalija** rođena 1924. Hrvatica, ubijena od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Beganović (Ahmo) **Mehmud** rođen 1936. Hrvat, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Beganović (Omer) **Šaban** rođen 1928. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Budimović (Paša) **Omer** rođen 1920. Musliman, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1211045002

Dedić (Ibrahim) **Fata** rođena 1935. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017040

Dedić (Ibrahim) **Hatida** rođena 1898. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, [illegible]

Dedić (Ibrahim) **Musa** rođen 1932. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017038

Dedić (Ibrahim) **Osman** rođen 1930. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017037

Dedić (Ibrahim) **Salko** rođen 1929. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017036

Dedić (Ibro) **Muharem** rođen 1932. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017039

Dedić (Salko) **Ibrahim** rođen 1896. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017034

Husić (Arif) **Malka** rođen 1905. Hrvat, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 2829012009

Husić (Arif) **Suljo** rođen 1903. Hrvat, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 2829012008

Husić (Suljo) **Adem** rođen 1926. Hrvat, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 2829012010

Husić (Suljo) **Adem** rođen 1916. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017060

Husić (Suljo) **Fata** rođena 1931. Hrvatica, ubijena od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 2829012012

Husić (Suljo) **Fata** rođena 1914. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201017059

Husić (Suljo) **Mahmut** rođen 1928. Hrvat, ubijen od ustaša 1941. godine u logoru, Jasenovac, 2829012011

Husić (Suljo) **Mahmut** rođen 1919. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017061

Jaranović (Ibro) **Bešir** rođen 1904. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Stara Gradiška, 1211045001

Kahrić (Kasim) **Fata** rođena 1920. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017014

Kahrić (Kasim) **Niza** rođena 1941. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017015

Kahrić (Kasim) **Šafet** rođen 1942. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017016

Kahrić (Muste) **Malka** rođena 1906. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017063

Obić (Husijen) **Fatima** rođena 1884. Srpkinja, ubijena od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1200011002

Obić (Mijo) **Nazifa** rođena 1927. Muslimanka, ubijena od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1200011003

Pridorac (Aljaga) **Šaban** rođen 1902. Musliman, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201017055

Rizvanović (Ahmo) **Bajro** rođen 1928. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017018

Rizvanović (Ahmo) **Kalija** rođena 1915. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017019

Rizvanović (Ahmo) **Ramiza** rođena 1924. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017028

Rizvanović (Ahmo) **Rasim** rođen 1927. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017020

Rizvanović (Alaga) **Ahmo** rođen 1889. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017017

Rizvanović (Muste) **Ahmo** rođen 1892. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017027

Rizvanović (Ramo) **Hajra** rođena 1919. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017031

Rizvanović (Ramo) **Osman** rođen 1936. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017032

Rizvanović (Ramo) **Rasim** rođen 1935. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017033

Suljić (Dane) **Salko** rođen 1906. Musliman, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 2835052017

Suljić (Salko) **Meho** rođen 1928. Musliman, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Jasenovac, 2835052016

Šarić (Selim) **Bisera** rođena 1930. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017048

Šarić (Selim) **Mehmed** rođen 1938. Musliman, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017049

Šarić (Selim) **Rasima** rođena 1936. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017050

Šarić (Selim) **Senija** rođena 1943. Muslimanka, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Jasenovac, 1201017047

NASIP

Dumonić (Lazar) **Vaso** rođen 1914. Srbin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201015016

Kolarević (Milutin) **Mile** rođen 1917. Srbin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201015003

Pavković (x) **Nikola** rođen 1900. Srbin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 0944032023

Špirić (Jovo) **Mirko** rođen 1942. Srbin, ubijen od ustaša 1944. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201015013

Toljagić (Mihajlo) **Milan** rođen 1882. Srbin, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201015004

Toljagić (Milan) **Rade** rođen 1915. Srbin, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201015006

Toljagić (Mile) **Ljuba** rođena 1892. Srpkinja, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201015005

Toljagić (Rade) **Milka** rođena 1939. Srpkinja, ubijena od ustaša 1945. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201015008

Toljagić (Rade) **Mirko** rođen 1938. Srbin, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201015009

Toljagić (Rade) **Vojo** rođen 1943. Srbin, ubijen od ustaša 1945. godine u logoru, Stara Gradiška, 1201015010

KONCENTRACIONI LOGORI SMRTI
- Jasenovački logor

Poglavnik NDH Ante Pavelić sa fesom na glavi

U svrhu političkog pridobijanja Muslimana u Zagrebu je u vrijeme Nezavisne Države Hrvatske otvorena džamija (koju je ranije namjeravao da podigne dr Vladko Maček). Tim povodom je 1943. godine objavljena brošura "Džamija u Zagrebu - u spomen otvaranja", u kojoj su citirana i kazivanja Ante Pavelića o Muslimanima izrečena u raznim prilikama:

• "Muslimani Hrvati nisu samo dio hrvatskog naroda; oni su jedinstvena sastavna srčika hrvatskog naroda. Bosna nije pripojena Hrvatskoj, nego je Bosna Hrvatska, središte i težište hrvatskog naroda i Nezavisne Države Hrvatske.

• Dogodilo se, da su mi u razgovoru naši ljudi, a i stranci rekli: 'Gospodo, vi imate više unutrašnjih pitanja. Vi imate muslimansko pitanje. Država koja ima kolonije, imaju i muslimansko pitanje. U tim kolonijama ima i naroda muslimanske vjere, koji nisu ista krv i tiela sa narodom u materi zemlji. Muslimanska krv naših muslimana jeste hrvatska krv. Ona je hrvatske vjere, jer su na našoj zemlji njeni pripadnici hrvatski sinovi.

• Ne može vjera razdjeljivati ono, što je jedno te isto. Vjera jest izraz poštovanja prema Svevišnjem, Gospodaru svega živog i mrtvog, a mi njegovi stvorovi svi jednaki pred Njim, a kad smo iste krvi, onda smo jednaki među sobom.

• Na vas, na Hrvate muslimane, polažem ja, polaže Nezavisna Država Hrvatska veliku nadu, jer ste snažni, vitežki, jer ste u prošlosti dovoljno pokazali svoju snagu i neslomljivost protiv svakoga, koji je htio ili pokušao posegnuti za vašim dubokim svetinjama.

- Ja sam prva slova naučio u mektebu, koja mi je pokazao starac hodža, pred kojim smo u prvom razredu na podu sjedili, tridesetak djece, svi muslimani osim mene!" *

* Mensur Seferović "Vojska za jedno ljeto" Sarajevo, 1999., str. 143

Koncentracioni logori bili su sastavni dio državno-političkog sistema uspostavljenog u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. Proglašena 10. aprila 1941. godine, u trenutku kada je njemačka vojska ulazila u Zagreb, NDH je nastala pod okriljem i neposrednim uticajem Trećeg rajha i fašističke Italije. Organizacija koncentracionih logora u NDH bila je smišljena po uzoru na koncentracione logore u nacističkoj Njemačkoj.

Tokom četiri godine postojanja NDH na vlasti je bio ustaški pokret na čelu sa doktorom Antom Pavelićem. Pokret je osnovan oko 1930-te godine u emigraciji, u Italiji, kao radikalna opozicija tadašnjoj jugoslovenskoj državi, sa ciljem uspostavljanja nezavisne Hrvatske države "u njenim povijesnim granicama (uključujući i Bosnu i Hercegovinu)". Država je zamišljena kao stroga diktatura, s kultom vođe nacije koji je nosilac sveukupne i apsolutne vlasti. Njegovana je ideja o Hrvatskoj s "etnički čistim prostorom" a sa ciljem bliskosti s Trećim rajhom. Prihvaćena je i rasna teorija sa radikalnim antisemitizmom. Kako je dolazak pokreta na vlast i opstanak na toj vlasti u potpunosti zavisio o politici Trećeg rajha a u početku i fašističke Italije, Pavelić i njegovi najbliži saradnici bili su podvrgnuti dominaciji i totalnom uticaju tih država. To se najkonkretnije odrazilo i prilikom određivanja granica NDH.[1]

Osnivanje i rad logora NDH bili su u nadležnosti Ravnateljstva za javni red i sigurnost (RAVSIGUR-a) uspostavljenog zakonskom odredbom od 7. maja 1941. godine radi "uvođenja jedinstvene organizacije i nadzora nad svim policijskim službama u NDH". Za ravnatelja je postavljen Eugen Dido Kvaternik. Uporedo s ovim, nastajao je i zaseban ustaško-policijski aparat. Ustaška nadzorna služba formirana je 16. avgusta 1941. godine, sa zadaćom "pobijati sav onaj možebitni rad koji bi išao na štetu Hrvatske državne nezavisnosti", a na čelu joj je također bio Eugen Dido Kvaternik s titulom ustaški nadzorni povjerenik. Sastojao se od četiri, odnosno pet odjela. Treći odjel, takozvana Ustaška obrana, bio je nadležan za koncentracione logore, njihovu organizaciju, održavanja, osiguranje i postupak prema logorašima. Ustaška nadzorna služba ukinuta je u januaru 1943. godine, a njene službe ponovo su prešle u nadležnost RAVSIGUR-a. Ovlaštenja za upućivanje u logore Ante Pavelić je 1943. proširio i na zapovjednike vojnih odreda u ugroženim područjima.

Po ugledu na nacističke logore Mauthauzen, Buhenvald, Dahau i druge, Pavelić je preko svog ministra unutrašnjih poslova Andrije Artukovića,[2] šefa policije Dida Kvaternika, Maksa

---

[1] *Veliki dio hrvatskog primorja, Gorskog kotara, znatan dio Dalmacije (Od Zadra do Splita) istočnog dijela Konavla i Boke Kotorske, te gotovo sve otoke (osim Brača, Hvara i Paga) anektirala je, na temelju Rimskih ugovora, od 18. maja 1941. godine, fašistička Italija koja je već od ranije držala Istru s Rijekom, Zadar, Cres, Lošinj i Lastovo. Hortijeva Mađarska anektirala je Baranju i okupirala Međumurje. Teritoriju NDH činili su preostali dijelovi Hrvatske, teritorije BiH, te Srijema. Demarkaciona linija, kojom je cijeli teritorij Jugoslavije bio podijeljen na njemačko-italijansko interesno područje prepolovila je i Hrvatsku na dva dijela. Hrvatska južno od „demarkacione linije", pod nadzorom talijanskih okupacionih snaga, bila je podijeljena na tri zone. Prvom zonom nazvana su područja koja je pripojila Italija. Drugu zonu (tzv. Demilitarizovanu zonu) činili su svi preostali hrvatski dijelovi Jadranske obale i otoci, te vrlo široko zaleđe priobalja uključujući Hercegovinu, Dalamtinsku Zagoru, Liku i Gorski kotar. U toj zoni NDH nije mogla držati vojsku ni podizati vojne objekte. Područje sjeverno od druge zone do demarkacione linije nazvano je trećom zonom. Iznad linije bilo je područje njemačkog vojnog i političkog uticaja. Do oktobra 1941. godine talijanska vojska preuzela je svu vojnu i civilnu vlast u drugoj zoni i vojni nadzor u trećoj zoni. („Koncentracioni logor Jasenovac – Izložba o počecima logorskog sustava, kolovoz 1941 – veljača 1942.*
„Spomen-područje Jasenovac, - memorijalni muzej, Jasenovac 2002. str. 3-11)

[2] *„Poslije sloma Kraljevine Jugoslavije aprila 1941. prije potpisivanja kapitulacije doktor Andrija Artuković dolazi u Zagreb njemačkim avionom, u pratnji nacističkog oficira i učestvuje u stvaranju kvinsliške vlasti u službi okupatora, što predstavlja zločin izdaje. U genocidnoj državnoj tvorevini „Nezavisnoj Državi Hrvatskoj" postaje ustaški ministar – 16. aprila 1942. ministar unutrašnjih poslova, 10 oktobra 1942. ministar pravosuđa i bogoštovlja, 29. aprila 1943. kao provjereni nacistički i ustaški čovjek vraćen je na dužnost ministra unutrašnjih poslova. 11. oktobra 1942. imenovan je za državnog prabilježnika – čuvara državnog pečata i predsjednika državnog vijeća NDH." (Milan Bulajić „Ustaški zločini genocida", Beograd, 1988. str. 41-42)*

Luburića, Mije Babića i drugih, osnovao prve logore smrti u Slanom na otoku Pagu i u Jadovnom na Velebitu. Logorima je upravljao Mijo Babić, koji je ujedno bio i zamjenik glavnog šefa ustaške policije u Hrvatskoj. Poslije njegove pogibije zamijenio ga je Vjekoslav Luburić Maks, koji je po surovosti i krvološtvu prestigao svog prethodnika.

Logore su obezbjeđivale posebne jedinice koje su se zvale Ustaška obrana. U te jedinice primani su samo oni koji su bili spremni na najgore zločine. Prvi logori na Pagu i u Jadovnom bili su prvi tečajevi i škole koljišta za ustaše, a njihovi glavni profesori bili su bivši ustaški emigranti.

Logori su osnovani u Staroj Gradišci, Koprivnici (Danica), Sisku, Donjem Miholjcu, Kostajnici, Dubici, Tenju kraj Osjeka, Karlovcu, u Kerestincu, Vinkovcima, Virovitici, Kruščici kod Travnika, Višegradu, Slavonskoj Požegi, Lepoglavi, Zemunu, Jadovnom i Jasenovcu. Mnogi ovi logori postojali su kratko vrijeme, a neki su trajali duže, od kojih, pojedini najveći, do završetka Drugog svjetskog rata. Svi su oni bili velika mučilišta i grobnice ogromnog broja ljudi, a među njima se posebno ističe logor Jasenovac.

JASENOVAČKI LOGOR

Pored zvaničnog naziva za logor: "Zapovjedništvo sabirnih logora Jasenovac", ustaše i njihovi organi su upotrebljavali i ove nazive: "Koncentracioni logor Jasenovac", "Sabirni logor Jasenovac", "Zbirni logor Jasenovac" i "Sabirni i radni logor Jasenovac". U nazivu dodatak "radni" nije prihvaćen pošto se nije radilo ni o kakvom radnom logoru već o koncentracionom logoru smrti u okviru jedinstvenog sistema konc-logora pod komandom UNS-a. Svi oni predstavljaju dio sistema logora njemačkog rajha.

Jasenovački logor je predstavljao sistem više logora u čiji sastav su ulazili: logor u Krapju (logor I), Bročice (logor II), Ciglana (logor III), Kožara (logor IV) i Stara Gradiška (logor V).

LOGOR I KRAPJE I LOGOR II BROČICE

Logor u Krapju (logor I) bio je podignut na močvarnim livadama pored šume Gornja Krndija, iza samog sela udaljenog 12 km uzvodno rijekom Savom od Jasenovca prema Sisku. Bio je ograđen žicom s barakama izgrađenim na drvenim stubovima, poput sojenica. Logor u Bročicama (logor II) podignut je u neposrednoj blizini sela, koje se nalazi uz prugu i cestu što veže Novsku s Jasenovcem. Na prostoru veličine 500x500 m ograđenom žicom i osiguranom ustaškim stražarnicama bile su podignute tri velike barake. Zapovjednik logora I bio je ustaški poručnik Ante Marić, a logora II poručnik Ivan Rako. Radi velikih poplava i nemogućih uvjeta logor I i II preseljeni su između 14. i 16. novembra 1941. godine. Prethodno su mnogi zatočenici pobijeni. Tako je od oko 3000 do 4000 logoraša iz oba logora u logor III Ciglane došlo tek oko 1500 logoraša.

LOGOR III CIGLANA

Preseljenjem dvaju prvih logora i osnivanjem novoga (logor III – Ciglana) lično je rukovodio ustaški satnik (kasnije ustaški pukovnik) Vjekoslav Maks Luburić, koji je početkom jula 1941. bio imenovan "zapovjednikom svih koncentracionih logora u NDH". Logor III Ciglana prostirao

se na površini od oko 2 kilometra, na ledini udaljenoj oko 3 kilometra od mjesta Jasenovac, uz rijeku Savu i puta prema Košutarici. Na dijelu toga zemljišta nalazila se Ciglana, a na drugome su bile smještene zatvoreničke barake (6 manjih i 2 veće). Barake su bile drvene, podignute poput sojenica. Logor je u početku bio ograđen žicom a kasnije visokim zidom. Logor III imao je dva zapovjednika: zapovjednika logora i zapovjednika radne službe. Dužnost zapovjednika logora (prvi je bio zastavnik Jozo Matijević) bila je sigurnosnog karaktera. U njegovoj nadležnosti su bile vojne jedinice. Zapovjednik radne službe imao je znatno veći djelokrug rada. Prvi zapovjednik radne službe bio je Ljubo Miloš. Rad u logoru bio je podijeljen na unutrašnji i vanjski rad. Bile su radne grupe lančara (tvornica lanaca), ciglana, pilana i radna grupa ekonomija. Od tog vremena u logor stižu transporti iz cijele NDH.

Nakon donošenja Zakonske odredbe o upućivanju nepoćudnih i pogibeljnih osoba na prisilni boravak u sabirne i radne logore 26. novembra 1941. godine, u logor Jasenovac dolaze dvije vrste zatočenika. Prvoj vrsti pripadaju oni koji su upućivani s urednim odlukama RAVSIGUR-a i u kojima je bilo navedeno vrijeme kazne, najviše do tri godine. Najčešće je maksimalna kazna od tri godine značila smrt. Drugoj su vrsti pripadali zatočenici koji su stizali u masovnim transportima, bez ikakvih odluka, eventualno s nekim skupnim popisom. Oni su najčešće ubijani.

LOGOR IV KOŽARA

U januaru 1942. godine u samom mjestu Jasenovac osnovan je radni logor IV – Kožara. Sačinjavale su ga zgrade za industrijsku preradu kože sa odgovarajućim radionicama, skladištima i dvjema zgradama za zatočenike. Bio je opasan s više redova bodljikave žice.

LOGOR V STARA GRADIŠKA

Kazniona i zatvor u Staroj Gradišci su se nalazili na lijevoj obali rijeke Save, nizvodno od Jasenovca.

Logor je bio ograđen visokim zidom sa osmatračnicama.

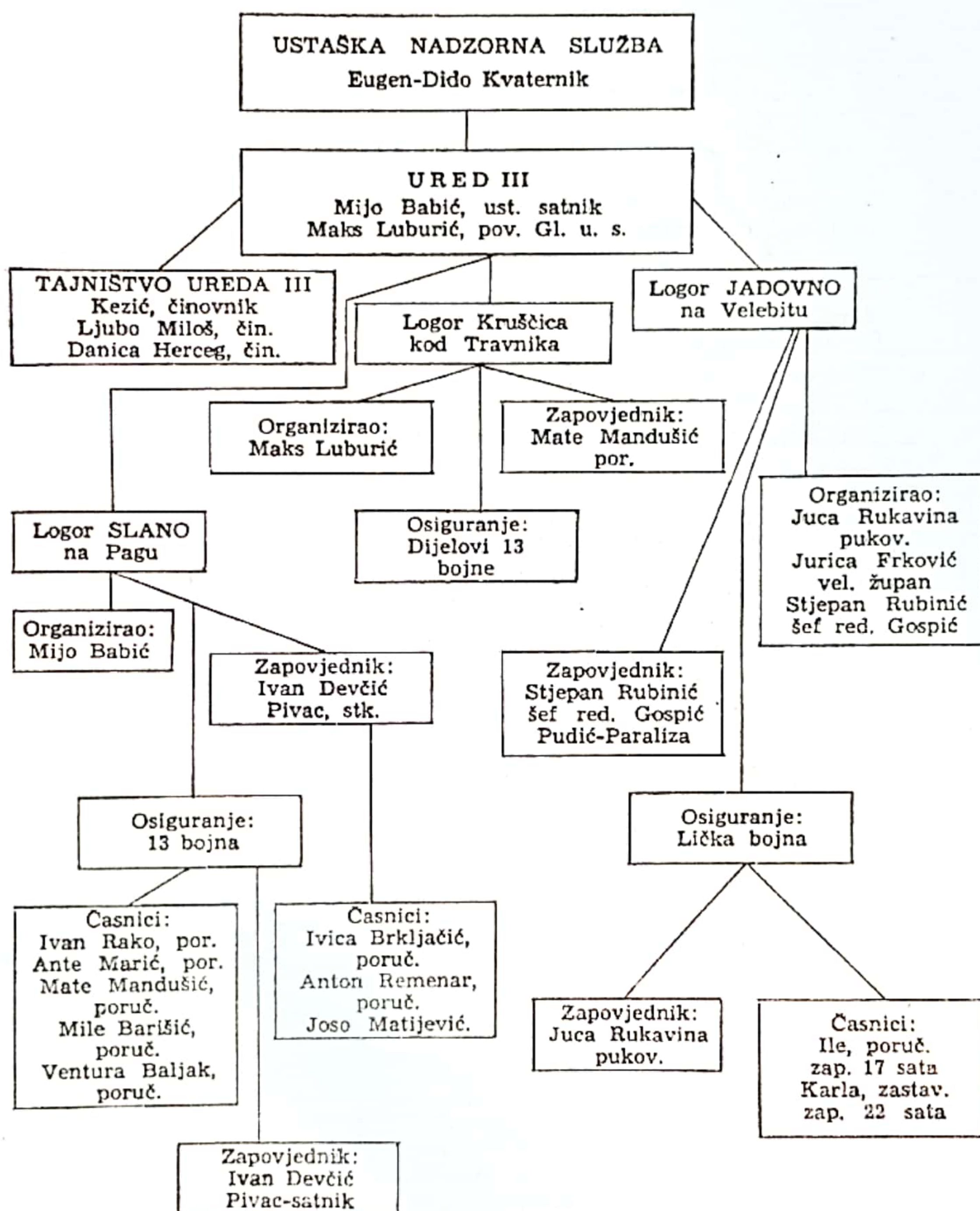
Muški logor je bio smješten u nekoliko zgrada bivše kaznionice. Logoraši su bili odvojeni po nacionalnosti. Najgori uvjeti bili su u "K" objektu, ustvari, u samicama bivše kaznionice u kojima su bili teži politički kažnjenici, Hrvati i Bošnjaci.

Ženski logor se u prvo vrijeme nalazio u Kuli. Bilo je to mračno, vlažno i zapušteno zdanje s 59 velikih ćelija. U početku su sve logorašice bile zajedno, da bi u martu 1942. godine Hrvatice odvojili u nove prostorije tzv. hrvatskog ženskog logora.

Iz Kule se na mala vrata izlazilo na groblje koje je postalo velika klaonica.

Do aprila1945. godine Jasenovački logor će izrasti u najveći izgrađeni logorski kompleks na teritoriji Nezavisne Države Hrvatske. Bio je to jedini logor koji je djelovao gotovo kroz cijelo vrijeme njenog postojanja, najveći po prostoru koji je zauzimao, po broju logoraša koji su kroz njega prošli i broju žrtava koje su u njemu stradale. Bio je to jedini logor, u Evropi pod dominacijom Trećeg rajha, u kome su se likvidacije vršile bez neposrednog sudjelovanja njemačkih nacista.

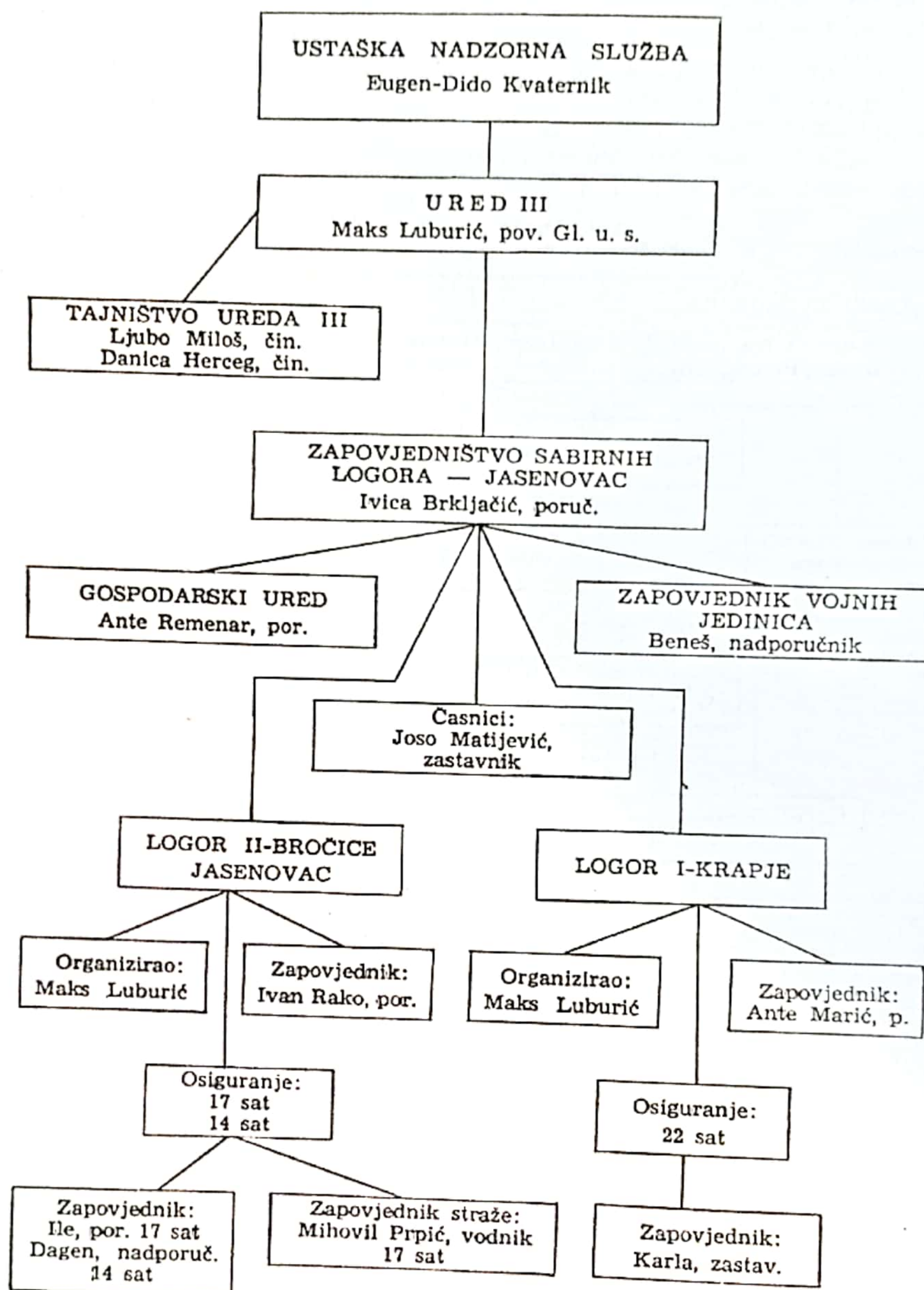
1. Sema organizacije ureda III UNS-a početkom septembra 1941. godine

NAPOMENA: Mijo Babić je prvi upravitelj ureda III, poslje njegove smrti došao je Luburić. Za logor Kruščicu nije potpuno sigurno da li je organizirao Luburić ili Babić. Mate Mandušić bio je časnik logora Slano, odakle je premješten za zapovjednika logora Kruščica.

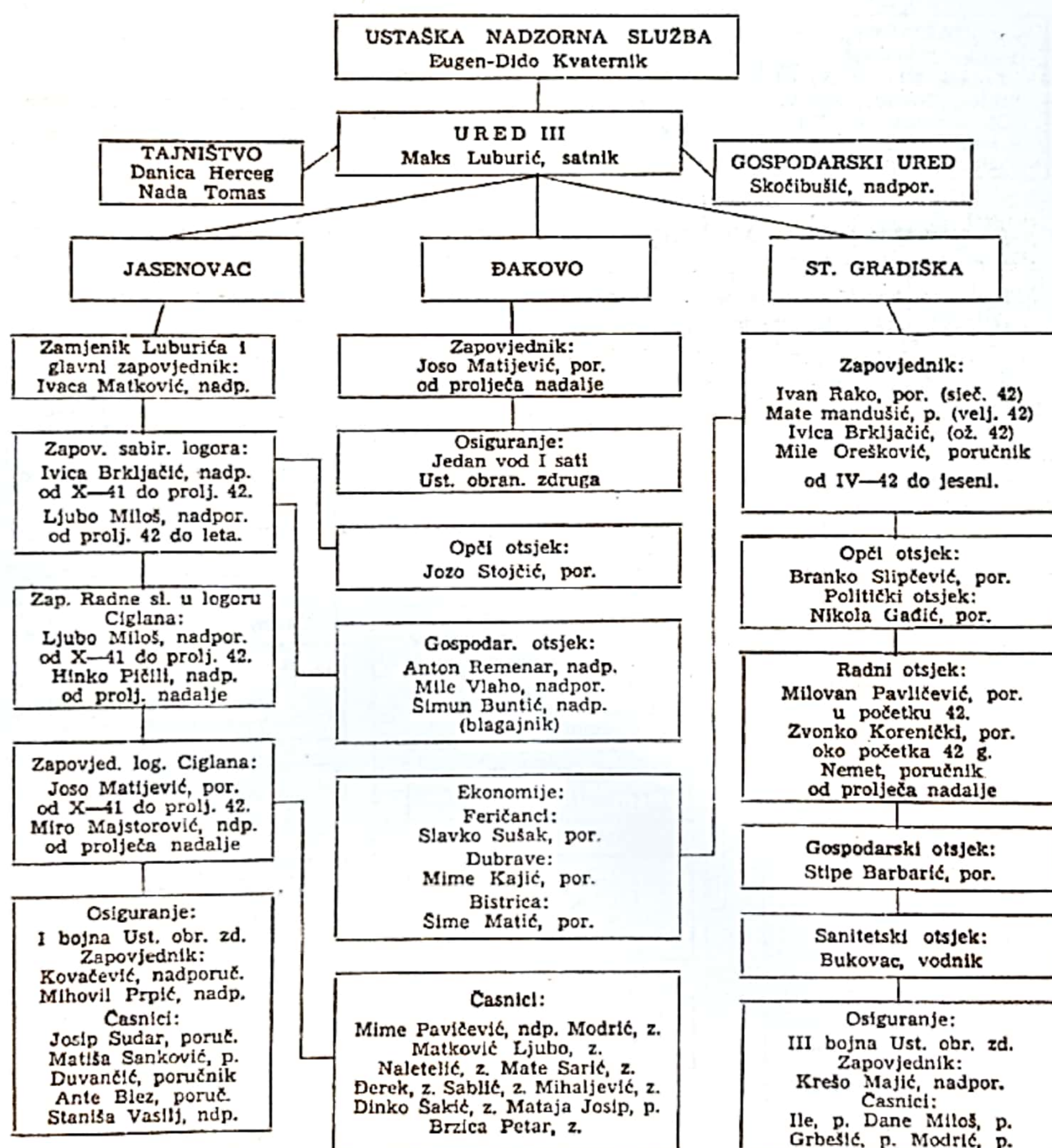
(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 16)

2. Šema organizacije ureda III UNS-a 1941. godine

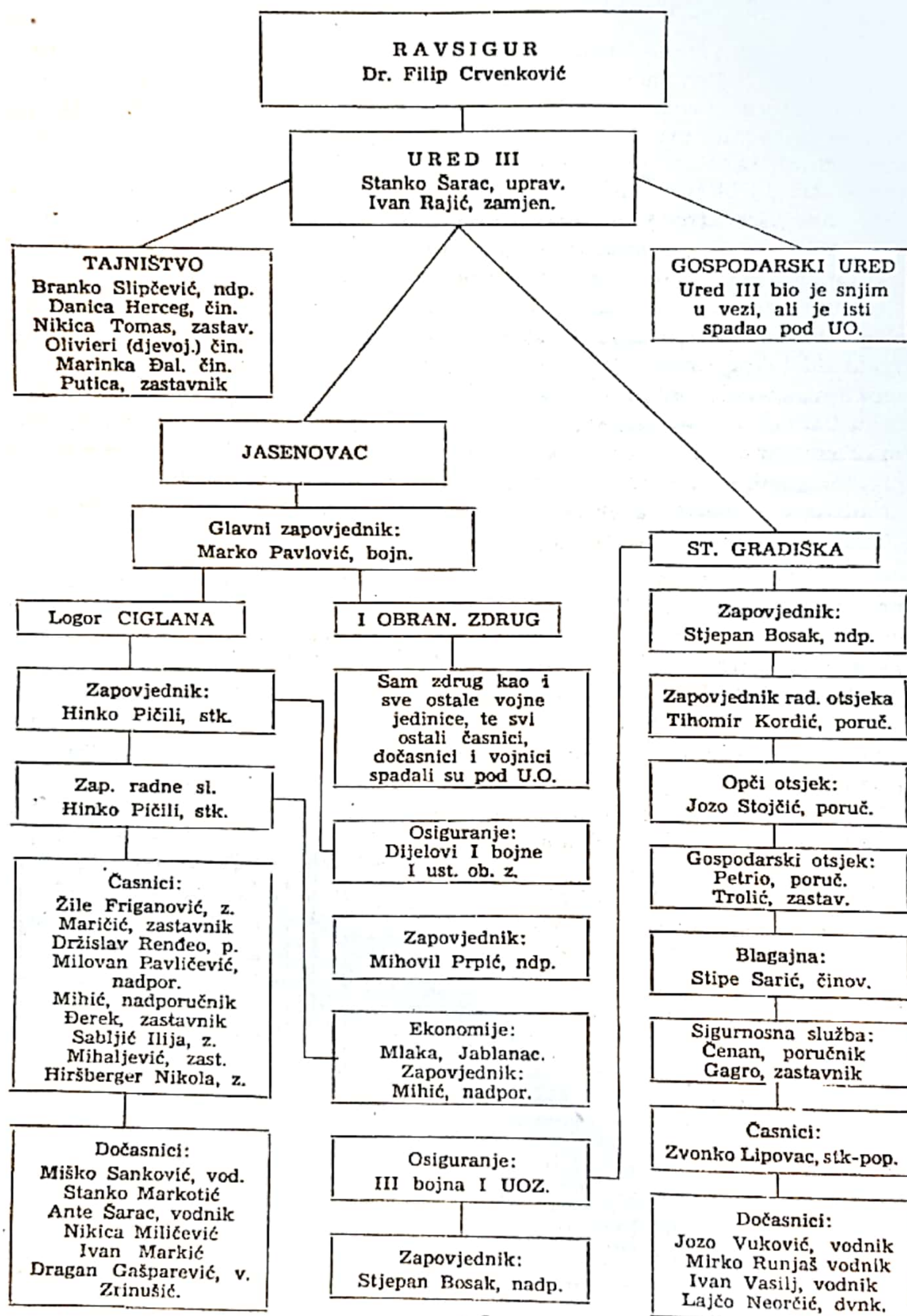
(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 18)

3. Šema organizacije ureda III UNS-a sredinom 1942. godine

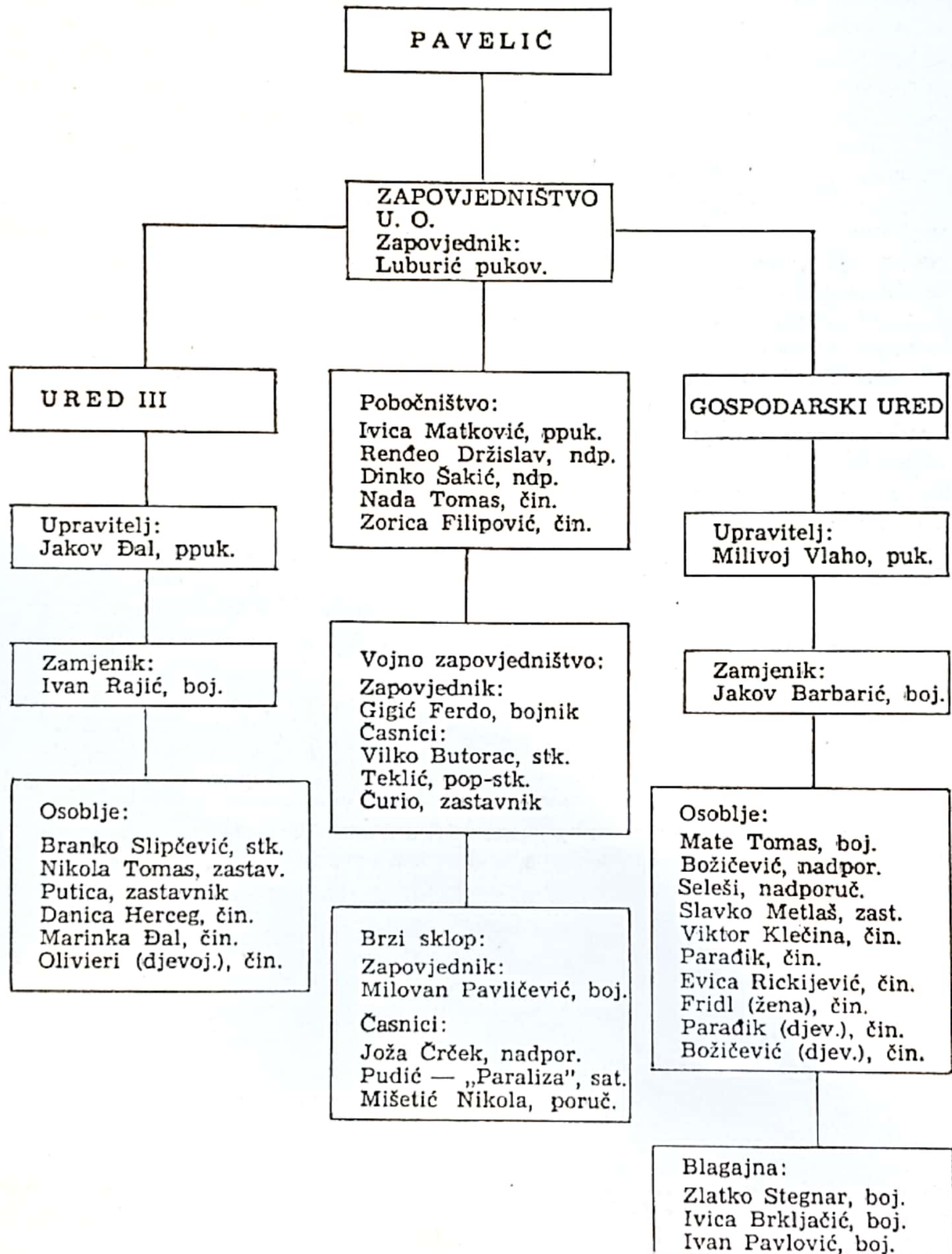
(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd, 1986; str. 24)

4. Sema organizacije ureda III UNS-a u toku 1943. godine

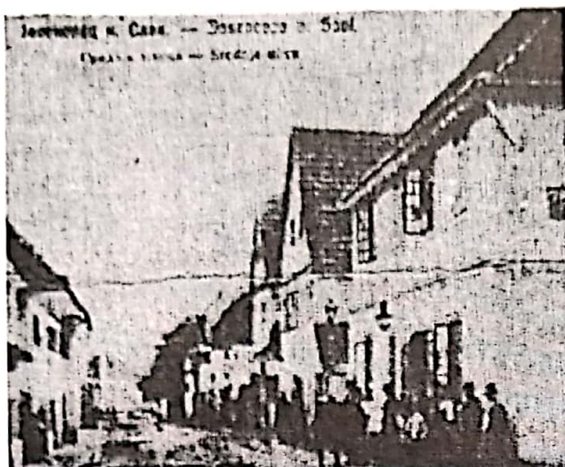

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd, 1986; str. 27)

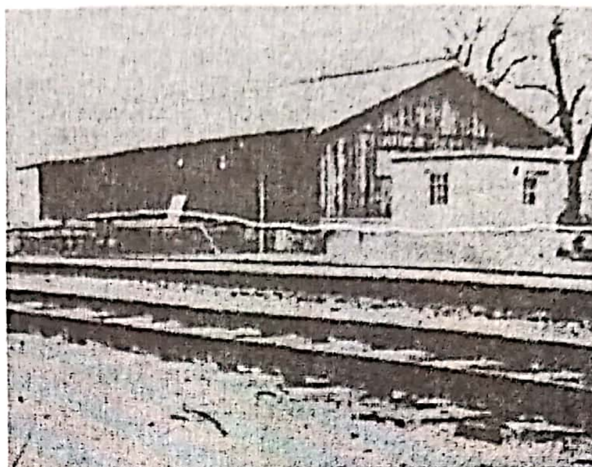
5. Sema organizacije ustaške obrane u toku 1944. godine

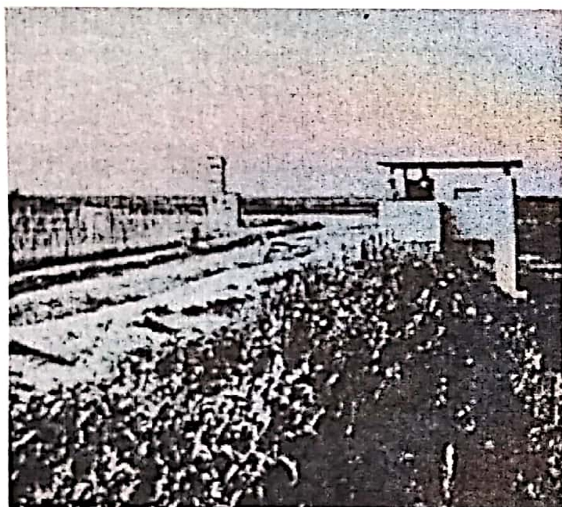
(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd, 1986; str. 29)

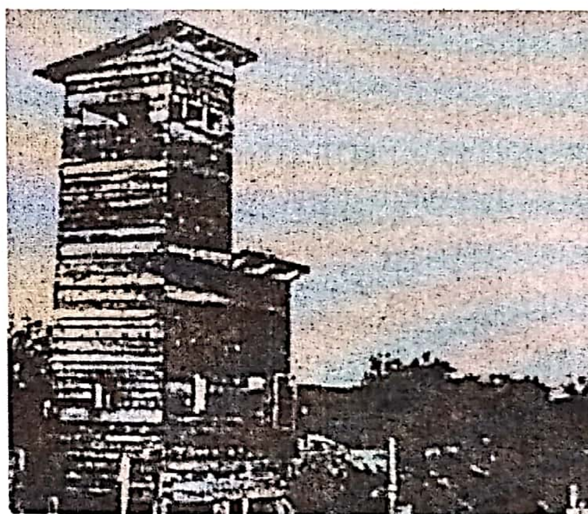

Jasenovac, naselje na ušću
Une u Savu

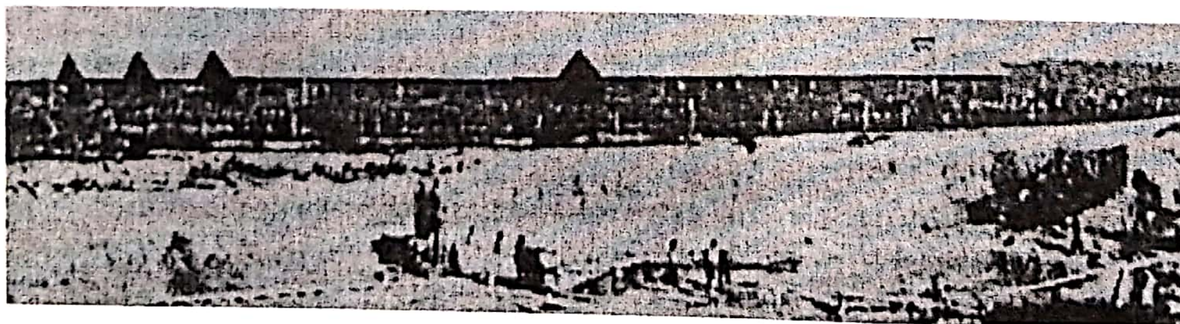

Željeznički magacin koji je služio kao prihvatna
stanica za jasenovačke logoraše

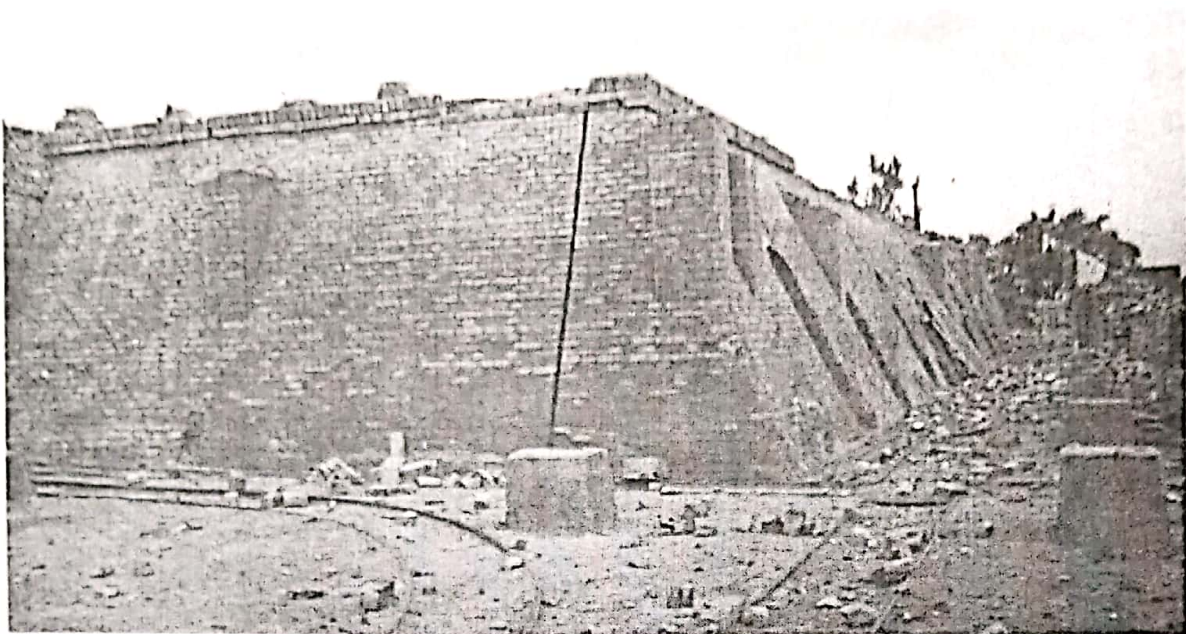

Koncentracioni logor Jasenovac bio je opasan žicom, zidom, nasipom, obalom Save,
zidanim bunkerima i visokim osmatračnicama s mitraljeskim gnijezdima

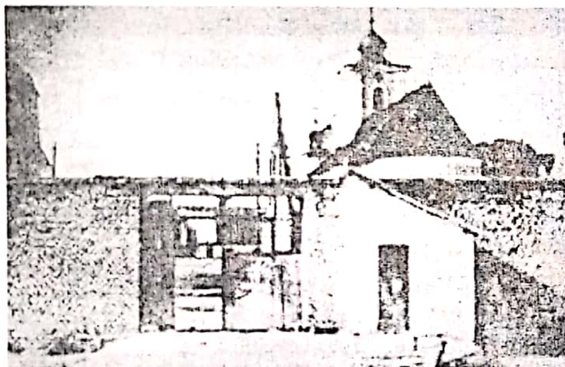

Prve barake u Jasenovačkom logoru podignute su
u jesen 1941. godine

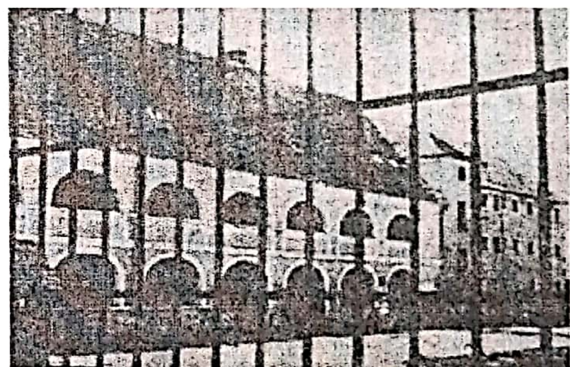
(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd, 1986; str. 21)

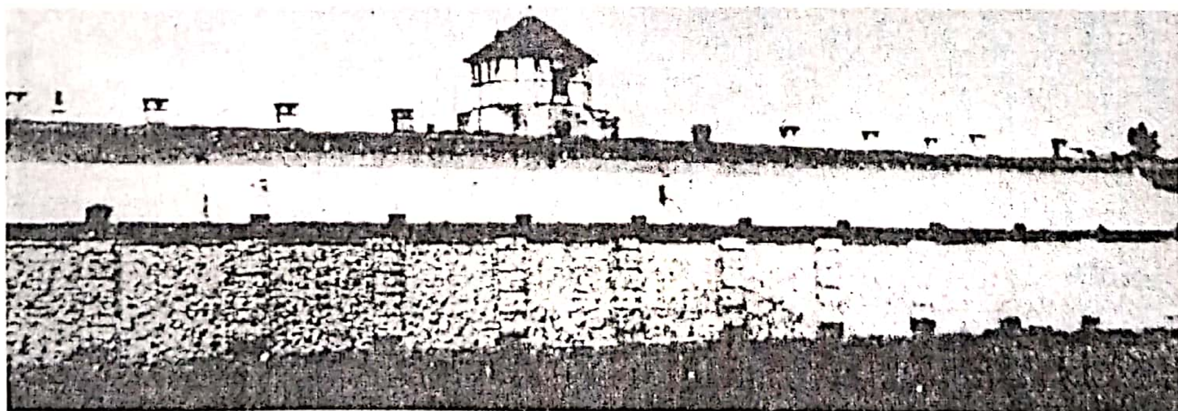
Pičilijeva peć - Ciglana Jasenovac (ABiH)

Južni ulaz u koncentracioni logor Stara Gradiška sa crkvom koja je srušena u toku rata

Pogled u krug logora Stara Gradiška

Austro-ugarsku tvrđavu u Staroj Gradišci ustaše su pretvorile u zloglasni logor - mučilište ljudi, žena i djece

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd, 1986; str. 26)

Kula smrti - Stara Gradiška (ABiH)

Ćelije i paviljon u logoru Stara Gradiška (ABiH)

SUDSKI SISTEM U SLUŽBI ZLOČINA

Da bi masovnom teroru i masakru dale nekakvu formalno-pravnu osnovu, čim su došli na vlast, ustaše su počeli donositi razne propise, zakone. Svi ti zakoni i propisi imali su za cilj ozakonjenje zločina.

Već 17. aprila 1941. godine izlazi "Zakonska odredba za obranu naroda i države", koja je bila osnova svim ostalim propisima. Na temelju nje je organiziran masovni zločin. Slijede propisi o vanrednim sudovima po hitnom postupku koji su bili sastavljeni od tri osobe i koji su mogli donositi samo smrtne kazne. Ove akte o vanrednim i prijekim sudovima dopunjavaju propisi "Zakonske odredbe o rasnoj pripadnosti", "Zakonska odredba o državljanstvu"; "Zakonska odredba o zaštiti arijevske krvi i časti hrvatskog naroda". Izdana je "Zakonska odredba o prijelazu s jedne vjere na drugu", čak i "Naredba o zabrani zaposlenja ženskih osoba u nearijevskim kućanstvima", zatim "Naredba o promjeni židovskih prezimena i o izjednačavanju židova i o označavanju židova i židovskih tvrtki", "Odredba o prikrivanju židovskog imetka", "Naredba o prijavljivanju srbijanaca", "Zakonska odredba o zabrani ćirilice", "Zakonska odredba o prijekim i pokretnim prijekim sudovima", "Zakonska odredba o upućivanju nepoćudnih i pogibeljnih osoba na prisilan boravak u sabirne i radne logore". Ta zakonska odredba je donesena 25. novembra 1941. godine.

Tako se ustalio režim strahovlade "Ustaške nadzorne službe" i njezinog zapovjednika koji je veliki broj ljudi lišio života, a njihove familije zavio u crno.

Otići u Jasenovac značilo je biti predan na milost i nemilost ustaškim koljačima, značilo je otići u mučeničku smrt. Ustaše su u Jasenovački logor poslale građane koje je trebalo likvidirati, jer su im bili nepoćudni "iz raznih, vjerskih, nacionalnih ili političkih razloga".

Zakona za teror i zločine bilo je napretek. Međutim, ustašama ti zakoni nisu trebali, sve je to bilo proforma za javnost i stvaranje iluzije kod neupućenih da se sve radi po zakonu.

Sudski sistem u NDH bio je prava lakrdija, jer je to bio sistem masovnog uništenja ljudi.

Pavelić 10. juna 1941. propisuje zakonsku dopunu o prijekim sudovima po kojoj svako zbog slušanja "... vijesti krugovalnih postaja sa sjedištem u državama koje su u neprijateljstvu sa NDH ili s kojom od velesila OSI" ili zbog neprijavljenog stanara u roku od tri dana može biti stavljen pod prijeki sud. Vremenskih kazni kod "pokretnih prijekih sudova" nije bilo. Za te sudove postojala je samo jedna kazna – smrt.

Pavelić je osnovao 34 prijeka, pokretna i vanredna suda. Svi ti sudovi proizilazili su iz "Zakonske odredbe za obranu naroda i države".

Pravosudni sistem NDH je služio zločincima kao paravan za ostvarivanje fašističkih ciljeva: uništavanje naroda i građana, među kojima i znatan broj Hrvata i Bošnjaka.

TRANSPORTI ZA LOGOR JASENOVAC

Iz depeša koje je upućivala Ustaška župska redarstvena oblast Sarajeva Ravnateljstvu za javni red i sigurnost u Zagrebu, djelimično se vidi kako je teklo organiziranje transporta sa uhapšenim građanima Sarajeva, što je bilo slično i u drugim gradovima. Iz tih depeša se, pored ostalog, može zaključiti i koliko je ljudi u prosjeku išlo u jednom transportu i u kojem razmaku su organizirali, zatim o kojim se kategorijama građana radilo, u koje su logore upućivani itd. U jednoj takvoj depeši, od 14. oktobra 1941. godine stoji da je upućen u Jasenovac transport od 399 lica i da se radi "na prikupljanju novog kontigenta". Već sutradan, 15. oktobra, u novoj

depeši je stajalo da je otpremljeno 300 Jevreja u logor Jasenovac. Obezbjeđenje transporta kaže se u ovoj depeši, vrši 28 oružnika i 10 njemačkih vojnika.

"Već od sredine 1942. godine, u transportima koji su išli od Sarajeva prema logoru, nije više bilo Jevreja. I Srba je bilo sve manje, ali su na red sve više dolazili Bošnjaci i Hrvati, od kojih su uglavnom sastavljani posljednji transporti".[3] Slična je bila sudbina transporta koji su išli i iz drugih mjesta.

Pred istražnim organima jedan od komandanata logora u Jasenovcu, Ljubo Miloš je, između ostalog, rekao: "... procedura kod likvidacije bila je takva da kada bi pojedini transporti stizali u Jasenovac, isti bi bili prebacivani u vagonima na kolosjek koji se nalazio u samom logoru, te su u vagonima ostajali do samog polaska na likvidaciju. Likvidacije su se u većini slučajeva vršile noću a sjećam se da se u nekoliko navrata likvidacija vršila i u toku dana u grupama od 100 do 300 zatočenika, a možda čak i više. Priliv zatočenika po transportima u početku je bio rjeđi, tj. prosječno jedanput nedjeljno a kasnije, od početka proljeća 1942. kada su počele stizati veće grupe, taj prosjek je učestao, tj. na dva ili tri puta nedjeljno a bilo je slučajeva kada su transporti znali stizati i po nekoliko dana uzastopce. Svi ovi transporti koje sada spominjem stizali su bez odluke što znači da su svi zatočenici odmah odvođeni na likvidaciju. Ukupan broj likvidiranih zatočenika u logoru Jasenovac "Ciglana" s okolicom, kako za moje vrijeme, a tako i za cijelo postojanja logora Jasenovac, ne bih mogao reći niti ja niti itko drugi jer transporti koji su upućivani na likvidaciju nisu nigdje ni u kojem slučaju zavođeni u knjige ili tome slično, a s namjerom da se ne bi znalo koliko je ljudi likvidirano. U svakom slučaju taj broj je ogroman i upravo nepojmljiv... ".[4]

MUČENJE I UBIJANJE U LOGORU

O metodi mučenja i ubijanja u logoru najjasnije govori Anketna komisija za utvrđivanje ratnih zločina, koja je 18. maja 1945. obišla logor Jasenovac. U službenom zapisniku, između ostalog, stoji: «...da zločini počinjeni u po zlu čuvenom logoru Jasenovcu jednom od najzloglasnijih mučilišta i klanja zatočenika ne samo u našoj zemlji nego uopće u Evropi, po svojoj aktivnosti, po načinu i perverznosti izvršenja, po broju i opsegu nadilaze sve što i najbujnija fantazija može zapamtiti. Okrutnost pokazuje karakteristiku najdivljijeg sadističkog iživljavanja, pa doista samo psihopatološki elementi mogu da objasne sve ono morenje glađu i žeđu zatočenika u posebnim ćelijama krletkama, zabijanje čavala pod nokte, rezanje živog mesa, a zatim solenje rana, upotrebljavanje vagine kao pepeljare za cigarete i otpatke... spaljivanje živih ljudi u pećima za pečenje cigle, odrezivanje spolnih uda, bacanje djece u zrak i dočekivanje na bajonete, lomljenje kostiju, vješanje, davljenje u Savi itd...»[5]

Ustaše su ubijali u početku pojedinačno, a zatim u grupama, pa onda masovno po nekoliko stotina pa i hiljada u jednom danu ili noći, što je karakteristično za Jasenovac. U početku su strijeljali pištoljem ili mašinkom, a kasnije su to zamijenili tupim predmetima (drveni maljevi, željezne šipke, sjekire itd.). U tom arsenalu oružja krvnici su tražili ono čime je najlakše i najpraktičnije pobiti za kratko vrijeme što više ljudi.

Fra Miroslav Filipović – Majstorović, zvani Satana, izjavio je 1945. godine u Zagrebu, pred Zemaljskom komisijom za utvrđivanje ratnih zločina, o tome sljedeće: "U Jasenovcu sam bio kao

[3] *„Sarajevo u revoluciji", tom 4, Sarajevo, 1981. str. 493.*
[4] *Milan Basta „Rat je završen sedam dana kasnije", Zagreb, 1976., str. 133.*
[5] *Citirano iz knjige «Otpor u žicama», Beograd, 1969, str. 33.*

ustaški časnik i upravitelj logora od konca lipnja 1942. godine do kraja listopada 1942. godine. Priznajem da sam lično kod javnih strijeljanja ubio oko 100 zatočenika logora Stara Gradiška. Isto tako priznajem da su se za vrijeme moga upraviteljstva u logoru vršila masovna ubijanja u Gradini... U Gradini se ubijalo maljem, i to tako da bi žrtva morala sići u iskopanu jamu, našto je slijedio udarac maljem u glavu odstraga. Osim toga se ubijalo strijeljanjem i klanjem. Kada su se vršile likvidacije žena i djevojaka u Gradini, znam da su se nad njima vršila silovanja. Za moje vrijeme, po mom računu, likvidirano je u logoru Jasenovac 20 do 30 hiljada zatočenika."[6]

Najvjerodostojniju sliku o stradanju u Jasenovcu su u svojim iskazima dali zatočenici. Svjedok Finci Jakob izjavio je sljedeće: "Ja sam radio kao grobar u logorskom groblju samo 10 dana. Kroz to sam vrijeme pokopao lješine bez glave, bez ruku, sa razmrskanom glavom, sa istrgnutim prstima na rukama i nogama, sa čavlima zabodenim u grudi, sa obrezanim spolnim udima, lješine iznakažene, modre i crne od udaraca. Prepoznao sam i lješine petorice grobara koje su ustaše dotukle".

Svjedok Kosina Franjo naveo je u svom iskazu: "Pred Božić 1944. godine, i to jedne nedjelje, vidio sam kako je oko 11 sati tjerano oko 40 golih žena i djece iz logora na Granik, gdje im je Luburić nožem presjekao vrat, a Prpić rasporio trbuh te ih bacili u Savu. Vidio sam drugom zgodom, kada je vješano 35 zatočenika, a među njima i jedna žena, koja je imala u logoru četvoro male djece. Djeca su prilikom njenog vješanja plakala za njom i hvatala joj se za suknju, ali je Picili jednu 6-godišnju djevojčicu udario nogom tako snažno, da joj je pukla lubanja".[7]

Ovakvih i sličnih zločina je bio veliki broj a to se najbolje vidi iz izjava logoraša. Međutim, i sami zločinci su se hvalili sa veličinom zločina i brojem ubijenih. "Dne 9. oktobra 1942. priredio je Luburić u Jasenovcu svečanost, te je ustašama podijelio zlatne i srebrene medalje, koje im je Pavelić namijenio kao nagradu "za zasluge". Na tom je banketu Luburić, pijan kao i ostali njegovi "dužnosnici", održao govor i prema iskazu jednog svjedoka rekao doslovno ovo: "... I tako smo vam mi u ovoj godini ovdje u Jasenovcu poklali više ljudi nego Osmanlijsko carstvo za cijelo vrijeme boravka Turaka u Evropi".[8]

---

[6] *„Sarajevo u revoluciji", tom 4., Sarajevo, 1981. str. 497.*
[7] *Z.K.H. za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača „Zločini u logoru Jasenovac", str. 25.*
[8] *Z.K.H. za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača „Zločini u logoru Jasenovac" ,str. 32.*

FAKSIMIL DIJELA ZAPISNIKA ZEMALJSKE KOMISIJE ZA UTVRĐIVANJE RATNIH ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA (ZKUZ) 1944. - 1947.

IV.Jasenovac

Iz Gospića prebačeni su krajem avgusta 1941.zatočenici za Jasenovac.Malo kasnije došli su u Jasenovac još zatočenici iz Koprivnice i Kruščice.Prvi zatočenici,oni,koji su u Jasenovac stigli iz Gospića,u logoru još nisu našli ništa.Oko 15 dana spavali su pod vedrim nebom,na močvarnom zemljištu i dobivali svega jedanput dnevno malo rijetke čorbe od repe ili graha bez masti i hljeba.Kasnije tek su postavili jednu baraku za zatočenike u veličini 6 x 20 metara.U nju je bilo strpano oko 800 zatočenika.O prilikama u Jasenovcu pisano je već toliko da nije potrebno upuštati se u detalje.Ilustracije radi neka navedemo samo nekoliko najtipičnijih primjera.

Zatočenici u logoru uopšte nisu smatrani ljudima ili živim stvorenjima.Svaki posljednji ustaša mogao je da ubije zatočenika a da nikome ne odgovara za to.Stoga se je vrlo često dogadjalo,da su se ustaše u logoru vježbali u gadjanju i da su za metu uzimali zatočenike.Desilo se je na pr. Dr.Zecu,da je,kad je išao logorom da ukaže ljekarsku pomoć nekom zatočeniku,zaprastao s obližnjeg prozora barake zapovjedništva logora mitraljez i pored dr.Zeca pao je na zemlju mrtav zatočenik.Kad se je dr.Zec okrenuo,vidio je da se s prozora vježba poznati krvolok fratar Filipović-Majstorović u gadjanju mitraljezom i traži žrtve.

Kapacitet jasenovačkog logora iznosio je najviše 3.000 - 4.000 zatočenika.Kroz logor je medjutim od septembra 1941.do kraja aprila 1945.prošlo najmanje 800.000 ljudi,koji su svi pobijeni.Dogadjalo se je,da čitavi transporti,koji su ponekada brojili po više stotina ljudi,žena i djece,uopšte nisu ulazili u logor,već su odmah prebacivani preko Save u Gradinu,tamo ubijani maljevima i zatrpavani.Zimi,kada ustaše uslijed velikih snijegova nisu mogli da kopaju jame za mrtvace, ubijali su ih na Graniku na obali Save i bacali u vodu.Ubijali su ih na taj način,da su žrtvama nožem rasporili trbuh i udarali ih maljevima u glavu.A ponekad još žive bacali u vodu.Ponekad su opet žrtve spaljivali u velikim pećima Ciglane ili Keramike.U ove su peći često bacani živi ljudi,jer ustaše nisu stigli da ih poubijaju - s dešavalo se je, da su ustaše htjeli ustanoviti kapacitet tih peći ako ih lože ljudima mjesto običnim gorivom,pa su stoga spalili više udarcem samo omamljenih zatočenika.Od lješeva su kemičari - kao što je to dr.Zecu pričao,kasnije poginuli,ing.Fuad Midžić pravili sapun,a od usirene krvi žrtava pravljen je životinjski ugalj,koji je kasnije dostavljan u bolnicu i kojim su onda ljekari liječili crijevna oboljenja zatočenika.

Premlaćivanja,mrcvarenja i ubijanja zatočenika bila su svakodnevna pojava.Zatočenici su vodjeni na radove na nasipu,koji je trebao čuvati logor od poplava rijeke Save.Na posao su,gladni i umorni, ponekad po blatu do koljena,morali ići trčećim korakom.Ko god je posrnuo bio je ubijen.Na samome nasipu radili su pod najtežim uslovima.Ako je neko samo za tren oka stao da se odmori,ustaša-nadzornik počeo bi ga odmah mlatiti.Vrlo često su ljudi tako ubijani i jednostavno bačeni u nasip,koji je sagradjen na stotinama zatočeničkih lješeva.S vanjskih su radova uopšte - bilo to s nasipa,sječe drva ili slično,- zatočenici vraćani redovno desetkovani.

U svrhu zastrašivanja zatočenika u logoru su vrlo često sazivani t zv."nastupi".Zatočenici su obično predveče sakupljani na jedno mjesto u četverokutu.U sredinu toga četverokuta dovodjeni su kažnjenic žicom vezanih ruku.Naredjeno im je,da legnu potrbuške i onda su na očigled svih ostalih poubijani metkom u potiljak.Ponekada su medjutim zatočenici pozivani iz četverokuta i onda noževima kasapljeni i klani.To je ustaškim koljačima pribavljalo tako sadističko zadovoljstvo,da su od oduševljenja ponekad s uživanjme pili krv svojih žrtava ili oblizivali krvave noževe.

Kada ih ovakva mučenja nisu više mogla da nadraže onda su zimi 1942/43 zatvorili u žicu unutar logora - u t.zv.logor III C.- nekoliko stotina zatočenika,uskratili im svaku hranu i vodu,a na vrata toga logora III C metnuli tablu s natpisom "Pjegavac".Ovih nekoliko stotina ljudi skapavalo je od gladi.Nakon 8 do 10 dana ti zatočenici, izbezumljeni od gladi,okupljali su se oko drugova,koji su umirali.

Kada je jedan od njih izdahnuo,rezali su komade njegovog tijela,bacali ih na vatru i jeli.Za vrijeme tih užasnih prizora ustaški su dužnosnici dolazili do žične ograde i cerekali se od zadovoljstva u svom povampirenom uživanju.

Dr.Zecu je jednom ispričao polupijan ustaša,da je prosle noći postigao svoj rekord i ubio 1.152 žrtve- i tražio od ljekara injekciju morfija,jer su ga kako je tvrdio progonila lica pobijenih.

Na ubijanje su zatočenici često odvodjeni u povorkama na Gradinu.Na čelu povorke išao je odred ustaša pjevajući i noseći maljeve,iza njih su bili na smrt odredjeni zatočenici,a povorku su završavali opet ustaše.

I ako to već dovoljno prikazuje sve užase koji su se dešavali u Jasenovcu i kojima su bili svakodnevno izloženi zatočenici, navešćemo ilustracije radi,još 1-2 tipična primjera za prilike,koje su vladale u Jasenovcu.

Kako je već više puta spomenuto,bila je naročita -zapravo glavna-osobina ustaških koljača u Jasenovcu sadizam,koji se je ispoljavao na razne načine.Tako se je na pr.dešavalo,da su došle kompozicije od 50- do 60 vagona novih zatočenika blizu logora.Zatočenike su kasnije iskrcali,skinuli im odjela- to je bilo uvijek prvo,jer se ni jedan zatočenik nije smio zakopati drukčije osim posve go-a onda ih vezali po grupama tako,da je svako morao metnuti ruke na ramena svome prethodniku.Ruke su mu vezane ispod vrata prethodnika užetom i čitava je grupa onda opet opasana užetom.Ustaše su onda uzeli krampe lopate,motike i slično,te počeli tu,užetom opasanu grupu od 200 do 300 lica udarati i potiskivati do unaprijed pripremljene jame.Kad je čitava grupa pala u jamu,ustaše su ju dotukli.Jednom je prilikom vidio svjedok Uroš Miletić,kako su ustaški oficiri skupili grupu od 20 do 30 mladića,skinuli ih,povezali sve u hrpu a onda se zaletili krampama i lopatama i tukli nesretnike po glavama da su od njih doslovno otpadali komadi glava i mozga,dok nisu bili dotučeni.

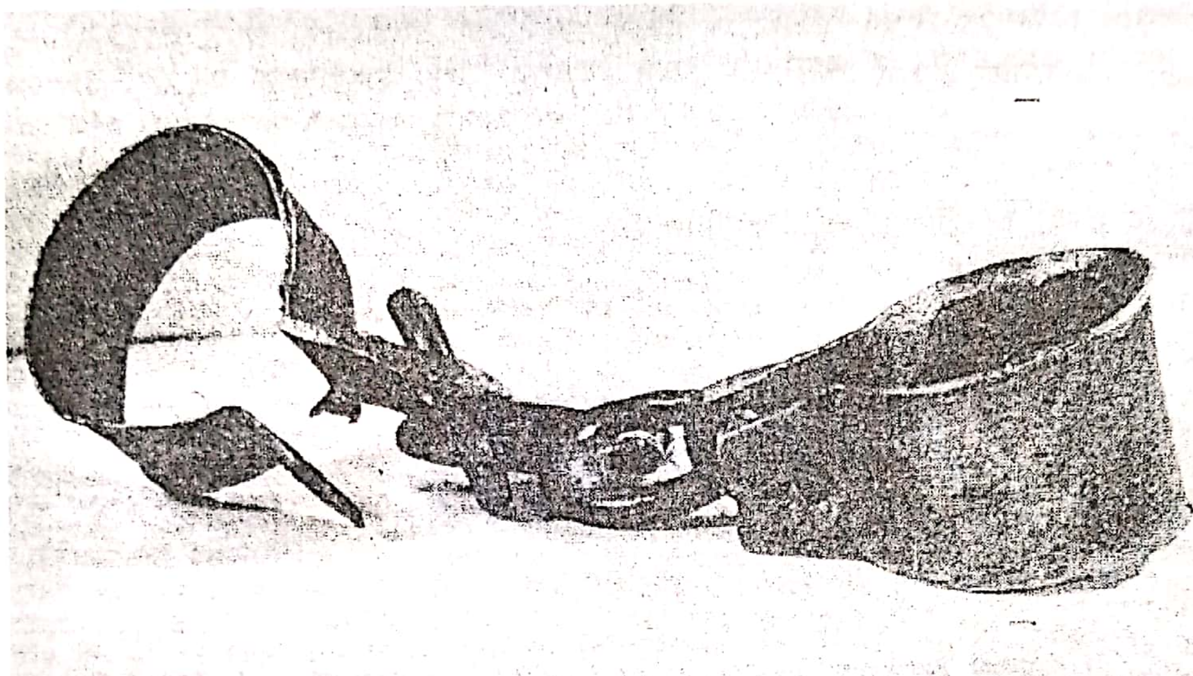
I samo još jedan primjer da navedemo.Preživjeli svjedok Isidor Deti priča, kako je jednog dana došlo 8 ustaša u zgradu za dezinfekciju i to u strojarnicu,gdje su bili parni kotlovi.Medju tim ustašam bio je poznati koljač,neki Hercegovac,Markotić.Ti su ustaše čekali,da dođu na red da se kupaju i jedan od njih je predložio da si skrate vrijeme čekanja kartanjem.Drgi su pristali,samo je jedan pitao, gdje su im novci za kartanje.Neko drugi od njih pokazao je kesu,koju je nosio sobom i rekao:" Evo novaca" - i odmah istresao sadržinu - a to su bile same ljudske oči.Bile su još gotovo posve svježe.

Septembra 1944.dovedena je u Jasenova grupa od oko 200 dobro obučenih Jevrejki,za koje se je pričalo,da su se od ustaških progona sakrile u Stenjevac,ali su tamo pronadjene i otpremljene u Jasenovac.One su odmah nakon dolaska opljačkane do gola i pobijene.

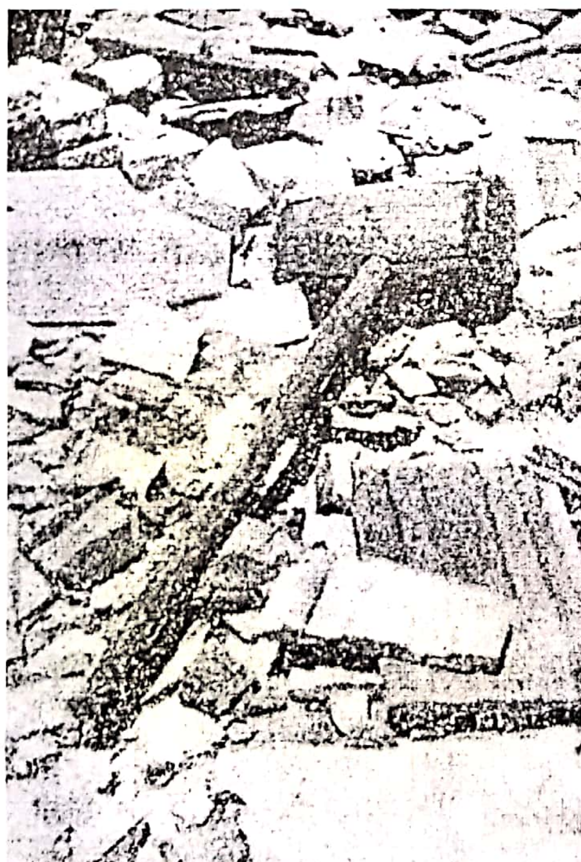
V. Stara Gradiška

Logor Stara Gradiška bio je filijala Jasenovca,osnovana u bivšoj kaznioni.Sve što smo naveli za Jasenovac,važi u glavnom i za Gradišku,pošto su upravljači bili i u jednom i u drugom logoru isti,a nad svima bio je vrhovni šef i koljač Maks Luburić sa svojim pomoćnicima fratrom Filipovićem-Majstorovićem,Ljubom Milošem,Matkovićem Matijevićem,Picillijem i ostalima.Glad,premlaćivanja,pojedinačna i masovna ubijstva bila su i u tom logoru svakodnevna pojava.U Gradišci je osim toga postojao još t.zv."Plavi Podrum",u kome su ljudi kasapljani na komade i onda noću odvodjeni i zapokavani,postojala je "Kula" zgrada,u koju su ljudi natrpani tako,da nisu mogli gotovo ni stajati, a onda su vrata zatvorena i zatočenici ostavljeni dok nisu stojeći pomrli od gladi.U Kuli je postojala i gasna komora,u kojoj su plinom ubijani zatočenici,naročito žene i djeca.Medju njima su bile i jevrejke sa djecom koje su u Gradišku dovedene iz Djakova.U toj je komori jednom prilikom odjednom ubijeno 800 žena i djece.U Gradišci je Filipović-Majstorović jednom prilikom sam ubio 53 zatočenika na očigled ostalih tvrdeći,da su "htjeli bježati".Žrtve su pobacane na kola i odvežene do rake i ako neki još nisu bili mrtvi,pa su čak molili da ih ubiju.Ustaše su ih i pored toga još žive bacili u jamu i zatrpali.

ABiH, ZKUZ, 1944. - 1947.

U "lančari" i mehaničarskoj radionici Jasenovačkog logora iskovani su stokovi okova i "bukagija" za "nepoćudne" logoraše (ABiH)

Malj kojim su ustaše ubijali svoje žrtve (ABiH)

Ubijen maljem (ABiH)

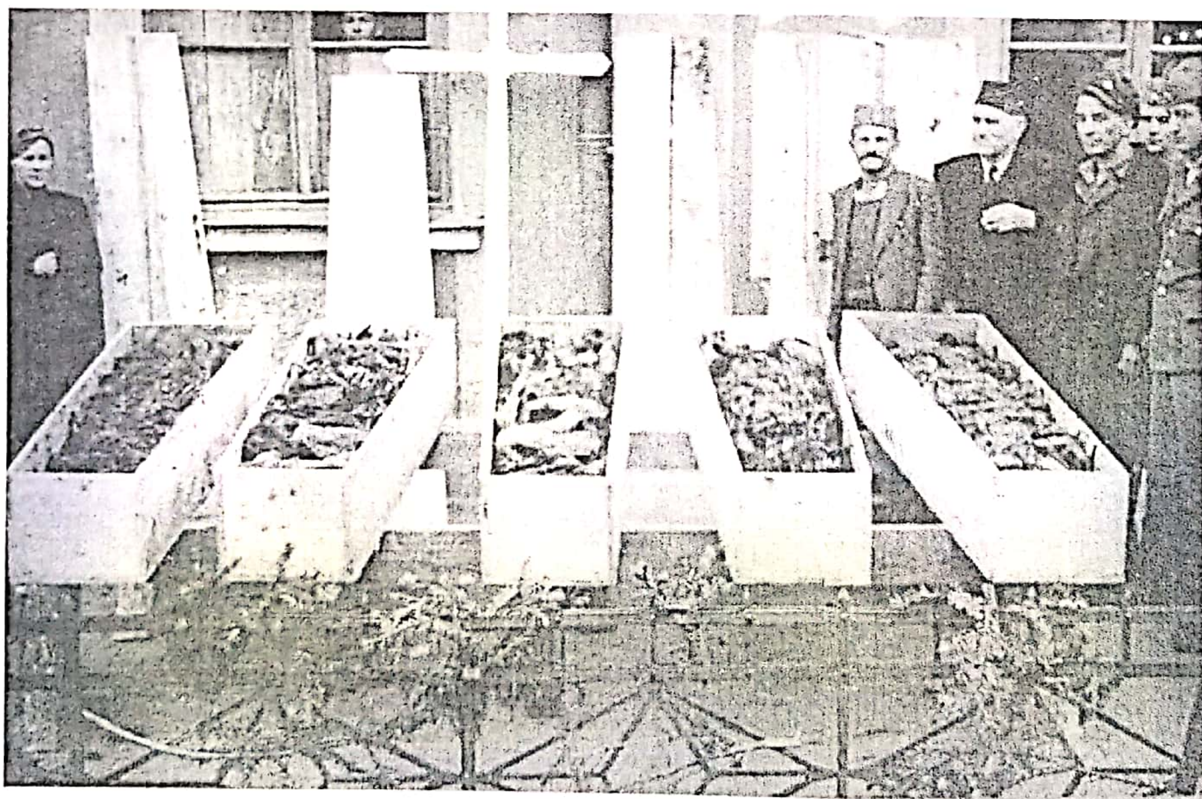
Čeona kost razbijena maljem (ABiH)

Ubijeni zatočenici u logoru Jasenovac (ABiH)

Ubijeni zatočenici na obali Save (ABiH)

Familija ubijenih traži njhove posmrtne ostatke (ABiH)

Familija Sarić iz Sarajeva kojoj su ustaše objesili tri sina Ragiba, Edhema i Kasima, a kćer Šefiku ubili u Jasenovcu (ABiH)

Dženaza žrtvama Maksa Luburića, Sarajevo, april 1945. (ABiH)

KAZIVANJE PREŽIVJELIH ZATOČENIKA LOGORA JASENOVAC

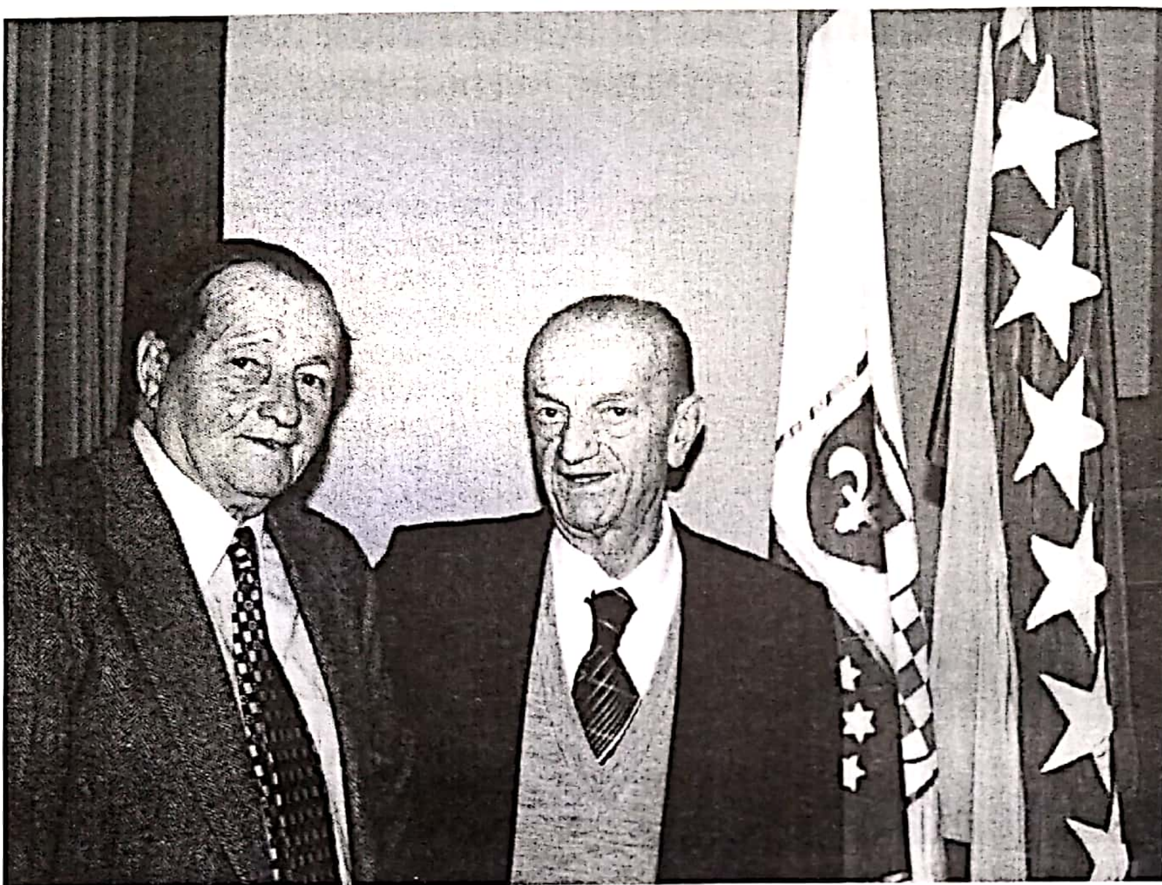
KAZIVANJE ZATOČENIKA FAHRUDINA FAHRIJE AJANOVIĆA: "USTAŠKI LOGOR JASENOVAC I ULOGA DINKA ŠAKIĆA"[1]

Ajanović Fahrija

"Prvo bih dao nekoliko napomena o samom logoru koji je postojao u Drugom svjetskom ratu od 1941. do 1945. godine, a onda, u svjetlu tih događaja, o ličnosti Dinka Šakića koga sam lično poznavao. Na inicijativu Dide Kvaternika, šefa Ustaške nadzorne službe u NDH, odmah u početku nastanka ove države, aprila 1941. godine, počeli su se organizirati ustaški konc-logori. U najtješnjoj vezi sa Antom Pavelićem, sa ustaškim emigrantom Mijom Babićem, organizirao je prve koncentracione logore, a kada je Babić poginuo u jednoj bici s partizanima, Kvaternik je nastavio organiziranje logora sa, također, jednim istaknutim ustaškim emigrantom, Vjekoslavom Maksom Luburićem. U oktobru 1941. godine osnovan je logor Jasenovac. Organizirao ga je lično Ljubo Miloš, rođak Luburića. Miloš je bio i prvi zapovjednik tog logora Jasenovca. Svi dotadašnji logori, a bilo ih je veći broj, petnestak, jedan po jedan su se gasili. I na kraju su ostavili samo koncentracioni logor u Jasenovcu i Staroj Gradišci, a od 1943. i kazniona Lepoglava pretvorena je u koncentracioni logor. Svi su ovi logori bili pod tzv. ustaškom obranom, naravno, pod komandom Luburića. Ustaše su organizirale konc-logore uglavnom sa ciljem uništenja svih ljudi koji su mogli makar i potencijalno biti protiv njihove vlasti. Nije se radilo ni o kakvoj privremenoj internaciji ljudi, nego baš sa ciljem njihovog uništenja. Prvo su pod udar došli Jevreji koje su oni, po instrukciji svojih gospodara, njemačkih nacista, nastojali da iskorijene ne štedeći ni njihovu djecu u kolijevci. U Jasenovcu su, nažalost, skončali i naši sarajevski Jevreji, njih nekoliko hiljada. Pored Jevreja koji su srazmjerno njihovom broju najviše stradali, stradali su i Romi. Što se tiče Srba, oni su, zaista, u onom apsolutnom smislu najviše i najmasovnije stradali u Jasenovcu, ali ne onoliko kao što poneki, rekao bih, šovinisti tvrde. Posebno bih se zadržao na stradanju Hrvata i muslimana – Bošnjaka. Istina je da su pripadnici ovih naroda ubijani u Jasenovcu kao antifašisti. Ali to je samo dio istine. Ja sam svjedok da su Hrvati ali oni iz Hrvatske, manje iz Bosne, a pogotovo muslimani – Bošnjaci, također, u vrlo velikom broju stradali, a da mnogi od njih nisu imali pojma o komunistima i komunizmu, što im se inače imputiralo. Jednostavno su ubijani zbog nekih manjih sitnih usluga za pokret otpora. Zanimljivo je da su muslimani evidentirani, čak i ubijani kao Hrvati, a muslimana nije ni bilo jer su tretirani kao Hrvati. Međutim, dovoljno je pogledati knjigu o Jasenovcu sa tri velika toma historičara Antuna Miletića, koja je najveća knjiga koja je do sada napisana o Jasenovcu i najargumentiranija. On imenom i prezimenom spominje na stotine muslimana. To je veoma zanimljivo. Ja imam tu knjigu i ne bih je dao pošto mi je posvetio. Međutim, on je koristio arhivske materijale samo banjalučke, zagrebačke,

[1] *Vijeće Kongresa bošnjačkih intelektualaca Sarajevo, 03. april 1999. godine (video zapis se čuva u arhivi Vijeća).*

Sdesna nalijevo: prof. dr. Atif Purivatra, predsjednik Vijeća Kongresa bošnjačkih intelektualaca i Fahrudin Fahrija Ajanović, bivši zatočenik Jasenovačkog logora. Slikano u velikoj sali Doma Armije, 03. aprila 1999. godine

dio mostarske, bez sarajevske oblasti, odakle je najviše muslimana poslato u logore. Ja sam ga pitao: "Pa šta je to ?", kaže on da nije mogao doći do te arhivske građe, koja je, navodno, uništena. Nakon Drugog svjetskog rata, u periodu od '45. godine održano je jako malo savjetovanja, simpozija, okruglih stolova i drugih skupova na temu o ustaškim logorima, posebno o logoru Jasenovac. Pored domaćih naučnika i historičara, na ovim skupovima su, po pravilu, učestvovali i historičari i drugi eksperti iz inozemstva. Ali nikada se u potpunosti, objektivno i do kraja nije sagledala ova problematika ustaških konc-logora. Uvijek su bile prisutne neke krajnosti. Neki su veličali i preuveličavali, a drugi minimizirali i potpuno negirali zločine u Jasenovcu. Nije problem jesu li se tamo vršili zločini. Uvijek je bio nekako problem ko je tamo ubijan, ko je ubijao i koliko je ubijeno pripadnika pojedinih naroda. Bile su različite tvrdnje, dijametralno različite o broju ubijenih u logoru Jasenovac. Srpski historičari iznose neutemeljenu cifru o 700 000, koja se poslije Drugog svjetskog rata stalno ponavljala a uvećali su je i čak na milion. S druge strane, katolička reakcija, uvjetno rečeno, i pojedinci koji su pisali o Jasenovcu sve su umanjili i potpuno negirali zločin. Najčešće se pisalo i govorilo o Jasenovcu neprincipijelno, neargumentirano, rekao bih, nenaučno unoseći u ta pitanja mnogo subjektivnog. Imajući u vidu te krajnosti, ja ću pokušati da vam ispričam šta sam ja doživio i vidio u Jasenovcu. U Jasenovcu sam bio preko 12 mjeseci i to od sredine 1942. do sredine 1943. godine, kada sam prebačen u logor Stara Gradiška a zatim u Lepoglavu, gdje sam nakon 28 mjeseci provedenih u ova tri najteža logora uspio pobjeći. Ovdje bih spomenuo da su u četvero-

godišnjem postojanju logora Jasenovac bila i razdoblja najmasovnijih likvidacija ljudi. Nisu ljudi uvijek ubijani sa istim intezitetom. Doživljavali smo različite tretmane i to od masovnih ubijanja, svakodnevno iz dana u dan, do dozvole da igramo nogomet, da igramo lopte. Bilo je i takvih perioda u 1943. godini. Iz literature sam znao nešto o logorima prije nego što sam došao u Jasenovac. Očekivao sam da ću se tamo i ja susresti sa prisilnim radom, sa glađu, sa maltretiranjem i tako dalje. Na moje zaprepaštenje, po dolasku u logor brzo sam se uvjerio da su tamo ljudi dovođeni sa isključivim ciljem ubijanja. Dakle, sve je bilo osuđeno na smrt samo se čekalo na red, svoj red. Kad sam došao, krajem avgusta 1942. godine, ja sam sa grupom od oko 150 ljudi iz grada Sarajeva i okoline doživio prvi šok. Odmah je dvije trećine te grupe likvidirano. Dvije trećine te naše sarajevske grupe je pobijeno. Sjećam se da su tu izdvojeni za likvidaciju Alija Hodžić po kome se ovaj naš "Alhos" zove, tipografski radnik Fejzić Akif, Đokić sa Romanije, Abdulah Mahmutagić rođen u Maglaju, Ferid Frenjo radnik željezničke radionice i još dosta ljudi čija imena ili sam zaboravio ili nisam ni znao. U ovoj grupi od tri četvrtine ubijenih je bilo pripadnika svih nacionalnosti. Imao sam sreću da odmah u startu ne budem ubijen, a najvažnije je bilo da u momentu dolaska ne budeš ubijen jer kasnije su se pružale šanse da pobjegneš, da se ode u Njemačku, da budeš zamijenjen za zarobljene njemačke i ustaške oficire i slično. Ja sam kao stolar, a to će biti kasnije presudno da se sačuvam, da ne budem ubijen, određen za stolarske poslove. Raspoređen sam u odjeljenje "3C", to je, ustvari, bio logor u logoru. U jednom uglu logora pod vedrim nebom ustaše su napravile logor sa visoko i gusto isprepletenom žicom i tako ograđen. Jelo se malo skuhane nemasne i neslane repe ili kupusa, a bila je gozba kad bi nekada crknutog konja zaklali, to se dešavalo nekoliko puta. Dakle, ljudi su smrtno izgladnjivani, ali ustašama nije bilo stalo ni do našeg rada niti da preživimo, jer stalno su u "3C" jedni dolazili a ovi izgladnjeli odvođeni skelom preko Save na drugu stranu, gdje su sjekirama i maljevima pobijeni. Kada su u pitanju zločini Dinka Šakića, ja kažem zločini, to ja tvrdim iako sud nije dao posljednju riječ, nije mu presudio. On je teški zločinac. Ako se bude njegov zločin dokazivao putem svjedoka proces će propasti i neće se zločini Šakića osuditi. Ja sam na ovo upozorio pomoćnika direktora Američkog instituta za mir kad je kod mene bio. On je, molim vas, upućen iz Amerike da na prostoru bivše Jugoslavije skuplja podatke. Ja sam uz pomoć prevodioca dva sata sa njim razgovarao. Rekao sam mu ako se bude išlo linijom dokazivanja putem svjedoka, slabo će se dokazati zločin. Ja moram objasniti neke okolnosti koje su vladale u NDH a vezano za Jasenovac i za Šakića. Krajem 1941. i početkom 1942. godine u okolini Banja Luke ustaše su izvršile jedan težak zločin, pobili su dosta srpskog življa među kojima je bilo i djece. Pošto je u zločinu učestvovao i kapelan samostana Petričevac fra Filipović, ugledni muslimani u Banja Luci su energično zatražili od Nijemaca da se on kazni. Ustaše su pod pritiskom, tobože, zatvorili i odveli ga u zatvor u Zagreb, na Savsku cestu. Kad je taj zločin malo pao u zaborav, jednog dana njemu dolazi Luburić i kaže mu, ti se od danas ne zoveš Filipović, ti ćeš se zvati Majstorović. Otpusti ga iz zatvora, odvede u Jasenovac i postavi ga, ništa manje, za pomoćnika Ivice Matkovića, tada zapovjednika logora Jasenovac. On je, Majstorović, dobio specijalni zadatak i ja ću o tome posebno govoriti.

Po mom dolasku u "3C" radio sam nekoliko dana na nasipu. To je bio jedan od najtežih poslova. Tamo su sa mnom bili Miško Jeftić, jedan mladić iz Sarajeva, Naim Tokić i dr. Jednog dana je došao ustaša, neki Boro Malić, i mene je kao stolara sa drugom dvojicom stolara i dvojicom zidara odveo skelom preko Save i dao nam zadatak da adaptiramo dvije napuštene srpske kuće koje su služile kao ustaške barake. Tamo je spavalo oko 12 do 14 ustaša. Radeći na tim barakama tokom septembra i tokom polovice oktobra mi smo svjedoci najvećih užasa. Dolazile su mase iz svih krajeva NDH i mi smo gledali kako se te mase žena, djece talasaju

kao rijeka, idu preko Save, pored nas i nestajale su te mase u šumarcima Donje Gradine. Ništa mi još ne znamo. Primijetili smo jednu grupu ljudi crne puti, krupni, jaki, ugojeni. Nisu ustaše. Ne znamo šta rade. Jedan od njih povjeri se nekom Obradu Dokoviću, stolaru, koji je bio u našoj radnoj grupi i kaže, mi smo grobari. Mi kopamo grobnice 5 do 10 i više metara duge i dva metra široke, jedan i po do dva metra duboke i, ovaj, kaže on, narod što vi vidite da prolazi, što ovih dana viđate, sve to ustaše pobiju sa sjekirama i maljevima, a onda mi onaj fizički dio posla obavljamo, skidamo ih, nekada ne skidamo. Slažemo a onda posipamo krečom i zatrpavamo. To su radili onih 12 do 14 ustaša za koje smo kasnije saznali da su iz zapadne Hercegovine.

Primijetili smo da onaj Majstorović najneposrednije rukovodi sa ovom grupom. On im je bio starješina i nadzirao zločine. Zašto vam ja to govorim. Zato što se tu viđao i Šakić. A, evo vam i još jednog podatka da je to istina. U Sarajevu živi Salem Resulović, sada je, nažalost, u staračkom domu. Mentalno je potpuno priseban. On je također sa mnom bio u ovoj grupi i doživljavao sve to. Prije nego što ćemo mi biti raspoređeni na rad adaptacije ovih kuća u Gradini on je sa jednom grupom ljudi sa Kozare, Like, Korduna, Banije odveden jednu noć. Mislili smo da je ubijen. Jednog dana na naše iznenađenje dolazi Salem u "3C". To je za nas bilo kao da je došao sa onog svijeta. On je šutio, nije ništa govorio. Dugo, dugo nije ništa govorio, a onda se meni jednom povjerio i rekao: Sjećaš se ti one noći kada sam ja odveden, na skeli su prozivali naša imena i prezimena. Kad je prozvao ime Resulović, prišao je ustaša Kapetanović, izdvojio me na stranu i pitao šta je tebi (pomenuo je ime nekog Bošnjaka muslimana), Salem je rekao rođak, on je njega izdvojio, vratio ga u logorski zatvor i, naravno, nakon nekoliko dana vratio u "3C". Te noći sa Majstorovićem i drugim koljačima bio je i Šakić. On je bio na dužnosti tada u Staroj Gradišci ali je često dolazio u Jasenovac. U oktobru mjesecu 1942. godine, izvan logora je procurila vijest o zločinima u Jasenovcu i ustaše su premjestile Majstorovića iz Jasenovca u Staru Gradišku. Prestali su masovni zločini. Sve do kraja logora i u Jasenovcu i u Gradišci i u Lepoglavi bilo je pojedinačnih pa i grupnih ubijanja ali se nikada više nije ponovilo ono masovno ubijanje sa izuzetkom što je jedna veća grupa ljudi u onom poznatom proboju 1945. nastradala. Logoraši su pokušali proboj i od 1100 samo se 57 uspjelo probiti. Kada je u pitanju Šakić, moram objasniti neke činjenice. U prvoj polovini 1942. godine Josip Matijević zvani Mataja, rodom iz Bosanske Krupe, je likvidirao logor Đakovo, oko 3000 jevrejskih žena i djece je taj Mataja pobio. Tada je na dužnosti bio i ustaški dužnosnik Dinko Šakić... Šakić je nakon likvidiranja Đakova prešao u Staru Gradišku i početkom 1943. godine on je potpuno prešao u Jasenovac. Za vrijeme dok je on bio zapovjednik 1944. godine u Jasenovcu u julu mjesecu uhapšeno je 20-tak logoraša koji su optuženi da su imali vezu sa partizanima u okolini Jasenovca. Istragom nad tim ljudima u logorskom zatvoru rukovodio je lično Šakić. Prije nego što će biti objешeni oni su toliko mučeni da su ih morali nositi od zatvora do vješala. U julu 1944. kad je on bio zapovjednik logora objешeno je 20 logoraša. Tom prilikom imao je privilegiju da bude strijeljan pod vješalima, Mijo Borković ljekar, koji će kasnije biti proglašen za narodnog heroja. Pošto je on svojevremeno liječio ustaše, on je imao tu čast da bude strijeljan. Strijeljao ga je Šakić. Bilo je tu Jevreja, Srba, Bošnjaka, Hrvata. Znam da su tada objешeni Remzija Rebac električarski radnik, rodom iz Mostara, inače doveden iz Zenice, Avdo Resulović ovog Salema Resulovića, koji je bio student medicine i tako dalje. Odmah iza toga pokušao je pobjeći jedan logoraš Jevrej i za odmazdu Šakić je izdvojio i likvidirao 20 Jevreja. U Mostaru je tokom 1942. godine uhapšena Brkić Fatima. Kažu da je to bila divna žena, ljekar. Ustaše su je nakon mučenja u ustaškom zatvoru iz Mostara doveli u Staru Gradišku. Ona je uspjela da proturi jedno pismo u kome je pisala kako su nad njom primijenjene inkvizitorske metode. Tukli su je, kada je padala u nesvijest, polijevali su je vodom, dovodili u svijest i ponovo nastavljali sa tučom. U jednom trenutku, tako ona piše, skinuli su je nagu, zamotali u jednu krpu i objesili na čiviluku. U tom mučenju Fatime Brkić učestvovali su Ljubo Miloš i Dinko Šakić. To pismo je

Fatima nekom vezom proturila vani i njega su ilegalci slali kao letak na razna mjesta. Šakićevi se zločini mogu sagledati kroz ove događaje gdje je on ponegdje bio i centralna ličnost.

Ja sam često poslije rata doživljavao neprijatnosti, nesporazume pa i sukobe sa pojedinim ljudima vezano za Jasenovac. Meni su kao pripadniku bošnjačkog naroda, a jednom ubijeđenom kosmopolitu, ljudske nevolje, nedaće, stradanja uvijek teško padale. Meni se nije sviđalo, nisam podnosio kada ljudi nešto izmišljaju o Jasenovcu. Jasenovac je mjesto velike tuge i bola i takva su stradanja bila da nije imalo potrebe da se o njemu išta dodaje ili oduzima. Smetalo mi je kada ljudi nešto izmišljaju i govore što nije. Recimo, meni je u sjećanju ostao jedan Lukić koji je pisao o stradanju djece na Kozari. On je mene uvjeravao kako je među ustašama bilo dosta muslimana, ustaških oficira i podoficira. Ja znam naprijed pomenutog Ahmeta Kapetanovića i jednog vodnika Alagu, koji je bio poslovođa na logorskoj pilani. Ja se više ni jednog muslimana ne sjećam. Meni su smetale takve lažne tvrdnje. Ili, naprimjer, srpsko-crnogorski historičar Bulajić tvrdi da je u Jasenovcu ubijeno milion ljudi, milion Srba. A vi ste čuli za Nisima Albaharija iz Sarajeva koji je sa mnom bio u vrlo bliskim odnosima. Često smo vodili razgovore o Jasenovcu. Njemu je ubijeno 191 što bližeg što daljeg roda. On meni kaže, Fahrija, meni je ova cifra od 700 000 problematična. Nisim nije bio historičar ali je bio veoma obrazovan čovjek. Imao je u vidu da je mnogo Srba pobjeglo u Srbiju, da su neki otišli u partizane, jedan dio u četnike... Ili, naprimjer, gospodin Tuđman, on je drastično smanjio cifru ubijenih a onda ustvrdi jednu neosnovanu stvar kako je, tobože, najviše stradalo Hrvata. I na kraju, generatori ovog zadnjeg rata, genocida i zločina nad Bošnjacima, ustvari su najčešće očevi i djedovi koji su sa mnom tamo bili (u logoru). Da su imalo povukli iskustva iz Jasenovca, da su imalo oslušnuli te pouke i poruke Jasenovca, ja tako mislim, možda bi se zamislili prije nego što bi ono učinili sa Bošnjacima u Prijedoru, Zvorniku, Foči i drugim mjestima u Bosni i Hercegovini. "

Pitanja publike - (pitanja čita predsjednik Vijeća prof.dr. Atif Purivatra)

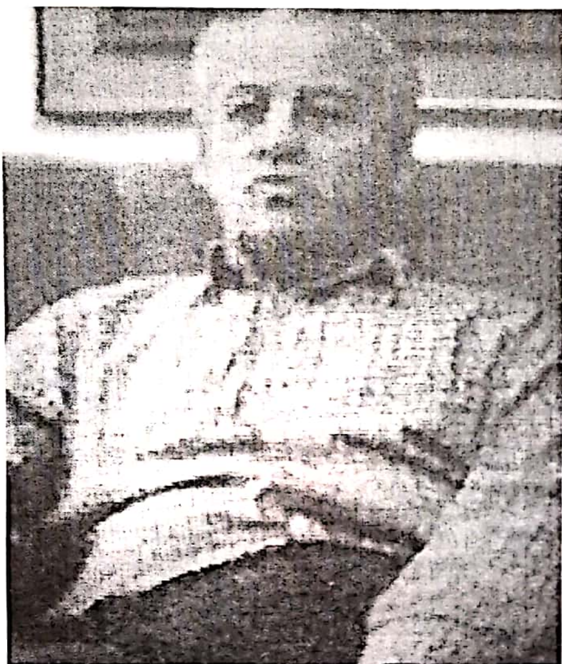
Pitanje: "Ko je uništio 1945. godine tragove jasenovačkih logora a ko sada uništava ?"

Odgovor gospodina Ajanovića: "Tvrdilo se da je najviše doprinio Andrija Hebrang da se unište tragovi, kako znate i posljednja cigla je tamo uklonjena. Ja sam odmah neposredno poslije završetka rata tamo dolazio i vidio svijet kako raznosi materijal. Sve je značajno uklonjeno. To se veže za ime Andrije Hebranga. Vi znate da je on imao neka svoja viđenja o zapostavljenosti Hrvata, nepravde prema Hrvatima i tako."

Pitanje: "Tvrdi se da su Jevreji, Srbi i Cigani u Jasenovcu stradali na genocidnoj osnovi a da je nad Bošnjacima vršen teror."

Odgovor gospodina Ajanovića: "Ja sam rekao šta mislim o tome. Ubijen je neki, vjerujte mi Salko, Meho, Huso, Suljo iz okoline Banja Luke koji pojma nije imao o komunizmu, antifašizmu i sl. Naišli partizani i on je dao neki prilog. Dao im malo žita, koju paru i oni (ustaše) su njega ubili ili je umro u logoru. U logoru Jasenovac i Stara Gradiška harao je masovno tifus. Od te bolesti umrlo je hiljade i hiljade logoraša."

KAZIVANJE ZATOČENIKA SALEMA RESULOVIĆA SNIMLJENO NA VIDEO KASETI

Salem Resulović

Jedno popodne, oko četiri, rekli su da krećemo, dali su nam po jedan hljeb. Tramvaj je vukao vagon jer i tramvaji su bili uskotračni, kao tadašnja uskotračna željeznica. Tako da su oni vagon kojim ćemo mi biti transportovani do Bosanskog Broda dovezli pred Vijećnicu, tu su nas strpali u taj vagon, bilo nas je oko 30, zakatančili, i pod stražom prevezeni smo do željezničke stanice. Vagon su prikopčali na noćni voz i tim vozom smo otpremljeni do Bosanskog Broda. U Bosanskom Brodu morali smo da pređemo u drugi teretni vagon i u pet smo stigli u Jasenovac. Dan je bio kišan, izašli smo iz vagona. Tu su nas prestrojili agenti koji su nas sprovodili i predali su nas sa papirima ustašama koji su nas potjerali po jednom blatnom putu uz Savu prema logoru. Uz put su gledali da li neko ima prsten ili štogod i naređivali da to skinemo. Ja nisam imao ništa. Sa nama je bilo i nekoliko Jevreja, koji su imali poneku dragocjenost koju im policija nije bila oduzela. I te ustaše što su nas sprovodile govorile su, predajte to nama svakako će vam to sve oduzeti. Kada su im zatočenici predali ono što su imali, počeli su nas bjesomučno tući. Stigli smo u logor, tamo smo bili postrojeni. Izašao je neki oficir, ćelav, imao je neki čin ali se ja tada nisam razumio u činove. Primio je papire od ovog ustaše koji nas je sprovodio i prozivao jednog po jednog. Kako bi ko bio prozvan, udario bi ga, nekoga ne bi udario i raspoređivao bi ga govoreći "3B", "3C", "3B", "3C". Prozvao je mene, pogledao papir i kaže, a, ti si bio čarkar. Ja šutim, ne znam šta je čarkar. Kasnije sam saznao da je to običan vojnik, redov. Aha, kaže, bio si u partizanima i borio se protiv svoje države. I udari mi jedan šamar, kaže "3B". Kada smo bili raspoređeni i kada je bilo gotovo, onda su ove koji su za "3C" uputili u jednom pravcu a nas zatvorili u jednu šupu. U toj šupi nađemo četvericu vezanih ljudi. To je bio 6. avgust 1942. godine. Jednog od tih vezanih ljudi pitamo, što ćete vi ovdje, kaže, mi smo pokušali da bježimo i uhvatili su nas. Pao je mrak, mi smo legli na nekakav, k'o šodor, ugalj. Bilo je dosta loše. Otvorili su vrata, zasjala je jedna lampa, pojavio se isti onaj oficir, ćelavi, a ustvari to je bio čuveni koljač Fra Filipović, inače u Jasenovcu poznat kao Majstorović koji je u to vrijeme bio komandant logora. Otvorili su vrata i pitali ko je sposoban za rad neka izlazi. Mi smo izašli i oni su nas odveli u jednu šupu dugačku, a ustvari to je bila ciglana i to su ciglanske šupe u kojima smo našli naše sa kojima smo zajedno došli i koji su bili raspoređeni za "3C", a šupa je bila puna odijela i mi smo legli na ta odijela ne razmišljajući otkud ta odijela tu, a ustvari to su bila odijela od onih koji su pobijeni prije našeg dolaska. Ogromna količina tekstila je bila. Tu smo prenoćili. Sutra izjutra su nas izveli, opet je došao onaj Majstorović, donijeli su jedan panj i dosta bukagija i okovali su nas. Svako je dobio bukagiju. I poveli su nas kroz logor. A kako je malo prije padala kiša, put se raskaljao, blato do zla vraga, i lanac se vukao između nogu po blatu, zapinjao za

kamenje, granje i slično, i mi smo padali ničice u ono blato. Prošli smo pored baraka i doveli su nas u jedan prostor ograđen žicom. I tu su nas uveli. Jedno 15 do 20 ljudi je ležalo u blatu, otekli, noge otečene. Neki od njih su imali lance, drugi nisu, ali su se ovi lanci urezali u ono meso na nogama, kako su noge bile strašno otečene. Poluživi, bilo je i mrtvih. Mi ih pitamo, a gdje su drugi zatočenici. Ah, kažu, ima ovdje 3000, oni su tamo na radu, na nasipu, večeras će doći. Kasnije su došla kola odnosno više kola, natovarili su ove polumrtve i mrtve i otišli. Redari nam kažu, oni što su još živi bit' će pobijeni i pobacat će ih u Savu ili zakopati tamo negdje u Gradini. U logoru "3C" bila je jedna nastrešnica i veliki kazan u kojem se peče rakija i tu se spremao nekakav ručak. Puši se i dimi na sve strane. Čitav prostor oko žice koji je dosta veliki imao je također nastrešnice. A da bi čovjek ušao u te nastrešnice morao se sageti. Nije bilo ograde, puhalo je sa svih strana. Negdje oko sedam sati zasvirala je sirena i nakon 15 do 20 minuta čuo se zveket lanaca. Otvorila su se vrata prema zapadu, kroz ta vrata je ušla jedna masa ljudi, a na čelu te velike kolone koja se vraćala sa rada sa nasipa, bilo je oko 300 možda i 400 ljudi okovanih kao i mi. Oni idu i pjevaju. Što li oni ljudi pjevaju pobogu brate a velika većina njih je izgledala potpuno iscrpljeno kao aveti. I onda smo kasnije saznali, već sutradan, kada smo i mi krenuli raditi da ovi lančari takozvani, koji idu na čelu na rad i sa rada, a za njima ide 3000 ljudi koji nisu okovani, moraju da pjevaju. Kada su stigli počela je da se dijeli večera, ustvari to je bila rijetka, rijetka supa od kukuruznog brašna. I ja sam to dobio, a pošto nisam imao porciju onda sam morao čekati da neko pojede pa da meni da. I čim se to završilo odmah su ljudi koji su bili blizu nastrešnice zauzeli mjesta ispod, a većina preko 2000 su legli pod vedrim nebom na blato. Ja sam se naslonio na stub koji drži nastrešnicu i tako zaspao. To mi je bila prva provedena noć u logoru. Sutra ujutro u pet sati, počela je vika, dreka. Ustaj, ustaj, ustaj. Zatočenici su ustali, opet s onim porcijama pred kazane. Opet su dobili tako nekakvu supu od rijetkog kukuruznog brašna. Postrojavanje i pokret prije šest, u šest je počinjao rad. Vidjeli smo kako ovi lančari koji su došli prije nas, pantlikom ili drugom vrpcom po sredini vežu lance i spajaju sa kaišom tako da se lanci ne vuku po zemlji. I mi smo našli nekakvu kanapu, svezali za kaiš i to nam je olakšalo rad. Došli smo na nasip, rasporedili su nas da lopatama punimo civare zemljom. Ustvari, vršili smo regulaciju Save koja je znala strašno poplavljati. Rađen je veliki nasip solidno građen. Mi smo tu radili jedan sahat kad naiđe jedan u civilu sa šeširom, nosi motku, i jedan ustaša s njim i on kaže tom ustaši, evo vidiš, ovo su moje Sarajlije. Aha, odgovori ustaša. To je bio već 7. avgust. Skidaj, kaže košulje. Skinuli smo košulje, bili smo bijeli k'o sir. I pustili su nas taj dan da tako strašno izgorimo od Sunca, da smo imali plikove i rane po tijelu. Niko nije smio ni da dodirne tijelo. I onako pečeni došli smo u logor. Sutradan nisu tražili da skidamo košulju ali su nam svakom po 10 batina dali. Opet onaj isti u civilu i nadzornik ustaša. Nadzornik je naredio da onaj u civilu sa batinom udari svakoga po 10 puta. Imao sam utisak da se taj čovjek trudi da ne udari prejako. Ali svejedno, boljelo je. I tako se završio drugi dan u logoru. Četvrti ili peti dan kada smo se vratili navečer u logor sa rada, postrojili su nas prije nego što su podijelili iz kazana splačine i počeli iz stroja da biraju, a birali su one koji najlošije izgledaju. I oko 500 ili 600 je odabrano i njih su odveli. Oni koji su u logoru bili 15 dana, mjesec dana, rekoše nam, ali svakako na uho, da će oni tu noć biti poubijani. Kada ih pobiju znači da će sutra ili prekosutra stići nova grupa zatočenika. I ta postrojavanja su nazivali "nastup" i ja sam na tim nastupima stajao ko zna koliko puta. A, jedne večeri opet su postrojili i počeli da prozivaju po mjestima i kažu oni koji su iz Bosanske Gradiške i Bosanskog Novog neka istupe. I u tom trenutku jedan ustaški podoficir kaže, aha, ovo su Sarajlije, tjerajte i njih. A njemu priđe jedan u civilu, a to je bio ustaški agent koji je kažnjen, nešto je pogriješio ali nije tretiran kao zatočenik nego je bio povlašten. I kaže, nemojte moje Sarajlije, ostavi ih i tako mi ostadosmo tu. I to se tako ponavljalo, bili su česti "nastupi". Logor

se brzo punio i brzo praznio. Jedno jutro ja nisam više išao na rad nego sam bio određen da oko nastrešnice pletem jedan pleter, kako bi se nastrešnica zatvorila pošto je dolazila jesen. To ustaše nisu radili radi nas, oni su to radili radi toga što je kasnije trebala da dođe jedna međunarodna komisija pa je bilo potrebno da se ostavi dobar utisak o uslovima u logoru. I vidim ja mog brata Avdu, pitam ga, odakle ti tu. Kaže, ja sam uhapšen ima 10 dana, otkrili su organizaciju kojoj sam ja pripadao. Tu smo se mi izgrlili i napričali jer ga ja nisam vidio od odlaska u partizane. Strašno mi je bilo žao što su i njega doveli. On je bio jedan nježan i miran dječko, najbolji đak svoje gimnazije, izuzetno talentovan, svirao je violinu, govorio nekoliko jezika, najbolji matematičar u svim gimnazijama sarajevskim. Izuzetno, kažem, talentovan dječko i strašno mi je bilo žao kada sam ga vidio tu jer sam znao kao stariji zatočenik od njega ko god je doveden u Jasenovac, doveden je da bude ubijen. Pa i on ne može izvući živu glavu. Eto tako smo se Avdo i ja sreli u Jasenovcu. U ono vrijeme kad je Avdo došao skinuli su lance sa zatočenika među kojima sam bio i ja. Tih dana Avdo je radio na nasipu a ja nisam išao na vanjski rad jer kao što sam rekao radio sam na pletari oko nastrešnica. Jedno jutro mi logoraši rekoše da je u logor stigao Kapetanović, ja mu ime ne znam, bio je iz Hercegovine. I neko je njemu preporučio Avdu, rekao mu je da je on bolničar. Ustvari, Avdo je studirao medicinu. I Kapetanović je njega iz "3C" premjestio u logorsku bolnicu, gdje su uslovi rada bili daleko bolji nego što su bili u "3C". Tako da je Avdo izašao iz ove žice i ja ga jedno vrijeme nisam mogao vidjeti pošto mi iz "3C" nismo mogli izlaziti izvan žice gdje su bile barake u kojima su bili smješteni kvalifikovani radnici koji su radili u raznim radionicama u logoru Jasenovac. A u logoru je bilo dosta radionica koje su služile ustašama za njihove potrebe. Inače, pored ciglane tu je bila jedna tvornica neke metalne opreme i tvornica lanaca. Tu su se pravili lanci i za nas koji smo bili okovani. Jesen se polahko bližila i nasip koji se gradio trebalo je završiti. Ustaše su tražile da se to radi što brže i uradi do kraja jeseni. U to ime, jedno veče kada smo došli sa rada, došao je jedan ustaša i jedan ustaški agent sa jednim spiskom i počeli su da prozivaju. Među njima prozvali su i mene, izašao sam. Skupilo nas se jedno 15-ak, nije bilo više sa tog spiska. I kad sam pogledao to su bili svi oni koji su kada smo tek stigli u logor bili određeni u "3B". To je bila ona grupa koja se odvojila od onih koji su otišli u "3C". U međuvremenu, pošto sam već bio logoraš sa stažom od dva mjeseca saznao sam da se ta grupa zove "bunar" i ko u nju dospije taj živ ne izlazi. I nas su poveli, doveli su nas na obalu Save i skelom smo prešli na drugu stranu i došli u jedno selo čiji su stanovnici pobijeni ili su pobjegli iz njega. Kuće su bile čitave. I tu u selu ponovo su počeli da prozivaju a sa njima je stajao i Kapetanović. I kada su mene prozvali, on mi priđe i pita kako se to prezivaš. Ja rekoh Resulović, a ime, pita on, rekoh Salih. On me pogleda, kaže, a šta je tebi Zajim, Zajim Resulović. Rekoh, on je moj amidža. On priđe do jednog drugog ustaše, nešto mu reče a ovaj klimnu glavom. I Kapetanović mene ponovo vrati u logor. Ovi koji su ostali, tu su noć bili ubijeni. Ustvari, pravilo bi bilo da oni zatočenici koji su došli sa kvalifikacijom pogibeljni po NDH, među njima sam bio i ja, budu ubijeni onog dana kad stignu, međutim, eto, nas kada smo došli nisu odmah ubili nego su nas ostavili jedno vrijeme da radimo vjerovatno zato što je taj dan kada smo mi stigli bila velika kiša. Oni nisu po tom blatu htjeli da idu u Gradinu i da nas ubiju. Pretpostavljam da je to mogao biti razlog da su odgodili naše ubistvo. Bila je jesen, još je bilo toplo. Jednog dana došao je nadzornik logora "3C", to je bio Safet Filipović, inače logoraš, veoma dobar čovjek. Ustvari, on je vodio unutrašnju logorsku upravu za "3C" gdje su zatočenici radili. Pitao je ima li tu zidara, ima li neki stolar. A u logoru su se ljudi javljali na razne poslove misleći da će im biti lakše ili da će moći pobjeći iz logora. Ja sam se javio kao zidar, javio se Fahrija kao stolar, on i jest bio stolar po struci, onda još jedan Jevrej, ne znam kako se zvao isto kao stolar i jedan Srbin, on je bio iz sela Jarne. Poveli su nas do logorske kapije na izlazu. Tu nas je preuzeo jedan ustaša,

poveo nas na skelu koja vodi do Gradine i prevezli smo se na bosansku stranu. Rekli su nam da ćemo mi popravljati dvije kuće i to su prve dvije kuće kada se izađe sa skele na bosansku stranu u selu. Jedna je trebala da posluži za jednu grupu ustaša, a druga za jednu grupu Cigana, njih 20-tak. Popisali smo šta treba da se radi, ja sam naručio kreč, pijesak, alat, jer prije sam imao priliku da vidim kako se spravlja malter i to smo sve poručili i nas su vratili u logor. Rekli su da će sutra ujutro doći po nas neko od ovih ustaša da nas prate na posao. Sutra smo došli na posao i ja sam počeo da obijam malter u toj prvoj kući i pomalo sam kuckao, nisam puno ni žurio i razmišljao sam šta ću sada kada obijem malter, ja ne znam malterisati. Ispričao sam to Fahriji Ajanoviću koga sam upoznao u logoru "3C". Došao je poslije mene u logor mjesec dana. Mi smo se nekako zbližili i imali smo povjerenja jedan u drugog. Kaže Fahrija, znaš šta ćeš ti. Pošto je kuća trošna ima puno posla, potraži ti još jednog ili dvojicu zidara i to će te spasiti. Isto poslijepodne ja to kažem Jurčeviću, ustaši zaduženom za obnovu kuća i on mi odobri da povedem još zatočenika zidara. Tu večer nađem ja dvojicu zidara, jedan je bio neki Nikola iz nekog sela kod Beočina, a drugi je bio iz Šida. Rekao sam im da ćemo polaziti u šest sati i da će im tamo biti dobro. Istovremeno tamo je stizao kazan hrane puno kvalitetnije, bilo je i mesa. Rekao sam im, vi ima samo da radite a moja je briga za sve drugo. Ja ću vam biti pretpostavljeni, ja ću se brinuti za materijal i ostalo a vi ćete da radite. Kažem im pomalo ćemo raditi, niko nas i ne tjera da prebrzo radimo niti nas ko nadzire, kako mi to radimo. Ovdje je sve otvoreno, nema tu ni žice ni prepreka, ima tih desetak ustaša. Ali ja i Fahrija smo odavde treći dan primijetili da oni cigani svako jutro sa jednim stražarom ili dvojicom odlaze tamo negdje iz sela prema Prosari a Prosara je jedna, kako bih rekao, padina Kozare, Podkozarje, ustvari. Odlaze, cijeli dan su tamo i navečer se vraćaju. Ja i Fahrija smo drugi-treći dan primijetili da na skeli koja može primiti 150 zatočenika ustaše prevoze više od 300 zatočenika i u blizini nas u jednoj kući, kasnije smo saznali da je to kuća seljaka Pere Bukića, tu bi ove koje su doveli vezivali četvericu po četvericu, prvo ruke na leđima žicom, a onda opet žicom gore u laktovima. I kada je to bilo gotovo oni bi tu kolonu potjerali i kolona bi nestajala tamo u šipražju, šumi koja je bila nešto dalje od ovog sela. Tada je nama postalo jasno da oni cigani koje smo mi zatekli kopaju tamo grobnice za zatočenike koji se u to vrijeme veoma često prevoze ovamo i to je bilo skoro svaki dan. Jednog dana, jedan od starijih cigana iz te grupe, koja se nazivala grupa "D", u povjerenju, kada su se vratili sa rada, dok smo mi čekali da nas odvedu u logor, rekao je Fahriji da oni tamo kopaju rupe širine 4 metra, dubine 4 metra i dužine po 20, 25 metara. Bile su to ogromne grobnice. To sam ja imao kasnije priliku da vidim, to se i sada može vidjeti u Jasenovcu. Inače, bilo je slučajeva da su transporti stizali pošto je jedan kolosjek pruge vodio u logor, da bi transporti od kojih 20, 30, 50 vagona u toku jednog dana tu do logora, žene, djeca, muškarci ali pretežno stariji muškarci, gdje su ih odvajali za rad na nasipu. A ostali su odmah iz vagona smješteni na skelu i pravo u Gradinu. Tako da je tih dana to ubijanje trajalo po cijeli dan. Naravno, ovaj svijet koji je dolazio nije znao gdje ih vode. Stražari koji su ih pratili govorili su da oni idu u Bosnu brati šljive. I taj narod je vjerovao u to sve dotle dok ne bi bili povezani i dovedeni do grobnica. Ogroman je broj ljudi prošao ovuda kuda im je bio posljednji put. Mi smo to imali prilike da vidimo i gledali smo, naravno, radeći. Među ovih desetak ustaša koji su, ustvari, bili đelati, koji su ubijali a cigani zakopavali, bio je neki Marko Prusina, najmlađi među njima, nije imao ni 18 godina. On je bio tu da pazi na nas, ušao je tu gdje smo mi radili i onako gledao u nas i kaže, pa ljudi vidite li vi ovo šta se radi. Šutimo mi, ne govorimo ništa niti smijemo progovoriti. Kaže, ne valja ovo, ne valja. Nama, kaže, govore nema države bez krvi, ali ne valja ovo, ne valja. Izašao je onda. Mi na to nismo reagovali jer je to mogla biti provokacija. I radovi su trajali dugo, poslije su bile kiše. Ja i Fahrija smo stekli jedan u drugog povjerenje. Ispričao sam mu da sam bio partizan,

da sam zarobljen, da imam i brata Avdu tu. On ga je kasnije upoznao. Pošto smo stekli povjerenje jedan u drugog, mi smo se dogovorili da bježimo. Nama je bilo jasno kada završimo rad na ovim kućama da ćemo biti pobijeni i ja Fahrija i ova dva Srbina i Jevrej. I tako Fahrija i ja se dogovorimo da sutra bježimo, jer se dešavalo da su oni nas vodili nazad u logor navečer u 8 ili 9, tek onda kada neko od njih bude slobodan jer svako veče u to vrijeme po jedna grupa od 300 i više ljudi je dovođena i ubijana u Gradini. Pošto smo mi ostajali na radu do mraka dogovorili smo se da sutra navečer pođemo prema jednoj gomili materijala, koja je bila tu iza kuće Pere Bukića i da jednostavno produžimo dalje, pobjegnemo prema slobodi. Sutradan smo došli na rad, dogovorili se Fahrija i ja da je to ipak šansa i da to pokušamo. Znali smo, ako ne uspijemo pobjeći i uhvate nas u bjekstvu, da će nas ubiti. Međutim, na našu nesreću Fahrija je to popodne dobio visoku temperaturu, toliko ga je temperatura ophrvala da on to veče nije mogao da dođe do čamca, pa smo mu mi pomogli. To smo uradili krišom, da ne primijete ustaše da je bolestan. Oni bi ga ostavili i tu ubili da su znali da je bolestan. Vratili smo se u logor, Fahrija je obolio od tifusa. Više nije išao na rad i tako je propao naš pokušaj da bježimo. Mi smo te radove nastavili raditi još neko vrijeme, nismo završili do kraja posao. I jedno jutro, ustaše nisu došli po nas i drugo jutro nisu došli po nas, treće jutro nisu došli po nas a mi primijetimo da su veliki transporti za Jasenovac prestali da dovoze nove zatočenike. Nasip je bio završen i istovremeno je iz logora nestalo onih najopasnijih ustaša koljača, Majstorovića je nestalo, on je bio negdje premješten. Nestalo je Matkovića, nestalo je Maričića, Poze, Šike i još nekih koji su važili kao najopasniji koljači u logoru. Režim se nešto promijenio, hrana je nešto poboljšana, prema nama su bili blaži. Nije bilo tuče, onakve. Logor "3C" je ukinut. Ja sam prebačen u drugu baraku u kojoj je bilo 50-tak ljudi kojim nisu dali da izlaze, ukinuli su im i hranu. Nakon izvjesnog vremena te su ljude nekuda odveli. Svi mi kažu da su ih odveli u Gradinu i pobili. To je bila posljednja grupa koja je ubijena. U vrijeme dok ja nisam bio prebačen iz "3C" u drugi logor, tu su doveli cigane iz Gradine koji su kopali grobnice a koje sam ja poznavao. Zvali su ih "3D", tu su ih držali tri sahata, potpuno izolovano, niko im nije mogao prići. Dva stražara su bila pored njih i tu noć su oni odvedeni više se niko od tih ljudi nije pojavio, niti sam ja od njih nekoga sreo. Prema tome, oni su njih sve pobili. Konvoji su prestali dolaziti, "3C" je likvidiran i u logoru je postalo snošljivije. To je bilo vrijeme kada su Nijemci izgubili bitku za Staljingrad, što mi, naravno, nismo znali, jer mi nikakvih informacija nismo imali. I tih dana sam i ja dobio visoku temperaturu. Ja sam se Avdi javljao a on mi je slao hranu. Kada je Avdo saznao da imam visoku temperaturu, došao je sa jednim zatočenikom, stave me na nosila i pravo u bolnicu. Bolnica je bila smještena u dvije barake, u kojima se, dok je vladao onaj strašni režim od prije 15-20 dana, bolesni zatočenici nisu mogli puno zadržavati. Dan, dva i onda sa kolima potovare i mrtve i žive, odvedu u Gradinu, žive pobiju i sve zatrpaju. I tako je to stalno bilo. Avdo je tu mene prihvatio, dali su mi tu injekciju, ali temperatura je bila strašna. Imao sam užasan proljev, nisam mogao više ništa da jedem. Proljev je prestao ali sam gorio u temperaturi. Imao sam trbušni tifus. Tih dana onaj isti Kapetanović, on nije važio za koljača, prema zatočenicima je bio blag, korektan, Avdu je prebacio u ustašku bolnicu koja se nalazila u samom mjestu Jasenovac. Tamo su prilike za život bile potpuno normalne. Bolnica je bila kao i druge bolnice, samo što su ljekari i bolničari bili zatočenici i svakako bili su čuvani. Oko bolnice nije bilo žice, ali se nije moglo pobjeći. Sa jedne strane Sava, a sa druge mjesto puno ustaša. I Avdo je meni povremeno slao hranu, ali nisam mogao jesti. Dobro sam smršao. Ja sam u toj bolnici bio nešto oko 22-23 dana, za to vrijeme je spala temperatura, mogao sam ponešto da pojedem, počeo sam se oporavljati i jednog dana su mi rekli da treba da idem iz bolnice, pa ću dobiti poštedu da ne idem na rad 10-tak dana. Bit ću tamo u baraci a Avdo će mi slati hranu što može po ljudima koji idu svaki dan u ustašku bolnicu i navečer se vraćaju. Taj kontakt između Avde i mene

održavao je Antun Šojak. On je bio mašinski tehničar i u ustaškoj bolnici održavao električne aparate i agregat koji ih je snadbjevao strujom, on je bio predivan čovjek. Nakon mjesec dana ja se sasvim oporavim, ali ni tada nisam bio sposoban ni za kakav teži rad. U to vrijeme su ustaše počele da grade bunkere oko Jasenovca i to na nekih 7 do 8 kilometara. To je bio sistem vanjske odbrane logora. Inače logor je bio opasan žicom a poslije su počeli da grade i zid tamo negdje od polovine 1942. godine. Veliki broj zatočenika je išao na vanjske radove. Ja nisam mogao pošto sam bio slab. Ponovo sam otišao kod Sulejmana Filipovića, to je bio kraj novembra 1942. godine. On kaže, ja ti ne mogu pomoći ništa, nego kad vidiš Kapetanovića, priđi mu pa ga zamoli. Kapetanović je bio odgovoran za te vanjske radove. I tako ja naiđem na Kapetanovića, priđem mu i kažem: Gospodine, molim vas, ja sam Resulović. A, kaže, ti si onaj mali, pa šta je? Rekoh, ja sam slab, prebolovao sam tifus, ne mogu ići na vanjske radove. Molim vas ako bi mogli da me poštedite. Kaže on, dobro, idi tamo i javi se Vineru, a Viner je bio logornik zatočenik. Imao je svoju kancelariju. Ja dođem gore i kažem, poslao me je gospodin Kapetanović i rekao da me rasporedite na vaš rad, kaže on dobro, a znaš li ti gdje bi ti radio. Ne znam, odgovorim. Kaže mi, šta misliš da ti naučiš jedan zanat. Rekoh, ja bih rado naučio zanat. Idi tamo u košarsku radionicu, a to je radionica u kojoj se pletu košare, korpe. Tu je radilo 7-8 zatočenika, majstora, pretežno Slavonci. Idi tamo, kaže, javi se desetaru, reci da sam te ja tamo posl'o. I ja odem tamo. To je bila oveća prostorija, pitam ko je desetar, nekakav onako čopav čovjek i zrikav kaže, ja sam. Rekoh, poslao me logornik da radim ovdje. Pita on, jesi li ti košarac, odgovorim nisam, ja bih učio ovaj zanat. Dobro, kaže. Oni su meni pokazivali kako se to radi i ja malo pomalo naučim to, ne baš sjajno, ali košare za nošenje voća sam naučio da radim i to sam radio. Iz ove košarske radionice se povremeno išlo na radove vani. Mene nisu zvali pošto sam bio slab. Dvojica po dvojica su išli tamo čitav dan da sijeku šibu za košare i navečer, kada bi se vraćali sa tom šibom, unutar je bila po jedna kukuruza, bila bi jedna vrećica pasulja i tako. Običaj je bio da se to podijeli. Ja nisam pitao odakle to njima. Ali jedno jutro, kada su oni polazili tamo, ja sam vidio da jedan od njih trpa u ruksak odijela, i sada je meni bilo jasno da oni to mijenjaju negdje sa seljacima, tamo gdje idu da tu šibu sjeku. A išlo se 5 kilometara nizvodno niz Savu u selu Košutaricu i tamo se ta šiba sjekla. Pitao sam se kako to mogu raditi kada imaju stražu. I ja sam se oporavio i jedno jutro sam pošao tamo da sječem šibu, kažu mi, ponesi i ti odijela. Kada smo stali pred stražaru koja je bila na samom ulazu u logor i gdje se raspoređivala straža za nas, kako se mi primičemo vidim dvojicu ustaša kako se naštimavaju da oni zapadnu nas. I tako je bilo. Taj dan nas je išlo četverica, a na četvericu bi dolazila dva stražara. I sa nama je pošao neki Šituk Ivan i Filip Parac iz Dalmatinske zagore, mislim da je bio iz Imotskog. Došli smo u selo, ušli u jednu kuću, ostavili ta odijela i otišli da siječemo šibu. Taj dan smo šibu sjekli na slavonskoj strani i negdje oko 4 smo završili taj posao. Šibu smo natovarili na sebe, svako po jedan veliki teret, došli pred kuću, stražari su ušli unutra, uzeli su što je trebalo, ono što su seljaci dali za odijela, mi smo to ponijeli fino u logor i tako je to išlo. To je trajalo iz dana u dan. Mijenjali su se četverica ustaša, dvojica po dvojica, ovaj Filip Parac je imao svog brata Petra, pa je Petar išao i neki Ivica, a onda Ivan i Filip drugi par. I tako iz dana u dan. To nije bio težak rad. Ali, što je najvažnije, izlazak vani nam je stvarao šansu da pobjegnemo iz logora. Tamo, negdje, april-maj 1943. godine u logoru je život bio potpuno snošljiv. Novi logoraši nisu više dolazili, prema nama je odnos bio dobar. Nije bilo tuče, nije bilo ubijanja. Hrana je bila slaba ali je bilo moguće primati pakete i javljati se svojima. Mjesečno jedanput dobijali smo kartu, logorsku, specijalno izrađenu za to, kojom smo se mogli javljati svojima sa 20 riječi. Karta je bila dupla, pa bi na onom drugom dijelu tvoji odgovorili. Meni su Nada i Nijaz ponekad slali paket, ne baš često, ali dolazilo je ponešto. Međutim, Avdo je meni stalno slao hranu preko Šojaka. U to vrijeme je meni i Fahrija Ajanović,

koji je već prebolio tifus, također davao nešto hrane jer on je bio u stolariji, radio je tamo na rezbarskim poslovima, pa bi oni koji su to radili izrezbarili neku tabakeru ili nešto slično i to bi mijenjali sa ustašama za cigarete, za hljeb i Fahrija je meni pomagao i to je od njega bio veliki gest, jer u logoru da neko nekoga hranom pomaže, bila je to velika stvar. Zima je prošla, nastupilo je proljeće, a inače te godine zima nije bila oštra, bilo je malo snijega, temperature nisu bile suviše niske. Stanje je kao što sam rekao za zatočenike bilo snošljivo, ubijanja i maltretiranja nije bilo. Za muslimane i katolike bili su uveli i bogosluženje, vjerske obrede. Doveden je neki hodža Vojniković, obučen u ustašku uniformu, po činu je bio poručnik. Vojniković je rodom iz Kozarca. Predvodio je kao imam vjerske obrede, namaz. A za katolike je molitve predvodio satnik-kapetan u ustaškoj vojsci. On je držao za katolike mise koje su se održavale nedjeljom prijepodne i to ispraznila bi se stolarija, to je bila dosta velika prostorija i tamo bi došli zatočenici svih vjera. A pošto nije bilo orgulja, ona muzika koja prati katoličku misu na harmonici je neki Bolvek to svirao, inače Jevrej. I tako je iz dana u dan teklo vrijeme. Došao je dan, kada je među ustašama nastupilo neko veliko uznemirenje. To je bilo na početku ljeta. Nekoliko dana poslije toga saznali smo da su se saveznici iskrcali na Siciliji. Među zatočenicima je nastupilo veliko olakšanje, naravno, samo koji su znali za tu vijest (iskrcavanje saveznika na Siciliji). Mi smo vjerovali da će se rat završiti veoma brzo. Ustaše su nešto pooštrili režim u logoru, naročito straže, u noći je bilo više reflektora koji su osvjetljavali logorski prostor a moglo se primijetiti da ustaški oficiri sa mnogo više podozrenja gledaju na zatočenike. Ipak, tada nije bilo nikakvog posebnog maltretiranja. Ranilo se svaki dan. Ujutro od sedam navečer do sedam, s tim što je bio prekid za ručak. Hrana se nije ništa poboljšavala. Ujutro supa od rijetkog kukuruznog brašna, u podne kaša od kukuruznog brašna, nemasna i 150 grama hljeba napravljenog od pomiješane pšenice i kukuruza. Navečer bi obično dobijali supu od repe. Sve u svemu, kada se uzme, to je bilo veoma malo kalorija za odraslog čovjeka ali pošto je nešto paketa dolazilo onda su se zatočenici pomagali. Što se tiče mene ja u to vrijeme nisam gladovao jer, kao što sam rekao, donosili smo hranu iz sela, koju smo dobijali od seljaka kao zamjenu za odijela, a ustaše koje su nas pratile su dobijale novac. Tako da su i ustaše našle svoj interes. Razvila se jedna vrsta solidarnosti između nas i ustaša koji su nas pratili. Kada smo dobijali pratnju koju nismo poznavali taj dan nismo ni hranu donosili. Bilo bi veoma opasno da ustaške vlasti čuju za naše trgovanje. Odmah bi i nas i pratnju pobili. U to vrijeme počeli su da po jednom spisku i po abecedi otpremaju muslimane i Hrvate u Gradišku i to u manjim grupama. Inače, moram reći, u to vrijeme Hrvata i muslimana je bilo mnogo, to su uglavnom bili ljudi iz grada, mahom oni koji su bili uz NO pokret, svakako omladinci, SKOJevci i simpatizeri našeg pokreta. Prilikom otpremanja muslimana i Hrvata za Gradišku (to je ona kazniona na lijevoj obali Save uz Staru Gradišku) čuli smo da one koje su došli sa kvalifikacijom pogibeljni po NDH uopće i ne dopremaju u Gradišku nego usput likvidiraju. Da vam objasnim i to. Za one koji su zarobljeni kao partizani ili članovi komiteta i slično u uputi koju je ustaška policija slala uz nas u propratnom aktu bile su dvije kvalifikacije, bila je nepoćudan po NDH i pogibeljan. Ovi nepoćudni, oni su bili eto nekako lakše kvalifikacije, a pogibeljni to su bili oni za koje je jednom uredbom rečeno da moraju biti ubijeni odmah po dolasku u logor, tu sam spadao i ja. U mom slučaju Kapetanović je odigrao veliku ulogu da sam ja u to vrijeme po dolasku u logor izbjegao smrt. A evo sada je ponovo bilo rečeno da oni sa kvalifikacijom pogibeljni na putu za Gradišku budu pobijeni tu negdje oko Jasenovca. Pošto sam ja bio s tom kvalifikacijom mene je počela da obuzima zebnja i sve više sam razmišljao o tome na koji način da pobjegnem i da izbjegnem smrt. Jednog dana odredili su me da sa grupom djece idem u šumu i da sa drveća skidamo mahovinu. Pošto sam kao košaraš već poznavao taj teren i znao gdje ima te mahovine, onda su mene odredili da sa tom djecom obavim taj posao i ja sam im bio kao nekakav pretpostavljeni, te grupe koja je išla sa mnom. I opet smo nekako udesili da iste ustaše koje su nas pratile na opravci kuća idu sa nama, odnos-

no, da budu u pratnji, to su ona dva brata Paraca i onaj Ivica. I opet smo mi nosili odijela i mijenjali sa seljacima za hranu a ustašama novac. Razmišljao sam o tome kako da pobjegnem, znajući da sam stekao veliko povjerenje kod ustaške pratnje. Naime, jednog dana me je Prušina pitao kako ti to musliman-Hrvat da dođeš ovdje, šta si skrivio tako mlad? Tada mi je bilo 17 godina, to je bila 1943. godina. Kažem mu ja, znaš, dogodilo se to da sam ukrao nekakve čizme i cipele i to dvoje vojničke i mene su uhvatili i eto doveli su me ovdje. A u logoru je bilo iz Sarajeva jedno 15-tak do 20 dječaka između 14 i 16 godina, malih džeparoša i to su bila muslimanska djeca, nije bilo hrvatske djece. I oni su njih pokupili sa sarajevskih ulica i poslali u Jasenovac i od njih, koliko ja znam, poslije završetka rata ni jedan nije ostao živ. Pošto su oni nastavili u samom logoru da džepare, odnosno da kradu, bilo je dovoljno sa nekih kola koja voze kukuruz u logorski mlin da uzmu klip kukuruza i da ga za to ubiju, u ono vrijeme '42. godine juli, avgust, septembar sve do '43. kada je prestalo ubijanje. A pošto je on znao da ima takvih džeparoša, dječaka iz Sarajeva, on je meni povjerovao i na neki način smo mi uspostavili odnos koji je bio odnos solidarnosti i međusobnog pomaganja. Jednog dana ja kažem Prušini, ja sam neki dan bio ovdje, ali ne tu u Košutarici gdje idemo u hrastove šume i skidamo mahovinu nego na bosansku stranu prekoputa Košutarice. Od mještana smo uzeli čamac, prešli na drugu stranu, obavili posao i vratili se. Na bosanskoj strani je bilo nekoliko kolibica, napravljenih od šiblja, gdje su svinjari iz potkozarskih sela hranili svinje, bilo je tu dosta hrastove šume. Bio sam tamo i, zamisli, u odijelu koje sam ja ponio a nismo ga zamijenili, pošto su bili drugi pratioci, nađem zlatnike. Pita on koliko, rekoh, ima 12 dukata. Šta si uradio pita on, rekoh, dok su djeca mahovinu brala ja sam ušao u jednu kolibu a rekao stražaru da treba da vršim nuždu, a iza one kolibe a kolibe su bile razvaljene i rekoh, ja sam te zlatnike fino zašuškao. Uuuu, kaže, bogati, šta ćemo. Ja sam to, kažem, ostavio za tebe, Filipa i njegovog brata. Možemo otići danas, ili sutra ili drugi put. Ne, ne, kaže on, danas čim se završi posao. Završili smo posao oko 4 popodne, pola pet, on nešto šapnu ustašama pratiocima, vjerovatno im je rekao za dukate. Poče on da se skida, skidoh i ja cipele, skidoh pantolone. I ja pratim hoće li on ponijeti i pušku, šta će uraditi. Kaže on meni, znaš li da plivaš, rekoh znam, kako da ne, i mi ni pet ni šest zagazimo u Savu, zapliva on, zaplivam ja. Plivali smo do obale. Obala sa one strane je bila strma i teško se gore popeti. Nekako se on prvi popeo, a ja za njim. Dođosmo do koliba u kojima je bilo odijela. Pođem ja prevrtati odijela, kažem, je li ovo, nije, je li ono, nije, ni ovo nije. Razbacao sam sva odijela kad on meni kaže nemoj sad tražiti, zakasnit ćemo u logor. Doći ćemo drugom prilikom. Primijetio sam po njegovoj reakciji da je posumnjao. Dobro, kažem ja. Ali da još malo pretražim? Nemoj više tražiti, odgovori on. Idemo, okasnit ćemo. I dođemo do obale, on ispred mene, a ja za njim. Odjednom on skoči u Savu misleći da ću i ja za njim. Kako je on skočio ja počnem da bježim i tako sam ja dugo trčao, najviše kroz šumu, čujem logorsku sirenu, koja je oglašavala da je sedam sati. Skrenem u suprotnom pravcu od znaka sirene, trčao sam još pola sata i u jednom trenutku čujem nešto čagrlja, kad na jednoj livadici vidim jednu ženu i jedno dijete i žena oštri kosu. Priđem ja pred njih. Gleda ona mene, gledam ja njih. Kažem, ima li ovdje ustaša. Nema, kaže ona. Oni su bili tu do prekjuče kada je požnjevena pšenica i oni su otišli. Rekoh, ima li partizana, kaže nema ni partizana. Ako ima partizana recite mi pošto sam pobjegao iz logora, ja sam logoraš. Kada je to čula malo me je bolje pogledala i ona bez riječi uputi dijete sa mnom. Spuštao se sumrak. Na jednoj uzvišici primijetim dvojicu ljudi. Ja malo zastanem, dijete mi kaže ništa ne brini, to su naši odbornici. Kada sam prišao bliže vidio sam da ne nose ni domobranske ni ustaške kape. Bili su mještani.[2]

[2] *Video kaseta se čuva u arhivi.*
Zatočenik Salim Resulović se uspio bjekstvom spasiti iz džehennema (pakla) Jasenovačkog logora a njegov brat Avdo je ubijen u logoru.

EKSTRAKTOR ZA KOSTI

Midžić Fuad, dipl. ing.

Fuad Midžić, ing. hemije, iz Sarajeva (poginuo je 6. aprila 1945. godine u borbama za oslobođenje grada), bio je logoraš u Jasenovcu u periodu najmasovnijih stradanja naroda (1942. godine). U njegovim zapisanim sjećanjima, do kojih smo došli poslije njegove smrti, opisao je kako je šef ustaške nadzorne službe, natporučnik ing. Hinko Pičili, naredio da se izradi ekstraktor za kosti. Razumije se, Pičili nije stručnjacima govorio da naprava predstavlja ekstraktor za kosti, pogotovo ne za preradu ljudskih kostiju i dobivanje sirovine za izradu sapuna iz njih. Kada je ing. Midžiću data jedna kanta tečne masti za analizu i ocjenu da li se iz te sirovine može praviti sapun, Midžić je odmah shvatio o čemu se radi, odnosno, znao je porijeklo te sirovine. Našao se u neprilici šta odgovoriti ustaškom krvoloku Pičiliju.

Midžić, poslije izlaska iz logora, o tome piše u Sarajevu, 1943. Dokument je u Historijskom arhivu Sarajevo.

"Tri puta sam se do sada izvukao ispod malja sigurne smrti. Bio sam ostavljen na životu do daljnjeg jer, eto, trebalo je kemičara. Sama misao da se ekstraktira mast iz kostiju, pa svejedno što su to učinile ustaše, bila je užasna, jeziva. Ni mrtvim, trulim kostima ne daju mira. U kakve smo samo kandže zapali. Misao da se je ekstraktirala mast iz kostiju pokojnih naših drugova mučenika, možda i kostiju dr. Ozrena Novosela, Danke Ozme, Slavka Brila (napredni intelektualci-ljekari, umjetnici), to je bio užas nad užasima. Tu bi svaki čovjek poludio, ali zatočenička duša je nadživjela već toliko tih strahota, naučila je da gleda u oči i najstrašnije smrti, da gleda i doživljava i najgroznije kanibalizme. I uprkos toga što sam bio već na granici ludila, javljao se imperativ, doći k sebi, ostati hladan na sve grozote, ostati živjeti i osvetiti se ! I došlo je vrijeme osvete...

Masti iz kostiju naših drugova mučenika. Neće biti sapuna kao pljeve, kako je govorio Pičili ustaškom časniku Džalu. Sapuna kao pljeve, tako se Pičili doslovno izrazio. Kako je silan broj leševa u Gradini ! Grozno je o tome pisati, ali mršavi zatočenički leševi sadržavali su vrlo malo masti. Pa koliko je onda toga bilo kad će sapuna biti kao pljeve ?!

Ponedjeljak je. Treba misliti na odgovor Pičiliju. Jedan radnik montaže, musliman, kome sam zaboravio ime, našao je prilikom čišćenja ekstraktora ljudski zub. Obavijestio sam o tome Vinera i Rozenberga (stručnjaci, Jevreji). Jedan je bio "logornik", a drugi ing., rukovodilac montaže i mehaničar. (Ovaj Viner jer posebno bio dobar čovjek – primjedba autora). Satana Pičili je u svakom svom aktu, riječi i pokretu sadist i krvnik, mučitelj. Pa to je i ovdje. Treba mu odgovoriti kakva je to mast, ali nećeš ti mene, pogani skote... Dobićeš odgovor, pa makar me koštalo glave ! I napisao sam:

Uzorak masti koji sam dobio na analizu je mast dobivena ekstrakcijom goveđih kostiju. Za sapun se ne može upotrijebiti direktno, jer je onečišćena, omnegirana i smrdi. Za rafinaciju i pročišćavanje trebalo bi podignuti velike i skupe instalacije.

Odgovor je morao biti složen. Morao sam da se pravim da ne znam od čega je mast da satani Pičiliju ne bi pružio sadističko uživanje, morao sam odbiti da to radim, ali je odbijanje

moralo biti koliko-toliko stručno. I tako je uspio moj odgovor. Tekst sam pokazao zatočenicima Anti Bakotiću (hemijski tehničar iz Sarajeva, organizator poznatog proboja logoraša iz Jasenovca u aprilu 1945. – primjedba autora), Janeku Drejsneru, Gezi Helenderu, Samuelu Kabilju – kemičarima, te Rozenbergu i Vineru... u pričama za djecu dolaze aždaje, zmajevi, vukodlaci, vještice, babe. Narodna mašta, vjerovatno u njima je personificirala strašila. Priča o ekstraktoru i satani Pičiliju je istinita, tu ne treba nikakvih personifikacija niti pjesničke mašte. Po svojoj pojavi je Pičili prava satana. Tih dana sam zamišljao naslovnu stranu priče o ekstraktoru. Krvni ekstraktor iz koga se vije crna gusta para, pokraj njega upregnuta kola natovarena ljudskim leševima i pored ekstraktora bljeskaju se u svjetlu mjesečine zlodusi Pičili i Mandić, u odurno zelenim ustaškim uniformama, sa zloglasnim slovom U, gaze po ljudskim kostima, a vatra, koja gori u kotlu ekstraktora, osvjetljava njihova satanska lica... “

("Sarajevo u revoluciji," tom 4, Sarajevo, 1981. god; str. 498)

Prepis.

20

Inv.br.42855

Broj: U.g.315/1945

Naknadni prepis za Zem.Kom-u
dne 17.oktobra 1946.

Zapisnik

sastavljen dne 3.X./1945 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:
Matekalo Ernestina

Lorenc Nada

Pristupa Midžić Dževahira ~~kćI~~, žena umrl.Fuada
rodom iz Plevlja opština ______ srez ______ okrug ______
sada se nalazi u Sarajevu 2. star ______ godina, po zanimanju Šef odsjeka Min.soc.poli
izdržava ______ članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj drug Ing,Fuad Midžić,uhapšen je prvi puta 22 juna 1942 g. od trojice policijeskih agenata i zatvoren u zgradi Bogoslovije.gdje je ~~ax~~ ostao 3 dana,a nakon toga pušten je na slobodu na intervenciju nekih ljudi. Drugi puta je uhapšen 9.aprila 1942 g.od 7 agenata ustaškog redarstva pod sumnjom da je komunista.Tom prilikom maltretirali su moju majku Nuru Kadrić koju su bolesnu digli iz kreveta,i tjerali da hoda sa njima po kući.Ni jednoga od ovih agenata ne poznajem,ali kada bi ih vidjela mogla bi ih prepoznati.Odveden je u zatvor ustaškog redarstva što sam saznala nakon 3 dana.U zatvoru ustaškog redarstva ostao je mjesec dana, gdje je bio 2 puta tučen,kod saslušavanja koje su vršili Radoš,i neki Frančetić agent.Osudjen je na logor t.j.na zatočenje u logoru od 3 godine,te je 7 maja 1942 g.-sa grupom od 400 osudjenika transportovan za logor Jasenovac.

O životu u samom logoru prilažem prepis jednog konkretnog slučaja ekstraktiranja kostiju za pravljenje sapuna što je dato njemu u zadatak kao inžinjeru kemije.Naknadno ću donijeti prepise još nekih bilježaka koje je on kada je došao kući sačinio.

U logoru je ostao 15 mjeseci za koje je vrijeme tri puta vodjen na strijeljanje,ali su ga svaki put ponovno zadržali kao stručnjaka.Nakon 15 mjeseci povratio se je kući pošto sam ja preko nekih osoba u Zagrebu,a koje mi nisu poznate,platila 100.000.-Kuna,koji je novac predan nekom kako sam tada saznala,šefu ureda br.2,ustaškog redarstva u Zagrebu.Ja sam tražila intervencije ali bez uspjeha kod Hakije Hadžića,koji nije htio ništa da poduzme da mi spasi druga iz logora,i ako ga je od ranije poznavao i ~~xx~~ s njime saradjivao u opoziciji za vrijeme Jugoslavije.Odbio me je sa riječima da je moj drug komunista i da neće za njega ništa da učini.U decembru 1942 g.obratila sam se za intervenciju i tadašnjem ministru Vrančiću koji je takodjer od ranije poznavao moga muža, i na moje uvjeravanje da je on samo stručnjak i da se ne bavi politikom, odgovorio mi je da on vrlo dobro zna da je on "crveni".Tom prilikom a da bi meni pružio dokaze o svojoj dobroti nazvao je telefonom nekog Šarca

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

upravnika logora i rekao mu da svakako unese moga muža u listu amnestiranih, s tim da je ne predaje dok se s njim usmeno poslije podne ne razgovara.

U vremenu kada je moj drug bio u logoru Jasenovac, poznajem od preživljelih zatočenika Hamida Misirlića, koji se nalazi u Sarajevu, kao i druga Mustafu Kurtu, člana III. rejona.

Drugo ništa u stvari nemam da iskažem

P.p.o. Midžić Dževahira s.r.

Dovršeno:

Matekalo E.s.r. Lorenc N. s.r.

Tačnost prepisa ovjerava sekretar:

M.P. Hodžić,

Da je ovaj prepis vjeran svome originalu tvrdi:

V.d. sekretara:
Zem.Kom-a za B. i H.

/Ilija Krtinić/
Krtinić

Inv. br. 4/1945.

Zapisnik

sastavljen dana 23. juna 1945 g. kod gradske komisije za utvrdjivanje zločina i štete učinjene po okupatoru i njihovim pomagačima u Konjicu.

Prisutni:

Članovi komisije:
Vijaz Bajtarević
Lazar Kuloloy
~~Mehmed~~ Sprahić
Zapisn. Mehmed Drače

Svjedok i oštećena stranka:
Hamid Hadžiselić musl. ahmeta

Pristupi pozvani Hamid Hadžiselić musl. ahmeta rodom iz Konjica Čorarištem u Konjicu, opš. i srez Konjic, okrug Mostar, rođ. 31/12 1918 g. islam vjere, brovar kod željezn. stanice u Konjicu, nažnjen, opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Dana 8. aprila 1944 g. zatvoren sam po župsko redarstvenoj policiji iz Sarajeva i to po Jakubović Vahidu, još sa nekim agentima Ivicom i Markom, čija prezimena neznam.

Toga su dana došli po mene u radionu spomenuti agent Marko sa Saltom Turajlićem, žand. nared. postaje Konjic, i predveli me u sobu za saslušavanje u žandarmer. postaji u Konjicu, gdje sam zatekao u sobi Jakubovića, agenta Ivicu, Zulfu Kosu, žand. narednika – komandira i bivšeg kot. predstojnika Mahmuta Kozlića, ali su me odmah povratili u hodnik, gdje sam našao Muju Kadića pokojnog žandara, koji mi je odmah rekao „Božić Vas je sve odao". Poslije su me odveli u sobu za zatvor, gdje sam zatekao Hajru Vahida, Lugića Muju i Božića Peru. Božić je sjedio za stolom, dok su ova dvojica bili okrenuti zidu, našto je i meni naredio agent, da gledam samo u zid. Tu nas je čuvao pričuvni žandar Hasan Zahlan, te nam je tom prilikom rekao „Da znam, da ste krivi, ne bi Vam trebao sud, jer bi Vas ubio kao pašče". Nakon toga pola sata odveli su me na saslušanje, gdje su bili već prije navedeni. Pri ulazu rekao mi je Jakubović „zdravo druže", te me počeo pitate za ljude s kojim sam bio u partiji i za pojedine gradjane, te je odmah otpočeo udarati me lancem, a pri tome nepazeći kuda me udara, što je potrajalo nekoliko sati, dok ja nisam ništa priznavao. Nakon toga su me odveli u zatvoreničku sobu, a nakon kratkog vremena me opet odveli na preslušanje, te sam opet ostao pri tome, da nikoga ne znam, te su doveli Miru Božića, koji mi je na agentova pitanja govorio „pa jest to i to" iznesavši mi koješta, našto sam bojeći se, da neki drugi nastrada u krivnji, tako odgovarao, da nije nitko po mojim iskazima okrivljen.

Nakon svega toga, otišli smo vezani – nas 18 Konjičana i Jablaničana za Sarajevo, dok Božić Miro nije bio vezan, a bila nas je još i ženskih, a sa nama su ubacili i nekog nepoznatog mi agenta, koji je bio s nama skupa vezan dok su nas sproveli u župsko redarstvo nakon čega se je taj agent izgubio. Vozom su nas pratili isti agenti, te Turajlić Salko i još jedan žandar te domobrani na Ž.N.O. Sarajevo te u zatvor Beledije gdje smo bili raspoređeni po sobama (ćelijama). Bio sam u ćeliji sam od naših poznatih, te sam tu zatekao tri nepoznata mi [illegible] dvojica su od njih bili zatvoreni radi švercа [illegible] Dubrovnika iz O.H. imenom Šeparović [illegible], koji je bio u vezi sa Dušanom Todorovićem [illegible] imali tada saslušavanja, te su ih

prilično dosta tukli na saslušanju, i ako upravitelj žups. redar. Ebner nije dozvoljavao tući – a to se je događalo u njegovoj odsutnosti, a to je vršio tadanji šef politič. odsjeka Dr. Tuk i njegova banda. Upravnik Ebner pri pregledu ćelija uvijek je pitao nas, da li nas tko zlostavlja i kako se prema nama vladaju policajci, koji su stvarno bili vrlo dobri a naročito se je vrlinama istakao Abaza i Milan – čijeg se prezimena ne sjećam –, pa smo čak i novine preko njih dobivali, kupovali su nam hranu i t. d.

Dr. Tuk kad god bi posjećao ćelije, uvijek nam je nečim prijetio.

Išao sam na saslušanje u Ž. R. pred sudiju Bensa, koji se uvijek lijepo i prilično sa nama pokazao, dok se je istovremeno u ćelije navraćao Zdunić, nadstojnik uski, sa drskim riječima i prijetnjama.

Iz zatvora sam otišao kao bolestan u bolnicu, gdje je bio Božić i Hajro Vahid, a sa mnom je došao i Marić Pero. Bili smo nešto oko 15 dana, dok nam je jednog dana došao Dr. Tuk, ali i tada sa uskim prijetnjama i u namjeri, da vidi, da li smo sposobni za logor, gledao je bolesničke cedulje i pitao nas šta kojeg boli, a pri tome bi govorio, da to isto i njega boli – a to sve sa uskom ironijom.

Sutra dan došao je Jakubović te rekao meni, Božiću i Mariću „ajte spremite se, imamo još jedno saslušanje" te nas sa još dva policajca utrpao s crnom Marion i odvezao u zatvor Beledije, a prekosutra dan u logor Staru Gradišku.

Napominjem, da smo se za vrijeme uzbune, dok još nismo bili saslušavani sastali u podrumu ja, Božić, Marić i Malović Vail, te još četiri šegrta iz Lovćen Kovačije, koji su bili u vezi s nama u zatvoru i tom sam im prilikom rekao da se porekne, na preslušanju tu kod policije, i da kažu, da su u Konjicu mnogo tučeni bili, te da je Jakubović upisao u zapisnik o preslušanju, šta je on htio, te da su morali pod terorisanjem zapisnik potpisat, ali da je sve neistinito, tako je i bilo. Dobili su nešto i batina, ali u glavnom se dobro svršilo, tako da su ti šegrti pušteni na slobodu. Božić mi je pričao, da je jedan put bio saslušavan, a da se je to saslušavanje jedino odnosilo do mene, i rekao mi je tada, da je o meni dobro kazao, ali se je moglo prijetiti, da je slobo po mene iskazao tim jer sam bio osudjen ali sam ipak pri svakom susretu s njim lijepo govorio i prijateljski, kad je već bio svršen čin, i nagovarao ga svakom prilikom, da ga neki navratiti, da bi još druge otkrio i u stvar upetljao.

Kad su nas 25/VI. 1944. god. predveli u kancelar logora Stare Gradiške, uveli su nas u spisak zatočenika, oduzeli nam čitavu hranu, koju smo sa sobom imali i povadili sve stvari iz džepova nam te nas odveli na kupanje, tu sam se susreo sa mojim komšijom Alagićem Ahmetom, koji je proveo u logoru 32 mjeseca radi denuncije po njegovom pričanju Agića Omera, bivšeg tadašnjeg gradonačelnika Konjičkog, te je stradao na putu iz Stare Gradiške za Jasenovac u novembru 1944. god, pošto su putovali pješice 32 klm. noseći svoje stvari, gladni, iznoreni, a pri tome ih još ustaške bande nagonile trčati i kundacima udarajući, ljudi su padali, a oni su ih ubijali a po tom bacali u Savu.

U logoru je bio tada čuveni zlikovac Stojčić, nadporučnik uprav=nik logora, koji je mnoga zvjerstva činio u logoru, n. pr. patio gladu, da su ljudi umirali; da u detalje iznesem njihova imena, meni su nepoznata pojedinih zatočenika i ustaša.

Mene su uposlili u bravariju, gdje je bio nadzornik ustaša Brusić, koji je mnogo zlostavljao zatočenike, a ipak mi je bilo bolje, nego onim, koji su bili u šumskoj grupi i vanjskom radu, jer je iz tih grupa uvijek falilo 5–20 zatočenika. Išao sam dosta puta i na istovar drva iz lađe, što bi ih šumska grupa isjekla i utovarila, pa bi razbojnici tukli kundacima sa najpogrdnijim riječima, tako da su ljudi od udaraca

61. padali. Vosila su se drva sa Save u Kulu (logor), koja bi teško dizali na sebe a ustaški razbojnici bi sa strana udarali kundacima, psujući i vičući „trčati jer vas svakako nije, čim prenesete drva", i tako ili pro=

gonili sve dok ne bi popadalo pola ljudi, a stalno se je moglo vidjeti nošenje mrtvih ljudi iz kule, na što nismo smjeli ni pogled baciti. Likvidacije je bilo uvijek, ali pri posjeti čuvenog Maksa Luburića, bilo bi masovno ubijanje.

Nakon 15 dana moga dolaska u logor, stigao je i Todorović Dušan, član O. K. Dubrovnik, koji je istog dana u 9 sati u večer pozvat od nepoznatog mi ustaše, da ide s njime, a kad je Todorović zamolio dozvolu, da obuče kaput, ustaša mu je odgovorio „ne trebaješ ti", nakon toga je odveo Todorovića te više nije nikad povratio u logor.

Nakon toga došao je Šeparović Ivan čl. O. K. Dubrovnik, koji je bio u Gradiškoj, upravo sa mnom prešao u Jasenovac, bio do polaska za Njemačku 18/V. 1945., te je isti otišao u Njemačku i ostao u Lincu u bolnici bolestan.

U Gradiškoj je bila vrlo mala i slaba hrana, te su mi slali paket od kuće i rodbine te prijatelja, ali sam u svemu dobio samo dva paketa i to opljačkani po ustašama.

Dobivali smo jesti obročno 10 dkg. kukuruznog kruha sa vodom kuhana, bez masti i soli, ali je uslijed gladi i to u tek dobro išlo. Raditi se je moralo, a drugo se jesti nije imalo.

Pred polazak za Jasenovac, imali smo svi zatočenici nastup te su na jednu stranu odvojili pravoslavne a na drugu hrvate i židove, a moglo je biti pravoslavaca nešto oko 220 i njih su odveli u kulu i likvidirali s njima, kao i sa oko 400 ženskih pravoslavki, dočim su hrvate u tri partije predveli u Jasenovac i Lepoglavu, a tada su i moja dva druga ubili i to Božića i Marića.

Prva partija je išla pješice, druga je partija također išla pješice do Okučana a odatle vozom u Jasenovac, sa kojom sam partijom i ja bio transportovan. Bilo nam je naređeno od ustaša da moramo trčati, ali je to trčanje osujetio zastavnik, koji je imao ~~komandu~~ transporta.

Kad smo došli u Jasenovac pri izlazu iz vagona pritrčalo nam je par pijanih ustaša nasrnuvši na nas, udarajući nas kundacima u nastup, te smo tako pribijeni u nastupu drhtali, a pritome još umorni i gladni kao preplašene ovce krenuli smo nakon prebrojavanja, i išli smo mirno par stotina klm. Do u kapiju logora dok nove bande ustaške počeše pokazivati svoju nauku od Makse Luburića. Bio sam u blizini prvih redova, kad na jedan put nastade trka iza mene i progurovanje zadnjih pred prve, a pošto je bila noć – oko 9 sati – nisam mogao vidjeti što se zbiva, ali čujem glasove razbojnika i udaranje kundaka uz povike „pjevajte partizani, majku vam j...." i tako je gurala naprijed, da mi je izgledalo, da je način moći naprijed, sve dok nisam dobio par kundaka po tijelu. Po dolasku u logor, nastalo je pred kancelarijom prebro=javanje i prozivanje, a nakon toga su nas spratili na tavan ciglane za spavanje, raspoređivši nas po grupama.

Ovdje se vidjelo sa zla na gore, hrana ista ali likvidacija veća, iz dana u dan dolazi stotine i stotine zatočenika, ali brojno stanje logora približno uvijek isto. Za vrijeme mog logorovanja u Jasenovcu likvidirale su se žrtve na slijedeći način, da su ih dovodili pred skla=dišta spreme, i svaka žrtva imala se je do gola, da skine, postavi rublje na zasad nakon čega bi bili vezani žicom i oko 200 ustaša do na Savu (Gradina) doveli, a tada bi nastale zlikovačke orgije udarajući svoje nevine žrtve čekićem u glavu ili im rasporivši trbuh a po tom ih bacali u Savu.

U Jasenovačkom je logoru uobičajeno bilo, da su zatočenici za najmanji razlog nosili lance na nogama, a prema kazni bila je odredjena i dužina lanaca t. j. duži i kraći. Inače na svakom koraku, svugdje i svakom prilikom bi ustaše tukle svoje žrtve.

Čuveni Pičili podpukovnik logora, glavna glavešina logora i Alaga zastavnik – čuvene dvije zvijeri, po svojim zlodjelima – stalno su hodale po logoru, smrtno udarajući zatočenike.

Komisija inostranog crvenog krsta, kad bi imala doći, objesilo bi se meso u zatočeničkoj kuhinji, da bi istoj prikazali kao tobož, da se zatočenici dobro hrane i njeguju.

Drug Kalović Vasil, koji je prije mene stigao u Jasenovac, nosio je lance na nogama, a na moje znatiželjno pitanje zašto to, odgovorio mi je, da je to za kaznu, jer prigodom jednog poziva za nastup nije odmah pritrčao, te je iste nosio mjesec dana.

Nakon pretrpljene kazne ponovno sam mu vidio lance na nogama, a kad sam ga pitao za razlog tome, odgovorio mi je, da je pojeo komad otkinutog korijenja i da je eto za to kažnjen, a nakon pretrpljene kazne bio je i on likvidiran.

Jednoga dana bili smo svi zatočenici pozvani u nastup misleći, da je to za uobičajenu likvidaciju, ali smo se prenerazili od čuda, kad smo saznali, da je to bilo za fotografiranje skupno, a nakon mjesec dana t. j. 18/II. 1945. krenemo za Austriju, ali smo u putovanju bili svraćeni u crveni krst u Zagrebu, gdje nam je predsjednik crv. krsta saopćio, da smo sretni, što je uspio neki njemački povjerenik za otpremanje radnika za Njemačku, koji je eto i nas na taj način otpremio.

Na putu za Njemačku bilo je svakako sa hranom.

U blizini grada Štokera u Austriji, ponudili su nam dragovoljni nastup u vojsku, našto se je sasma mali broj javio.

U Austriji smo bili tri mjeseca dana a zapravo smo radili u svemu 28 dana, jer nismo znali gdje bi smo.

Oslobodjeni smo bili po saveznicima, te smo žurili, da što prije stignemo na Ruski teritorij, i kad smo stigli u Rusiju, dotle bili smo transportovani a potom krenuli sa srećom u našu bolju budućnost u našu milu novu domovinu federat. Jugoslaviju.

Na putu u domovinu u blizini Linca (Austrija) pao je nesretnim slučajem iz kamiona drug Hadžiselimović Šerif, koji je smrtno povrijeđen, inače mi drugi sretno smo doputovali u domovinu.

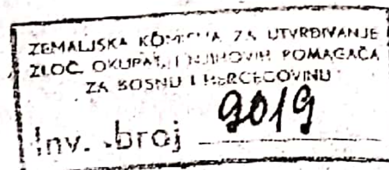
Hadžišlić Hamid

Članovi komisije: Zapisn.

Laz. Ruden Drag

Prolčin Meho

Broj: 738/1945

Zapisnik

sastavljen dne 12/V-1945 pred Zemaljskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar: Sirćo Fevzija Vasić Vladeta

Pristupa drug Pirkić Abdulah sin, kći, žena Hasana rodom iz Konjica opština Konjic srez Konjic okrug Mostar sada se nalazi u Sarajevu star 33 godina, po zanimanju mašinski bravar izdržava 4. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

U maju mjesecu 1941.g. došao sam iz Sarajeva u Konjic. Bio sam i prije rata zbog političkog uvjerenja proganjan. Jednom prilikom u Beogradu sam i uhapšen. Ustaški logornik u Konjicu Zvonko Jerković koji me je od ranije poznavao zajedno sa svojim bratom ustašom Brankom, naredio je da mi se zabranjuje kretanje od 7 sati izjutra do 7 u veče. Isto tako na službi sam maltretiran nazivan za svaku sitnicu komunistom. Poslovođa ložionice u kojoj sam radio Ćutura Stjepan ustaša i politički agent zatim braća Nedvedi Vlado, Rudo i Jozo svi ustaše, Čengić Džafer ustaša sada u zatvoru u Sarajevu, Jurić zv. Amfa, Štenek Karlo ustaški agent, Majurić Ivan mašinovođa inače ustaša, Božić Pavo magaziner ustaša, Marko Šilić mašinovođa iz Konjica ustaša i jamar /vidio sam ga prije nekoliko dana na ulici u Sarajevu, čuo sam da je bio zatvoren i zbog nedostatka dokaza pušten/, Krezić Ivan skretničar ustaša i palikuća, Ćurić Jovo bivši ljotićevac koji je imao tri sina u ustašama, U ložionici nadzornik mašina i saradnik ustaša sada se nalazi u Konjicu, Ćordašić Djuro mašinovođa ustaša sada u Konjicu, ~~xxxxxx xxxxx~~ Jurić Mato i Bebek Marko, Prpić Mile svi ustaše sada nepoznatog boravišta pošto su oslobođenjem Konjica svi pobjegli, - svi ustaše zaposleni u ložionici i na raznim dužnostima u ustaškoj organizaciji, isticali su se kao neprijatelji naroda, a mene su maltretirali i progonili. Pored ovih kao istaknute ustaše bile su ~~xxxxxxxxxx~~ u Konjicu sledeća lica: Brajković Ivica mašinovođa organizator ustaša još u vrijeme stare Jugoslavije, Miletović Slavko također ustaški organizator za kojeg sam čuo da je posle bio u Brodu, Mazur Jozo mašinovođa - ustaša docnije zaposlen u Zenici, Bašić Osman bravar - ustaša - jamar sada u Zenici, Boras Jozo nadzornik mašina - ustaša sada u Zenici, Bilanović Zijo bravar organizovan u ustaškoj mladeži u Konjicu sada u ložionici Konjic, Blažević Ilija mašinovođa poznati ustaša nepoznatog boravišta, Martinović Ivan ložač ustaša, Krtalić Ivan organizovan ustaša čija su dva sina također bili u ustašama Crne Legije Francetića svi nepoznatog boravišta,

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Ace

Pavlović Avgust iz Konjica poznati zlikovac - ustaša koji se jednom prilikom slikao u partizanskoj kapi a tu fotografiju danas, u cilju obmanjivanja naših vlasti pokazuje njegov otac Ivan Pavlović penzionisani šumar koji se sada nalazi u selu Orahovica, srez Konjic, i brat navedenog Boško Pavlović takođe poznati ustaški zlikovac, sadašnje njihovo boravište mi je nepoznato, Stojanović Ivica iz Ostrošca ustaški agent iz Sarajeva sada se krije u selu Borovci - Vrpolje kod Sl. Broda kod Sofije Veočić zatim neki Peko čijeg se prezimena ne sjećam gostioničar na željezničkoj stanici Konjic ustaša koji je palio pravoslavno selo Blace, ženu sam mu vidio u Novom Sarajevu te pretpostavljam da se i on ovdje negdje krije, Jurić Štefica logornica ustaške mladeži u Konjicu, sada u Sarajevu sa stanom u ulici gdje se nalazi vojna bolnica.

Uhapšen sam 21/IV-1942. g. u 12 sati noći po ustaškom redarstvu iz Sarajeva koje je predvodio ustaški agenst Ivica Kovačević iz Sarajeva sa 18 ustaša crne legije. Među njima bio je Čengić Džafer mašinovođa-ustaša-jamar sada u Zatvoru u Sarajevu. Te noći bilo je masovno hapšenje i to 23 muškarca i 10 ženskih. Od uhapšenika poznajem: Prohić Ismet koji je odveden u logor Jasenovac a zatim u Norvešku, Boras Vinko sproveden u Jasenovac a zatim u putu za Norvešku nestao, vjerovatno ubijen, Tvrdković Ivica docnije pušten iz Sarajeva iz zatovra sada nepoznatog boravišta posljednje poznato boravište Konjic-ložionica, Džeba Vjekoslav iz Konjica bravarski naučnik odveden u Jasenovac i ubijen, njegov otac Pavo ubijen prilikom hapšenja u svojoj kući, Pelić Ibrahim kovač ubijen u Jasenovcu, Alagić Adem iz Konjica ubijen u Jasenovcu, Asim Kosovac iz Konjica koji je također ubijen u Jasenovcu, Nuhić Avdo poreski službenik iz Konjica ubijen u Jasenovcu, Kosovac Kasim iz Konjica pušten iz sarajevskog zatvora sada u Konjicu, Kadić Alija b. nar. poslanik docnije pušten iz sarajevskog zatvora sada u Konjicu u Narodnom Odboru, Safet Džumhur trgovac iz Konjica pušten iz sarajevskog zatvora, Meho Džumhur učenik iz Konjica pušten iz zatvora sada u Sarajevu u Povjereništvu OZNE, Širbegović Ajdin kafedžija iz Konjica ubijen u Jasenovcu, Hondo Pervo mesar iz Konjica ubijen u Norveškoj, Fehim Alagić gostioničar iz Konjica prebačen iz Jasenovca u Norvešku, Hadžihusejnović Ibrahim kafedžija iz Konjica pušten iz sarajevskog zatvora sada u Konjicu, Barišić Ilija komandir policije ubačen kao provokator sada nepoznatog boravišta, Sarajlić Bečir penzioner pušten iz Sarajeva sada u Konjicu. Imena ostalih se ne sjećam a od ženskih bile su uhapšene Tomašević Bosiljka i kćerka Dobrila čije je otac ubijen od ustaša puštene iz zatvora a koje su docnije ponovno uhapšene i nestale, Pokrajčić Jovanka sa kćerkom /sin Vlado zaposlen je u Ministarstvu trgovine u Sarajevu/ puštene iz zatvora sada u Konjicu, Hadžihusejnović Enisa sa tri kćerke puštene iz zatvora sada u Konjicu, Alagić Hiba žena Safeta puštena iz zatvora sada u Konjicu i još jedna žena čijeg se imena ne sjećam zajedno sa mužem.

U hapšenju navedenih poznato mi je da je učestvovao Pekić Stjepo gostioničar iz Konjica, docnije poštar Konjica sada nepoznatog boravišta, Sokolović Alija blagajnik poreske uprave Konjic sada negdje pobjegao, Wolf Nana student porjeklom Njemac sada pobjegao, dva brata Nedveda Rudo i Vlado, Jurić zv. Amfa i Branko Jerkovića, Bašića Osmana, Tipurića Mirko ključar iz Konjica ustaša sada pobjegao, Mandušića Drago ustaša docnije streljan od naših vlasti 1942. g., Učitelj Konjuhodžić i učitelj Kalajdžić oba ustaše članovi uprave ustaškog logora, sada nepoznatog boravišta, ali za Kalajdžića sam čuo da se nalazi u Mostaru pošto je odatle rodom.

Te noći dovođeni smo u partijama u podrum ustaškog logora vezani žicom i na razne načine zlostavljani. Naročito se istakao u zlostavljanju Tončo Azinović iz Konjica po zanimanju brijač a u posljednje vrijeme službenik željeznica u Konjicu sada u sarajevskom zatvoru ali izgleda da je pušten, Marko Šilić mašinovođa iz Konjica, Bašić Osman, Tipurić Mirko, braća Nedvedi, Jurić Tadija mesar iz Konjica nepoznatog boravišta i ostali, čija imena

neznam. Oko tri sata poslije ponoći prevezeni smo u Ustaško redarstvo u Sarajevu. Ostao sam u zatvoru 18 dana i saslušavan i na razne načine mučen. Od učesnika u mučenju ~~poznat mi je~~ jedino Stojanović Ivica ustaški agent koji je i mene tukao. Transportovan sam u Jasenovac u partiji od 369 uhapšenika a transportom je komandovao neki Francetić ustaša o kome bliže podatke ne mogu dati. Na stanici u Jasenovcu predani smo ustašama zajedno sa našim popratnim spisima koje je primio zapovjednik logora zloglasni Ljubo Miloš. Prilikom sprovođenja sa stanice do logora tučeni smo puškama i nogama a u samom logoru strpani smo u barake ostavljeni 2 dana bez jela i pića. Docnije smo raspoređeni na razne zadatke. Za vrijeme života u logoru pored običnih svakodnevnih zlostavljanja dešavala su se masovna ubistva i to čitavih transporta od jednom. Ljudi su odvođeni preko Save na t.z. Gradinu i tamo ubijani čekićima, krampovima, sjekirama, lopatama, ~~noževima~~ i t.d., klani su noževima nakaženi po čitavom tijelu. Ženama su rezane grudi a krvoloci su tim ženama kroz svježe rane provlačili ruke i pili krv. Malu djecu ubijali su na taj način što su ih hvatali za noge a zatim razbijali o zemlju. Ljude su ubijali kolčevima i to mučeći ih duže vremena. Krvnici su u nastupu bijesa grizli ljude po licu i odgrizali im uši. Ubijali su ljude i u samom logoru i to javno pred svima nama koji smo morali tome prisustvovati. To su bile zastrašujuće mjere ~~xxxxxx xx~~ a vršene su nad logorašima zbog najmanjih sitnica: sitne krađe namirnica usljed gladi i t.d. Ubijali su ljude i zbog najmanjih prekršaja prilikom rada, prouzrokovanih iscrpljenošću i slabošću ~~usljed~~ od gladi, dakle ~~izmišljali~~ su prosto razloge da bi mogli zadovoljiti svoj zločinački nagon za ubijanje. Jednom prilikom vidio sam kad je jedan ustaša ubio dva zatočenika samo zato što su zajedno nosili jednu željeznu ploču težine preko 100 kg., smatrajući da je to "sabotaža" i da je to mogao nositi samo jedan. Jednom prilikom na radu u pilani jednom zatočeniku ispala je iz ruke poluga i lakše povrijedila drugog zatočenika po nozi. Ovaj se savio i pregledao nogu kad je naišao ustaški zastavnik i interesovao se šta mu je. Pošto su ga izvjestili o slučaju izveo je sve ljudstvo zaposleno u pilani pred zgradu a "krivca" je pred strojem streljao metkom u potiljak, mučeći ga prije toga na taj način što ga je nekoliko puta okretao, naredio mu da se krsti, dao mu cigaretu da puši, i stvarao kod osuđenika utisak da neće biti ubijen. Izmišljali su razne načine kako bi zadovoljili svoje sadističke prohtjeve i u tom smislu karakterističan je slučaj ubistva deset logoraša cigana. Bili su svezani i ustaše su ponudili da se javi jedan od njih dobrovoljno da ih pobije a njemu će zato biti život poklonjen. Javio se jedan kome su dali sjekiru te ih je sve sjekirom isjekao. Pošto je izvršio taj zločin i on je od strane ustaša na licu mjesta ubijen iz pištolja.

Nastavljeno 19.VII.1945

P r i s u t n i

Zapisničar:	Član komisije:
Vencelj Bojana	Rastislava Milić-Plesković

Pristupa ponovo Pirkić Abdulah /generalija kao i ranije/ i izjavljuje:

Ja sam radio kao mašinista u pogonu /tj.električna centrala/ jedne noći, kad sam radio zajedno sa ložačem, nekim pravoslavcem iz Okučana, čijeg se imena ne mogu sjetiti, došli su Zrinušić Anto, Dragan Bonzo, Nikola Hiršberger, s nekim Borisem, čuvenim cinkarošom i donjeli nekoliko vreća punih isječenih ljudskih dijelova. Bile su tri pune vreće, pa ja zaključujem iz toga da se je radilo o 5 do 6 ljudi, koje su sasjekli. Čim su ušli naredili su meni i ložaču da idemo u jedan čošak, i da tamo stojimo okrenuti u zid

Iza nas se postavio ustaša uperenim revolverom, da spriječi da mi vidimo šta se iza naših ledja dešava. Kad su sadržaj vreće pobacali u vatru, čekali su da sagore onda su otišli. Kad smo došli do peći vidjeli smo krvave tragove na podu gdje su bile vreće. Sutradan u jutro pričali su neki zatočenici, da je po noći odvedeno 5 do 6 osoba za koje se ništa ne zna, naveli su čak imena, ali sam ih ja zaboravio. Iz toga smo zaključili da su ti ljudi pobijeni, raskomadani i bačeni u peć. To je bilo početkom 1943 g. ili koncem 1942 g. Iste noći, kad su ustaše utićli iz pogona i ostao samo stalni ustaški nadzornik u pogonu, otišao je navedeni Boris po drugu smjenu u pogonu naime mašinistu Aleksandra Musatija iz Sarajeva i ložača Davida Frida iz Siska. Kad ih je doveo on je nešto pričao sa tim ustaškim nadzornikom Francem Majzecom, koji je konačno izjavio, da dovedenu dvojicu ne može dati jer su mu neophodno potrebni u pogonu. Majzec je bio inače vrlo dobar i spašavao je bar svoje ljude iz pogona kad god je mogao. Kasnije smo saznali da je pobijena čitava grupa zatočenika koji su donjeli vreće sa ljudskim komadima, a bilo ih od 8 do 10. Izgleda da je Boris, kome se je Lucatija jednom prilikom zamjerio, na taj način upropastiti Lucatija i njegovog ložača.

Nekoliko dana iza toga prolazilo je kroz selo Krapije iznad logora i nekoliko partizanskih odreda, koji izgleda nisu znali, da se tamo nalazi ustaška postrojba. Došlo je do borbe, koja je trajala čitavi dan, i u kojoj je poginulo oko 50 ustaša i oficira. Kad je borba završena, naredjen je u logoru sveopći nastup. Kad smo se zatočenici svi postrojili ušli su u krug Majstorović i Maričić, njegov zamjenik. Maričić je iz redova logoraša izabirao po svome nahodjenju neke ljude. Kad je skupio 150 do 200 ljudi oni su povezani, meni naredjeno da potpalim peć u tako zv. pogonu na ciglani, koji je služio kao rezerva za slučaj da se je novi pokvario. Kad sam ja peć zapalio doveli su Majstorović, Maričić, Ahmet Kapetanović iz Počitelja, Zrinušić, Hiršberger, Prpić, zapovjednik straže, sa nadzornikom pilane, koje se imena ne sjećam i još nekima te vezane ljude pred peć, počeli ih tući polugama, motkama, lopatama, a neke su i klali noževima. Kad su ih poklali odnosno dotukli ili bar onesvjestili oni su ih počeli bacati u peć. To su učini sa od prilike polovicom te grupe. Za onda je već svanulo pa su prestali sa tim i mene kao i ostatak grupe zatvorili u Zvonaru. To je značilo da će nas iduće noći odvesti u Gradinu i likvidirati. Istog dana pred veće postrojili su nas zaista i odveli na Gradinu. Čim smo došli na Gradinu počeli su klati dovedene, ali sam imao sreću, naime prije nego što je došao red na mene došao je Manzec sa sterim Luburićem, rodjakom Makse Luburića na Gradinu. Oni su potražili mene i izjavili da elektrana bez mene ne može raditi jer nema stručnog osoblja te me tako spasili.

Iza toga počeo se je graditi novi, treći pogon. Na toj gradnji radilo je oko 1000 radnika. Svaka dva do tri dana mijenjalo se je to radništvo jer su stare odvodili na Gradinu i ubijali a dovodili nove. To je trajalo sve dok gradnja nije završena. Na ovu gradnju dovedeni su svi logoraši iz 3 C, koji su bili sposobni za rad. To su bili većinom stanovnici okolnih sela, koji su pohvatani iza kozarske ofenzive i dovedeni u logor. Iz logora 3 C su već prije toga odvodili zatočenike svakodnevno po nekoliko kola. Ti zatočenici su užasno izgledali. Bili su od gladi strašno natečeni a koža na njima je sjajila. Kad ih je neko vidio imao je utisak da će svaki čas prsnuti.

Iza dovodjenja tih seljaka nakon kozaračke ofanzive, počeli su dovoditi cigane iz Posavine i Srema. Svi ti cigani bez razlike na pol i starost u logoru su odmah poubijani. Jednom prilikom sjećam se, prolazila je pokraj pogona jedna povorka od nekih 36.000. cigana prema Savi na Ušticu, da bude prebačenja na Gradinu. Povorku je vodio Dragan Bonzo na bijelom konju, koga je svaki čas tjerao u povorku cigana i gazio ljude. Na Gradini su oni poubijani a ubijali su što ustaše jasenovačke posade, što pripadnici Vokićeve željezničke bojne u Sarajevu. U toj bojni bio je i moj stričević Pirkić Smajo, koji je sa drugima zajedno ubijao u Gradini, a ja sam se morao kriti od njega jer bi da me je vidio i ja zaglavio. On je izgleda u Maglaju strijeljali ali tačno ne znam. Rodom je iz Konjica a inače poznati ustaški koljač u Konjicu.

Još prije cigana dovodjene su kroz mjesec dana svakodnevno u Jasenovac žene, skoro isključivo jevrejke iz Djakova. One su iz vagona dovodjene direktno na Gradinu i ubijane. U logor su dovedene samo one koje nisu stigli pobiti. Koliko ih je tačno bilo ja neznam ali bila je to jedna od najvećih grupa što je ikada dovedena u logor. Kad su ih vodili na Gradinu pričali su im, da će se tamo zaposliti, medjutim su ih kako sam rekao pobili. Do tada je postojala grupa grobara većinom jevreja koje je predvodio neki Danon. Iza likvidiranja tih jevrejki likvidirana je i ta grupa i zamjenjena grupom cigana.

Nakon likvidiranja grupe tih cigana koja je izvršena početkom 1943 g. prestalo je ubijanje na Gradini koja je preorana i zasijana. Zatočenike su onda odvodili u neku zgradu na Gradini bez prozora, koja je bila specijalno sagradjena za to. U tu su zgradu onda zatvarali zatočenike i ostavljali ih 10 do 15 dana bez hrane, dok nisu pomrli od gladi a onda su ih spalili. U tu svrhu bila je na Gradini napravljena posebna lomača.-

Zatočenici koji su bili u logoru prije mene pričali su mi da su prije mog dolaska spalivani zatočenici u ciglani i to masovno do 1000 osoba od jednom. To su bili većinom židovi i Srbi kojih je u početku najviše bilo u logoru.-

U logor su stalno pristizavali kažnjeni policijski agenti i ustaše kao i obični kriminalci. Medju njima Cividini, Ivica Kovačević i neki Mario agent. Ustaška uprava stavila je sve te ljude u svoju službu. Šef te službe bio je Cividini a zamjenik mu je bio Ivica Kovačević. Cividini je imao svoju posebnu kancelariju u zgradi gdje je bio logorski magazin u koju su dolazili paketi za zatočenike. On je tamo navodno saslušavao ustaše koji bi nešto zgriješili i zatočenike protiv kojih se je nešto našlo, /dovoljno je bila ceduljica u paketu/. Ti agenti i kriminalci imali su razne povlastice, slobodno su se kretali, imali posebnu hranu i sl. Oni su svake noći obelazili barake, odvodili ljude po svojoj volji i ubijali. Iza njihovog dolaska nisu više ustaše obavljale službu u samom logoru medju zatočenicima već oni.

Ja se sjećam više sveopćih nastupa, na kojima su iz naših strojeva izvedeni ljudi i pred stroj i na licu mjesta poubijani uvijek noževima. U takvim prilikama ustaše su se natjecali ko će više poklati. U tome se je najviše isticao Zrinušić, Anto Mandić iz okoline Mostara, Rašid, prezimena mu neznam koji se je u klanju najviše isticao a kad je poklao nekoliko ljudi, onda se je okrenuo nama i oblizao krvave ruke. Isti Rašid je jednom prilikom kada je grupa žena vodjena sa jasenovačke stanice u logor dotrčao jednoj i odgrizao joj uho. Zadnji nadzornik pilane bio je neki Alaga rodom iz Krajine. On je često šetao logorom sa velikom batinom u ruci, pa tukao svakog zatočenika na kojeg je naišao. To isto su radili dva brata Toninac iz Siska, inače zatočenici. Oni su dovedeni u logor ka- politički ali su tokom vremena prešli posve na stranu ustaša. Oni su tukli samo denuncjante medju zatočenicima. Zajedno sa braćom Tomincima tukli su Ramo Gugić ili Gigić iz Čapljine, ustaša francetićeve crne legije koji je kao zatočenik dotjeran u logor te neki ciganin Smajo iz Travnika. U logoru je bio neki bivši partizan Milan čini mi se Radaković, koji se je na Kozari predao sa teškim mitraljezom. On je sa svojom familijom garantirao ustašama da će raditi sve što oni budu htjeli samo da ga ostave na životu. On je javljao ustašama seljake, koje je znao jer su bili iz njegovog ili susjednih sela, i kasnije ih predavao ustašama koji su ih pobili. Izabirao je navodno partizane. I on je kako sam čuo jednog dana odveden i ubijen.

Iza V ofanzive dovedena je u logor veća grupa zarobljenih iznemoglih partizana, većinom Dalmatinaca. Oni su odmah bačeni u okove i odredjeni za najteže poslove. Na radovima su svaki dan ubijani. Kad je ostala još posve mala grupa zapovjednik logora Matković odredio je da im se okovi skinu. Baš u to vrijeme pobjegla su dvojica jevreja. Uprava logora je ondan htjela zato pobiti jevreje. Tada je logornik Viner koji je kasnije sam zaklan izjavio da za bjegstvo te dvojice nisu krivi jevreji već ti partizani. Partizanima su onda ostavljeni okovi i oni su dalje

radili dok nisu postepeno poubijani.

Za vrijeme dok sam ja bio u logoru mi smo dobivali dnevno po 1o dkg. kukuruznog brašna u vodi zakuhano i ponešto kiselog kupusa. U logoru je bila i bolnica, to su bile 2 obične barake i bolesnici su kao lijek i t.zv. bolju hranu dobivali po šaku kuhane pšenice. Bolesnici su na osnovu ljekarskog recepta dobivali dozvolu da traže od kuće potrebne lijekove, kad bi lijekovi stizali zaplijenili bi ih ustaše i odnosili u svoju ustašku bolnicu. To su radili i sa svim boljim stvarima iz paketa koji su dolazili.

Ja sam bio u logoru 18 mjeseci a onda sam pušten na ličnu intervenciju moga zeta, koji je sa milijon kuna 1943 god. uspio kod nekog činovnika Majića iz ministarstva javne bezbjednosti u Zagrebu spasiti me iz logora. Po mene je došao neki ustaša iz Zagreba izveo me i dopratio do Konjica gdje me je ostavio bez ikakvih dokumenata. Samo nekoliko dana iza toga došla je po mene potjera iz Jasenovca, naime nalog da me se odmah uhapsi i dotjera jer sam navodno pobjegao. O tome me je izvjestio Atif Alihadžić, činovnik kotarske oblasti u Konjicu, ja sam se neko vrijeme krio i konačno pobjegao u šumu. Saznao sam da je došla po mene čak naročita patrola iz Jasenovca s kojom je bio neki agent iz Sarajeva. Ti su prevrnuli čitav Konjic pretražili sve kuće i nakon 1o do 15 dana pošto me nisu našli otputovali.

Čim sam iz Jasenovca došao u Konjic vidio me je na stanici Stene Karlo mašinovodja iz Konjica koji je to odmah javio ustaškim vlastima i tražio da se ubijem jer sam suviše opasan za njih.

Po ovoj stvari nemam ništa da navedem.

P. P.

D o v š e n o.

Veneck Bojana

Broj: U.9.~~5~~/1945

Zapisnik

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA ... SARAJEVO
U. G. br. 208/46.

sastavljen dne 2/X. /1945 pred Gradskom komisijom za utvrdjivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez .... okrug ....

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Matekalo E. Lorenc N.

Pristupa Grebo Azra ~~sin~~, kći, ~~žena~~ Agana rodom iz Ljubinje opština .... srez .... okrug .... sada se nalazi u Sarajevu Mažuranića 4 star 21 godina, po zanimanju činovnik izdržava 1 članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Ja sam živjela do februara 1942 g. u Sarajevu, kada sam morala pooječi u šumu pošto sa/m ilegalno saradjivala sa šumom, a u ovo vrijeme bila je provala u aferi Save Bogdanovića, te je na izdaju "Giga" čije mi pravo ime nije poznato prijetila mi opasnost da budem uhapšena. U junu mjesecu 1942 g. zarobljena sam u selu Mijakovići kraj Vareša, od Hrv. legionara, pobliži naziv jedinice nije mi poznat. Ovi su me predali žandarima u Kr. Sutjeskoj, a na traženje saraj. policije predvedena sam u zatvor iste u beledijų, gdje sam ostala blizu 40 dana. Kroz to vrijeme odvodjena sam na preslušanje u upravu policije, gdje su me preslušavali iz Frenju Radoša, agenti Francetić, Tomić, Jago i Pavelić. Ova posljednja dvojica naročito su se isticali u raznim mučinjima. Batinali su me, pržili šubicama i maltretirali me na sve moguće načine. U julu mjesecu, datuma se tačno ne sječam, otpremljena sam za logor zajedno sa ostlim zatvorenicima osudjenim na isti, te smo nakon 2 dana putovanja, a da za to vrijeme nikako vagoni nisu bili otvarani stigli u logor S. Gradišku. U ovom transportu bilo je 35 žene a oko 115 muškaraca. Muškarci su produžili za Jasenovac. U logoru su nas dočekali ustaše Ante Vrban zastavnik rodom iz Like, Maričić čijeg se imena ne sjećam, a vršio je neku funkciju u političkom odjeku u logoru, te ustaša Buhovac Ilija, rodom sa Š. Brijega kod Mostara. Od zatvorenica koje su sa mnom prispjele u logor poznaj Božić Božicu, koja sada živi u Sarajevu a stanuje u V. S. ... .-

Zapovjednik logora u S. Gradiški bio je Orešković ustaški satnik. Poslije Oreškovića upravnik logora bio je pop Filipović zv. Majstorović, ... ime mu je ... rodom iz ...stara, poslije ovog bio je upravnik Josak, čije mi ime nije poznato, a odnekle je iz Slavonije

Osim ovih upravnika logora ostali funkcioneri ustaše bili su i to:Grubišić, natporučnik iz Zagreba,koji je koncem 1942 g.izvršio u samom logoru u "Kuli masovno ubijanje od 80-100 staraca i žena na taj način što su ih predhodno pustili 8 dana gladovati,a zatim su im poslali juhu u kojoj se nalazila već količina žive sode.Izgladnjeli zatvorenici navalili su na ovako pripravljen jelo te su se mnogi potrovali,a kod nekih je nastala neka vrsta ludila.Sve one koji su bili jačeg organizma i nisu odmah umrli nekolicina ustaša pod vodstvom Grubišića,dotukli su ih maljevima,kundacima i ostalim tupim predm tima.Stipe Sarbarić~~xxxxxxxxxx~~ ustaški poručnik sa S.Brijega,neki Bevanda,č jeg imena ne znam rodom iz Hercegovine,te Ljubo Miloš i Ljubo Matković,prvi rodom iz Ljubuškog a drugi negdje iz Hercegovine,ustaški nadporučnik Runjaš negdje iz Slavonije,svi su bili učesnici u masovnim ubijanjima i pokoljima zatočenika.Miloš i Matković,nisu se stalno zadržavali u logoru u S.Gradiški ali poslije svake njihove posjete logoru uslijedilo je masovno ubijanje i klanje.Šef samica u logoru bio je Gagro čije mi ime nije poznato,kao niti odakle je,samo znam da je ranije bio u Jasenovcu,a početkom g.1943,došao je u S.Gradišku,za šefa samica u kojima su zatočenici zatvarani po kazni a ni jedan nije iz njih izašao živ.Na političkom odsjeku u logoru bili su nadp. Slijepčević iz Hercegovine,kao i Vuković imena im ne znam,rodom iz B.ili Slavonskog Broda.Od ženskih naročito su se isticale u vršenju zvjerstava Maja Buždon iz Zagreba,Milka Pribanić takodjer iz zagreba,Nada Luburić iz Ljubuškog,sestra Maksa Luburića,te neka Božica prezimena joj ne znam rodom iz Stoca.Uz Maksa Luburića,koji je bio zapovjednik svih logora bio je zapov jednik Šarac Jozo rodom iz Mostara,koji je uvijek dolazio u civilu a nakon njegovog odlaska obično bi uslijedili likvidacije zatvorenika.

Koncem 1943 g.puštena sam iz logora na intervenciju Uzeira-ge-Hadžihasanovića,te sam se povratila u SarajevoPo mom dolasku u Sarajevo iz logora morala sam se 2 puta nedeljno javljati šefu političke očevidnosti u policiji Šroleru imena mu ne znam .

Samnom u logoru u Gradiški bila je drugarica Bahrija Djukić koja stanuje u kući gdje se nalazi apoteka Dundjerovića,Vinka Marinović, Magribija ulica,Cilika Hajnih iz Sarajeva Jezero ul.Seka Hereg iz ~~Fxtxxx~~ Novog,Fahira Fejzović iz B.-Luke,koje se sada momentalno nalaze u vojnoj Polit.školi(Bivši šumarski fakultet)~~xxxxxxxx~~Imenovane mogu dati podatke o logoru u Gradiški pošto su i one bile samnom u logoru.

p.p.o.

Greta Amve

Lorenc N.

Matekolo E.

Број: U.G.140/1945

Записник

састављен дне 1-II. 1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Lorenc N.

Приступа Grebo Mina ~~xxx,xxx~~ жена Adila umr. родом из Mostara општина Mostar срез Mostar округ
сада се налази у Sarajevu Mažuranića 4 стар 26 година, по занимању krojačica u VII.djec.dom издржава 1 чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

U velikoj aferi provale Save Bogdanovića, uhapšen je i moj muz Adil Grebo, činovnik želj.direkcije, i to dne 11 marta 1942 g. Od agenata koji su ga hapsili poznavala sam jedino agenta Karamehmedovića, koji je u martu 1945 objesen na Marin-dvoru. Muz mi je bio zatvoren u ustaskom redarstvu gdje je saslušavan, mučen i zlostavljan na već poznate načine koje su policajci upotrebljavali. Jednoga dana došao je meni kući jedan stražar sa porukom moga muža da dodjem da se vidimo, jer da on ide u bolnicu. Mi smo se zaista vidjeli i tom prilikom muž mi je rekao da je bio suočen sa Milom Čorovićem koji ga je teretio izjavom da je moj muz k njemu donosio materijal u dućan. Ovo isto potvrdio mi je i drug Arslanagić Zahir koji sada živi u Zemunu. Prilikom sastanka s mojim muzem vidjela sam da je bio sav iznemogao a u licu plav i natečen. 9 maja iste godine sa ostalim zatvorenicima transportovan je za logor Jasenovac. Nakon 7 dana boravka u Jasenovcu otpremljen je u Zemun, zatim u Njemačku i Norvešku gdje je ubrzo umro. Vjest o njegovoj smrti donio mi je Mugdim Mehmedagić sada nastanjen negdje u Sarajevu.

r.p.o.

Grebo Mina

Dovršeno:

Matekalo E. Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дп. 225 1945.

HAJRA KAPETANOVIĆ: "MOŽETE ME NA MJESTU UBITI, ALI DJECU U DŽAKOVE NEĆU TRPATI..."

Cilike Hajnrich, logorašica u Staroj Gradišci je gledala zločine nad djecom. Ona, između ostalog, piše: "Majkama su oduzimali djecu. Mlađe žene su tjerali u Njemačku na rad, obećavajući da će se oni brinuti za djecu. Bilo je preteško gledati otimanje djece iz zagrljaja majki. Jedna majka nikako nije dala svoje dijete. Ustašica Maja, djevojka od 17 godina, i ustašica Božica, istrgnule su joj dijete i bacile ga na njene oči u bunar (bunar u krugu logora pored zloglasne kule u Staroj Gradišci – primjedba autora). Zatim su se obje bjesomučno oborile na majku i dotukle je korbačima koje su uvijek, pored pištolja, nosile. Poslije odvođenja žena na rad u Njemačku, u logoru je ostalo nekoliko hiljada djece stare od 2 do 7 godina. Bolest je počela da hara. Disenterija i tifus su kosili. Bolesna djeca su smještena u jednu baraku, bez ikakvih uslova za život. Ležali su na golom podu, u svojim vlastitim izmetima, gladni i goli. Polumrtvu djecu trpali su u džakove i odnosili u sobe u koje su puštali Ciklon. Među ženama koje su se brinule za djecu bile su i Milka Sušič, Lepa Čarkić, Ruža Karadža, Hajra Kapetanović i druge. Kada je jednog dana ustaša Stanko Bevanda došao sa vrećama i zatražio od žena da trpaju djecu u džakove, istupila je Hajra Kapetanović pred njega i rekla mu da može da je na mjestu ubije, ali ona to neće učiniti. Njezina hrabrost zaprepastila je ustašu i on je zanijemio, okrenuo se i otišao. (Slike zadavljene djece nalaze se u muzeju u Mrakovici)

Drugi dan djece nije bilo u baraci, sve su ih potrovali... "[3]

[3] *Zapis o stravičnim zločinima nad djecom se nalazi u Historijskom arhivu Sarajeva.*

"Kroz čitavu godinu 1942. vrvio je III-C od djece koja su dovedena u Jasenovac zajedno sa svojim roditeljima. Prigodom likvidacije zalutalo je mnogo dijete i izgubilo svoje roditelje, pa su zatočenici prigrlili tu djecu... krajem ljeta 1942. opazio je Luburić da se mnogo djece nalaze na tavanima radionica i po zatočeničkim barakama, te je naložio ustašama da pregledaju cijeli logor i pokupe svu djecu. Tako se otkrilo da se u logoru nalazi preko 400 djece muške i ženske u dobi od 4 do 14 godina. Luburić se posavjetovao sa svojim "oficirima", te je na veliko čudo svih zatočenika - dao svu tu djecu registrirati i smjestiti u posebne prostorije... tako je taj mali "dječiji dom" postao jedina radost svih zatočenika. Njihovo veselje nije dugo trajalo. Matković Ivica, Kapetanović i Slišković Ivan nisu bili zadovoljni u odgoju djece... kada je Luburić stigao u Jasenovac, prijavili su mu stvar, pa je odredio da se sva ta djeca, koja su ionako bila na teret opskrbnog budžeta, pobiju. Ustaše su tu djecu odveli u grupama od 60 do 80 u Gradinu, gdje su ih cigani zaklali i zakopali. Ova je Zemaljska komisija utvrdila ovo zločinstvo na nevinoj djeci na temelju iskaza koje je dalo više zatočenika, naročito Stazić Josip iz Zagreba i Jovanović Svetozar iz Osjeka.

(Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača. U Zagrebu, dne 15. studenog 1945.).

Za majke i djecu, zatvorene u Starogradiškoj "kuli",
svaki dan je bio teži od onog koji je prošao (ABiH)

U Jasenovcu između djece i odraslih u zlostavljanju nije bilo nikakve razlike
(ABiH)

DOKUMENTI

Broj 1

ZAKONSKA ODREDBA USTAŠKOG POGLAVNIKA ANTE PAVELIĆA,[1] 30. APRIL 1941.

Na prijedlog ministra unutarnjih poslova propisujem i proglašujem

ZAKONSKU ODREDBU O RASNOJ PRIPADNOSTI

Točka 1.

Arijskog porijetla je osoba, koja potječe od predaka, koji su pripadnici europske rasne zajednice ili koji potiču od potomaka te zajednice izvan Europe.

U koliko za stanovite službe ne postoje druge odredbe, arijsko se porijetlo dokazuje krsnim (rodnim) i vjenčanim listom predaka prvog i drugog koljena (roditelja te djedova i baka). Kod pripadnika islamske vjerske zajednice, koji ne mogu pridonijeti navedene isprave, potrebno je pismeno posvjedočenje dvojice vjerodostojnih svjedoka, koji su poznavali njihove predke, da među njima nema osoba nearijskog porijetla.

U dvojbenim slučajevima donosi odluku ministarstvo unutarnjih poslova na prijedlog raspolitičkog povjerenstva.

Točka 2.

Osobe, koje pored arijskih predaka imaju jednog predka drugog koljena Židova ili drugog europskog nearijca po rasi izjednačuju se obzirom na sticanje državljanstva s osobama arijskog porijetla.

Osobe sa dva pretka drugog koljena Židova po rasi također mogu biti obzirom na državljanstvo izjednačene s osobama arijskog porijetla, u koliko to u točki 3. nije drugačije određeno.

---

[1] *Rođen je 1889. u Bradini poglavnik kvislinške NDH i jedan od najvećih ratnih zločinaca iz II svjetskog rata. Doktor prava i advokat u Zagrebu.*
Nakon proglašenja šestojanuarske diktature kralja Aleksandra 19. I 1929. emigrirao je u Austriju, odakle je protjeran. Sklonio se u Njemačku – Minhen, a zatim u Musolinijevu Italiju, gdje udara temelje ustaškoj terorističkoj organizaciji. Uz pomoć Musolinija i Hortija osniva logor Bovenjo u Italiji i Janka Pusta u Mađarskoj gdje obučava ustaše za špijunsko-diverzantsku aktivnost.
Na čelu ustaša povratnika iz Italije dolazi 15. maja 1941. u Zagreb, gdje je postavljen od Musolinija i Hitlera na čelo kvinslinške NDH. Do maja 1945. počinio je brojne zločine prinudnog regrutovanja, odvođenja u koncentracione logore i na prinudni rad, iseljavanja i prekrštavanja Srba, ubijanja na vjerskoj i političkoj osnovi Srba, Jevreja, Cigana, komunista i antifašista bez obzira na vjeru i narodnost. Istovremeno je konfiskovana i opljačkana imovina progonjenih žitelja NDH. Za vrijeme svoje strahovlade Pavelić je počinio gnusobe kakve normalan čovječiji um ne može ni zamisliti, a civilizovani svijet shvatiti. Samo jedan dio tih zločina počinjen je u koncentracionom logoru Jasenovac – Stara Gradiška.
Da bi izbjegao sud pravde, bježi početkom maja 1945. u Austriju, zatim Italiju, pa Argentinu, da bi konačno 28.12.1959. umro u Španiji, u Madridu.

Točka 3.

Kao Židovi u smislu ove zakonske odredbe vrijede:

1. Osobe koje potječu barem od troje predaka drugog koljena (djedova i baka), koji su Židovi po rasi. Djedovi i bake vrijede kao Židovi, ako su mojsijeve vjere ili su se u toj vjeri rodili.
2. Osobe koje imaju dva predka drugog koljena, koji su židovi po rasi, i to u ovim slučajevima:
a) ako su bile 10. travnja 1941. pripadnici mojsijeve vjere ili ako su kasnije na tu vjeru prešli;
b) ako imaju bračnog druga, koji vrijedi kao Židov u smislu 1.;
c) ako su poslije stupanja na snagu ove zakonske odredbe sklopili brak s osobom koja ima dvoje ili više predaka drugog koljena Židova po rasi, i potomci iz takovg braka;
d) ako su nezakonita djeca sa Židovom u smislu 1., a rode se poslije 31. siječnja 1942.;
e) ako ministarstvo za unutarnje poslove na obrazloženi prijedlog rasno-političkog povjerenstva odluči, da vrijede kao židovi.
3. Osobe, rođene izvan teritorija Nezavisne Države Hrvatske od roditelja, koji ne potječu iz Nezavisne Države Hrvatske ako su bile 10. travnja 1941. mojsijeve vjere ili imaju najmanje dvoje predaka drugog koljena Židova po rasi, ili vrijede kao Židovi u smislu zakona zemlje, iz koje potječu.
4. Osobe, koje su poslije stupanja na snagu ove zakonske odredbe sklopile obilaženjem zakonske odredbe o zaštiti arijske krvi brak koji je zabranjen i njihovi potomci.
5. Osobe, koja su nazakonita djeca Židovki u smislu 1.

Točka 4.

Kao Ciganin u smislu ove zakonske odredbe vrijedi osoba, koja potječe od dvaju ili više predaka drugog koljena, koji su Cigani po rasi.

Točka 5.

Kod ministarstva unutarnjih poslova osniva se rasno političko povjerenstvo, koje donaša mnijenja i prijedloge u svim dvojbenim slučajevima rasne pripadnosti.

Konačno rješenje u dvojbenim slučajevima rasne pripadnosti donaša ministarstvo unutarnjih poslova.

Propise o ustrojstvu i djelokrugu rada toga povjerenstva izdati će ministarstvo unutarnjih poslova posebnom naredbom.

Točka 6.

Osobama, koje su se prije 10. travnja 1941. iskazale zaslužnima za Hrvatski narod, napose za njegovo oslobođenje, kao i njihovim bračnim drugovima, s kojima su sklopile brak prije stupanja na snagu ove zakonske odredbe i potomcima iz takvog braka, u koliko bi se na te osobe mogla odnositi ova naredba, može poglavar države izvan propisa ove naredbe priznati sva prava, koja pripadaju osobama arijskog porijetla.

Točka 7.

Provedba ove naredbe povjerava se ministarstvu unutarnjih poslova.

Točka 8.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.

U Zagrebu 30. travnja 1941.

Poglavnik:
Dr. Ante Pavelić, v.r.

Broj: XLV-68 Z. p. 41.

Predsjednik zakonodavnog
Povjereništva pri Poglavniku:
Dr. Milovan Žanić, v.r.

(Vladimir Dedijer i Antun Miletić "Genocid nad Muslimanima", Sarajevo 1990. godine, str. 3-5)

Broj 2

PORUKA REISU-L-ULEME F. SPAHE MUSLIMANIMA, 3. MAJ 1941.

Sarajevo, 3. svibnja. Njegova preuzvišenost Reis-ul-ulema Islamse vjerske zajednice u Sarajevu, putem ovdašnjeg Ulema-medžlisa uputio je svim kotarskim vakufsko-mearifskim povjereništvima i imatima na području sarajevskog Ulema-medžlisa slijedeću poruku:

"Dne. 25. o. mj. imao sam s Maršalom Gospodinom Slavkom Kvaternikom, vojskovođom oružane snage Nezavisne Države Hrvatske sastanak, koji je održan po njegovoj želji.

Glavna svrha ovoga sastanka bila je da mi javi poruku Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske, koju je preko mene kao vjerskog poglavara uputio muslimanima u Hrvatskoj.

Želja je Poglavnika, da se muslimani u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj smatraju i sami osjećaju svi na svome, slobodni, ravnopravni i zadovoljni. Slobodno ispovjedanje islamske vjere u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj zajamčeno je. Ako bi od strane vlade i njenih organa nehotice bilo učinjeno nešto, što ne odgovara ovoj želji Poglavnika i čime bi se muslimani osjetili pogođeni, zamolio me je Gospodin Vojskovođa da to otvoreno i iskreno javim na mjerodavno mjesto i zatražim, da se ispravi eventualna pogreška. Javljajući vam ovu važnu i blagonaklonu poruku molim Vas, da učinite sve što treba, kako bi ona preko mjerodavnih vjerskih organa došla do znanja širokim slojevima muslimana."

("Hrvatski narod", Zagreb, 4. maj 1941.)

(V.Dedijer – A.Miletić, n.d., str. 3-5.)

Br. 7

ZAKONSKA ODREDBA POGLAVNIKA ANTE PAVELIĆA OD 5. JULA 1941. O PRIJEKIM I POKRETNIM PRIJEKIM SUDOVIMA

ZAKONSKU ODREDBU
o promjeni zakonske odredbe o prijekom sudu i zakonske odredbe o pokretnom prijekom sudu

1.

Pred prijeki sud odnosno pokretni prijeki sud bi će stavljen i onaj:

1) Koji pisanjem, tiskanjem, izdavanjem ili širenjem knjiga, novina, proglasa, letaka ili slika ili na bilo koji drugi način vrši promičbu ili ide za tim da stvori uvjerenje ili raspoloženje kod drugih, da se neki dio Nezavisne Države Hrvatske odcijepi iz cjeline, ili kao samostalna država, ili da se spoji s kojom drugom državom, ili da se promijeni današnje državno uređenje, ili da se promijeni politički ili društveni poredak u državi, ili da se uguši ustaški pokret;
2) koji pisanjem, tiskanjem ili širenjem letaka, slika, proglasa ili novina, ili inače iznosi ili pronosi lažne tvrdnje s namjerom, da izvrge ruglu ili preziru državne ustanove ili državni poredak u državi ili ustaški pokret ili ustaške postrojbe, ili koji na spomenuti način nešto iznosi ili pronosi s namjerom, da stvori neraspoloženje protiv državnim ustanovama, zakonskim odredbama ili naredbama oblasti ili proti političkom ili društvenom poredku u državi ili proti ustaškom pokretu ili proti ustaškim postrojbama;
3) koji drži kod sebe letak, knjigu ili novine, koje svojim sadržajem vrše promičbu komunizma ili koje sadržavaju kakvo drugo kažnjivo djelo proti obstanku države ili njezinu uređenju ili proti državnoj vlasti ili proti javnom miru i poredku ili proti poglavniku ili proti onima, koji ga po ustavu zamjenjuju ili proti ustaškim postrojbama.

2.

Za sva djela spomenuta u 1. bit će kažnjen onaj, koji ih je učinio poslije 10. travnja 1941. godine.

3.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.

U Zagrebu, dne 5. srpnja 1941.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske
Dr. Ante Pavelić, v.r.

Broj CXXXIV-613-Z. p.-1941.

Ministar pravosuđa i bogoštovlja:
Dr. Mirko Puk, v.r.

(Antun Miletić "Koncentracioni logor Jasenovac", knjiga 1; Beograd 1986; str. 50-51)

Broj 3

POVJERENIŠTVO VLADE NDH SARAJEVO – MINISTARSTVU UNUTARNJIH POSLOVA ZAGREB, 30. JULI 1941.[2]

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
POVJERENIŠTVO SARAJEVO

Broj: 2377/41. prez.
30. srpnja 1941. g.
- Sarajevo -

Predmet: Pitanje Cigana. –

MINISTARSTVU UNUTARNJIH POSLOVA
ZAGREB

Prilikom zasijedanja anketnog odbora za izradu Zakona islamske vjersko-prosvjetne autonomije u našoj državi, dotaknuto je i pitanje rasne pripadnosti Cigana islamske vjere u Bosni i Hercegovini. Nakon opširne rasprave o tome pitanju, povjereno je Dru. Šaćiru Sikiriću, rektoru Više islamsko-teološke škole, Hamdiji Kreševljakoviću, članu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Dervišu M. Korkutu, kustosu Zem. muzeja i Hadži Mehmed ef. Handžiću, upravitelju Gazi Husret-begove knjižnice, da ovu stvar ispitaju, i da potpisanome podnesu o tome izvješće.

Spomenuti su tu stvar proučili prema raznim izvorima, a napose prema knjizi "Zur physischen Anthropologie der Zigenner in B. und der H." od Dra Leopolda Glucka, koja je izašla u Beču 1897. god. kao poseban otisak iz "Wissenschaftliche Mittheilnngen uns B. u.P.H.". Tim je istraživanjem ustanovljeno ovo:

Cigani Bosne i Hercegovine, koji su islamske vjere, dijele se na dvoje, i to, bijele Cigane i crne Cigane, t. zv. čergaše. Bijeli su Cigani po svoj prilici ciganskog porijekla, ali su se miješanjem s domaćim pučanstvom potpuno asimilirali i pohrvatili, te su već davno zaboravili svoj nekadašnji ciganski jezik. Oni žive u većim gradovima, pretežno se bave izvjesnim zanatima, naročito kovačkim, a gdjekada i trgovinom, žive u obiteljima potpuno jednako kao i muslimani ovih krajeva, te se od njih vrlo teško ili nikako ne razlikuju. Među ovu vrstu Cigana uračunavaju se gdjekada t. zv. bolji t. j. bogatiji muslimanski slojevi i one prave Hrvate muslimane, koji su potpuno osiromašili, pa se zbog toga bave najprostijim privrednim poslovima.

---

[2] *U vezi izrade Zakona Islamske vjersko-prosvjetne autonomije „u NDH" (juli 1941.) raspravljalo se i o pitanjima Cigana (Roma) i njihove rasne pripadnosti, kako bi se Cigani zaštitili od njemačkih i ustaških progona. Formirano je stručno tijelo od najuglednijih muslimanskih predstavnika sa ciljem da se utvrdi rasna pripadnost Cigana. Nakon dužeg proučavanja njihov je zaključak bio „Obje spomenute grupe Cigana, prema naučnim istraživanjima, pripadaju arijevskoj, odnosno indoeuropskoj (indogermanskoj) rasi, a potječu iz sjeverozapadne Indije". Mišljenje – zaključak stručnoga tijela sa kompletnom dokumentacijom je dostavljeno Poglavniku Anti Paveliću. Poglavnik A.Pavelič je prihvatio mišljenje uglednih muslimanskih predstavnika o arijevskoj pripadnosti Cigana (islamske vjeroispovijesti). Time je spašeno na desetine hiljada Cigana.*

Crni Cigani, t. zv. čergaši ili gurbeti, žive redovno kao nomadi i smatraju se pravim Ciganima. Oni i danas među se govore svojim posebnim jezikom, premda svi dobro znaju i hrvatski. Bave se trgovinom konja, te kolarskim, kalajdžiskim i kovačkim zanatima.

Obje spomenute grupe Cigana, prema naučnim istraživanjima pripadaju arijskoj, odnosno indoeuropskoj (indogermanskoj) rasi, a potječu iz sjeverozapadne Indije.

Za lakše i temeljito proučavanje toga pitanja šaljem Vam u prilogu navedenu knjigu Dra Glucka, u kojoj je citirana i sva potrebna literatura.

To je pitanje za ovo Poglavnikovo Povjereništvo ne samo od teoretske, nego i od praktične važnosti, jer je već do sada bilo nekoliko slučajeva, gdje se pojedinim činovnicima Hrvatima islamske vjere, tobožnjim potomcima Cigana, poricalo arijsko porijeklo, pa se zbog toga više tražilo, da su dotični činovnici odpuštaju i iz državne službe. Osim toga se u nekim krajevima provodi popis Cigana, u koji se uvrštavaju i Hrvati muslimani te vrste, pa i to izaziva u nekim mjestima nepotrebno i nepoželjno uzrujavanje ne samo među tim navodnim Ciganima, nego i među drugim susjednim Hrvatima, napose muslimanima.

Zbog toga molim, da se što prije prouči ovo pitanje i donese potrebna odluka, a dotle da se prestane sa uvrštavanjem takvih muslimana Hrvata u popise Cigana.

Poglavnikov Povjerenik:

M.P.

(V.Dedijer – A.Miletić, n.d., str. 16-18)

Br. 8

NALOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I SIGURNOST NDH OD 14. AVGUSTA 1941. VELIKIM ŽUPAMA DA SE DO DALJEG NE ŠALJU U KONCENTRACIONE LOGORE KOMUNISTI-RIMOKATOLICI, MUSLIMANI I EVANGELISTI

RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE

Prs. Broj: 2204-II-1941.

U Zagrebu, 14. kolovoza 1941.

Predmet: Komuniste rimokatolike muslimane
i evangelike – zadržavati u zatvorima

VELIKIM ŽUPAMA – S v i m a.
REDARSTVENIM RAVNATELJSTVIMA:
Zagreb, Sarajevo, B. Luka.

Sve komuniste rimokatolike, muslimane i evangleike, koji se nalaze u zatvorima na tamošnjim područjima, do daljenjega ne treba slati u koncentracione logore bez odobrenja ovog Ravnateljstva, već se imaju zadržati u zatvorima. –

Područne oblasti javiti će, po prijemu ove okružnice, koliki je broj takovih pritvorenika u zatvorima. –

U vezi ovog potrebno je, da Naslov obavijesti sve područne vlasti radi točnog pridržavanja i izvršenja. –

Za Dom spremni !

Po nalogu Ravnatelja,
M.P. Predstojnik odsjeka:

Paver, v.r.

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 73)

Br. 4

SARAJEVSKA REZOLUCIJA[3]
12. OKTOBRA 1941.

Podpisani muslimani razmotrivši teško stanje u kome se danas nalaze Hrvati-muslimani Bosne i Hercegovine i uočivši da se to stanje iz dana u dan pogoršava, osjetili su se i kao pripadnici svoje uzvišene vjere islama i kao ljudi dužnim da na prijedlog Glavnog odbora El-Hidaje, organizacije ilmijje (muslimanskog svećenstva), konstatiraju slijedeće činjenice i da zatraže lijeka nevoljama u kojima se nalaze.

1) Stanje muslimana u Bosni i Hercegovini je danas vrlo teško. Neće biti pretjerano ako reknemo, da u svojoj povijesti muslimani ovih krajeva nisu doživjeli težih časova. U akcijama, koje poduzimaju neodgovorni elementi i pobunjeni Srbi, stradaju u najvećoj većini samo muslimani. To s toga što su najviše izmiješani nezaštićeni muslimani sa grko-istočnjacima u ovim krajevima, pa uzbunjeni Srbi nepromišljeno napadaju onog ko im je najbliži. U ovim nastalim neredima strada mirno građanstvo i nedužni ljudi; strada na desetke tisuća golih života i propada sav imetak; sela se pale, stanovnici prisiljeni da bježe i sele, svakim danom se zbjegavaju i sele u

[3] *Nakon ove rezolucije Pavelić je spremio trojicu ministara Dumandjić Jozu, Francetića Juru i Vokića do Reisu-l-uleme Fehima ef. Spahe koji su tražili od Rejsa da osude gornje potpisnike i tada ih Reis upita: „A šta će biti sa njima, potpisnicima". Dobio je odgovor da će biti kraćih glava ako ne odustanu od rezolucije, i tada je Reis, vrhovni poglavar vjerske zajednice odgovorio: „da vidim to" i odmah je stavio i svoj potpis na rezoluciju, govoreći: „Evo i ja potpisujem, pa ako idu njihove glave neka ide i moja". Tako su ovi ministri otišli nezavršena posla.*
Pored Sarajevske rezolucije objavljene su i potpisane muslimanske rezolucije od najuglednijih građana Mostara, Tuzle Banja Luke, Prijedora, Bijeljine i drugih mjesta i sve su upućene fašističkim vlastima, što je bila velika hrabrost i odvažnost. Rezolucijama su direktno ili indirektno uzeti u zaštitu Jevreji, Srbi, Romi i drugi ugroženi narodi i građani.
Prof. Ismet Kasumagić „Uloga Sarajeva, kao glavnog grada BiH, u poštivanju ljudskih prava i građanskih sloboda", Sarajevo, 2005, str. 1-6.

veće gradove bez igdje išta. Na tisuće siročadi ostalih bez svojih roditelja vape za pomoć i potucaju se tražeći zaštite. Konstatirajući ovo ističemo, da ovo nisu žrtve koje su rodoljubi dužni podnijeti za svoju grudu, nego je ovo opći nered, koji se sve više širi i vodi propasti Hrvata-muslimana Bosne i Hercegovine. Pored svakodnevnih vapaja sa raznih strana da se ovome stane u kraj, i pored raznih utješljivih izjava od strane odgovornih čimbenika stanje se ne popravlja, nego se svakim danom pogoršava i ugrožava i one krajeve, koji nisu do sada direktno pogodjeni istaknutim nevoljama. Što je još najgore, poduzimani su i poduzimaju se od strane pojedinih vlasti takvi potezi, koji samo više izazivaju oštre reakcije pobunjenika, pa je na taj način bijedno i nezaštićeno stanovništvo još više nedužno izloženo stradanjima. Sve ovo podrmava svako uvjerenje u sigurnost i daje povoda da se na temelju samog toka činjenica, a nešto možda i propagandom neodgovornih elemenata stvara u širokim i neupućenim slojevima uvjerenje, da je ovo sistem, koji se smišljeno provodi.

2) Mnogi katolici, svjesno, za sva nedjela koja su provodjena u posljednje vrijeme, bacaju odgovornost na muslimane i predstavljaju sve dogadjaje medjusobnim razračunavanjima izmedju muslimana i grko-istočnjaka. Tako isto mišljenje imaju i neki grčko-istočnjaci u pogledu odgovornosti muslimana. Kada se medjutim stvari pravilnije i izbližeg upoznaju, vidi se da muslimani nisu krivi i zato oni to nabacivanje najenergičnije od sebe odbijaju. Činjenica što medju počiniteljima raznih zlodjela ima ljudi i sa muslimanskim imenima, ne može krivicu i odgovornost baciti na muslimane. Muslimani su se i ranie ogradjivali od ovih zlodjela, koja su provodjena te je u rezoluciji donesenoj na glavnoj godišnjoj skupštini "El-Hidaje" organizacije ilmije, održanoj 14/VIII o. g. unešena i ova tačka: " 4) Sa bolom u duši i dubokom sućuti sjećamo se svih onih muslimanskih žrtava, koje nedužno padoše u nemirima, koji se ovih dana mjestimično dogadjaju. Osudjujemo sve one pojedince muslimane, koji su na svoju ruku sa svoje strane napravili bilo kakav ispad i učinili kakvo nasilje. Konstatiramo da su tako što mogli učiniti samo neodgovorni elementi i neodgovorni pojedinci, čiju ljagu odbijamo od sebe i od svih muslimana. Pozivamo sve muslimane da se u duhu visokih uputa svoje vjere islama i u interesu države strogo klone svakog zlodjela. Molimo državne vlasti, da što prije zavedu zakonski sigurnost u svim krajevima ne dozvoljavajući da se što bilo učini na svoju ruku kako ne bi nevini ljudi stradali." I mi sada konstatiramo da je zlodjela mogao učiniti samo ološ i kriminalni tipovi, kojih ima u svakoj zajednici. Konstatiramo i to, da oni nisu to od sebe učinili dok im nije dato oružije, uniforma, ovlašćenje, a često put naredbe. S toga ni u kom slučaju za ta zlodjela ne snose muslimani odgovornost, niti su im oni inicijatori. Konstatiramo i to da su u svrhu, da se za odgovornost za nedjela obori na muslimane izrabljivani fes i muslimanska imena. Naime, oblačili su fes, koji je zaveden kao uniforma bosanske vojske, nemuslimanima vršeći razna zlodjela, kojom su se prilikom nazivali medjusobno i muslimanskim imenima. Muslimani nisu nikom spremali ni mislili nikakva zla, što najbolje potvrdjuju činjenice, da su svi muslimani – bivši jugoslovenski vojnici – odmah nakon rata predali vojno oružije. Muslimani su i u svojoj prošlosti, za vrijeme Turske, kad su bili jedini gospodari, tolerirali bez razlike sve vjere i nikom nisu zuluma činili. S toga se ni danas ne mogu muslimani predstavljati inicijatorima zločina i onima koji ne trpe grko-istočnjake i izazivaju sve nerede, kao što to neki namjerno čine.

3) U ovakvim teškim prilikama pojavljuje se i netrepeljivost prema islamu od nekih katolika. To odražava u pisanju, u privatnim i javnim govorima i nejednakom postupku prema katoličkoj i islamskoj vjeri. To se sve pojavljuje pored raznih izjava sa najviših mjesta, u kojima se govori o jednakosti i ravnopravnosti obju vjera. Ove naše konstatacije spremni smo uvijek potvrditi konkretnim primjerima.

Nakon ovih konstatacija tražimo od svih odgovornih čimbenika i svih muslimanskih vjerskih i političkih predstavnika, da se zauzmu na svim nedležnim mjestima:

1) da se zavede stvarna sigurnost života, časti, imovine i vjere za sve gradjane u državi bez ma kakvih razlika;
2) da se nevini svijet stvarno zaštiti jačom vojnom odbranom;
3) da se u buduće ne dozvoli da se poduzimaju ma kakve akcije koje će po svojoj naravi izazivati pobune i krvoprolića u narodu;
4) da se pozovu na sudsku odgovornost svi stvarni krivci, koji su počinili ma kakvo nasilje ili zlodjelo, bez razlike kojoj vjeri pripadali, te da se najstrožije kazni prema zakonu, kao i oni, koji su ovakva zlodjela naredjivali ili za njih dali mogućnost;
5) da zakone primjenjuju samo redovna vlast i redovna vojska;
6) da se onemogući svaka vjerska netrepeljivost i da se najstrožije kazne oni, koji u ovome pogledu naprave kakav bilo dokazan izged;
7) da se što prije pruži dovoljna materijalna pomoć onima, koji su nedužno postradali u ovim neredima.

U Sarajevu, na 12 listopada 1941. godine.

Hadži Mehmed Handžić, predsjednik "El-Hidaje"
Muhamed Pašić, ravnatelj Šeriatske gimnazije
Mustafa Varešanović, džematski imam grada Sarajeva i predsjednik Udruženja džematskih imama
Hfz Hasib Fazlić, predsjednik muslimanskog udruženja
Ahmed Burek, ravnatelj Gazi Husrefbegove medrese
Dr. Šaćir Sikirić, rektor Više islamske šeriatske teološke škole
Tajib Saračević, ravnatelj Niže okružne medrese
Šaćir Mesihović, član Ulema medžlisa u miru
Mahmud Bahtijarević, član Ulema medžlisa u miru
Ibrahim Čadordžić, predsjednik Kotarskog v.m. povjerenstva u Sarajevu i predsjednik udruženja šeriatskih sudaca
Dr. Hazim Muftić, ravnatelj Vakufa
Dr. Kasim Turković, član bivšeg Vakufsko-mearifskog sabora.
Edhem Mulabdić, predsjednik Narodne Uzdanice
Mehmed Ali Čerimović, predsjednik Ulema medžlisa
Hfz Muhamed Pandža, član Ulema medžlisa
Hfz. Ibrahim Ridžanović, član Ulema medžlisa
Hadži Alija Aganović, član Ulema medžlisa
Abdulah Dervišević, muderis i predsjednik Kotarskog odbora "El-Hidaje"
Ešref Berberović, predsjednik muslimanskog društva "Trezvenost"
Edhem Čejvanija, predsjednik "Hurijeta"
Salim Džino, član glavnog odbora "Merhameta"
Hadži Mustafa Merhemić, predsjednik Udruženja biv. Zemljoposjednika
Kasim Dobrača, član glavnog odbora "El-Hidaje"
Hfz Ramiz Jusufović, tajnik Imamsko-mualimskog udruženja
Mehmed Mujezinović, tajnik Glavnog odbora "El-Hidaje"
Hadži Hafiz Ibrahim Redžić, šeriatski sudac u miru
Faik Musakadić, predsjednik muslimanskog društva "Bratstvo"
Muhamed Hazim Tulić, profesor
Ahmed Tuzlić, suplent

Salim Ćatić, profesor, tajnik "Narodne Uzdanice"
Hamdija Kašidžić, profesor
Hfz Ibrahim Trebinjac, suplent
Mustafa Drljević, profesor
Mahmud Bajraktarević, profesor
Derviš M. Korkut, kustos Zemaljskog muzeja
Ahmed Kasumović, profesor
Dr. Behaudin Salihagić, sudac
Bekir Omersoftić, zamjenik državnog tužitelja
Osman Sokolović, tajnik trg. obrtne komore u miru
Hfz Džemaludin Hadžijahić, imam i hatib Careve džamije
Hfz Mustafa Mujezinović, nastavnik Ženske medrese
Abdulah Fočak, upravitelj mekteba
Dr. Vejsil Bičakčić, glavni liječnik OUZOR-a i predsjednik društva "El-Kamer"
Fejzulah Hadžibajrić, član Glavnog odbora "El-Hidaje"
Husejn Džozo, član Glavnog odbora "El-Hidaje"
Muhamed Fočak, član Glavnog odbora "El-Hidaje"
Hfz Akif Handžić, imam državne bolnice
Hfz Ibrahim Proho, upravitelj mekteba
Mahmud Traljić, student
Kemal Čaušević, student
Seid Prašo, student
Ahmed Skaka, vjeroučitelj
Asim Hadžišabanović, industrijalac
Husein Kadić, posjednik
Ing. Asim Šermet, viši poljoprivredni savjetnik u miru
Ahmed Mešinović, trgovac
Asim Arslanagić, trgovac
Sulejman Muhasilović, trgovac
Uzeir Hadžihasanović, trgovac
Jusuf Čengić, trgovac
Mustafa Bičakčić, trgovac
Derviš Atić, industrijalac
Hamdija Mujičić
Hfz Omer Mušić, nastavnik
H. Hasan Nezirhodžić, trgovac
Ismet Njemčević, trgovac
Fejzulah H. Šabanović, industrijalac
Edhem Bičakčić, bivši ravnatelj Gradske štedionice
Muhamed Nanić, industrijalac
Ismet Sulejmanović, obrtnik
Ahmed Tufo, trgovac
Hasan Zulfikarpašić, trgovac
Hasan O. Užičanin, obrtnik
Nasih Repovac, sudac
Dr. Muhamed Kulenović, predsjednik Sudbenog stola Sarajevo
Osman Sikirić, vijećnik banskog stola u Sarajevu

Čazim Nožić, profesor
Nedim Filipović, suplent

Besim Korkut, profesor

Halid Čaušević, student
Hazim Šabanović, publicist
Hasan Bajraktarević, student
Kasim Bukvić, student
Abdulah Mulić, učitelj
Mehmed Šahinagić, posjednik

Edhem Fočo, trgovac
Sulejman Gorušanović, trgovac
Mehmed Kučukalić, trgovac
Hamdija Zulfikarpašić, trgovac
Salih Fočo, trgovac
Šerif Vranić, trgovac
Mustafa Softić
Asim Skopljak
Salem Muharemagić
Muhamed Kemura, trgovac
Mehmed Tabaković, trgovac

Edhem Džulizarević, obrtnik
Hamdija Djukić, trgovac
Abdulah Skaka, obrtnik
Dr. Asim Musakadić, liječnik
Dr. Husein Mašić, sudac

Muhamedbeg Fidahić, vijećnik Vrhovnog suda Sarajevo
Osman Forta, šeriatski sudac
Munir Tarabar, vježbenik šeriatskog suda
Hfz Sulejman Kulenović, šeriatski sudac
Osman Omerhodžić, šeriatski sudac
Ahmed Selimović, šeriatski sudac.

Broj 6

IZVOD IZ SPISKA ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI U SARAJEVU – VELIKOJ ŽUPI VRHBOSNA U SARAJEVU 18. NOVEMBAR 1941.

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST U SARAJEVU

Prez. Broj: 2508./41. Sarajevo, 18. studenog 1941.

Predmet: Dostava spiskova osoba upućenih
u koncetracioni logor u Jasenovcu

V E L I K O J Ž U P I V R H – B O S N A
U / S A R A J E V U

U prilogu pod čast mi je dostaviti dva primjerka prepisa spiskova osoba upućenih u koncetracioni logor u Jasenovcu dne 16. studenog tg. s molbom na znanje.

Za Dom – spremni !

Upravitelj redarstva
Ivan Tolj

S P I S A K

Uhapšenika – komunista i četnika upućenih u koncetracioni logor u Jasenovcu dne 16. studenog 1941. g.

R.br.	Prezime i ime	God.rođ	Zatvor.radi	Zanimanje	Vjera	Mjesto rođenja
1.	Alić Avdo	1918.	kom.	bravar	islam.	Podlugovi
2.	Altarac Rozika	1922.	kom.	domaćica	židov.	Sarajevo
3.	Bahman Johan	1919.	krim.	krojač	žid.rkt	Arad
4.	Bakanović Muhamed	1923.	kom.	radnik	islam.	Mostar
5.	Bogunić Refik	1923.	kom.	bravar	islam.	Doboj
6.	Bložek Marija	1905.	kom.	kućanica	rkt.	Sarajevo
7.	Bratanić Oskar	1921.	kom.	stud.tehn	rkt.	Sjetlina
8.	Bašlić Mumin	1920.	kom.	strojo-brav.	islam.	Varcar Vakuf

9.	Begić Mustafa	1921.	kom.	urar.pom	islam.	Nova Varoš
10.	Bajević Vladimir	1923.	kom.	đak	grk.ist.	Kijevo
11.	Ćosić Mitar	1907.	čet.	težak	grk.ist	Bulozi
12.	Čečez Branko	1919.	kom.	đak	grk.ist	Konjic
13.	Čerkez Branko	1923.	kom.	trg.om.	grk.ist	Sarajevo
14.	Dunović Nikola	1920.	kom.	kovač	grk.ist	Ključ
15.	Đukić Krsto	1905.	kom.	teh.vjež.	grk.ist	Nikšić
16.	Ferušić Seid	1921.	kom.	posjednik	islam.	Travnik
17.	Frlj Halil	1887.	kom.	gostioničar	islam.	Mostar
18.	Fejzić Omer	1910.	kom.	kozmetič.	islam.	Rogatica
19.	Frković Berta	1912.	kom.	postolar	židov.rkt.	Bijeljina
20.	Govedarica Vaso	1904.	kom.	trg.pom.	rkt.	Trebinje
21.	Govedarica Aćim	1924.	kom.	želj.čin.	grk.ist	Nevesinje
22.	Grošelj Dušan	1896.	kom.	učenica	grk.ist	Bos.Brod
23.	Habunek Višnja	1925.	kom.	kućanica	rkt.	Zagreb
24.	Heinrich Elza	1906.	kom.	kućanica	rkt.	Sarajevo
25.	Heinrich Cecilija	1906.	kom.	krojačica	rkt.	Sarajevo
26.	Heinrich Alfred	1903.	kom.	soboslikar	rkt.	Sarajevo
27.	Hrstić Ante	1914.	kom.	novinar	rkt.	Vogošće
28.	Ivanšicov Sergije	1911.	kom.	čin.	grk.ist.	Petrograd
29.	Janković Ljudevit	1894.	kom.	str.brav.	rkt.	Pljevlje
30.	Janjatović Desimir	1922.	kom.	đak	grk.ist.	Gacko
31.	Jeftović Lazar	1902.	čet.	radnik	grk.ist.	Sarajevo
32.	Jeremija Vojo	1902.	čet.	kožar	grk.ist.	Sarajevo
33.	Jovanović Mirko	1923.	kom.	đak	grk.ist.	Sarajevo
34.	Ing. Jovanović Branislav	1913.	kom.	inžinir.	grk.ist.	Bijeljina
35.	Jožić Milan	1910.	kom.	stolar	grk.ist.	Sarajevo
36.	Jaguljčić Vlado	1898.	kom.	kovač	grk.ist.	Foča
37.	Kočević Ljubomir	1921.	kom.	činovn.	grk.ist.	Pale
38.	Krneta Dobrila	1920.	kom.	činovn.	grk.ist.	Jajce
39.	Krneta Konstantin	1918.	kom.	student	grk.ist.	Ključ
40.	Konstantinović Ljubiša	1915.	kom.	aut.meh.	grk.ist.	Sarajevo
41.	Krvavac Džemil	1913.	kom.	poš.čin.	islam.	Gacko
42.	Kurilić Dragutin	1919.	kom.	priv.čin.	grk.ist.	Stolac
43.	Kurilić Jovo	1922.	kom.	student	grk.ist.	Stolac
44.	Kurilić Mirjana	1921.	kom.	stud.fil.	grk.ist.	Stolac
45.	Krautblat Ferdinard	1904.	kom.	dipl.fil.	židov	Zenica
46.	Levestein Lazar	1895.	kom.	mehaničar	židov	Sarajevo
47.	Lukić Drago	1923.	kom.	đak	rkt.	Sarajevo
48.	Levi Rahela	1894.	kom.	kućanica	židov	Višegrad
49.	Limić Mustafa	1898.	kom.	konobar	islam.	Visoko
50.	Levi Izidor	1905.	kom.	mag.farm.	židov	Višegrad
51.	Mraković Paula	1913.	kom.	kućanica	rkt.	Sarajevo
52.	Madžarević Janko	1888.	čet.	radnik	grk.ist.	Sarajevo
53.	Madžarević Risto	1886.	čet.	radnik	grk.ist.	Sarajevo
54.	Milićević Cvjetan	1902.	kom.	stolar	rkt.	Rakitno
55.	Motl Jaromir	1901.	kom.	tkalac	rkt.	Ryhnovy
56.	Momčević Drago	1919.	kom.	elektr.	grk.ist.	Osijek

57.	Majstorović Svetozar	1914.	kom.	bravar	grk.ist.	Sarajevo
58.	Majstorović Nikola	1890.	kom.	bravar	rkt.	Zavalje
59.	Milanović Dušan	1917.	kom.	trg.pom.	rkt.	Bos.Petrovac
60.	Meder Adam	1916.	kom.	postolar	rkt.	Osijek
61.	Milošević Vid	1916.	kom.	poljodjel.	rkt.	Kreševo
62.	Milošević Anton	1909.	kom.	stolar	rkt.	Kreševo
63.	Milkličanin Ilija	1909.	kom.	učitelj	grk.ist.	Zenica
64.	Nikolić Persida	1875.	kom.	primalja	grk.ist.	Novi Sad
65.	Nikolić Zorka	1900.	kom.	krojačica	grk.ist.	Bijeljina
66.	Nuhbegović Alija	1916.	kom.	krojač	islam.	Travnik
67.	Osmanić Sulejman	1910.	kom.	postol.	islam.	Čajniče
68.	Premužić Branimir	1922.	kom.	stud.med.	rkt.	Sarajevo
69.	Pojskić Salih	1910.	kom.	postol.	islam.	Zenica
70.	Popović Staka	1921.	kom.	radnica	grk.ist.	Gerzovo
71.	Pilić Nebojša	1917.	kom.	tokar	grk.ist.	Bravsko
72.	Puškić Vjera	1921.	kom.	kućanica	grk.ist.	Sarajevo
73.	Papo Josef	1923.	kom.	tokar	židov	Sarajevo
74.	Papo Rikica	1915.	kom.	trg.pom.	rkt.	Sarajevo
75.	Papo Rena	1915.	kom.	dipl.fil.	rkt.	Budapest
76.	Papo Berkolba	1914.	kom.	sud.vjež.	rkt.	Sarajevo
77.	Papo Josef	1914.	kom.	inžinir.	rkt.	Janje
78.	Papo Srna	1921.	kom.	trg.pom.	rkt.	Sarajevo
79.	Papo Blanka	1906.	kom.	priv.čin.	rkt.	Travnik
80.	Papo Elazar	1908.	kom.	radnik	rkt.	Sarajevo
81.	Rustempašić Fuad	1921.	kom.	trg.pom.	islam.	Bugojno
82.	Ružić Svetozar	1910.	kom.	činovn.	grk.ist.	Ljubuški
83.	Ristović Branko	1911.	čet.	radnik	grk.ist.	Valešica
84.	Radošević Marija	1893.	čet.	kućanica	grk.ist.	Mostar
85.	Redžo Stijepo	1893.	kom.	činovn.	rkt.	Dubrovnik
86.	Rebić Pavao	1907.	kom.	tokar	rkt.	Sarajevo
87.	Radovanović Risto	1917.	kom.	bravar	grk.ist.	Visoko
88.	Radulović Jelena	1916.	kom.	crtačica	grk.ist.	Gerzovo
89.	Rubistein Josip	1903.	kom.	priv.čin.	židov	Višegrad
90.	Ozmo Danijel	1912.	kom.	Ak.slik.	židov	Olovo
91.	Salom Avram	1860.	kom.	posjednik	židov	Sarajevo
92.	Saratlija Janko	1900.	kom.	poljodjel.	grk.ist.	S.Hrusno
93.	Safić Petar	1916.	kom.	mehaničar	grk.ist.	Krosmaja
94.	Sunarić Mijo	1912.	kom.	priv.čin.	rkt.	Grahovik
95.	Sarić Vera	1911.	kom.	frizerka	rkt.	Sarajevo
96.	Stanišić Veljko	1895.	kom.	bravar	grk.ist.	Sarajevo
97.	Sar Vjera	1923.	kom.	učenica	grk.ist.	Šabac
98.	Stern Josip	1901.	kom.	prav.čin.	rkt.	Pale
99.	Salzberger Alfred	1910.	kom.	prav.čin.	žid.rkt.	Bugojno
100.	Tuco Jovan	1917.	kom.	tokar	grk.ist.	Foča
101.	Tafro Nurija	1919.	kom.	tokar	islam.	Bar
102.	Tomić Mihajl	1912.	kom.	težak	grk.ist.	Derventa
103.	Treml Emilijan	1916.	kom.	novinar	rkt.	Kreševo
104.	Tvrtković Ivica	1906.	kom.	stolar	rkt.	Sarajevo

105.	Unger Zvonimir	1919.	kom.	priv.namj.	rkt.	Gradac
106.	Visković Anđelko	1924.	kom.	gost.nau.	rkt.	Gradac
107.	Visković Mićo	1913.	kom.	gostion.	rkt.	Podaci
108.	Visković Zrinko	1922.	kom.	konobar	rkt.	Sarajevo
109.	Vuković Dragica	1909.	kom.	učitelj	grk.ist.	Visoko
110.	Vojvodić Todor	1910.	čet.	žitar	grk.ist.	Trebinje
111.	Zelihić Ibrahim	1921.	kom.	bravar	islam.	Daruvar
112.	Zagovec Antonija	1893.	kom.	domaćica	rkt.	Sarajevo
113.	Zakovec Anton	1918.	kom.	elekt.	rkt.	Sarajevo
114.	Zagovec Rudi	1920.	kom.	mehanič.	rkt.	Stolar
115.	Žujo Mustafa	1918.	kom.	bravar	islam.	Sarajevo
116.	Nikolić Sofija	1925.	kom.	frizerka	grk.ist.	Sarajevo

Za Dom – Spreman !

Upravitelj Redarstva:
Ivan Tolj

(V.Dedijer – A.Miletić, n.d., str. 486-488)

Br. 5

PROGLAS MUSLIMANA GRADA I KOTORA BIJELJINE 2. DECEMBRA 1941.[4]

RIJEČ

Muslimana grada i kotora Bijeljine na dan 2.prosinca 1941. godine izrečena povodom pokolja izvršenog nad nedužnim stanovnicima Koraja.

1. Zemlja u kojoj živimo je Bosna u njoj su živjeli i žive bosanci bez razlike na vjeru i pleme. U ovim krajevima je bilo isto toliko Srpskog koliko i Hrvatskog uticaja. Govori se isti jezik, isti su običaji i jednaka je ljubav prema rodnoj grudi. Govorimo na prvom mjestu kao bosanci, jer se je velik dio nesreće sadašnjice sručio baš na našu Bosnu i bosance.
2. na osmanlijskom dvoru sinovi naših krajeva su zaveli naš maternji jezik kao drugi službeni i diplomatski jezik.
3. Bosanci imaju svoju povijest I imali su svoju moćnu državu, kao što su je imali Hrvati i Srbi, vršili su kroz stoljeća časnu ulogu spone između braće raznih vjera.-

[4] *Ovakve i slične proglase su potpisivali muslimani (Bošnjaci) u svim većim gradovima Bosne i Hercegovine. Poznate su pod nazivom muslimanske rezolucije. U vrijeme komunističke vladavine pa sve do prvih demokratskih izbora, muslimanske rezolucije su bile u mnogome prekrivene velom tajne. O njima se nije mnogo govorilo. Naprotiv, sve je činjeno da se zaborave i minimiziraju.*
Pojedini potpisnici muslimanskih rezolucija su stradali od Nijemaca, ustaša, četnika pa i partizana.

4. Stotinama godina bosanci muslimani su živjeli u slozi i bratskoj ljubavi sa svima bosancima bez razlike na vjeru, kao što im to i uzvišeni Islam naređuje. Pa i kad su imali svoju vlast u svojim rukama ni tada prama sugrađanima drugih vjera nisu nikakva nedjela činili niti vjersku ni plemensku mržnju sijali.-
5. Kao što su muslimani do sada u ovim krajevima uživali sva prava koja Srbi i Hrvati, tako i sada traže da svi budemo jednopravni pred zakonom,
   da nam svima bude obezbijeđen i osiguran porodični i vjerski život, kao i privatna imovina.-
6. Muslimani kao cijelina osuđuju postupak i jednih i drugih neodgovornih lica i odlučno se ograđuju protiv svih nedjela koja im se zlonamjerno pripisuju da su ih počinili nad sugrađanima druge vjere u ovim teškim vremenima, pa traže da vojne i civilne vlasti jednako i najstrožije postupaju prema svima prekršiteljima zemaljskih i ljudskih zakona, ma koje vjere bili ti prekršitelji, s tim da nema povlaštenih i potlačenih, slobodnih i ugroženih.-
7. Muslimani traže da se razoružaju sva civilna lica i da vojnu vlast vrši isključivo vojska, jer se je ustanovilo da pojedini građani zloupotrebljavaju vlast koja im ne pripada, već su je svojevoljno prigrabili.-
8. Muslimani traže da se u Nezavisnoj državi Hrvatskoj – naročito u njenom srcu u Bosni, pruži dovoljna zaštita života i imetka svim njenim državljanima u ovim krajevima, kao i da se postradalima pruži što žurnija i ozbiljna pomoć, jer se je pokazala u sadašnjim teškim događajima da je nedovoljno zaštićen, nezbrinut i izložen životnoj opasnosti i katolik i musliman, kao i izpravan grko-istočnjak, a naročito musliman i Hrvat.
9. Muslimani traže da ovim krajevima umjesto posijane mržnje i krvne zavade i bezdušnog klanja zavlada ljubav, bratstvo i sloga i sigurnost, kao što je bilo u prošlosti i da se svaki državljanin Nezavisne države Hrvatske cijeni ne prema vjeri, već prema radu, čestitosti i čovječnosti koje pokazuje u samom životu prema bližnjima.-
10. Muslimani upozoravaju sve bosance razlike na vjeru, a naročito ustaše (katolike i muslimane), kao i pobunjene grkoistočnjake da prestanu sa osvetama, omazdama i krvoprolićima koja vode samo našoj obćoj propasti i iztrebljivanju, a vrše se redovno samo nad našim nedužnim stanovništvom koji kad bi imali nekog grijeha na svojoj duši nebi ostali da ginu na svom kućnom pragu, već i izbjegli opasnost i oklonili se, kao što to čine redovno oni koji su učinili neko zlodjelo.-

Posljednji je sad da se osvetimo i da se svi predamo životnom djelu smirivanja i sređivanja prilika u našim krajevima i kojima možemo i treba da živimo jedni pored drugih i jedni sa drugima kao braća koja je zla sudbina i neprijateljska promičba krvno zavadila.-

Spas Bosne leži u slozi i bratstvu Bosanaca, a ne u krvnoj mržni i zavadi!!!.

Vjera neka nas ne razdvaja već neka nas ujedinjuje blagotvorno djelujući na sve nas da budemo na prvom mjestu ljudi koji nedozvoljavaju da njima vladaju pobunjeni životinjski nagoni ubijanja i pljačkanja, koje kulturan čovjek treba da obuzda.-

Aliefendić Alija
Imam Matičar
Tešnjaković Hajdo
Imam glavne džamije

Alija Berbatović
Ibro buljubašić
Mehmedović Sulejman
Pošan Izić

Haf. Reuf Mujaković
Imam matič. Teočak
Imam Ridžić
Mustafa Atmačić
Alija Sadiković
Imam matičar
Rifetbeg Rifetbegović
Jusuf Ha. Polikuis trgovac
Enver Pozderović profesor
Alija Salihagić
Husejn Pašić
Omer Šehić trg.
Sivan Halilović Teočak
Jusufbeg Pašić
Hasan Salihović
Uzejrović
Hfz. Ibrahim Islamović
Muratbeg O. Pašić
Muratbeg Osmanbegović
Muharembeg Osmanbegović
Salih Joldić
Hifzibeg Zulfikarpašić
Ibrahimbeg Muratbegović
Avdo Ljunović
Muharem Pašić
Hasanbeg Ljubović
Husejn Pozarac
Abazbeg Hodžić posjednik
Emin Hajdarbegović
Bajro Hefratović
Mustafa Zvizdić
Hašim Merić
Abdijakić
Mustafa Saliagić
Hilmo
Mustajbeg Ljubović

Selimović Hasan
Huso Ismić
Hasan Šindrić
Emin Račević
Šejdić Muharem
Mustafa Hujdirović
Osman Salihović
Salihodžić Pozderović
Safetbeg Ljubović
Aščeriš Rašid
Adem Šeković
Rašid Pamrčić
Mehmed Efendija
Mustafa Hajrić
Idriz Hadžić
Budimlija Hfz. Abdulah
Zamjenik matičara
Dedo Korajkiz
Suljo Dizdarević
Mujagić Adem
Muhić H. Bajro
Šiljić Sulejman
Jusuf Osmanbegović
Salih Salihbegović
Abdulah Pjanić
Šišić Rizman
Dindić Hakija
Bjelenčević Emin
Meho Vukić
Ahmed Dukić
Suljo Pašalić
Mulalić
Alija Imamović
Hamzić

Hazurović Hfz. Ilijaz

(AOS, a. NDH, k. 310 a, reg. Br. 35/1)

(V. Dedijer, A. Miletić, n.d., str. 80-83)

Br. 9

PRIJEDLOG ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 23. DECEMBRA 1941. POVJERENIŠTVU USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE DA SE HASAN SEFERAGIĆ UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR JASENOVAC

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST BANJA LUKA

Broj: T. 405/41

U Banjoj Luci, 23. XII. 1941.

Predmet: Seferagić Hasan, redar.
stražar sumnja komunizma –
prijedlog za otpust iz službe. –

NADZORNOJ SLUŽBI
POVJERENSTVU ZA VELIKU ŽUPU SANA I LUKA
B A N J A L U K A

Dostavlja se priepis spisa ove Župske redarstvene Oblasti broj 405/41. od 24. XI. 1941. na temelju kojeg je redar. stražar vježbenik Hasan Seferagić Naredbom Ministarstva Unutarnjih poslova Podosjeka za osobne poslove drž. namještenika u Zagrebu broj 10654-I-B-1941. od 15 prosinca odpušten iz državne službe i dne 23. XII. 1941. razriješen službe kod ove Župske redarstvene oblasti. –

Imenovani nalazi se u pritvoru u Crnoj kući.

Predlaže se da imenovani na temelju dokazane krivnje preda prijekom sudu, a ukoliko bi ga sud riješio da ga se kao sumnjivog zbog podržavanja veza sa komunistima pošalje u logor u Jasenovac. –

ZA DOM SPREMNI !
REDARSTVENI UPRAVITELJ:
. . .

M.P.

(Nečitak potpis)

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 108-109)

Br. 10

DOPIS KOMANDANTA 4. DOMOBRANSKE PJEŠADIJSKE DIVIZIJE OD 3. MARTA 1942. PREDSTOJNIŠTVU KOTARSKE OBLASTI MAGLAJ DA SE SVI SUMNJIVI NA NAJDISKRETNIJI NAČIN UPUTE U KONCENTRACIONE LOGORE

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
4. PJEŠAČKA DIVIZIJA
STOŽER

Broj 1954/Tajno
4. III. 1942, DOBOJ

Predmet: otpremanje sumnjivih i
nepoćudnih u logor.

PREDSTOJNIŠTVU KOTARSKE OBLASTI
(na ruke predstojnika)
MAGLAJ

Ovom Zapovjedničtvu je došlo do znanja, da u Maglaju ima navodno sumnjivih i nepoćudnih lica, koja bi i inače, a osobito u slučaju eventualnog napada na Maglaj, mogli biti od velike štete kako po samo domobranstvo tako i po obranu Maglaja uopće. Stoga, u koliko prednji podatci odgovaraju istini, te u Maglaju stvarno ima takovih ljudi, iste bezuslovno otpremiti iz Maglaja u za to određene logore. Pri izvršenju gornjeg zadatka upotrebiti prema potrebi i domobranstvo. U svakom pak slučaju to izvesti na po mogućnosti najdiskretniji način.

O preduzetim mjerama izvjestiti me.

NB. Tražite prethodno
Odobrenje od ravnateljstva
Za javni red i sigurnost

ZAPOVJEDNIK, pukovnik
A. GUSTOVIĆ

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 173)

Br. 11

OBAVJEŠTENJE VELIKE ŽUPE VRHBOSNA SARAJEVO OD 4. MARTA 1942. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI SARAJEVO O PRIVREMENOJ OBUSTAVI PRIMANJA LOGORAŠA U KONCENTRACIONI LOGOR JASENOVAC ZBOG POJAVE TIFUSA

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
VELIKA ŽUPA VRHBOSNA SARAJEVO
PRIMLJENO 4. OŽUJKA 1942. GOD.

II 362 ... Danas

POSEBNO
ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI SARAJEVO

Zapovjedničtvo sabirnih logora Jasenovac saobćuje, da se u logoru pojavila bolest tifus, pa se iz tog razloga neće do daljnjega primati zatočenici.

Prednje se dostavlja radi znanja i ravnanja.

Sarajevo 4/III – 42.

Za d. s !
Zam. V.Ž.

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 177)

Br. 21

SKRAĆENI SPISAK LOGORAŠA – MUSLIMANA KOJI SU PISALI DOPISNE KARTE IZ KONCENTRACIONOG LOGORA STARA GRADIŠKA

I POŠTA STIGLA IZ LOGORA STARA GRADIŠKA 9. APRILA 1942. GODINE

Stiglo od:	reg.br.	Stiglo od:	reg.br.
- Begić Mustafa	191-V	- Pašalić Hifzo	120-V
- Čaušević Mustafa	104-V	- Pojskić Salih	107-V
- Krličević Ahmed	96-V	- Posagić A Salih	254-III
- Lelić Ahmed	103-V	- Šegvić Zlata	2041
- Ozmović Sulejman	167-V	- Teskeredžić M Ahmed	bez oznake

(Jevrejski istorijski muzej Beograd, reg.br. 2505.k.25-7-2/7)

Br. 33

UPUĆIVANJE ŠUKRIJE UZUNOVIĆA U LOGOR PRIJEDLOG POLICIJSKE UPRAVE VELIKE ŽUPE VRHBOSNA, SARAJEVO, 15. APRIL 1942.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
NAZIVI OBLASTI
USTANOVE UREDA

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST U SARAJEVU

Br. U.Z.T. 2385

Predmet: Uzunović Šukrija, upućivanje
u sabirni radni logor.

PRIEDLOG
o prisilnom boravku u logoru

Predlaže se ustaškoj nadzornoj službi – Ravnateljstvu Ustaških Redarstva Nezavisne Države Hrvatske u Zagrebu (Ured I) da se nad predmetnom osobom izreče odluka o prisilnom boravku u logoru, u trajanju od 5 godina.

1) Obrazloženje: Uhićen je dana 31-III-u Zenici 1942. po redarstvenim organima Županske redarstvene oblasti u Sarajevu radi sumnje komunističke promidžbe, te je kao takav opasan po javni red I sigurnost u N. D. H.

Umoljava se naslov za odluku obaviest

Datum 15-IV-1942

Nadstojnik političkog odsjeka
Odjelni savjetnik:

M.P.

(A. Miletić, "Koncentracioni logor Jasenovac", 1941.-1945., Dokumenta, knjiga 3, Beograd, 1987., str. 132)

Br. 34

UPUĆIVANJE AVDE PENJIĆA U LOGOR PRIJEDLOG POLICIJSKE UPRAVE VELIKE ŽUPE VRHBOSNA, SARAJEVO, 16. APRIL 1942.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
NAZIVI OBLASTI
USTANOVE UREDA

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST U SARAJEVU

Br. U.Z.Taj. 2385/42

Predmet: Penjić Avdo, upućivanje
u radni – sabirni logor -

PRIEDLOG
o prisilnom boravku u logoru

Predlaže se ustaškoj nadzornoj službi – Ravnateljstvu Ustaških Redarstva Nezavisne Države Hrvatske u Zagrebu (Ured I) da se nad predmetnom osobom izreče odluka o prisilnom boravku u logoru, u trajanju od 5 /pet/ godina.

1) Obrazloženje: Imenovani je uhićen dne 31-III-1942. g. u Zenici po organima Županske Redarstvene Oblasti u Sarajevu, radi komunističke promidžbe, te je kao takav opasan po javni red i sigurnost u N. D. H.

Umoljava se naslov za odluku obaviest

Datum dne 16. travnja 1942.
Sarajevo

Nadstojnik polit. Odsjeka
Odjelni savjetnik:

M.P.

(A.Miletić, n.d., knjiga 3, Beograd, 1987.; str. 142)

Br. 35

UPUĆIVANJE IBRAHIMA TARABARA U LOGOR PRIJEDLOG POLICIJSKE UPRAVE VELIKE ŽUPE VRHBOSNA, SARAJEVO, 16. APRIL 1942.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
NAZIVI OBLASTI
USTANOVE UREDA

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST U SARAJEVU

Br. U.Z.Taj. 2385/42

Predmet: Tarabar Ibrahim
Upućivanje u sabirni - radni logor -

PRIEDLOG
o prisilnom boravku u logoru

Predlaže se ustaškoj nadzornoj službi – Ravnateljstvu Ustaških Redarstva Nezavisne Države Hrvatske u Zagrebu (Ured I) da se nad predmetnom osobom izreče odluka o prisilnom boravku u logoru, u trajanju od 5 /pet/ godina.

1) Obrazloženje: Uhićen je dana 31.III.t. g. u Zenici, po redarstvenim organima Županske redarstvene oblasti u Sarajevu radi sumnje komunističke promidžbe, te je kao takav opasan po javni red i sigurnost u N. D. H.

Umoljava se naslov za odluku obaviest

Datum dne 16. travnja 1942.
Sarajevo

Nadstojnik polit. Odjela
odjelni savjetnik
(potpis nečitak)

(A.Miletić, n.d., knjiga 3, Beograd, 1987., str. 144)

Br. 32

NAREĐENJE VRHOVNOG ORUŽNIČKOG ZAPOVJEDNIŠTVA MAJA 1942. POTČINJENIM PUKOVNIJAMA DA POKUPE SVE CIGANE I SPROVEDU U KONCENTRACIONI LOGOR JASENOVAC

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
VRHOVNO ORUŽNIČKO ZAPOVJEDNIČTVO
ODJEL ZA JAVNU SIGURNOST

Na Broj 1580/tajno U Zagrebu, dne 20 svibnja 1942.

Predmet: nadopuna zapoviedi
o postupku sa Ciganima

Zapovjedništvima oružničkih pukovnija 1-6

Savezno zapoviedi ovoga stožera J.S. broj 1580/tajno od 19. ovoga mjeseca, ustaška nadzorna služba dostavila je i pismeno pod brojem 24789 od 16. svibnja o. g. sliedeće.[5]

Molimo naslovno zapovjedničtvo narediti svima područnim oružničkim postajama, da pokupe sve Cigane na svom području, te da ih u sporazumu sa mjerodavnom kotarskom oblasti prepratite u Jasenovac."

Na znanje.

Po nalogu zapovjednika:

Pročelnik II. odjela,
Pukovnik, Obertynski

M.P.

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 290-291)

[5] *U vezi s tim naređenjen, Kotarska oblast u Konjicu je 29. maja 1942. tražila sliedeće objašnjenje od Velike župe Hum u Mostaru:*
„Predlaže se predmet s molbom za uputstva, da li se dotični mogu smatrati u smislu odnosnih propisa kao cigani. Ovijem se izvješćuje da se dotični među ovdašnjim svijetom nazivaju „ciganima" ali se kao takvi nigdje službeno nevode. Isti su po vjeri Muslimani i poznato je, da su uvijek na izborima kako državnim i tako i na samoupravnim glasali sa ostalim Muslimanima-Hrvatima za hrvatske interese i stvari. Imadu stalna boravišta i mnogi od njih posjeduju kuće, zemlju i ostale nekretnine i stalna boravišta i radom se bave kalajdžijskim zanatom." Velika župa Hum je odgovorila sljedeće:
„Pod imenom „cigani" mogu se smatrati samo cigani nomadi, bez stalnog boravišta i zanimanja, bez imetka naročito nepokretnog uopće bez stalne pripadnosti ljudske zajednice.
Stoga se evakuacija može odnositi samo na cigane-nomade." (Arhiv VII a. NDH, k. 191, reg. Br. 1/3). U objašnjenju Ministarstva unutarnjih poslova NDH o rasnoj pripadnosti cigana piše: „Određuje se, da se u tako zvane bijele cigane Muslimane nema dirati, jer se isti imadu smatrati arijevcima, stoga se na iste ne smiju primjenjivati nikakve mjere već određene ili koje će se odrediti protiv cigana.
Tako zvani bijeli cigani, svi su pripadnici islama, izvršavaju tačno vjerske obrede, žene se i udavaju sa ostalim Muslimanima Hrvatima, imadu svoje kuće, a u glavnom su obrtnici, pa se stoga imadu prema odredbi g. Poglavnika smatrati arijevcima."

(Arhiv VII, a. NDH, k. 200-b, reg. br. 23/1).

Br. 12

NALOG USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE OD 9. JUNA 1942. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI SARAJEVO DA SPRIJEČI PRIKRIVANJE ROMA KOJI HOĆE DA IZBJEGNU UPUĆIVANJE U KONCENTRACIONE LOGORE

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA
URED I.

Broj 32753

Zagreb, 9. lipnja 1942.

Predmet: Cigani, postupak

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
S A R A J E V O

Primjećeno je, da su Cigani počeli metati na glave fesove te se preoblačiti u građanska odiela kako bi izbjegli upućivanje u logor.

Poziva se naslovna oblast da područnim organima dade potrebne upute, da se spriečí na svaki način ovako prikrivanje Cigana.

Ponovno se upozoruje naslov, da se nalog ovog ureda broj 24789/42. ne odnosi na Cigane muslimanske vjere, te Cigane koji imaju stalno boravište i pristojno građansko zanimanje.

ZA DOM SPREMNI !

UPRAVITELJ:
Paver, v.r.

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 304-305)

Br. 22

ODLUKA ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 19. JUNA 1942. ZAPOVJEDNIŠTVU KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC ZA UPUĆIVANJE 12 LICA U LOGOR

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
U BANJOJ LUCI 19. VI. 1942. -

Broj: Z. 491/42.

PRIEPIS !

Predmet: Karabegović Mubera i dr.
upućenje u logor.

ZAPOVJEDNIČTVU SABIRNOG LOGORA
JASENOVAC

Upućuju se naslovu uz prilog uputnica i odluka za zbirni logor u Jasenovac sliedeći.

1) Karabegović Mubera
2) Premru Viktor
3) Bukić Munira
4) Bajić Mitrana
5) Mlečnik Alojz
6) Mlečnik Franc
7) Mlečnik Silvo
8) Mlečnik Viktor
9) Bajić Božo
10) Ekić Ismet
11) Bukić Osman
12) Vranješ Vaskrsije

Za Dom Spremni !

Prilog: dopis U.N.S. ured I.

REDARSTVENI UPRAVITELJ:
Dr. Vinek v.r.

M.P.

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1986; str. 333.)

Br. 36

UPUĆIVANJE HUSEINA REDŽIĆA U KONCENTRACIONI LOGOR JASENOVAC PRIJEDLOG POLICIJSKE UPRAVE VELIKE ŽUPE LUKA I SANA, BANJA LUKA, 22. JUNI 1942.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
NAZIVI OBLASTI
USTANOVE UREDA

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST BANJA LUKA

Br. U.Z.T. T/309/42.-

Predmet: Redžić Husein

PRIEDLOG
o prisilnom boravku u logoru

Predlaže se ustaškoj nadzornoj službi – Ravnateljstvu Ustaških Redarstva Nezavisne Države Hrvatske u Zagrebu (Ured I), da se nad predmetnom osobom izreče odluka o prisilnom boravku u logoru, u trajanju od tri godine.

1) Obrazloženje: Upućuje se u zbirni logor kao pogibeljan po javni red i sigurnost radi komunističke delatnosti.

Umoljava se naslov za odluku i obaviest.

Datum: U Banjoj Luci 22. VI. 1942.

Redarstveni upravitelj
(Potpis nečitak)

M.P.

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1986., str. 339)

Br. 13

ZAPISNIK O SASLUŠANJU IBRAHIMA TUDOROVCA SAČINJEN 25. JUNA 1942. U KONCENTRACIONOM LOGORU STARA GRADIŠKA.

ZAPISNIK

Sastavljen u logoru Stara Gradiška dne 25. lipnja 1942. god. 10 sati prije podne.

P.P.

Pristupa pozvan IBRAHIM TUDOROVAC, sin OMEROV, rodom iz Bronzanog Majdana, star 40 godina, musliman, radnik u tvornici duhana, stan Juralec bez broja, daje u zapisnik sliedeću izjavu:

Kao radnik u Tvornici duhana od godine 1925 nikad se nisam družio sa ljudima koji su bili kako politički istaknuti. Za vrijeme mojeg rada u tvornici bio sam član društva U.R.S. a od godine 1936 kada sam bio odpušten radi krađe duhana, te nakon toga sam pristupio u U.R.S. gdje je bio u ono vrijeme povjerenik g. SULJO ČEJVAN, a sekretar PERO ŠERIĆ. S time što sam stupio u pokret U.R.S.-a dobio sam mjesto ponovo u tvornici duhana. –

Za vrijeme moga članstva nikada nisam polazio na nikakve zabave kao ni na sastanke, a u svoje slobodno vrijeme sam se bavio svojim kućnim poslovima. Član društva "PELAGIĆ" nisam nikada bio, a niti sam poznavao kakovo je to društvo. –

Što se tiče SULJE ČEJVANA koji je bio povjerenik u U.R.S.-u sada se nalazi u službi u Tvornici duhana kao danji stražar a inače je u tvornici duhana povjerenik H.R.S.-a. –

PERO ŠERIĆ bivši član U.R.S.-a sada se nalazi u Tvornici duhana kao činovnik.Isti mi je poznat kao vrlo pošten čovjek, jer je za mene kada sam bio odpušten intervenisao i ponovo sam bio primljen u službu. –

Zaključeno i podpisano:

Saslušao: Ibrahim Tudorovac, v.r.
Josip Turkalj, v.r.

Nastavljeno istoga dana u istoj stvari:

Za vrijeme zime nikada nisam išao u šumu po drva. Nije istina da sam ja stanovitim ljudima pričao da smijem ići u šumu, gdje se sastajem sa četnicima i komunistima, i da su to dobri ljudi, koji mi neće ništa na žao napraviti. –

Ja sam drva sjekao u tuđem šljiviku, jer sam bio primoran, radi bolesti moje supruge. –

Zaključeno i podpisano:

Josip Turkalj, v.r. Ibrahim Tudorovac, v.r.

Nastavljeno drugog dana u istoj stvari:

Nije istina da sam se ja družio sa IVOM i DRAGOM ŠOŠOM MADŽAROM poznatim komunistima, koji se prema mojem saznanju nalaze sada sa KAŠIMOM, KAZASOM i MAGLAJLIĆEM u šumi. Nije istina da sam ja potpomagao gore navedene i da sam se ikada brinuo za njih. –

Zaključeno i podpisano:

Josip Turkalj, v.r. Ibrahim Tudorovac, v.r.

Da je ovaj priepis vjeran svome izvodniku tvrdi:

Prepisala: (Potpis nečitak) Nadstojnik u.z. (Potpis nečitak)

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 343-344)

Br. 37

ZAPISNIK O SASLUŠANJU MUHAMEDA MAGLAJLIĆA U KONCENTRACIONOM LOGORU STARA GRADIŠKA, 27. JUNI 1942.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

ZAŠTITNO REDARSTVO ZA GRAD BANJU LUKU I VELIKU ŽUPU SANA I LUKA – LOGOR STARA GRADIŠKA

ZAPISNIK
Sastavljen dne 27. lipnja 1942. u logoru V. Stara Gradiška[6]

P.P.

Prisutni predvedeni Maglajlić Muhamed, umirovljeni Šerijatski sudac, rođen 1880. g., u Banja Luci, od oca Hadžimuharema i majke Emine r. Maslić, vjere islamske, oženjen, otac devetero djece, zavičajan Banja Luka, vojsku nije služio, stan: Smailage Čengića br. 37, nekažnjavan.

prisutni u zapisnik daje sliedeće

Do prije 12. g. ja sam bio češće u društvu i po koji puta dobre volje. Tada sam mnogo zalazio po svim gotovo gostionicama i kretao se više u društvu. Poslie sam se gotovo okanio ovakovog života i počeo živiti za svoje zvanje i svoju obitelj.Od toga vremena zalazio sam po koji puta u društvo sa Ibrahimom Zembićem u njegovoj kafedžinici. Više puta sam razgovarao sa Muharemom Midžićem školskim upraviteljem iz Kozarca, koji se nalazi unatrag 4. mj. u Banja Luci, te se ne može vratiti kući, jer je pruga prekinuta, a i radi snijega. Isti je stanovao kod

[6] *Tada je u logoru saslušan i Hasan Muhamedagić, iz sela Golubić – Bihać, službenik iz Banja Luke (A.Miletić, n.d., str. 345, nap. 2.).*

Ibrahima Maglajlića mog daljnjeg rođaka. K meni je dolazila obitelj u kuću Ibrahima Mehmedovića. Ja imadem devetero djece. Najstarija kćerka Vahida (oko 32 god.) pobjegla je u šumu u kasnoj jeseni prilikom pada prvog snijega. Sin Ekrem (oko 30 god.) je veterinar u Zagrebu na Veterinarskoj klinici. Drugi sin Dževad (oko 28 god.) nalazi se u zatvoru u Banja Luci u "Crnoj kući", treći sin Munib (oko 25 god.) nalazi se u šumi od sredine ljeta 1941. g. On je visok blond, mršav. Druga kćerka Muniba oko 23. g. bila je udata u Bos. Dubici, raskrstila se sa svojim mužem i sada živi stalno s nama u kući. Nazim (oko 22 god.) 4. sin vratio se sada iz vojske, manje više stalno se kreće u kući i bašči jer boluje od tuberkuloze. Peti sin Osman (oko 20 god.) nalazi se u Zagrebu u vojsci-domobranskoj. Nedžib (oko 18 god.) pobjegao je prije 4. mjeseca u šumu. On je bio u Ustaškoj mladeži i skime se je kretao nije mi poznato, to znade njegov satnik. On je polazio u 6. razred real. gimn. Sedmi sin Alija (oko 16 god.) polazi u školu, u IV. razr. real. gimn. Njegovo društvo je koliko je meni poznato Mujo Memić i Fikret Maglajlić – Ibrahimov. Ćerka Vahida je plavka, srednje visine, nešto debeljuškasta. Sin Nedžib družio se prije svoga bjega sa Šehićima, dvoje djece činovnika Šehića, koji idu u školu. K meni u kuću, odnosno k mojoj ženi zalazile su obitelji prof. Hadžiomerspahića, ravnatelj, Čejvana, ing. Džurbegović, Mujage Kazasa, Hamzage Husedinovića, Smail-bega Karabegovića, udova iza Hadžiefendića, udova iza Memića sa kćerkom (oko 20 god.), udova iza Hadžimuharem Skopljanka. Ove su žene zalazile k mojoj ženi, pričale i razgovarale, ali o čemu to mi nije poznato. Opazio sam u svojoj sobi da su oko Pere Rebrine okuplja Ivezić Pero, Rajko Jorgić i još drugi, te stalno nešto šapuću i dogovaraju se. 1935. g i 1938. g. glasovao sam za Spahinu grupu.

DOVRŠENO !

Preslušao: Hajdarević v.r.

Preslušani: Maglajlić Muhamed v.r.

Nastavljeno 29. VII 1942. u Crnoj kući.

Što se moja djeca nalaze u šumi i što su komunistički nastrojeni ja ne smatram da sam u tome šta skrivio, već smatram da je to plod uzgoja u školi za vrieme prijašnjih režima.

DOVRŠENO !

Saslušao: Babić

Saslušani: Maglajlić Muhamed v.r.

Da je ovaj prepis vjeran svome izvorniku potvrđuje i ovjerava

U Banjoj Luci, dne. 3. X. 1942.

NADSTOJNIK u.z.
Šetka

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1986., str. 345-346)

Br. 38

IZVOD IZ NALOGA USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE OD 4. JULA 1942. VELIKOJ ŽUPI POSAVLJE, SLAVONSKI BROD DA SE NAVEDENA LICA IZ BRČKOG, A SADA U KONCENTRACIONOM LOGORU JASENOVAC OBRATE POKRETNOM PRIJEKOM SUDU U ZAGREBU RADI OSLOBAĐANJA

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA
URED I

Broj 36974-lib-1-1942.

Zagreb, 4. srpnja 1942.

Predmet: Božičković Jula i drug.
Komunisti iz Brčkog – oslobođenje.

Na broj: Taj 2007/42. od 20.VI.42.

VELIKA ŽUPA POSAVJE
BROD n/S

Priobćuje se naslovu, da je po nalogu ustaškog nadzornog zapovjednika odredbom ovog Ureda od 17/III. 1942. broj Prs. 339/42. naloženo zapovjedništvu sabirnih logora u Jasenovcu i Uredu zaštitnog redarstva za grad Zagreb i veliku župu Prigorje u Zagrebu, da predaju pokretnom priekom sudu u Zagrebu sliedeće osobe iz Brčkog:

1. Jula Božičković, domaćica
2. Fadil Alikadić, đak
3. Marija (Marjola) Madunić, domaćica 19 god.
4. Džemila Ajanović, učenica 16 god.
5. Dušan Buđen, trgovac
6. Jelena Buđen, domaćica
7. Tamara Begović, đak
8. Halil Jerković, ratar
9. Momir Buđen, učenik trgovačke akademije
10. Asim Mušanović, ribar
11. Mustafa Glinac, radnik 19 god.
12. Hamdija Šehović, slastičar 19 god.
13. Zaim Mušanović, vlasuljar 17 god.
14. Anđelina Božičković, domaćica
15. Mara Ristić, domaćica
16. Radmila Hadžić, domaćica
17. Borislav Božičković, učenik gimnazije
18. Ibrahim Fočak, radnik 19 god.

19. Hasan Aganović, direktor
20. Petar Marijan, đak
21. Ahmet Fočak, pekar 17 god.
22. Mujo Azapagić, slastičar 19 god.
23. Hamdija Soferovič, slastičar 19. god
24. Samid Čepić, radnik 17 god.
25. Anka Stakić, bank. činovnica
26. Jelenka Voćkić, učenica trg. akademije 18 god.
27. Jula Kostić, domaćica
28. Nada Mileusnić, domaćica
29. Milka Janičkić, domaćica
30. Momir Krstić, učenik trg. akademije
31. Milan Cvitković, umirovljeni gruntovni ravnatelj
32. Dobrila Majstorović, priv. činovnica
33. Štefica Marvin, kućna pomoćnica
34. Katica Andorino, kućna pomoćnica
35. Aziz Ramić, krojač 19 god.
36. Salih Zukanović, ratar 17 god.
37. Omer Čehić, radnik 18 god.
38. Muhidin Sejdinović, trg. pomoćnik 18 god.
39. Mustafa Džindić, kipar
40. Fehim Klebić, đak 19 god.
41. Mehmedalija Hodžić, pomoćnik 17 god.
42. Darko Cvijanović, đak 17 god.
43. Karlo Godnić, ratar
44. Smail Trebinčević, ličilac
45. Heinrich Beker, postolar
46. Milica Brkić, kućna pomoćnica
47. Safet Glinac, kuhar 17 god.
48. Šaćir Šehinović, radnik 17 god.
49. Refik Piskavica, krojač 17 god.
50. Bego Mehmedović, krojač 18 god.
51. Milorad Gojaković, ratar
52. Alija Suljagič, domobran

Na ovaj nalog izviestio je Ured zaštitnog redarstva za grad Zagreb i veliku župu Prigorje u Zagrebu, da su prepraćeni Pokretnom prijekom sudu u Zagrebu.

1. Božičković Jula
2. Alikardić Fadila
3. Buđen Dušan
4. Buđen Momir
5. Mušanović Asim
6. Mostić Milka
7. Džimić Mustafa
8. Hodžić Mehmed-Alija
9. Beker Heinrich

Ujedno je zaštitno redarstvo izviestilo, da su stavljeni Pokretnom prijekom Sudu u Zagrebu na raspoložbu sliedeće osobe, koje se nalaze u Kužnoj bolnici na Zelenom Brijegu:

1. Ajanović Džemila
2. Buđen Jelena
3. Begović Tamara
4. Božičković Anđelina
5. Ristić Mara
6. Hadžić Radmila

Zapovjedništvo pak sabirnih logora u Jasenovcu izviestilo je da su Halil Jerković, Mustafa Glinac, Hamdija Šehović, Milan Cvitković, Darko Cvijanović i Rade Bekić umrli u logorima pomenutog zapovjedništva, dok su ostali zatočenici navedeni ne nalaze u sabirnim logorima.

Uslied toga umoljava se naslov uputiti sve molitelje, da se glede oslobođenja navedenih osoba obrate na Pokretni prijeki sud u Zagrebu.

Ujedno se umoljava naslov priobćiti kuda su upućene, odnosno kome su i kada predane sve ostale osobe za koje mole građani grada Brčkog, a nisu predane priekom sudu ili preminuli kako je to gore priobćeno.

ZA DOM SPREMNI !

M.P.

UPRAVITELJ:
Paver

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1986., str. 359-361)

Br. 39

ZAHTJEV ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 6. JULA 1942. USTAŠKOJ NADZORNOJ SLUŽBI ZAGREB DA SE HITNO UPUTE 24 NAVEDENA LICA U LOGOR STARA GRADIŠKA

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST BANJA LUKA
BROJ: T.1032/42

Priepis
Original se nalazi pod
Brojem: 1942.

Banja Luka, dne. 6. srpnja 1942.

Predmet: ANIČIĆ MILAN, i drugi,
Priedlog o prisilnom boravku u logoru. –

USTAŠKOJ NADZORNOJ SLUŽBI URED I.
Z A G R E B

Savezno sa zekonskom odredbom od 2.XI.1941. god. o upućivanju nepoćudnih osoba u zbirni logor, predlažu se po tri primjerka priedloga o prisilnom boravku u logoru s molbom na odobrenje za sliedeće osobe:

1. Aničić Milan
2. Boban Mirko
3. Botić Nedžip
4. Cikota Dedić Hilmija
5. Čardžić Avdo
6. Demirović Nedžib
7. Gazić Derviš
8. Gvožđar Irfan
9. Gvožđar Abduselam
10. Hasanbašić Muhamed
11. Jovanović Mitar
12. Jovanović Savo
13. Jurinčić Anto
14. Karabegović Mustafa
15. Kesić Vid
16. Krupić Ilijas
17. Maglajlić Dževad
18. Milošević Stojan
19. Numanović Osman
20. Odić Zvonko
21. Pašalić Faik
22. Pećanica Rifat
23. Redžić Husein
24. Savić Milivoj

Umoljava se ovaj predmet smatrati ažurnim, pošto su zatvori ove oblasti puni pritvorenika.-

ZA DOM SPREMNI !

P.O.R.
Anzulović v.r.

otprem:
7.VII 1942.
M. Jozić v.r.

Redarstveni upravitelj:
(potpis nečitak)

Priepisala
(Ankica Bzik)

Za tačnost priepisa jamči:
NADSTOJNIK PISARNE:
(F.Ban)

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1986., str. 362)

Br. 40

SPISAK ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 8. JULA 1942. UPUĆEN KOMANDI LOGORA STARA GRADIŠKA U KOME SE TRAŽE PODACI GDJE SE NALAZE 147 LICA DOPREMLJENIH U LOGOR

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
BANJA LUKA

Predmet: Jakupović Sejdo i drugi, podatci

Dne. 8. VII 1942.
Broj: 1440 sa – priloga
Riješitelj: I

ZAPOVIJEDNIKU SABIRNOG LOGORA
ST. GRADIŠKA

Drugom polovicom mjeseca lipnja naslovu je bilo popraćeno sa strane ove oblasti – Banja Luka – izvjestan broj osoba, među kojima su se nalazili i slijedeći.

Moli se žurno obavjestiti ovu Oblast da li se gornje osobe još nalaze kod naslova, odnosno gdje se sada nalaze.

Z.D.S.

(Potpis nečitak)

POPIS
osoba koje su evakuirane za vrijeme akcije i sprovedene u Banja Luku,
a sada se nalaze u Staroj Gradiški:

1.	Fazlić	Ibro	Kamičani
2.	Fazlić	Ethem	"
3.	Jakupović	Sejdo	"
4.	Jakupović	Jakup	"
5.	Jakupović	Atif	"
6.	Husić	Džiho	Kevljani
7.	Čolić	Mustafa	"
8.	Čirkin	Mahmut	"
9.	Jakupović	Smajl - Hasin	Kemičani
10.	Velić	Hašim	Kevljani
11.	Jakupović	Šećo	Kamičani
12.	Jakupović	Lativ - Dedin	Kevljani

13.	Jakupović	Muharem	Kevljani
14.	Osmanović	Omer	"
15.	Jakupović	Ahmet	"
16.	Džaferović	Alija	"
17.	Jakupović	Salih	"
18.	Pervanić	Husein	Kamičani
19.	Mujkanović	Husein	"
20.	Jakupović	Ibro - Ramin	Kevljani
21.	Jakupović	Karanfil	Kamičani
22.	Jakupović	Sulejman - Mehin	"
23.	Jakupović	Hajro	Kevljani
24.	Jakupović	Vejsil	"
25.	Jakupović	Osman - Hasanov	Kamičani
26.	Jakupović	Salih - Hasanov	"
27.	Modronja	Hasan	"
28.	Jakupović	Salih - Selimov	"
29.	Muratović	Bego	Kevljani
30.	Karabašić	Derviš	"
31.	Jakupović	Arif - Eminov	Kamičani
32.	Jakupović	Sulejman	"
33.	Hadžić	Mehmed	"
34.	Čolić	Huso	"
35.	Jakupović	Smail - Mehin	"
36.	Jakupović	Ramo	"
37.	Čolić		
38.	Jakupović	Šedif	"
39.	Karalić	Milutinj	Ivanjska
40.	Berić	Vaso	Lamovita
41.	Berić	Stojan	"
42.	Berić	Simeun	"
43.	Berić	Milivoj	"
44.	Lajić	Dušan	"
45.	Janjić	Nedeljko	"
46.	Malenčić	Kosta	"
47.	Rosić	Novak	Bistrica
48.	Zrnić	Nikola	Lamovita
49.	Dokić	Đuro	"
50.	Savić	Spasoja	Verići
51.	Radulj	Lazar	Bistrica
52.	Marić	Kosta	Omarska
53.	Stojaković	Jovan	"
54.	Radul	Ilija	Bistrica
55.	Dragonjić	Petar	Babići
56.	Berić	Jovan	Lamovita
57.	Ivković	Jovan	Tomašica
58.	Sekulić	Dušan - Radin	Omarska

59.	Sekulić	Nikola	"
60.	Petar	Zdelar	Petrov Gaj
61.	Đurđević	Dušan	Lamovita
62.	Aleksić	Aleksa	Babići
63.	Risto	Miladinović	Balte
64.	Mlađan	Mađar	Babići
65.	Kos	Janko	"
66.	Dukić	Ostoja	Omarska
67.	Bjelan	Sekulić	"
68.	Novak	Sekulić - Stojkin	"
69.	Mihajlo	Radulj	"
70.	Hašim	Jakupović	Kamičani
71.	Aga	Farić	"
72.	Rade	Gruban	Lamovita
73.	Jefto	Karalić	Ivanjska
74.	Vaso	Rubin	Lamovita
75.	Čolić	Husein	Kevljani
76.	Jakupović	Hasan - Hasin	Kamičani
77.	Jakupović	Dedo	"
78.	Jakupović	Derviš - Muharemov	Kevljani
79.	Jakupović	Derviš	Kamičani
80.	Jakupović	Jusuf - Smajin	"
81.	Softić	Husein	"
82.	Jakupović	Nezir	"
83.	Jakupović	Husein	"
84.	Ferhatović	Salko	Kevljani
85.	Velić	Kahro	Kamičani
86.	Marko	Sekulić	Omarska
87.	Dušan	Sekulić	"
88.	Simeun	Sekulić	"
89.	Ilija	Sekulić	"
90.	Radovan	Sekulić	"
91.	Ostoja	Sekulić	"
92.	Mitar	Sekulić	"
93.	Hajdić	Salih	Kozarac
94.	Hase	Grozdanić	Grozdanići
95.	Mihajlo	Zinkević	Balte Jaruge
96.	Mihajlo	Inđić	Orlovac
97.	Hamdija	Sušić	"
98.	Huska	Grabić	"
99.	Zaim	Zaimović	"
100.	Mujo	Radžić	"
101.	Stevo	Dobrovoljski	"
102.	Hasan	Sinanagić	Hrustići
103.	Hasan	Jasiga	Kamičani
104.	Ahmet	Ičić	Brđani

105.	Ibrahim	Đikić	Kamičani
106.	Huso	Šahbas	"
107.	Hasan	Šahbas	Kamičani
108.	Smajo	Šahbas	"
109.	Ibrahim	Islamčević	"
110.	Jasika	Mehmed	"
111.	Bego	Kešić	"
112.	Murat	Alić	"
113.	Obrad	Salić	Petrovgrad
114.	Jusuf	Jakupović	Kamičani
115.	Šerif	Jakupović	"
116.	Pero	Medarević	"
117.	Đuro	Grujić	Orlovci
118.	Milan	Lazić	Verići
119.	Rade	Lazić	Verići
120.	Đurađ	Lazić	"
121.	Stojko	Lazić	"
122.	Arsen	Lazić	"
123.	Simeun	Popović	"
124.	Mirko	Popović	"
125.	Obrad	Đurić	"
126.	Nikola	Đurić	"
127.	Jovan	Đidić	"
128.	Dragoljub	Milaković	Ivanjska
129.	Momčilo	Milaković	"
130.	Dušan	Milakovič	"
131.	Ratko	Milaković	"
132.	Jakob	Petrović	Bistrica
133.	Radomir	Subotić	Ivanjska
134.	Jovo	Radulj	Verići
135.	Milan	Radulj	"
136.	Dragan	Radulj	"
137.	Rade	Radulj	"
138.	Miloš	Gojić	"
139.	Mihajlo	Kukić	Bistrica
140.	Vid	Miladinović	"
141.	Ostoja	Bijelić	Verići
142.	Trivun	Lazić	"
143.	Aga	Jakupović	"
144.	Cvetko	Malenčić	Lamovita
145.	Stojko	Šukalo	Ivanjska
146.	Kosta	Rubin	Omarska
147.	Dragutin	Škundrić	Balte

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1986., str. 381-383)

Br. 41

DOPIS ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 14. JULA 1942. GODINE ZAPOVJEDNIŠTVU KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC DA SE UPUĆUJE 17 LICA U LOGOR

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST BANJA LUKA

Broj: T.49/42

Banja Luka, dne 14. srpnja 1942.
Predmet: Karabegović i drugi, -
upućenje u logor.

ZAPOVJEDNIŠTVU SABIRNOG LOGORA JASENOVAC

Upućuju se naslovu uz prilog uputnica i odluka za zbirni logor u Jasenovcu sliedeći:

1. Bajić Božo,
2. Bajić Mirjana,
3. Bukić Munira,
4. Bukić Osman,
5. Daničić Jovan,
6. Ekić Ismet,
7. Jaran Sulejman,
8. Karabegović Mubera,
9. Mlečnik Alojz,
10. Mlečnik Franc,
11. Mlečnik Silvio,
12. Mlečnik Viktor,
13. Novak Divjak,
14. Radonjić Savo,
15. Premru Viktor,
16. Tomić Ilija,
17. Vranješ Vaskrsije.

Za dom spremni !

Prilog: dopis U.N.S. ured I.

Upravitelj redarstva
(Dr. Gromes)

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1986., str. 386-387)

Br. 42

ZAHTJEV ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 17. JULA 1942. USTAŠKOJ NADZORNOJ SLUŽBI DA IH OBAVJESTI DA LI SE 29 NAVEDENIH LICA NALAZI JOŠ U KONCENTRACIONOM LOGORU JASENOVAC

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
U BANJOJ LUCI DNE 17. VII. 1942.

Broj: Taj. 1449/42

Predmet: Jakupović Sejdo i dr.
podatci.

**ZAPOVJEDNIŠTVU USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE URED I
U ZAGREBU**

Drugom polovicom mjeseca svibnja popraćeno je u sabirni logor Jasenovac, od strane ove oblasti izvjestan broj osoba, među kojima su se nalazili sljedeći:

1.	Jakupović	Sejdo
2.	Jakupović	Jakup
3.	Jakupović	Latif - Dedin
4.	Čolić	Husein
5.	Jakupović	Jusuf - Smain
6.	Softić	Husein
7.	Jakupović	Nezir
8.	Jakupović	Husein
9.	Jakupović	Ahmet
10.	Jakupović	Vejsil
11.	Jakupović	Osman - Hasanov
12.	Karabašić	Derviš
13.	Zdelar	Petar
14.	Grozdanić	Hase
15.	Zinkević	Mihajlo
16.	Inđić	Mihajlo
17.	Zaimović	Zaim
18.	Ičić	Ahmet
19.	Đikić	Ibrahim
20.	Šahbas	Hasan
21.	Kešić	Bego
22.	Grujić	Đuro
23.	Popović	Simeun
24.	Džidić	Jovan
25.	Radulj	Mihajlo
26.	Jakupović	Hašim
27.	Jakupović	Aga
28.	Farić	Aga
29.	Karalić	Jevto

Moli se naslov da žurno obavjesti ovu oblast, da li se prednje osobe još nalaze u zbirnome logoru Jasenovac, odnosno gdje se sada nalaze.

ZA DOM SPREMAN !

Redarstveni upravitelj
- Dr. Ivo Gromes -

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1986., str. 387-388)

Broj 14

OBAVJEŠTENJE USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE ZAGREB OD 5. SEPTEMBRA 1942. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI BANJA LUKA DA SE RIFAT PEČENICA NE MOŽE PUSTITI IZ KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA
URED I.

Broj: 25116-lib-5-42

Predmet: RIFAT PEČENICA,
odpust iz logora. – Zagreb, dne 5. IX. 1942.

**ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
BANJA LUKA**

NURA PEČENICA, iz Banja Luke, Bukićeva ul. zamolila je da se pusti na slobodu njezin sin RIFAT PEČENICA.

Spomenuti RIFAT PEČENICA, upućen je u logor Jasenovac, odlukom ovog ureda od 24.VII.1942. broj 13682/42 na vrieme od 3 godine t.j. od 26.X.1941. g. do 26.X.1944. godine, radi komunizma pa se uslied toga molbi ne može udovoljti, o čem neka Naslov obaviesti moliteljicu.

ZA DOM SPREMNI !

UPRAVITELJ: UZ.
Šaban v.r.

Broj, predmet i nadnevak isti.

**ZAŠTITNO REDARSTVO ZA GRAD BANJA LUKU
I VELIKU ŽUPU SANA I LUKA
BANJA LUKA**

Na znanje !

ZA DOM SPREMNI !

Za točnost priepisa jamči
NADSTOJNIK; uz.

UPRAVITELJ: uz.
Šaban v.r.

B. Luka, 18. XI. 42.
Prepisala:
Babić

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 439)

Br. 25

IZVJEŠTAJ ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 11. SEPTEMBRA 1942. UREDU OPUNOMOĆENOG MINISTRA NDH O BJEKSTVU DVIJE LOGORAŠICE IZ LOGORA STARA GRADIŠKA[7]

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST BANJA LUKA

Područje – Kotarevi
Banja Luka, Prijedor, Sanski most, Ključ, Kotorišće.

Broj: T. 2148/42. -

Banja Luka, 11. rujna 1942. –

Predmet: Najbach Edita i druga židovka
bjekstvo iz logora. –

**UREDU OPUNOMOĆENOG MINISTRA N.D.H.
BANJA LUKA**

Dana 31. VIII. T. g. saznala je ova oblast da su dvije židovke pobjegle iz logora Jablanca, kod S. Gradiške i da se nalaze u Bos. Gradiški u kući Mine Redžepović.

Brzoglasom je zamoljena kotarska oblast u Bos. Gradiški, da se iste židovke smjesta uhite, pa je primljen odgovor da je jedna uhićena i to: Edita Najbach, magistar farmacije rođ. 1913. g. u Bjeljini, zavičajna u Banja Luci neudata, vjere mojsijeve, kćerka Hube i Herte, a druga i to: Regina Rozner domaćica, žena Izidora rođ. 1897. u Dolna-Vatra (Rumunija) kćerka Arona i Salome, da je otputovala navodno za Banja Luku.

Obje židovke prije odpreme u zbirni logor S. Gradiška živjele su u B. Luci.

Iz B. Gradiške dopremljena je Edita Najbach u B. Luku ovoj oblasti koja je dala zapisničku izjavu da su ona i Regina Rozner pobjegle 29. VIII. t. g. iz Jablanca gdje se nalaze židovke u logoru i da su koristile priliku uslijed slabe straže te pješice stigle u Staru Gradišku i odatle poslale poruku trgovcu Jakovu Elijan u Bos. Gradišku koji im je poslao po jednom čovjeku 400 Kuna. –

Odbjegle židovke su se prevezle preko Save u B. Gradišku gdje su kod Mine Redžepović prenoćile jednu noć.

Sutredan t.j. 31. VIII. t. g. židovke su se u kući Redžepović interesirale kako bi mogle otputovati u Banja Luku, pa im je Mina Redžepović kao i susjedi kuće Redžepović izjavila da one mogu lako odputovati u Banju Luku u zaru (muslimanska ženska nošnja) da će im ona pribaviti propustnice i da osobne iskaznice ne trebaju, jer muslimanke pod zarom slobodno putuju i nitko ih ne pregledava t.j. tko se pod zarom nalazi.

[7] *U bjekstvu logorašica su pomogle bošnjačke familije Redžepović, Mujezinović i Medahodžić čiji su članovi imali velike posljedice (stradanja).*

Edita Najbach izjavljuje dalje da je zaista Redžepović toga jutra oko 10 sati doniela dvije propustnice te jednu uručila njoj a drugu Roznerici. I Roznerica je toga dana sa samovozom odputovala u B. Luku pod zarom a ona je ostala i dalje u B. Gradiški, dok je redarstvo nije uhvatilo.

U Banja Luci pronađena je dana 2. IX. T. g. i uhićena Regina Rozner u privatnom stanu Vasvije Mujezinović, udove iza kadije u ulici Kralja Krešimira kbr. – 10. koja je dala zapisničku izjavu kao i Edita Najbach na ime Zumra Bišćević, a Regina Rozner na ime Mina Habišić i da je kod ovog vađenja Mini Redžepović pomagala Tifa Medahodžić i to na taj način da je Medahodžić otišla u dom Narodnog zdravlja gdje je izvadila potvrdu na ime Mine Habišić i kod Kotarske oblasti izvadila propustnicu na to ime, a Redžepović je izvadila kod Kotarske oblasti propustnicu na ime Zumra Bišćević.

Razkužitelj Doma narodnog zdravlja u B. Gradiški Josip Biladžić izjavio je, da on muslimanke pregledava pokrivene, a Markan Mostačić, činovnik Kotarske oblasti, izjavio je, da je zaista propustnice na napred navedena imena potpisao, ali da nije sumnjao da će one biti zloupotrebite.

Što se tiče Vasvije Mujezinović kod koje je Regina Rozner dvije noći prespavala protiv iste je po zakonu postupljeno, a što se tiče izdanja potvrde po Domu narodnog zdravlja i izdavanja propustnica u Bos. Gradiški, vidi se da je to rađeno bez dovoljno opreza obzirom na to što su se propustnice morale izdati tek na temelju osobne iskaznice koju svaka građanska osoba mora da ima.

Gornje je čast izvjestiti radi znanja savezno sa odobrenjem naslova broj: T. 1023/42. – od 5. rujna t. g.

Imenovane su predane 6. IX. t. g. u zbirni logor St. Gradiška.

Za dom spremni !

Prilog dva

Upravitelj redarstva

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd, 1986; str. 447-448)

Br. 29

OBAVJEŠTENJE ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI SLAVONSKI BROD OD 28. SEPTEMBRA 1942. VELIKOJ ŽUPI POSAVJE O UPUĆIVANJU TRIDESET ŠEST LICA U KONCENTRACIONI LOGOR JASENOVAC I SEDAMNEST LICA U LOGOR STARA GRADIŠKA

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
U BRODU N.S.

Brod n.S., 28. IX. 1942.

Područje – Kotarevi: Brod n/S, Županja
Derventa, Brčko, Gradačac, Bijeljina –
Ispostave: Bos. Brod (kotar Derventa),
Bos. Šamac (kotar Brčko),
Odžak (kotar Gradačac)

Br. Taj. 3958-1942

Predmet: Božićković Jula i dr.,
komunisti iz brčkoga,
prepraćenje u sabirni logor.

VELIKOJ ŽUPI "POSAVJE"
BROD NA SAVI

Savezno sa tamošnjim dopisom br. Taj. 2259-42. od 13. VII. 1942. kao i požurnice br.taj. 3344-42-od 25. IX. 42. u gornjem predmetu izvješćuje se, da je ova Redarstvena oblast uputila Zapovjedničtvu sabirnog logora Jasenovac i Zapovjedničtvu sabirnoga logora St. Gradiška na dan 2. III. 42. pod br. Prs. 466-42. slijedeće osobe:

Sabirnom logoru Jasenovac:

1. Klebić Fehim
2. Buđen Momir
3. Mušević Zaim
4. Azapagić Mustafa
5. Đebo Samil
6. Glinac Mustafa
7. Ramić Azis
8. Mehmedović Bego
9. Zukanović Salih
10. Hodžić Mehmedalija
11. Sejdinović Muhidin
12. Piskavica Refik
13. Alikadić Fadil
14. Fočaković Ibrahim
15. Džinić Mustafa
16. Čehić Osman
17. Safet Glinac
18. Fočaković Ahmed
19. Šerifović Hamdija
20. Jerković Halil
21. Šehović Šaćir
22. Šehović Hamdija
23. Mušanović Hasim
24. Buđen Dušan

25. Đokanović Milorad
26. Vasić Cvjetan
27. Bašić Janko
28. Cvitković Milan
29. Krstić Miomir
30. Cvijanović Darko
31. Božičković Borislav
32. Bekić Radož
33. Sido Stevo
34. Becker Heinrich
35. Gondić Karlo
36. Jelešević Ilija

Sabirnom logoru St. Gradiška:

1. Jančikić Milka
2. Božičković Angelina
3. Vočkić Jelena
4. Brkić Milica
5. Begović Tamara
6. Ajanović Džemila
7. Stakić Anka
8. Kostić Jula
9. Mileusnić Nada
10. Medunić Mariola
11. Majstorović Dobrila
12. Buđen Jelenka
13. Ristić Mara
14. Božičković Jula
15. Hadžić Radmila
16. Alberini Katica
17. Marvin Štefica

Sve gore navedene osobe upućene su u sabirni logor prema odredbi Ustaške nadzorne službe ured I. u Zagrebu od 26. II. 42. br. 3337-42-F.

Za Aganović Hasana, pekara i Petra Marijana, đaka, ova Redarstvena oblast nije mogla dobiti nikakovih podataka, o njihovom boravištu. Trebinčević Smajo, ličilac, pušten je iz zatvora nakon što je svestrano provedenom istragom utvrđeno da je nedužan. Suljagić Alija, koji je kao domobran bio u vezi sa Vodušek Jakovom, satnikom i drugovima, nalazi se i sada pritvoren kod Kotarske oblasti u Brčkom, te je za njega ova Redarstvena oblast dala nalog Kotarskoj oblasti u Brčkom da napravi prijedlog za sabirni logor.

Gornji izvještaj šalje se Naslovu s molbom na daljnji postupak.

ZA DOM SPREMAN !

Upravitelj župskog redarstva:
M.P. Dr. Vladimir Vinek

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 484-485)

Br. 15

OBAVJEŠTENJE USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE ZAGREB OD 3. OKTOBRA 1942. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI BANJA LUKA DA SE FAHRET SILAJDŽIĆ VIŠE NE NALAZI U KONCENTRACIONOM LOGORU JASENOVAC JER JE UPUĆEN NA RAD U NJEMAČKU

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA
URED I.

Broj 44738-IIb-6-42

Zagreb, dne 3. X. 1942.

Predmet: SILAJDŽIĆ FAHRET,
odpust iz logora.

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
BANJA LUKA

Omer Silajdžić iz Banja Luke, ponovno je zamolio putem Županstva pri Poglavniku, da se odpusti iz sabirnog logora njegov sin FAHRET SILAJDŽIĆ, a drugom molbom je gore navedeni zamolio, da mu se dozvoli posjetiti u sabirni logor svog sina FAHRETA SILAJDŽIĆA.

Odlukom ovog ureda od 13. V. 1942. broj 20785/42 upućen je Fahret Silajdžić na prisilni boravak u sabirni logor u Jasenovac na vrieme od tri godine tj. od 8. IV. 1942. do 8. IV. 1945. jer je nepoćudan i pogibeljan po javni red i sigurnost, budući je vršio komunističku promičbu.

Uslied toga i jer je pomenuti upućen na rad u Njemačku, ne može se molbi udovoljiti, da se otpusti iz sabirnog logora njegov sin FAHRET SILAJDŽIĆ, niti da ga posjeti u sabirnom logoru, jer se njegov sin ne nalazi u sabirnom logoru u Jasenovcu, o čem neka naslov obaviesti molitelja.

ZA DOM SPREMNI !

UPRAVITELJ:
(Paver)

M.P.

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 491)

Broj 16

OBAVJEŠTENJE ZAŠTITNOG REDARSTVA ZA SARAJEVO OD 10. OKTOBRA 1942. DRŽAVNOJ BOLNICI SARAJEVO DA JE FANICA AŽMAN UPUĆENA U LOGOR STARA GRADIŠKA

USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA
ZAŠTITNO REDARSTVO ZA GRAD SARAJEVO
I VELIKU ŽUPU VRHBOSNA

Broj: 3321/42 Sarajevo, dne 10. listopada 1942.

Predmet: Ažman Fanica,
podatci.

DRŽAVNOJ BOLNICI
S A R A J E V O

Savezno sa vašim dopisom broj: 8876/42 od 8. listopada tg. priobćuje vam se, da je Fanica Ažman, uhićena dne 27. srpnja tg. radi održavanja veze sa komunistima, te omogućavanja biega iz bolnice na liečenju nalazećim se komunistima.[8]

Kao pogibeljna po javni red i sigurnost odlukom Ustaške nadzorne službe – Ured I u Zagrebu broj: 48670/42-54. od 30. srpnja tg. prepraćena je dne 7. kolovoza tg. u sabirni logor u St. Gradiški na vrieme od 1 (jedne) godine dana.

Za Dom – Spremni !

Upravitelj: u. z.
(Zl. Ševor)

M.P.

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 499)

[8] *Državna bolnica u Sarajevu obaviještena je da su iz istih razloga u logor Jasenovac upućeni: Meho Hačimić, Đorđe Zirojević, Maksim Zirojević, Josip Čupić, Đorđe Javorac, Marko Ergovac, Nikola Aleksić, Zaim Topčić, Huso Hačimić, dr. Nedeljko Zec i Mustafa Sejdić (Arhiv VII, a. NDH, k 185, reg. br. 6/2-11-16).*

Broj 17

NALOG ZAŠTITNOG REDARSTVA ZA BANJA LUKU OD 13. OKTOBRA 1942. ZAPOVJEDNIŠTVU LOGORA STARA GRADIŠKA DA SE 19 LICA UPUĆUJE U LOGOR

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ZAŠTITNO REDARSTVO ZA GRAD BANJA LUKU
I VELIKU ŽUPU SANA I LUKA

Broj:

Banja Luka, 13. listopada 1942.

Predmet: Mujagić Remzo i dr.
prepraćenje u logor. –

ZAPOVIEDNIČTVU SABIRNIH LOGORA
STARA GRADIŠKA

Savezno sa brzojavnim nalogom U.N.S. Ured I. od 31. VII. 1942. godine prepraćuju se Naslovu sliedeći uhićenici:

1. Mujagić Remzo
2. Ritan Ljuboje
3. Maletić Arso
4. Milaković Trifun
5. Kaus Marija
6. Tadić Fehim
7. Bajrić Mašo
8. Bajrić Murat
9. Bajrić Salko
10. Beben Anka
11. Ivan Čepin
12. Dušan Čiverica
13. Milan Stevan
14. Sretko Marin
15. Janja Selak
16. Mara Bašić
17. Mara Gnjatović
18. Sava Gnjatović
19. Stana Macura

Molimo potvrditi priem !

ZA DOM SPREMNI !

ZAMJ. UPRAVITELJA:
Božidar Viljetić

Za točnost priepisa jamči
NADSTOJNIK u.z.
(Šetka)

Banja Luka, 21. XI. 1942.

Prepisala:
Babić

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 504)

Br. 18

NALOG ZAŠTITNOG REDARSTVA ZA BANJA LUKU OD 16. OKTOBRA 1942. ZAPOVJEDNIŠTVU LOGORA STARA GRADIŠKA DA SE 22 LICA UPUĆUJU U LOGOR

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ZAŠTITNO REDARSTVO ZA GRAD BANJA LUKU
I VELIKU ŽUPU SANA I LUKA

Priepis

Predmet: Baručija Ibrahim,
upućenje u logor. –

Banja Luka, dne 16. listopada 1942.

ZAPOVJEDNIČTVU SABIRNOG LOGORA
Stara Gradiška

Prema odluci Ustaške Nadzorne Službe Ured I. broj: 69911-42-6 od 29. rujna prepraćuju se sliedeći uhićenici:

1. Baručija Ibrahim, 2. Stupar Bosiljka, 3. Tubić Čedo, 4. Ekić Ahmet, 5. Čekrlija Ljubiša, 6. Stanković Đorđe, 7. Halim Halimić, 8. Đuzel Kemal. –

Prema odluci Ustaške Nadzorne Službe Ured I. broj: 72560/42-6 od 7. listopada 1942. prepraćuju se:

1. Šuput Nevenka, 2. Momić Milan, 3. Topić Ana, 4. Jokić Rajko, 5. Šajn Drago.–

Prema odluci Ustaške Nadzorne Službe Ured I. brtoj: 69912/42-9 od 29. listopada 1942. prepraćuju se sliedeći:

1. Babić Dragica, 2. Đermanović Mara, 3. Tukerić Ljubica, 4. Dr. Suzana Čanji, 5. Bjelajac Koviljka, 6. Koščica Ružica, 7. Tankosić Ružica, 8. Kapor Bosa. –

Bez odluke se prepraćuje kao partizanka Filipović Milka.

Umoljava se priem potvrditi. –

ZA DOM SPREMNI !

ZAMJENIK UPRAVITELJA:
Božidar Viljetić, v.r.

Za točan priepis jamči:
NADSTOJNIK PISARNE:
(F-BAN)

M.P.

Prepisala:
(N. Perlić)

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 505)

Br. 24

DOPIS DRŽAVNE BOLNICE U SARAJEVU SA IMENIMA LICA ODVEDENIH U KONCENTRACIONE LOGORE OD 20. OKTOBRA 1942. GODINE.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
DRŽAVNA BOLNICA

Broj: Taj. 344/42

20. listopad 1942. g.
SARAJEVO

Predmet: Službenici odvedeni u sabirne logore-
Sametnuće stegovnog postupka[9]

STEGOVNOM POVJERENSTVU
Kod Velike župe Vrhbosna
SARAJEVO

U smislu § 209 i § 210 Zakona o činovnicima, moli se za zametnuće stegovnog postupka protiv službenika Državne bolnice u Sarajevu.

Koji su prema priloženim podatcima Ustaške nadzorne službe prepraćeni u sabirne logore i to:

1) Dr. Nedeljko Zec, 43. god. star, Asistent V. odjela, činovnik VIII.čin.raz.
2) Fanica Ažman, 33. god. stara, bolno-obskrbni odjel, činovnik XIII.čin.raz.
3) Zaim Topčić, 22. god. star, osobni izvjestitelj, čin.vježbenik XI.čin.raz.
4) Đorđe Zirojević, 29. god. star, osobni odsjek, čin.vježbenik XII.čin.raz.
5) Josip Čupić, 47. god. star, bolničar – nadzornik V. odjela, dočinovnik III-1 razreda.
6) Đorđe Javorac, 47. god. star, bolničar V. odjela, dočinovnik III-2 razreda.
7) Marko Ergerac, 51. god. star, vrtlar, dočinovnik III-1 razreda.
8) Huso Hačimić, 29. god. star, stražar, podvornik II razreda.
9) Meho Hačimić, 41. god. star, vratar, podvornik II razreda.
10 Nikola Aleksić, 27. god.star, bolničar V. odjela, podvornik II. Razreda.
11) Mustafa Sejdić, 38. god. star, bolničar V. odjela, dnevničar.
12) Maksim Zirojević, 32. god. star, kravar, dnevničar.

Predhodno kratko izvidjanje u smislu § 207 zakona o činovnicima uprava bolnice nije mogla provesti, jer su službenici odvedeni po organima ustaškog nadzornog redarstva bez obaviesti uprave bolnice i bez naknadne obaviesti o dokazima njihove krivice. Prilaže se prepis izvješća bolnice, dostavljenog ministarstvu zdravstva, iz kojeg se uglavnom vidi samo tok dogadjaja, dok dokazi o krivicama imenovacnih službenika bolnici nisu poznati.

---

[9] *Logoraš Zaim Topčić, između ostalog, piše: "Treća velika grupa sarajevskih antifašista, njih oko 270, otpremljena je u Jasenovac početkom jula 1942. godine. U povećoj kompoziciji voza, sa zakovanim stočnim vagonima, među ovima je bila i grupa pokreta otpora iz Opšte državne bolnice u Sarajevu, 32-35 muškaraca i žena, zdravstvenih radnika i službenika uprave bolnice. Tu je bio čuveni psihijatar, doktor Nedo Zec, koji je kasnije odmah po oslobođenju zemlje, bio prvi ministar zdravlja Bosne i Hercegovine. U ovoj grupi nalazio se i pisac ovog zapisa.*

Savezno propisu pod II. Točka 5. okružnice predsjedništva vlade broj 30755 od 23. rujna 1942. – koja se u prepisu prilaže – stegovni postupak je potreban i radi konačnog rješenja o službeničkim odnosima i prava na beriva imenovanih službenika, koji se – savezno naredbi Predsjedništva vlade broj 25624 od 18. kolovoza 1942., a koja se takodjer u priepisu prilaže – sve do tog rješenja smatraju da su pod suspenzijom i primat će polovinu djelatnih beriva.-

ZA DOM SPREMNI !

Upravitelj bolnice:
Dr. Stopa, v.r.

("Sarajevo u revoluciji", tom 2., Sarajevo, 1977., str. 675)

Br. 26

IZVOD IZ ZAHTJEVA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I SIGURNOST OD 12. NOVEMBRA 1942. GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA PROSVJETU DA SE PRONAĐU LICA KOJA SU RASTURALA PISMO-SASLUŠANJE FATIME BRKIĆ O NJENOM ZLOSTAVLJANJU U KONCENTRACIONOM LOGORU STARA GRADIŠKA

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA – MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST

Broj: Prs. 13795-I-C-1942.

Zagreb, dne 12. studenog 1942.

Predmet: Letci "Srpskog narodnog odbora" za Bosnu i Hercegovinu dostava. –

MINISTARSTVU NARODNE PROSVJETE
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA PROSVJETU
na ruke Dra. G. Bjelobradića
ZAGREB

Kotarska ispostava Donji Vakuf dostavila je ovom Gl. Ravnateljstvu pod Taj. Br. 430/42 sliedeće izviešće:

"Danas je podnio prijavu ovoj ispostavi Hadžimahmutović Mulo, bilježnik općine Donji Vakuf, da je preko pošte u Donjem Vakufu danas dobio pismo predato u Sarajevu i dana 24.

X. o. g. u kome su zavoju bila dva pisma i to jedno pod naslovom: "Jedna Tužna i Krvava Godišnjica" potpisana po "Srpskom narodnom odboru za Bosnu i Hercegovinu" a drugo je pismo preslušanje Fatime Brkić iz Mostara..."[10]

ZA DOM SPREMNI

NADSTOJNIK OBĆEG ODSJEKA
(Dr. Vučić)

M.P.

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd, 1986; str. 516-517)

[10]*Pismo pod naslovom „Jedna tužna i krvava godišnjica" je izostavljeno a saslušanje Fatime Brkić u izvodu glasi:*
"Za vrijeme istrage koja je trajala za cielo vrieme mog boravka u Sarajevu, bila sam podvrgnuta dva puta batinjanju. Bili su me trojica sa drvenim štapovima i silom su mi mećali kašiku soli da progutam, sve za to da bi me primorali da priznam izložene optužbe protiv mene sa kojim me je teretio Sarić. Ja nijesam nikad ništa priznala. Poslije su me otpremili u Staru Gradišku u Koncentracioni logor. To je bilo 10. maja 1942. g. Metnuli su me u žensko odjeljenje. U ovom Koncentracionom logoru nisu me stvarno mećali na muke (podvrgli mučenju), međutim postupanje koje mi je dolazilo redovno bijaše najgore kao i za sve ostalo.
Svi bijasmo uviek maltetirani i hrana koja se nije mogla jesti. U ovom Koncentracionom logoru obolili su svi od svih mogućih bolesti. Tifus, dezinterija, difterija, tuberkoloza i druge zarazne bolesti. Smrtnost je zaprepašćujuća svakim danom umire 20 do 30 osoba. Jevreji su osigurani da kopaju jame, gdje se sahranjuju lješevi. Svi Jevreji bivaju zamjenjivani svaka dva do tri mjeseca sa drugim nesretnicima, a njih ubijaju. Budu ubijeni sa udarcima sjekira ili štapovima jer municija je suviše skupa. Mnogi budu odpremljeni u Krivo Đakovo, mjesto gdje postoji visoka peć za fabrikaciju crieva i živi bacani unutra i tako spaljivani.
Većina dodijeljenih ljudi za ovaj posao su iz Mostara: Bevanda Jozo, star 26. god. Cazdić Nikola, pisar kod advokata Kordića, star 30 god. iz Mostara, Buntić Šimun, sudski pripravnik kod advokata Božića Božidara, star 42 godine iz Mostara, Miloš Ljubo, ustaški poručnik, star 24. g. iz Ljubuškog.
Oko 6 ili 7og u mjesecu septembru bila sam pozvana da sliedim poručnika Vrbana Antu porijeklom iz Like, koji me je poveo na ustašku komandu, koja se nalazi iza zidnog bedema Koncentaricionom logoru. Ova komanda me pozivlje da ispričam sve činjenice kod kojih sam ja bila glavna ličnost. Pričala sam im što sam znala, ali oni nezadovoljni mojim izjavama počeli su me udarati sa štapovima. Matković je slomio debeli štap o moje tijelo. Nezadovoljan donio je redar drugi štap. Udarali su me pesnicama, šamarima i kožnim kajišom. Turali su mi svom snagom moje čarape i tukli su me tri puta od 16 do 19.30 sati, posle su me odveli u ćeliju. Poslije dva dana došao je kod mene neki Gazdić Nikola sa namjerom, da se uvjeri u svoje dobre namjere. Poveo me je malo u dvorište i rekao da će me zaštiti ako pristanem na ono što je on zahtijevao. Njega su interesovala imena osoba koja su bila protivna njihovim idejama; uzgred moram reći da patos i zidovi moje ćelije gdje su me metnuli bili su poprskani krvlju. Bijaše jedna ćelija tako zvana mrtva ćelija, koja je bila uvijek u funkciji. Ja sam očekivala iz sata u sat da budem gotova i željela da svršim sa svojim životom, pošto su muke postajale sve češće. Namjeravala sam počiniti samoubijstvo, ali zato nisam imala prilike. Međutim ustaše su imale podijeljene namjere, a svrha im je da spolno iskoriste. Držanje ustaških pojedinaca u mojim očima bijaše dobro, kad su me posjećivali u moju ćeliju. Svaki od njih tražio je, da mu se podam i me polno iskoristi (svaki zasebno). Ante Vrban kada me je odpratio u ćeliju posle batinjanja htio me je silovati i ako sam bila napola mrtva. Ne znam kako sam smogla snagu da se oduprem, ma kako mu drago bilo on nije mogao zadovoljiti svoje prohtjeve."

Br. 19

ZAHTJEV ZAPOVJEDNIŠTVA LOGORA STARA GRADIŠKA OD 28. NOVEMBRA 1942. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI BANJA LUKA DA SE POŠALJU ODLUKE ZA 14 LICA UPUĆENIH U LOGOR

ZAPOVIEDNIČTVO SABIRNOG LOGORA
STARA GRADIŠKA

Br. 6023/42

St. Gradiška, 28. XI. 1942.

ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI
BANJA LUKA

U ovom logoru nalaze se niže navedene osobe, koje je uputila u logor ova Župska redarstvena oblast i to:

1) Filanović Antun, rođ. 9.6.1909; uhićen 28.8.1942. agronom iz Priedora.
2) Midžić Ziad, rođen 25.8.1925; uhićen 10.7.1942. u Priedoru.
3) Midžić Muharem, rođen 1888; uhićen 10.7.1942. u Priedoru.
4) Džafić Mustafa, rođen 1904; uhićen 28.8.1942. u Priedoru.
5) Džafić Osman, rođen 25.6.1914; uhićen 28.8.1942.
6) Bajrić Maše, rođen 1897; uhićen 26.6.1942.
7) Bajrić Murat, rođen 1920; uhićen 26.6.1942.
8) Bajrić Salko, rođen 1924; uhićen 26.6.1942.
9) Tadžić Fehim, rođen 2.4.1901; uhićen 29.6.1942.
10) Mujagić Remzo, rođ. 15.5.1919; uhićen 20.6.1942.
11) Čepin Ivan, rođ. 22.1.1885; uhićen 20.6.1942. u Ljubiji.
12) Sulentić Hrvoje, rođen 25.6.1914; uhićen 12.8.1942. u Bos. Novom.
13) Sladeček Miroslav, rođen 3.5.1922; uhićen 30.7.1942.
14) Džuzel Kemal, rođen 3.6.1921; uhićen 23.8.1942.

Budući da za njih nismo dobili odluke Ustaške nadzorne službe, Ured I., molimo da nam se odluke o zatočenju dostave u roku od 7 dana, odnosno da nam se javi može li se koja od osoba gore spomenutih pustiti na slobodu.

U slučaju da u roku od 7 dana ne dobijemo odluke niti kakvog odgovora, prepratit ćemo spomenute osobe Naslovu, jer u logoru ne smije biti zatočena nijedna osoba, koja nema propisane odluke o zatočenju.

ZA DOM SPREMNI !

M.P.

Zapovednik upravnog odjela
Ustaški poručnik:
(Potpis nečitak)

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 531)

Br. 43

ZAHTJEV ZAPOVJEDNIŠTVA LOGORA STARA GRADIŠKA OD 28. NOVEMBRA 1942. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI BANJA LUKA DA SE POŠALJE ODLUKA ZA 8 LICA UPUĆENIH U LOGOR

ZAPOVJEDNIŠTVO SABIRNOG LOGORA
STARA GRADIŠKA ST.
BR. 6023/42

Gradiška, 28. XI 1942.

ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI,
BANJA LUKA

Župska redarstvena oblast u Banjoj Luci uhitila je i u ovaj logor poslala:

1. Velić Aliju	rođenog 1908. Isti je uhićen dana 17. VIII. 1942. u Sanskom Mostu, izjavljuje da mu razlog uhićenja nije poznat.
2. Velić Mumina	rođenog 1926, uhićen istog dana kao i pod 1. i izjavljuje isto.
3. Krupić Hajdar	rođenog 1896, ime oca Omer, uhićen je 17. VIII. 1942. Razlog se ne zna.
4. Burnić Šaban	rođenog 1923. Ostalo kao pod 3.
5. Burnić Jusuf	rođenog 1924. Ostalo kao pod 3.
6. Velić Sulejman	rođenog 1924. Ostalo kao pod 3.
7. Šljivar Meho	rođenog 1892. Uhićen 18. VIII. 1942. izjavljuje da ga je uhitila njemačka vojska i da je kao domobran bio zarobljen od partizana.
8. Rizvanović Mumin	rođenog 1907. Izjavljuje da ga je uhitila njemačka vojska.

Budući da ni za jednog od gore navedenih nismo dobili odluku Ustaške Nadzorne Službe, Ured I, molimo da nam se odluke o zatočenju dostave u roku od 7 dana, ili da nam se javi mogu li se navedeni i koji od njih pustiti na slobodu.

U slučaju da u roku od 7 dana ne dobijemo odluke niti ikakvog odgovora, propratit ćemo gornje osobe naslovu, jer u logoru ne smije biti zatošena nijedna osoba, koja nema propisne odluke o zatočenju.

ZA DOM SPREMNI !

M.P.

Zapoviednik upravnog odjela
Ustaški poručnik:
(Popis nečitak)

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1986., str. 529-530)

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
Župska redarstvena oblast
U Banjoj Luci

Dne 2. XII 1942.
Broj T3216, sa 0 priloga
Riješitelj: I

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1986., str. 529-530)

Br. 20

ZAHTJEV ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 13. DECEMBRA 1942. ZAŠTITNOM REDARSTVU ZA BANJU LUKU DA SE DOSTAVE ODLUKE ZA 25 LICA KOJA SU UPUĆENA U LOGOR STARA GRADIŠKA

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
BANJA LUKA

Broj T. 3217/42

Banja Luka, 13. prosinca 1942.

Predmet: Filanović Anto i drug.
zatočenje u logoru.

ZAŠTITNOM REDARSTVU ZA VELIKU ŽUPU SANA I LUKU
I GRAD BANJA LUKU
BANJA LUKA

Ova redarstvena oblast primila je 2. prosinca dopis Zapovjedničtva sabirnih logora Stara Gradiška sliedećeg sadržaja:

"U ovom logoru nalaze se niže navedene osobe, koje je uputila u logor ova župska redarstvena oblast i to:

1) Filanović Antun, rođ. 9.6.1909; uhićen 28.8.1942. agronom iz Priedora.
2) Midžić Ziad, rođen 25.8.1925; uhićen 10.7.1942. u Priedoru.
3) Midžić Muharem, rođen 1888; uhićen 10.7.1942. u Priedoru.
4) Džafić Mustafa, rođen 1904; uhićen 28.8.1942. u Priedoru.
5) Džafić Osman, rođen 25.6.1914; uhićen 28.8.1942.
6) Bajrić Maše, rođen 1897; uhićen 26.6.1942.
7) Bajrić Murat, rođen 1920; uhićen 26.6.1942.
8) Bajrić Salko, rođen 1924; uhićen 26.6.1942.
9) Tadžić Fehim, rođen 2.4.1901; uhićen 29.6.1942.

10) Mujagić Remzo, rođ. 15.5.1919; uhićen 20.6.1942.
11) Čepin Ivan, rođ. 22.1.1885; uhićen 20.6.1942.
12) Sulentić Hrvoje, rođen 25.6.1914; uhićen 12.8.1942.
13) Sladeček Miroslav, rođen 3.5.1922; uhićen 30.7.1942.
14) Džuzel Kemal, rođen 3.6.1921; uhićen 23.8.1942.

Od tamošnjeg Ustaškog redarstva bili su uhićeni i u logor poslani:
1) Švak Vaclav, rođ. 10.5.1908; uhićen 10.11.1941. u Novoj Topoli
2) Švab Johan, rođ. 29.4.1912; uhićen 10.11.1941. u Novoj Topoli
3) Leslić Ahmed, rođ 8.8.1888; uhićen 11.X.1941. u Novoj Topoli.
Sva trojica navode razlog uhićenja: denuncije.

Budući da za njih nismo dobili odluke Ustaške nadzorne službe Ured I., molimo da nam se odluke o zatočenju dostave u roku od 7 dana, ili pak da nam se javi mogu li se spomenuti pustiti na slobodu.

U slučaju da u roku od 7 dana ne dobijemo odluke niti ikakvog odgovora prepratit ćemo Naslovu, jer u logoru ne smije biti nijedna osoba, koja nema propisne odluke o zatočenju.

Isto tako primljeno od Zapovjedničtva Sabirnog logora Stara Gradiška dopis od 28. XI. 1942. sliedećeg sadržaja:

Županska redarstvena oblast u Banjaluci uhitila je i u ovaj logor poslala:
1) Velić Aliju, rođ. 1908. Isti je uhićen dana 17. VIII. 1942. u Sanskom Mostu, izjavljuje da mu razog uhićenja nije poznat.
2) Velić Mumina, rođ. 1926. uhićen istog dana kao i pod 1) i izjavljuje isto.
3) Krupić Hajder, rođ. 1896. ime oca Omer. Uhićen je 17. VIII. 1942. Razlog ne zna.
4) Burnić Šaban, rođ. 1923. Ostalo kao pod 3)
5) Burnić Jusuf, rođ. 1924. Ostalo kao pod 3)
6) Velić Sulejman, rođ. 1924. Ostalo kao pod 3)
7) Šljivar Meho, rođenog 1892. Uhićen 18. VIII. 1924. Izjavljuje da ga je uhitila njemačka vojska i da je kao domobran bio zarobljen od partizana.
8) Rizvić Mumin, rođenog 1907. Izjavljuje, da ga je uhitila njemačka vojska.

Budući da ni za jednog od gore navedenih nismo dobili odluku Ustaške Nadzorne Službe Ured I. molimo da nam se odluka o zatočenju dostavi u roku od 7 dana, ili da nam se javi mogu li se navedeni i koji od njih pustiti na slobodu.

U slučaju da u roku od 7 dana ne dobijemo odluke niti ikakvog odgovora, prepratit ćemo gornje osobe Naslovu, jer u logoru ne smije biti zatočena nijedna osoba, koja nema propisne odluke o zatočenju."

Umoljava se naslov da izvoli žurno dostaviti ovoj oblasti podatke o svim gore imenovanim osobama, eventualno da li je naslovu poznato po čijem naređenju su odpremljeni u logor, da li imade kakvo rješenje o tome, koja im je krivica, odnosno da li bi se mogli pustiti na slobodu.

Moli se predmet smatrati vrlo žurnim, te bi se moglo dogoditi da uprava logora Stara Gradiška da pusti na slobodu kojega od njih, a inače možda vrlo opasnog po javni mir i red.

ZA DOM SPREMNI !

Upravitelj redarstva:
(Dr. I. Gromes)

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 537-538)

Broj 23

ODLUKA USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE OD 31. DECEMBRA 1942. DA SE SALIH DŽELIĆ UPUĆUJE U KONCENTRACIONI LOGOR JASENOVAC

USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA – URED I. RAVNATELJSTVO USTAŠKIH REDARSTVA NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE U ZAGREBU

Br. U.Z. 97896-42-1.

Predmet: DŽELIĆ SALIH –
upućenje u logor –

ODLUKA

Na priedlog pod br. T. 3073/42 sa strane Žup. red. obl. Banja Luka te nakon provjerenih svih odlučnih okolnosti određuje se prisilni boravak u logoru nad osobom:

DŽELIĆ SALIH, rođ. 1909. u B. Luci, konobar
Time da se gore navedena osoba uputi u skupni radni logor u Jasenovac.

Trajanje prisilnog boravka određuje se 1 (jednu) god. tj. od dana 11.XII.1942. – 11.XII.1943.
Izvršenje ove odluke povjerava se: Žup. red. obl. U Banja Luci
O tome obaviest:
1. Predlagaču Žup. red. obl. U Banja Luci
2. Izvršiocu
3. Logoru u Jasenovac uz 1 primjerak priedloga
4. Uredu II. radi očevidnosti
5. Ovouredskoj pismari
6. Stranci

Ovoj odluci prileži i potrebna Uputnica za logor.

Datum 31.XII.1942.

Upravitelj
(Potpis nečitak)

M.P.

Arhiv VII, a. NDH,
k. 163, reg. br. 5/10

(A.Miletić, n.d., knj. 1., Beograd, 1986.; str. 542)

Br. 27

ZAHTJEV ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 31. DECEMBRA 1942. ZAPOVJEDNIŠTVU USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE DA DONESU ODLUKU ZA VEĆ UPUĆENA 4 LICA U LOGOR STARA GRADIŠKA

Banja Luka, dne. 31. XII. 1942.

ZAPOVJEDNIŠTVU USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE URED I.
Z A G R E B

Savezno dopisu logora St. Gradiška upućeno 2. VII. O. g. Župskoj Redarstvenoj Oblasti u Banja Luci u predmetu dostave odluka za boravaka u logoru većeg broja osoba, dostavlja se radi obavijesti sliedeće:

1. Ante Filanović ing. Agronomije, Džafić Mustafa i Osman uhićeni su po ovom redarstvu u Prijedoru u vezi akcije čišćenja svih elemenata koji su u Priedoru za vrieme boravka partizana podpomagali u radu. Radi toga što je grupa dotičnih uhićenika bila brojna nisu sačinjeni posebni predlozi za logor Uredu I. Donesena je međutim skupna odluka Ureda I. brzojavnim putem ovome redarstvu, i to s time da se u najživlje vrieme dostavi obtužujuće tvorivo za P.P.S., koji bi iz Zagreba imao doći u Gradišku i likvidirati dotičnu grupu. Spomenuto tvorivo za P.P.S. poslano je Uredu I. U.N.S. pod br. 3301. od 10. VI. 1942. ovog redarstva.
2. Velić Alija, Mumin i Sulejman, Burnić Šaban i Jusuf Šljivar Meho, Rizvić Mumin i Krupić Hajdar uhićeni su po ovom redarstvu u Sanskom mostu 28. VIII. 1942., u vezi čišćenja pozadine prilikom vođenja operacija na Grmeču. Isti su bili sumnjivi da održavaju vezu sa pobunjenicima pa ih je ovo redarstvo uhitilo u dogovoru sa njemačkim vojnim zapovjedničtvom i obćim opunomočenikom vlade N.D.H. u Banja Luci. Budući da je to isto bila velika grupa od 70 uhićenika nisu vođeni nikakovi tj. nisu sastavljani zapisnici nego je sve odpremljeno u sabirni logor St. Gradiška, dok traju na ovome području nemiri a savezno brzojavnoj odluci zapovjednika U.N.S. od 30. VII. 1942.
3. Bajrić Mašo, Murat i Salko. Tadžić Fehim, Mujagić Remzo, Ivan Čepinj, Midžić Muharem i Zijad, Šuletić Hrvoje i Slađećeg Miroslav su kao njemački vojni zarobljenici predani ovome redarstvu da ih kao partizane preprati u sabirni i radni logor St. Gradiška, a to se je i učinilo prema brzojavnoj odluci U.N.S. od 30. VII. 1942.
4. Švab Vaclav i Johan te Lalić Ahmed su uhićenici biv. Ustaškog redarstva u Banja Luci, uhićeni i odpravljeni u logor 10. XI. 1942. a ovome redarstvu nije poznat uzrok.

Umoljava se Naslov da prema gore navedenom donese shodnu odluku kako bi se zapovjedničtvo logora St. Gradiška znalo po navedenom ravnati. Napominje se da prilike na ovom području nisu baš tako ugodne da bi se ti ljudi mogli odmah pustiti na slobodu te se odmah ujedno i predlaže da se donese odluka o prisilnom boravku o svim gore navedenim osobama bez svjetlopisa i zapisnika jer je to iz tehničkih razloga sad nemoguće izvjesti.

ZA DOM SPREMNI !

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ZAŠTITNO REDARSTVO ZA GRAD BANJA LUKU
I VELIKU ŽUPU SANA I LUKA
BANJA LUKA

Primljeno: 31. XII. 1942.
Broj: 4593

ZAMJENIK UPRAVITELJA:
(B. Viljetić v.r.)

Za točnost priepisa jamči:
NADSTOJNIK PISARNE:
(F. Ban)

M.P.

Priepisala:
(Ankica Bzik)

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 543-544)

Br. 28

BROŠURA "JASENOVAČKI LOGOR" U IZDANJU PROPAGANDNOG ODSJEKA AVNOJ-A OD KRAJA 1942. O ZLOČINIMA USTAŠA U KONCENTRACIONOM LOGORU JASENOVAC

DOKUMENTI O ZLOČINIMA OKUPATORA I NJIHOVIH USTAŠKIH I ČETNIČKIH POMAGAČA

JASENOVAČKI LOGOR
Iskazi zatočenika koji su pobjegli iz logora

1942.

IZDANJE PROPAGANDNOG OTSJEKA ANTIFAŠISTIČKOG VIJEĆA NARODNOG OSLOBOĐENJA JUGOSLAVIJE

PREDGOVOR

Ovom knjižicom počinjemo objavljivanje dokumenata o zvjerstvima fašističkih okupatora i njihovih ustaških i četničkih slugu.

U ovoj knjizi objavljujemo zajedničke i pojedinačne iskaze sedmorice zatočenika koji su uspjeli da se bjegstvom na Kozaru, partizanima, spasu krvavog logora u Jasenovcu. Njihovi iskazi nijesu plod neke bolesne mašte, nego samo jednostavna slika jasenovačke stvarnosti u kojoj nije istina groznija od svačeg što bi ma čija – pa i bolesna i ludačka – mašta mogla izmisliti.

Narodno-oslobodilačka vojska i partizanski odredi Jugoslavije u svojim svakodnevnim pobjedonosnim borbama vrše ulogu narodnog osvetnika nad tom bandom najgadnijih zlikovaca koje je ikada svijet zapamtio. Hiljade i hiljade fašističkih bandita i njihovih pomagača dobili su već zasluženu kaznu od osvetničke ruke narodnih boraca. Svakim danom biva sve veći broj tih zlikovaca koji padaju pod udarcima pravedne narodne osvete. Ali mnogi zlikovci još šetaju našom zemljom, mnogi još produžuju svoj dželatski posao. Oni neće umaći i ne smiju umaći od surove kazne za svoje jezovite zločine.

Ali da bi se osiguralo da nijedan zlikovac ne umakne zasluženoj kazni, treba uložiti sve napore u prikupljanju podataka o svima zvjerstvima izvršenim od strane okupatora i njihovih pomagača u svima zemljama Jugoslavije. To traže od nas grobovi stotina hiljada ubijenih i izmrcvarenih ljudi, žena, djece i staraca, zgarišta nebrojenih sela i gradova, čitave opustošene oblasti. Zabilježiti svaki zločin, sa što je moguće podrobnijim podacima o mjestu, vremenu i ostalim okolnostima zločina kao i naročito o naredbodavcima i izvršiocima zločina, - to je sveta dužnost svakog rodoljuba. Naše pozadinske vojne vlasti i Narodnooslobodilački odbori, organizacije Komunističke partije Jugoslavije i SKOJ-a, Antifašistički front žena i narodne omladinske organizacije, kao i svaki pojedini rodoljub treba da smatraju svojom najvećom dužnosću da pomognu u prikupljanju iscrpnih, detaljnih i provjerenih podataka o zvjerstvima izvršenim nad narodima Jugoslavije od strane fašističkih krvoloka. Ne treba to da budu nikakvi literarni opisi i pričanja, nego najjednostavnije iznošenje golih činjenica, ređajući imena i podatke o žrtvama, zločinima i naročiot o počiniteljima tih zločina, pa bili oni podstrekači ili naredbodavci, ili prosti izvršioci.

Takav materijal neće poslužiti samo tome da i narod u neoslobođenim dijelovima Jugoslavije sazna istinu o zločinima fašističkih pasa, niti samo tome da o njima sazna i čitava slobodoljubiva svjetska javnost, nego je pravi smisao prikupljanja tih podataka osiguranje surove kazne za svakog pojedinog zločinca. Osigurati da će zlikovca stići zaslužena kazna pa ma gdje se on sklonio i skrio, ma što upotrijebio da svoje zločine prikrije.

Sve podatke treba slati na Propagadni otsjek N. O. Vijeća Jugoslavije.

Na čelu ove brošure donosimo notu Sovjetske vlade o odgovornosti za zločine hitlerovskih bandita i njihovih pomagača.

PROPAGANDNI OTSJEK
N.O. VIJEĆA JUGOSLAVIJE

(A.Miletić, n.d; knj. 1; Beograd 1986; str. 546-547)

BR. 30

PROGLAS HAFIZ MUHAMEDA PANDŽE – MUSLIMANIMA, 1943. GODINE

PROGLAS HF. MUHAMEDA EF. PANDŽE, POVODOM PODUZIMANJA ORUŽANE AKCIJE U ŠUMI.

BRAĆO MUSLIMANI !.

Ove zadnje dvije godine proživljujemo dane svog dugog i vjekovnog opstanka u ovoj dragoj domovini Bosni. Došli su zločinački elementi i u naš miroljubivi narod upalili zločinačku paklenu Baklju iz koje se izrodio strašni oganj koji je poklao naše ljude i popalio naše domove. Došla je zločinačka ustaška neman koja je u našim krajevima razvila zločinački barjak nad ? ? šovinizma u našoj Bosni ponosnoj. Ovi Hrvatski ustaški zločini počeli su kukavički pod Muslimanskim imenom i u Muslimanskoj nošnji ubijati svirepo Srbe i bacati ih bez traga u rupe. Našao se i po koji izrod naš Bošnjak njima najamnik koji se je dao upregnuti u ustaška zločinačka kola.

Ovo ustaško divljanje dovelo je do jezovitog i strašnog krvoprolića od strane Srba, počinjenog ne na ustaškom nego nad nevinom Muslimanskom življu. Tako je od ustaškog bandita pobijeno i poklano preko 150.000 Bošnjaka – muslimana. U ustaškim je koncentracionim logorima zlostavljano i na svirepi način poubijano na hiljade naših sinova i kćeri. Oko 250.000 naše braće i sestara ostalo je bez krova nad glavom izloženi najvećim nevoljama i nečuvenim stradanjima.

BRAĆO MUSLIMANI !

Bosna i Hercegovina je stoljećima živjela svojim samostalnim životom. Narod se slagao bez razlike na vjeru i živjeo u bratskoj ljubavi. Vratimo se stoga toj svijetloj prošlosti i u kojoj je život tekao u miru i međusobnoj snošljivosti. Nametnuta nam ustaška Hrvatska vlast prouzročila je u Bosni i Hercegovini najveće nesreće. Skinimo te ustaške okove i otkažimo ustašku vlast u Bosni. Naša vjekovna želja koja se vjekovima održavala: AUTONOMNA BOSNA u kojoj će jednako pravo imati svi bez razlike na vjeru; i Muslimani i Pravoslavni i Katolici. Kidajmo veze sa Hrvatskom. Bosna i Hercegovina traže zasebnu upravu do svršetka rata a na budućoj će se mirovnoj konferenciji po volji naroda Bosne i Hercegovine odrediti državno-pravni položaj. Muslimani, Pravoslavni i Katolici, u zajedničkoj saradnji i ljubavi urediće zajedničkim naporima ovu svoju rodnu grudu Bosnu i Hercegovinu.

MUSLIMANI !

Zbijmo se u čvrste redove, da od sebe odstranimo strahovitu neman pokolja i međusobnog uništavanja. Prihvatimo svi za oružje i stupimo u borbu ne da ubijamo, koljemo, palimo i uništavamo, nego da se odbranimo od svakoga ko pokuša da nas napadne i uništi. Svrstajmo se u čvrste redove u odbrani svoje porodice i domova. Zaboravimo osvetu i kao Muslimani nastojmo da se izmirimo sa svima. Borimo se ne samo za sigurnost svojih porodica i domova, nego

i za sigurnost svojih susjeda Pravoslavnih i Katolika. Izgradimo im zajednički međuvjerski mir i slogu. Naša borba neka ide za pravdom i mirom, za zaštitom sviju nas i naših susjeda od nasrtaja bilo sa koje strane. Mićemo se boriti sve dotle, dok se naša braća ne vrate na svoja ognjišta, na kojima će izgraditi svoje domove i dok se svima ne vrati kućni mir i svi nepravedno proganjani ne vrate na svoje ognjište.

MUSLIMANI !

Strahovita naša stradanja ne smiju Vas obezglaviti. Ova naša stradanja neka podignu naš duh i našu volju za život. Pomoć svemogućeg Boga pratiće nas na ovom putu borbe za pravdu, mir i sreću našu i naših susjeda. Svi koji su sposobni za borbu, neka prihvate za oružje. Služimo svi samo dobru svoje Muslimanske zajednice i svoje domovine. Svi koji ste u redovima domobranskim i drugih oružanih sastava, svrstajte se u redove MUSLIMANSKOG BOSANSKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA borite se za dobro svoje napaćene zajednice i svoje domovine. U svim mjestima zajednici sa braćom drugih vjera osnujte kotarske narodne odbore i preuzmite vlast čvrsto u ruke dabi održali red i pružili sigurnost. Sa vjerom u Boga i njegovu pomoć hrabro i neustrašivo u borbu za svoje životno održanje.

ZA MUSLIMANSKI
OSLOBODILAČKI POKRET
PANDŽA

(AOS, a.a. Ča, k. 310, reg. br. 35/1)

(V.Dedijer, A.Miletić, n.d. str. 374-376)

Br. 45

SPISAK LOGORAŠA KROJAČNICE (GRUPA "K") U KONCENTRACIONOM LOGORU JASENOVAC OD 1942.

KROJAČNICA

GRUPA "K"

1.	Ahmetović	Mehmed
2.	Bakić	Ivan
3.	Blašković	Stjepan
4.	Bremec	Albin
5.	Bulić	Mustafa
6.	Cesarek	Mihajlo
7.	Čavec	Vladimir

8.	Doboš	Adam
9.	Džefri	Josip
10.	Đugun	Ivan
11.	Glas	Domik
12.	Hadžiosmanović	Salko
13.	Halimić	Danial
14.	Herak	Danko
15.	Herman	Antun
16.	Hess	Gabrilel
17.	Ivić	Andrija
18.	Jahić	Hamid
19.	Janžek	Franjo
20.	Josipović	Mato
21.	Karabogan	Josip
22.	Kojadinović	Mirko
23.	Kolesar	Janko
24.	Kovač	Stjepan
25.	Lovrenčić	Antun
26.	Marjanović	Đuro
27.	Novalija	Mustafa
28.	Novosel	Đuro
29.	Perutka	Franjo
30.	Petrin	Martin
31.	Pobrić	Hamdija
32.	Pribolšan	Adolf
33.	Puškarić	Blaž
34.	Repić	Josip
35.	Ralih	Ivan
36.	Romanović	Petar
37.	Rukavina	Stjepan
38.	Sajfert	Stanko
39.	Saračević	Remzija
40.	Šljunjski	Stjepan
41.	Stojić	Andrija
42.	Šehović	Zvonko
43.	Šprajc	Antun
44.	Tomac	Franjo
45.	Turić	Venco
46.	Vahčić	Dragutin
47.	Veršić	Ivan
48.	Butić	Đuro i
49.	Švab	Jakov

(A.Miletić, n.d., knjiga 1, Beograd, 1987., str. 249)

Br. 50

OBAVJEŠTENJE GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I SIGURNOST OD 15. APRILA 1943. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI U BANJOJ LUCI DA SE PRODUŽUJE BORAVAK U KONCENTRACIONOM LOGORU OSMANU BUKIĆU

Prijepis

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA –
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIG.

Zagreb, dne 15. IV 1943. Broj: 69018-II/A-5/9-43

Predmet: BUKIĆ OSMAN
Produženje prisilnog boravka u logoru

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
Banja Luka

U prilogu pod ./. dostavlja se naslovu znanja radi, kao i očevidnosti, novo donošenje odluke ovog Glavnog ravnateljstva o produljenju trajanja prisilnog boravka u logoru, za BUKIĆ OSMANA.

ZA DOM SPREMNI !

Nadstojnik Odsjeka: u.z.
B. Vidović, v.r.

Za tačnost prijepisa jamči, nadstojnik pisarnice:

Franjo Ban
(F. Ban)

M.P.

(A.Miletić, n.d., knjiga 2, Beograd, 1986., str. 599)

Br. 49

JUGOSLOVENSKA MUSLIMANSKA ORGANIZACIJA – MUSLIMANIMA, JUN 1943.

BRAĆO MUSLIMANI !

Bio sam uvjek pristaša naše J. M. O. i u njoj obnašao značajne funkcije. Stvaranjem N. D. Hrvatske dočekao sam sa nadom, da će se u njoj u punoj mjeri ostvariti naši muslimanski ideali: pravda i jednakost. Nažalost brzo sam se razočarao, jer je mjesto pravde zavladala nepravda, pljačka i otimačina tuđe imovine, a mjesto jednakopravnosti grozno masovno ubistvo oko stotinu hiljada naših nedužnih sugrađana Srba. Zlikovci uvukoše u svoje krvavo kolo i nekoliko muslimanskih otpadnika, mahom društvenog ološa, a da bi lažno prikazali brojnijim učeščem muslimana u zločinima protiv Srba, uputiše zlikovce katoličke vjere, da se pri izvršenju zločina posluže fesom i muslimanskim imenima. Paralelno sa ovim širila je tajna propaganda među Srbima uvjerenje, da se ovo muslimani svete Srbima za Agrar. Javno su međutim slavljeni muslimani kao Hrvati i obećavano im je ispravljanje svih nepravdi, pa čak i poništenje agrarne reforme. Ova perfidna rabota je u velikom uspjehu, jer su Srbi, braneći svoj goli život iz šuma, izvršili strašnu odmazdu nad našim nevinim muslimanskim svijetom. Preko 100.000 muslimana, ponajviše žena i djece padoše kao nevine žrtve od četničke ruke, a još ih je više spalo na prosjački štap. Tada su pravi zločinci ustaše potajno likovali, a javno su lili krokodilske suze radi naše tragedije iskorišćujući pri tom svaku priliku, da još više podjare sukob između Srba i muslimana.

Mi smo muslimani na vrijeme uočili ovu satansku i zločinačku igru i javno se ogradili od ustaških zločina u poznatim rezolucijama. Bijesni zbog ovog našeg javnog istupa ustaški zločinci počeše da nas perfidnim metodama sumnjiče kod okupatorske vlasti zbog tobožnjeg ljevičarstva. U svakom mjestu, gdje upadoše četnici ili partizani, zaredale su denuncije, protiv nas. Na hiljade naših ljudi i žena, čak staraca i starica, bili su žrtve ovih denuncija i platili glavom ili su odvedeni u logor. Isto tako preko 2.000 naše omladine oba spola, naše uzdanice, denuncirano je i upleteno u razne planski skovane komunističke afere, te je bez suđenja poslato u logor.

Sva ova nasilja i zastrašivanja nisu uspjela, da nas prinude da se priključimo zločinačkom ustaškom režimu, i njegovim nastojanjima, jer je nama svakom jasno, da mi muslimani i pored groznih žrtava moramo gledati u svakom poštenom Srbinu i Hrvatu brata i komšiju, s kojim moramo i želimo živjeti u ljubavi i međusobnom poštovanju. Taj naš ispravni i uspravni stav naišao je svagdje na pravilno razumjevanje i ocjenu i u narodu obostrano počeo da utire put otrežnjenju i spoznaji zabluda. Svakoga je ovap ojava obradovala samo ne ustaše. Radi toga oni sad pokušavaju da zakrče ovaj blagorodni put narodnog spasa novim zločinima. Nedavno u Mostaru ubiše dvojica ustaša poručnika muslimanske milicije Čengića ubiše ga u stanu komandanta žandarmerije. I dok vlast te zlikovce "traži" oni se šeću po raznim mjestima Hercegovine. Ipak je naš dični Mostar dostojanstveno odgovorio na ovu provokaciju. Ubrzo poslije mostarskog zločina poginuo je u Hadžićima jedan musliman željeznički službenik. Ubio ga je zapovjednik ustaške straže po "presudi suda", koga je taj zapovjednik obrazovao od svojih čarkara. (Čudna suda, čudne sudanije, šta se radi za života hadžije !). Najnoviji i najgrozniji zločin odigrao se je ovih dana u Srebrenici. Ustaški poručnik Kurolac poklao je oko 100 nevinih

Srba u Srebrenici, mjestu gdje su muslimani i pored teških prilika najmanje stradali. Po tom je taj zlikovački delija pokušao da ubije u sudu na dužnosti sudiju Aganovića, a u sudijinom domu ubio sudijinu noseću suprugu i troje nejake djece. Zatim je ubio upravnika pošte Džemila Plisku i geometra Tančinu. Sudiji je taj ustaški gromovnik upisao u grijeh što je primao više prijava ustaških zločina, i to nasilja izvršenih nad muslimanskim djevojkama, a ostalim žrtvama bio je grijeh, što su sa sudijom zapisnički utvrdili niz ustaških zločina i pljački. Bijegom su se od smrti spasili kadija i poreznik musliman. O ovom groznom umorstvu vode istragu njemačke i hrvatske vojne vlasti. Međutim to nije dosta. Ni najdrakonskija kazna za ovaj zločin nemože i nesmije nas zadovoljiti. Mi moramo energično tražiti, da se jednom za uvjek onemoguće ove zločinačke bande u našim krajevima. Državna vlast nam stalno tvrdi i ističe, da je njoj stalo do smirenja i zavođenja zakonitosti i pravde. Mi sada postavljamo pitanje, koja je to vlast, koja onemogućuje državi da ona osigura život i rad sudiji, kojemo je dužnost da štiti pravdu i jednakost! Da to nije crna internacionala? DRŽAVNA VLAST TO MORA DA ZNA I ONA TO SIGURNO ZNA.

Braćo muslimani !

Navedeni zločini nisu slučajnosti niti su djela pojedinaca. Ovo je smišljeni sistem provokacije kojemu je cilj da nas kompromituje, da nas zbuni i odvrati od staze smirivanja i izmirenja sa svim našim poštenim sugrađanima. Već se perfidno među Srbe ubacuje verzija, da su većina srebreničkih zlikovaca muslimani, a istodobno se u novinama oglašuju imena 36 odlikovanih muslimana ustaša iz Rogatice. Sve je to perfidna igra one crne tajne sile, koja stoji iza ustaških zločina i koja njima planski diriguje. Zato budimo oprezni i nedajmo se smesti! Na zločine odgovorimo muževno i dostojanstveno po uzoru braće iz Mostara. Zbijmo svoje redove i nedajmo se pojedinačno čerupati. Produžimo sa svojim nastojanjima na smirivanju i izmirenju sa ovim našim poštenim sugrađanima radeći u duhu osnovnih načela naše J. M. O.

Neka nam je vazda pred očima naš vječiti cilj: pravda, jednakopravnost i međusobno poštovanje. Prezrimo zločince i njihove zaštitnike kao i sve one koji s njima podržavaju makar kakovu vezu i nedostupno tražimo od državnih i okupatorskih vlasti, da nas oslobode od ustaških zločinaca i njihovih zaštitnika pomagača, jer je to prvi uslov za smirenje prilika u Bosni i Hercegovini.

Sarajevo, juna 1943.

Iz redova J. M. O.

(AOS, a NDH, k. 184, reg. br. 6/6)

(V.Dedijer – A.Miletić, n.d. str. 358-360)

Br. 46

OBAVJEŠTENJE ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI SARAJEVO OD 22. SEPTEMBRA 1943. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI MOSTAR DA SU MEHMED OMERAGIĆ I HAMID VUK UPUĆENI U LOGOR STARA GRADIŠKA

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
POLITIČKI ODSJEK
SARAJEVO

Broj: 6769-Taj-43. - Sarajevo, dne 22. rujna 1943.

Predmet: VUK HAMID i OMERAGIĆ
MEHMED – dostava potvrda. –

ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI
M O S T A R

Savezno Vašem dopisu broj: Taj. 1507/43, od 1. rujna 1943. god. prigibno Vam se dostavljaju potvrde o primitku OMERAGIĆ MEHMEDA i VUK HAMIDA u sabirni logor Stara Gradiška, a isti su Vaši uhićenici, koje ste prepratili ovoj oblasti na daljnje prepraćenje u logor. –

Priloga: 2

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI !

Upravitelj:
Župske redarstvene oblasti:
M.P. (Petković)

(A.Miletić, n.d; knj. 2; Beograd 1986; str. 648-649)

Br. 48

IZVJEŠTAJ ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 23. NOVEMBRA 1943. ZAŠTITNOM REDARSTVU BANJA LUKA O 17 LICA KOJA SU UPUĆENA U KONCENTRACIONI LOGOR JASENOVAC

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST U BANJOJ LUCI

Područje – kotarevi:
Banja Luka, Prijedor, Sanski Most,
Ključ, Kotorišće.

Broj: K. T. 491/43. Banja Luka, dne 23. XI. 1943.

Predmet: Ismet Ekić,
dostava spisa.

ZAŠTITNOM REDARSTVU
BANJALUKA

Savezno dopisu naslova Broj 3350/42 od 16. studenog 1942. god. priopćuje se, da je cieli spis Ismeta Ekića ustupljen naslovu dana 26. kolovoza 1942. god. u predmetu Badžar Hajrudin i drugi pod broj: T. 451/42.

Ujedno se dostavlja naslovu popis osoba koja su sa ove oblasti upućene u sabirni logor Jasenovac dana 14. srpnja 1942. god. pod broj T. 491/42 godine i to:

1. Bajić Božo,
2. Bajić Mitrana,
3. Bukić Munira,
4. Bukić Osman,
5. Daničić Jovan,
6. Ekić Ismet,
7. Jaran Sulejman,
8. Karabegović Mubera,
9. Mlekić Alojz,
10. Mlekić Franc,
11. Mlekić Silvija,
12. Mlekić Viktor,
13. Novak Divjak,
14. Radonić Savo
15. Premru Viktor,
16. Tomić Ilija,
17. Vranješ Vaskrsija.

A Nada Madžarac upućena je u zbirni logor Stara Gradiška dne 23. srpnja pod broj T. 342/42.

ZA DOM SPREMNI !

M.P. REDARSTVENI UPRAVITELJ:
Dr. I. Gromes, v.r.

(A.Miletić, n.d; knj. 2; Beograd 1986; str. 680)

Br. 51

KARTON OSNOVNIH PODATAKA ZA AZIZA MUFTIĆA, LOGORAŠA U KONCENTRACIONOM LOGORU STARA GRADIŠKA 1943. GODINE

PREZIME I IME:	MUFTIĆ AZIZ
god.rođ.	21. III 1920. g.
ime oca	Huso
ime majke	Hata rođ. Halilica
mjesto rođenja	Banja Luka
občina	Banja Luka
kotar	Banja Luka
zavičajan	Banja Luka
boravište	Banja Luka
zanimanje	brijački pomoćnik
vjera	islam prije
bračno stanje	
ime bračnog druga	
školska naobrazba	

1. Još za vrijeme biv. Jugoslavije isticao se kao radnički borac u organizaciji U.R. S-a zajedno sa Mehmedom Mušinovićem, djelio je brošuru pod naslovom Ustav S.S.S.R. Imenovani se sada nalazi u zbirnom logoru Stara Gradiška.

2. Nakon odpreme u logor pronašeni su letci komnističkog sadržaja u jednoj ladici stola kod njegovog poslodavca koje je imenovani spremio prije njegove odpreme u logor.

Vidi fascikl 1508, i spis P.O. 2890/43

(A.Miletić, n.d., knjiga 2, Beograd, 1986., str. 689-690)

Br. 55

NALOG ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD 13. MARTA 1944. ZAPOVJEDNIŠTVU KONCENTRACIONOG LOGORA STARA GRADIŠKA DA SE ČETIRI LICA UPUĆUJU U LOGOR STARA GRADIŠKA

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
ODSJEK POLITIČKOG REDARSTVA
BANJA LUKA

Broj: T. 899/44 Banja Luka, 13. III. 1944.

Predmet: Čaks Roza i dr.
upućenje u logor. –

ZAPOVJEDNIČTVU SABIRNOGA LOGORA
STARA GRADIŠKA

Prema odlukama Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost, odsjek za političko redarstvo upućuju se na prisilni boravak u naslovnom logoru sliedeće osobe.

ČAKS ROZA, rođena 1899. u Korelu, Njemačka, zavičajna u Priedoru, vjere r.k.t. zanimanjem kućanica. Odluka broj: 115242-B/1-3-44. od 28. veljače 1944. Trajanje logora 1. (jedna) g.t.j. od 10.II.1944. do 10.II.1945.

JUSUFOVIĆ HUSKA, rođen 1907. u B. Luci, zavičajan isto, vjere islamske, zanimanjem gostioničar, odluka broj: 11523-B/a-3-44 od 28.II.1944. Trajanje logora 3 (tri) g.t.j. od 17.II.1944. do 17.II.1947.

HERCEGOVAC MUHAREM, rođen 1891. u B. Luci, zavičajan isto, vjere islamske, zanimanjem opančar, odluka broj: 11521-B/1-3-44. od 28.II.1944. Trajanje logora 3 (tri) g.t.j. od 4.II.1944. do 4.II.1947.

ŠERBL ZDRAVKO, rođen 1906. u B. Luci, zavičajan isto, vjere r.k.t., zanimanjem trgovac. Odluka broj: T. 8881-B/1-3-44. od 17.II.1944. Trajanje logora 1 (jedna) g.t.j. od 4.II.1944. do 4.II.1945.

Umoljava se potvrditi primitak istih.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI !

Prilog: četiri odluke
i četiri uputnice za logor.

PO NALOGU UPRAVITELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA POL. REDARSTVA:
(M. Krajči)

(A.Miletić, n.d; knj. 2; Beograd 1986; str. 719)

Br. 56

OBAVJEŠTENJE USTAŠKOG AGENTA IZ DERVENTE OD 31. MAJA 1944. ŠTA SE PRIČA O STANJU U KONCENTRACIONOM LOGORU JASENOVAC I STARA GRADIŠKA

B-II-IV-BH

Pričanje o stanju u logorima
Gradiška i Jasenovac

Predvodioc iz Sarajeva dostavlja
dana 31.V.1944.

Saznajemo od našeg pouzdanika, kako se ovih dana u Derventi među nekim Muslimanima mnogo pripovjedalo o stanju logora Stara Gradiška i Jasenovac.

Tako se među ostalim čulo pripovedati kako su prije kraćeg vremena u logoru Stara Gradiška navodno poubijani neki Muslimani, od kojih se mogu spomenuti imena: SALIHODŽIĆ iz Bihaća, logornik u Staroj Gradiški, HILMIJA CIKOŠ, MURAT KOSLIĆ sin Maše Koslića, koji se nalazi u logoru sa drugim svojim sinom i MIHAJLO KOŠUN, bivši detektiv. Prema pričanju gore navedeni poubijani su zbog biega niže navedenih muslimana iz istog logora: HASANA SOJKARIĆA iz Travnika, REMZIJE OSMANOVIĆA iz Sarajeva, braće DŽAFEJIĆA ESADA KAPETANOVIĆA.

Širenje ovakovih i sličnih viesti nepovoljno djeluje na muslimansko pučanstvo.

OSTAVLJA SE NA ZNANJE

Soldo

(A.Miletić, n.d; knj. 2; Beograd 1986; str. 740)

Br. 57

IZVOD IZ DNEVNOG IZVJEŠTAJA REDARSTVENE OBLASTI ZA GRAD ZAGREB OD 2. AVGUSTA 1944. POGLAVNOM ŽUPANSTVU O LICIMA KOJA SU UPUĆENA U KONCENTRACIONI LOGOR

REDARSTVENA OBLAST ZA GRAD ZAGREB

Prs. Broj: 54.118/1943. Zagreb, dne 2. kolovoza 1944.

Predmet: Dnevno izvješće.

POGLAVNOM ŽUPANSTVU
GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ZAPOVJEDNIČTVU SIGURNOSNE SLUŽBE P. T. S.

Savezno sa nalogom Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost od 2. studenog 1943. Broj 205892/1943. podnaša se slijedeće dnevno izvješće:

DOGAĐAJI:
UPUĆENI U LOGOR:

1) BLAŽEVIĆ EMINA
2) SRDIĆ STJEPAN
3) ĐURAK JOSIP
4) VALEČEC STJEPAN
5) SINKOVIĆ ANA
6) UZELAC DRAGICA
7) JUKIĆ EMIL
8) KOZLEK PAVAO
9) BAJIĆ PAVAO
10) BAJS JANKO
11) ROK PAVAO
12) JURIČIĆ PAVO
13) RAŽENJ JOSIP

BROJNO STANJE UHIĆENIKA

Uhićenici Redarstvene oblasti			
Politički u zatvoru na		Savskoj cesti	260
"	"	Petrinjskoj ulici	276
"	"	bolnici	14
Nepolitičkih			177
Uhićenici Njemačkog redarstva:			
SS-polizei			152
Gabeine Feld-polizei			26
Njem. opun. general u N.D.H.			15
Feld žandarmerija			12
u bolnici			6
Ukupno			938 uhićenika

ZA DOM SPREMNI !

REDARSTVENI UPRAVITELJ
M.P. ZA GRAD ZAGREB:
Dr. Vragović, v.r.

(A.Miletić, n.d; knj. 2; Beograd 1986; str. 750-751)

Br. 52

BROJNO STANJE ZATOČENICA U KONCENTRACIONOM LOGORU STARA GRADIŠKA NOVEMBAR 1944. GODINE

GRUPA "Ž"
STARA GRADIŠKA

Brojno stanje zatočenica
Dana, 1. studenog 1944.

Zapovjednica:
Brkić

1)	Gvozdenović	Mira,	Sakir,	1923.	rkt
2)	Brumat	Zorka,	Ivan,	1924.	rkt
3)	Pezić	Lucija,	Jozo,	1916.	rkt
4)	Ljutić	Minka,	Omer,	1916.	isl
5)	Sandžaltar	Safija,	Mahmud,	1920.	isl
6)	Dedić	Dilfa,	Saćir,	1918.	isl
7)	Malinić	Savka,	Stojan,	1922.	

(A.Miletić, n.d., knjiga 3, Beograd, 1987., str. 445)

Br. 53

KARTON OSNOVNIH PODATAKA ZA HUSEINA JUSUFOVIĆA, ZATOČENIKA U KONCENTRACIONOM LOGORU STARA GRADIŠKA 1944. GODINE

PREZIME I IME	JUSUFOVIĆ HUSEIN
god.rođ.	1907. g.
ime oca	Halid
ime majke	Nafa rođ. Pletilić
mjesto rođenja	B. Luka

obćina	
kotar	
zavičajan	
boravište	Banja Luka, S. Čengića 33
zanimanje	gostioničar
vjera	islam prije
bračno stanje	neoženjen
ime bračnog druga	
školska naobrazba	

U njegovoj gostionici sastajali su se isključivo sumnjivi tipovi, šverceri autonomisti itd. Uvijek je bio u društvu onih koji su otišli u šumu.

Označuje se kao najviši protivnik današnjeg poredka. Imenovani je odpremljen u logor na jednu godinu dana.

Vidi fascikl 2903, i spis V.T.234 i 235/44

(A.Miletić, n.d., knjiga 2, Beograd, 1986., str. 789)

Br. 54

SPISAK OD 99 ŽENA UPUĆENIH IZ LOGORA STARA GRADIŠKA U KONCENTRACIONI LOGOR JASENOVAC 1944. GODINE

Pridošle: Kordić Matrona, Mihajlo, 1983, grki
Odpućene: Jasenovac

1.	Arač	Marija	Nex
2.	Ahmetović	Hajra	Bajro
3.	Alkić	Hadžira Osman	
4.	Arapagić	Rosalija Jano	
5.	Bektić	Aiša	Hasan
6.	Bistričić	Ružice	Josip
7.	Bizjak	Edita	Ivan
8.	Bizjak	Silvije	Ivan
9.	Blažić	Katica	Pavao
10.	Bobinec	Marija	Andrija
11.	Brinclik	Kata	Jozo
12.	Cerovac	Marija	Martin
13.	Čerić	Šemsa	Ale
14.	Čokl	Vjekoslava	Stjepan
15.	Čupelić	Marija	Franjo
16.	Daruš	Marija .	Ivan

17. Delač	Katica	nezak.
18. Dorčić	Katica	Stjepan
19. Ferić	Ljubica	Andrija
20. Fijaš	Lenke	Imbro
21. Gajdek	Mara	Pavo
22. Hasić	Humba	Adem
23. Horvat	Matilda	Koloman
24. Hrušč	Katica	Josip
25. Imširović	Sadika	Bego
26. Ivezić	Kate	Jakob
27. Ivinović	Katica	Janko
28. Jutčić	Tonke	Antun
29. Kain	Adolfina	Luka
30. Kanceljak	Milka	August
31. Likas	Vera	nekaz.
32. Luketić	Katica	Ivan
33. Majdak	Jana	Ignac
34. Majer	Anka	Milan
35. Mirnik	Josipa	Antun
36. Mitrović	Ljerka	nezak.
37. Mujanović	Zilha	Mulio
38. Mujanović	Ferida	Hasan
39. Mujanović	Sadika	Hasan
40. Pašanac	Jagica	
41. Prpić	Marije	Luka
42. Smajić	Sejida	Osman
43. Stener	Ružica	Josip
44. Ščrbačić	Judite	Jakob
45. Šimić	Slavica	Slavko
46. Tihi	Marija	Marko
47. Vojvodić	Josipa	nezak.
48. Anić	Vida	nezak.
49. Barjanac	Mirjana	Đuro
50. Bjelajac	Koviljka	Stanko
51. Bogdan	Darinka	Gavro
52. Borundžija	Milka	Andrije
53. Borundđija	Anđe	Nikola
54. Cerovac	Angelina	Slavko
55. Čanak	Petra	Mile
56. Čurković	Jovanka	Ilija
57. Delić	Milojka	Nedeljko
58. Dragić	Mara	Juraj
59. Đurić	Jula	Jovan
60. Inđić	Jula	Gavro
61. Ivković	Mara	Pavao
62. Jovanović	Sofija	Slavko
63. Kojić	Anka	Jovan

64.	Ljubičić	Dinka	Stevan
65.	Lončar	Zorka	Đuro
66.	Mandić	Milka	Toma
67.	Marić	Ana	Vaso
68.	Marić	Ljuba	Milan
69.	Marović	Staka	Ilija
70.	Mihajlović	Sofija	Jovo
71.	Milanović	Ljubica	Soko
72.	Miletić	Paulina	Stojan
73.	Nađ	Jelena	Janko
74.	Ostojić	Bosiljka	Joža
75.	Popović	Ana	Petar
76.	Rađenović	Ana	Glišo
77.	Rađenović	Soja	Savo
78.	Slavujević	Milka	Jovan
79.	Stakić	Milka	Rade
80.	Teslić	Jula	Ilija
81.	Teslić	Mara	Danilo
82.	Travica	Ana	Kosta
83.	Vasiljević	Stana	Uroš
84.	Vučetić	Desanka	Đuro
85.	Vučetić	Maše	Simo
86.	Vučetić	Mara	Đuro
87.	Vujasinović	Ljubica	Vasilj
88.	Zogotinović	Mara	Tomo
89.	Berger	Štefa	Moris
90.	Carfatić	Mira	Semajo
91.	Danon	Sultana	Izak
92.	Frankl	Marija	Leopold
93.	Fuks	Marija	Josip
94.	Fuks	Nada	
95.	Kasler	Vatroslava	S.
96.	Marković	Roza	
97.	Šlezinger	Elza	Mario
98.	Marković	Zora	
99.	Haubman	Regina	Herman[11]

(A.Miletić, n.d., knjiga 2, Beograd, 1986., str. 785-786)

[11] *U toj grupi logorašica su se, prema istraživanju Antuna Miletića (A.Miletić, n.d., str. 786, nap. 2), koja se zasnivaju na izvještaju ustaške zapovjednice Maje Buždon, nalazile 41 Srpkinja, 37 Hrvatica, 11 Jevrejki i 10 Bošnjakinja. U „Kuli" su još ostale 303 Srpkinje, 36 Jevrejki i 19 Hrvatica. U logoru Stara Gradiška 27. maja 1944. bilo je zatočeno 714 žena.*

Br. 60

POPIS ZATOČENIKA LOGORA JASENOVAC - SAMO MUSLIMANA - SPISAK NIJE POTPUN

(PREPISANO IZ INDEKSA PAKETARNICE LOGORA JASENOVAC IZ GODINE 1944.)

- Abidović Mujo, Begin
- Alilović Smail, Selima
- Alić Salko, Rustema
- Arslanović Hasan, Alija
- Baručija Ibrahim, Mehmeda
- Beganović Asim
- Balagija Sulejman, Hasija
- Bilić Sabit, Mehmeda
- Bubić Mustafa, Alijin
- Bukurević Zahid, Emina
- Cerić Miralem, Muharema
- Čičeklić Džemal, Sulejmana
- Čardžić Avdo, Mehe
- Čehić Ibrahim, Emina
- Čaušević Ismet, Ašima
- Dalo Alija, Agana
- Golić Ragib, Husejna
- Husika Sead, Mehmeda
- Hadžimustafić Muharem, Hase
- Hodžić Ibro, Omera
- Jaran Sulejman, Muharema
- Jakić Hamid, Hamdije
- Kalomijić Ramiz, Muharema
- Pobrić Hamdija, Hašima
- Rebac Remzija, Muhamedov
- Ribić Mujo, Bege
- Ruvić Omer, Husejna
- Sašić Omer, Mehe
- Sarač Derviš, Saliha
- Smajić Čazim, Avde
- Sitnica Ahmed, Muharema
- Sarić Alija, Šaćira
- Šertović Mehmed, Omera
- Šestić Alija, Fehima
- Škulić Duran, Ibre
- Šehić Adem, Bege
- Ahmedić Ahmed, Mujin
- Alikavazović Abdulah, Edhema
- Avdibegović Hajro, Bahrijin
- Balogaj Kemal, Ibrahima
- Beganović Adem, Osmana
- Bajić Mašo, Salka
- Bišćević Šefik, Mustafe
- Butić Muharem, Mustafe
- Bukovac Zdravko, Ahmeda
- Batić Hamdija, Age
- Crljenković Hasan, Sulje
- Čar Šačir, Omera
- Čaušević Pašan, Salke
- Čerimagić Džemal, Mujage
- Dodić Salih, Avde
- Džaferagić Mustafa, Sulje
- Gračanin Mehmed, Osmana
- Hadžiomerović Avdo, Saliha
- Halinić Danijel, Latifa
- Hodžić Jusuf, Nurka
- Jelačić Rašid, Bejde
- Jusufović Husika, Halila
- Pletilić Fadil, Omera
- Porča ili Perča Meho, Muharema
- Resulović Abdulah, Nazifa
- Redžić Huso, Ibre
- Rebac Semzadin, Hasanov
- Sudžuković Mahmut, Hamdije
- Subašić Emin, Šaćira
- Sarašević Remzija, Mustafe
- Sumanović Jasin, Tufika
- Sokal Smail, Abdulaha
- Šestan Mustafa, Husejna
- Šljivar Meho, Omera
- Šertović Jusuf, Ibre
- Tarbuk Mirho, Ibre

- Terzić Muharem, Ahmeda
- Vezegić ili Vejzagić Adem, Hasana
- Žustra Salko, Hasana
- Trbić Ruždija, Efeda
- Zanačić Hasan, Sulje

(A.Miletić, n.d., knjiga 2, Beograd, 1986.,str. 791-844)

BR. 59

LIKVIDACIJA LOGORA U STAROJ GRADIŠKI NEPOTPUN SPISAK LOGORAŠA IZ STARE GRADIŠKE PRIJE LIKVIDACIJE LOGORA (MUSLIMANI)

- Suada Metrić
- Azra Grebo
- Rabija Zvizdić
- Džemila Ajanović
- Paula Mehmed
- Osman Dabić
- Habiba Oručević
- Berka Karabegović
- Munevera Mahić
- Nermina Dizdarević
- Hasnija Kapetanović

(A.Miletić, n.d., knjiga 2, Beograd, 1986., str. 886-887)

Br. 61

SVESKA NA ČIJIM KORICAMA PIŠE: "ORIGINALNI POPIS ZATOČENICA LOGORA JASENOVAC" A NA UNUTRAŠNJIM STRANICAMA NALAZE SE IMENA I PREZIMENA ŽENA[12]

- Alkić Osmana Hadžira, rođena 1927. u Tešnju, umrla 30.11.1944.
- Bašagić Berina, rođena 1924. u Nevesinju, dopremljena u logor 19.2.1945.
- Božić Ibrahima Duda, rođena 1919. u Jablanici, dopremljena u logor 19.2.1945.
- Čišić Alije Fahira, rođena 1912. u Ljubuškom, otjerana za Gradišku 10.8.1944.
- Čirić Ale Semra, rođena 1921. u Bos. Petrovcu, otišla 25.11.1944.
- Čemalović Muhameda Mubera, rođena 1920. u Mostaru

[12]Sveska je sačinjena 1945. godine. Logorašice nisu upisivane prema vremenu-datumu dolaska. Oznaka umrla najčešće znači ubijena. Iz ove sveske su prepisana samo imena i prezimena logorašica muslimanki.

- Džanić Muse Nura, rođena 1900. u Bos. Novom, dopremljena u logor 20.12.1944.
- Delić Hadže Zeina, rođena 1914. dopremljena u logor 19.2.1945.
- Demišević Salke Zilha, rođena 1917. u Vrlaru, dopremljena u logor 22.2.1945.
- Feizo Omera Palija, rođena 1926. u Foči, dopremljena u logor 10.12.1944.
- Ferhatović Hasana Almasa, rođena 1929. u Podgorici, dopremljena u logor 11.3.1945.
- Hadžić Ibrahima Hava, rođena 1920. u Begovom Hanu, dopremljena u logor 2.6.1942.
- Hadžić Ibrahima Munira, rođena 1924. u Begovom Hanu, dopremljena u logor 2.6.1942.
- Krpo Osmana Ajša, rođena 1923. u Prmanovicima, dopremljena u logor 19.9.1943.
- Klepić Sulja Bisera, rođena 1927. u Zenici, dopremljena u logor 22.2.1945.
- Kadribegović Edhema Hajrija, rođena 1919. u Sarajevu, dopremljena u logor 11.3.1945.
- Mujagić Ibre Hidajeta, rođena 1925. u Gračanici, dopremljena u logor 15.6.1943.
- Mujanović Mehe Zilha, rođena 1927. u Ripaču, umrla u logoru 22.12.1944.
- Malić Ibre Zeina, rođena 1928. u Bos. Petrovcu, umrla u logoru 10.11.1944.
- Mulahasić Munevera, rođena 1915. u Čajniću, dopremljena u logor 18.1.1945.
- Mujkić Saliha Emina, rođena 1923. u Sarajevu, dopremljena u logor 18.1.1945.
- Musajbegović Fete Esma, rođena 1917. u Beranima, dopremljena u logor 22.2.1945.
- Novalija Omera Fatima, rođena 1909. u Fojnici, dopremljena u logor 10.12.1944.
- Osmanović Hasana Ferida, rođena 1921. u Tuzli, dopremljena u logor 28.10.1942. umrla 5.2.1945.
- Osmanović Hasana Sidika, rođena 1925. u Tuzli, dopremljena u logor 28.10.1942.
- Smaić Osmana Seida, rođena 1924. u Bihaću, dopremljena u logor umrla 1.12.1944.
- Sarajlić Mustafe Umica, rođena 1918. u Mostaru, umrla 16.3.1944.
- Sarajlija Salke Asija, rođena 1911. u Trebinju
- Sarić Avdije Seliha ili Saliha, rođena 1919. u Gacku, dopremljena u logor 18.1.1945.
- Sadiković Fetaha Semka, rođena 1924. u Prijedoru, dopremljena u logor 11.2.1945.
- Šarić Džemila Džemila, rođena 1921. u Gacku, umrla 20.1.1945.
- Turudija Rame Munira, rođena 1917. u Sarajevu, dopremljena u logor 11.3.1945.

(A.Miletić, n.d., knjiga 2, Beograd, 1986., 931-962)

Br. 62

SPISAK ZATOČENIKA MINISTARSTVA UNUTARNJIH POSLOVA NDH, ZAGREB, 27. MART 1945.[13]

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA – MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I MIR ODJEL ZA JAVNU SIGURNOST – ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO

Zagreb, dana 27. ožujka 1945. Broj: V.T. 702-B/I-1945

Predmet: Popis zatočenika islamske vjere

1. ABDIČEVIĆ ESAD, rođ. 1909. u Pljevlju, sin Abidusa i Čelebije r, Pjerović, Oženjen, slagar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu u vrieme od 3 godine; održavao veze s komunistima i vršio komunističku promičbu.

2. ABDURAHMANOVIĆ AVDO, rođ. 1896. u Travniku, sin Idriza i Fatime r. Šahinagić, udovac, stolar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 3 godine; djelatni partizan.

3. AFGAN SALIH, rođ. 1899. u Banja Luci, sin Abdula i Tife r. Džabić, otac troje djece, činovnik Ž.R.O. u Banja Luci. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; surađivao sa partizanima za vrieme njihova boravka u Banja Luci.

4. AHMETOVIĆ HAVA, rođ. 1925. u Živinicama, kći Ibre i Melče r. Ahmetović, neudata, kućanica. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli za vrieme od 1 godine; radi nemorala.

5. AHMETOVIĆ MEHMED, rođ. 1891. u Tuzli, sin Zejćira i Hanumice r. Rašidović, otac dvoje djece, trgovac. Upućen u logor na priedlog K.O. u Brčkom za vrieme od 2 godine; održavao veze s partizanima i s njima surađivao.

---

[13] *U ovom dokumentu korištene skraćenice znače:*

Ž.R.O.	=	*Župska Redarstvena (policijska) Oblast*
K.O.	=	*Kotarska oblast*
U.N.S.	=	*Ustaška Nadzorna Oblast*
Red. oblast	=	*Redarstvena Oblast*
V.Ž.	=	*Velika Župa*
I.Ž.R.O.	=	*Ispostava Župske Redarstvene Oblasti*

6. AHMETOVIĆ MUSTAFA,	rođ. 1911. u Brčkom, sin Avde i Hafize, otac jednog djeteta, gostioničar. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Zagreb i župu Prigorje na vrieme od jedne godine; nagovarao ljude da idu u partizane i skupljao za "crvenu pomoć".
7. AJANOVIĆ EDHEM,	rođ. 1920. u Tešnju, sin Ilijazbega i Have r. Turalić, đak. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme 3 godine; kao djelatni partizan predao se našim oblastima.
8. ALAGIĆ ADEM,	rođ. 1920. u Bihaću, sin Zeće i Hajdere r. Čaušević, naoženjen, prometni činovnik. Upućen u logor na priedlog K.O. u Petrinji a vrieme od 8 mjeseci; održavao veze s partizanima.
9. ALAGIĆ AHMED,	rođ. 1870. u Konjicu, sin Alije i Derviše, otac četvoro djece, stolar. Upućen u logor na priedlog K.O. u Konjicu na vrieme od 1 godine; za vrieme boravka partizana u Konjicu sa istim je surađivao i kazivao državne privatne stvari.
10. ALAGIĆ HUSNIJA,	rođ. 1924. u Konjicu, sin Ahmeta i Sadike r. Djubušić, neoženjen, stolar. Upućen u logor na priedlog U.N.S. Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i Veliku Župu Vrhbosna na vrieme od 3 godine; zarobljen kao djelatni partizan.
11. ALAGIĆ RAHILA,	rođ. 1912. u Vitini, kći Rašida i Hanke, r. Fazlinović, rastavljena, majka jednog djeteta. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu za vrieme od dvije godine; održavala vezu sa istaknutim komunistima i surađivala u komunističkoj organizaciji.
12. ALIĆ VASVIJA,	rođ. 1926. u Derventi, kći Ahmeda i Arife r. Ahmić, neudata, kućanica. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Brodu na Savi na vrieme od 2 godine; brat s kojim je živjela u zajedničkom kućanstvu pridružio se svojevoljno partizanima.
13. ALIKALFIĆ MUSTAFA,	rođ. 1898. u Mostaru, sin Hasana i Fatime r. Slipčević, otac jednog djeteta, profesor učiteljske škole u Mostaru. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. na vrieme od 3 godine; održavao veze s partizanima.
14. ALIKAVAZOVIĆ ABDULAH,	rođ. 1920. u Sarajevu, sin Edhema i Sifete r. Sirćo, neoženjen, obućar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; održavao veze s komunistima i nabavljao puščane naboje.

15. ALIKIĆ HADŽIRA, rođ. 1927. u Tešnju, kći Osmana i Hanife r. Bobarić, neudata, pjevačica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 1 godine; radi nemorala i skitnje.

16. ARPADŽIĆ NEDŽAD, rođ. 1927. u Tešnju, sin Mahmuta i Fatime r. Džabić, neoženjen, učenik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; kao djelatni partizan sudjelovao u borbama po Hercegovini, Bosni i Slavoniji.

17. ARSLANAGIĆ ZAHIR, rođ. 1910. u Arslanagića Mostu, sin Sulejmana i Rabije r. Vidjen, neoženjen, red. izvidnik. Upućen u logor na priedlog Red. oblasti u Sarajevu; održavao vezu sa komunistima. Upućen je na 1 godinu prisilnog boravka u logoru.

18. ARSLANAGIĆ HASAN, rođ. 1901. u Čajniču, sin Alije i Nure r. Jusufspahić, udovac, otac dvoje djece, voćar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Zenici na vrieme od 30 mjeseci; kupovao oružje i odjevne predmete koje je odašiljao partizanima.

19. AVDIĆ ALJO (?), rođ. 1912. u Glavnici, sin Hasana i Hate r. Mendija, oženjen, otac dvoje djece, radnik. Upućen na logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 1 godine; vrijedjao je Poglavnika i NDH na javnom mjestu.

20. AVDIĆ HALIL, rođ. 1893. u Mustajbašiću, sin Osmana i Kade r. Begunović, otac jednog djeteta. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 3 godine; lažno se iskazivao raznim osobama i u ime Poglavnika sabirao priloge za izbjeglice i ranjenike iz Bosne, koje je zadržavao za sebe.

21. AJANOVIĆ RAGIB, rođ. 1907. u Rogatici, sin Mehmeda i Hasnije r. Salihbegović, oženjen, otac troje djece, geometar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; prebacivao pojedine ljude u partizane i održavao veze s partizanima.

22. ALIĆ ĆAMIL, rođ. 1920. u Tetovu, Kotar Zenica, sin Nume i Ćamke r. Bajramović, oženjen, bez djece, radnik. Upućen u logor na priedlog I.Z.O. u Zenici na vrieme od 3 godine; bio je teklić VIII kraiške brigade.

23. ARNAUTOVIĆ RASIM, rođ. 1910. u Bihaću, sin Muharema i Zejne r. Rodić, oženjen, otac dvoje djece, željez. činovnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Brodu na Savi na vrieme od 3 godine; prebacivao pojedine osobe u partizane i sa istim surađivao.

24. BAHTIĆ HAMDIJA, rođ. 1930. u Jajcu, sin Age i Melke r. Kahrić, neoženjen, radnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banjoj Luci na vrieme od 3 godine; kao djelatni partizan sudjelovao u borbama protiv hrvatskih oružanih saga, osobito za napada na Banja Luku.

25. BALIĆ MUSTAFA, rođ. 1922. u Mostaru, sin Abdulaha i Zahide r. Ćemalović, neoženjen, đak, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; bio djelatni član komunističke organizacije SKOJ.

26. BALTA FATIMA, rođ. 1922. u Mostaru, kći Osmana i Hatidže r. Palata, neudata, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 18 mjeseci; kao pripadnica komunističke organizacije A.F.Ž. održavala je vezu s odmetnicima, od kojih je primala tiskarsko tvorivo za tiskanje letaka.

27. BALTA MUSTAFA, rođ. 1907. u Mostaru, sin Alije i Naile r. Ćatović, oženjen, otac 6 djece, željeznički službenik, upućen u logor na priedlog Ispostave Ž.R.O. u Zenici na vrieme od 3 godine; bio je teklić između komun. organizacija u Zenici i okružnog komiteta u Sarajevu.

28. BARJAKTAROVIĆ-BEŠLAGIĆ OSMAN, rođ. 1923. u Bieljini, sin Raifa i Savke, krojač; upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Brodu na Savi na vrieme od 3 godine; Umro: 2.IX.1942.

29. BARTULIĆ SAFIJA, rođ. 1916. u Bos. Novom, kći Arema i Fatime, udata, kućanica, upućena u logor po priedlogu Ispostave Ž.R.O. u Koprivnici na vrieme od jedne godine; njezin muž Slavko odmetnuo se.

30. BARUČIJA IBRAHIM, rođ. 1912. u Banja Luci, sin Muhameda i Fate, oženjen, otac jednog djeteta, radnik, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Banja Luku i v.ž. Sana-Luka na vrieme od 2 godine; vršio tekličku službu u korist odmetnika.

31. BATLAK HASAN, rođ. 1893. u Mostaru, sin Huse i Fate r. Korkut, oženjen, kovač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 9 mjeseci; surađivao je s odmetnicima.

32. BAŠIĆ ILIJAS, rođ. 1920. u Retfali, sin Sulejmana i Lenke r. Kovačić, neoženjen, posebnički namještenik, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; pridružio se dobrovoljno

odmetnicima, te sudjelovao u borbama protiv hrvatskih oružanih saga.

33. BEGANOVIĆ ADEM, rođ. 1914. u Rankovićima, sin Osmana i Zahide r. Dudić, oženjen, otac troje djece, trgovac, upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 3 godine; neovlašteno je sabirao razne doprinose zlorabeći pri tome ime Poglavnika i ustanove Hrvatskog Crvenog Križa.

34. BEGANOVIĆ BESIM, rođ. 1923. u Kopčićima, sin Muhameda i Rife r. Hasanbegović, neoženjen, ratar, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; dobrovoljno se je pridružio odmetnicima i sudjelovao u raznim borbama.

35. BEGANOVIĆ HAMIDA, rođ. 1926. u Travniku, kći Derviša i Hajke r. Aznedarević, neudata, posebnička namještenica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 18 mjeseci; bila je član kom. oganizacije SKOJ vršeći dužnost sekretarice.

36. BEGANOVIĆ HAŠIM, rođ. 1913. u Tesliću, sin Talija i Dilfere r. Avdić, oženjen, otac jednog djeteta, trgovac, upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 3 godine; neovlašteno je sabirao razne doprinose zlorabeći pri tome ime Poglavnika i ustanove Hrvatskog Crvenog Križa.

37. BEGOVAC MEHMED, rođ. 1912. u Travniku, sin Huseima i Zarfe r. Hodžić, oženjen, otac troje djece, pekar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; vršio je obavještajnu i uhodarsku službu u korist odmetnika pomažući im kako novčanim prilozima, tako i slanjem živežnih namirnica. Upute je primao od svog brata, poznatog odmetnika Hamde.

38. BEGANOVKA BISERA, rođ. 1924. u Bos. Gradiški, kći Dide i Kade, udova, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banjoj Luci na vrieme od jedne godine; održavala je vezu s odmetnicima u Kozari.

39. BEJTOVIĆ HUSEIN, rođ. 1917. u Bos. Dubici, sin Ahmeda i Halime r. Mušić, oženjen, otac dvoje djece, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Novoj Gradiški na vrieme od 3 godine; nepopravljivi je provalnik i džepar.

40. BEKTIĆ AIŠA, rođ. 1917. u Tuzli, kći Hasana i mine r. Jašarević, neudata, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od jedne godine; radi nemorala.

41. BEŠLAGIĆ MUSTAFA, rođ. 1924. sin Mustafe i Zlate, neoženjen, krojač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 3 godine; vršio je teklićku i uhodarsku službu u korist odmetnika.

42. BILANOVIĆ HAMDO, rođ. 1921. u Konjicu, sin Huse i Esme r. Holja, neoženjen, radnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; nepopravljivi je kradljivac i skitnica.

43. BILIĆ SABIT, rođ. 1921. u Ljubuškom, sin Mehmeda i Sevde r. Drljević, neoženjen, krojač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; nabavljao je oružje i strieljivo za odmetnike.

44. BIŠČEVIĆ SMAJO, rođ. 1924. u Bos. Krupi, sin Muje i Emine, neoženjen, ratar, upućen u logor na priedlog Ustaškog redarstva za grad Zagreb i v.ž. Prigorje na vrieme od jedne godine; vršio komunističku promičbu i komunističko promičbeno tvorivo.

45. BOJO HUSNIJA, rođ. 1905. u Mostaru, sin Saliha i Bege, neoženjen, konobar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od jedne godine; vršio protudržavnu promičbu.

46. BRKIĆ LATIF, rođ. 1917. u Zankovićima, sin pok. Omera i Sače r. Budimlić, oženjen, otac jednog djeteta, rarar, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Banja Luku i v.ž. Sana-Luka na vrieme od 3 godine; održavao je vezu s odmetnicima.

47. BUBIĆ MAHMUT, rođ. 1914. u Baru, sin pok. Dželadina i Zonje r. Elezagić, neoženjen, posebnički činovnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; skrivao je neke osobe, za koje je znao da su potraživane od redarstva te ih je opskrbio krivotvorenim iskazicama.

48. BUČUK MAHMUT, rođ. 1919. u Trebinju, sin Jusufa i Zade r. Bijedić, oženjen, bravar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 2 godine; kao bravar zrakoplovne luke u Mostaru nabavljao je za odmetnike oružje i strieljivo.

49. BUČUK SIDIKA, rođ. 1921. u Mostaru, kći Hasana Hadžića i Munte r. Bajrugić, udata za Mahmuta, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 2 godine; pomagala je svome mužu odpremati razno tvorivo odmetnicima.

50. BUKOVAC SEID, rođ. 1922. u Ljubuškom, sin Muniba i Hafije r. Dupović, neoženjen, đak, upućen u logor na priedlog Zaštitnog

redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; kao član kom.partije tiskao je razno promičbeno tvorivo i vršio protudržavnu promičbu.

51. BUKOVAC VLASTA, rođ. 1920. u Zagrebu, kći Ahmeda i Marije r. Vajs, neudata, posebnička činovnica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; vršila je protudržavnu promičbu, te kao pripadnica ulične ćelije ispisivala je komunističke parole.

52. BUKUREVIĆ VEHID, rođ. 1924. u Visokom, sin Emina i Almase, neoženjen, kožar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; vršio komunističku promičbu i raspačavao kom. promičbeno tvorivo.

53. BUKUREVIĆ ZAHID, rođ. 1920. u Visokom, sin Emina i Almase, neoženjen, kožar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; vršio komunističku promičbu i raspačavao kom. promičbeno tvorivo.

54. BURĐEVIĆ IZO, rođ. 1924. u Bijelom Polju, sin Šeća i Džeke r. Nuhodžić, neoženjen, ratar, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; dobrovoljno se pridružio odmetnicima, te sudjelovao u borbama.

55. BUREK ASIM, rođ. 190. u Jajcu, sin Bega i Seide, oženjen, otac jednog djeteta, voćar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O.u Travniku na vrieme od 2 godine; vršio komunističku promičbu.

56. BURZIĆ AIŠA, rođ. 1918. u Banjoj Luci, kći Saliha Begić i Šefije, udata, kućanica, upućena na prisilni boravak na priedlog Ž.R.O. u Banjoj Luci na vrieme od jedne godine; prisustvovala je komunističkim sastancima i skupljala pomoć za odmetnike.

57. BAŠIĆ DUDA, rođ. 1919. u Jablanici, kći Ibrahima i Fate r. Miljković, udata, majka jednog djeteta, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine; skrivala je u svom stanu od redarstvene potraživanu Ružicu Murovec, te ju je skupa sa svojim mužem Smailom odvela partizanima.

58. CARIĆ IBRO, rođ. 1896. u Tarevcu, sin Salke i Hanke r. Smajlović, oženjen, vratar. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od dvije godine; član udarne jedinice, davao priloge za "crvenu pomoć".

59. ŠAKIĆ AVDO, rođ. 1916. u Visokom, sin Hamida i Djulsume r. Fazlić, neoženjen, obćinski pisar. Upućen u logor na priedlog Županske redarstvene oblasti u Sarajevu na vrieme od 3 godine; održavao veze s komunistima.

60. ĆAR ŠAĆIR, rođ. U Šipovu, sin Omera i Zlate r. Šipić, oženjen, otac dvoje djece, radnik. Upućen u logor na priedlog Ispostave u Ž.R.O. u Zemunu na vrieme od 1 godine; kao član komunističke organizacije dolazio na komunističke sastanke.

61. ČARDŽIĆ AVDO, rođ. 1893. u Banja Luci, sin Mehmeda i Aiše r. Krajišik, oženjen, otac jednog djeteta, obćinski namještenik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; vršio komunističku promičbu.

62. ČAUŠEVIĆ HASAN, rođ 1900. u Zvorniku, sin Salke i Zumre r. Tihić, kolarski pomoćnik. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 2 godine; sudjelovao u španjolskom građanskom ratu, bio član komunističke organizacije i prikupljao priloge za "crvenu pomoć".

63. ČELIK OMER, rođ. 1922. u Foči, sin Maše i Halime r. Hasković, poslovođa tvrtke "Bata". Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 2 godine; član komunističke organizacije.

64. ĆEMALOVIĆ MUBERA, rođ. 1920. u Mostaru, kći Muhameda i Ajnije r. Kalajdžić, drž.činovnik. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 2 godine; vođa komunističke organizacije u Mostaru, prikupljala novac i razno tvorivo za " narodnu pomoć".

65. ĆEMALOVIĆ NARCISA, rođ. 1923. u Mostaru, kći Hakije i Zinete r. Karabeg, neudata, učenica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; član komunističke organizacije, vršila komunističku promičbu.

66. ĆIRIĆ ŠEMSA, rođ. 1920. u Bos. Petrovcu, kći Ale i Hatdže r. Hadžić, udata, majka dvoje djece, domaćica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 1 godine; bavila se obrtimice bludom.

67. ĆIŠIĆ FAHRA, rođ. 1912. u Ljubuškom, kći Alije i Hatidže, učiteljica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 3 godine; član komunističke organizacije, skupljala je za "Narodnu pomoć", prisustvovala je sastancima mjesnog komiteta u Mostaru i skrivala partijce.

68. ĆORALIĆ HUSEIN, rođ. 1899. u Cazinu, sin Ibrahima i Hate r. Badić, oženjen, otac troje djece, nadgruntovničar. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 3 godine; održavao veze s partizanima.

69. ĆORMEHMEDOVIĆ MEHO, rođ. 1910. u Sarajevu, sin Hasiba i Umuše r. Belko, oženjen, otac dvoje djece, radnik. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 2 godine; davao priloge za "narodnu pomoć" i vršio komunističku promičbu.

70. ČUSTIĆ MUHAREM, rođ. 1898. u Kozarcu, sin Ibre i Fatime, oženjen, rizničar. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 3 godine; održavao je veze s partizanima.

71. ČEHAJIĆ IRFAN, rođ. 1919. u Višegradu, sin Arifa i Aiše r. Karahodžić, oženjen, otac jednog djeteta, poseb.činovnik. Upućen u logor na priedlog I.Ž.R.O. u Zenici na vrieme od 3 godine; dragovoljno je otišao u partizane odakle se je nakon kratkog vremena povratio radi uhodarenja i sakupljanja pomoći i drugih potrebština za partizane.

72. ČEHIĆ (?) DILFA, rođ. 1918. u Banja Luci, kći Šaćira i Šebe r. Akić, udata, majka četvoro djece, domaćica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; sudjelovala u pljački i drugim zločinstvima Asima Djelića.

73. DELIBEGOVIĆ IBRAHIM, rođ. 1907. u Gornjoj Tuzli, sin Mustafe i Mine r. Selimović, oženjen, otac petero djece, prikupac Zempra. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 2 godine; pomagao nekim partizanima pri prebacivanju u planinu Majevicu.

74. DELIĆ ĆAMIL, rođ. 1924. u Mostaru, sin Salke i Nafe r. Hajdarević, neoženjen, bolničar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 2 godine; čitao komunističko tvorivo, prisustvovao sastancima, te pripremao i omogućio bieg pritvorenoj komunistkinji Puzić Semiji.

75. DELIĆ MEHO, rođ. 1912. u Mostaru, sin Salke i Fate r. Fezić, oženjen, otac jednog djeteta, limar. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 5 mjeseci; održavao vezu s partizanima.

76. DEMIROVIĆ IBRAHIM, rođ. 1904. u Kulen Vakufu, sin Demira i Fatke r. Behran, oženjen, graditelj. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 18 mjeseci; optužio partizanima Vilka Dodigovića, zapovjednika ustaške mladeži.

77. DERVIŠIĆ MEHMEDALIJA, rođ. 1922. u Banja Luci, sin Smaila i Fatime r. Sarač, neoženjen, đak. Upućen u sabirni logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; podržavao veze s članovima komunističke partije, te vršio komunističku promičbu.

78. DIDOVIĆ OSMAN, rođ. 1911. u Velikoj Kladuši, sin Hase i Fate r. Alibašić, oženjen, otac četvero djece, ratar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 2 godine; surađivao s partizanima.

79. DIDOVIĆ ...., rođ. 1895. u Velikoj Kladuši, udovac, brijač. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Karlovcu na vrieme od 1 godine; surađivao s partizanima.

80. DIZDAREVIĆ HALIL, rođ. 1903. u Žepču, sin Bane i Zumre r. Hamzić, oženjen, otac šestero djece, kafedžija. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; slao partizanima zdravstveno tvorivo i cigarete.

81. DOLAMIĆ HASAN, rođ. 1918. u Tešnju, sin Alije i Fatime r. Bukvić, neoženjen, limar. Upućen u logor na priedlog Ispostave Ž.R.O. u Zemunu na vrieme od 2 godine; organizirao jednu komunističku udarnu jedinicu.

82. DREAIĆ (?) HUSEIN, rođ. 1926. u Vidovskoj, sin Mehmeda i Feride r. Handžić, neoženjen, radnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 2 godine; temeljito sumnjiv da je sarađivao sa partizanima.

83. DOLO ALIJA, rođ. 1904. u Goraždu, sin Agana i Zejne, udovac, otac jednog djeteta, ratar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 1 godine; služio odmetnicima kao teklić.

84. DROCIĆ MAHMUT, rođ. 1914. u Bos. Gradiški, sin Muharema i Hatidže r. Dautović, neoženjen, postolar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Novoj Gradiški na vrieme od 3 godine; partizanima u Kozari davao podatke o kretanju hrvatske i njemačke vojske.

85. DUGALIĆ PAŠO, rođ. 1900. u Turskim Kolibama, sin Huse i Zarife, oženjen, otac šestero djece, ratar. Upućen u logor na priedlog Zapovjedništva sabirnog logora u Jasenovcu na vrieme od 2 godine; protupravno si prisvojio novac sakupljen od zatočenika za životne namirnice.

86. DŽABIĆ NAZIM, rođ. 1915. u Banja Luci, sin Abdulaha i Kadire r. Halimić, neoženjen, trg. pomoćnik. Upućen u logor na priedlog

Zaštitnog redarstva u Banja Luci na vrieme od 2 godine, podržavao veze s komunistima.

87. DŽAFERAGIĆ EDHEM, rođ. 1898. u Sarajevu, sin avdije i Neire r.Smaiš, oženjen, otac jednog djeteta, postolar. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Banja Luci na vrieme od 2 godine; održavao vezu s komunistima te prisustvovao komunis. sastancima.

88. DŽAFERAGIĆ MUSTAFA, rođ. 1903. u Tuzli, sin Sulje i Esme r. Kanjić, oženjen, otac četvero djece, rudarski radnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 3 godine; surađivao s partizanima i ubio redarstvenog izvidnika Lihića Asima.

89. DŽAFIĆ MEHMED, rođ. 1914. u Bijeljini, sin Šaćira i Kade, oženjen, otac dvoje djece, krojač. Upućen u logor na priedlog Kotarske oblasti u Bieljini na vrieme od 3 godine; poznat kao komunista.

90. DJANIĆ NURA, rođ. 1909. u Bos. Novom, kći Muse i Zijade r. Gorinj, udata, majka sedmero djece, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 1 godine; surađivala s partizanima a kći joj je u odmetništvu.

91. DŽELIĆ SALIH, rođ. 1909. u Banja Luci, sin Ahmeta i Arife r. Kurtović, neoženjen, konobar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; kockar, džepar i pijanac.

92. DJEMAT JUSUF, rođ. 1914. u Prozoru, sin Ibrahima i Majre r. Bajrić, oženjen, otac dvoje djece, trgovac. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 3 godine; pucao na ustaše za vrieme boravka partizana u Prozoru.

93. DŽINDO RASIM, rođ. 1920. u Šatorovićima, sin Ćamila i Vasvije r. Hodžić, neoženjen, slušač medicine. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 3 godine; djelatni partizan.

94. DJODJIĆ SALKO, rođ. 1899. u Prnjavoru, sin Avde i Emine, oženjen, otac troje djece, povjerenik Zempra. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Novoj Gradiški na vrieme od 2 godine; temeljito sumnjiv da je surađivao s partizanima.

95. DŽUDŽA MUHAMED, rođ. 1903. u Mostaru, sin Osmana i munte r. Drljević, neoženjen, ljekarnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; iz svoje ljekarne zdravstveno tvorivo davao partizanima.

96. DŽUDŽIĆ MEHO, rođ. 1904. u Visokom, sin derviša i Ume r. Sirčo, oženjen, otac četvero djece, krojač. Upućen u logor na priedlog

Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; podržavao veze s komunistima i vršio komunističku promičbu.

97. DEDIĆ MEHO, rođ. 1924. u Visokom, sin Osmana i Derviše Pandžić, oženjen, ratar. Po ispostavi Župske Redarstvene Oblasti u Zenici predložen za upućenje u logor na vrieme od 3 godine; djelatni partizan i partizanski teklić.

98. DELIĆ ZEJNA, rođ. 1914. u Blagaju, kći Hadže i Emine r. Dizdarević, udata, domaćica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 1 godine; muž joj se odmetnuo u partizane, a ona ga je pomagala u protudržavnom udaru.

99. DERVIŠEVIĆ ZILHA, rođ. 1917. u Varcar Vakufu, kći Salke i Hatidže r. Tarkolić, neudata, domaćica. Po ispostavi Ž.R.O. u Zenici predložena za upućenje u logor na vrieme od 3 godine; sestra poznatog partizana Dervišević Avde, koji je podmetao mine pod vlakove.

100. EKIĆ AHMED, rođ. 1918. u Banjoj Luci, sin pok. Mustafe i Feize r. Čanić. Neoženjen, stolar, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Banja Luku i v.ž. Sana-Luka na vrieme od 3 godine; vršio je tekličku službu u korist odmetnika, a kasnije im se pridružio.

101. ELEZOVIĆ ESAD, rođ. 1921. u Mostaru, sin pok. Salke i Hatidže r. Hrle, neoženjen, radnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 3 godine; pridružio se je dragovoljno odmetnicima i sudjelovao u borbama protiv hrvatskih oružanih saga.

102. ERZUMLIĆ MUSTAFA, rođ. 1922. u Konjicu, sin Mehmeda i Naze r. Sokolović, neoženjen, željeznički činovnik, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; borio se je u redovima komunističkih odmetnika protiv hrvatskih oružanih snaga.

103. FAZLAGIĆ BELKISA, rođ. 1926. u Čapljini, kći Abdulaha i ajiše r. Kudra, neudata, đak, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; sakupljala "Crvenu pomoć" i raspačavala komunističko promičbeno tvorivo.

104. FEJZIĆ ATIF, rođ. 1915. u Sarajevu, sin Ahmeta i Namke r. Muminović, neoženjen, tiskar, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; pridružio se dragovoljno odmetnicima, te se u njihovim redovima borio protiv hrvatskih oružanih snaga.

105. FEJZO MUSTAFA, rođ. 1918. u Foči, sin pok. Omera i Pembe r. Kašmo, neoženjen, dipl. ing. ekonomije, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; pridružio se dragovoljno odmetnicima.

106. FEJZO RABIJA, rođ. 1926. u Foči, kći Omera i Pembe, r. Kašmo, neudata, trg. pomoćnica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine; rasparčavala je kom. promičbeno tvorivo.

107. FETAHAGIĆ MUHAMED, rođ. 1920. u Bos. Brodu, sin Ramadana i Nafije r. Hadžiavdić, neoženjen, posebnički činovnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine; surađivao je s organiziranim komunistima.

108. FERHATOVIĆ ALMASA, rođ. 1920. u Podgorici, kći Hasana i Aiše r. Hadžinuković, neudata, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine; nabavljala je u Sarajevu razno tvorivo potrebno partizanima.

109. FIDAHIĆ ALIJA, rođ. 1924. u Bieljini, sin Mehmeda i Azemine r. Zajimović, neoženjen, đak, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine; raspačavao je komunističko promičbeno tvorivo.

110. FILIPOVIĆ EMIRA, rođ. 1926. u Nišu, kći Sulejmana i Razije r. Ugljen, neudata, đak, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine; kći je Sulejmana Filipovića, ministra komunističke vlade u Beogradu.

111. FILIPOVIĆ RAZIJA, rođ. 1903. u Ljubuškom, kći Sadika Ugljena i Zinete r. Sadiković, udata, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine, supruga je Sulejmana Filipovića.

112. GANDURA MUHAMED, rođ. 1917. u Pljevlju, sin Halida i Esme r. Hadžimusić, neoženjen, uvoditelj dovoda, upućen u sabirni logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; vršio komunističku promičbu, bio član komunističke organizacije te sakupljao za "crvenu pomoć".

113. GANIĆ MUSTAFA, rođ. 1921. u selu Zagornjica, kotar Visoko, sin Omera i Mulije r. Vračo, neoženjen, željezničar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; podržavao veze s partizanima i s njima djelatno surađivao.

114. GAVRANOVIĆ MUJO, rođ. 1912. u Travniku, sin Zaima i Fatime r. Hadžiosmanović, neoženjen, pekar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 3 godine;

dragovoljno se priključio partizanima i skupa s njima se borio i pljačkao dok nije bio zarobljen.

115. GIGOVIĆ SEAD, rođ. 1922. u Sarajevu, sin Hamdije i Sadike r. Demirdžić, neoženjen, student medicine, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; dragovoljno je stupio u komunističku organizaciju, te obnašao dužnost sekretara jedne ćelije.

116. GOZIĆ AVDO, rođ. 1922. u Banjoj Luci, sin Sulje i Unče, neoženjen, krojački pomoćnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; vršio je partizansku promičbu i bio u vezi s partizanima.

117. GRADINČIĆ EJUB, rođ. 1902. u Turbetu, sin Saliha i Umije r. Palić, otac troje djece, trgovac, upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od jedne godine; podržavao veze sa svojim bratom koji se priključio partizanima.

118. GVOŽĐAR IRFAN, rođ. 1915. u Banja Luci, sin Idriza i Naside r. Zembo, rastavljen, otac jednog djeteta, mehaničar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; vršio je komunističku promičbu.

119. HABUL ZAIM, rođ. 1903. u Lastvi, sin Hamida i Meliče r. Hadžimahović, oženjen, otac 6 djece, trgovac, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od dvije godine; za vrijeme partizanskog napadaja na Banja Luku vršio uhodarsku službu u njihovu korist.

120. HADŽALIĆ OSMAN, rođ. 1903. u Rotimlji, sin Muje i Naze r. Hodžić, neoženjen, kavanar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 2 godine; neobično je djelatan u širenju komunističke promičbe.

121. HADŽIĆ HAVA, rođ. 1920. u Begov Hanu, kći Ibrahima i Šide, neudata, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; prenosila je partizanima pisma, zdravstveno tvorivo i strieljivo.

122. HADŽIĆ MUNIRA, rođ. 1924. u Begov Hanu, kći Ibrahima i Šide r. Sarajlić, neudata, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; vršila je uhodarsku službu u korist partizana.

123. HADŽIAVDIĆ NEDŽIB, rođ. 1907. u Čepilovoj Kuli, sin Rašida i Alije, neoženjen, radnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od jedne godine, radi skitnje.

124. HADŽIMUSIĆ IBRO, rođ. 1904. u Foči, sin Selima i Mejre r. Hadžiibrahimović, rastavljen, radnik, upućen u logor na priedlog redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 2 godine; nakon puštanja iz zatočenja nastavio je i nadalje svojim razornim komunističkim radom, te je, među ostalim, u stanu svoje priležnice poderao Poglavnikovu sliku.

125. HADŽIMUSIĆ ZUMRETA, rođ. 1926. u Fiči, kći Muhameda i Seme, neudata, đak, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme jedne godine; rasparčavala je komunističko promičbeno tvorivo.

126. HADŽIMUSTAFIĆ MUHAREM, rođ. 1926. u Tuzli, sin pok. Hase i Hasibe, neoženjen, gostioničar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 2 godine; dana 13.III.44. pokušao je objesiti maloljetnog Lukić Muju bez ikakvog razloga, opljačkavši ga pri tome.

127. HADŽIOSMANOVIĆ BESIM, rođ. 1917. u Jajcu, sin Bećira i Fatime, neoženjen, državni činovnik, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; partizane oko Bugojna pomagao je slanjem živežnih namirnica i monopolsih predmeta.

128. HADŽIOSMANOVIĆ NUSRET, rođ. 1914. u Mostaru, sin pok. Ibrahima i Fate r. Batla, neoženjen, limar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; nabavljao je strieljivo i odpremao ga odmetnicima.

129. HADŽIEFENDIĆ MUSTAFA, rođ. 1914. u Gradačcu, sin mustafe i Tajibe r. Tahirović, oženjen, otac jednog djeteta, posebnički činovnik, upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od jedne godine; nabavljao je uredsko tvorivo za odmetnike.

130. HADŽISELIMOVIĆ IBRAHIM, rođ. 1887. u Kotorišću, sin pok. Ibrahima i Izete r. Eminefendić, oženjen, otac 9 djece, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od jedne godine; surađivao je sa odmetnicima.

131. HAIRLAKOVIĆ ŠEFKET, rođ. 1920 u V. Kladuši, sin Hasana i Drage, neoženjen, bivši redarstveni činovnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; širio je uzbudljive viesti uznemirujući pučanstvo, inače sklon pljački.

132. HAJDO HASAN, rođ. 1908. u Mostaru, sin Ibrahima i Đefre r. Ćatović, oženjen, stolar, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2

godine; dragovoljno se je pridružio odmetnicima i borio se protiv hrvatskih oružanih snaga.

133. HAJRO VAHID, rođ. 1921. u Sarajevu, sin Mehmeda i Fate r. Hadžlaš, neoženjen, električar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; slao je partizanima akumulatore, te skupljao doprinose za "crvenu pomoć".

134. HALILOVIĆ SMAIL, rođ. 1907. u Prnjavoru, sin Selima i Kade r. Mesterbašić, oženjen, otac dvoje djece, trgovac, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Novoj Gradiški na vrieme od jedne godine; vrieđao je Poglavnika i N.D.H. izrazivši na taj način svoje protudržavno raspoloženje.

135. HALIMIĆ ABAZ, rođ. 1896. u Banja Luci, sin Edhema i Munife r. Đelić, oženjen, otac jednog djeteta, brijač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od jedne godine; vršio je uhodarsku službu u korist partizana.

136. HALIMIĆ DANIJEL, rođ. 1909. u Banja Luci, sin Latifa i Fatime, oženjen, otac jednog djeteta, krojač, upućen u logor na vrieme od 2 godine; održavao je vezu s odmetnicima.

137. HALIMIĆ HALIM, rođ. 1916. u Skuplju, sin Omera i Emine r. Mulalić, neoženjen, drž. činovnik, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Banja Luku i v.ž. Sana-Luku na vrieme od 2 godine; obnašao je dužnost nadzornika jednog tzv. sektora SKOJ-a.

138. HAMDANOVIĆ IBRAHIM, rođ. 1894. u Otoci, sin pok. Murata i Fate r. Komoč, oženjen, otac 4 djece, ratar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 3 godine; surađivao je i pomagao partizane pri njihovom upadu u Bos. Krupu.

139. HARAMBAŠIĆ HABIBA, rođ. 1925. u Prijedoru, kći pok. Alije i Paše, neudata, đak, upućena u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Zagreb i v.ž. Prigorje na vrieme od 2 godine; vršila komunističku promičbu i širila kom. promičbeno tvorivo.

140. HARAMBAŠIĆ NAFIJA, rođ. 1922. u Prijedoru, kći pok. Alije i Paše r. Pašalić, neudata, student farmacije, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; organizirani je član kom. partije, te kao takva neobično opasna u svom protudržavnom radu.

141. HASANBEGOVIĆ OSMAN, rođ. 1901. u Havtovcu, sin Šaćira i Naze r. Kapodić, oženjen, otac dvoje djece, posebnički činovnik, upućen u

logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; sudjelovao je u napadima odmetnika u okolici Foče.

142. HASIĆ HUMKA, rođ. 1919. u Kladnju, kći Adema i Aiše r. Dakmić, neudata, mati 3 nezakonite djece, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od jedne godine radi nemorala.

143. HERCEGOVAC RIZAH, rođ. 1914. u Travniku, sin pok. Hakije, neoženjen, krojač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 3 godine; obnašao je dužnost zapovjednika čete u odmetničkim redovima.

144. HODŽIĆ ALIJA, rođ. 1921. u Goraždu, sin Imšira i Meve r. Kodžeka, neoženjen, krojač, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; borio se na strani odmetnika.

145. HODŽIĆ HUSEIN, rođ. 1899. u Bjeloj, sin Ibrahima i Neire r. Salihagić, oženjen, otac jednog djeteta, posebnički činovnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu, širio je komunističku promičbu.

146. HODŽIĆ JUSO, rođ. 1921. u Grborezu, sin Nurke i Nure r. Zijadić, neoženjen, radnik, upućen u logor na priedlog Zapovjednika V. ust. stajaćeg zdruga u Livnu na vrieme od 2 godine; pridružio se dragovoljno odmetnicima.

147. HODŽIĆ SAFET, rođ. 1927. u Ratiru, sin Muje i Zeife r. Kardaš, neoženjen, ratar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; borio se u redovima odmetnika.

148. HOTIĆ AZEMINA, rođ. 1904. u Livnu, kći Ibrahima i Kise, udata, majka četvoro djece, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 18 mjeseci; surađivala je sa istaknutim komunistima, a u njenoj kući sastajali su se redovito partizanski teklići.

149. HOTIĆ GIJAZA, rođ. 1928. u San. Mostu, kći Šerifa i Azemine, neudata, đak, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od jedne godine; surađivala je s odmetnicima.

150. HRNJICA MUSTAFA, rođ. 1914. u Koprivnici, sin pok. Selima i Derviše r. Čolaković, neoženjen, državni činovnik, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; održavao je komunističke sastanke i partizanima slao obaviesti o stanju u Sarajevu.

151. HROMIĆ BENJAMIN, rođ. 1916. u Ljubuškom, sin Hasana i Paše r. Krilić, neoženjen, željeznički činovnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; vrlo je djelatan u širenju protudržavne promičbe.

152. HUSEINOVIĆ ASIM, rođ. 1917. u Prozoru, sin Hasana i Derviše r. Merdžanović, neoženjen, bivši podvornik kod Ž.R.O. u Sarajevu, upućen u logor na priedlog navedene oblasti na vrieme od jedne godine; omogućio je dopisivanje uhićenih komunista.

153. HUSEJNOVIĆ ATIF, rođ. 1910. u Derventi, sin Ibre i Zuhre, oženjen otac 4 djece, upućen u logor na priedlog Kotarske oblasti u Derventi na vrieme od 2 godine; radi skitnje i krađe.

154. HUSIKA MEHMEDALIJA, rođ. 1893. u Kaknju, sin Mustafe i Hanumice r. Karahodžić, oženjen, otac 6 djece, učitelj, upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od jedne godine; temeljito sumnjiv radi suradnje s partizanima.

155. HUSIKA SEAD, rođ. 1917. u Kaknju, sin Mehmeda i Hađide, neoženjen, kotarski agronom, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; vršio kom. promičbu i pomagao partizane doprinosima u novcu.

156. HUSKIĆ SAFET, rođ. 1914. u Livnu, sin Mahmuta i Habibe, oženjen, otac jednog djeteta, brijač, upućen u logor na priedlog Zapovjednika V ust. stajaćeg zdruga u Livnu na 6 mjeseci; surađivao je s odmetnicima.

157. IBRAHIMOVIĆ MEHMEDALIJA, rođ. 1927. u Gračanici, sin Alije i Zumrete r. Melenkić, neoženjen, đak šerijatske škole. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; dobrovoljno pristupio u komunističku organizaciju, održavao redovne sastanke i nižim vezama davao upute.

158. IMAMOVIĆ DERVIŠ, rođ. 1913. u Zenici, sin Fehima i Hasibe r. Kundalić, otac dvoje djece, slagar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; održavao veze s komunistima i vršio komunističku promičbu.

159. IMŠIROVIĆ SADIKA, rođ. 1916. u Gračanici, kći Nazifa i Zajre r. Osmanović, udata, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 1 godine; provodila nemoralan život i bila odana skitnji.

160. IMŠIROVIĆ ADEM, rođ. 1913. u Gnojnicama, kotar Tuzla, sin Mustafe i Emine r. Omerović, otac jednog djeteta, željeznički dočinovnik.

Upućen u logor na priedlog I.Ž.R.O. u Vinkovcima na vrieme od 1 godine; surađivao s komunistima na rušenju željezničkih pruga i vršio sabotažu na željezničkom prometu.

161. ISLAMOVIĆ SELVETA, rođ. 1916. u Mostaru, kći Huseina i Bahre r. Hujdur, udata, majka jednog djeteta, domaćica. Upućena u logor na priedlog U.N.S. Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; njezin muž je pobjegao zrakoplovom iz Sarajeva u nepoznatom pravcu, a ista nije htjela reći kuda.

162. JARAN SULEJMAN, rođ. 1913. u Banja Luci, sin Muharema i Remze r. Mutavdžić, otac dvoje djece, zidar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; sudjelovao je u četničko-komunističkim odredima.

163. JAMAKOVIĆ MULO, rođ. 1903. u Zagoricama, kotar Visoko, sin Hasana i Mejre r. Hakulije, otac četvero djece, ratar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; služio kao teklić i vodič partizanskim prebjezima.

164. JELEČ MUHAREM, rođ. 1901. u Livnu, sin Abdulaha i Habibe r. Brkić, otac petero djece, poljodjelac. Upućen u logor na priedlog U.N.S. Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; surađivao je s partizanima i dojavljivao im kretanje naše vojske.

165. JELEN ĆAMILA, rođ. 1906. u Dubravama, kotar Mostar, kći Agana Delića i Hane r. Maksumić, majka troje djece, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O: u Sarajevu na vrieme od 1 godine: njezin muž Ahmed Jelen, domobranski glazbenik, odmetnuo se u partizane.

166. JOGIĆ ARIF, rođ. 1908. u Krčani, kotar Bos. Krupa, sin Jusufa i Šeće r. Hašimović, otac dvoje djece, poljodjelac. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 3 godine; surađivao s partizanima za vrieme njihovog boravka u Bos. Krupi.

167. JUSUFOVIĆ HUSEIN, rođ. 1907. u Banja Luci, sin Halida i Nafe, neoženjen, gostioničar, upućen na prisilni boravak u sabirni logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; vršio je komunističku promičbu, te partizane svakom mogućom prilikom pomagao novčanim doprinosima.

168. JAHIĆ HASAN, rođ. 1906. u Banja Luci, sin pok. Ibrahima i Ašeme, oženjen, otac 4 djece, bivši red. činovnik, upućen na

prisilni boravak u sabirni logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; održavao je veze s partizanima još prije njihovog upada u Banja Luku, te je za samo vrieme upada bio njihov najpovjerljiviji čovjek.

169. JAŠAREVIĆ REUF, rođ. 1920. u Banja Luci, sin Mustafe i Dževade r. Hadžialagić, neoženjen, islamski dušobrižnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; dao je partizanima podatke o brojčanom stanju i rasporedu vojske u Banja Luci, kao i nacrt svih bunkera. Radio je na prebacivanju ludi među partizane, kao i na skupljanju "crvene pomoći".

170. KADIĆ ALIJA, rođ. 1885. u Konjicu, sin Akifa i Naile r. Gluhić, oženjen, otac petero djece, posjednik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 1 godine, podržavao veze s komunistima i vršio komunističku promičbu.

171. KAHVEDŽIĆ KASIM, rođ. 1900. u Derventi, sin Alage i Hanife r. Mustafičić, oženjen, otac dvoje djece, radnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Brodu na Savi na vrieme od 3 godine; širio komunističku promičbu i održavao veze s partizanima.

172. KAJTAZ DŽEMAL, rođ. 1912. u Mostaru, sin Ahmeda i Đulsume r. Hadrović, oženjen, otac troje djece, bravar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 3 godine; vršio komunističku promičbu, odpremao pojedine osobe partizanima i vršio sabotažu u željezničkoj ložioni.

173. KAKNJO RIFAT, rođ. 1907. u Zenici, sin Ahmeda i Have r. Čoba, oženjen, otac troje djece, slagar. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 18 mjeseci; sakupljao i kupovao oružje za odmetnike.

174. KAPETANOVIĆ HASNIJA, rođ. 1917. u Bos. Novom, kći Osmanbega i Sultanije, neudata, domaćica. Upućena u logor na priedlog Kotarske oblasti u Bos. Novom na vrieme od 15 mjeseci; održavala vezu s odmetnicima i podpomagala ih.

175. KARAHODŽIĆ IBRAHIM, rođ. 1914. u Zasoplju, sin Asima i Fate, neoženjen, pekar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; vršio komunističku promičbu.

176. KARALIJA MAHMUD, rođ. 1923. u Visokom, sin Mehe i Mihane r. Jamaković, neoženjen, bravar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; podržavao vezu s komunistima i vršio komunističku promičbu.

177. KARIĆ MEHMED, rođ. 1906. u Paležu, sin Alije i Fate r. Hasanagić, neoženjen, bravar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 1 godine; pomagao pri odpremanju pošiljaka partizanima.

178. KATANA FERID, rođ. 1903. u Banja Luci, sin Ibrahima i Mine r. Poparić, oženjen, otac troje djece, namještenik redarstva. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; surađivao s partizanima.

179. KEVRO RAŠID, rođ. 1892. u Ivančici, sin Saliha i Mulije, oženjen, radnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; održavao je vezu s odmetnicima.

180. KERIĆ ZAHID, rođ. 1915. u Travniku, sin Sulje i Zarfe r. Musić, neoženjen, opančar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; znao za postojanje komunističke organizacije u Travniku a nije to prijavio oblastima.

181. KESAROVIĆ MUMIN, rođ. 1925. u Velikoj Kladuši, sin Šerifa i Derviše r. Elezović, neoženjen, mesarski poomoćnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 2 godine; podržavao veze s partizanima.

182. KOLAR MUHAMED, rođ. 1922. u Sarajevu, sin Hamdije i Fatime r. Babić, neoženjen, vrtlar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; vršio komunističku promičbu i održavao veze s komunistima.

183. KONAKOVIĆ GALIB, rođ. 1923. u Rogatici, sin Muhameda i Naile r. Milić, neoženjen, đak. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 2 godine; bio je član komunističke petorke, te prikupljao priloge za "narodnu pomoć".

184. KONAKOVIĆ SULEJMAN, rođ. 1903. u Parževićima, sin Osmana i Nefe r. Hrbat, oženjen, otac sedmero djece, ratar. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 2 godine; podržavao veze s odmetnicima.

185. KOPIĆ HASAN, rođ. 1921. u Tesliću (Borići) sin Selima i Mihane, neoženjen, ratar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 2 godine; djelatni partizan i partizanski teklić.

186. KORJENIĆ HASAN, rođ. 1879. u Ustiprači, sin Fehrada i Ajkune r. Mehović, neoženjen, radnik. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog

redarstva u Sarajevu na vrieme od 2 godine; surađivao s partizanima.

187. KRAJINA SAMIJA, rođ. 1912. u Mostaru, kći Muhameda i Adile r. Opijač, udata, majka dvoje djece, domaćica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 1 godine; njezin suprug, zrakoplovni bojnik, odmetnuo se u partizane.

188. KRPO AIŠA, rođ. 1922. u Domanovićima, kći Osmana i Dude, neudata, domaćica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 21 mjesec; odmetnula se u šumu; te među odmetnicima boravila 5 mjeseci.

189. KRUPIĆ ILIJAS, rođ. 1920. u Gračanici, sin Hasana i Alije r. Pašalić, neoženjen, poseb. činovnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; vršio komunističku promičbu.

190. KUBAŠIĆ HILMIJA, rođ. 1919. u Prijedoru, sin Bega i Derviše, neoženjen, sudski činovnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; pomagao partizane.

191. KUBO LEMO, rođ. 1927. u Livnu, sin Reše i Zarfe, neoženjen, radnik. Upućen u logor na priedlog Zapovjedništva V. stajaćeg sdruga u Livnu na vrieme od 18 mjeseci; surađivao je s partizanima i držao im stražu.

192. KUČUK AHMED, rođ. 1914. u Trnovu, sin Mehe i Nurije r. Hajkunić, neoženjen, radnik. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 3 godine; nepopravljivi kradljivac.

193. KUČUK SULEJMAN, rođ. 1911. u Banja Luci, sin Nedžiba i Fatime, oženjen, otac troje djece, redar, činovnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; va vrieme boravka u Banja Luci istima predao svjetlopise namještenika redarstvene oblasti.

194. KULENOVIĆ ASIM, rođ. 1905. u Varcar Vakufu, sin Ragiba i Hašije r. Dizdarević, oženjen, otac dvoje djece, podvornik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od jedne godine; za vrijeme boravka partizana u Varcar Vakufu vrlo revno ih je pomagao.

195. KULENOVIĆ HAJRIJA, rođ. 1914. u Ključu, kći Alije i Čine r. Filipović, udata, majka dvoje djece, domaćica. Upućena u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 2 godine; održavala vezu s komunistima i podržavala ih.

196. KULENOVIĆ SADIKA, rođ. 1907. u Trebinju, kći Saliha i Hasibe r. Drljević, udata, majka troje djece, krojačica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine od 2 godine; djelatna partizanka.

197. KURBAŠIĆ ESAD, rođ. 1914. u Tuzli, sin Hasana i Mevlije r. Ahmedbašić, neoženjen, radnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 1 godine; nagovarao je seljačke mladićeda se ne odazivaju pozivu u vojsku, nego da bježe u šumu partizanima.

198. KURJAKOVIĆ ŠERIF, rođ. 1914. u Bihaću, sin Šerifa i Ajše r. Mesić, neoženjen, radnik. Upućen u logor na priedlog Izpostave Ž.R.O. u Zemunu na vrieme od 3 godine; nepopravljivi kradljivac.

199. KURSPAHIĆ FAIK, rođ. 1922. u Foči, sin Džafera i Vasvije r. Pilav, neoženjen, đak. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 3 godine; djelatni partizan.

200. KLEPIĆ BISERA, rođ. 1918. u Zenici, kći Sulje i Ćatibe r. Bešić, udata, domaćica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 3 godine; žena poznatog zloglasnog partizana Omera Klepića, pljačkala ustaške domove i uhodarila u korist partizana.

201. KLEPIĆ OMER, rođ. 1905. u Travnju, sin Vibera i Fate, oženjen, limar. Po Župskoj redarstvenoj oblasti u Travniku predložen je za upućenje u logor na vrieme od 3 godine; kao djelatni partizan pronalazio po kućama ranjene ustaše i domobrane i predavao ih partizanima na ubijanje, te zajedno sa suprugom pljačkao ustaške kuće.

202. LALIČIĆ HUSO, rođ. 1918. u Gusinju, sin pok. Hime i Maliće, neoženjen, krojač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Dubrovniku na vrieme od 3 godine; bio je član kom. partije i pročelnik I. rejonskog komiteta.

203. LEKO SULEJMAN, rođ. 1921. u Blagaju, sin po. Saliha i pok. Mihme, neoženjen, ličilac, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; borio se u odmetničkim redovima.

204. LATIFOVIĆ REFIK, rođ. 1897. u Dubravici, sin Gane i Arife r. Asić, oženjen, otac jednog djeteta, bivši red. zastavnik, upućen u logor na priedlog Ispostave Ž.R.O. u Sisku na vrieme od jedne godine; prietio se samokresom svojim predpostavljenima, te se opijao za vrieme službe i čineći izgrede vriеđao dostojanstvo državnog službenika.

205. LJUTIĆ MINKA, rođ. 1925. u Ključu, kći Omera i Namke, neudata, posebnička namještenica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; za vrieme upada partizana u Banja Luku pljačkala je i vršila druge zločine nad hrvatskim obiteljima.

206. LJUBUNČIĆ AHMED, rođ. 1898. u Livnu, sin Taliha i Tajke r. Fehimović, oženjen, otac dvoje djece, posebnički činovnik, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; borio se u odmetničkim redovima protiv hrvatskih oružanih saga, i to u području Sarajevo-Igman pl.

207. LJUBOVIĆ ISMET, rođ. 1921. u Nevesinju, sin Alije i Hanife r. Talović, neoženjen, brijač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; bio je djelatni član kom. partije, te je prebacivao, preko svojih viših veza, ljude među partizane.

208. MAGLAJLIĆ DŽEMAL, rođ. 1903. u Banja Luci, sin Muhameda i Čanke r. Zildžić, neoženjen, posebnički činovnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; radi komunističke djelatnosti.

209. MAHIĆ FAHRUDIN, rođ. 1921. u Banja Luci, sin Sulejmana i Šefike r. Skopljak, neoženjen, slušač prava. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Zagreb i v.ž. Prigorje na vrieme od 2 godine; bio je član SKOJ-a na pravnom fakultetu.

210. MAHMUTAGIĆ ABDULAH, rođ. 1908. u Maglaju, sin Mehmeda i Hanife r. Topčagić, oženjen, profesor. Upućen u logor na priedlog U.N.S. Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; održavao je veze s partizanima i iztaknutim članovima komunističke partije.

211. MUJANOVIĆ MUSTAFA, rođ. 1896. u Bihaću, sin Rame i Tatle r. Mamić, oženjen, otac dvoje djece, poljodjelac. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 1 godine; prisustvao partizanskim sastancima i sakupljao živežne namirnice i ino za partizane.

212. MALOVIĆ NAIL, rođ. 1921. u Pobrežju, sin jusufa i Alke r. Jakirević, neoženjen, željeznički radnik. Upućen u sabirni logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 1 godine; vršio kurirsku službu za partizane i prikupljao novac za narodnu pomoć.

213. MANDŽUKIĆ MEHMEDALIJA, rođ. 1913. u Tešnju, sin Mehe i Azemine, neoženjen, poslatičar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 2 godine; pomagao je komunističku djelatnost i omogućivao bieg u šumu pojedinim partizanima.

214. MASLIĆ ŠUKRIJA, rođ. 1924. u Varcar Vakufu, sin Šaćira i Hasibe r. arifović, neoženjen, kovač. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; skrivao je naboje i razno vojničko tvorivo u svome stanu.

215. MAŠIĆ MUNIF, rođ. 1903. u Sarajevu, sin Sulejmana i Hamše r. Glodjo, neoženjen, redarstveni izvidnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Osieku na vrieme od 3 godine; kao redarstveni izvidnik ucjenjivao je građane i iznuđivao novac, a osim toga je među pritvorenicima širio uzbudljive glasove o mučenju i batinjanju zatvorenika.

216. MAZALOVIĆ MURAT, rođ. 1913. u Kladnju, sin Ahmeta i Zibe, neoženjen, red. stražar – pokusnik. Upućen u logor na priedlog Glavnog Zapovjedništva drž. redarstvene straže na vrieme od 1 godine; nesavjestno vršio službu i prisvajao sebi tuđe stvari.

217. MEHIĆ ZAJKO, rođ. 1893. u Mostaru, sin Omera i Haiše r. Beklija, oženjen, otac troje djece, trgovac. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 2 godine; bio član mjestnog komiteta u Mostaru i podpomagao partizane živežnim namirnicama i novcem.

218. MEHIČIĆ ZEIR, rođ. 1920. u Gornjoj Tuzli, sin Osmana i Šemse r. Kavazović, neoženjen, radnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 1 godine; održavao veze s partizanima i druge prebacivao k partizanima.

219. MEHMEDOVIĆ IBRAHIM, rođ. 1924. u Ričici, kotar Visoko, sin Šabana i Umše r. Kovačević, neoženjen, rudarski radnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; sudjelovao s partizanima u borbi protiv naših saga.

220. MEMIŠEVIĆ REDŽO, rođ. 1910. u Brčkom, sin Muje i Muse r. Hović, oženjen, otac dvoje djece, radnik. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 3 godine; bio član udarne jedinice u Osjeku.

221. MESAROVIĆ LATIF, rođ. 1921. u Lisičićima, sin Zenjila i Hemke r. Ahmetović, oženjen, kositarski obrtnik. Upućen u logor na priedlog U.N.S. Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna

na vrieme od 3 godine; zarobljen kao djelatni partizan u borbi s oružjem.

222. MESIHOVIĆ OMER, rođ. 1904. u Ljubuškom, sin Mehmeda i Zuhre r. Sadiković, neoženjen, građevinar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 3 godine; član komunističke partije i član mjestnog komiteta u Mostaru.

223. MEŠINOVIĆ MEHMED, rođ. 1921. u Banja Luci, sin Mehe i Zinete r. Čaušević, neoženjen, brijač – pomoćnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; poznavao je rad pojedinih komunista, koji su skupljali razno tvorivo i oružje za šumu, a nije htio obaviestiti mjerodavne vlasti.

224. MIDŽIĆ FAHRUDIN, rođ. 1915. u Bihaću, sin Ćamila i Mulaile, oženjen, učitelj. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 1 godine; radi suradnje s komunistima.

225. MISIRLIĆ MUSTAFA, rođ. 1891. u Sarajevu, sin Mehmeda i Paše r. Hadžimusić, oženjen, otac dvoje djece, krojač. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; održavao vezu s odmetnutim partizanima.

226. MUJANOVIĆ ZILHA, rođ. 1926. u Ripču, kotar Bihać, kći Mehe i Almase r. Nasufović, rastavljena, bez djece, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 1 godine; radi nemorala i skitnje.

227. MUJČIĆ ALIJA, rođ. 1888. u Livnu, sin Hasana i Zulferide, oženjen, trgovac s marvom. Upućen u logor na priedlog Zapovjedništva V. stajaćeg djelatnog sdruga Ustaške vojnice u Livnu na vrieme od 6 mjeseci; za vrieme boravka partizana u Livnu imenovani je dragovoljno s njima surađivao.

228. MUJKIĆ EMINA, rođ. 1923. u Sarajevu, kći Saliha i Munire r. Prelo, neudata, brijač, pomoćnica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 18 mjeseci; stajala u vezi s partizanima i primala njihovu poštu.

229. MUJKIĆ HAMDIJA, rođ. 1926. u Sarajevu, sin Saliha i Munire r. Prelo, neoženjen, brijač. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; bio partizanski teklić i istima nabavljao razno tvorivo.

230. MUJKIĆ HAZIFA, rođ. 1903. u Bronzanom Mejdanu, kći Ibre i Kade, udata, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 6 mjeseci; podržavala vezu s partizanima.

231. MULAHASIĆ MUNEVERA, rođ. 1915. u Čajniču, kći Mitra i Milice r. Marković, udata, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 1 godine; bila je u partizanskoj obavještajnoj službi.

232. MULAHUSEINOVIĆ MUHAMED, rođ. 1922. u Sarajevu, sin Rasima i Samije r. Abdibegović, neoženjen, đak. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; bio član komunističke organizacije.

233. MUMINHODŽIĆ SELVER, rođ. 1921. u Sarajevu, sin Ragiba i Zumre r. Pašić, oženjen, trgovački pomoćnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bjelovaru na vrieme od 3 godine; razparčavao komunističke letke.

234. MUMINOVIĆ MUHAMED, rođ. 1912. u Banja Luci, sin Sulje i Fehime r. Softić, posebnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 1 godine; kretao se u partizanskom društvu.

235. MURATBEGOVIĆ MURADIF, rođ. 1922. u Tarevcima, kotar Gradačac, sin Vejsila i Nure r. Ibrahimbegović, neoženjen, đak. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 1 godine; vršio partizansku teklićku službu.

236. MURANOVIĆ MUNIB, rođ. 1895. u Ostrožcu, sin Hasana i Melke r. Dizdarević, oženjen, otac petero djece, trgovac. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 3 godine; dragovoljno se borio na strani odmetnika.

237. MURATOVIĆ ŠERIFA, rođ. 1903. u Bronzanom Majdanu, kći Hasne i Hate, udata, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 6 mjeseci; podržavala veze s odmetnicima.

238. MUSAKADIĆ SAKIB, rođ. 1920. u Sarajevu, sin Junuza i Vasvije r. Tuzlić, neoženjen, činovnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; družio se s komunistima i širio njihovu promičbu.

239. MUSIĆ ZEKO, rođ. 1913. u Tešnju, sin Rame i Pašane r. Bobarić, oženjen, otac četvero djece, trgovac ponošenom robom. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 3 godine; lažno se iskazivao raznim osobama i u ime Poglavnika sabirao priloge za izbjeglice i ranjenike iz Bosne, koje je zadržavao za sebe.

240. MUŠIĆ MUJAGA, rođ. 1915. u Žabljaku, sin Spahe i Hanke r. Muftić, ženjen, otac dvoje djece, zemljoradnik. Upućen na priedlog Zapo-

na vrieme od 3 godine; zarobljen kao djelatni partizan u borbi s oružjem.

222. MESIHOVIĆ OMER, rođ. 1904. u Ljubuškom, sin Mehmeda i Zuhre r. Sadiković, neoženjen, građevinar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 3 godine; član komunističke partije i član mjestnog komiteta u Mostaru.

223. MEŠINOVIĆ MEHMED, rođ. 1921. u Banja Luci, sin Mehe i Zinete r. Čaušević, neoženjen, brijač – pomoćnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; poznavao je rad pojedinih komunista, koji su skupljali razno tvorivo i oružje za šumu, a nije htio obaviestiti mjerodavne vlasti.

224. MIDŽIĆ FAHRUDIN, rođ. 1915. u Bihaću, sin Ćamila i Mulaile, oženjen, učitelj. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 1 godine; radi suradnje s komunistima.

225. MISIRLIĆ MUSTAFA, rođ. 1891. u Sarajevu, sin Mehmeda i Paše r. Hadžimusić, oženjen, otac dvoje djece, krojač. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; održavao vezu s odmetnutim partizanima.

226. MUJANOVIĆ ZILHA, rođ. 1926. u Ripču, kotar Bihać, kći Mehe i Almase r. Nasufović, rastavljena, bez djece, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 1 godine; radi nemorala i skitnje.

227. MUJČIĆ ALIJA, rođ. 1888. u Livnu, sin Hasana i Zulferide, oženjen, trgovac s marvom. Upućen u logor na priedlog Zapovjedništva V. stajaćeg djelatnog sdruga Ustaške vojnice u Livnu na vrieme od 6 mjeseci; za vrieme boravka partizana u Livnu imenovani je dragovoljno s njima surađivao.

228. MUJKIĆ EMINA, rođ. 1923. u Sarajevu, kći Saliha i Munire r. Prelo, neudata, brijač, pomoćnica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 18 mjeseci; stajala u vezi s partizanima i primala njihovu poštu.

229. MUJKIĆ HAMDIJA, rođ. 1926. u Sarajevu, sin Saliha i Munire r. Prelo, neoženjen, brijač. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; bio partizanski teklić i istima nabavljao razno tvorivo.

230. MUJKIĆ HAZIFA, rođ. 1903. u Bronzanom Mejdanu, kći Ibre i Kade, udata, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 6 mjeseci; podržavala vezu s partizanima.

231. MULAHASIĆ MUNEVERA, rođ. 1915. u Čajniču, kći Mitra i Milice r. Marković, udata, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 1 godine; bila je u partizanskoj obavještajnoj službi.

232. MULAHUSEINOVIĆ MUHAMED, rođ. 1922. u Sarajevu, sin Rasima i Samije r. Abdibegović, neoženjen, đak. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; bio član komunističke organizacije.

233. MUMINHODŽIĆ SELVER, rođ. 1921. u Sarajevu, sin Ragiba i Zumre r. Pašić, oženjen, trgovački pomoćnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bjelovaru na vrieme od 3 godine; razparčavao komunističke letke.

234. MUMINOVIĆ MUHAMED, rođ. 1912. u Banja Luci, sin Sulje i Fehime r. Softić, posebnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 1 godine; kretao se u partizanskom društvu.

235. MURATBEGOVIĆ MURADIF, rođ. 1922. u Tarevcima, kotar Gradačac, sin Vejsila i Nure r. Ibrahimbegović, neoženjen, đak. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 1 godine; vršio partizansku tekličku službu.

236. MURANOVIĆ MUNIB, rođ. 1895. u Ostrožcu, sin Hasana i Melke r. Dizdarević, oženjen, otac petero djece, trgovac. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 3 godine; dragovoljno se borio na strani odmetnika.

237. MURATOVIĆ ŠERIFA, rođ. 1903. u Bronzanom Majdanu, kći Hasne i Hate, udata, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 6 mjeseci; podržavala veze s odmetnicima.

238. MUSAKADIĆ SAKIB, rođ. 1920. u Sarajevu, sin Junuza i Vasvije r. Tuzlić, neoženjen, činovnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; družio se s komunistima i širio njihovu promičbu.

239. MUSIĆ ZEKO, rođ. 1913. u Tešnju, sin Rame i Pašane r. Bobarić, oženjen, otac četvero djece, trgovac ponošenom robom. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 3 godine; lažno se iskazivao raznim osobama i u ime Poglavnika sabirao priloge za izbjeglice i ranjenike iz Bosne, koje je zadržavao za sebe.

240. MUŠIĆ MUJAGA, rođ. 1915. u Žabljaku, sin Spahe i Hanke r. Muftić, ženjen, otac dvoje djece, zemljoradnik. Upućen na priedlog Zapo-

vjedništva V. stajaćeg djelatnog sdruga Ustaške vojnice u Livnu u logor na vrieme od 3 godine; pridružio se partizanima te se borio protiv hrvatskih oružanih snaga.

241. MEHMEDOVIĆ HAMID, rođ. 1924. u selu Rasovac, kotar Tuzla, sin Musafin i Time r. Turčić, neoženjen, poljodjelac. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu u trajanju 1 godine; do svog zarobljeništva borio se na strani odmetnika.

242. MERDANOVIĆ HAMDIJA, rođ. 1904. u Zenici, sin Smaila i Zlate r. Bihorac, oženjen, bez djece, svirač. Upućen u logor na priedlog I.Ž.R.O. u Zenici na vrieme od 2 godine; dragovoljno se predao partizanima i s njima sudjelovao u pljački.

243. MUŠOVIĆ FEJZULA, rođ. 1918. u Skoplju, sin Demira i Zumrete r. Feta, neoženjen, slastičar. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za Vel. župu Gora Prigorje u Zagrebu u trajanju 1 godine; održavao vezu s partizanima i slobodno se kretao po njihovom području.

244. NALIĆ ZEJNA, rođ. 1927. u Krnjeuši, kći pok. Ibre i Fatime, neudata, ratarka, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 1 godine; vršila je uhodarsku službu u Zvorniku u korist odmetnika.

245. NOVALIĆ HASAN, rođ. 1896. u Zelinji, sin Ibrahima i Eme, oženjen, otac 4 djece, ratar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Brodu n/S na vrieme od 3 godine; bio je četnički jatak.

246. NOVALIJA ABID, rođ. 1900. u Ahatovićima, sin Saliha i Refije, oženjen, otac 4 djece, obćinski redar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; vršio teklićku službu između Sarajeva i Rajlovca, te odvodio ljude u partizane.

247. NOVALIJA FATIMA, rođ. 1909. u Fojnici, kći Omera i Avdije, udata, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; surađivala je s partizanima.

248. NOVIĆ HASAN, rođ. 1915. u Ljubuškom, sin Abdulaha i Fatime, neoženjen, kovač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; surađivao je s organiziranim komunistima, te su imali namjeru napasti vojarnu Nikole Jurišića uz pomoć partizana.

249. NOVKINIĆ MUHAMED, rođ. 1900. u Bos. Krupi, sin Saliha i majke Derviše, oženjen, bivši nadstojnik pošte, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; surađivao je s odmetnicima.

250. NOVO OSMAN, rođ. 1906. u Mostaru, sin Mustafe i Zule, oženjen, krojač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 18 mjeseci; sakupljao je zdravstveno tvorivo i odpremao ga partizanima.

251. NUMANOVIĆ OSMAN, rođ. 1915. u Banja Luci, sin Hadži Derviša i Ćame r. Hadžiisaković, oženjen, kavanar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; pridružio se dragovoljno odmetnicima, te se u njihovim redovima borio protiv hrvatskih oružanih saga.

252. OKOVIĆ SULEJMAN, rođ. 1913. u Foči, sin Šerifa i Hatidže r. Spona, neoženjen, radnik. Upućen u logor na priedog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 3 godine; prikupljao je priloge za "narodnu pomoć", vršio komunističku promičbu te poznat kao izgrađeni komunist.

253. OMERAGIĆ MEHMED, rođ. 1917. u Mostaru, sin Avde i Djulse r. Kalajdžić, oženjen, postolar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 2 godine; nepopravljivi kradljivac.

254. OMERBEGOVIĆ HATA, rođ. 1909. u Derventi, kći Ahmeta i Zafe r. Ahmić, udata, domaćica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Brodu na Savi na vrieme od 2 godine; njezin suprug i njezin brat priključili su se dobrovoljno partizanima.

255. OMERSPAHIĆ ZUHDIJA, rođ. 1916. u Jajcu, sin Seida i Šerife, oženjen, otac jednog djeteta, stolar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; održavao je veze s partizanima.

256. OPANOVIĆ MUSTAFA, rođ. 1909. u Zenici, sin Ibrahima i Šaćire r. Begagić, oženjen, otac troje djece,želj. činovnik. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 18 mjeseci; vršio je partizansku promičbu i novačenje mladića za partizane.

257. ORUČ MUSTAFA, rođ. 1911. u Visokom, sin Saliha i Habibe r. Kokut, neoženjen, trgovac. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 6 mjeseci; dragovoljno prešao partizanima, ali se i dragovoljno i vratio i predao vlastima.

258. ORUČEVIĆ VEJSIL, rođ. 1913. u Djejićima, sin Ahmeda i Aiše r. Krupalija, neoženjen, radnik. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 2 godine; davao je priloge za "narodnu pomoć", čitao komunističko promičbeno tvorivo, te prisustvovao komunističkim sastancima.

259. OSMANAGIĆ SEIT, rod. 1917. u Derventi, sin Sulje i Alije r. alijagić, oženjen, postolar. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Zagrebu na vrieme od 2 godine; davao je priloge za "narodnu pomoć".

260. OSMANOVIĆ FERIDA, rod. 1920. u Kreki, kći Hasana i Mine, neudata, domaćica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 2 godine; nepopravljiva bludnica.

261. OSMANOVIĆ SADIKA, rod. 1926. u Kreki, kći Hasana i Mine, neudata, domaćica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 2 godine; nepopravljiva bludnica.

262. PAJIĆ FERID, rod. 1924. u Banja Luci, kći Rašida i Džemile r. Zaimović, udata, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 1 godine; surađivala s partizanima.

263. PALIĆ MUSTAFA, rod. 1919. u Kulen Vakufu, sin Džafera i Zlate r. Kadić, oženjen, otac jednog djeteta, radnik. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 3 godine; održavao komunističke sastanke i rasparčavao njihove letke.

264. PAŠAGIĆ RAIF, rod. 1919. u Bos. Dubici, sin Ahmeta i Aiše r. Vojniković, posebnički namještenik. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb – odsjek gospodarstvenog redarstva na vrieme od 3 mjeseca; radi gospodarskih prekršaja.

265. PAŠAGIĆ RASIM, rod. 1920. u selu Podčanši, kotar Srebrenica, sin Mustafe i Emine r. Pašić, neoženjen, radnik. Upućen u logor na priedlog U.N.S. Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; bio je djelatni partizan i sudjelovao u borbama protiv hrvatskih oružanih snaga.

266. PAŠALIĆ FAIK, rod. 1917. u Bos. Krupi, sin Bekira i Munire r. Salihagić, neoženjen, posebnički namještenik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 3 godine; vršio je komunističku promičbu.

267. PAŠALIĆ MEHMED, rod. 1919. u Banja Luci, sin Nazifa i Aiše r. Turčinhodžić, oženjen, otac jednog djeteta, soboslikar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 1 godine; poznavao je komuniste u Banja Luci i s njima surađivao.

268. PAŠALIĆ SAFET, rod. 1907. u Brčkom, sin Omera i Hatidže r. Musić, oženjen, otac jednog djeteta, glumac. Upućen u logor na

priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; podržavao veze sa komunistima i širio njihovu promičbu.

269. PAŠIĆ MUJO, rođ. 1895. u Mostaru, sin Muhameda i Fatime r. Kazarić, oženjen, otac dvoje djece, predstojnik kotarskog suda. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 3 godine; isticao se svojim srbsko-jugoslovenskim duhom, te izpostavio nekoliko bataljona četničko-muslimanske milicije.

270. PAŠIĆ NUSRET, rođ. 1917. u Nevesinju, sin Arifa i Bejte r. Čengić, neoženjen, slušač prava. Upućen u logor na priedlog U.N.S. Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; djelatno surađivao sa poznatim komunistima, vršio komunističku promičbu, te nabavljao iskaznice za bjekstvo u partizane.

271. PATAK MEHO, rođ. 1915. u Visokom, sin Muje i Fate r. Novokmet, neoženjen, krojač. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; sakupljao od domobrana naboje i bombe, te ih slao partizanima u šumu i sakupljao za "narodnu pomoć".

272. PEKUŠIĆ MUHAMED, rođ. 1924. u Trebinju, sin Saliha i Hanife r. Resulović, neoženjen, svršeni srednjoškolac. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 1 godine; bio član partije 14 mjeseci, te je vodio dvije grupe SKOJ-evaca. Obje grupe prebacio je među odmetnike.

273. PERAČIĆ SAFET, rođ. 1912. u Jajcu, sin Bibe i Zahe r. Zahirović, oženjen, otac jednog djeteta, pekarski pomoćnik. Upućen u logor na priedlog U.N.S. Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; kao ciganin upućen u logor.

274. PILAVĐIJA ALIJA, rođ. 1923. u Sarajevu, sin Muje i Atije r. Smaka, neoženjen, naučnik. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti u Sarajevu na vrieme od 3.godine; bio član komunističke partije.

275. PITA SEAD, rođ. 1927. u Derventi, sin Jusufa i Zulfe, r. Omerhodžić, neoženjen, posebnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; surađivao s članovima komunističke ćelije, slušao sa istima zabranjene krugovalne postaje, a nije htio to vlastima prijaviti.

276. PLETILIĆ FADIL, rođ. 1912. u Bos. Gradiški, sin Omera i Munire r. Teljigović, oženjen, otac jednog djeteta, gostioničar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Novoj Gradiški na vrieme od 18 mjeseci;

njegov brat Teufik načelnik je štaba V. partizanskog korpusa. Čitava njegova obitelj je sklona partizanima a i imenovani sam je izjavio pred svjedocima da se osjeća pravim partizanom.

277. PORČA ŠAĆIR, rođ. 1911. u Sarajevu, sin Hajre i Đule r. Lolagić, oženjen, otac četvero djece, radnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; nepopravljivi kradljivac i skitnica.

278. POTOLOGIJA MUHAMED, rođ. 1921. u Sarajevu, sin Ahmeda i Fatije r. Puškić, neoženjen, bravar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; surađivao s partizanima, nabavljao im oružje, te i sam imao namjeru pobjeći u šumu.

279. PREMILOVAC MUMIN, rođ. 1926. u Stocu, sin Saliha i Hajrije r. Obralić, neoženjen, trgovački pomoćnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; djelatni komunista, član SKOJ-a, sakupljao novac za "narodnu pomoć" i prebacivao ljude u partizane.

280. PROHIĆ ISMET, rođ. 1917. u Konjicu, sin Abdulaha i ašide r. Barjaktarević, neoženjen, arhivar obć. Poglavarstva. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; novčano pomagao partizane, održavao vezu s njima i spremao se da pobjegne u šumu.

281. POŠKO SAID, rođ. 1927. u Bistrici, sin Jusufa i Šahe r. Gulić, neoženjen, ratar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine; borio se u redovima odmetnika od konca 1944. godine, a protiv hrvatskih oružanih snaga.

282. REBAC REMZIJA, rođ. 1910. u Mostaru, sin Muhameda i Hatidže r. Deronja, neoženjen, mehaničar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; radi komunističke djelatnosti i promičbe.

283. REPOVAC MUHAMED, rođ. 1922. u Ostrožcu – Konjic, sin Ismeta i Zide r. Čengić, neoženjen, posebnički činovnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; kao izgrađeni komunista radio na komunističkoj promičbi.

284. RESULOVIĆ ABDULAH, rođ. 1924. u Sarajevu, sin Nazifa Sadbere, neoženjen, đak. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; radi suradnje s partizanima i komunističke promičbe.

285. RESULOVIĆ SALIH, rođ. 1926. u Zvorniku, sin Nazifa i Sadbere r. Arnautović, neoženjen, đak. Upućen u logor na priedlog U.N.S.

Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; imenovani je sudjelovao u borbi na strani odmetnika 7 mjeseci.

286. RANIĆ MUSTAFA, rođ. 1926. u Čemernici, sin Hamida i Hasme r. Ajanović, neoženjen, ratar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; borio se s oružjem u ruci sve do konca 1944. godine u redovima odmetnika, a protiv hrvatskih oružanih snaga.

287. SABLJAKOVIĆ SULEJMAN, rođ. 1925. u Vidovskoj, sin Derviša i Redžife r. sobić, neoženjen, ratar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 2 godine; borio se u odmetničkim redovima.

288. ŠABOVIĆ ALIJA, rođ. 1907. u Novoj Varoši, sin pok. Muse i pok. Šeće, oženjen, otac troje djece, radnik, upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 6 mjeseci; izraziti je protivnik današnjeg poretka i N.D.H.

289. SABRIHAFIZOVIĆ FAHRUDIN, rođ. 1911. u Sarajevu, sin Esada i Hamide, oženjen, otac jednog djeteta, posebnički činovnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; većim novčanim prilozima pomagao je komuniste u njihovom protudržavnom radu.

290. SAČIĆ FERID, rođ. 1916. u Banja Luci, sin Bega i Mine r. Osmančević, neoženjen, postolar, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Banja Luku i v.ž. Sana-Luku na vrijeme u trajanju od jedne godine, raspačavao komunističko promičbeno tvorivo.

291. SADOVIĆ SMAIL, rođ. 1910. u Trebinju, sin Saliha i Halime r. Viđen, neoženjen, željeznički činovnik, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Zagreb i v.ž. Prigorje na vrieme od 2 godine; nagovarao je svoje kolege i prijatelje na davanje doprinosa za "crvenu pomoć".

292. SALIHAGIĆ HASAN, rođ. 1921. u Sarajevu, sin pok. Alije i Derviše r. Lalić, oženjen, voditelj vodovoda, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu; vrieme prisilnog boravka određeno na 3 godine; nepopravljivi kradljivac i skitnica.

293. SANDŽAKTEREVIĆ SAFIJA, rođ. 1912. u Prnjavoru, kći Mase i Kaside r. Palić, udata, pjevačica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; sudjelovala je u pljački i drugim zločinima sa grupom Asima Đelića po Banja Luci, a za vrieme upada partizana.

294. SARAČ HAVKA,	rođ. 1921. u Banja Luci, kći pok. Mehmedalije i Nure r. Medić, neudata, posebnička činovnica, upućena u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Banja Luku i v.ž. Sana – Luku na vrieme od jedne godine; održavala je vezu s odbjeglim bratom.
295. SARAČ HUSO,	rođ. 1916. u Livnu, sin Ćamila i Šahe r. Jelač, oženjen, otac troje djece, trgovački pomoćnik, upućen u logor na priedlog Zapovjednika V. ust. Stajaćeg zdruga u Livnu na vrieme od jedne godine; dragovoljno se je priključio odmetnicima i borio u njihovim redovima.
296. SARAČEVIĆ MUSTAFA,	rođ. 1921. u Bieljini, sin Mehmedalije i Zinete, neoženjen, krojač, upućen u logor na priedlog Kotarske oblasti u Bieljini na vrieme od jedne godine; uhićen je u času kad je htio prebjeći odmetnicima.
297. SARAČEVIĆ REMZIJA,	rođ. 1920. u Bihaću, sin Mustafe i pok. Emine, neoženjen, krojač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 2 godine; uhićen je pri pokušaju biega među partizane.
298. SARAJLIĆ SAFET,	rođ. 1907. u Sanskom Mostu, sin pok. Mustafe i pok. Nure, neoženjen, otaj jednog nezakonitog djeteta, umjetni slikar, upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 3 godine; nepopravljivi kradljivac i varalica.
299. SARAJLIJA ASIJA,	rođ. 1911. u Trebinju, kći Salka i Emine r. Lalagić, udata za Mehmeda, majka troje djece, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine; njezin muž Mehmed, bivši red. stražar odmetnuo se.
300. SARIĆ DŽEMILA,	rođ. 1920. u Gackom, kći Paše i Hane r. Šehović, neudata, drž. činovnica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 2 godine; temeljito je sumnjiva da je održavala s odmetnicima, kako je to utvrđeno iz zaplienjene partizanske pismohrane.
301. SARIĆ ŠEFIKA,	rođ. 1919. u Gackom, kći Avdije i Malke r. Šehović, neudata, drž. činovnica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; razpačavala je komunističke letke, širila komunističku promičbu, a osim toga nabavljala zdravstveno tvorivo za partizane.
302. SELIMOVIĆ EDHEM,	rođ. 1922. u Bieljini, sin Raifa i Fatime, neoženjen, brijač, upućen u logor na priedlog Kotarske oblasti na vrieme od 2 godine; borio se u odmetničkim redovima.

303. SIJAČIĆ IBRAHIM, rođ. 1909. u Čarakovu, sin Ibre i Fatime, oženjen, otac dvoje djece, željeznički činovnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. za v.ž. Gora-Prigorje u Zagrebu na vrieme od 3 godine; bio je član N.O.O. za Dubravu, te je skupljao doprinose u novcu i raznom tvorivu radi pomaganja partizanima.

304. SIJANIĆ PAŠA, rođ. 1912. u Pljevlju, sin Jusufa i Naile, oženjen, zidar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; držao skriveno oružje i strieljivo, te novčano pomagao odmetnike.

305. SINANAGIĆ IBRAHIM, rođ. 1918. u Visokom, sin Mehe i Rabije, oženjen, otac jednog djeteta, trgovac, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; nagovarao je ljude da se odmetnu, raspačavao komunističke letke i održavao vezu s odbjeglim osobama.

306. SIRČO ŠEFKIJA, rođ. 1906. u Visokom, sin Avde i Vasvije r. Alajbegović, neoženjen, željeznički činovnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; većim novčanim prilozima pomagao partizane u njihovom protudržavnom udaru.

307. SKOPLJAK ALIJA, rođ. 1913. u Tešnju, sin Huse i Ane r. Artuković, neoženjen, bolničar, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; omogućio je bieg Olgi Marasović, poznatoj komunistkinji, koja se nalazila na liečenju u Drž. bolnici u Sarajevu.

308. SMAIĆ SEIDA, rođ. 1923. u Bihaću, kći Osmana i Fatime r. Safić, raztavljena, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od jedne godine; radi nemorala.

309. SMAJIĆ ĆAZIM, rođ. 1913. u Bieljini, sin Avde i Nesibe r. Imamović, neoženjen, radnik, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine; borio se u redovima odmetnika protiv hrvatskih oružanih snaga.

310. SMAKA MAHMUT, rođ. 1920. u Sarajevu, sin Hasana i Mefise r. Šišić, oženjen, bravar, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž.Vrhbosna na vrieme od 2 godine; dragovljno se pridružio odmetnicima u području Trnova i borio se protiv hrvatskih oružanih snaga.

311. SUBAŠIĆ ABID, rođ. 1907. u Kalinoviku, sin pok. Bajre i pok. Begije, oženjen, otac dvoje djece, radnik, upućen u logor na

priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; skupljao doprinose za "crvenu pomoć" raspačavao kom. promičbeno tvorivo.

312. SUJOLODŽIĆ AVDO, rođ. 1911. u Travniku, sin Meje i Hedke r. Grozdanović, neoženjen, trgovac, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; neprekidno je pijančevao, a povrh toga opasan radi pokušaja ubojstva jednog malodobnika.

313. SULJEVIĆ AVDIJA, rođ. 1919. u Ćurevu, kotar Foča, sin Hasiba i Rukije r. Hasanbegović, oženjen, otac dvoje djece, upravljač samovoza, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; borio se u odmetničkim redovima protiv hrvatskih oružanih snaga.

314. SUNGER IBRAHIM, rođ. 1902. u Željeznom polju, sin Osmana i Salihe r. Dervić, oženjen, otac 5 djece, radnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 1 godine; kupovao je veće količine soli za četničko partizanske bande, koje su se kretale na tamošnjem području.

315. ŠAPUH SAFET, rođ. 1923. u Mostaru, sin Saliha i Adile r. Zlojo, neoženjen, mehaničar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 2 godine; u svom stanu pohranjivao pošiljke pripravljene za odmetnike i odlazio na sastanke partizanskih teklića i odvodio osobe, koje su se htjele priključiti odmetnicima.

316. ŠARKO SULEJMAN, rođ. 1894. u Sarajevu, sin Muse i Leile r. Levi, neoženjen, posebnički činovnik. Na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu upućen u logor na vrieme od 3 godine; bavio se ilegalnim radom i upućen u logor kao židov po majci.

317. ŠAŠIĆ OMER, rođ. 1922. u selo Seonica, kotar Konjic, sin Mehe i Hanke r. Sinanović, neoženjen, poljodjelac. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; borio se među odmetnicima do svoga zarobljenja.

318. ŠEHIĆ ADEM, rođ. 1909. u Sanskom Mostu, sin Bege i Elife, r. Babić, oženjen, otac četvero djece, obućar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; održavao veze s odmetnicima.

319. ŠEHIĆ IBRAHIM, rođ. 1918. u Bos. Petrovcu, sin Avde i Tenzile r. Spahić, oženjen, pokustnik rizničke straže. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 1 godine;

zloupotrebljavao državni novac, javno pjevao komunističke pjesme i spremao se pobjeći u partizane.

320. ŠEHIĆ ISMET, rođ. 1918. u Bos. Petrovcu, sin Naila i Selime r. Muhamdehodžić, neoženjen, svršeni đak Gazi-Husrefbegove medrese. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrieme od 2 godine; održavao vezu s partizanima.

321. ŠEHOVIĆ ABDURAHMAN, rođ. 1914. u Travniku, sin Mehmeda i Esme r. Selimović, neoženjen, brijač. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 3 godine; sudjelovao u borbi na strani odmetnika.

322. ŠEHOVIĆ MUSTAFA, rođ. 1921. u Trebinju, sin Nazifa i Nafe, neoženjen, brijački pomoćnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Brodu na Savi na vrieme od 3 godine; održavao veze s partizanima.

323. ŠERTOVIĆ MUHAMED, rođ. 1911. u Bos. Krupi, sin Omera i Hatke r. Zjakić, neoženjen, strojobravar. Upućen u logor na priedlog U.N.S. Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; održavao je vezu s komunistima i sakrivao iste u svom stanu.

324. ŠESTAN MUSTAFA, rođ. 1924. u Sarajevu, sin Huseina i Vasvije r. Bravo, neoženjen, bravarski pomoćnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; bio član komunističkog aktiva u Domobranskom oružničkom zavodu u Sarajevu i sakupljao oružje i zavojni material.

325. ŠESTIĆ ALIJA, rođ. 1923. u Zenici, sin Fehima i Rabije r. Zukobašić, neoženjen, stolarski pomoćnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; surađivao s partizanima.

326. ŠEŠKIĆ ABDULAH, rođ. 1910. u Travniku, sin Šaćira i Fatime r. Fulan, oženjen, opančar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 3 godine; sudjelovao u borbi na strani odmetnika.

327. ŠIRBEGOVIĆ AJDIN, rođ. 1889. u Konjicu, sin Numana i Habide r. Sečivica, oženjen, otac jednog djeteta, kavanar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; održavao veze s komunistima i vršio komunističku promičbu.

328. ŠIŠIĆ FERID, rođ. u Sarajevu, sin Alije i Habibe, neoženjen, student. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 6 mjeseci; držao u svojoj kući skrivenog partizana.

329. ŠLJIVO UZEIR, rođ. 1920. u Jeleču, sin Saliha i Selime, r. Ožegović, neoženjen, bez zanimanja. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 1 godine; suradivao s partizanima i prikupljao oružje za iste.

330. ŠOŠE MUSTAFA, rođ. 1914. u selu Višići, kotar Čapljina, sin Mehmeda i Zejhre r. Pandur, neoženjen, željez. službenik. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo na vrieme od 3 godine; sudjelovao na strani pobunjenika u borbi protiv naših snaga.

331. ŠUMANOVIĆ JASMIN, rođ. 1921. u Bos. Kostajnici, sin Tufika i Fatime r. Mesić, neoženjen, stražar Red. oblasti. Upućen u logor na priedlog Glavnog zapovjedničtva državne redarstvene straže u Zagrebu na vrieme od 5 mjeseci; nesavjestno obavljao službu, a osim toga je sklon piću.

332. ŠARAN HAKIJA, rođ. 1907. u Trebinju, sin huse i Nure r. Karadža, neoženjen, viši red. izvidnik. Predložen priedlogom I.Ž.R.O. u Zenici na zatočenje u logoru u trajanju od 3 godine; stajao je u vezi s partizanskom milicijom, kojoj je davao municiju.

333. ŠEHALIĆ AHMET, rođ. 1899. u Zenici, sin Muje i Fatime r. Sušić, oženjen, otac sedmero djece, brijački obrtnik. Predložen priedlogom I.Ž.R.O. u Zenici na zatočenje u logoru u trajanju od 2 godine; stajao u vezi s partizanima preko njihova teklića i slao im razne predmete i cigare.

334. ŠIŠIĆ SALIH, rođ. u Tetovu, sin Sulje i Nazife r. Kos, oženjen, otac jednog djeteta, trgovac. Predložen priedlogom I.Ž.R.O. u Zenici na zatočenje u logoru u trajanju od 3 godine; bio partizanski teklić, nosio promičbeno partizansko tvorivo i davao podatke o stanju vojske.

335. ŠERGO AHMET, rođ. 1887. u Jajcu, sin Mustafe i Paše r. Keljalić, oženjen, otac petero djece, općinski činovnik. Predložen priedlogom Ž.R.O. u Zenici na zatočenje u logoru u trajanju od 2 godine; dvojica njegovih sinova nalaze se u partizanima, a on im šalje odjevne predmete i održava s njima vezu.

336. TALAKOVIĆ ENVER, rođ. 1916. u Beču, sin Sulejmana i Zinaide r. Heisinger, slušač N.E.K.V.Š. Upućen u logor na priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 9 mjeseci; vršio komunističku promičbu.

337. TAFRO MUHAMED, rođ. 1917. u Zenici, sin Abdula i Ašide, krojač, neoženjen. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 3 godine; vojni bjegunac i djelatni partizan.

338. TAHMIŠIJA RIZO, rođ. 1922. u Visokom, sin Hamdije i Fahrije r. Numanović, neoženjen, đak. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 3 godine; djelatni partizan.

339. TAHRIĆ MUFIDA, rođ. 1923. u Bihaću, kći Nurije i Džume, neudata, drž. činovnik. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrieme od 2 godine; surađivala s partizanima za vrieme njihovog boravka u Banja Luci.

340. TALARGIĆ MEHO, rođ. 1914. u Veseloj, sin Huseina i Fatime, oženjen, ratar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 2 godine; održavao je vezu s partizanima.

341. TERZIĆ MUHAREM, rođ. 1899. u Bos. Krupi, sin Derviša i Behe r. Aliagić, oženjen, otac četvero djece, postolar. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 2 godine; bio je vrlo djelatan u vršenju komunističke promičbe.

342. TERZIĆ SULEJMAN, rođ. 1904. u Donjem Vakufu, sin Saliha i Devle r. Mahmić, oženjen, otac četvero djece, postolar. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 3 godine; poznat je kao izgrađeni komunista.

343. TIKVEŠA ALIJA, rođ. 1928. u Šumancima, sin Ibre i Mejre r. Čolaković, neoženjen, ratar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 3 godine; za nagradu od 50.000 Kuna postavio je minu pod željezničke tračnice te je tako prouzročio željezničku nesreću.

344. TIKVEŠA ŠABAN, rođ. 1928. u Šumancima, sin Avde i Nure r. Elezović, neoženjen, ratar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 3 godine; znao je da izvjestne osobe namjeravaju postaviti minu pod željezničke tračnice, a nije to prijavio oblastima.

345. TOKMO RAZIJA, rođ. 1919. u Sarajevu, kći Asima i Aiše r. Čaldarević, udata, trg. pomoćnica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; vrieđala Poglavnika i N.D.H.

346. TERZIĆ ZAIM, rođ. 1920. u Glamoču, sin Šaćira i Zejne r. Kozić, neoženjen, činovnik. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Sarajevu na vrieme od 2 godine; pomagao je bijeg poznate komunistkinje Olge Marsović.

347. TAHIRBEGOVIĆ ZAJIN, rođ. 1911. u Travniku, sin Šemse i Hatidže r. Velagić, oženjen, otac jednog djeteta, piljar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 3 godine; podrža-

vao veze s odmetnicima, odnosno pobunjenicima i poma gao ih, a pored toga je i opasan razbijač i notorna pijanica.

348. TURIĆ RUŽDIJA, rođ. 1890. u Livnu, sin Nurefendije i Hanke r. Đeldum, oženjen, otac sedmero djece, trgovac. Upućen u logor na priedlog Zapovjedničtva V. stajaćeg djelatnog sdruga ustaške vojnice u Livnu na vrieme od 1 godine; surađivao je s partizanima.

349. TUKULIJA MUSTAFA, rođ. 1921. u Sarajevu, sin Mehmeda i Fate r. Imamović, oženjen, otac troje djece, porezni činovnik. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; sakupljao novac za naoružanje partizana.

350. TULIĆ OMER, rođ. 1899. u Bos. Krupi, sin Redže i Zulejke r. Redžić, oženjen, otac dvoje djece, staretinar. Upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva u Zagrebu na vrieme od 2 godine; održavao je vezu s partizanima i dostavljao im razno tvorivo.

351. TURAJLIĆ RABIJA, rođ. 1925. u Stolcu, kći Avde i Zejne r. Ćatović, neudata, kućanica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Mostaru na vrieme od 1 godine; živila nemoralnim životom, te podnosila razne lažne prijave protiv nevinih građana.

352. TABAKOVIĆ ESMA, rođ. 1918. u Baranama, kći Fete i Đulsume r. Mikočević, udata, domaćica. Po Župskoj redarstvenoj oblasti u Travniku predložena za upućenje u logor na vrieme od 2 godine; davala partizanima obaviesti, prokazivala ustaške obitelji i sudjelovala u pljački ustaških kuća.

353. TRAKO SMAJO, rođ. 1926. u Foči, sin Omera i Malkije r. Ahmić, neoženjen, ratar. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; djelatni partizan.

354. VALJEVAC FATIMA, rođ. 1902. u Kotorskom, kći pok. Muje i Fate, udata za Mehu, kućanica, upućena u logor na prieldog Ž.R.O. u Brodu n/S na vrieme od 2 godine; njezin nećak, s kojim je živila u zajedničkom kućanstvu odmetnuo se, te je i nadalje s njim održavala vezu.

355. VALJEVAC MEHMED, rođ. 1893. u Derventi, sin pok. Omera i pok. Atife, oženjen, otac dvoje djece, piljar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Brodu n/S na vrieme od 2 godine; njegov nećak odmetnuo se, a predmetni je s njim živio u zajedničkom kućanstvu.

356. VALJEVAC SULJO, rođ. u Derventi, sin Mehmeda i Fatime, neoženjen, krojač, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Brodu n/S na vrieme

od 2 godine; njegov bratić Hodžić Sadudin bivši obćinski načelnik u Derventi, odmetnuo se.

357. VALJEVAC ŠAHZIJA, rođ. 1923. u Derventi, kći Mehmeda i Fatime, neudata, krojačica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Brodu n/S na vrieme od 2 godine; njezin bratić odmetnuo se.

358. VEHABOVIĆ HAŠIM, rođ. 1921. u Podzvizdi, sin Redže, neoženjen, mlinar, upućen u logor na priedlog Ustaškog redarstva za grad Zagreb i v.ž. Prigorje na vrieme od 3 godine; sudjelovao je u četničkom napadu da domobransku posadu želj. postaje Banski Grabovac.

359. VEJZAGIĆ BESIM, rođ. 1927. u Travniku, sin Rifata i Ruveide, neoženjen, posebnički činovnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine; obnašao je dužnost tajnika kom. organizacije SKOJ u Sarajevu, a uhićen je neposredno prije biega među partizane.

360. VELAGIĆ ĆAMIL, rođ. 1924. u Grborezu, sin Bećira i Lejle r. Hodžić, neoženjen, ratar, upućen u logor na priedlog Zapovjednika V. ust. stajaćeg zdruga u Livnu na vrieme od 6 mjeseci; surađivao je s partizanima za vrieme njihovog boravka u Livnu, te je obćenito poznat kao osoba njihova povjerenja.

361. VELAGIĆ JUSO, rođ. 1879. u Livnu, sin Agana i Aine, oženjen, otac šestero djece, piljar, upućen u logor na priedlog Zapovjednika V. ust. stajaćeg zdruga u Livnu na vrieme od 2 godine; za vrieme boravka partizana u Livnu javno se hvalio kako mu se sinovi nalaze među partizanima.

362. VEHTIĆ OSMAN, rođ. 1921. u Bieljini, sin Sulejmana i Emire, neoženjen, trg. pomoćnik na priedlog Kotarske oblasti u Bieljini na vrieme od 2 godine; uhićen je pri pokušaju biega među odmetnike.

363. VELIĆ ABID, rođ. 1917. u Bukoviku, sin Alije i Fatime, neoženjen, radnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od jedne godine; prokazivao je četnicima, koji su pljačkali sela u kotaru Visoko, zasjede ustaša i domobrana.

364. VLADOVIĆ RAMIZ, rođ. 1921. u Sarajevu, sin pok. Hajdera i Fate, neoženjen, strojobravar, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od jedne godine; širio je komunističku promičbu i komunističko promičbeno tvorivo.

365. VOJVODIĆ SALIH, rođ. 1895. u Zenici, sin Ibrahima i Fatime r. Pašalić, oženjen, otac devetero djece, trgovac, upućen u logor na

priedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrieme od 6 mjeseci; podržavao je veze s četnicima i podpomagao ih većim količinama žitarica.

366. ZAHIROVIĆ MEHO, rođ. 1914. u Vlasenici, sin Nazifa i Kade r. Hamidović, oženjen, otac dvoje djece, radnik, upućen u logor na priedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i v.ž. Vrhbosna na vrieme od 2 godine; budući da je cigan kao takav pogibeljan po tuđu imovinu.

367. ZAHIROVIĆ RAŠID, rođ. 1914. u Prištini, sin Rašida i Fate, oženjen, trgovac, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od jedne godine; po tuđu imovinu.

368. ZEČEVIĆ SALKO, rođ. 1919. u Visokom, sin Ibrahima i Halime r. Šehović, neoženjen, kockar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 10 mjeseci; znao je protudržavni rad svog otca, a i sam je surađivao s odmetnicima.

369. ZEČEVIĆ DŽEMAL, rođ. 1906. u Visokom, sin Hilmije Aiše r. Kreševljaković, oženjen, otac jednog djeteta, šumar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 3 godine; vršio uhodarsku službu u korist odmetnika.

370. ZEČEVIĆ SALIH, rođ. 1919. u Visokom, sin Ibrahima i Halime, neoženjen, kožar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 10 mjeseci; znao je protudržavni rad svog otca, a i sam je surađivao s odmetnicima.

371. ZLATIĆ SMAJO, rođ. 1924. u Malinama, sin Salka i Zlate r. Brišić, neoženjen, radnik, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Travniku na vrieme od 3 godine; borio se u redovima odmetnika protiv hrvatskih oružanih snaga.

372. ZUBČEVIĆ SMAIL, rođ. 1905. u Trebinju, sin Ahmeta i Emine, oženjen, otac jednog djetata, gostioničar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; vrieđao je i napio ustaše u jednoj gostionici; iz čega se može zaključiti njegovo neraspoloženje s današnjim poretkom.

373. ZEKAN RAMO, rođ. 1903. u Borevcu, sin Omera i Haske, oženjen, otac 4. djece, ratar, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrieme od 2 godine; pridružio se dragovoljno odmetnicima te se sve do konca 1944 godine borio protiv hrvatskih oružanih snaga.[14]

[14] *Prof. Dr. Smail Čekić "Genocid nad Bošnjacima u Drugom svjetskom ratu – Dokumenti", Sarajevo, 1996. str. 378-436.*

Br. 64

ZLOČINI U KONCENTRACIONOM LOGORU STARA GRADIŠKA - SAOPŠTENJE ZEMALJSKE KOMISIJE HRVATSKE ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA ZAGREB, 23. APRIL 1946.

SAOPĆENJE br. 38

Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača.

ISKOPAVANJE ŽRTAVA USTAŠKOG TERORA U OKOLICI STARE GRADIŠKE

Zemaljska je komisija ustanovila, da se u okolici poznatog ustaškog mučilišta Stare Gradiške nalazi izvjestan broj jama, u kojima su zatrpani lješevi žrtava pobijenih u ovom mučilištu i oko njega.

Dne. 15. travnja o. g. uputila je Zemaljska komisija svoje povjerenstvo na lice mjesta i izvršila otkopavanje u šumi zvanoj “Uskočka šuma”, oko 12 km udaljenoj od Stare Gradiške. U sastavu povjerenstva nalazio se i sveuč. profesor za sudsku medicinu dr. Ante Premora sa svojim asistentom dr. Veljkom Bujanom. Iskopavanju je prisustvovao i veliki broj rodbine postradalih žrtava te okolnog svijeta.

Rad na otkopavanju trajao je dne. 16., 17. i 18. ov. mj. Is četiri jame iskopano je dosada 528 lješeva i to: iz prve 21 muških, 11 ženskih i 4 dječija – ukupno 36 lješeva, iz druge jame 56 muških, 132 ženskih i 24 dječija – ukupno 212 lješeva. Iz treće jame 30 muških, 136 ženskih i 20 dječija – ukupno 186 lješeva, iz četvrte jame – muških, 92 ženskih i 2 dječija – ukupno 94 lješeva, ukupno 107, 371 ženskih i 50 dječijih – ukupno 528 lješeva.

Među dječijim lješevima imade i djece u dobi 3-4 mjeseca.

Gotovo svi su mladi ljudi, među kojima oko 60 učenica gimnazije i trgovačke akademije iz Zemuna.

Od gore navedenih broja lješeva identificirano je svega 114 lješeva, a toga broja 43 po svjedocima i djelomično po ispravama, a ostalih 71 samo po ispravama, koje su pronađene kod pojedinih lješeva. Prema tome identificiran je uglavnom svaki peti lješ.

Imena identificiranih žrtava su sljedeća:

1.	Petrović	Dušan,	27 god.,	iz Zemuna
2.	Bilbija	Milan,	37 god.,	iz Bos. Gradiške
3.	Milinović	Zlatica,	47 god.,	iz Srem. Laza
4.	Pirc	Mirjana,	5 mjeseci,	iz Zemuna
5.	Lakočević	Olga,	20 god.,	maturantica iz Zemuna
6.	Lakočević	Danica,	39 god.,	iz Zemuna
7.	Kotur	Ljubica,	18 god.,	učenica iz Zemuna
8.	Milovanović	Milena,	19 god.,	učenica iz Zemuna
9.	Milovanović	Jelena - Lela,	16 god.,	učenica iz Zemuna
10.	Perović	Ankica,	21 god.,	radnica iz Zagreba

11.	Katanić	Danica,	18 god.,	učenica iz Zemuna
12.	Ugarković	Mira,	19 god.,	učenica iz Zemuna
13.	Manojlović	Sofija,	21 god.,	iz Zemuna
14.	Rusmir	Vida,	17 god.,	učenica iz Zemuna
15.	Knežević	Mileva,	12 god.,	iz neustanovljenog mjesta u Bosni
16.	Ljubinković	Bosiljka,	18 god.,	učenica iz Zemuna
17.	Mišković	Ljubica,	20 god.,	iz Neština
18.	Lončarski	Jelena,	15 god.,	iz Zemuna
19.	Marković	Bosiljka,	19 god.,	iz Zemuna
20.	Jovičić	Draginja,	37 god.,	iz Zemuna
21.	Dragosavljević	Tina,	20 god.,	iz Neština
22.	Jeremić	Marina,	18 god.,	iz Neština
23.	Plavšić	Marija,	54 god.,	iz Zemuna
24.	Jovičević	Cvijeta,	16 god.,	iz Zemuna
25.	Vukojev	Milica,	18 god.,	iz Neština
26.	Rajković	Ljubinka,	16 god.,	iz Neština
27.	Zorić	Radivoj,	47 god.,	iz St.Banovaca
28.	Stanisavljević	Nikola,	25 god.,	student iz Dobanovaca
29.	Pravdić	Milan,	50 god.,	iz Markušice
30.	Vasić	Dragica,	17 god.,	učenica iz Zemuna
31.	Gračanin	Milica,	17 god.,	učenica iz Vukovara
32.	Ćirić	Vukosava,	30 god.,	iz Vukovara
33.	Pirc	Ankica,	38 god.,	iz Zemuna
34.	Atanasković	Mirjana,	17 god.,	iz Zemuna
35.	Baljak	Tankosava,	25 god.,	iz Srem.Martinaca
36.	Milisav	Stana,	62 god.,	iz Srem.Martinaca
37.	Atanacković	Jelena,	19 god.,	iz Šmanovaca
38.	Miličev	Kosta,	34 god.,	iz Zemuna
39.	Gvozdenac	Jelena,	19 god.,	učenica iz Zemuna
40.	Munidžaba	Mara,	44 god.,	iz Vikovaca
41.	Savić	Đurđica,	32 god.,	iz Srem.Kamenice
42.	Špirić	Stajka,	45 god.,	iz Bos.Gradiške
43.	Špirić	Mirko,	2 i po hod.,	iz Bos.Gradiške
44.	Mašić	Fatima,	16 god.,	iz Rovina
45.	Šarić rođ. Halilović	Feha		
46.	Hunić	Hanifa,		iz Mokraca
47.	Negić	Ajša,	30 god.,	iz Bos.Gradiške
48.	Hasanović	Zoka,		iz Mokrice
49.	Ajmanović	Bisera,		iz Bos.Gradiške
50.	Alimanović	Bisera,		iz Gor.Dubrave
51.	Atanović	Zulfa,		iz Banje Luke
52.	Beganović	Hata,		iz Rovina
53.	Kohrić	Leha,		iz Mokrice
54.	Feherović	Fata,		iz Mokrice
55.	Radžić	Zumara,		iz Turske Dubrave
56.	Dumedžija	Vezelka,		iz Bos.Gradiške
57.	Negić	Safeta,		iz Bos.Gradiške

58.	Halilović	Hata,	iz Mokrice
59.	Beganović	Feha,	iz Mokrice
60.	Lumbić	Đula,	iz Bos.Gradiške
61.	Nekić	Ajša,	iz Bos.Gradiške
62.	Kahlić	Šerifa,	iz Mokrice
63.	Bisera	N.	iz Mokrice
64.	Nekić	Emir,	iz Bos.Gradiške
65.	Halilović	Bisera,	iz Turske Dubrave
66.	Beganović	N.	iz Mokrice
67.	Beganović	Ređo,	iz Mokrice
68.	Husić	Salih,	iz Mokrice
69.	Hasanović	Ibriša,	iz Mokrice
70.	Alemanović	Alija,	iz Mokrice
71.	Hasanović	Omo,	iz Mokrice
72.	Šulić	Imbro,	iz Turske Dubrave
73.	Šarić	Sujo,	trgovac iz Mokrice
74.	Alimanović	Ramiša,	iz Mokrice
75.	Kahrić	Fata,	iz Mokrice
76.	Hasanović	Ibriša,	iz Mokrice
77.	Halilović	Nadir,	iz Turske Dubrave
78.	Husić	Malka,	iz Mokrice
79.	Halilović	Bajro,	iz Turske Dubrave
80.	Beganović	Bego,	iz Turske Dubrave
81.	Kahrić	Mehmed,	iz Mokrice
82.	Negić	Ema,	iz Bos.Gradiške
83.	Halilović	Ifeta,	iz Turske Dubrave
84.	Hahrić	Hata,	iz Mokrice
85.	Lumbić	Đulsa,	iz Bos.Gradiške
86.	Lumbić	Pemba,	iz Bos.Gradiške
87.	Mašić	Salko,	iz Rovina
88.	Halilović	Lalo,	iz Turske Dubrave
89.	Kahrić	Alija,	iz Mokrice
90.	Sulić	Ahmed,	iz Dubrave
91.	Mašić	Jaro,	iz Rovina
92.	Đelić	Hasim,	iz Banja Luke
93.	Mašić	Mustafa,	iz Turske Dubrave
94.	Muratović	Almo,	iz Banja Luke
95.	Beganović	Suljo,	iz Mokrice
96.	Muratović	Aga,	iz Vrbanje
97.	Alemanović	Bajro,	iz Rovina
98.	Alimanović	Bisera,	iz Donje Dubrave
99.	Nastić	Olga,	(Zemun)
100.	Tatalović	Dušana	
101.	Ragin	Ljubica	
102.	Vukotić	Olga	
103.	Stanić	Marija	
104.	Zelenović	(muškarac)	

105. Mirković	Rade	
106. Lazić	Mara	
107. Samardžić	Julka	(Vinkovci)
108. Savić	Stana	
109. Dragojević	Savka	
110. Milićević	Ljuba	
111. Jakovljević	Milka	
112. Čokrlić	Anka	
113. Erljević	Lucija	(Tuzla ?)
114. Božić	Slobodanka	

Imena žrtava navedenih od 99 do 114 ustanovljena su samo na osnovu isprava, a da se nije moglo ustanoviti iz kojega su mjesta.

Spomenuti sudsko – liječnički vještaci ustanovili su, da je u 95% slučajeva usmrćenje nastalo udarcem sjekire ili nekog tvrdog predmeta, vjerovatno maljem, u zatiljak lubanje, jer je kod tolikog broja lješeva nađen razlupan ovaj dio lubanje. Kod nekoliko slučajeva žrtve su usmrćene klanjem oštrim predmetom, a kod 8 lješeva nije se moglo naći vanjskih vidljivih tragova, nasilnoga usmrćenja, te se po ostacima hrane od povraćanja u ustima može osnovano zaključiti, da su ove žrtve bile žive zakopane i da je njihova smrt nastupila ugušenjem.

Kako su naročito lješevi žena i djece nađeni u jamama u stavu ležećem potrbuške, a zbijeni neposredno jedan pored ili povrh drugog, to se zaključuje, da su žrtve bile prisiljene, da legnu u jamu, a nakon toga su dobivale udarac nekim tvrdim predmetom u zatiljak.

Sve su ove žrtve ustaški zločinci pobili u vremenu između 23. rujna i 15. listopada 1944. godine.

Zemaljska je komisija utvrdila, da se u okolici Stare Gradiške nalazi još više jama, u kojima se nalaze zakopane žrtve masovnih ustaških pokolja, pa će sa otkopavanjem i utvrđivanjem identiteta, nastaviti te o vremenu i rezultatima otkopavanja obavijestiti javnost putem dnevne štampe.

Broj: 2380/46
Zagreb, dne 23. travnja 1946.

Zemaljska komisija
za utvrđivanje zločina okupatora
i njegovih pomagača

(A.Miletić, n.d., knjiga 3, Beograd, 1986., str. 585-586)

Br. 63

ZLOČINI U KONCENTRACIONOM LOGORU STARA GRADIŠKA - ZAPISNIK ZEMALJSKE KOMISIJE NARODNE REPUBLIKE HRVATSKE ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA, ZAGREB, 30. MAJ 1945.

ZAPISNIK OD 30. SVIBNJA 1945.
Sastavljen u Zemaljskoj komisiji za utvrdivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača u Zagrebu.

Prisutni:

Referent: Dr. Božo Bićan
Zapisničar: Danica Horvat

Pristupa na javni poziv Ahmetović Mustafa, brijački pomoćnik, sin Avde i Hafise r. Mulaibrahimović 21. V 1912. u Brčkom, sada u Zagrabu, Dolac br. 9, musliman, Hrvat, oženjen, otac troje djece, neporočan iskazuje sljedeće:

Dana 7. III 1942. uhićen sam po UNS-u i sproveden na Trg N.

Nekako u svibnju 1942. bio sam transportiran sa ostalim zatvorenicima u Jasenovac.

V 1942. istog dana bio sam ja sa ostalim odaslan u logor u St. Gradišku. Prilikom dolaska u St. Gradišku primili su nas AnteVrban i Gruhić, te nas zatvorili u jednu sobu i ostavili tri dana bez hrane i vode. U to vrijeme zapovjedao je logorom zastavnik Vrban, a logornik je bio zloglasni stožernik Špiler, koji je kasnije po ustašama likvidiran u Jasenovcu, a iza njega došao je isto zloglasni Rumunj po imenu Toto, te je i ovaj bio kasnije po ustašama likvidiran. Par dana nakon mog dolaska u St. Gradišku bilo je određeno odabiranje zatočenika za rad u Njemačkoj. Izboru su prisustvovali za "K" grupu logornik Flumiani, grupu pravoslavaca zloglasni Branko Cvetinović, rodom iz Bijeljine, te ostala Luka, Špiler i Toto.

Zatočenike, koji bi bio izabran na rad u Njemačku, kad bi bio prozvan batinali su gore navedeni logornici i ustaše.

Ja i moja grupa isto smo bili određeni za rad u Njemačku, no Nikola Gadžić, Ante Vrban, Grubešić i Buhovac, odlučili su da ne idemo u Njemačku, jer šta bi Njemci rekli kad bi im ovokove komuniste slali.

U početku bio sam određen za vanjski rad na krčenju šume, te su nas kod tog posla ustaše tukli, a ovakav rad je bio naročito težak.

Kasnije bio sam po Nikoli Gagru, šefu ustaške bolnice, određen kao radnik u kuhinji ove bolnice. Prilikom nastupa ove moje nove dužnosti rekao mi je Nikola Gagro da na sve što ću vidjeti i čuti u "bolnici" imadem biti slijep i gluh.

Ova bolnica bila je dvokatna zgrada, te u drugom katu jedna soba bila je za bolesne ustaše, dok sve ostale prostorije služile su za zlostavljanje i ubijanje zatočenika.

Glavni krvoloci bili su Mile Orešković, natporučnik Ante Vrban, zast. Barbarić, por. Barbarić, vodnik, Boto, vodnik Bevanda vodnik, Modrić poručnik, Nikola Gadžić poručnik, Buhovac, vodnik, Krešo Majić, natpor. Vjekoslav Ille, poručnik, Majstorović natporučnik Jenko Maričić, zas-

tavnik Grubešić, vodnik Bosak, natpor Buntić, natpor. Branko Slijepčević, natpor. i najveći krvnik Nikola Gagro, vodnik i osoba povjerenja Maksa Luburića.

U bolnici su bili smješteni dr. Gaon, liječnik iz Sarajeva, Dr. Perić, liječnik iz Sarajeva, Alojz Rebić iz Sarajeva, Nasuf Džabić iz Banja Luke, Fahrudin Mahić iz Banja Luke i to ovi svi posljednji kao bolničari, dok su Ivan Antolić iz Zagreba i Drago Jakopčević iz Zagreba bili posluženi u bolnici.

U bolničkoj kuhinji nalazili su se Dragutin Braun iz Osijeka, Šaban Milković iz Vel. Kladuše i ja.

Podrum ove zgrade služio je za ubijanje zatočenika na različite načine, klanje nožem, ubijanje sjekirom ili maljem, davljenje rukom ili žicom, te ubijanje gladu, dok je rijedak slučaj da bi ubijali zatočenike streljanjem (podvukao: S.Č.).

U prizemlju nalazilo se 6 samica. Prostorije koje su bile određene u prvom i drugom katu za stražu služile su za preslušavanje zatočenika, te je rijetko koji od preslušavanih zatočenika bio izašao živ iz tih prostorija. Preslušavanje su većinom vršili Nikola Gadžić, Ante Vrban, Buhovac, zatočenik Rubinić, bivši povjerenik logora Gospoć, Branko Slipčević, Ante Kordić, osim ovih prisustvao je redovito skoro svakom preslušanju Nikola Gagro.

Premda je bila tajna tko se nalazi smješten u samicama, ali mi smo znali da je n. pr. u samici br. 1 ležao Pavlek Miškina, koji je strahovito bio tučen u mučen, te jedne noći nestao. U samici br. 2 bio je dr. Mudrinić, kojega su sistematski polahko ubijali i ako je ovaj počeo pisati neke pobožne pjesmice, no unatoč toga jednog dana je nestao.

U samici br. 5 bila je smještena gdja Marina Gregorić. Jednog dana bila je dovedena gdja Gregorić po ustaškim krvnicima iz Zagreba Viktoru Tomiću i njegovom tajniku Šiloviću, te je tom zgodom Tomić zatražio da mu se prevedu na preslušanje Karla Kovačević, zastupnik HSS-a.

Preslušanju su prisustvovali osim Tomića i Silovića još i Rubinić i Gagro, a kasnije gdja Gregorić. Na tom preslušanju bio je Kovačević Karlo strahovito mučen i na koncu izbili su mu nožem oba oka, tako da je u strahovitim mukama umro. Tomić je izjavio gdji Gregorić da će i ona svršiti, a osim toga da imade još jednog kandidata ovdje misleći kod toga na dr. Jakovljevića, koji je imao na isti način biti preslušan kao Karlo Kovačević.

Karlo Kovačević bio je najprije po Gagri izudaran sa bikovačom, a zatim su ga objesili na zid tako da mu je glava visjela dolje, a zatim su u ovakvom položaju boli njihovo tijelo noževima, a kad su ga skinuli iskopaše mu oči. Dok su provodili ovakvo preslušanje prisutni krvnici pili su vino i rakiju, te je Tomić na koncu bio već posve ubijen.

Vidio sam jednoga dana kako su sva isprebijanoga dovezli u logor i bacili u ćeliju br. 1 Andriju Hebranga.

Znadem, da se u bolnici nalazila gdja Sava Šutej, koja se je jednog dana razboljela i trebali liječničku njegu, te je ona za pruženu liječničku pomoć dala dr. Gaonu nekoliko cigareta, a kako je za to saznao Gagro i Majstorović, te su ga zbog toga istu noć zaklali.

Dr. Gaona su valjda i zbog toga likvidirali, jer je on znao sve osobe koje nisu u "bolnici" umrle naravnom smrću, jer je on morao za njih izdati potvrdu da su umrle naravnom smrću.

Isto tako je jednoga dana bio likvidiran i dr. Poljokan liječnik iz Sarajeva. Jednog dana dovukli su 7 po izgledu intelektualaca i zatvorili ih u podrum ispod kuhinje, a ovi su od straha za svoj život iskopali golim rukama betonske ploče i njima zazidali vrata, no ustaše su pod vodstvom Mile Oreškovića, Ante Vrbana, Kordića Nikole, Gagra, Mišetića, Buhovca i Bevande provalili u ovu prostoriju, te nakon jednosatne borbe poubijani su svi ovi zatočenici – koji su se u svom očaju goloruki branili.

Jednog dana dotjerale su ustaše masu Srba seljaka iz svih okolnih sela i govorili da su to partizani sa Kozare. Ove ljude su u logor razvrstali tako da su žene i djeca svrstani na jednu stranu, a drugi na drugu stranu. Prvima su govorili da će ih vratiti kućama odnosno njihovim domovima, no jednoga dana odvedeni su u selo Jablanac gdje su bili poubijani. Druga grupa u

kojoj su se nalazili našli su nekoga Branka, koji im je poslužio za otkrivanje partizana, među ovim jadnicima, te je ovaj prema vlastitom nahođenju dnevno po 20 do 30 ljudi izabirao, a ovi su bili odvedeni na preslušanje s kojega se više nisu vraćali.

Ovome Branku obećali su za ovakav izdajnički rad slobodu no jednoga dana odveli su ga u podrum te su ga tamo Vjekoslav Ille i Nikola Gagro zaklali. Jednom drugom zgodom bila je dovedena jedna grupa seljaka Srba za koje su govorili da su komunisti i strahovito ih tukli, pa je jedan od njih uhvatio rukama Buhovca za vrat i htio ga zagušiti, no odmah je priskočio Barbarić i toga čovjeka ustrijelio. Jedan drugi iz ove grupe viknuo je da će doći Crvena armija i narodni sud, ali su ovoga odveli na liječenje, te ga je Krešo Majić u podrumu zaklao.

Jednog dana poslije podne vidio sam kako su kroz sredinu logora vodili dva i dva u redu sa svezanim rukama na leđima 59 zatočenika, a za njima su isšli ustaški zlikovci Mile Orešković i drugi, te su ove ljude postrojili uz zid logora tako da su bili licem okrenuti prema zidu i onda ih sve postreljali. U tom krvničkom radu natjecali su se ustaše koji će više zatočenika poubijati, a najviše su se isticali Modrić i Vjekoslav Ille.

U logoru nalazio se je neki stolarski obrtnik Sinković iz Vrapča star preko 60 godina, koji nije mogao ta zlostavljanja podnašati, pa je jednoga dana počinio samoubistvo prerezavši si žile na rukama sa čavlom.

U logoru sam upoznao jednog židova iz Njemačke, koji mi je rekao da su logori u Njemačkoj bili strašni, u Slovačkoj još gori, a ustaški su logori nadilazili u svojoj okrutnosti sve logore.

Dovršeno.

Horvat Danica, v.r. Ahmetović Mustafa, v.r.
Bića, v.r.

(A.Miletić, n.d., knjiga 3, Beograd, 1987., str. 548-550)

KAZIVANJE O ZATOČENICIMA LOGORA JASENOVAC

UMICA SARAJLIĆ, ROĐENA GOZO

(Prilog za knjigu o stradanjima Bošnjaka u Jasenovcu)

Umica Muhameda Sarajlić rođena Gozo
(1917. - 1945.)

Rođena sam 1942. godine u Stocu od oca Muhameda i majke Umice rođene Gozo (čiji se otac zvao Mustafa a majka Fatima). Odmah po mom rođenju, roditelji su preselili u Mostar, jer je moja majka bila Mostarka a tu smo imali porodičnu kuću. Moj otac (Sarajlić Muhamed) priključio se Narodnooslobodilačkom pokretu u drugoj polovini 1943. godine. Kako je bio zubar po struci i radio u medicinskom centru u Mostaru, šef tog centra, neki dr. Ridžanović, prijavio je ustaškoj policiji sve Mostarce koji su se tada priključili partizanskim jedinicama, a prema kazivanjima starijih to je učinio na insistiranje ustaške policije. Kada je otac otišao u partizane, ja kao dijete od godinu dana ostala sam sa rahmetli majkom u kući gdje smo stanovali, čini mi se da su tu ulicu zvali "Torlin sokak". Prema pričanju starije rodbine (sada nisu živi), ustaše su upale u kuću jedno veče i odvele majku sa mnom u naručju u zatvor "Čelovina" u Mostaru. To je bila odmazda prema porodicama onih koji su se priključili partizanskom pokretu. Sa rahmetli majkom bila sam kratko vrijeme zatvorena u Čelovini, a čuvar toga zatvora bio je prvi komšija mamine dainice. Prema kazivanju, moja tetka bila je, rahmet joj duši, jedna vrlo odvažna i hrabra žena i otišla je do ustaškog čuvara zatvora – svoga komšije i tražila da me samo okupa i nahrani što je ovaj pristao i rekao joj da za sahat sa djetetom bude u Čelovini. Nije me više vratila u zatvor, a ustaše su vrlo brzo zatvorenike deportovali u Sarajevo u "Belediju".

Moj rahmetli tetak-očeve sestre muž, bio je ugledan građanin i radio je dugo godina u Sarajevu kao ljekar. Rahmetli majka je, ne znam na koji način, poslala ceduljicu iz Beledije na njegovu adresu i molila za pomoć jer je čula da ih spremaju za Jasenovac. Tetak je pokušavao da je spasi i išao do poglavara zatvora, ali kada mu je poslije jednog pokušaja ovaj odgovorio: "Doktore imaš djecu, okani se, da ne bi još koje dijete zaplakalo" tetak (Dr. Salih Omerhodžić) se povukao. Nije mi poznato koliko su se vremenski zadržali u sarajevskom zatvoru, ali znam da se pričalo da je mama kartom pisala svojoj sestri Šemsi Gozo kasnije udatoj Dardagan (sada nije živa) i tražila toplu odjeću i lijekove. Sestra je traženo u paketu poslala za Jasenovac, ali nikada nije saznala da li je taj paket rahmetli majka primila niti se o njoj bilo šta više čulo.

Fatima Sarajlić – Fazlibegović

Sarajevo, 27. januar 2006. godine

[illegible]dska komisija za ispitivanje zločina.

Br. 126.

Mostar, 31-V-1945.

Prisutni:

Slipićević Salko, predsjednik,
Puzić Šefkija, sekretar,
Čišić Husaga, član komisije,
Kuić Vukan, član komisije.

ZAPISNIK.

Zločinac: Dr. Bojić, šef policije u Mostaru, star oko 45 god. vjere katoličke, druge generalije nepoznate.

Žrtva zločina: Umica Gozo, udata Sarajlić, stara 25 god. muslimanka, udata, majka jednog djeteta, iz Mostara.

Vrsta zločina: Hapšenje i interniranje.

Zločin izvršen: U Mostaru.

Dokazi: Saslušanje Muhameda Goze.

Opis čina: Koncem prošle godine mjeseca decembra, pobliže se dana ne sjećam, provalili su agenti mostarske policije, noću oko 1 sat u [illegible], uzeli nju i dijete i odveli u zatvor. U zatvoru je ostala oko jedan mjesec dana, a zatim su je sa još tridesetak uhapšenih žena, otpremili u konc. logor u Jasenovac. Ja sam išao policiskim vlastima, radi djeteta, pa su mi dijete vratili, jer je bilo bolesno. Nije mi poznato, koji su agenti vršili hapšenje, ali znam da je tada šef policije, bio dr. Bojić i bez njegova naredjenja niko nije mogao biti od strane policiski organa ni uhapšen, a pogotovu upravljen u logor. Iz logora se javila par puta, iskala je hrane, do danas se nije vratila kući, a niti štogod znadem o sadanjoj njenoj sudbini. Nju su progonili zato, što joj je muž prišao Narod. Osl. Pokretu.

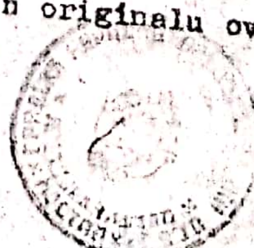
Potpis članova komisije:
Slipićević Salko, ~~predsjednik~~ s.r.
Puzić Šefkija, s.r.
Čišić Husaga, s.r.
Kuić Vukan, s.r.

Svjedok:
Muhamed Gozo s.r.

Da je prepis vjeran originalu ovjerava:

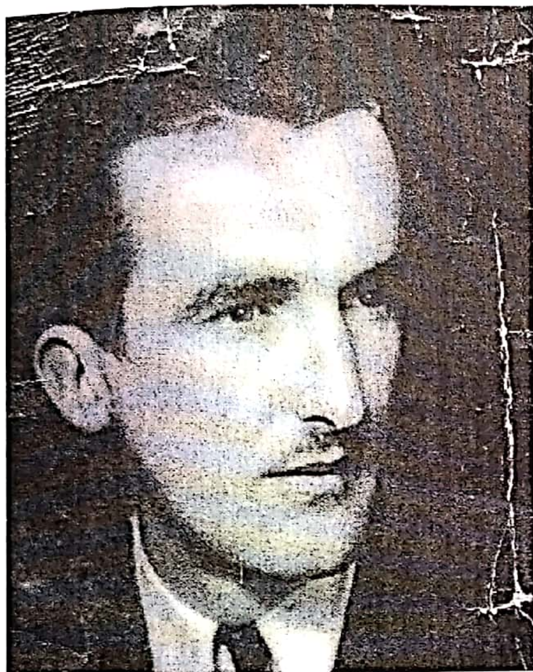
Sekretar:

Predsjednik:

2

KADIĆ ASIM

Kadić Dr. Mustafe Asim
(1922. - 1945.)

Jedini sin dr. Mustafe Kadića iz Kulen Vakufa i Hasnije Kovačević iz Banja Luke. Doktor Kadić je radio kao sreski liječnik u Bosanskoj Dubici od 1912. do 1945. godine, kada je poginuo prilikom granatiranja grada.

Rahmetli Asim je rođen 1922. godine i poslije završene Građanske škole bio zaposlen kao poštanski službenik u Bosanskoj Dubici.

U aprilu 1945. godine je odveden od strane ustaša u logor Jasenovac, gdje je nakon mučenja i ubijen.

Dvadeset dana prije njegovog hapšenja iz Bosanke Dubice u logor Jasenovac je odvedena veća grupa ljudi (oko 40), većinom bošnjačke nacionalnosti mlađe dobi – đaci, studenti, službenici, oba spola, koji su poslije dovedeni i na glavnom trgu u Bosanskoj Dubici svi obješeni.

U to vrijeme sam imao deset godina i prisustvovao sam vješanju jer su ustaše pod prisilom pokupile narod koji je bio na ulicama, i nas djecu, i doveli nas na trg da to gledamo.

Kasnije smo saznali da je komandant logora Jasenovac, udaljenog 11 km od Bosanske Dubice bio izvjesni Pavlović a njegov prethodnik je bio Maks Luburić koji je u to vrijeme vršio zločine u Sarajevu.

Sarajevo, 17.02.2006. godine

Prof.dr. Mirza Mušanović
redovni profesor Medicinskog fakulteta u penziji
unuk rahmetli dr. Mustafe Kadića

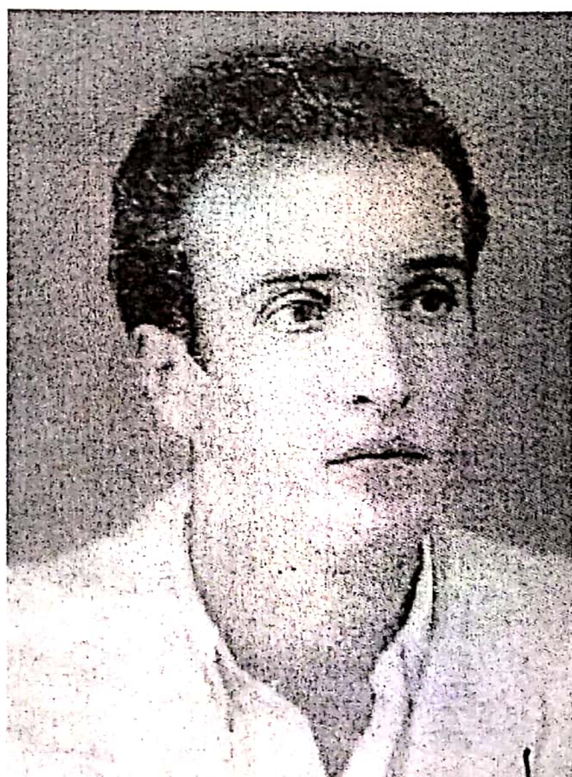
Kapetanović Eminbega Ismet
(1912. - 1944.)

Kapetanović r. Blekić Salihage Džemila
(1920. - 1944.)

Kapetanović Eminbega Safet
(1900. - 1944.)

Kapetanović Safetbega Emin
(1919. - 1942.)

Inv. 46142

Z a p i s n i k

o preslušanju svjedoka, radjen kod gradske komisije za utvrdjivanje zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Bos. Gradišku dne 25. maja 1945. god.

Prisutni su članovi komisije:

1/ pretsjednik komisije 3/

2/

Pristupa pozvana Kapetanović Mina žena Šafetova, stara 42 godin rodjena u Banja Luci, živi u Bos. Gradiški, opomenuta na kazivanje istine iskazuje:

10.I.1945. god. oko 11 sati mi smo u kući bili svi pospali, kada se je začula nekakva lupa po vratima i dok smo se mi razbudili u kuću su već ušla dvojica ustaša sa puškama u rukama i moga muža Šafet bega Kapetanovića digli iz kreveta i sa sobom odveli.

Od tada za svoga muža nisam ništa pouzdano čula. Govori se da su ga ustaše otjerale u logor u Staru Gradišku, a čulo se od svijeta da je na put za Banja Luku kod tako zvane "Crvene crkve" ubijen.

Ja ne poznam ni jednoga od onih ustaša, koje su dolazile i moga muža odvele. U dvorištu su bili još neki ljudi, i izgledalo mi je da je sva kuća bila opkoljena, ali nikoga tada nisam poznala.

Poslije sam čula kako je Alo Tatarović, redarstveni stražar iz Bos. Gradiške iz doba Vonića, govorio da on zna ko je Šafet bega uhapsio i šta je od njega bilo.

Na jedno 10 dana poslije odvodjenja moga muža donio je Hasan ef. Mulabdić iz Bos. Gradiške, ključeve koji su se nalazili kod moga muža. To sam čula od Šafetove majke, jer ja nisam već tada bila u Bos. Gradiški, jer sam pobjegla u Banja Luku.

Mi smo svi bili u velikom strahu, pošto su prije odvodjenja moga muža odveli mi ustaše i djevera Ismeta Kapetanovića, činovnika Sumarije iz Bos. Gradiške i njegovu ženu, koja je bila u šestom mjesecu trudnoće, a iza njih je ostalo još dvoje nejake djece.

Ni za Ismeta se više ništa nije čulo, odveden je u logor u Staru Gradišku.

Čula sam da je Ismeta uhapsio na ulici upravnik policije Mirko Vonić, a ženu su od kuće odveli ustaše iz logora Stara Gradiška, a snjima je bio i gradski policajac Alija Vrenaz rodom iz Bos. Gradiške.

Dan prije nego što će biti uhapšena žena Ismetove prolazio je kraj naše kuće policajac Alija Festić rodom iz Bos. Gradiške, te je naše služkinju Čajić Hene pitao ko tu stanuje, a kad je ona odgovorila, da tu stanuje Ismetova žena, on je odvratio-pa zar je ona još tu. Tu noć je ona odvedena u logor.

Ismetova žena je uhapšena oko njeseč dana poslije Ismeta.

Mogu kazati još i to da su moga sina Emina, studenta prve odveli policijski agenti iz Nove Gradiške 30. maja 1942. go d. Od tada nisam ništa pozitivno ni zanjega čula. Najviše se govorilo da je on odveden u Jasenovac i tamo je sigurno nestao.

U Novoj Gradiški bio je zatvoren 15 dana, a tri dana je bio sam u ćeliji vezan u lance i ništa nije jeo ni pio. Tako u lancima je vodjen na preslušavanje.

Kada je moj sin Emin bio uhapšen u Bos. Gradiški vodjen je kroz gradski park i tada ga je sreo Enes Gušić sin Ramzezin iz Grada, Bos. Gradiška, te mu je Emin rekao da ode i kaže mu ocu da ga terete Aziz Ejmmur, Stipo Gubić i Jozo Gustić. Stipo Gubić je ustaša i pomagač Perkuna Bostarčić, a rodom je iz Kozinaca. Jozo Gustić je bio podvornik u srezu, a inače ustaša. Enes je došao i to kazao

Moj sin Emin je uhapšen radi veze i pomaganja partizana.

Smatram da su glavni krivci za ovu nesreću naše familije, tadanji

Markom Mostarčić, kotarski pretstojnik u Bos.Gradiški, upravnik policije Mirko Vonić, te ustaša Zvonko Šulić, Mostarčićev rodjak.

Šulić je išao u školu sa mojim sinom Eminom i poznavao je Emina, kao djaka, koji je bio proganjan kao ljevičarski omladinac i zato je bio istjeran iz Banja lučke gimnazije i svih gimnazije u tom kraju na godinu dana.

Moj muž Sfet beg radio je kao dugogodišnji činovnik u srezu i nemoguće je da je on uhapšen bez znanja tadanjeg kotarskog pretstojnika Markana.

Čula sam da su i mene i četvori ma naše djece ustaše tražile da otjeraju u logor, ali sam uspjela da se krijom izvjesno vrijeme, a više onda nisu imale ni vremena. Sedam mjeseci ja sam se krila i bila osim svoje kuće. Spavala sam svaku noć u drugoj kući.

~~[illegible]~~

Uvijek sam uza se nosila živu sodu i esenc da bi se otrovala, a živa se ne bi dala u ustaške ruke.

Zapisnik mi je pročitan id obravam ga.

Mina Kapetanović

54 69

Z a p i s n i k

o preslušanju svjedoka Kapetanović Izete, radjen kod Gradske komisije za utvrdjivanje zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Bos. Gradišku, radjen 25.maja 1945.god.

Prisutni su članovi komisije:

1/ pretsjednik komisije 3/

46/47

2/

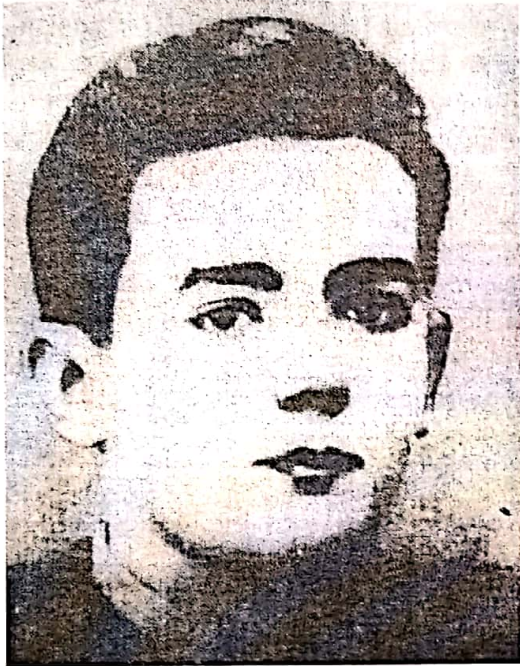
Pristupa nepozvana Kapetanović Izeta udova iza Eminbega Kapetanovića, stara 64 godine, rodjena u Tešnju, sada živi u Bos.Gradiški opomenuta na kazivanje istine, iskazuje:

Svjedokinja se guši u suzama i teško govori. Ona je majka Safeta i Ismeta Kapetanovića, koje su ustaše odveli i govori se da su na najzvjerskiji način mučeni i ubijeni. Odvedena joj je i snaha Ismetova žena u sedmom mjesecu trudnoće, a iza Safet bega je ostalo četvoro nejake djece, ako su Safetbegova sina Emina, još 1942. god uhapsili agenti iz Nove Gradiške i više ga nikada nije vidjela.

Inače iskazuje kao i preslušana joj snaha Safetbegova žena Mina.

Zapisnik mi je pročitan i odbrvam ga.

ALIJA HODŽIĆ: "ZNAM UBIT ĆE ME, ALI NEKA ĆE. NAŠI ĆE SIGURNO POBIJEDITI"

Hodžić Imšira Alija
(1919. - 1942.)

... 27. avgusta 1942. godine, Alija je doveden u policijski zatvor, a onda iste noći krenuo sa transportom za Jasenovac. Putovalo se 36 sati. Put u Jasenovac Aliju nije obeshrabrio niti se to dalo ma čim na njemu zapaziti. Razgovarao je, pravio dosjetke i šalio se. Na samom polasku rekao je drugovima: "Znam ubit će me, ali neka će. Naši će sigurno pobijediti. Osvetit će naši mene, a to je važno!"

Voz je usporio, po navici pred skorom stanicom pisnuo dva-tri puta, a onda je još više usporio, pa je stao. Izlazilo se, izlazilo, izlazilo, a onda se stalo. Jasenovac. Lokomotiva se promigoljila sad desno sad lijevo, a onda se kao od srama odvukla. Kao krupni grad zasuli su udarci ustaških krvoloka na novopridošle stanovnike Jasenovca. Ljudi su pognuli glave lijevo i desno više zbog zgaženog ljudskog ponosa, nego zbog boli udaraca. Počelo je prebrojavanje.

Podbočen drvenom toljagom namjesto štake, Alija je mirno čekao sa ostalim logorašima. Tada se pojavio, najviša moć logora, Majstorović Fra Filipović. Oči toga fratra lukavo su prešle po razbrojanim ljudima, a onda su stale na Aliji. Hitro se digla gojazna ruka sa zamahnutim gvozdenim štapom. Tupo, kao po čvrstoj ledini, padali su udarci po Aliji. Alija je gledao pravo u krvnika bez riječi. "Ti si se borio sa mnom u Rogatičkim šumama", rekao je Fra Filipović udarajući i dalje Aliju po glavi, po rukama, pa kad je udario po još bolesnoj nozi i štaki Alija je pao. Drugovi su ga podigli, a Fra Filipović je izdao naređenje da jedna grupa pođe prema logoru 2-b, a druga u 3-c. Sa prvom je bio Alija. Iste noći Alijina je grupa prevezena skelom preko Save u malu šumicu Gradinu, gdje su svi do jednog maljem likvidirani. Tu je poginuo i Alija Hodžić."[1]

[1] *Esad Čengić: „Sjećanje na Aliju Hodžića", Preporodov Almanah – Kalendar, Sarajevo, 1946. str. 170-175 Komandant logora Jasenovac je bio Matković Ivica. „Prvi Luburićev zamjenik bio je Matković Ivica. Matković je bio običan krvolok, koji je kao i Luburić vlastoručno ubijao zatočenike, ali je bio i podmukli sadista, koji je uživao da muke žrtava što više produži. Kakve su niske moralne kvalitete bile u toga čovjeka vidi se po tome što je on uživao rugajući se bespomoćnim žrtvama. Matković je određivao da se svi logoraši moraju da postroje po grupama i da budu prisutni kod masovnih strijeljanja radi kazne; izabirao je sam žrtve u cilju da se smanji broj stanja logora itd. ..." (Z.K.H. za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača „Zločini u logoru Jasenovac", Zagreb, novembar/studeni 1945. str. 32.)*

SLUČAJ SA AVDOM TRBONJOM[2]

Nekako u zimu doveden je u logor i jedan musliman iz Mostara po imenu Avdo Trbonja i isti je ostavljen u baraku među nas Srbe zatočenike. Slučajno je prošao ispred barake povjerenik logora Luburić Vjekoslav[3] i Avdo, kad ga vidje, odmah mu je prišao kao starom prijatelju. I doista po svemu se vidjelo da se oni dobro poznaju jer je i njega Luburić odmah prepoznao i s njim ostao u razgovoru skoro pola sata. Avdo mu se potužio zbog toga što je doveden u logor, a Luburić mu je rekao da dođe u njegovu kancelariju pa da će se nešto učiniti za njega. Avdo je zatim i otišao do logorske kancelarije, ali malo zatim vidjeli smo da ga ustaše vode u stražaru. Sutra dan ujutro saopšteno je da se Avdo Trbonja ima brisati iz evidencije. Važno je pri tome ono što je nama u baraci Avdo Trbonja ispričao za svog pobratima Luburića. Za Luburića je rekao da ga poznaje iz Mostara gdje je Luburić bio 1934. namješten kao činovnik u Okružnom uredu i tada zbog nekih malverzacija i zloupotreba s novcem otpušten iz službe. Kako je Luburiću, po riječima Avdinim, predstojalo hapšenje, odlučio je da ode u emigraciju i tom prilikom Avdo, tako tvrdi, dao je svom prijatelju 7000 dinara za put. Kako Avdo nama reče, Luburića u emigraciju nisu odveli nikakvi politički motivi nego bjekstvo pred zatvorom zbog pronevjere u Okružnom uredu. Za sve dobro što je Avdo učinio Luburiću ovaj mu je vratio tako, što ga je jednostavno "likvidirao".

(A. Miletić, n.d. knj. I; Beograd 1986. god; str. 321.)

[2] *Naivnost Muslimana se obistinila i u slučaju Avde Trbonje koji je očekivao od svog „pobratima" Luburića da ga izbavi iz logora, pošto mu je u životu puno valjao. Luburić ga je zauzvrat likvidirao.*

[3] *"Vrhovni je nadzor nad svim logorima Jasenovca povjerio „Poglavnik" Luburiću Maksu. Za svoj rad Luburić je bio samo njemu odgovoran. Još od prije rata Luburić je bio poznat kao obični zločinac i kažnjavan radi raznih krivičnih djela... Njegovo pravo ime nije Maks nego Vjekoslav, ali su mu ime Maks dali od milja njegove ustaške kolege. Luburić je bio obična skitnica i zazirao od svakog poštenog rada, pa kad je Pavelić pobjegao u emigraciju pošao je i on za njim i po raznim ustaškim logorima u Mađarskoj i Italiji vježbao se u koljačkom zanatu. Pavelić je tako visoko cijenio njegove ustaške sposobnosti, da ga je konačno imenovao ustaškim generalom. Ova neman, srednjeg gotovo malenog rasta, lica s jakim pojavama infatilizma i svim karakteristikama zločinca, prestavljao je vrhovnu i jedinu vlast u svim logorima.*

Dne 9. oktobra 1942. priredio je Luburić u Jasenovcu svečanost, te je ustašama podijelio zlatne i srebrne medalje koje im je Pavelić namijenio kao nagradu „za zasluge". Na tom je banketu Luburić, pijan kao i ostali njegovi „dužnosnici", održao govor i prema iskazu jednog svjedoka rekao doslovno: „I tako smo vam mi u ovoj godini ovdje u Jasenovcu poklali više ljudi nego Osmanlijsko carstvo za cijelo vrijeme boravka Turaka u Evropi"." (Zemaljska komisija Hrvatske za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača „Zločin u logoru Jasenovac", Zagreb, 1946. str 28-32)

SULEJMAN DIZDAREVIĆ: "NEKA IH JE ŠTO MANJE !"

Dizdarević Hasana Sulejman
(1913. - 1944.)

Sa Mersedom Dizdarevićem, sinom ubijenog Sulejmana, dogovorio sam sastanak u Aeroplanu, kahvani čiji je ambijent omogućavao prijatan razgovor. Mersed mi je pročitao izjavu o ubistvu njegovog oca u Jasenovcu, koju je napisao kao prilog mom istraživanju. Uz kahvu i rahatlokum se raspričao, očito potresen temom, koja ga je podsjetila na njegove rahmetli roditelje, oca Sulejmana i majku Mensuru, ali i ponosnu begovsku familiju njegove majke – Cerić iz Bosanskog Novog. Prekidao sam ga u priči samo kada sam mu postavljao pitanja, na koja je odmah odgovarao i nastavljao da priča: "Otac mi je rođen u Vitini. Nažalost, o njegovoj porodicii ne znam puno, pošto ni oca nisam zapamtio, ne sjećam mu se ni lika. U Sarajevu je završio Srednju tehničku školu odsjek geodezije, a onda posao dobio na željeznici u Bosanskom Novom. To je bilo vrijeme kada je JMO na čelu sa Spahom omogućio školovanim muslimanima da se zaposle, najviše na željeznici i to širom Jugoslavije. Upoznao je moju majku, koja je bila puno mlađa od njega. Kada su se uzeli nije imala ni osamnest godina. Otac se, ustvari, udao, došao je u kuću Cerića u kojoj su još živjeli tetke Tahirahanuma i Džemilahanuma, i zet, muž od njihove sestre Devlijehanume (koja je u međuvremenu umrla) Hasan Dizdarević. Svi smo ga zvali tetak. Bilo je to zajedničko domaćinstvo koje je živjelo u slozi i blagostanju. Tetak Hasan je službovao kao učitelj-upravitelj škole u Gračanici i u Gradačcu o kojima je često pričao sa sjetom. Bio je veoma obrazovan. Govorio je tečno njemački jezik što će kasnije biti od velike koristi a svirao je i violinu. Kuća u kojoj smo živjeli je bila prostrana bosanska begovska kuća sa mušepcima na prozorima, dolafima i dr. Ograđena je bila visokim zidom a u avliju se ulazilo na vrata sa velikom halkom. Bila je sagrađena u prelijepom naselju Vidovija u Bosanskom Novom. Moj pradjed Husejnbeg Cerić je bio veoma bogat i nadaleko poznat kao veletrgovac i veleposjednik. Često je putovao po svijetu. Sa jednog od putovanja na istok donio je dvije slike, rađene posebnom tehnikom sa motivima Mekke, odnosno Medine. Slike su bile predmet interesiranja mnogih umjetnika, pa, naravno, i njemačkih oficira. Poslije okupacije naše zemlje, Nijemci su u jednoj polovini naše kuće smjestili svoju komandu a drugoj polovini, na spratu, smo mi živjeli. Život se skoro normalno odvijao, nije bilo nikakvih problema od strane njemačkih oficira. Tetak Hasan je kao dobar poznavalac njemačkog jezika bio veza između "komande" i nas. Pojedini njemački oficiri su ulazili u naš dio kuće, poštujući naše običaje, skidali su čizme i kulturno se odnosili prema ukućanima. Komanda je bila sastavljena od oficira porijeklom iz Austrije iz njihovih viših grofofskih slojeva. Nekoliko njemačkih oficira su bili poznavaoci umjetnosti pa su odmah zapazili slike Mekke i Medine, uvijek iznova razgledajući ih. Slike su im "zapele za oko". Tetak je sliku Medine sklonio na sigurno mjesto što su zapazili oficiri, ali tada nisu reagirali. Kasnije će nastupiti problemi. Živjeli smo u prividnoj slozi. Problemi nastaju kada mi oca optužuju da je ilegalac što nije bilo tačno ili mi zato nismo znali. Po svoj prilici

jedna netaktična izjava mog oca je naljutila Nijemce. Kada su ubijene njemačke vojnike ubacivali u vagone voza, otac je dobacio: "Neka ih je što manje". Neko je to prijavio Nijemcima i oni su odmah pohapsili gotovo čitavu familiju, mojeg oca, majku, mene i dvije tetke. Deportovali su nas u logor Jasenovac. Ja tada nisam imao ni godinu dana. Kasnije su mi pričali da sam u logoru prohodao. Strpani smo u mračnu i zagušljivu logorsku prostoriju u koju je često ulazio jedan njemački oficir, navodno radi inspekcije. Izvodio me je ponekad napolje na čist zrak govoreći: "Kinder partizan". Ubrzo su oca ubili a nas pustili kući u Bosanski Novi. Morali smo nastaviti život kao da se nije ništa desilo. Jedino što nismo ni željeli ni htjeli da vidimo njemačke vojnike. Njemački oficiri su se i dalje vrtjeli oko slika Mekke i Medine. Prilikom napuštanja Bosanskog Novog, iako u panici, upali su u naš dio kuće i od sve vrijednosti uzeli su samo sliku Mekke koja je bila na zidu, tražeći i drugu sliku Medine koja je, na sreću, već bila sklonjena a danas se nalazi u mom stanu. Ukoliko nam se vrati naša imovina ili dio imovine koja je oduzeta izgradit ću lijepu džamiju u naselju Vidovija u Bosanskom Novom i poklonit ću sliku Medine. Njezino mjesto je u džamiji. Time bih ispunio želju mojih roditelja i mojih predaka."

Pored ovog razgovora, kao što sam već rekao, Mersed je napisao izjavu u vezi sa ubistvom njegovog oca u logoru Jasenovac koju objavljujem u cjelosti: "

Izjava[4]

Dizdarević Sulejman sin Husejna ili Hasana rođen 1913. godine u mjestu Vitina, općina Ljubuški, po završetku osmogodišnje škole a možda i malo kasnije došao na školovanje u Sarajevo. U Sarajevu na Marin Dvoru u tehničkoj školi završio je školovanje kao geodetski tehničar. Tokom službovanja u Bosanskom Novom kao geometar na željeznici upoznao je moju majku Mensuru, kćerku Zaimbega Cerića i majke Aišehanume Cerić (djevojačko Cerić). Ovo izjavljujem na osnovu saznanja-priča majčinih tetki (Cerić Tahira i Džemila) od oca uglednog Husejnbega Cerića i majke Azemine. Kao vrlo ugledna porodica bili su odvedeni u logor Jasenovac 1944. godine (Cerić Tahira, Džemila, njihov zet a moj otac Dizdarević Sulejman, moja majka Mensura i ja, njihov sin sa nepunih godinu dana). Pričale su mi tetke da sam prve korake načinio u Jasenovcu pošto sam rođen 1943. godine. Dok smo boravili u logoru neki mještani su se zauzeli za tetke i mene pa smo pušteni nakon izvjesnog vremena a otac i majka su ostali i dalje. Dok me je Tahira nosila, prilikom izlaska u krugu logora, susrela se sa mojim ocem, i tom prilikom je zamolio da me odgoji jer je bio svjestan da on neće izaći a majka, ako i izađe, s obzirom da joj je bilo tek osamnest godina, ponovo će se udati, što se i obistinilo. Nakon izvjesnog vremena tetke su uspjele moju majku Mensuru izbaviti a oca su ubili. Majka mi je pričala da je znala dan kada su ga likvidirali, jer je prepoznala krvave stvari koje je pronio čuvar. Prilikom otkrivanja spomenika u Jasenovcu bio sam pozvan i prisustvovao sam sa svojom majkom i očuhom. Iz svega navedenog, vidi se da sam bio više usmjeren prema majčinoj familiji nego očevoj što je sasvim i normalno jer su Tahira i Džemila ispoštovale amanet mog oca, pa se nijedna od njih nisu nikako udavale do svoje smrti.

Izjavu dao:
Dizdarević Mersed

[4] *Izjava se čuva u arhivi.*

BAKIR IZETBEGOVIĆ: "DAJDŽE, MUHAMED I BAKIR, SU BILI MILJENICI U NAŠOJ FAMILIJI..."

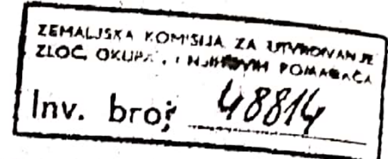
Braća Repovac, prvi sa desna Bakir (1920. - 1944.) do njega Muhamed (1921. - 1942.)

Istražujući stradanja zatočenika Jasenovačkog logora došao sam do zanimljivih podataka koje sam objavio u "Dnevnom Avazu". Zanimanje za nastradale je bilo veliko, tako da sam imao dosta telefonskih poziva familije pa i prijatelja od nekadašnjih zatočenika logora. Reakcija u sredstvima informiranja je bila izuzetno pozitivna, što mi je davalo još veći podstrijek da nastavim sa istraživanjima. Tih dana me je nazvao Bakir Izetbegović interesirajući se za sudbinu dvojice dajdža, rahmetli Muhameda i Bakira. Znao je da su obojica žrtve fašističkog terora, ali nije bio posve siguran gdje su stradali. Za Muhameda se pretpostavljalo da je ubijen u Jasenovcu, a za Bakira su znali samo da je ubijen, možda i on u Jasenovcu, ali u to nisu bili sigurni. Ispričao mi je da su mu dajdže bili miljenici u familiji a da je rahmetli Bakir bio ljubimac svih, a posebno njegove sestre "moje majke koja mi je u znak ljubavi prema bratu dala njegovo ime" kazuje Bakir Izetbegović.

Ismet Repovac, otac ubijenih sinova, u izjavi datoj 04.05.1946. godine, pretpostavio je da su mu Muhamed i Bakir ubijeni u Jasenovcu, naravno u različito vrijeme. I ja sam u tu pretpostavku povjerovao. Kasnije sam utvrdio pravu istinu:

- Repovac Ismeta Muhamed, rođen 1921. godine u Ostrožcu, uhapšen i interniran u logor Jasenovac 01.01.1942. godine; ubijen 01.03.1943. godine u logoru Jasenovac. (Anketa SUBNORa Sarajevo, obr. 5 ABiH)
- Repovac Ismeta Bakir, rođen 1920. godine u Ostrožcu, uhapšen u Sarajevu 07.08.1944. godine i interniran u logor Lepoglavu gdje je i ubijen 31.10.1944. godine, (Anketa SUBNORa Sarajevo, obr. 5 ABiH).

Ug- број: 267/1946

Записник

састављен днс 4-V. /1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:
Matekalo E. Hadžić S.

Приступа Ismet Repovac син, кћи ~~xxxxxx~~ Bečira
родом из Konjica општина Konjic срез Konjic округ
сада се налази у Sarajevu, Halilbašića 32 стар 57 година, по занимању željeznicki službenik
издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

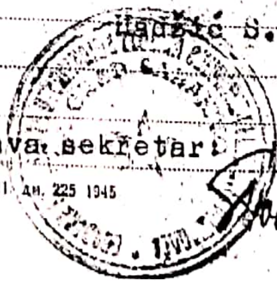
Moj sin Bakir, uhapšen je u julu mjesecu 1944 g.po,ustaškom redarstvu.Bio je u zatvoru 9 mjeseci kada je izveden pred pokretni prijeki sud i osudjen na 10 godina zatočenja.Uhapšen je i sudjen u velikoj aferi sudjenih 85 suradnika NOP-a,što su ustaške vlasti i putem Sarajevskog Novog lista objelodanili 3 aprila 1945 g.Za njegovo hapšenje i zatočenje krivim Agić Ilijasa ustaškog agenta,rodom iz Konjica,kako čujem sada u zatvoru naših vlasti.Da je moja sumnja istinita sam Bakir je na prvom razgovoru sa svojom majkom rekao da je i njega prijavio Ilijas i da je on jedini krivac za hapšenje.Bakir je odveden noću 19 marta 1945 g. za logor Jasenovac,odakle se nije nikada javio.Pored ustaša okrivljujem i Agić Ilijasa.

p.p.o.

Ismet Repovac v.r.

Dovršeno:

Matekalo E.v.r. Hadžić S.v.r.

Za tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Државна штампарија, Сарајево. — II дн. 225 1945

Mg- Број: 266 /1946

ZEMALJSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČ. OKUPAT. I NJIHOVIH POMAGAČA
Inv. broj 48813

Записник

састављен дне 4-V. /1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Hadžić S.

Repovac

Приступа Ћepovac Ismet син, ~~xxxxxxx~~ Bečira родом из Konjica општина Konjic срез Konjic округ сада Sarajevu,Halilbašića 32 стар 57 година, по занимању željeznički službenik издржава ./. чланова породице, прописно опомнут на казивање истине, изјављује:

Mladji moj sin Muhamed,bio je prvoborac. U šumu je otišao oktobra mjeseca 1941 g.,gdje je bio komesar čete. Bio je u odredu"Čiče". Februara mjeseca 1942 g.došao je iligalno po službenom poslu u Sarajevo, i u momentu kada je nabavljao neke stvari za šumu bio je prepoznat od nekog ustaškog agenta i uhapšen. Tada je bio u društvu sa drugaricom Radosavljević Koviljkom,koja je uspjela umaknuti ,koja se sada nalazi u Sarajevu.Zadržan je mjesec dana u ustaškom redarstvu pa je transportovan za logor Jasenovac, gdje je odmah likvidiran i to bajonetom.Ovo mi je pričao Šarac Ibrahim, povratnik iz logora,koji je to gledao.

p.p.o.

Ћepovac Ismet v.r.

Dovršeno:

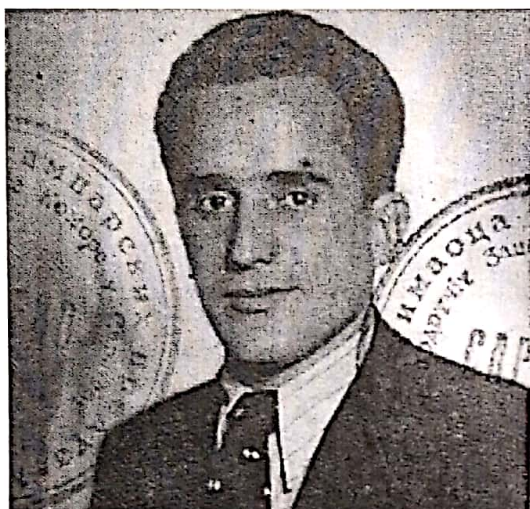
Matekalo E.v.r. Hadžić S.v.r.

Za tačnost prepisa ovjerava sekretar:

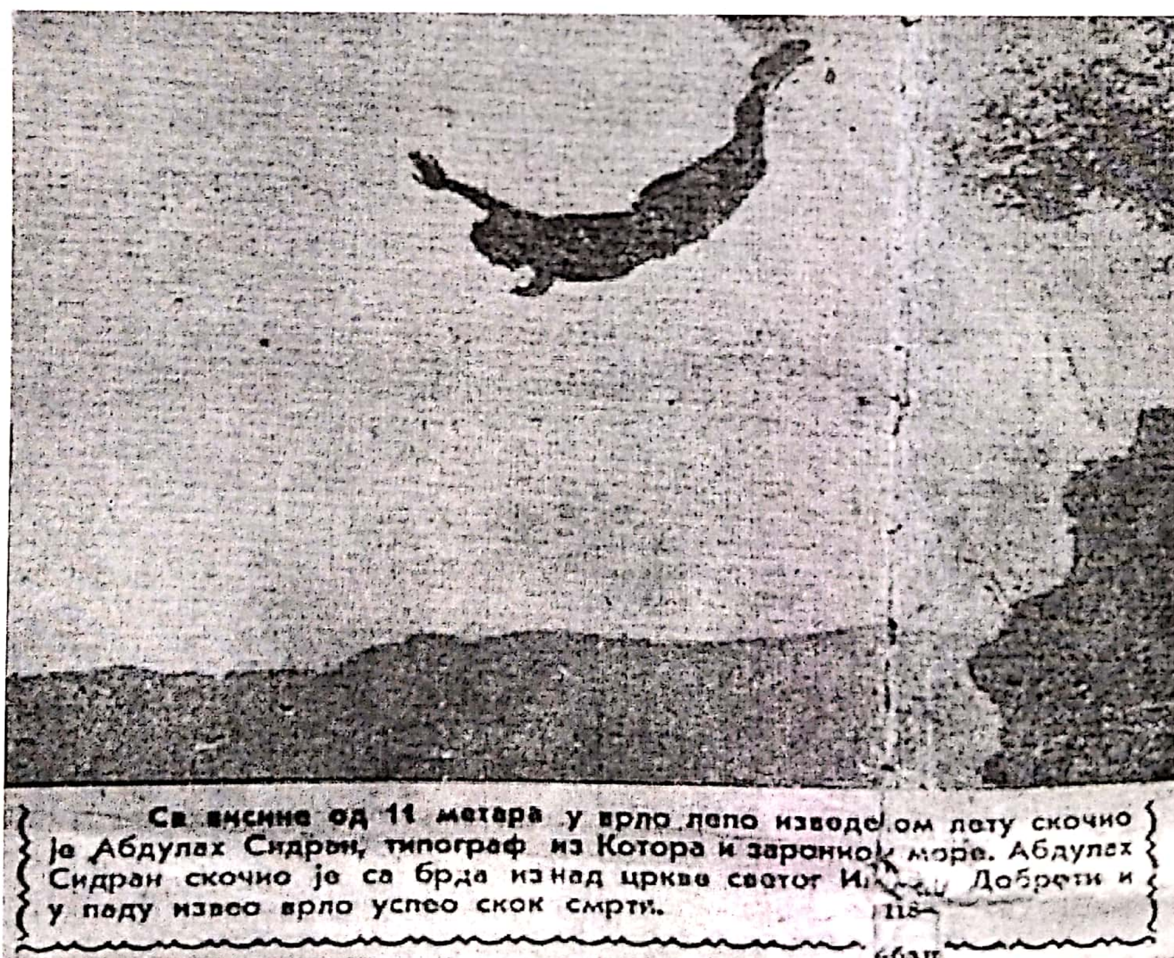
Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225. 1945.

ABDULAH SIDRAN:
«..AMIDŽA JE BIO ANTIFAŠISTA..»

Prema kazivanju poznatog pjesnika Abdulaha Sidrana: «..Amidža je bio pošten i čestit čovjek. Veoma ponosan. Svi smo ga voljeli. Po njemu sam dobio ime Abdulah. U duši je bio antifašista i protivnik NDH-a. Ustaše su ga uhapsile i deportovale u logor Jasenovac. Poslije strahovitog mučenja je ubijen..»

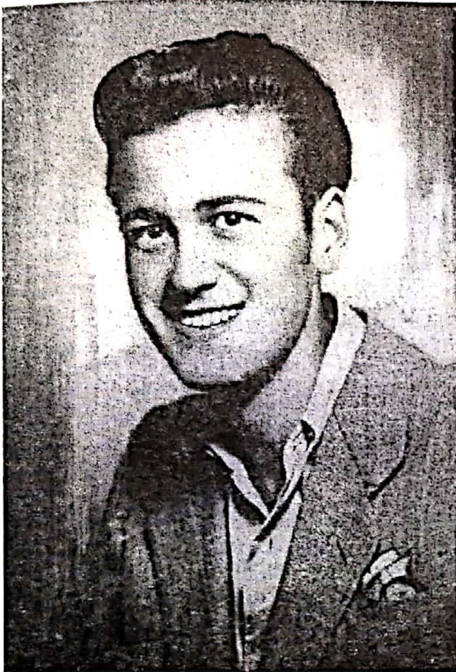
Osnovni podaci: «Sidran Hasana Abdulah, rođen 1909. u Sarajevu, Jugosloven, tipograf, izučio zanat u Islamskoj štampariji u Sarajevu, ŽFT, uhapšen i deportovan u logor Jasenovac deportovan 20.01.1942 godine, ubijen u logoru 01.09.1942. godine. U logoru proveo 9 mjeseci» (Anketa SUBNOR-a – Sarajevo, obr. 5. ABiH.)

Са висине од 11 метара у врло лепо изведеном лету скочио је Абдулах Сидран, типограф из Котора и заронио у море. Абдулах Сидран скочио је са брда изнад цркве светог И[illegible] Добрети и у паду извео врло успео скок смрти.

"Politika", Beograd, 15. juli 1938. godine

USTAŠKI FUNKCIONER Dr. ŠAVOR[5] JE PRIJETIO NUSRETOVOM OCU HASANU: "... ON JE NAMA RADIO O GLAVI I ON MORA DA STRADA..."

Prohić Hasana Nusret
(1922. - 1942.)

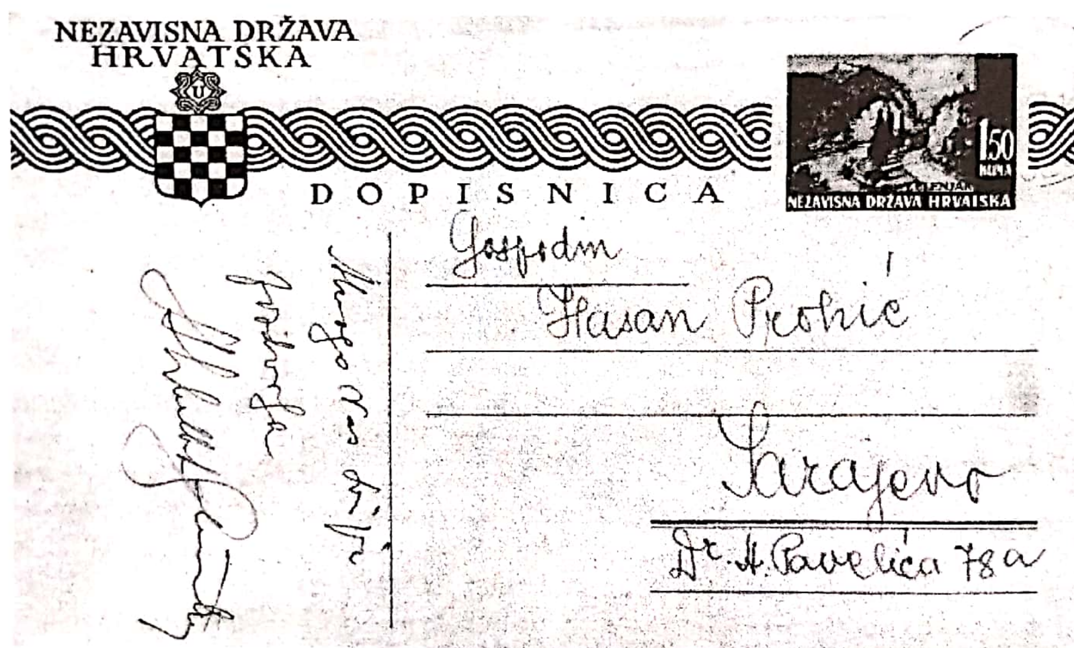
Ove zlokobne i nadasve otrovne riječi ustaškog zločinca doktora Šavora su Hasana Prohića pratile čitav život. Niti je mogao, niti želio da ih se oslobodi. Ponio ih je sa sobom na onaj svijet. Njegovog sina, rahmetli Nusreta su ubili u logoru, a da nije nikada shvatio zašto, kakav ih je zločinački nagon na to naveo. Nusret je bio srednjoškolac, tek je navršio 20 godina. Nikome se nije zamjerio. Tako je mislio njegov otac, u to su uvjereni svi oni koji su ga poznavali. Međutim, ustaše su imale svoje mišljenje. Njihovi poremećeni umovi su umislili da su oni apsolutni gospodari života i smrti i tako su se i ponašali.

Rahmetli Nusret je rođen u Derventi, ali su mu dva grada bila u srcu, i on ih je volio. To je Sarajevo u kojem je živio i Gračanica, mjesto rođenja njegovog oca Hasana. Očeva familija Prohića u Gračanici se spominje prije 1750. godine. Igrala je značajnu ulogu u privrednom, kulturnom i političkom životu ovog lijepog mjesta. Ferje je provodio u Gračanici uživajući u njezinim ljepotama i dobroćudnim ljudima. Iz priča moje majke zavolio sam Nusreta, kao što su ga voljeli svi koji su ga poznavali. Njegov blagi osmijeh i njegovo plemenito srce su prezirale ustaše. Pod uticajem sestre Hajrije, kao antifašista, priključuje se pokretu otpora. Ustaše ga hapse i šalju u logor Jasenovac. O tome priča njegov brat Enes. "U noći, prije policijskog sahata, 13.08.1942. godine, ustaški agenti su upali u naš stan koji se nalazio na Marijin Dvoru. Među agentima je bio i naš komšija Oto Kužatkov, što nam je davalo neku nadu. Pošto Nusreta nije bilo u stanu oni su ostali da ga sačekaju. Majka je iznijela kolače i ispekla kahvu, ne sluteći najgore. Čim je Nusret ušao u stan, agenti su ga zgrabili i grubo odvukli na ulicu. Pritvoren je u zloglasni sarajevski zatvor Belediju gdje su ga strahovito mučili. Pred odlazak u Jasenovac 21.09.1942. Nusret je pisao ocu "Večeras odlazim u logor. Nastojat ću da ostanem u Jasenovcu, a za to vrijeme pokušajte me izbaviti...". Nusret nije bio svjestan da je logor grobnica i da nema izlaska iz njega. Otac je odmah angažirao advokate i mnogobrojne poznanike koji su u to vrijeme mogli imati uticaja. Neznajući da mu je sin 27.09.1942. godine ubijen, otac nastavlja sa upućivanjem molbi i angažiranjem advokata i poznanika. Advokat koga je Hasan angažirao se u međuvremenu odriče honorara, što je ocu bilo sumnjivo, pa mu 20.11.1942. godine, između ostalog, piše: "Vaše zadnje pismo me je uveliko iznenadilo, jer se odričete zasluženog honorara... za požurivanje moje molbe u predmetu moga sina Nusreta...". Otac je u međuvremenu saznao da mu je sin ubijen, pa je 01.12.1942. godine pisao ustaškoj nadzornoj službi: "Želim da tijelo mog milog i nesretnog sina ukopam kraj mojih roditelja u Gračanici pa molim da mi se odobri ekshumacija i prenos tijela mog sina iz Jasenovca u Gračanicu". Na to pismo nije nikada došao odgovor, samo je dobio zapisnik o smrti ovjeren 09.01.1943. godine, u kojem je pisalo "Umro naravnom smrću dne. 27.09.1942. godine". Nusretov otac Hasan je

[5] *Doktor Šavor je bio zamjenik upravnika Ustaške nadzorne službe.*

30.11.1945. godine pred komisijom (ZKUZ inv. br. 33829), između ostalog, rekao: "Prije nego je moj sin odveden u logor nalazio se u bolnici i ja sam otišao doktoru Šavoru, koji je bio zamjenik upravnika Ustaške nadzorne službe i molio ga da mi sina ne šalje u logor, na što mi je isti odgovorio: "On je nama radio o glavi i on mora da strada."

Dugo se nije znalo na koji način je ubijen rahmetli Nusret. Njegova sestra Hajra je kasnije saznala da su zatočenici teretnim vagonima dovezeni u Jasenovac (tu je bio i Nusret) i da su skelom prevezeni u Gradinu gdje su pobijeni i zatrpani u grobnice koje su prethodno iskopali cigani. Njegovom bratu, doktoru Ismetu, je jedan od logoraša ispričao da je taj konvoj u kojem je bio Nusret dočekao Fra Filipović, zvani Satana, i da je jednog po jednog maljem ubijao...

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

DOPISNICA

1.50 KUNA
NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

Gospodin
Hasan Prohić
Sarajevo
Dr. A. Pavelića 78a

21. IX. 1942 g.

Dragi roditelji!

Večeras odlazim u logor. Nastojati ću da ostanem u Jasenovcu, a zato vrijeme pokušajte me izbaviti. Odlazim bolestan sa temperaturom. Obratite se na Crveni križ Soba br. 6 te potražite informacije od Cvijetinovića i interesujte se za slanje vitamina.

Mnogo Vas sve pozdravljam i zahvaljujem na svemu a malog batu uz njegov Tanco, Hajri pozdrav.

do ponovnog viđenja Vas sve voli Nusret

USTAŠKA OBRANA

ZAPOVJEDNIČTVO SABIRNIH LOGORA JASENOVAC

Broj .... Prijepis

Zapisnik o smrti zatočenika.

Radni logor .... III. .... u J A S E N O V C U .... javlja, da je zatočenik Zrolić Nusret .... rodjen 1922. Derventa .... ime oca Hasan .... ime majke Humija .... zavičajan Derventa .... općina Derventa .... kotar Derventa .... župa P O S A V J E ....

po zanimanju .... djak ....

sa zadnjim boravištem u Derventa ...., ... ul. br. ....

državljanin .... N. D. H. ....

umro naravnom smrću dne 27. IX. 1942. .... s ....

Povjerenstvo sastavljeno od:

1. Izaslanika Kotarske oblasti g. Nikola Lazarin ....
2. Izaslanika Zap. sab. log. Upravnog odjela .... Ust. poruč. Mirko Slišković ....
3. Liječnika zdravstvenog odjela Zap. sab. log. .... Ust. liječnik Marin Jurčev ....
4. Zapovjednika radnog logora .... Ust. nadporučnik Miroslav Majstorović ....
5. Liječnika radnog logora .... Dr. Pavletić ....

ustanovilo je naravnu smrt.

Liječnički nalaz: .... T.B.C. miliaris ....

....

....

Mrtvac je pokopan na logorskom groblju i uveden u maticu mrtvih pod brojem ....

Zapisnik sastavljen u pet primjeraka. O tom su sa po jednim primjerkom obavješteni.

1. Kotarska oblast u Novskoj
2. Zapovjedničtvo sabirnih logora u Jasenovcu
3. Ustaška nadzorna služba Ured I (Ustaško redarstvo) u Zagrebu
4. Ravnateljstvo za javni red i sigurnost u Zagrebu
5. Obitelj: .... u ...., ... ul. br. ....

Zaključeno i podpisano:

Članovi povjerenstva:

1. Izaslanik Kotarske oblasti Novska .... Gosp. Nikola Lazarin v. r.
2. Izaslanik Zap. sab. log. Upravnog odjela .... Ust. poruč. Mirko Slišković v. r.
3. Liječnik zdravstvenog odjela Zap. sab. log. .... Ust. liječnik Marin Jurčev v. r.
4. Zapovjednik Radnog logora .... Ust. nadporučnik Miroslav Majstorović v. r.
5. Liječnik Radnog logora .... Dr. Pavletić v. r.

U J a s e n o v c u dana 27. rujna .... 1942.

2[illegible]. [illegible] 42

ODVJETNIK
DR. MARKO RUBES
ZAGREB
MARTIČEVA UL. 6/III. DESNO
ČEK. RN BR. 40.871 BRZGL. 88-02

ZAGREB, 29. listopada 1942

Tit.

Prohić Hasan

SARAJEVO
Dr. A. Pavelića ul. 78

Pozivom na naš usmeni dogovor a u predmetu Nusreta opetovano sam urgirao kod U.N.S. pak je odpravljen najžurnije upit u logor da se liječnički ustanovi njegovo zdravstveno stanje te ukoliko stignu izvještaji da je potrebno bolničko liječenje tada će ga jamačno uputiti u jednu bolnicu.

Ako je pak dostatno ambulantno liječenje tada će bezuvjetno ostati u logoru jer isti imade svoju ambulantu.

Sliedom toga očekujem početkom idućeg tjedna mišljenje odnosno izvještaj iz logora pak ću se pravodobno interesirati kod referenta i o rezultatu Vas obavieštiti.

Molim Vas da izvolite gornje primiti do znanja te bilježim

ZA DOM - SPREMNI

26.11.42

Sarajevo 20. studenog 1942 g.

Predmet:

Gosp.

Dr Marko Rubes

odvjetnik

Zagreb

Martićeva broj 6/III

Mnogopoštovani gospodine doktore.

Vaše zadnje pismo me je uvelike iznenadilo, jer se odričete zasluženog honorara za održanu konferencu i požurivanje moje molbe u predmetu moga sina Vusela. Nisam vjerovao da i danas u vrijeme krize materijalnosti imade još nesebičnih i altruističkih ljudi.

Nisam se prevario u prvom utisku, kojeg ste na mene učinili pri prvom našem susretu. Ja Vam se najtoplije zahvaljujem i ovu Vašu dobrotu neću nikad zaboraviti.

Ja ipak neću da iskoristim ovu Vašu dobrotu u materijalnom pogledu i ja ću Vam Vaš honorar isplatiti. Ne mogu da napustim stvar mog nesretnog sina, pa sam našao mogućnosti da dosadanji i budući honorar u cjelosti podmirim. Zato Vas najljepše molim da učinite sve što Vam je moguće da mi sina oslobodite, a u prvom redu da mi se što prije javi točna njegova adresa i ukoliko dozvole da mu šaljem pakete sa živežnim namirnicama.

Ja još ne znam ništa o njemu, ni je li živ ni gdje se nalazi i ako sam poslao molbu preko U.N.S., a posebno opet preko zabora i osim toga tražio njegov preko ondašnjeg Crvenog krsta.

Nadam se gosp. doktore, da ćete vašom moći i tom pravcu pa možda i u potpunom oslobođenju moga sina uspjeti, pošto je ovo sve prešlo u djelokrug ravnateljstva za javni red i sigurnost, ne čeku

kojega stoji Vaš lični prijatelj:

Učinite g. doktore sve što se može učiniti, pa ako uspijete obećajem Vam osim honorara u novcu i honorar vječne zahvalnosti od mene, majke i sve djece naše.

Uvjeren sam g. doktore da ćete me i ovaj put čovječanskim osjećajem shvatiti, pa u toj vjeri

ostajem Vama odani

Spolinj Hasan

zem. činovnik ravnatelj. bo. zem.

Sarajevo

d= Pavelića 78.

Preporučeno

Prohić Hasan iz Sarajeva, moli da mu se odobri ekshumacija i prienos posmrtnih ostanaka u logoru Jasenovac, umrlog sina Nusreta Prohića.

U S T A Š K O J   N A D Z O R N O J   S L U Ž B I
Odsjek III Obranbena služba

Z A G R E B

Moj sin Nusret Prohić, koji je 21.IX 1942. otpremljen iz Sarajeva u sabirni logor Jasenovac prema izvješću u spisu br 84705/3-b-42. preminuo je u istom logoru 27.IX 1942., dakle nakon 6 dana po odlasku iz Sarajeva.

Želim da tijelo mog milog i nesretnog sina ukopam u groblje kraj mojih roditelja u Gradačici, pa molim da mi se odobri ekshumacija i prienos tijela moga sina iz Jasenovca u Gradačicu.

Riješenja po prednjoj molbi molim dostaviti na dole označenu adresu.

U Sarajevu, 1. prosinca 1942.

Za D O M spremni,

Prohić Hasan

/Hasan Prohić, Sarajevo-Dr Pavelića 78/

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA ZA GRAD SARAJEVO
U. G. br. 1 349 /45
Sarajevo 27. 29/10.45

DRŽAVNA KOMISIJA — Tek. broj
ZEMALJSKA KOMISIJA — Tek. broj

PODACI
o zločinima okupatora i njihovih pomagača

ZLOČINAC

Prezime i ime
Približna starost
Narodnost
Svojstvo, služba, položaj, zanimanje Ustaše. N. D. H
Poslednje boravište

ŽRTVA ZLOČINA (Oštećenik)

Prezime i ime Prohić Nusret, Hasanov
Približna starost 20 godina
Mjesto i srez rođenja Derventa
vjera musliman
narodnost Bosanac
zanimanje đak
bračno stanje neoženjen
Prebivalište Sarajevo - Aleksandrova 78.
Imena osoba koje je žrtva bila dužna izdržavati i rodbinski odnos tih osoba sa žrtvom
1) Hasan Prohić otac
Uma Prohić mati

GDJE JE ZLOČIN IZVRŠEN

Srez
opština Jasenovac
mjesto Jasenovac

ZLOČIN

Vrsta zločina umorstvo
vrijeme izvršenja 27. IX. 1942.
mjesto izvršenja u logoru Jasenovac

Način i sredstva izvršenja: U Sarajevu u zatvoru ustaške nadzorne službe od 13./VIII. 1942 do 20./IX. 1942. na zločinački način zlostavljan.
21./IX. 1942. otpremljen u logor Jasenovac i tamo nakon tolikog zlostavljanja na bestijalan način umoren.

Dokazi: Izvještaj o smrti (Zapisnik o smrti zatočenika) Zapovjedništvo sabirnih logora Jasenovac i dopisi ustaške nadzorne službe u Zagrebu broj 256/43, 645/43 i 1284/43, Hrv. Crv. Krsta u Sarajevu br. 6336, te iskaz Ibre Selimovića logoraša iz Trebinja kojemu je jedan zatočenik pričao o umorstvu u Jasenovcu

ŠTETA (materijalna)

U čemu se šteta sastoji: 2 para odijela, 2 para obuće, 4 para rublja, sat, nalivpero, novac i novčanike te posmrtne i kofer sa dekom, koje je Vuvel sa sobom u logor ponio i tamo je to sve pokradeno

Vrijednost štete u predratnim dinarima: 25.000.— dinara predratnih

NAPOMENA

Sekretar:
Zemaljske komisije

Pretsjednik:
Zemaljske komisije

Brč. 26. X/1945

[illegible] pod 1. [illegible]

[illegible] 27-X/45

[illegible] 27/X-1945 [illegible]

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA ZA GRAD SARAJEVO
U. G. broj 350
Sarajevo
Pr. 29/10.45

DRŽAVNA KOMISIJA — Tek. broj
ZEMALJSKA KOMISIJA — Tek. broj

Inv. broj 33829

PODACI
o zločinima okupatora i njihovih pomagača

ZLOČINAC

Prezime i ime N. 8. N.
Približna starost
Narodnost
Svojstvo, služba, položaj, zanimanje Drzava
Poslednje boravište

ŽRTVA ZLOČINA (Oštećenik)

Prezime i ime Pobrić Hajrija sada udata Kapić
Približna starost 25 godina
Mjesto i srez rođenja Usora srez Doboj
vjera muslimanka
narodnost Bosanka
zanimanje maturant srednje tehničke škole
bračno stanje u vrijeme hapšenja neudata, sada udata
Prebivalište — " — — " — — " — Sarajevo sada u Mostaru
Imena osoba koje je žrtva bila dužna izdržavati i rodbinski odnos tih osoba sa žrtvom

ODJE JE ZLOČIN IZVRŠEN

Srez
opština Sarajevo
mjesto

ZLOČIN

Vrsta zločina hapšena
vrijeme izvršenja u aprilu 1942.
mjesto izvršenja u Sarajevu, u zatvoru ustaške nadzorne službe

Način i sredstva izvršenja u aprilu 1942. u pola noći po dojavi agenata odvedena iz kuće u zatvor, gdje je ostala 9 dana, pa je puštena. 10. VII. 1942 ponovno su došla dvojica agenata da je uhapse, ali je ona nastojala bila ranije otići u Mostar. Trebala je 13. VII. 1942. doći na maturu, ali do 1945. nije mogla doći natrag u Sarajevo.

Dokazi Svjedočanstvo ispitnih roditelja:

1) Hasana Pobrić šef ... zemaljske uprave Sarajevo

~~[illegible] Pobrić Sarajevo~~ Obilićeva 71.

ŠTETA (materijalna)

U čemu se šteta sastoji Od 1942 do 1945 nije polagala maturu na srednjoj tehničkoj školi u Sarajevu, jer nije mogla doći u Sarajevo

Vrijednost štete u predratnim dinarima

NAPOMENA

Krivci hapšenja su:

Gregorić upravitelj ustaške nadzorne službe u Sarajevu 1942

Dr. Savor zamjenik upravitelja " " " " 1942

Tomčić politički istražitelj " " " " 1942

Sekretar: Zemaljske komisije

Pretsjednik: Zemaljske komisije

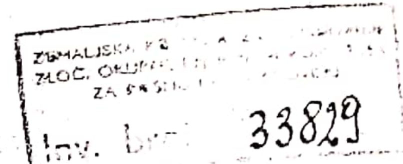
[illegible] 4/X 45

Prep. 2 [illegible] [illegible]

[illegible] 4/X 45. [illegible]

Broj U.Ø.350/1945
Veza U.Ø. 349/45

Zapisnik

sastavljen dne 30/XI. /1945 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:
Matekalo E. — Bošnjaković A.

Pristupa Prohić Hasan sin umr. Mustafe rodom iz Gračanice opština Gračanica srez Gračanica okrug sada Sarajevo, Aleksandrova 79 star 52 godina, po zanimanju želj.činovnik izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moja kćerka Hajrije bila je uhapšena 17/III.1942.g.po dvojici agenata političke ustaške službe,kojima imena ja ne znam.U zatvoru je ostala do 29/III.1942 g.kada je puštena.Nakon 5 dana su je ponovno tražili,ali je ona već otišla za Konjic,a poslije toga u Mostar.Hapšena je po naredjenju Gregorića,upravitelja ustaškog redarstva.U jesen iste godine pozvao sam je iz Sarajeva da se vrati i da položi maturu,ali 2 dana pre njenog dolaska došla su 2 agenata jedan se je zvao Hadžibegić dok drugome imena ne znam i htjeli su je uhapsiti.Ja sam medjutim mojoj kćerki javio depešom da ne dolazi i tako je ostala na slobodi,dok mature nije položila.

Dne 13/VIII.1942 g.uhapšen je moj sin Nusret djak VIII.raz.gim. po naredjenju Gregorića,a uhapsio ga je neki agent Gagro dalmatinac.U zatvoru u Sarajevu bio je sve do 21/IX.1942 g.kojeg je dana odveden u logor Jasenovac.U Sarajevu je bio grozno mučen i batinan tako da je i u bolnicu morao biti preveden.Po njegovom kazivanju najviše ga je mučio Avdo Hafizović i neki mali agent zv.Bago inače razrok i šef pol.odsjeka savj. Tomičić.U logoru je bio svega tri dana gdje je ubijen.Tada je u logoru bio upravnik logora Luburić,a glavni funkcioneri Majstorović i još neki od poznatih ustaških koljača.Na moju intervenciju doznao sam od uprave logora da je moj sin umro 27/IX.1942.odnosno poslali su mi smrtni list.

U godini 1944 susreo sam ustaškog poručnika Ahmeda Kapetanovića, koji je bio u logoru kao funkcioner u to vrijeme kada je moj sin doveden i njega sam zapitao šta je bilo sa mojim sinom,našto mi je ovaj odgovorio da je moj sin ubijen u Jasenovcu.Prije nego je moj sin odveden u logor,jer se je tada nalazio u bolnici ja sam otišao Dr.Šavoru,koji je bio zamjenik upravnika ustaške nadzorne službe,i molio ga da mi sina ne šalje u logor našto mi je isti odgovorio"on je nama radio o glavi/i on mora da strada". Pošto ga je isti Dr.Šavor i otpremio za logor to njega smatram glavnim krivcem za smrt moga sina.

Drugo mi ništa nije poznato:

p.p.o.

Prohić Hasan s.r.

Dovršeno:

Matekalo E.s.r. — Bošnjaković A

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Za tačnost prepisa ovjerava sekretar:

M. Z. Lovrić

33829
—
2

MI ĆEMO TE, ZIJO DIZDAREVIĆU, DANAS UBITI... !

Dizdarević Šefkije Zijah
(1916. - 1942.)

"... Jedan od najtalentovanijih iz generacije mlađih predratnih književnika koji je za svog vrlo kratkog života dao knjigu izvanrednih ostvarenja (nekoliko pripovjedaka mu je antologijske vrijednosti).

Cjelokupno njegovo djelo od trideset priča, novelета i crtica je po obimu malehno, ali sa nekoliko izvrsnih kratkih priča, spada među najbolje u ukupnoj jugoslovenskoj prozi stvorenoj između dva svjetska rata: "Majka", "Naza vezilja", "Jak, i on umrije", "Ramazanska noć", "Jedan dan u mojoj kasabi", "Blago u duvaru"... Uoči polaska u partizane, početkom novembra 1941., želio je samo da se pozdravi sa prijateljima u gradskoj kafani, onako s nogu. Tu ga, po nesreći, prepoznao ustaški funkcioner Josip Zubić, smjesta pozvao ustaškog agenta, nekog Jakicu, koji ga je odmah uhapsio. Nakon višednevnog mučenja, otpremili su ga u Jasenovac. Zijo je ubijen (u 26-oj godini života) mnogo prije nego što sam ja zatočen u Jasenovcu, ali je dugo kolalo pričanje starih logoraša – očevidaca njegove pogibije – o njegovom hrabrom držanju pred neprijateljem i njegovoj ljudskoj veličini...

- Dočekali su ga u velikoj grupi sarajevskih aktivista pokreta, pred zapovjedništvom logora, ustaški komandanti Maks Luburić, Ljubo Miloš[6] i Ivica Matković.
  A sada ga vežite i vodite prijeko, u čelinke! – Naredio je Luburić Čarkarima – koljačima.
- Mi ćemo te Zijo Dizdareviću danas ubiti, jerbo si se usudio da osporiš našu ustašku vlast i silu, jerbo si komunist – sada ti je valjda jasno ?! I, zakopajte ga duboko da nikad ni mrtav ne izviri na površinu ove svete nam hrvatske zemlje !"[7]

---

[6] Treći je po rangu u logoru bio hercegovac Miloš Ljubo. Miloš Ljubo je neobično krvoločan manijak i sadista. Svjedok Flumijani Milan iskazao je o njemu: „Tek što smo stigli, nas 17-orica u Jasenovac u logor, ustaše su nas mlatili kundacima i doveli do „ciglane" gdje je Miloš Ljubo već imao postrojene dvije grupe dok smo mi pristupili kao posebna treća grupa. Maričić je pitao Ljubu Miloša: „U koga da najprije nišanim?", A Miloš je odgovorio: „Gdje ih ima više", i uperili su oba strojne puške na onu 40-oricu iz prve dvije grupe i sve ih postrijelili." (Zemaljska komisija Hrvatske za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, „Zločin u logoru Jasenovac"; Zagreb, novembar/studeni 1945. str. 32)

[7] Zaim Topčić „U Jasenovcu su zločinci ubili i poznate mlade književnike", („Sarajevo u revoluciji", Tom 4, Sarajevo, 1981. str. 568-570

HALID (EDHEMA) SALIHAGIĆ, U LOGORU SE VRAĆA VJERI...

Rođen je 1915. godine u Fojnici, a umro je sredinom 1993. u Stocu. Završio je osnovnu školu u Fojnici, Šerijatsku gimnaziju u Sarajevu, a Prirodno-matematički fakultet upisuje 1934. godine u Beogradu.

Ostaju mu dva semestra do okončanja studija. Tokom boravka u Beogradu aktivno se uključuje u djelovanje KP Jugoslavije.

Početkom II svjetskog rata je u svojoj Fojnici. Kao poručnik vojske Kraljevine Jugoslavije, polovinom 1942. godine, pozvan je sa sestrićem Zijahom Dizdarevićem u rezervu vojske NDH u Sarajevo. Ustvari, to je bila klopka ustaških agenata.

Kod gradske kafane Zijah biva uhapšen, a i Halid, dva dana kasnije na Skenderiji.

Sprovedeni su u Koprivnicu logor, a potom u Jasenovac.

U Jasenovcu je Zijah mučki ubijen.

Halid Salihagić uspjeva zakratko pobjeći iz Jasenovac. U Austriji je ponovo uhapšen i zatvoren u logor Dahau. I taj logor eskivira i prebacuje se u Berlin gdje kraj rata dočekuje kod prijatelja, izvjesnog doktora Jermena. U ljeto 1945. godine, na opće iznenađenje porodice (jer o njemu tri godine ništa nisu znali), dolazi u Fojnicu.

Kratko boravi na porodičnom imanju u Ostružnici, nakon čega je tri mjeseca u zatvoru u Sarajevu (zbog «reakcionarnog» djelovanja).

Zapošljava se u «Tapetaru» na mjesto knjigovođe gdje ostaje do penzije.

Ovdje želimo apostrofirati izuzetno bitan detalj iz vremena boravka Halida Salihagića u logoru Jasenovac. Prema njegovom kazivanju zatvorenici su mučeni, terorizirani i ubijani. Jedne večeri, kada je i njegovo pogubljene bilo izvjesno, on je čuo tiho, nerazgovjetno i nesigurno učenje sure Ihlas. Polahko je prošetao između zarobljenika u logoru vođen opetovanim učenjem Ihlasa. Tako je došao do Ciganina (Roma), koji je nakon učenja ove sure rekao: «Učite Kul huvalllah, jer ako nas Allah ne spasi, ništa nas drugo spasiti ne može!» Ovaj detalj je bio prekretnica u duhovnom životu Halida Salihagića koji, tada čini tevbu, vraća se islamu i napušta komunističku orijentaciju.

Po završetku rata odlazi na Prirodno-matematički fakultet u Sarajevo da okonča studij, ali vidjevši napadni komunistički image profesora, odustaje od svoje nakane.

Inače, Halid Salihagić se povratkom u Fojnicu nakon rata intezivno družio sa šejh Mustafom ef. Čolićem, bio je murid šejh Džemil ef. Numanagića (dugogodišnjeg muezzina Čaršijske džamije u Fojnici), i tako spoznavao vrijednosti tesavvufa koje je kasnije na vrlo lijep način promovirao kod svojih murida.

(Zabilježio Pašalić Mensur ef., na osnovu kazivanja Salihagić Ibrahima, brata r. Halida, 10.03.2006.)

Slikano u Ostružnici kod Fojnice 1988. godine.
U sredini slike pije kahvu hadži Halid ef. Salihagić (1915.) do njega sa desne strane brat mu Taib, Gagula Vehid i hadži Senad Mujezinović. Sa njegove lijeve strane do njega nepoznato ime, pa hadži Fuad (Fudo) Šehbajraktarević, hadži Esad ef. Zekić

ORUČ (ABIDA) ASIM

Rođen je 18.06.1910. godine u Duhrima – Kiseljak.
Umro je 21.02.1983. godine u istom mjestu.

Sredinom 1943. je uhapšen kod Širokog Brijega, a potom je deportovan u Jasenovac. Do sredine 1944. je u zloglasnom logoru.

Tada je prebačen u Berlin gdje 8 mjeseci radi kao sluga na imanju izvjesnog njemačkog ratnog invalida (bez obje noge). Tu dočekuje kraj rata.

U Jasenovcu je doživio niz fizičkih i psihičkih tortura.

Jednom prilikom je izbjegao smrt tako što je bio jedanaesti u stroju:

U igri suludog ruleta zločinačkih čuvara logora predviđeno je da po prvih deset logoraša bude ubijeno, a da svaki jedanaesti u nizu bude pošteđen. I tako je Asim preživio.

Kazivao je, također, da je više puta bio «upregnut» u zimske saonice koje je ljeti četvoronoške vukao sa obližnjeg poljoprivrednog dobra do logora uz smijeh čuvara sa kandžijom.

(Zabilježio Pašalić Mensur ef., na osnovu kazivanja Oruč Zijada,
sina r. Asima, 16.03.2006.)

DR. UZEIR SKAKA: "AMIDŽA MUSTAFA JE OSUĐEN RADI DVA SAMOKRESA..."

Mustafa Uzeira Skaka je ubijen 1945. godine u logoru Jasenovac.[8]

U presudi Pokretnog prijekog suda u Sarajevu između ostalog piše: ''Skaka Mustafa, sin Uzeira i majke Atije r. Tahmiščić, islamske vjere, rođen i boravi u Sarajevu, rođen 1.10.1918; tokar u glavnoj željezničkoj radionici u Sarajevu... osuđuje se na smrt, što nije na javni poziv vlasti u određenom roku predao vatreno oružje i to dva samokresa što su po redarstvenim organima u mjesecu prosincu 1942. kod njega pronađena a da nije imao dozvole za nošenje i držanje... ova kazna smrti je zamjenjena kaznom od 20 godina teške tamnice...[9]

Familija Skaka je jedna od najstarijih u Sarajevu. O porijeklu familije Dr. Uzeir Skaka piše: "Familija Skaka vodi porijeklo iz Saudijske Arabije. Preko Turske su stigli u Bosnu. U sjevernom dijelu Saudijske Arabije, nalazi se grad sa oko milion stanovnika po imenu Skaka. To je vjerovatno mjesto rođenja naših pradjedova. Od profesora historije u Istanbulu Dr. Hatemija saznao sam da se na mezarju u Bursi, u Turskoj, nalazi nišan sa imenom Ibrahim Skaka, koji je umro 1386. godine. Na nišanu piše da je Ibrahim bio hekim - doktor. U Bosni porodica Skaka datira od 1467. godine. Na osnovu razgovora koje sam vodio sa poznatim historičarima: prof. Hamdijom Kreševljakovićem, Mehmedom ef. Mujezinovićem i Dr. Hatemijem može se zaključiti da su predstavnici naše familije iz Sadijske Arabije krenuli sa vojskom u osvajanje Konstatinopola, a kasnije sa sultan Fatihom u osvajanje Bosne.

U Bosni familija Skaka se bavila: brijanjem, šišanjem, bušenjem ušiju, puštanjem krvi (hidžama), vađenjem zuba, sunećenjem (obrezivanje-cirkumcizija), liječenjem raznih rana, bolesti (mujasir, frenjak, ludilo, druge bolesti živaca, bolesti i rane u ustima, na jeziku, grlu), namještanjem slomljenih kostiju, pravljenjem hapova (ljekovite tablete) i mehlema (ljekovite kreme) i dr.

Poznati berberi iz familije Skaka u Bosni su: Sulejman-1680, Abdulah-1740, Ibrahim-1776, Mulabdija-1805, Salih-1830, Uzejr-1875, Abdulah-1914, Uzeir-1950....''

---

[8] *Monografija Radne Organizacije "Vaso Miskin Crni", Sarajevo 1986. god. str. 245.*
[9] *Sarajevski "Novi list", br. 592, od 15.04.1943. god.*

slučaju hapšenja i smrti
pok. druga Hadžiefendić
Mustafe

Na zamolbu drugarice Selme Hadžiefendić
iz Zagreba, po slučaju hapšenja i smrti njenog
muža Hadžiefendić Mustafe, rođenog 1914. u Gradač
dajem slijedeću

Izjavu:

Pok. drug Hadžiefendić Mustafa, bio je uhapšen
od strane ustaške vlasti istoga dana kada i ja t. j.
4. X. 1944, radi saradnje u N. O. P.-u i bačeni smo na
Savsku cestu. Ja sam se nalazio u ćeliji broj 35 a on
u ćeliji broj 37. tamo je bio do 13/XI. 1944, kada je bio
upućen u logor Jasenovac od kuda se više nije vratio.
Za vrijeme boravka na Savskoj cesti vidili smo se dva
puta i to: kod preslušavanja i kod fotografiranja. On
mene nije teretio ništa i ako sam preko njega odav
gao kancelarijski pribor za N. O. V. Poznato mi je da
je isti kod istrage mnogo mučen i izprebijan tako da
nakon tri tjedna posle hapšenja nije mogao hodati.
Grupa u kojoj smo bili uhapšeni brojila je 42. druga
i drugarice, Glavni aktiv nalazio se u zakladnoj bolnici
Sv. Duh, od drugova sjećam se da je bio: Ivica Skukan, pukovn
Ivan Furlan, dva brata Razum, Vinko Razum, Krajcer, Vilder
i gostioničar Hudraševič, koji je davao prostorije za sastanke
Gornju izjavu možem i usmeno potvrditi i za
istu jamčim vlastoručnim potpisom.—

U Zagrebu, 16. XII. 1945.

Ivan Bajić
Zagreb

ULFETA KURTOVIĆ, ROĐENA PAŠIĆ: "NAJMLAĐEG BRATA IZETA SU UBILI U LOGORU JASENOVAC U 16-OJ GODINI..."

Pašić Zaima - Zače Izet
(1927. - 1943.)

Istraživanje stradanja Bošnjaka u Jasenovačkom logoru je pobudilo veliku pažnju. Poslije objavljivanja informacija o zatočenicima i njihovoj sudbini, neočekivano veliki broj građana se javio putem telefona tražeći podatke ili nudeći informacije o tragičnoj sudbini jasenovačkih zatočenika. Pažljivo sam slušao i bilježio kazivanja. Nisam mogao ostati ravnodušan na priče o stradanju u logoru. Saosjećao sam sa njima. Jednu od priča je ispričala Ulfeta Kurtović, rođena Pašić, sestra rahmetli Izeta. Priču je započela suznih očiju, skoro jecajući, drhtavim glasom: "U jednom od napada crnogorskih četničkih jedinica 1941. godine na Mirje i Havtovac ubijena su moja dva brata Sulejman i Rifat i još 18 Pašića. Radi ove tragedije i čestih napada četnika odselili smo u Banja Luku. Moj najmlađi brat Izet je pohađao srednju ekonomsku školu, gdje je bio uključen u ilegalni rad, što smo kasnije saznali. Navodno u 1943. godini je trebao otići u partizane, ali je radi obavljanja zadataka ostavljen da djeluje u ilegali. U julu ili septembru putuje po zadatku u Zagreb. Nosio je neki povjerljivi materijal. U Okučanima je zaustavljen voz i brat mi je uhapšen. Ustaše (crnokošuljaši) su ga otpremili u Jasenovac. Prijatelj mog brata po imenu Ismet, čijeg se prezimena ne sjećam, se nekako izvukao iz Jasenovca i on nam je ispričao da je Izet strašno mučen i na kraju ubijen. Podaci o ubistvu mog brata Izeta se nalaze napisani na ploči partizanskog groblja u Gacku".

(Izjava se čuva u arhivi)

Mrkonjić Jusufbega Zuhra rođena Filipović
(1900. - 1945.)

Broj: U.g. 101/1945

Zapisnik

sastavljen dne 10. augusta 1945 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u .... srez .... okrug ....

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

N. Lorenc M. Čomora

Pristupa Mrkonjić Suad sin, ~~kći, žena~~ Hamidov
rodom iz Visoko opština Visoko srez .... okrug ....
sada se nalazi u Sarajevu Hadži Kajmakova 7 star 18 godina, po zanimanju bravar u Želj rad.
izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj brat Fuad radio je za N.O.P još od 1941 godine. Brat Fuad
donio je jedan kofer jedne drugarice neke Tanje, članice mjesnoga komiteta,
u koferu su bile ženske stvari i veš. 6. marta o.g. pozvao me je brat da mu
pomognem da taj kofer odnesemo do nje. Mi smo taj kofer poneli oko pola 7
sati navečer pa nas je na Kovačima primjetio jedan stražar i kako mu se s
stvar učinila sumnjivom legitimisao nas je pa mu je brat pokazao legitima-
ciju na konspirativno ime. Počeo nas je tu ispitivali i kako mu se učinilo
da stvar ne potiče od kradje rekao je da idemo s njom do naše kuće da bi
se uvjerio o istinitos naših navoda. Kako pak otac ništa o tome nije znao,
stražar je bio uvjerenja da su stvari ukradene, i naredio nam da pogjemo
s njim na karaulu pa je brat Fuad iskoristio priliku i pobjegao, a ja sam
odveden u karaulu Medreseta gdje sam proveo do naveče oko 11 sati, a onda
sam preveden u redarstvi, i konačno u zatvor kod Vijećnice, te sam u svem
bio zatvoren 17 dana. Na karauli stražar koji me je ispitivao tukao me je
kundakom od puške i šakama jer je kada je vidio i ustanovio da moj brat i
legitimaciju na konspirativno ime došao do zaključka da je kofer partizan-
ski te mi je to u lice tvrdio i tražio da kažem kuda smo stvari bili ponī-
jeli. Ime ovoga stražara mi je nepoznato, to je mršav, srednjeg rasta oko 28
godina straosti, On je stalno bio sa službom u karauli Medresa a komand
bio je Arapović.

Kada sam bio sproveden u ztvor policije tamo me je saslu-
šavao Agent Bajrić Alija, i on me je prilikom saslušanja tukao šakama svuda
po tijelu. Nakon što sam bio pušten iz zatvora proveo sam neko vrijeme još
u Sarajevu a onda sam otišao na teren. Dok sam bio na terenu agenti su mi
kako sam kasnije saznao 20 marta o.g. zatvorili majku Zuhru, razlog njenog
zatvaranja nepoznat mi je a vjerovatno su je zatvorili zbog toga što su
agenti tražili i htjeli da zatvore mene i brata mi Suada a kada nas nisu
našli zatvorili su majku. Majka je posljednjim trans-ortom odvedena u logo
i njena sudbina mi je nepoznata.

Na policiji dok sam bio uhapšen ispitivao me je agent Vil
i stražaru koji me je doveo rekao da me je trebao odmah da ubije. Sjećam se
da su jednom prilikom dolazile usšaše kući i tražili brata Fuada ali
on već bio pobjegao.

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Ustaše je tada predvodio ustaški nadporučnik Ljubić.

P.p.p.

Mrkonjić Suad

M. Čamović

Lorenc N.

9041

TRAGEDIJA UŽE FAMILIJE SADOVIĆ

Sadović Smail

"Sadović Smail, rođen 1910. u Trebinju, sin Saliha i Halime r. Viđen, neoženjen, željeznički činovnik, upućen u logor na prijedlog Zaštitnog redarstva za grad Zagreb i V.Ž. Prigorje na vrijeme od 2 godine; nagovarao je svoje kolege i prijatelje na davanje doprinosa za "Crvenu pomoć" (Akt NDH-Odjel za javnu sigurnost-Odjel za političko redarstvo. Br.V.T. 702-B/I-1945, Zagreb, dna 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika Islamske vjere. Redni Broj 291.)"

Tužnu priču o užoj familiji Sadovića ispričao mi je amidžić ubijenog Smaila, njegov imenjak Smail Sadović, stomatolog iz Sarajeva: "Moj amidžić i imenjak Sadović Saliha Smail, rođen 1910. godine u Trebinju, ubijen je 1942/43. godine u logoru Jasenovac. Po priči zatočenika koji su se spasili ubijen je na svirep način kao i većina drugih logoraša. Njegov drugi brat Ibrahim, rođen 1908. godine, poginuo je kao partizan 1945. godine prilikom oslobađanja Beograda. Treći brat Mahmut, rođen 1912. godine, odveden je na Goli otok pod lažnom optužbom da je saradnik IB-a, ustvari, bio je potpuno nevin. Njihova majka Salihaginica nije mogla podnijeti tragediju sinova. Poludjela je i na psihijatriji umrla.

STRADANJE ČLANOVA FAMILIJE KNJIŽEVNIKA MEHMEDALIJE - MAKA I HAMIDA DIZDARA

"Dizdar Muharema Refika, rođena 1921. godine u Stocu, neopredijeljena, domaćica. Uhapšena je 10.03.1945. godine u Sarajevu, internirana u Jasenovac gdje je ubijena 25.03.1945. godine. U logoru je bila 15 dana." (Anketa SUBNOR-a Sarajevo, obv NOR 5. ABiH).

"Dizdar Ibrahima Nezira rođena 1881. godine u Trebinju, neopredijeljena, domaćica, uhapšena i zatvorena 10.03.1945. godine u Sarajevu, internirana u Jasenovac, saradnik NOP-a. Ubijena je 25.03.1945. godine u Logoru Jasenovac. U logoru je bila 15 dana." (Anketa SUB-NOR-a Sarajevo, obv NOR 5. ABiH).

Familija Dizdar neposredno pred Drugi svjetski rat u dvorištu Hamidove sarajevske kuće, odakle su 1945. godine ustaše u logor Jasenovac odvele Hamidovu i Makovu majku Neziru i sestru Refiku. Imena, slijeva nadesno
Hamid, sestra Refika, Hamidova supruga Adila, Mak i Hamidova djeca Muris i Azra

EMIR BALIĆ:
"... MUSTAFA JE IZ ZATVORA BELEDIJE PISAO BRATU MIRZI..."

Balić hadži Avdage Abdulaha Mustafa
(1922. - 1945.)

Balić hadži Avdage Abdulaha Mirza
(1912. - 1945.)

Emiru su u Jasenovcu stradala dva brata, Mustafa i Mirza.

Emir je vidio brata Mustafu u zatvoru 1942. godine u Sarajevu, kad ga je posjetio s majkom Safijom. Šestogodišnji dječak je zapamtio da mu tada brat nije imao ni jednog nokta na prstima obje ruke.

Emir mi je pokazao pismo koje je Mustafa iz zatvora pisao bratu Mirzi.

"Dragi moj brate, Beledija, 27. X. 1942.

Primakao se čas mog odlaska iz Sarajeva, a u isto vrijeme konac mog života... izvijesti Husniju da mu je brat umro, dao krv, život i mladost i da sam ga ja jako volio. Hiljade poljubaca mojim sestrama Mirziji i Silviji – neka me se katkad bar one sjete, kad me je svako zaboravio. Posljednje poljupce upućujem Bekici, Širasu, Emiru. Pozdrav bolnog srca Hibi i tetki. Teško sam mogao kad zaplakati ali sad plačem pišući pismo. Sebe nimalo ne žalim, tako je moralo biti... Posljednji pozdrav, mnogo vas voli vaš Mujo."

Mirza nikad nije pročitao ovo pismo. Ali braća su se srela u Jasenovcu. Očevici kažu da su obojica nestala u požaru istog dana... kad se susretoše.

Braća Balić žrtve Jasenovačkog logora, sdesna nalijevo, Mustafa i Mirza

Balić Mustafa rođen 1922 u Mostaru. Gimnazijalac. U ilegalnom pokretu otpora u Mostaru agažovan od 1941 godine. Po direktivi pokreta otpora iz Mostara 1942 godine ide u Sarajevo da potpuni pokret otpora jer je izvršena provala među ilegalcima. Neki agenti koji su radili za Gestapo i Ustaše prepoznaju ga u Sarajevu, hapse ga u stanu starijeg brata Mirze i odvode u zloglasni Luburićev zatvor «Beledija». Ja sa majkom, 1942 goduine dolazim iz Mostara kao sedmogodišnjak u posjetu bratu Mustafi i prilikom susreta primjetimo da je mnogo mučen i zlostavljan . Iste godine odveden je u Jasenovac i prema pričanju pokojnog Emerika Bluma bio je dobro načetog zdravlja tako da 1945 godine prilikom proboja preostalih zatvorenika Jasenovca 1945 godine nije mogao učestvovati u proboju jer je bio teško bolestan.
Prema nekim saznanjima svi bolesni su poubijani, pa i naš Mustafa.

Mirza Balić, rođen 1912 godine u Mostaru. Trgovac. U Sarajevu 1944 godine u radnji mu ustaše pronalaze oružje koje je trebalo otpremiti u partizane. Pripadao je sarajevskom pokretu otpora. Hapse ga i prema saznanjima odvode u Jasenovac.

Husnija Balić, rođen 1925 godine u Mostaru . Pripadao pokretu otpora Mostara . 1943 godine hapsi ga Gestapo i odvodi u rudnik olova u Trepču, bježi i priključuje se albanskim partizanima . 1946 godine dolazi kao oficir . Umro prije 3 godine.

Mirzija Latifić rođena Balić i Silva Miletić rođena Balić, moje sestre bile su uključene u pokret otpora Mostara. Mirzija od 1941 godine a Silva od 1943 godine. Obadvije su umrle . Moja majka Safija cijeli rat od 1941 – 1945 godine pomagala je ilegalni rad pokreta otpora Mostara. Radnja moga oca hadži Abdulaha Balića bila je glavni punkt u Mostaru za Partizansku ilegalu . Pošto se otac 1941 godine razbolio i nije radio u manufakturnoj radnji tako da se naša kompletna familija sve vrijeme borila protiv fašizma
Da bi nastavio tradiciju svoje familije ja sam 1993 godine bio uhapšen od strane pripadnika HVO-a i odveden u logor «Heliodrom»

Emir Balić

Mostar, 03.03.2006.godine

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača

Broj : 461/45.-

Mostar, 29. VIII. 194 . — [stamp] Arhiv. broj 12423

Z a p i s n i k

sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar :
Muslibegović Amila

Prisutni :
Slipčević Selko, pretsjednik
Puzić Šefkija, sekretar
Grebo Muhamed, član komisije
Dizdar Hamza, član komisije

Pristupa BALIĆ SAFIJA iz Mostara, stara 32 godine, vjere muslimanske, propsino opomenuta iskazuje :

18.VI. 1942 godine odveden je Balić Mustafa sin Hadži Avdagin, star 20 godina po ustašama iz Sarajeva. U konc. logor Jasenovac odavden je bio prebačen u Staru – Gradišku zatim u kaznionu u Lepoglavu i napokon opet vraćen u Jasenovac. Posljednju vijest imali smo mi od njega prošle godine u mjesecu septembru a tada se nije više javio. A po pričanju Osmana Nove koji je takodjer bio u Lepoglavi sa našim Mustafom, Mustafa je poslje njega ostao živ. To bi moglo biti početkom prošle zime. Šta je dalje s njim bilo neznam.

Us vgustu mjesecu 1943 godine odveli su njemci i to njihova Feldgendermerija drugog sina Hadži Avdagina Husniju starog oko 18 godina. Njemu su navodno uhvatili neke biltene radi toga je bio uhapšen. Odveden je prvobitno u Zemun azatim prebačen u olovni rudnik u Trepču, odakle se je uspijo prebaciti na oslobodjenu teritoriju i priključiti se Narodno oslobodilačkoj vojsci, od njega imamo vijest živ je.-

Trećeg sina Hadži Avdagina Mirzu rodjen 1912 godine odvele su ustaše Maksa Luburića pred sami pad Sarajeva i o njemu nema nikakva traga ni glasa.- Pošto je poznato da je Luburić sa svojim ustašama činio najgroznija nedjela u Sarajevu na našim ljudima i pobio masu zatvorenika i to s razlogom sumnjamo da li je Mirzo u životu.- Sva dosadanja traganja ostala su bez uspješno.-

Svjedokinja – oštečenik :
Safija Balić

Svjedok : HATIDŽA TIKVINA kći Alije, stara 1909 godine iz Mostara, vjere muslimanske propisno opomenuta iskazuje :

Poznam dobro obitelj Hadži Avdage Balića, jer mi je prijatelji i prvi komšija. Tačno je da su ustaše odveli njegovog sina Mustafu, u godini 1942 u svoje konc. logore i da li je još živ neznamo pouzdano. Njemci i to Feldžandari uhapsili su i odveli u Zemun Hadži Avdagina drugog sina Husniju u mjesecu avgustu 1942 godine. Husnija se je javio iz Narodno oslobodilačke vojske, gdje je prebjegao. Maks Luburić je prilikom masovnog hapšenja u Sarajevu i ubijanja gradjana odveo i uhapsio i ubio trećeg sina Hadži Avdagina Mirziju.-

P. P.

Svjedokinja :
Hatidža Tikvina

Potpis članova komisije:
1.) [signature]
2.) [signature]
3.) [signature]
4.) Dizdar Hamza

1

DŽEMIL DŽEMO KRVAVAC ORGANIZUJE NAPAD NA USTAŠE...

Krvavac Jusufa Džemil - Džemo
(1913. - 1942.)

"... rođen u selu velika Gračanica, srez Gacko 13. februara 1913; Džemo Krvavac završio je srednju tehničku školu u Sarajevu i službovao kao poštanski tehnički činovnik u Sarajevu i Beogradu. Visok, kršan i dinamičan, vazda u pokretu...

Pisao je svega četiri godine, od 1937. do 1941; pjesme i crtice, književne kritike i eseje o knjigama, filmovima i likovnim izložbama, pisao je i kraće komentare o društveno-političkim događajima... Ali, nažalost, svoju ogromnu energiju, talenat pisca i publiciste i znanje visokog vojnog stručnjaka nije dao revoluciji – što je tako vatreno i svim bićem želio. Odmah nakon početka oružanog ustanka, neki ustaški nastrojeni službenik Sarajevske pošte prokaže ga... Odmah ga uhapse a zatim tuku i muče da bi ga u velikoj grupi komunista i drugih antifašista, 16. septembra 1941. otpremili u Jasenovac. Ustaše su ga prebacili u grupi od 30-tak istaknutih sarajevskih komunista – aktivista pokreta, u Jasenovačku "filijalu", u Staru Gradišku, gdje su ih podvrgli specijalnom mučenju do usmrćenja. Zatvorili, u rano ljeto 1942. u hermetičku ćeliju – da umru bez hrane, vode i vazduha! Na Džeminu inicijativu i pod njegovim vodstvom, nasilno su provalili ćeliju i goloruki napali naoružane ustaše, te tako, u borbi, izginuli."[10]

[10] *Zaim Topčić "U Jasenovcu su zločinci ubili i poznate mlade književnike", Sarajevo u revoluciji, Tom 4, Sarajevo, 1981; str. 573-574*

"Komunisti Sarajeva, Vladimir Frković Lulo, Džemil Krvavac Džemo, Mijo Sunarić sa izvjesnim brojem zatočenika iz Zagreba i drugih mjesta, osuđeni početkom 1942. godine na smrt glađu, prilikom otvaranja vrata ćelije radi zamjene kibli za obavljanje nužde, nasrnuli su na stražara i provalili u krug logora. Svjesni situacije, domogli su se tupih predmeta i napadom na naoružane ustaše, kako dolikuje revolucionarima, časno završili svoj život. O tome događaju se dugo pričalo. Ovo je ostale zatočenike inspirisalo i podsticalo da ne ostanu skrštenih ruku. To nije bilo bez koristi i efekta" ("Sarajevo u revoluciji", tom 4. Sarajevo, 1981. str 505.)

SAFET KRUPIĆ:
"... ALI I VAS ĆE SVE USKORO ISTA POMRČINA POKRITI !"

Krupić Safet
(1911. - 1942.)

Rođen u Bosanskoj Krupi, 1. marta 1911; završio je gimnaziju u Bihaću, a Filozofski fakultet u Zagrebu i Parizu, da bi po tom službovao u Mostaru kao profesor Gimnazije i najzad, sve do okupacije, u Karlovcu. Safet Krupić je bio izvanredno obrazovan i ne manje talentiran, prava "živa enciklopedija", veliki intelektualac, ... pun socijalnog bunta i proleterskog revolta, neumorno je pronosio ideale socijalizma posvuda gdje se kretao... u Gimnaziji je uvijeno, ali nedvosmisleno tumačio sva svoja predavanja u duhu dijalektičkog materijalizma. Kada je studirao ili službovao izvan Bosne, ljeto je uvijek provodio u svojoj Bosni, gdje je odmor provodio u rodnoj Krupi i ostalim krajevima Bosanske krajine... Visok, plavokos, umnog visokog čela, a dobrodušan i topao, svakog je plijenio ko bi stupio s njim u razgovor... Bio je po svom spisateljskom opredjeljenju književni i naučno - društveni esejist... Pisao je o domaćim i stranim književnicima i naučnicima, o aktuelnoj kulturnoj i društvenoj problematici, o položaju bosansko-hercegovačkih muslimana, njihovoj kulturi i književnosti, zatim o filozofiji i drugim oblastima humanističkih nauka... Posebno su mu bili zapaženi eseji: "Problemi umjetnosti", "Današnjica i mi", "Problemi umjetničke kritike", "Erazmo Roterdamski", "Filozofija i nauka" i "Andre Žid"...

Bio sam u najzvjerskijem logoru, Jasenovačkom "III-C", okovan, kada je u septembru 1942. doveden iz Zagreba Safet Krupić. Stigao je, reče mi Safet Filipović, sa grupom intelektualaca i radnika – aktivista pokreta. Neke sam od njih, koje je pomenuo, poznavao po čuvenju, ali od svih za mene je najveći udarac bio – Krupićevo zatočenje, jer sam bio svjestan da to znači za njega, uveliko poznatog komunistu i kulturnog radnika – sigurnu smrt.

"Prihvatio" ga je komandant Filipović – Majstorović[11], zvani fra sotona, sa grupom svojih koljača, sa kojima je bio i ustaša Kapetanović iz Čapljine. Prvo su mu svukli odijelo i skinuli naočare, potom ga obukli u dronjke i okovali mu noge, a zatim ga svirepo i sadistički tukli, psovali, vrijeđali i ismijavali. – Kamo srljaš, svome zemljaku, ustaši Kapetanoviću, jesi li pijan ili lud, zar ne vidiš, premda si poluslijep, da te baš on najstrašnije "miluje"! Vidim ja sve, i previše, i u ovom sveopćem mraku. Ali i vas će sve uskoro ista pomrčina pokriti ! Našoj svetoj osveti

[11] *Svjedok Krkač Tomo opisuje Majstorovića u svom iskazu, pa kaže: „gledao sam vrlo često za vrijeme svog boravka u Jasenovcu, kako je Majstorović vlastoručno strijeljao zatočenike u tzv. Javnim nastupima. Taj je Majstorović imao neku kratku gumenu cijev, koju je znao katkada staviti na ranu odakle je žrtvi tekla krv i onda je tu krv sisao govoreći: Hoću da se napijem komunstičke (ili neke druge) krvi. Vidio sam da su Majstorović i Stojičić priuštili zabavu, da trojicu cigana pobiju na taj način, što su naredili prvom ciganinu da maljem ubije drugog ciganina, treći da ubije prvoga, a oni su zatim likvidirali posljednjega." (Zemaljska komisija Hrvatske za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, „Zločini u logoru Jasenovac"; Zagreb, novembar/studeni, 1945., str. 34)*

nijedan zločinac neće izmaći ! – Ustaše se strašno razbjesniše. Tukli su ga i mrcvarili, po nekoliko njih istovremeno, dok ga nisu namrtvo pretukli. Onda su mu skinuli maločas stavljene bukagije pa su ga cigani prenijeli u monstr-groblje na Gradini."

(Zaim Topčić "U Jasenovcu su zločinci ubili i poznate mlade književnike", "Sarajevo u revoluciji", Tom 4; Sarajevo, 1981., str. 570-573)

SAMIJA (SAJMA) SARIĆ: "MOG RAHMETLI OCA HUSEINA JE SPASIO FES..."

Ispričat ću priču koju sam čuo od Samije (Sajme) Sarić, kćerke zatočenika Huseina Ajanovića, sina Abdulaha. Istražujući dokumentaciju o stradanju Bošnjacima u Jasenovačkom logoru, u sali arhiva BiH upoznao sam gospođu Sajmu, historičarku koja je penziju stekla u ovom arhivu ali i dalje radi i neumorno piše. Kada je gospođa Sajma doznala da istražujem tragediju Bošnjaka-muslimana u logoru Jasenovac osjetila je potrebu, kako kaže, da mi pomogne ali i da me upozna sa logoraškom sudbinom njezinog oca koji je ostao živ zahvaljujući spletu okolnosti, prije svega fesu koji je s ponosom nosio i umijeću rezbarenja drveta, izradi lehvi i drugih predmeta. Gospođa Sajma započinje kazivanje tiho i nenametljivo: "Ajanovići su poznata bugojanska familija, stotinama godina su se bavili obradom i rezbarenjem drveta, a posebno izradom lehvi. Moj djed Abdulah je bio pravi umjetnik u izradu lehvi a pradjed Nazif efendija je bio poznati alim i imam u glavnoj džamiji u Bugojnu. Bavio se i kaligrafijom. Prepisao je časni Kur'an rukom što je bila prava rijetkost. Nekoliko puta je Kur'an izlagan na izložbama i sada se nalazi u Gazinoj biblioteci a mi čuvamo vakufnamu. Djed je iz Bugojna preselio u Sarajevo ali je i dalje radio na oblikovanju drveta i izradi lehvi. Otac je naslijedio porodičnu tradiciju, naravno, više kao hobi. I upravo taj hobi će mu biti jedan od razloga što je ostao u životu. Ustaše su ga uhapsili i zatvorili u zloglasni sarajevski zatvor Beledlju. Razloge hapšenja mog oca i danas ne znam. Najvjerovatnije je njegov ponos koji nije mogao dozvoliti pokornost, naravno, i pomoć pokretu otpora. U jednom od konvoja vozom, teretnim vagonima, sa grupom od 200 Sarajlija je otpremljen u Jasenovac. Tamo su ih dočekali ustaški dželati koji su imali poseban nasilnički odnos prema logorašima iz Sarajeva. Po dolasku u logor postrojeni su, prozvani po imenima, a onda su se ustaše okomile na njih. Tukli su ih raznim predmetima, maljevima, motkama i sl. Logoraši su padali kao snoplje. Oca su tukli po glavi i leđima, srećom na glavi je imao fes koji je koliko toliko ublažavao udarce. I dok su drugi bili teško povrijeđeni ili ubijeni, on je ostao sa lakšom povredom. Spasio ga je fes i deka kojom je bio ogrnut. Cigani su mrtve odvukli do velikih grobnica a teško povrijeđene su ustaše dotukli, ponovo maljevima. Otac je preživio. Ustaše su primijetili njegovu sklonost za obradom drveta pa je u tom pogledu imao neke privilegije, ako ništa drugo, stekao je pravo da se može javljati kući ali i primati od kuće pisma i pakete. I pored toga, uvjeti u logoru su bili veoma teški, skoro nesnošljivi. Sve je to preživio i 1944. godine vratio se kući. U početku po dolasku se morao u određeno vrijeme javljati Ustaškoj nadzornoj službi." Od gospođe Sajme sam dobio pisma koja je njen otac pisao iz logora kao i drugu dokumentaciju čije ću faksimile objaviti. Iz analize pisama se mogu utvrditi uvjeti koji su tada "vladali" u logoru. Na svakom pismu je odštampano "pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje", što znači da je mogao pisati samo onaj zatočenik koji se prema njihovim kriterijima dobro vladao. Prvo pismo je Husein Ajanović poslao iz logora 04. juna/lipnja 1942. godine pod imenom Juda. J. Kohen. Očito da Husein još nije bio stekao pravo na pisanje pa mu je to pravo ustupio Jevrejin Kohen. Ovo nam zorno govori da je u logoru vladalo drugarstvo. Sasvim je moguće da Jevrejin Kohen nije imao kome pisati pošto su do tada Jevreji uglavnom bili pohapšeni ili su se sami sklonili na sigurno. Pisma su bila ograničena na 20 riječi "Piši samo do dvadeset riječi", zato su hrabriji zatočenici dvije ili više riječi sastavljali u jednu riječ pa je izgledalo da su nepismeni, a, ustvari, oni su tako željeli da što više napišu a da ne pređu bonus od 20 riječi. Iz pisama se može zaključiti koja je hrana zatočenicima potrebna. Zatočenici su u logoru pratili praznike, tako Husein u pismima od 20.09.1943. i 03.12.1943. godine čestita Bajram "Bajram Šerif Mubarek Olsun".

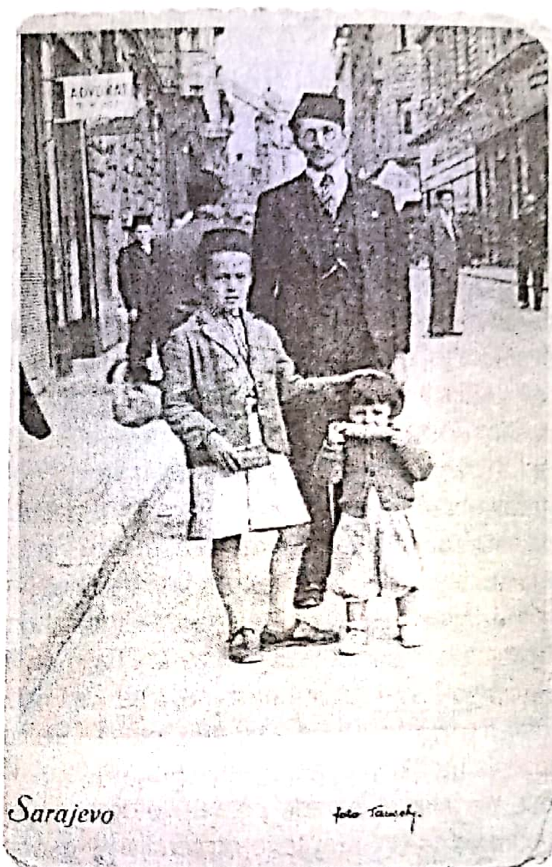
U pismu od 20.03.1944. godine Husein traži da mu se pošalje kinin protiv malarije, što nam kazuje da je u to vrijeme harala malarija u logoru.

Iz faksimila pisama dopisne karte čitaoci će moći sami zaključiti kakvi su bili uvjeti u logoru, vodeći računa da su pisma bila cenzurirana.

Husein Ajanović je 17. aprila 1944. godine pušten iz logora uz obavezu da se u određeno vrijeme javlja Ustaškoj nadzornoj službi.

Njegov kolega, zatočenik, Muharem Terzić mu 22.05.1944. piše iz logora: "Dragi Huso! Dobro sam, kako ti, paket očekujem. Molim te nemoj zamjeriti što te podsjećam." Prema sjećanju familije, Husein je poslao paket kolegi iz logora Muharemu Terziću.

Mene je zainteresiralo odakle je Muharem i da li je ostao živ ili je ubijen u logoru. Prvo sam doznao da je "Terzić Muharem rođen 1899. u Bosanskoj Krupi, sin Derviša i Behe r. Alijagić" (Popis zatočenika Islamske vjere Broj V.T.702/I-1945). Međutim, u tom momentu nisam znao da li je preživio jasenovačku golgotu. Pred sami kraj istraživanja, u arhivi Bosne i Hercegovine sam pronašao dokument u kojem je pisalo "Terzić Ahmeta Muharem, rođen 1902. ubijen 1945. godine u logoru Jasenovac" (ABIH, ZKUZ, inv. Br. 536523).

Ajanović Husein sa sinom Dževadom i kćerkom Samijom. Slikano 1941.

Šahovski klub Sarajevo, Upravni odbor. Slikano 1934. godine
Ajanović u drugom redu, treći slijeva nadesno, sa fesom na glavi

Šalje: zatočenik br. 22

ime i prezime: Juda J. Kohen

Safija! Šalji odmah paket nepokvarljive hrane: šećera, masla, luka, sapuna, smokava. 300 cigareta, omača, lokuma, prute. Slušaj Sajimon Dževada.

Hnw

Piši samo do 20 riječi

Dne 4 lipanj 1942

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje.

Zapovjedničtvo sabirnog logora
u *St. Gradiški*

Pošt. marka
od
Kn 1·50

Gđa

Safija Ajanova

u Sarajevu

ulica Atemovića 6

Šalje: zatočenik br. 625 ...

Ime i prezime: Husein Ajanović

Ako niste napravili molbu nek
Mustajbeg napravi, sve potrebno
navede, potpiši ti i djeca.
Kako živite i zdravlje? ~~pro...~~
Zdravsam. Selam!

Husein

Dne 7 siječnja 1943

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Zapoviedničtvo sabirnog logora
u Staroj Gradiški

P. n.

Safija Ajanović

Službeno

Prosto od poštarine.

u Sarajevo

ulica Kolzemovića 6

Šalje: zatočenik br. 515 H

Ime i prezime: Husein Ajanović

Zdrav sam. Pišite opširnije štaji
smolbom. Kako ste svi, Maja, mama?
Pošaljite sviće, opet duhana, graha
drugo šta možete. Ideli Safima
uškolu - čkalune selam svima
Huso

Dne 21 travnja 1943

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Zapovjedničtvo sabirnog logora

u Staroj Gradiški

P. n.

Safija Ajanović

u Sarajevo

Službeno

Prosto od poštarine.

ulica Abdžemovna 6

Šalje: zatočenik br. 5154

Ime i prezime: Husein Agomović

Primio sam oba paketa i sve što ste poslali. Kako je mama? Pošalji mi sujuka, graha, masla paradajza. Vrijednost odlikovog ćilima je kao 2% mala. – Knjige sam primio. Pošalji „Hasanaginicu (od Ognjeslavića [illegible]) „Ministarku (od Nušića) i još koji komad i bosanskog [illegible]. Ako sam nemožeš naći, neka ti [illegible] Piši [illegible] šta si našo selam [illegible]

Dne 15/VI 1943

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Upraviteljstvo sabirnog logora

u Staroj Gradiški

Safija [illegible]

u Sarajevu

Službeno

Prosto od poštarine.

ulica [illegible]

Šalje: zatočenik br. 625 h

Ime i prezime: Husein Ajanović

Pošalji kesicu kremenja, pekmeza u plehkutiji, dva duhana (uzmite od Crnog) i cigarete neda(?)pati vlaga i maviš. 2 paketa primio, nešalji preporučeno

Dne 2 listopada 1942

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Zapoviedničtvo sabirnog logora
u Staroj Gradiški

G. m.

Safija Ajanović

u Sarajevo

Službeno

Prosto od poštarine.

ulica Ajkemovića(?) 6

Šalje: zatočenik br. 625 hr.

Ime i prezime: Husein Ajanović

Hutiju masla primio. Stoji s dušanom?
Paket s kruškama sav mokar [illegible]
Da se cigarete [illegible] ili
omotom. [illegible]
Selam [illegible]
Huso

Dne .... 194....

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Zapoviedničtvo sabirnog logora
u Staroj Gradiški

P. n.

Safija Ajanović

u Sarajevo

Službeno

Prosto od poštarine.

ulica Kotromanića 6

Š a l j e: zatočenik br. 515 H.

Ime i prezime: Husein Azamović

Paket i kartu primio. Šaljite duhana i hrane ali jeftinije jer neoskudijevam u hrani – promjene radi. Poradite oko molbe. Štedi, ali ako moglo se platiti, dok imate što prodati. Šaljite marke za frankiranje. Selam svima. Zatvoreno samo u kuverti kao pismo. Huso

Dne 9/VIII 1943

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

PREGLEDANO

Upraviteljstvo sabirnog logora
u Staroj Gradiški

SLUŽBENA POŠTANSKA MARKA 1 KUNA 1 NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

G.a Safija Azamović

u Sarajevo

Službeno

Prosto od poštarine.

ulica Alikemovića 6

Šalje: zatočenik br.: 515

Ime i prezime: Husein Ajanović

Bajrammubarekolsun!
Paket primio. Graha, bijelog i crn. luka
konzervmlijeka, pekmeza, loja, krompira.
Nedajite advokatu novaca unaprijed
nipošto. Prodaj jedan ... 50-60 ...

Dne 26/IX 1943

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Upraviteljstvo sabirnog logora
u Staroj Gradiški

P. n.

Safija Ajanović

u Sarajevu

ulica Kokošinovića 6

Šalje: zatočenik br. 5151/II

Ime i prezime: Husein Agonović

Sve tri paketa primio – radnji spremam.
Pošaljite mlijeka, paradajza, šećera, duhana
kremenja, luka a ostalo šta hoćete.
Dževadu! Uči dok ja dođem.
Zdravo sam.

Selam svima

Dne 13 travnja 1943

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Zapovjedništvo sabirnog logora

u Staroj Gradiški

primio
20 travnja

P.n.

Safija Agonović

u Sarajevu

Službeno

Prosto od poštarine.

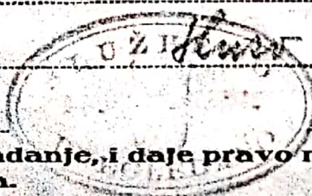
ulica Adžemovića ul. 6.

Šalje: zatočenik br. 625 hrv.

Ime i prezime: Husein Aganović

Pošalji košulju, bijelog luka, sebure, cigarete i pekmez uzmi kod Crnog, neka on šalje dobro. Šalji skupa – nepreporučeno. Kremenja.

Selam:

Dne 15/X 1943.

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Zapoviedničtvo sabirnog logora
u Staroj Gradiški

P. n.

Safija Aganović

u Sarajevo

Službeno

Prosto od poštarine.

ulica Adžemovića 6.

Šalje: zatočenik br. 515

Ime i prezime: Husein Ajanović

Primao sam [illegible]. Odijelo [illegible]
Kažem da [illegible]
stalo vam [illegible]. Nebrinite se
za moje zdravlje, zdrav sam nego
koo [illegible].

Bajram mubarek olsun!

selam svima

Dne 3/XII 1943 Huso

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Upraviteljstvo sabirnog logora
u Staroj Gradiški

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA 1 KUNA

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA 1 KUNA

Gn.

Safija Ajanović

primljeno 22 XII

u Sarajevo

ulica [illegible] 6

Šalje: zatočenik br. 515 H.

Ime i prezime: Husein Agamović

Primio sam svih paketa.
Neka linjo radi i nastoji da
se nenapatite gladi. Ja sam
zdrav; nebrinite se. Piši odmah
kako ste svi.

Zh. selam Huso

Dne 3/I 1944

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

da vam mogu redovito pisati.

Upraviteljstvo sabirnog logora
u Staroj Gradiški

N.D.HRVATSKA
2 KUNE 2

Safija Agamović

u Sarajevu

ulica Kolžemović 6

Šalje: zatočenik br. 515 H.

Ime i prezime: Husein Agović

Draga Ajka

Dobro sam i zdravo. Pakete primio na karte odgovaram gotovo hrana nije se pokvarila primio sam za kuhanje mami Selam svima

Huso

Dne 21/I 1944

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Upraviteljstvo sabirnog logora
u Staroj Gradiški

G.n Safija Agović

u Sarajevu

ulica Kokemovića 6.

Šalje zatočenik: Broj: 515 H

Ime i prezime: Husein Džomović

Primio sam karte i pakete.
U cigarete iduću pošaljite
cigaretpapira i one fotografije
vaše. M. selam svima
... majci i ...
vaš
Husein

Dne 10/II 1944

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje prava na primanje paketa.

UPRAVITELJSTVO SABIRNOG LOGORA
STARA GRADIŠKA

N.D.HRVATSKA
2 KUNE 2

Gđi Safiji Dž...

u Sarajevo

ulica Bakarevića 6

Šalje zatočenik: Broj: 515 H

Ime i prezime: Husein Hamović

Javite mi: Šta radi Dževad, idali Hajra i Safija u školi, koji razred kako mami, Enesu. Zahvaljujem na pošiljci Kemini Šaljite ... malo sirće Huso

Dne 20 VIII 1944

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

UPRAVITELJSTVO SABIRNOG LOGORA
STARA GRADIŠKA

N.D.HRVATSKA
2 KUNE 2

24

G.n.

Safija Hamović

u Sarajevo

ulica Bolčemovića 6

Šalje zatočenik: Broj: 515

Ime i prezime: Husein Ajanović

Danas primih paket, i ostale koje ste poslali primio sam. Boje drvlja olovke i ostalo primio u prošlom paketu. Kako djeca uče i šta Dževad radi.

M. selam: Huso

PREGLEDANO

Dne 2/4 1944

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

UPRAVITELJSTVO SABIRNOG LOGORA
STARA GRADIŠKA

N.D.HRVATSKA
2 KUNE 2

11. APR.

Gn Safija Ajanović

u Sarajevu

ulica Ademovića br. 6

Šalje: zatočenik br. 515 H

Ime i prezime: Husein Agonović

Paket i karte primio.
Pošaljite ribljeg ulja. Bolestan
nisam, ali ga trebam. Neka se
Dževad ne šuti nego neka sluša
Hajru i Safiju također.
Pišite često. [illegible] Huso

Dne .... 194 ......

UŽ...
PREGLEDANO

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Upraviteljstvo sabirnog logora
u Staroj Gradiški

CENZURIRANO

NDH HRVATSKA 60
NDH HRVATSKA 60

Safija Agonović

u Sarajevo

ulica Rokomovića

Šalje zatočenik broj: 617 H

Ime i prezime: Muharem [illegible]

Dragi Huso! [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Pozdrav

Dne 22. V. 194[illegible]

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

UPRAVITELJSTVO SABIRNOG LOGORA
STARA GRADIŠKA

N. D. HRVATSKA 2 kn. [illegible] DOPRINOS

Gosp.

Huso [illegible]

u Sarajevo

ulica [illegible] 6

Broj: U.g. ~~4/2~~ 5/194

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČIN OK... I NJ... OVIH POMAG... CA ... SARAJEVO
U. C. br. 207/1-46

Zapisnik

sastavljen dne 18. XII. 1945. pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. A. Bošnjaković

Pristupa Husein Ajanović sin, kći, žena ~~xxxxxxx~~ Abdulah rodom iz Bugojno opština Bugojno, Adžemovića srez okrug sada se nalazi u Sarajevu star 44 godina, po zanimanju tekstilac izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Zbog pomaganja Narodno oslobodilačkog pokreta bio sam ~~x~~11.IV.1942. uhapšen, po ustaškom redarstvu u Sarajevu. Uhapsio me je neki agent Užičanin u društvu još jednoga agenta kojemu neznam imena. Šef ustaškog redarstva bio je tada Gregorić. Nisam bio denunciran, nego su bili na me naišli vodeći istragu protiv Zahida Nalića, glumca iz Sarajeva, koji je sada u vojsci, s kojim sam uistinu saragjivao. Nakon mjesec dana bio sam odpremljen u Jasenovac a otale nakon 6 dana u Staru Gradišku, gdje sam ostao do 17. aprila 1944.g. kada sam bio pušten. Postupak u Sarajevu samnom bio je uobičajeni, batine. Prilike u Jasenovcu i u Staroj Gradišci sigurno su ovoj komisiji dovoljno poznate da ih ne trebam opetovati. Jedino bih spomenuo da se je Emil Treml iz Sarajeva, koji je bio takogjer zatočenik, očitovao kao izdajica. On je bio povjerljiva ličnost ustaša, i vršio je funkciju nadredara. Je li denuncirao neznam, ali se je tada govorilo i mi smo izbjegavali njegovo društvo. Znam i to da su ustaše smatrali Tremla komunistom, nu dok su ostali komunisti stradavali, njemu se ništa nije desilo.

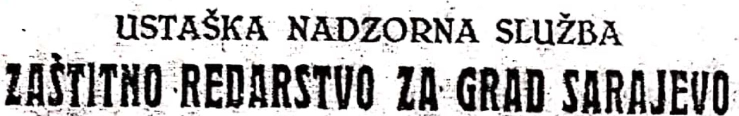
Još je tamo bio jedan koji je vršio špijunsku službu, a to je bio neki Sulejmanović nepoznatog imena, čini mi se iz Zavidovića. On je bio zanimanjem policijski agent pa je zbog nekoga prekršaja bio spremljen u logor, i tamo je nastavio svoj zanat.

P.p.o. Husein Ajanović

Dovršeno.

Bošnjaković Lorenc N.

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA

ZAŠTITNO REDARSTVO ZA GRAD SARAJEVO

PRIJAVNI LIST

Riešenjem Zapovjedničtva sabirnog logora u Staroj Gradiški broj 18260-I/9-44

pušten-a je na slobodu niže imenovani-a s tím, da se 2 puta javlja nedeljno u očevidnosti ovoga redarstva.

Ime i prezime Ajarović Husein

Zanimanje tekstilac

Mjesto stanovanja, ulica i broj Adžemovića br. 6

25-IV.	28-IV.	2.V.	5-V	9-V	12-V	16-V	19-V	23.V.	26.V.	30.V.	6.VI.	9.VI.	13.VI.				
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

VAKUFNAMA

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Hvala Allahu koji svoje dobre robove upućuje da otvaraju vrata dobročinstva i koji je obećao džennetske bašče onima koji troše svoje imetke na putu pobožnosti i dobročinstva.

Neka je salavat i selam na posljednjeg vjerovjesnika po vremenu, a prvog po časti, Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem.

Nije strano ni jednom pametnom i razboritom čovjeku da je ovaj svijet šator nedaća i mjesto nesreća, to nije mjesto stalnog boravka, već prolaz kojim se ide ili u džennet ili u džehennem.

Od dobrih djela najljepše je ono koje je najtrajnije i čija se vrijednost uvećava. Shvativši to

GAZI HUSREVBEG, SIN FERHADBEGA I SELDŽUKE

pored ostalog, odredio je da se sagradi časna Medresa čija će zgrada biti lijepa, a ugled veliki među dostojanstvenicima i odličnicima.

Nakon četiri i po stoljeća, u novom ruhu, na nov način, uz darove novih vakifa, Kuršumlija medresa će, kao muzej Islamske zajednice, i dalje vršiti svoju odgojno–obrazovnu ulogu.

AJANOVIĆ HUSEJN IZ SARAJEVA

svojim darom

RUKOPIS KUR'ANA

koji je prepisao Nazif-efendija Ajanović iz Oboraca 1294/1877. godine - po završetku medrese započeo je imamsku službu u Donjem Vakufu, a završio u Bugojnu i tu ostavio svoje potomstvo - obogatio je sadržaj ovoga hajrata i omogućio da potpunije prezentira višestoljetno islamsko naslijeđe ovih krajeva.

Svako dobro djelo Uzvišeni Allah višestruko nagrađuje.

Sarajevo, Kuršumlija medresa, 16. ševvala 1410. (11. maja.1990)

Kustos:
[signature]

SALIHAGIĆ BAKIRBEGA IFAKETHANUMA

Ifakethanuma

O rahmetli Ifakethanumi sam čuo dosta priča. Sve su se priče svodile otprilike na isto: "Bošnjački ponos, plemićki-begovski inat, široko muslimansko srce i merhamet su dio Ifakethanuminog bića". O njoj se za života stvorio mit a poslije života otišla je u legendu. I danas su svježe uspomene na tu predivnu i plemenitu ženu koja je radi merhameta mučena i ubijena u logoru Stara Gradiška. U priči o znamenitim Tuzlacima i Tuzlankama o Ifakethanumi, između ostalog, piše: "ispričat ću vam, za mene, najbolju priču o najljepšoj i već tada najelegantnijoj ženi. Bilo je to dvadesetih godina ovog vijeka. Ifakethanuma, kći moćnog i bogatog Bakirbega Tuzlića, udala se za veleposjednika Seadbega Kulovića koji je studirao u Beču. Živjeli su ljeti u porodičnoj vili u Bukinju, zimi u svojoj kući u gradu. I sve to ne bi bilo neobično, da se gospođa Ifaketa nije izdvajala izvjesnom ekstragavantnošću koja, zamislite, nije nikom smetala. Zimi je stajala na skije, a po svakom vremenu jahala divnog konja u jahaćem crnom odijelu. Bila je to atrakcija kojom su se Tuzlaci ponosili. Ifakethanuma je djelovala skromno ali se znalo da pati što nema poroda. I, bez velikih riječi, ili javnog odjeka, došlo je do rastave braka. Beg Kulović se utješio s nekom zagrepčankom koja je profesionalno svirala čelo, a Ifakethanuma se udala u Banja Luku i ubrzo rodila dva divna sina, Omera i Halila. Pripadala je banjalučkom krugu naprednih intelektualaca i dopala je ustaškog zatvora, a zatim i logora u Gradišci, gdje je ubijena, 1944. godine".

O životu rahmetli Ifakethanume sam slušao najviše od svoje majke čija je familija Mujezinovića (majčina familija) bila bliska familiji Tuzlića.

Borka Tomljenović, američka spisateljica, porijeklom iz Tuzle (bosanski kontrapunkt), između ostalog, o familiji Tuzlić i Ifakethanumi piše: "Tuzlići su bili stara begovska familija, nekada vrlo moćna i utjecajna. Razni muški članovi te familije igrali su u prošlosti istaknutu ulogu u političkom pa i kulturnom životu grada Tuzle, i šire, u Bosni. Za Šemsibega i Bakirbega Tuzlića pričalo se da su bili naobraženi, i da su znali čitati, pisati i govoriti tri strana jezika, a u kući su imali svoju biblioteku... Ta stara begovska kuća bila je za mene puna nekog tajanstvenog čara, možda i zato što kao djevojčica puno toga što sam tamo vidjela nisam znala sebi protumačiti. Na ulaznim vratima u njihovu kuću nalazio se jedan natpis, lijepo uokviren i zaštićen staklom, ispisan meni nerazumljivim arapskim pismom, bio je to sigurno neki citat iz Kur'ana da čuva i štiti njihov dom... Dobro se sjećam Ifakete s njenom kovrčastom plavom kosom i plavim očima. Kao i moja majka i ona je voljela da se oblači po modi... sjećam se dobro i njene mlađe sestre Šemse, udate za advokata Mehmedbašića, koja je bila tradicionalna u svom načinu života, i tako su se nad tim sestrama ogledali utjecaji koji su u Bosnu stizali i s istoka i sa zapada. Šemsa je bila isto vrlo lijepa, ali na drugi način, s crnim očima i crnom kosom... Ifaketu su ubili ustaše...".

Ifakethanuma se preudala za bogatog i uglednog Banjalučanina, inžinjera Suljagu Salihagića. Ubrzo je pridobila simpatije Banjalučana. Njezin život se nije promijenio u odnosu na život u Tuzli. Nastavila je svoj mondeni život, ali sada sa mužem i dvoje djece. Skijala je, jahala konje i uživala u njihovom ljetnikovcu u Skender Vakufu. Često je išla u lov odakle je donosila trofeje. Pred nepoznatim društvom je stavljala preko lica peču (valu), prema običajima i vremenu u kojem je živjela. Vjerovatno je bila prva žena na prostorima Jugoslavije i šire, koja je ustrijelila medvjeda, vepra i sl., što se može vidjeti i na slikama. Uživala je u životu ali je uvijek poštivala i vjeru i običaje kojima je pripadala. Međutim, onog trenutka kada su u Banjaluku počeli da pristižu muhadžiri iz Istočne Bosne i Istočne Hercegovine bježeći od četničkog zuluma, i njen život počinje da se mijenja. Potpuno, svim svojim bićem se posvećuje muhadžirima. Odriče se života koji je do tad imala kako bi tim napaćenim ljudima pomogla, posebno u njihovom smještaju i ishrani. Obilazi gradove i sela, kupuje hranu i preko Merhameta dijeli muhadžirima. Njen život se sveo na pomoć izbjeglim i unesrećenim. Prema kazivanju akademika Muhameda Filipovića, Ifakethanuma je, i pored dobronamjernog upozorenja gradonačelnika Bosanske Gradiške Hakibega Kapetanovića da odustane od kupovine žita u Gradišci, ipak došla u taj grad po žito koje je bilo potrebno muhadžirima. To se ustašama nije svidjelo. Uhapsili su je i otpremili u logor u Staru Gradišku. Poslije strahovitog mučenja živu su je spržili vrelim uljem.

Ifakethanuma sa sinovima Omerom i Halilom 1938. - 1939.

Ifakethanuma i Rašida (sestra)

Slijeva nadesno sin Omer, Ifakethanuma, sin Halil, muž Suljaga i pastorak Bekir

Ifakethanuma u lovu
(kada je u društvu spusti valu-peću)

Ifakethanuma pored ubijenog medvjeda
Banja Luka 1935. - 1937.

ŠAĆIRBEGOVIĆ NEDŽIB: "AMIDŽA SULEJMANBEG JE UBIJEN U JASENOVCU, IAKO GA JE SUD OSLOBODIO ODGOVORNOSTI"*

Šaćirbegović Avdibega Sulejmanbeg (1898. - 1945.) sa suprugom Hanifahanumom rođenom Džulić 1910. u Duvnu

Šaćirbegović Avdibega Sulejmanbeg iz Travnika je 1945. godine ubijen u logoru Jasenovac.

U vezi Sulejmanbegovog stradanja, iz Čikaga sam dobio pismo od njegovog bratića Nedžiba, u kojem piše:

«Evo kratke verzije o mom rahmetli amidži Sulejmanbegu.

Sulejmanbeg Šaćirbegović rođen je u Travniku 1898. godine. Otac mu je bio Avdibeg, a majka Hatidža, rođena Trbić. Ostao je rano bez majke koja je umrla u vrijeme kada je Travnik gorio. U toku svog relativno kratkog života imao je interes za društveni rad. Bio je predsjednik Građanskog kluba u Travniku ranih 1930-ih. Postavljen je za upravnika tek osnovanog Doma staraca (Staračkog doma). Uhapšen je od ustaških vlasti (Vlasti NDH) u julu 1944. godine, te nakon provedene istrage po Župskom redarstvu u Travniku, on i cijela grupa uhapšenih, a bilo ih je oko 20, prebačen je u septembru 1944. u Sarajevo, gdje su svi uhapšeni iz «Travničke grupe» smješteni u vojni zatvor koji se nalazio u sklopu vojnog logora koji se u to vrijeme nazivao Filipovića logor, a po austrougarskom generalu Filipoviću. Navodno je tu bio vojni logor i u vrijeme Turaka i bio je poznat pod imenom Osmanpašina vojarna. U kraljevini Jugoslaviji nazivali su ga Aleksandrova kasarna, a poslije 1945. čitav kompleks je nosio ime Titove kasarne ili logor. Zgrada vojnog zatvora je bila najistočnija, i samo zidine logora odvajale su je od Srednje tehničke škole. Čim je amidža Sulejmanbeg došao u Sarajevo, to je moj otac, a njegov stariji brat Muhamedbeg Šaćirbegović, doznao i mi smo ga prvi put zajedno, a kasnije, bilo pojedinačno ili zajedno, posjećivali svake hefte na dan posjete, te išli na razgovor i nosili hrane od kuće. U toku boravka u tom zatvoru oni su čekali na suđenje, nisu bili saslušavani. Prilikom posjeta mnoge sam vidio, s njima razgovarao, donosio i primao poruke, donosio poklone i slično.

Pismo od Nedžiba Šaćirbegovića je došlo kada je knjiga bila u štampariji. Odlučio sam da ga objavim pod gornjim naslovom u dijelu knjige "Kazivanje o zatočenicima logora Jasenovac" iza 286. stranice.

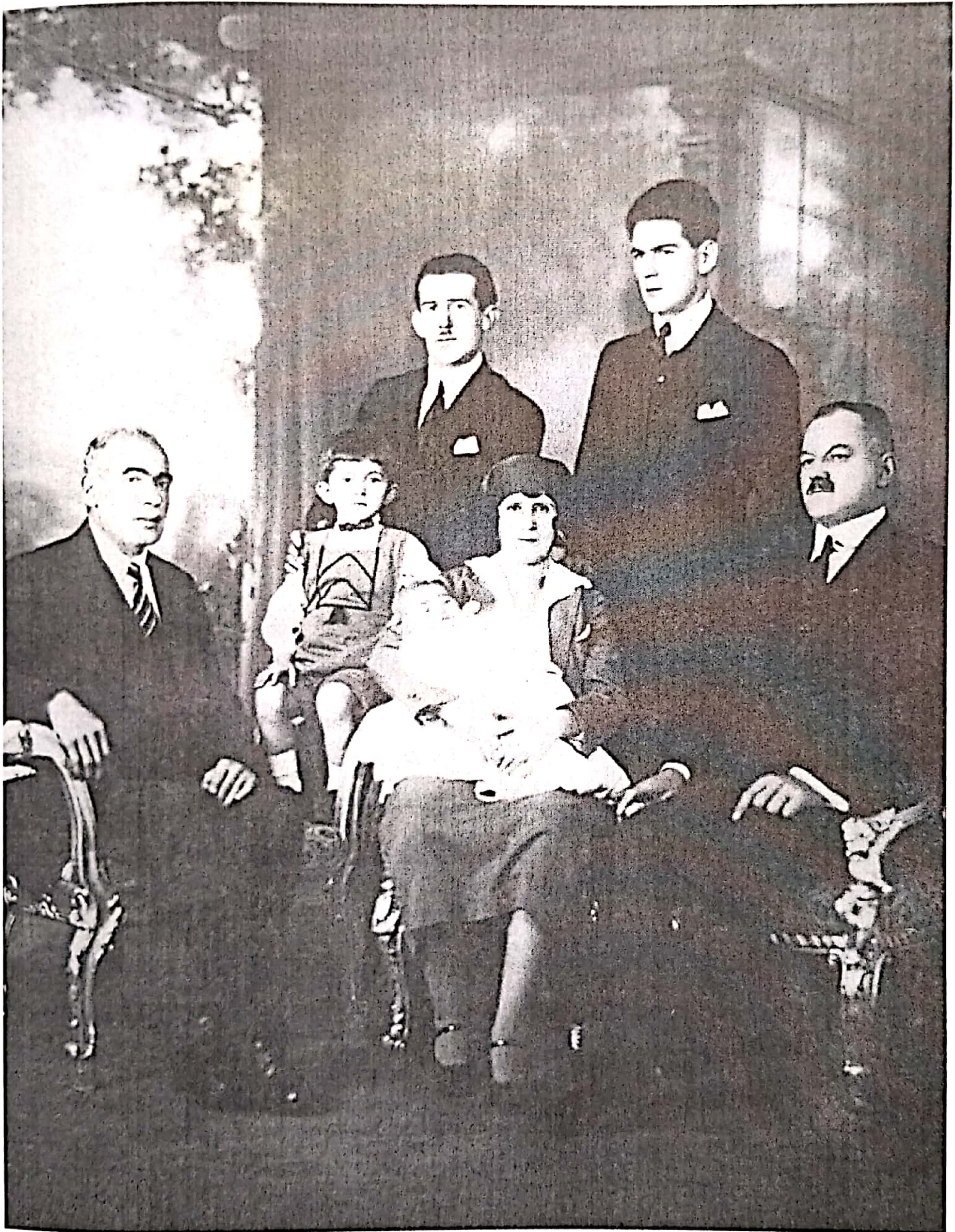
Među prijateljima, rodbinom, bilo je pitanje da li utjecati da do suđenja dođe što prije ili da se to "razvuče". Oni su bili pod nadležnošću Vojnog suda. U Travnik su došli partizani 22. oktobra 1944. god. Do suđenja je došlo pred Vojnim sudom (Domobranskim) u februaru 1945. god. Suđenje je bilo zatvoreno. Sudskim vijećem predsjedavao je pukovnik Klikić. Sud je oslobodio trojicu iz te grupe, i to: Sulejmanbega Šaćirbegovića, Ibrahima Hercegovca (vlasnika jedinog kina u Travniku) i Fuada Tahirovića, kojeg sam poznavao dobro, jer smo išli u isti razred osnovne škole u Travniku. Mislim da je Fuad bio rođen 1925. godine. Mi smo očekivali da oslobođeni budu pušteni. Ali, u to vrijeme u Sarajevu je glavnu riječ imao ustaški krilnik Maks Luburić. Ubrzo su svi iz te grupe, i osuđeni i oslobođeni, prebačeni u zatvor Okružnog suda u Sarajevu. Govorilo se o mogućnosti da svi budu poslati u logor Jasenovac. Po dogovoru s ocem, ja sam preko Seida Korjenića, tada učenika G. Husrevbegove medrese, bio „s nogu primljen", viđen od ustaškog pukovnika, dušobrižnika Akifa Handžića, koji je, kako se tada govorilo, imao dobre odnose s Luburićem. Ja sam čekao u predsoblju Handžićeve kuće u ulici Alifakovac, druga ili treća kuća kada se ide uzbrdo. Došao je Handžić, i osoba, koja je bila na čelu osiguranja kuće, a koji je bio prijatelj Seida Korjenića, me pozvala, predstavila Handžiću koji me saslušao i izmijenio nekoliko riječi sa mnom. Bilo mi je lakše tražiti uslugu jer amidžu je sud bio oslobodio. Slušao me je, i ja sam pri tom osjetio jak zadah alkohola iz Akifa Handžića. On je bio u crnoj ustaškoj uniformi, s fesom na glavi. Znalo se u Sarajevu da je on hafiz i da je više puta išao na hadž, ali nije bio cijenjen kao učen, obrazovan. Handžić mi je rekao da će vidjeti što se može učiniti, a ja sam ponovio svoju molbu za oca šestero djece, kojeg je sud proglasio nedužnim. Došao sam kući ne baš s velikom nadom, ispričao sve svojima. Čekali smo. Dok je amidža bio u okružnom zatvoru, primao je pakete i dali su nam njegov veš za pranje ali ga više nismo mogli vidjeti. Oko 20. marta 1945. godine rekli su nam da on nije više u tom zatvoru nego je prebačen u zatvor Ustaške nadzorne službe gdje su primili jedan paket, a potom su nam rekli da je otpremljen u logor Jasenovac. Bilo je to oko 25. marta. U Jasenovac su otpremljeni njih trojica koje je sud oslobodio, a ostali su poslati u zatvor Lepoglavu. Oni koji su kao osuđeni poslati u Lepoglavu su preživjeli i vratili se svojim porodicama, a njih trojica, koje je sud oslobodio, poslati su u Jasenovac, gdje su, navodno, odmah čim su stigli, ubijeni. Otac se raspitivao i to je čuo od čovjeka po prezimenu Skrgo, iz Zenice, koji je tog dana, kada su njih trojica stigli, bio otpušten iz Jasenovca. On, navodno, nije vidio kada su ubijeni, ali je vidio da se nešto tako sprema i o tome je nešto i čuo. Pukovnik Klikić je osuđen na smrt od Luburićevog prijekog suda i ubijen. Handžić je uhapšen u Zagrebu, doveden u Sarajevo, osuđen, mislim, juna 1945. godine i osuđen na strijeljanje. Seid Korjenić je bio sin imama Korjenića iz Goražda. Zadnji put sam ga vidio 1958. godine u Zenici, gdje je bio načelnik za prosvjetu grada Zenica. Među osuđenim, a koji su se vratili kućama, bili su supruga inž. Kopčica, Hadžiselimović koji je stanovao u Tabić mahali, a koji je, navodno, suđen na 7 godina, a sretao sam i nadsatnika Saračevića, koji je bio učitelj i predavao je jedno vrijeme matematiku u Osmogodišnjoj školi u Saburinoj ulici, a stanovao je u današnjoj Safetbega Bašagića ulici, u kući koju je podigao Jusuf Pilav vodoinstalater, kasnije odselio u Tursku, gdje sam ga vidio 1963. godine, zajedno sa njegovom ženom Faketom.

Nastojao sam da budem što precizniji u ovom pisanju i, hvala Bogu, pamćenje me služi, jer sam emotivno unešen u ovaj slučaj.»

Mahsuz selam i sve najbolje svima

Nedžib

FOTOGRAFIJE NASTRADALIH ZATOČENIKA LOGORA

Sdesna nalijevo sjede Abdulselam ef Džumhur (viši vojni sveštenik I klase - glavni tabor Imam Ministarstva odbrane Kraljevine S.H.S), do njega supruga Vasvija hanuma, rođena Tufo, drži na krilu Džemala (ubijen u Jasenovcu 1945. godine), do njih Zulfikar-Zuko (među najpoznatijim kulturnim radnicima i intelektualcima u bivšoj Jugoslaviji), do njega kućni prijatelj - nepoznato ime. Iznad stoje braća Hadžić, sa desna na lijevo Muhamed (Aga), do njega Abdulah ef, imam Bajrakli džamije u Beogradu.

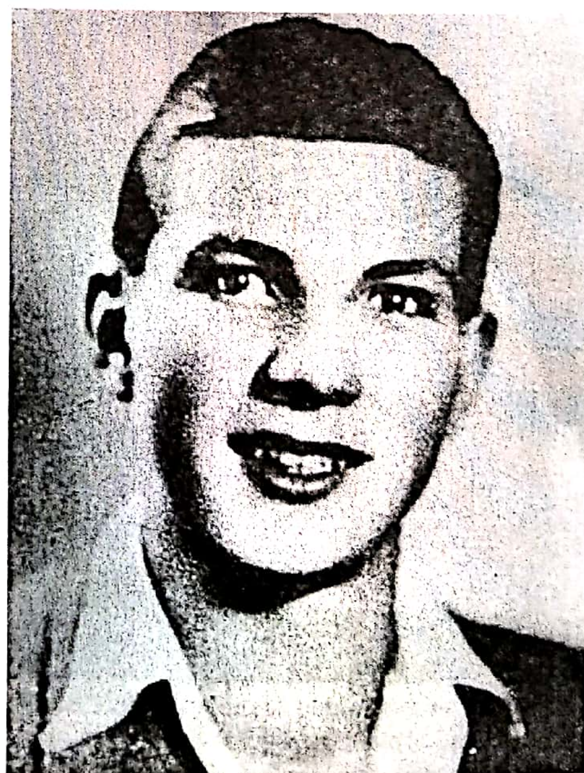
Džumhur ef Abdulselam Džemal
(1923. - 1945.)

Mehmedbašić Mahmuta Nasiha r. u Sarajevu
(1924. - 1945.)

Opanković Alije Tufo
(1904. - 1945.)

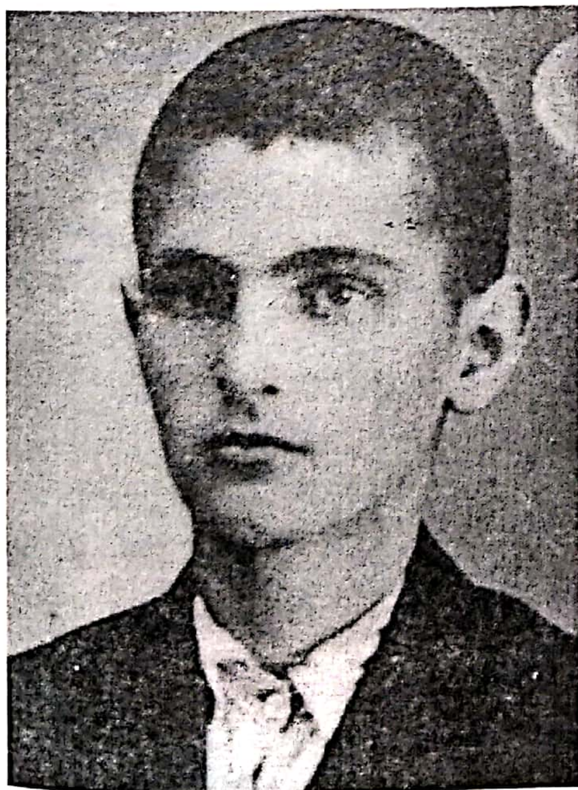
Vejzagić Rifata Besim rođen u Travniku
(1927. - 1943.)

Ljubović Alije Ismet rođen u Nevesinju
(1922. - 1945.)

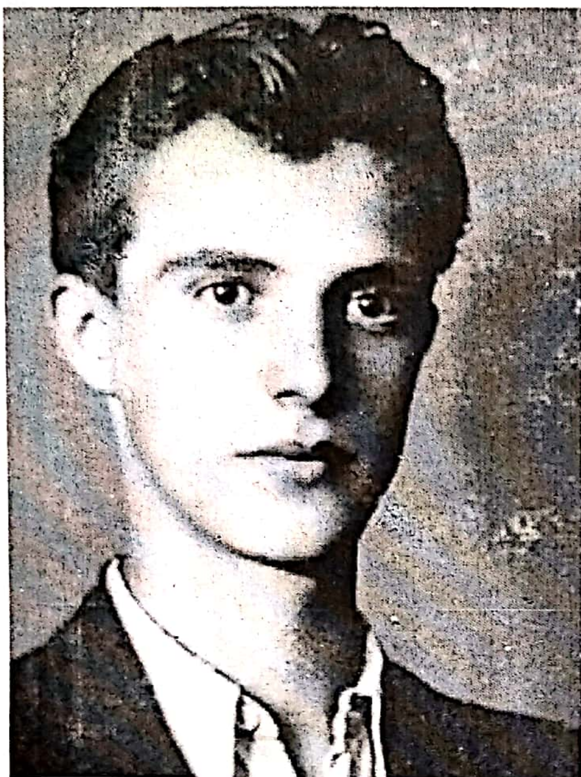
Ljubunčić Ahmet sa djecom
(1895. - 1942.)

Smaka Hasana Mahmut rođen u Sarajevu
(1920. - 1942.)

Hadžiselimović Bećira Ferid r. u Prijedoru
(1916. - 1945.)

Bilić Mehmeda Sabit rođen u Ljubuškom
(1920. - 1944.)

Kulenović hfz Ahmeta Husein
(ubijen 1945.)

Na izletu u okolini Sarajeva za vrijeme okupacije. Drugi slijeva stoji
Kapetanović Mustafe Mirza rođen u Čapljini (1924. - 1945.)

Husika Saliha Mehmedalija (1898. - 1945.), učitelj iz Zenice, u društvu uglednih građana

Cerić Alibega Feridbeg (1900. - 1943.), prvi sa desne strane, sa familijom i prijateljima. Do njega je supruga Feridbegovica.

Husika Mehmedalije Sead iz Zenice - ubijen 1944. u logoru Jasenovac

Kolosović Hakije Mehmed rođen u Travniku (1924. - 1945.)

Sukić Hasana Rašida rođena u Gacku (1927. - 1945.)

Sarić Paše Džemila rođena u Gacku (1920. - 1943.)

Kusturica Ahmeda Edhem rođen 1918., objašen na Marijindvoru 28.3.1945. u grupi od 55 građana Sarajeva (32 Bošnjaka)

Novalija Omera Fatima rođena u Fojnici (1910. - 1944.)

Novalija Mehmeda Zakira rođena u Sarajevu (1927. - 1944.)

Maglajlić Muhameda Dževad rođen u Banja Luci (1911. - 1945.)

Remzija Saliha Omanović r. u Cazinu umro od posljedica mučenja u logoru Jasenovac (1920. -1944.)

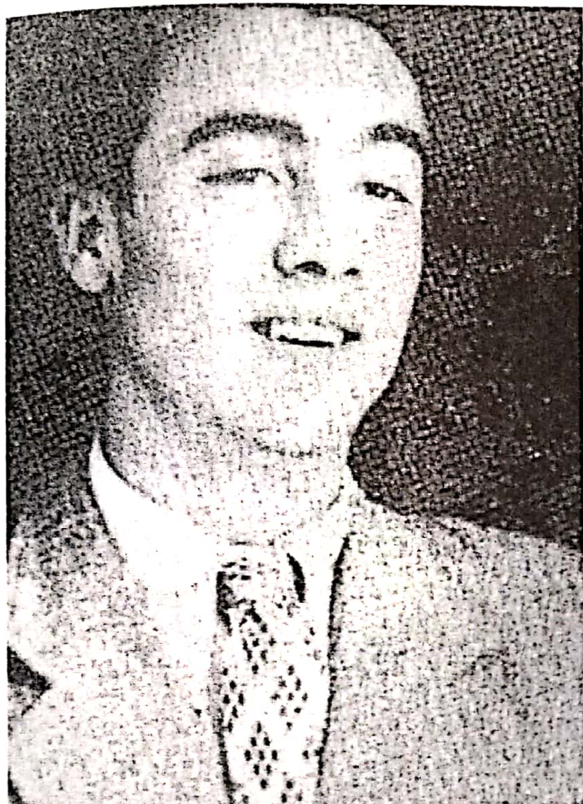
Gigović Hamdije Sead rođen u Sarajevu (1922. - 1945.)

Fejzo Omera Refija rođena u Foči (1920. - 1945.)

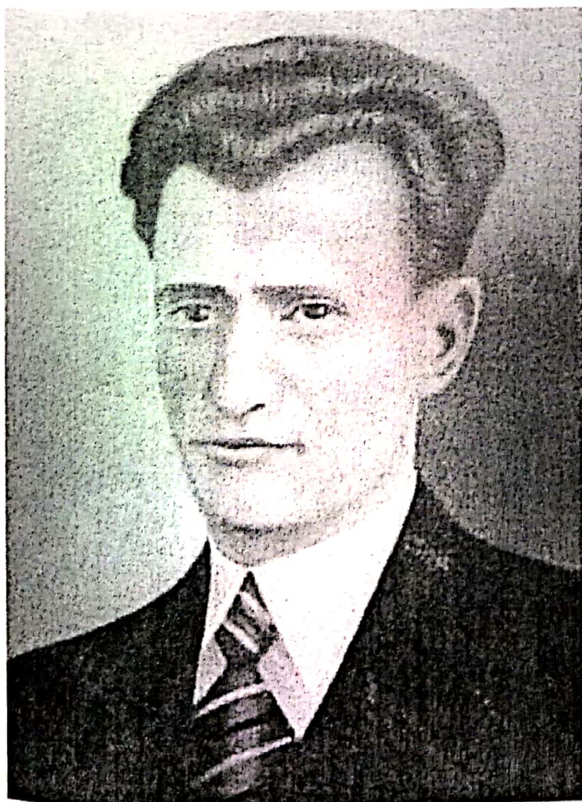
Lipničević Huseina Atifa (1920. - 1944.)

Salihodžić Nijaz
(ubijen 1945.)

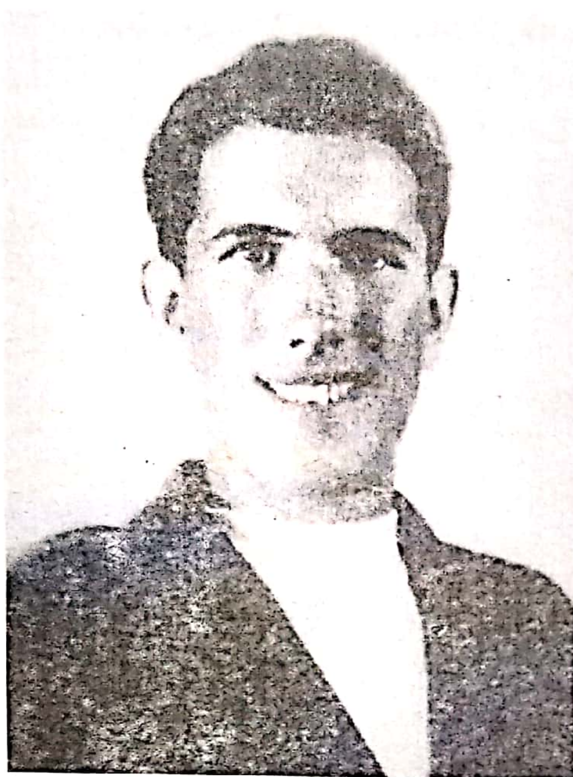
Muminović Hašima Vehid
(1922. - 1942.)

Bilajac Hasan
(ubijen 1945.)

Salihodžić Safet iz Brčkog
(1903. - 1943.)
(H.M. BiH. inv. br 9593)

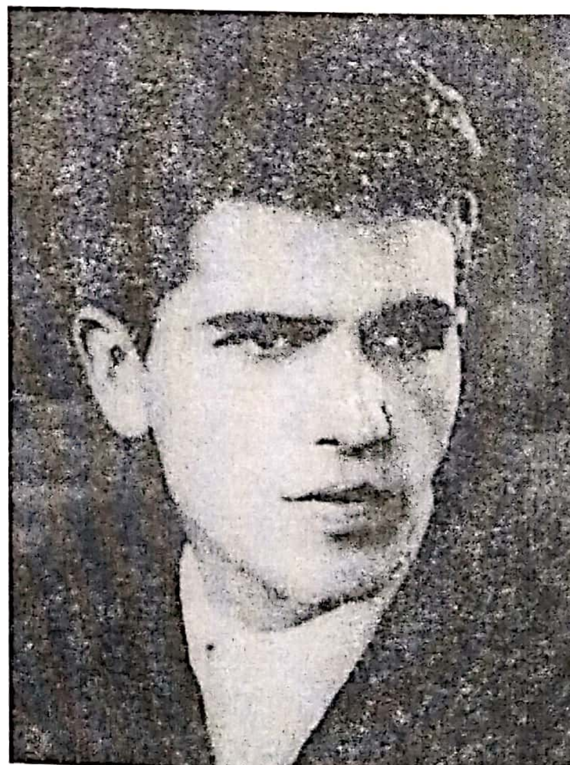
Glinac Mehmeda Mustafa iz Brčkog
(1922. - 1942.),
(H.M. BiH. inv. br. 9594)

Gandura Muhamed, ubijen 1944. godine
u logoru Stara Gradiška
(H.M. BiH. inv. br. 14756)

Hadžić Mehmeda Nusret iz Mostara
(1915. - 1945.)
(H.M. BiH. inv. br. 25600)

Šerifović Uzeira Hamdija
(1925. - 1942.)
(H.M. BiH. inv. br. 8365)

Vojvodić Ibrahimage Salih
(ubijen 1945.)

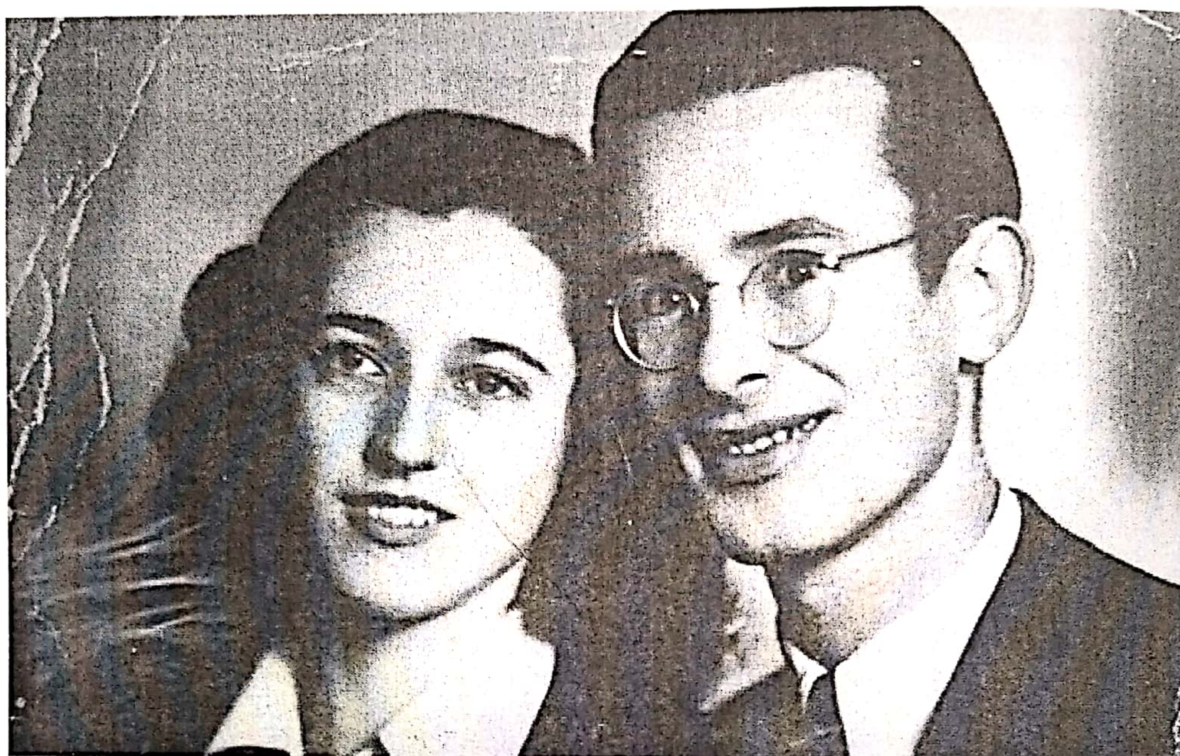
Husika Saliha Mehmedalija
(1898. - 1945.)

Gradinčić Ejub
(ubijen 1945.)

Rebac Mehmeda Remzija
(1910. - 1944.)

Avdić Zaima Bajro rođen u Bileći
(1914. - 1945.)

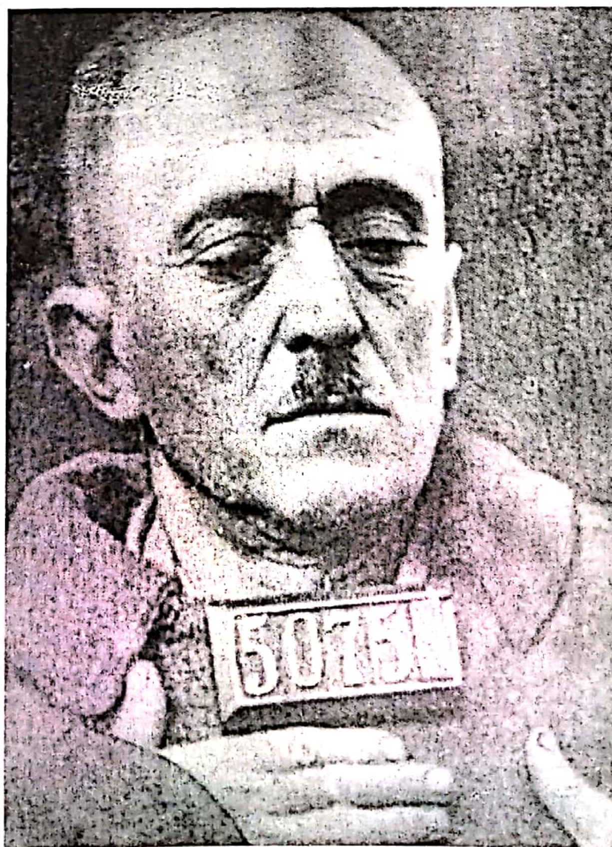

Grupa zatočenika u Bogosloviji 1941. - sjede slijeva nadesno Abdihodžić Asim, Panjeta Safet (poginuo u ratu), Čengić Nezira Aziz (1916. - 1943.) ubijen u Jasenovcu, stoji do ustaše lijevo Petković (igrač Slavije) i ustaša Mile Antunović
(H.M. BiH. inv. br 2606)

Softić Muharem je bio odbornik u oslobođenom Prijedoru. Naročito se isticao u borbi za bratstvo i jedinstvo. Branio je srpski živalj od ustaša.

(H.M. BiH. inv. br. 1665)

Softić Muharem iz Prijedora.
Snimak iz logora gdje je ubijen.

(H.M. BiH. inv. br. 1665)

Ferhatović Bajre Mehmed-Meho.
Rođen 1900., a ubijen 1945. godine u logoru Jasenovac. Rahmetli Meho je otac od legendarnog fudbalera Sarajeva Asima-Haseta Ferhatovića.

Fotografija je posuđena iz albuma familije Ferhatović.

Sjede sdesna Zehra Bejtović i Bahrija Šehić omladinke ilegalke. Zajedno su uhapšene i odvedene u Jasenovac, zatim vraćene u B. Dubicu i obješene septembra 1944. godine
(H.M. BiH inv. br. 14838)

Slikano 1939. godine u Beogradu.
Seferović Uzeir, rođen 1914. godine. Po zanimanju tehničar. Organizirano radio od 1943. godine. Zatvoren 1944. godine i odveden u logor Bos. Gradiška a zatim u Zagreb (Savska cesta). Poslije toga u logor Lepoglavu. Pretpostavlja se da je likvidiran u Jasenovcu.

(H.M. BiH. inv. br 14839)

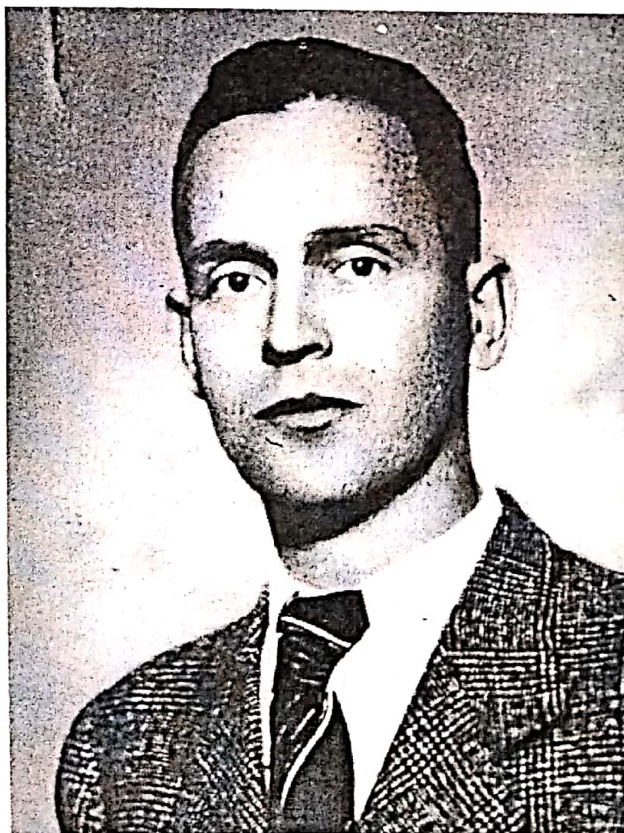
Bećir Arifa Hadžifejzović rođen 1918. godine u Prijepolju. Musliman, građevinski tehničar. Stanovao u Sarajevu u ul. Hadžiidrizova (današnja Sutjeska 26). Učesnik NOB-a od 1942. godine. Uhapšen januara 1945. godine i ubijen u logoru Jasenovac.

(H.M. BiH. inv. br 25461)

Ruždija Enver iz Dervente, završio tekstilnu školu. Aktivno pomagao NOP. 1942. godine uhapšen u Doboju i otjeran u Zagreb, gdje je osuđen na smrt, a zatim pomilovan. Poslije toga otpremljen u Lepoglavu, gdje je strijeljan 1945. godine.

(H.M. BiH. inv. br 14857)

Džudža Mehmed, apotekar na Bjelavama. Rođen u Mostaru. Prije rata pripadao grupi naprednih studenata. Ilegalac, direktno povezan sa Mjesnim komitetom po pitanju saniteta. Uhapšen je 1942. godine i odveden u logor Stara Gradiška. Iz Gradiške odveden u Lepoglavu i tu zaklan aprila 1945. godine. U zatvoru i u logoru imao je odlično držanje.

(H.M. BiH. inv. br 15001)

FAKSIMILI IZJAVA U VEZI SA STRADANJIMA U JASENOVAČKOM LOGORU*

* Originali zapisnika (izjava) se nalaze u AR BiH

Z. 79-

5813

ZAPISNIK

Sastavljen kod Gradskog N-arodnog Odbora u Doboju, srez dobojski, okrug tuzlanski, dana 30-VII-1945 god, o krivičnom predmetu protiv ustaša Hruste Mulalića i još nekih nepoznatih ustaša na štetu Zlate Bešlagić iz Doboja.

Prisutni

1. Hilmija Šehić predsednik komisije.
2. David Vrdoljak član "
3. Tomo Bilić " "
4. Stojanka Čupović zapisničar

Pristupaju

Oštećena kao privatna učesnica Zlata Bešlagić te svjedoci vještaci Alija Mulaomerović i Avdaga Bešlagić dok osumnjićeni ustaša Hrušto Mulalić nalazi se u redovima Narodno Oslobodilačke Vojske u Tuzli a ostalim je nepoznato boravište.

Dokazni postupak

Oštećena kao privatna učesnica Zlata Bešlagić iz Doboja, Mustafie umrlog, islamske vjere, stara 45 god, domačica, sudski nekažnjena nakon što je propisno opomenuta na kazivanje istine i posljedice krivoga svjedočenja iskazuje: Odmah po ulasku okupatora u našu zemlju te preuzimanjem vlasti od ustaša počeli su zatvarati i progonitis sve njima sumnjive radnike iz Doboja. Moj sin Mustafa bojeći se da će ga zatvoriti pobjegao je u selo Kostajnicu nedaleko od Doboja i tamo je radio o svom krojačkom zanatu. U mjesecu novembru 1941 god, ustaše koje su imale položaj u blizini Doboja dovele su moga sina i zatvorili u kotarski zatvor. Raspitujući se doznala sam da je moga sina optužio Hrusto Mulalić koji je u ono vreme vršio dužnost pobočnika u ustaškom logoru u Doboju, da je moj sin partizanski kurir i da je on došao na ustaške položaje gdje je trebao sakupiti podatke i posla ti ih partizanima. Sam mi je sin govorio dok je bio kod kuće da mu prijeti opasno od gore navedenog Hruste Mulalića. U Doboju kod ustaša bio je u zatvoru 3 mjeseca podnoseći svakim danom najveća progonjenja. Iz dobojskog zatvora odpremljen je Župskom redarstvu u Tuzlu odakle su ga u mjesecu maju 1942 god, odpremili u logor Jasenovac, te od tada nisam za njega čula ništa. Na sebi je odnjeo bolje odjelo, cipele, fes, pulover, veš i jednu izvjesnu količinu novca. Ovim opstupcima oštečena sam i to:

1. Lični inventar .... 1.394 Din.
Ukupno .. 1.394 Din.

Slovom (hiljadutristotinedevedesetčetridinara)

U mjesecu januaru 1943 god, jednoga dana dvojica nepoznatih ustaša došli su u moju kuću i odveli moga muža Mustafu u ustaški zatvor gdje je pod najvećim ~~xxxxxx~~ zlostavljanjem odležao 8 dana. Kada su ga osmi dan pustili kući toliko je bijo izmrcvaren i isprebijan da je usljed unutarnjih povreda bacao krv iz sebe. Lekarskim pregledima ustanovljeno je da su mu bubrezi odbijeni te je poslje 3 mj pod teškim bolovima i mukama umro.

U dokaz svojih gornih navoda pozivam se na svjedoke Aliju Mulaomerovića i Avdagu Bešlagića obojicu iz Doboja.

Zlata Bešlagić
po Tomi Bilić

1. Svjedok vještak Alija Mulaomerović sin umrlog Halila iz Doboja, islamske vjere, star 37 god, krojački obrtnik, sudski nekažnjen nakon što je propisno opomenut na kazivanje istine i posljedice krivoga svjedočenja odnosno davanja vještačkog mišljenja iskazuje: Poznato mi je da su gore oštećenoj Zlati Bešlagić pričinjeni gore navedeni zločini odvodjenjem sina u logor i gubitkom muža koji je usljed zadobivenih povreda podlegao smrti. Takodjer sam saglasan sa ustanovljenom procjenom štete, od 1.394 predratna dinara.

Alijo Mulaomerović

2. Svjedok Avdaga Bešlagić sin umrlog Ibrahima iz Doboja, islamske vjere, star 51 god, sudski nekažnjen nakon što je propisno opomenut na kazivanje istine i posljedice krivoga svjedočenja iskazuje: Podpuno sam saglasan kao i svjedok vještak Alija Mulaomerović u pogledu zločinstva kao i u pogledu materijalne štete.

Bešlagić Avdo

Z A P I S N I K

Sastavljen kod Gradskog Narodnog Odbora u Doboju, srez dobojski, okrug tuzlanski, dana 11-VI-1945 god. o krivičnom predmetu protiv policajaca Huse Mašnića i Franje Hrkača zbog zločina odvodjenja u logor na štetu Mustafe Selića iz Doboja.

P r i s u t n i

1) Hilmija Sehić predsednik komisije.
2) David Vrdoljak član
3) Tomo Bilić "
4) Stojanka Čupović zapisničar.

P r i s t u p a j u

Oštećeni Mustafa Selić kao privatni učesnik te svjedoci-vještaci Alija Skopljak i Marko Marković, dok osumnjičeni policajci Huso Mašnić i Franjo Hrkač nepoznata su boravišta.

D o k a z n i   p o s t u p a k

Oštećeni kao privatni učesnik Mustafa Selić sin umlog Alije iz Doboja, islamske vjere, star 45 god, radnik, izdržava petero čeljadi, sudski nekažnjen nakon što je propisno opomenut na kazivanje istine i posljedice krivog svjedočenja iskazuje: Dana 25 novemb-ra 1941 god, mó sin Bego odveden je po policajcima Husi Mašniću i Franji Hrkaču. Kada sam pitao kuda će s njim odgovorili su mi da ga vode na preslušavanje Hakiju Smalóviću. Dana 25 16-XII-1941 g. odveden je is policiskog zatvora sa ostalim mladičima iz komšiluka u sabirni logor Jasenovac. Na sebi je odnjeo jedno odjelo. Od kad je odveden nisam ništa čuo za njega. Sa roditeljima odvedenih mladiča iz komšiluka otišli smo kod Dr. Muftića i tražili od njega savjet šta bi se moglo za djecu učiniti. Odgovorio mi je da nemam nikakve brige da je to njegova stvar kako i na koji će način on moga sina iz logora povratiti. Tražio mi je predujam u ime honorara 6.000 Kn. Pošto sam siromah radnik sa velikom porodicom razumljivo da traženu svotu nisam imao a da spasim svoje djete prodao sam kuću i 50 kg, kukuruza da namirim traženu svotu nakon čega sam bio prisiljen sa ostalom mojom porodicom biti više gladan nego sit stim više što u zimsko doba nisam imao mogućnosti zarade. Ovim sam postupcima oštećen.

1) Lični inventar u vrednosti od--------------500 kg.
2) Kuća i kućni inventar----------------------6000 "

Ukupno---6500 Din

Slovima (šesthiljadapetstotinadinara)

U dokaz svojih gornjih navoda pozivam se na svjedoke vještake Aliju Skopljak i Marka Markovića obojicu iz Doboja.

2) Svjedok vještak Alija Skopljak sinu umrlog Hasana iz Doboja, islamske vjere, star 48 god, želj. penzioner, sudski nekažnjen nakon što je propisno opomenut na kazivanje istine i posljedice krivoga svjedočenja iskazuje: Poznato mi je da je Mustafi Seliću pričinjeni gore navedeni zločini odvodjenjem sina u logor Jasenovac te da je prodao kuću kako bi mogao platiti traženi honorar Dr. Muftiću t. j. 6.000 Kn. Gore navedene stvari Mustafe Selića koje je on naveo vrede 6.500 predratnih dinara.

3) Svjedok vještak Marko Marković sin pok. Sime iz Doboja, pravoslavne vjere, star 40 god, službenik Gradskog odbora, sudski nekažnjen nakon što je propisno opomenut na kazivanje istine i posljedice krivoga svjedočenja ikazuje: Podpuno sam saglasan kao i svjedok vještak Alija Skopljak u pogledu zločinstva i štete kao i glede visine procjene štete.

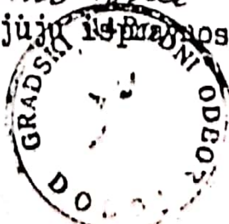
Oštećena Mustafa Selić pridružuje se krivičnom postupku kao privatni učesnik sa oštetnim zahtjevom od 6.500 Din.

D o v r š e n o

Zapisničar: predsednik komisije.
član "
"

Ovjeravaju i potvrdjuju ispravnost procjene štete.

Sekretar G.N.Odbora. Predsednik G.N.Odbora.

B.20.

Z A P I S N I K

Sastavljen kod Gradskog Narodnog Odbora u Doboju, srez dobojski, okrug tuzlanski, dana 11-XII-1945 god, o krivičnom predmetu protiv policajca Mate Novaka zbog zločina odvodjenjem u logor na štetu Aliju Skopljaka iz Doboja.

P r i s u t n i

1) Hilmija Lehić predsednik komisije.
2) David Vrdoljak član "
3) Tomo Bilić " ".
4) Stojanka Čupović zapisničar.

Urudž. broj 5455

P r i s t u p a j u

Oštećeni Alija Skopljak kao privatni učesnik te svjedoci vještaci Marko Marković i Mustafa Selić, dok osumnjičeni policajac Mato Novak je nepoznata boravišta.

D o k a z n i p o s t u p a k

Oštećeni kao privatni učesnik Alija Skopljak umrlog Hasana iz Doboja, islamske vjere, star 40 god, želj. penzioner, izdržava sedmero čeljadi, sudski nekažnjen, nakon što je propisno opomenut na kazivanje istine i posljedice krivoga svjedočenja iskazuje: Dana 25 novembra 1941 god, moj sin Hasan odveden je po policajcu Mati Novaku u policiski zatvor a dana 10 decembra iste godine sproveden je sa ostalim mladićima iz komšiluka u sabirni logor Jasenovac. Na sebi je odnjeo odjelo i cipele. Od njegova odvodjenja pa do danas nisam ništa čuo. Ja sam sa ostalim roditeljima čija su djeca stradala otišao Dr. Muftiću i molio ga da se on zauzme za mog sina kao i za ostale. Odgovorio mi je da mu dam jednu hiljadu kuna kao predujam za njegov rad a ostatak od 20.000 Kn. imaćemo zajednički da položimo nakon svršenoga posla. Obećao mi je da budem potpuno siguran da će mi se sin sigurno vratiti. Ovim sam postupcima oštećen i to:

1) Lični inventar-------------------------------- --800Kn
2) Gotovina--1000 "

Ukupno--1800 Din.

Slovima (hiljaduosamstotinadinara)

U dokaz svojih gornjih navoda pozivam se na svjedoke vještake Marka Markovića i Mustafu Selića obojicu iz Doboja.

Skopljak Alija

2) Svjedok vještak Marković sin pok. Sime iz Doboja, pravoslavne vjere star 40 god, službenik Gradskog odbora, sudski nekažnjen nakon što je propisno opomenut na kazivanje istine i posljedice krivog svjedočenja iskazuje: Poznato mi je da su oštećenom Aliji Skopljaku pričinjeni gore navedeni zločini i štete od strane policije kao i sve gore navedene stvari koje je on naveo vrijede 1.800 predratnih dinara.

Marko Marković

3) Svjedok vještak Mustafa Selić sin umrlog Alije iz Doboja, islamske vjere, star 45 god, radnik; sudski nekažnjen nakon što je ~~sudski~~ propisno opomenut na kazivanje istine i posljedice krivog svjedočenja odnosno davanja vještačkog mišljenja iskazuje: Podpuno sam saglasan kao svjedok vještak Marko Marković u pogledu zločinstva kao i u pogledu materijalne štete kao i glede visine procjene štete.

Uz. Mustafa Selić   Po Tomi Biliću

Oštećeni Alija Skopljak pridružuje se kao privatni učesnik sa oštetnim zahtjevom u iznosu od 1.800 dinara.

D o v r š e n o

Zapisničar: predsednik komisije
Stojanka Čupović   Lehić
član "   David Vrdoljak
" "   Tomo Bilić

Ovjeravaju i potvrdjuju ispravnost procjene štete.

Sekretar G.N.Odbora.   Predsednik G.N.Odbora.
A. Milanović   Lehić

--Z A P I S N I K

Sastavljen kod Gradskog Narodnog Odbora u Doboju, srez dobojski, okrug tuzlanski, dana 13-VI-1945 god, o krivičnom predmetu protiv ustaše Ivana Lukića zbog zločina odvodjenjem u logor, na štetu Ismeta Trampića iz Doboja.

P r i s u t n i

1) Hilmija Šehić predsednik komisije.
2) David Vrdoljak član "
3) Tomo Bilić " "
4) Stojanka Čupović zapisničar.

1768

P r i s t u p a j u

Oštećeni kao privatni učesnik Ismet Trampić te svjedoci vještaci Savka Miletić i Marko Marković dok osumnjićeni Lukić Ivan već se nalazi u pritvoru.

D o k a a z n i   p o s t u p a k

Oštečena kao privatni učesnik Ismet Trampić sin umrlog Hasana iz Doboja, islamske vjere, star 20 god, brijački radnik, sudski nekažnjen nakon što je propisno opomenut na kazivanje istine i posljedice krivoga svjedočenja iskazuje: Dana 1 decembra 1941 god, moj umrli otac Hasan bio je pritvoren sa još nekim istaknutim gradjanima u privatnoj kući Savke Miletić pod stražo ustaša. Dana 16 decembra iste godine oko 9 sati na veće došao je ustaša Ivan Lukić i pozvao moga oca da ide s njim. Drugi dan saznao sam od prijatelja moga oca da je upućen u sabirni logor Jasenovac. Na sebi je odnjeo odjelo, bakandje, kapu, dugi zimski kaput, dva para veša, i novčanik. Od dana odvodjenja moga oca nisam ništa čuo za njega. Ovim sam postupcima oštećen i to:

1) Lični inventar u vrednosti ---------------------------4.050 Din.

Ukupno----4.050 Din.

Slovima (četrihiljadepedesetdinara)

U dokaz svojih gornjih navoda pozivam se na svjedoke vještake Savka Miletić i Marko Marković oboje iz Doboja. Trampić Ismet

2) Svedok vještak Savka Miletić pok. Marka iz Doboja, pravoslavne vjere, stara 83 god, penzionerka, sudski nekažnjena nakon što je opomenuta na kazivanje istine i posljedice krivoga svjedočenja iskazuje: Poznato mi je da su oštećenom pričinjeni gore navedeni zločini i štete od strane ustaše Ivana Lukića i da sve gore navedene stvari Ismeta Trampića koje je on naveo vrijede 4.050 predratnih dinara.

z.p. Savka Miletić
po Davidu Vrdoljaku

3) Svjedok vještak Marko Marković sin pok. Sime iz Doboja, pravoslavne vjere, star 40 god, službenik Gradskog Odbora, sudski nekažnjen nakon što je opomenut na kazivanje istine i posljedice krivaga svjedočenja odnosno davanja vještačkog mišljenja iskazuje: Podpuno sam saglasan kao i svjedok vještak Savka Mileti u pogledu zločinstav kao i u pogledu materijalne štete kao i glede visine procjene štete;

Marko Marković

Oštečena Ismet Topić pridružuje se krivićnom postupku kao privatni učesnik sa oštetnim zahtjevom od 4.050 Din.

D o v r š e n o

Zapisničar: Šehić predsednik komisije.

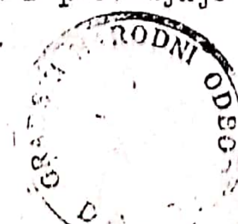
Stojanka Čupović   David Vrdoljak član "

Tomo Bilić " "

Ovjerava i potvrdjuje ispravnost procjene štete.

Sekretar G.N.Odbora.   Predsednik G.N.Odbora.

A. Milanović   Šehić

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njih. pomagača

Broj : 511/45.-

Mostar, 6.I.1945.-

[stamp] 12518

Zapisnik

Sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar
Muslibegović Amila

Prisutni :
Slipčević Salko, pretsjednik
Škobić ~~Marić~~ Jozo, član komisije
Salahović Derva, član komisije
Pašić Sefkija, sekretar

Pristupa : Kajić Zulejha supruga rah. Fazlije, rodom iz Visokog, a živi u Mostaru, stara 35 godina, propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje :

19.VIII.1941 godine došli su u po noći u moju kuću ustaše Mika Miličević pok.Luke, Franje Jurica, Neki Križanac sin Jurin odnosno ime mu je Jozo /sva trojica u bjegstvu/ uhapsili su i odveli moga muža Fazliju. Zadržali su ga u zatvoru u Mostaru 2 1/2 mjeseca. Kroz to vrijeme ga često puta tukli. Nakon 2 1/2 mjeseca u Jablanicu a odavde navodno u Jasenovac, gdje mu se svaki trag izgubio. Kakva je sudbina onih u Jasenovcu to znamo svi, pa zato i ja mislim da je i moj Fazlija ubijen, da se više neće vratiti. On je bio po zanimanju kolar /kiridjija/.- On je bio hranitelj moj i moje 2 dijece. Jedno dijete je ostalo od 4 godine a drugo od 4 mjeseca. On je u miru dobazaradjivao svaki dan 100 dinara. Kola i konje su mu oduzeli i time nas oštetili za najmanje 15.000 hiljada dinara predratnih.-

Svjedokinja - oštećenica :
Kajić Zulejha

Svjedokinja : Pivac Spasenija pok, Pere iz Mostara, stara 73 god. vjere pravoslavne, propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje Posve suglasno kao svjedokinja - oštećenica Kajić Zulejka.-

Svjedokinja :
t. f.
Pivac Spasenija

Potpis članova komisije
1./ [signature]
2./ Škobić
3./ [signature]
4./ Derva Salahović

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača

Broj : 568/45.-

Mostar, 11. X. 1945.-

Zapisnik

Sastvaljen pred Gradskom komisijom, za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihobih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar :
Muslibegović Amila

Prisutni :
Slipčević Salko, pretsj
Puzić Šefkija, sekrtr
Škrobić Jozo, čl. kom.
Salahović Derva, čl. km.

Pristupa : Mujić Sana kći Mustafina, iz Mostara, stara 21 gdu, vjere muslimanske, propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje. ~~/dsvl/suglasna~~

23. marta 1944 godine njemački gestapovci su poslje pola noći počeli hapsiti omladinje i omladince u mom komšiluku. Po me su kući došla četvorica ih, ali sam ja pravovremeno umakla. Medjutim moju komšinicu i drugaricu Muberu Čemalović um. Muhamedage, staru 24 godine, svršenu učenicu gimnazije, uhapsili su istu veće. Zadržali su je u gestapovskom zatvoru u Vladinoj kući 17 dana, gdje je bila zajedno sa Arifom Hadžiselimovićem Osmanom Novom, Hasanom Karićem i još nekim omladincima. Tu su oni svi bili podvrgnuti teškoj torturi, mučenjima gladju, žedju, nespavanjem kroz tri noći, te prestalnom degeneka. Poslije 17 dana upućena je sa ostalim u Staru Gradišku u kaznionu odakle se je javljala par puta. Iz Stare Gradiške prebačena je bila u Jasenovac, kad su se partizoni primicali Novoj Gradiški. Tu u Jasenovcu izgubio joj se svaki trag. kako je poznato iz štampe i iz pripovjedanja preživjelih hapšenika iz Jasenovca svi preostali hapšenici u Jasenovcu pred nastupanjem partizana, bili su poubijanji od strane ustaša, pa zato se drži da je Mubera na taj način zaglavila. Jer ističem da je Mubera bila jedini hranitelj svoje majke, jer je za vrijeme rata bila zaposljrna kao činovnica u raznim nadleštvima i tako hranila majku i

Potpis članova komisije
1) Slipčević
2) J. Škrobić
3.)
4.) Salahović Derva

Svjedokinja - oštećenica
Mujić Sana

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača

Broj :533/K.-

Mostar 5. X. 1945.-

Zapisnik

Sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar : Muslibegović Amila

Prisutni :
Slipčević Salko, pretsjedni
Škrobić ~~Marić~~ Jozo, član komisije
Salahović Derva, član komi
Husić Šefkija, sekretar

Pristupa :Čadra Fata žena Ahmetova, stara 65 godina, muslimanka, propisno opomenuta iskazuje :

Još u drugoj polovici 1941 godine moj je sin Nusret Hadžiosmanović / iz mog prvog braka/ rodjen 1915 godine, uzet u Hrvatsku rezervu pošto nije htio, a dobrovoljno služi ubrzo je bio zatvoren u zatvor u Staru-Gradišku, odakle je bio prebačen 1944 g. u Lepoglavu, a zatim u Jasenovac, gdje mu se svaki trag izgubio. Na sve strane sam raspitivala za nj, ali ništa dobrog nijesam saznala, sigurno je ubijen sa ostalim hiljadama naših interniraca.- Moj je sin bio po zanimanju limar i hranio je mene, jer sam bez muža i upućena jedino na sina. On je u mirno doba mogao zaraditi 2.000 dinara mjesečno. Njegovim gubitkom izgubila sam jedinog hranitelja, jer sam ja stara nesposobna za makakvo privredjivan Nije mi poznato ništa o tome, ko je bio upravitelj logora, gdje je bio zatvoren i ubijen moj sin, jer sam sama nepismena, a inače mi ništa o tome nije mogao reći pobliže.

Svjedokinja :
L. j. Čadra Fata

Svjedokinja :Bošnjak Andja udova pok. Mate iz Mostara, stara 50 godina, rimo-katolkinja, propisno opomenuta iskazuje posve suglasno kao svjedokinja Fata Čadra.-

Potpis članova komisije

1.) [signature]
2.) Škrobić
3.) [signature]
4.) Salahović Derva

Svjedokinja :
Bošnjak Andja

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača

Broj : 521/45.-

Mostar, 5. X. 1945.-

1511

Z a p i s n i k

Sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar :

Muslibegović Amila

Prisutni :

Slipčević Salko, pretsjednik
Škrobić Marić Jozo, član komisije
Salahović Derva, član komisije
Šurić Ilija pretstavnik

Pristupa :Blagajac Fatima supruga Djemala, iz Mostara, stara 33 g. muslimanka, majka 4 djece, propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje :

14. januara ove godine, došli su 4 agenta i 8 policajaca pred našu kuću i kuću Halilage Blagajca, gdje su tražili mog muža Djemala ali pošto ga tu nijesu našli prešli su u kuću Hamdije Batlaka, gdje je bio na sjelu Djemal, koje ga su sa riječima da ga zove Dr. Ridjanović i Muftija Handžić odveli. Nijesu mi poznata lica niti imena ovih policajaca i agenata. Mislim da bi njih mogao poznavati Hamdija Batlak. Prije nego je oslobodjen Mostar t.jl 12 februara ja sam d bila od Djemala kartu, koja je bila upućena na Aziza Kosovića i Muhamedagu Bubića, iz Jasenovca. U toj karti koja je potpisana po nekom ustaši javio je Djemal da je živ i zdrav. Poslje više se ništa nije za nju čulo, a kako je opće poznato da su ustaše izvršili masovna ubijanja svih interniraca u Jasenovcu to smatram da je i Djemal ubijen. Djemal je bio hranitelj moj, njegove majke, te naše 4 djece i troje muhadžerčadi.

Svjedokinja - oštećenica :
Blagajac Fatima

Svjedokinja :Pecić Munira supruga rah. Muhameda, iz Mostara, stara 30 godina, muslimanka, propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje posve suglasno kao svjedokinja - oštećenica Blagajac Fatima.

Svjedokinja :
Pecić Munira

Svjedokinja : Maljević Zahida supruga rah. Arslana iz Mostara, stara 32 godine, muslimanka, propisno opomenuta iskazuje posve suglasno kao svjedokinja Pecić Munira.-

Potpis članova komisije:
1.) [signature]
2.) Škrobić
3.) [signature]
4.) Salahović Derva

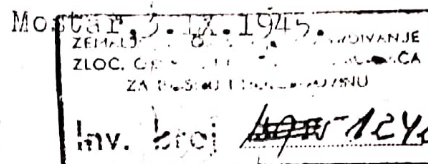
Maljević Zahida

0

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njih. pomagača

Broj : 463/45.-

Mostar, 3.IX.1945.

Zapisnik

Sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar
Muslibegović Amila

Prisutni :
Glipčević Salko, pretsjednik
Sefkija Puzić, sekretar
Grebo Muhamed, član komisije

Pristupa Ahmed Jelin iz Mostara, musliman, propisno opomenut iskazuje :

22.novembra 1944 godine povodom mog odlazka u partizanske redove došle su ustaše noćmo u moju kuću i odvelimi suprugu Čamilu rodjenu Delić, rodjena 1907 godine i s njom naše troje djece i to Enisa stara 13 godina, Jagoda 7 godina i Zijada stara 3 mjeseca. Otada neznam šta je s njima. Samo znadem da su bili dovedeni u Jasenovac. Svjedok pokaziva pismo, koje je pisala njegova supruga ~~Emi~~ Čamila iz ženskog logora u Jasenovcu, koji nosi datum 8.I.1945 godine u pismu obavješćuje da su dobro ona i djeca i moli da joj se pošalje što više hrane. Pismo nosi poštanski žig pošte Mostar. od 21.I.1945 godine i ustaški žig sa ustaškim grbom. Svjedok pokazuje i drugo pismo, koje je uputila njegova kći Enisa i istog logora istog datuma, a upućeno je njegovom bratu Husniji. Pismo takodjer nosi ustaški žig logora. Pisma su nakon pregleda povraćena stranci.

Ja sam se interesirao da saznam komi je odveo ženu i djecu ali nisam mogao ustanoviti, da su to agenti Mostarske policije i neke ustaše. Šef policije u to vrijeme bio je Dr. Šoić a njegov referent kazno političk je bio neki Leko. Smatram odgovornih njih dvojicu, kao i njihove naredbodavce. Na kazano se mogu zakleti.

Potpis članova : P.P.

1/ [signature]

Svjedok - oštećenik :
Ahmed Jelin

~~Da je prepis vjeran orginalu tvrdi i ovjerava :~~

2/ [signature]

~~Za kancelariju komisije :~~
~~Muslibegović~~

3/ M Grebo
4/ Puzić Sefkija

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njih pomagača

Broj: 547/45 Mostar, 6. I. 1945.-

Zapisnik

Sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zloč. okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar
Muslibegović Atila

Prisutni:
Slipčević Salko, pretsjednik
Šurdar Jozo, član komisije
Salahović Derva, član komisije

Pristupa: Šukalić Fata žena Šučrijina, iz Mostara, stara 40 godina, vjere muslimanske, propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje:

Moj sin Hasan mladić od 20 godina služio je u pošti Sarajevo. Iz pošte su ga odvele ustaše 24.III.1945. godine u Jasenovac sa još jednom velikom partijom pohapšenih Sarajlija. Tad je u Sarajevu hapšenja vršio streljao ljude po zlu poznati ustaša Luburić Maks sa svojim krvnicima. Kako sam informisana do Broda su došli živi u ovome transportu a dalje što je bilo s njima neznam. Sumnjam dali je na životu. Poznato je da su ustaše mnoge transporte hapšenika tih dana pobili i popalili. Osim sina Hasana imadem još 4 malodobne djece i Hasan je kao najstariji pomagao kao naš hranitelj, pa mi tim izgubili hranitelja.

Svjedokinja, - oštećenica:
otisak prsta
Šukalić Fata

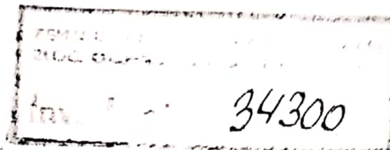
Svjedokinja: Fata Šabić žena Mehmedova, stara 39 godina, muslimanka propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje:
Poznam dobro familiju Šukalića Šučrije i njihove obiteljske prilike, jer živemo u komšiluku. Njihov je sin Hasan bio poštanski činovnik u Sarajevu i kao takav odveden je po ustašama Luburićevim prema Jasenovcu, koncem marta mjeseca 1945 godine. Kako se je čulo do Broda je živ došao ali se dalje o njemu nezna ništa.- Kako su tada mnogi naši ljudi pobijeni u Jasenovcu i na Brodu sumnjam da li je ostao živ i Hasan Šukalić.-

Svjedokinja:
Fatka Šabić, o.r.

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača

Broj : 609/45 -

Mostar, 20.X.1945.-

Z a p i s n i k

Sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar :
Muslibegović Anila

Prisutni :
Slipčević Salko, pretsjednik
Puzić Šefkija, sekretar
Mrkonjić Hasan, član komisije
Boras Stanka, član komisije

Pristupa : Isić Murat um, Ibrahima, iz Mostara, star 60 godina, vjere muslimanske, otac 3 djece, propisno opomenut na kazivanje istine iskazuje

Moga malog Eneza odveo je ustaša Keka Konljenović , 13. februara ove godine u dva sata poslje ponoći. Odveden je u ustaški stožer, odakle su otpremljeni dalje Enes i još jedna grupa tada pohapšenih gradjana . pješke u Sarajevo. Ustaše su ih povezali u žice i natovarili na njih svu svoju otpremu i tako ih otpratili prema Sarajevu. Šta je dalje bilo s Enezom neznam, jer ništa nisam mogao više o njemu razabrati. Priča se da su otpremljeni prema Brodu za Jasenovac, jer da su navodno na sudu riješeni krivnje. Medjutim šta je dalje bilo s njim neznam. Na spisku pobijenih nije bilo ime mog Eneza niti, se dje, da ja znam, pronašlo njegovo tijelo.
Enez je inače bio naučenik električarskog zanata, dječak od svojih 17 godina.

Svjedok + oštećenik :
Isić Murat, s. r.

Svjedokinja : Balta Hajra supruga Osmana, iz Mostara, stara 50 godina, vjere muslimanska, ~~jednog/brata/~~ majka jednog djeteta propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje posve suglasno kao svjedok – oštećenik Isić Murat.-

Svjedok :
otisak prsta
Balta Hajra

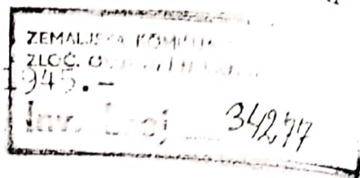
Potpis članova komisije :

1./Slipčević Salko, s.r.
2./Puzić Šefkija, s.r.
3./Mrkonjić Hasan, s.r.
4./Boras Stanka, s.r.

Da je prepis vjeran orginalu tvrdi i ovjerava :

Za kancelariju komisije :
Muslibegović

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača

Broj : 604/45.- Mostar, 19.X.1945.-

Z a p i s n i k

Sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar : Muslibegović Amila

Prisutni : Slipčević Salko, pretsjednik, Puzić Šefkija, sekretar, Mrkonjić Hasan, član komisije, Boras Stanko, član komisije

Pristupa : Šapuh Omer sin Mustafin, iz Mostara, star 25 godina, vjere muslimanske, neoženjen, propisno opomenut na kazivanje istine iskazuje :

24 marta 1944 godine u Mostaru je bilo ustaško zaštitono redarstvo iz Sarajeva koje je u zajednici sa Mostarskom policijom provelo niz hapšenja. Oko po noći toga dana provalili su preko bašće u moju kuću uhapsili moga brata Safeta, a zatim i mene, kad sam pokušao da ih pitam radi čega hapse brata i kad sam tražio nalog za hapšenje. Nakon dugog objašnjena s njima mene su pustili a brata mi uputili u policiju. Ja sam pošao s njima da vidim šta će biti s bratom. Medjutim su mi agenti odveli brata u zatvor gestapoa skupa s malim Sulejmanovićem Hamdijom, koji je takodjer tada bio uhapšen. Ali je on pušten poslje 4 - 5 dana. Ova hapšenja su izvršili agenti i to šef zaštitnog redarstva Sarajeva Jakupović, agent Hafizović, zatim Sušić Pavo, Antolković, te agent Mostarske policije Cvitanović naročito je bio zao ovaj Sušić Pavo a i ostali svi manje više, mislim da su svi agenti sada u bjegstvu. U Mostaru su zadržali u zatvoru sa još nekoliko pohapšenih mjesec dana gdje su bili izvrgnuti strahovitim mukama i terorom. Mučili su ih trodnevnom gladju, davali im soli mlatili šakama, nogama, pendrecima, nočali na takozvani "travaj" i nakon mjesec dana ih otpremili u Staru - Gradišku u veliku kaznionu. Tu je bilo u grupi 12 muškaraca i 4 ženske iz Mostara. Od Mostara su bili profesor Alikalfić Mustafa, Zaljko Mehić, Omer Mesihović Lazo Radišić, Hadžiselimović Arif Sabitage, Čulajević Dušan, Bučuk, Osman Novo, moj brat Safet drugih se nemam momentalno ne sjećam, od ženskih su bili Fatima Balta, Fahira Čišić, Dika Hadžić i Bera Zenalović. Od muških se vratio živ jedino Hasan Novo, koji je bio zamjenut sa nekim švabom. Od ženskih se nije niko vratio.
Osman mi je novo pripovjedao da je on vidio svojim očima vidio kad su ustaše objesili u Staroj - Gradiški moga brata kao odmazdu što su neki drugovi pobjegli iz logora. Osman je Novo bio u istoj čeliji s mojim bratom. Safet je rodjen 1923 godine po zanimanju je bio elektro- mehaničar Već preko 4 godine je radio na Narodno oslobodilačkom pokretu.

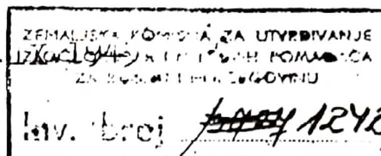
Svjedok - oštećenik : Šapuh Omer

Potpisi članova komisije:
1.) [signature]
2.) Mrkonjić
3.) [signature]
4.) V. Boras

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njih. pomagača

Broj : 467/45 -

Mostar, 4. ... 1945

- Z a p i s n i k

Sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar :
Muslibegović Amila

Prisutni :
Slipčević Salko, pretsjednik
Puzić Šefkija, sekretar
Grebo Muhamed, član komisije

Pristupa Nefa Delić žena Salkina, 56 godina stara, muslimanka, propisno poučena iskazuje :

Koliko se sjećam u ljetu 1942 godine moj sin Djemal, star 22 godine, bio je osumnjičen kao partizan pa su ga hrvatski oružnici zatvorili i predali talijanima. Pa su ga predali talijanima a ovi su ga otpremili u konc. logor na Mamulu. Na Mamuli je ostao 18 mjeseci, nakon toga se povrati kući tek što je bio kod kuće 18 dana ponovno su ga uhapsili njemci i odveli nekuda otada više za nj ništa ne čujem. Tužio mi se je da je Na Mamuli bili vrlo teško, jer je ogladi bio jako oslabio pa je bio smješten u bolnicu, gdje se je malo oporavio. O njegovom sadašnjem boravištu i životu neznam ništa Moj sin Djemal radio je na rudniku i bio je glavnom moj hranitelj. Mogao je zaraditi mjesečno do 1500 dinara osim ćumura i drva.

Mog drugog sina Ćamila, starog 19 godina iz Mostara, bolničara Mostarske bolnice, zatvorili su Hrvatske vlasti i nakon provedenih 4 - 5 mjeseci u ovdašnjim njihovim zatvorima otpremili su ga u sabirni logor u Novu Gradišku odakle mi se je nekoliko puta javio a ja sam njemu slala pakete. Odakle su ga odveli u Jasenovac.

Svjedokinja pokazuje pismo koje je poslao sin Ćamil 21.I.1945 god. iz logora Jasenovac. Pismo je snabdjeveno ustaškim žigom i iz njega se vidi da je Delić Ćamil bio zatočenik grupe 10 A sabirnog logora u Jasenovcu. Nakon pregleda pismo je povraćeno stranci.- Ćamil je u bolnici zaradjivao u mirno doba oko 1.200 dinara predratnih.

Svjedok oštećenica.
Nefa Delić s.r.

Svjedokinja : MEMNUNA HADŽIOSMANOVIĆ žena Muhamedova, muslimanka, stara 44 godina neporočena, iskazuje :

Navodi svjedokinje Delić Nefa u cijelosti su istiniti. Ja sam njezina komšica. Radila sam zajedno na Narodnoj stvari sa njenim sinom Ćamilom i zato mi je dobro poznata njihova sudbina. Drugo posebno nemam šta reć.

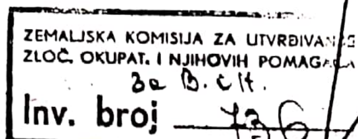
Svjedok :
Hadžiosmanović Memnuna, s.r.

Da je prepis vjeran originalu tvrdi i ovjerava:
Za komisiju ... :
Muslibegović

Gradska komisija za ispitivanje zločina.

Broj: ~~226~~. 227 –

Mostar, 29-V-1945.

ZEMALJSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČ. OKUPAT. I NJIHOVIH POMAGAČA
za B. cH.
Inv. broj 736

Prisutni:

Slipčević Salko, presjednik,
Pužić Sefkija, sekretar,
Čišić Husaga, član komisije,
Kuić Vukan, član komisije.

ZAPISNIK.

Zločinac: Cvitanović, policiski agent, pobliže nepoznatih generalija i imovnog stanja.

Jakupović, šef agenata, musliman, visok, mršav, po zanimanju brijač iz Sarajeva.

Hadrović, policiski agent, rimo-katolik, star oko 30 god. srednjeg rasta, druge generalije i imovno stanje nepoznato.

Stojčić, šef kaznione u Sl. Gradiški, star oko 25 god. rimo-katolik, rodom iz Ljubuškog.

Žrtva zločina: Mesihović Omer, star oko 35- 40 god. musliman, tehničar, neženja iz Ljubuškog, nastanjen u Mostaru, sin rahm. Mehmeda.

Vrsta zločina: Hapšenje i interniranje.

Zločin izvršen: U Mostaru.

Dokazi: Saslušanje svjedoka Zulfe Dugalića, umr. Hamidage, te Omerova brata Hasana Mesihovića, stara 35 god. musliman, stolar po zanim

Opis čina: Dana 7-IV-1944 god. oko 3 sata poslije podne moj brat Omer nalazio se na poslu na izgradnji bunkera u Brankovcu, tada mu je prišao agent Cvitanović i uhapsio ga i odveo u zgradu vladikine kuće, gdje se nalazio „Gestapo". Po pričanju jedne drugarice, koja je takodje bila s Omerom zatvorena, a koja je puštena, pričala mi je da su Omera odmah zvali navodno na saslušanje, a da su se do nekolike minute čuli mukli jauci i zapomaganje Omerovo. Sigurno su ga nešto pitali da prizna, a on to nije htjeo da učini. Hranu sam mu slao redovno, dali je dobijao ja ne znam, pošto nisam imao nikakve veze s njim.

Dana 24-IV. iste godine, poslao mi je Omer pismo sa stanice Mostar, u kome mi piše da ih negdje vode, gdje i kuda da ne zna. Znam da su ih povezali prilikom utrpavanja u kamijon i tako su u kamijonu svi povezani medju kojima su bili: Zaim Mehić, Mustafa Alikalfić, Fahira Čišić i još njih mnogo otišli do u Drežnicu, a odatle teretnim vozom prema Sl. Brodu do Okučana, a zatim u konc. logor u Gradišku. Nakon mjesec dana javio mi se iz Gradiške, u pismu je pisao da je živ i da mu spremim hrane. Kako sam čuo od Osmana Nove u logoru u kome su bili zajedno, bilo je strašno. Osman mi je rekao da je moj brat Omer ostao živ iza njega u konc. logoru u Lepoglavi. Iz logora iz Lepoglave došao je jedan drug, kome je uspjelo da pobjegne prilikom vodjenja u nepoznatom pravcu u Lici. Taj je drug rekao da je Omer sa još pet stotina zatočenika, a možda i više, na noć prije njega negdje transportovan, navodno kako je čuo u Jasenovac.

Svjedok:

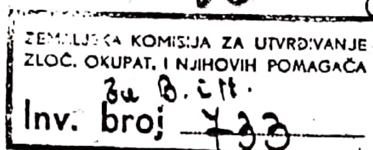
Hasan Mesihović, s.r.

Đ.k:584/45

Gradska komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača.

Broj:233.

Mostar 5-VI-1945.

Prisutni:
Slipićević Salko, presjednik,
Puzić Šefkija, sekretar,
Kuić Vukan, član komisije,
Čišić Husaga, član komisije.

Z A P I S N I K.

Zločinac: Heržak Vjekoslav sin Jankov, rodjen 1915 god. crnomanjast niskoga rasta, crne kose, iz Zagreba.

Dumandjić Paško, sin Ivanov, rodjen 29-VII-1917 god. u Kupresu, visok, plav, jake konstrukcije, obojica stanovali u Hitlerovoj ulici br.2, kod Petra Klistrinića.

Žrtva zločina: Dr. Opijać Asim, sin rodjen 1898 god. u Stocu, oženjen, otac jednog djeteta, musliman.

Vrsta zločina: Hapšenje i interniranje.

Zločin izvršen: U Mostaru.

Dokazi: Saslušanje njegove žene Vjekoslave Opijać.

Opis čina: Dana 14-I-1945 god. u noći oko 10 sati, došli su gore imenovani agenti u moju kuću, uhapsili mog muža Asima izjavivši da imeju nalog, da ga uhapse. Nalog je bio od mostarske policije, čiji je šef bio Sojić, a njegov zamjenik Grgić. U Mostaru je bio samo dva dana u zatvoru i treći dan u jutru otpremljen zajedno sa Smailagom Ćemalovićem, Blaškom Sliškovićem, dr. Slovinićem i još mnogim drugim. Jedno 15 danapo prilici iza odvodjenja moga muža, došla su dvojica ustaša, koji su bili kuriri iz Jasenovca, oni su mi donjeli vjest o mužu, da je tu u logoru u Jasenovcu interniran. U brzo je došlo oslobodjenje Mostara i tako sam izgubila svaku vezu s njim.

Asim mi se više puta tužio, da ga nije trpio dr. Mahić, koji mu je bio administrativno pretpostavljen i uvjek izazivao neke sukobe. Dali je Mahić imao kakvog udjela u tom hapšenju pozitivno ne znam. Čula sam takodjer da ga nije trpio ni dr. Ridžanović, jer je na jednoj večeri na kojoj je bio izmedju ostalih i poručnik domobranstva Gala i državni tužitelj Niko Grabovac, izjavio da bi i Asima Opijaća trebalo uhapsiti. To bi mogao svjedočiti Gala i Grabovac.

Potpis članova komisije:
1.)
2.)
3.)
4.)

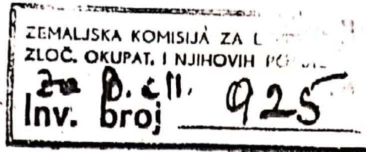
Svjedokinja-oštečena:
Vjekoslava Opijać

D 61:584/45

Gradska komisija za ispitivanje zločina.

Broj: 1.

Mostar, 28-III-1945 god.

Prisutni:

Slipićević Salko,
Puzić Šefkija,
Čišić Husaga,
Kuić Vukan.

ZAPISNIK.

Zločinac:	Roko Mate, šef policije u Mostaru, star 33 god., vjere rimo-katoličke, ~~druge~~ generalije nepoznate.
Žrtva zločina:	Hamid Vuk, sin Dervišov, star 21 god., musliman.
Vrsta zločina:	Interniranje i ubistvo.
Zločin izvršen:	U Mostaru, zatim u logoru Gradiška.
Dokazi:	Saslušanje njegovog oca Derviša Vuka.
Opis čina:	Pristupa Deviš Vuk, rahm. Hamida iz Mostara, star 43 god, musliman, oženjen, neporočan, daje u zapisnik slijedeće:

Ja sam imao sina Hamida rodj. 1924 god. učenika VII razr. gimnazije, koji je radio za narodnu stvar na unutarnjoj fronti. Medjutim koncem avgusta 1943 god. bio je uhapšen po agentima Beriću Šimunu, Topiću Stanku i Novi Mehmedu. Nalog za hapšenje dao je Pancun, a šef policije bio je Mate Roko. Hamid je bio u policiskom zatvoru 39 dana i kroz to vrijeme ja sam se dopisivao s njim na ugovoren način, pa me je on obavjestio da ga je najviše teretio Jurišić Ante, radnik na željeznici i Zekić Melča iz Mostara. Poslije toga odveden je u logor Gradiška. Od njega sam dobio posljednju vijest 29-I-1944 god. Husnija Bojo iz Mostara je bio u logoru sa mojim Hamidom i povratio se iz logora prije sedam mjeseci. On mi je saopštio da je moj sin Hamid ubijen u logoru, početkom mjeseca februara 1944 god.. Sumnjam da ga je ubio ustaški zastavnik Nedja Arapović, rodom iz Mostara.
Napominjem da sam ja sakat sa ograničenom sposobnošću za privredjivanje, te se Hamid brinuo o meni i majci.

Oštećeni:

DERVIŠ - VUK.

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina.

Broj: 360.

Mostar, 28-VI-1945 god.

Prisutni:

Slipičević Salko, presjednik,
Puzić Šefkija, sekretar,
Čapin Lazo, član komisije,
Hadžić [illegible], član komisije.

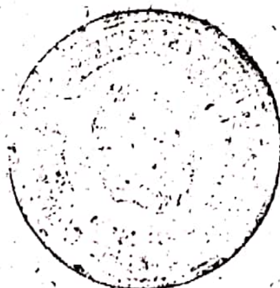
Z A P I S N I K

Pristupa komisiji Bukovac Munib, sin umr. Saliha, star 59 god., musliman, pošter, rodom iz Ljubuškog, stanuje u Mostaru, otac četvoro djece i daje u zapisnik sljedeće:

Ja sam imao sina Seida rodjenog 1922 god. koji je svršio učiteljsku školu u Mostaru i sa mnom živio do juna mjeseca 1942 god. Tada je imenovan činovnikom Saveza Zadruga u Sarajevu. Još od 1935 god. ~~on je član komunističke partije i kao takav za partiju~~ je radio za stvar pokreta. Radi toga je tokom 1941 i 1942 god. nekoliko puta bio hapšen od strane policiski vlasti ustaških, dok konačno nije uhapšen 16-VIII-1942 god. po sarajevskoj policiji. Ja sam ga posjetio u zatvoru i tom prilikom mi je on rekao da za sigurno drži da je njega prijavila sarajevskoj policiji Zahida Sefićeva, Omerova, jer da je u momentu hapšenja, kad je on šetao sa Mujom Balićem, Mirzom Bašagićem, Salkom Hadžiosmanovićem, te Ragibom Dizdarom i Husom Teparićem, tada ih je srela pomenuta Zahida i čim ih je primjetila dala je znak nekim agentima, koji su prišli njima i pohapsili moga sina Seida i Muju Balića, dok su druga trojica se momentalno uspjela izvući. Dok se to dogadjalo Zahida se nekuda udaljila. Po tome sumnjam na Zahidu, a to mogu svjedočiti i spomenuti, od kojih je sada u Mostaru samo Salko Hadjiosmanović. Dok je Huso Teparić u Sarajevu, dok je Bašagić negdje u N.O.V., za Muju Balića se ne zna gdje je, a Ragib Dizdar je sa stanom u Stocu.-

Meni je Seid pričao dok je bio u zatvoru u Sarajevu, da su ga policajci tukli u Sarajevu, da bi iznudili priznanje. Radi toga su mu stavljali i čarapu u usta. Nakon dvadesetdnevnog zatvora otpremili su ih svu petoricu u konc. logor Jasenovac. U Jasenovcu je pod najstrožijim okolnostima živio 45 dana, gdje ga je komandant toga logora Zovko Cvitan iz Bjeloga-Polja, mučio gladju, od koje je konačno podlegao, jer ga je držao sama u ćeliji šest dana, a da mu nije dao ni jesti ni piti. Ovu okolnost posvjedočit će Huso Tepagić, koji je zajedno sa Seidom izdržavao tu internaciju i te muke.

Svjedok-oštećeni:

Munib Bukovac

Svjedok:

Pristupa Salko Hadžiosmanović, sin umr. Mehmeda, rodj. 1917 god. iz ... ra, neženjen, po zanimanju krojački pomoćnik, propisno opomenut na važnost istine, izjavljuje slijedeće:

Poznajem dobro Seida Bukovca, pošto smo zajedno bili zatvoreni u ...jevu, a kasnije smo zajedno odvedeni za Jasenovac. Ja sam bio ... dana u logoru u Jasenovcu i nakon toga sam prebačen u Staru Gradišku u logor kao zanatlija, gdje sam ostao dvije godine. Seid je bio iza mene mjesec dana, a mjesec smo bili skupa nakon čega je on umro od gladi. Tu se istakao jedan ustaški oficir po imenu Cvitan Zovko koji je čuda činio od zatvorenika. U ovoj jednoj baraci u kojoj je umrlo oko 150 ljudi, a gdje je također umro i Seid, ustaše su na vrata barake napisali „Pjegavac" i u tu baraku nije niko ulazio, niti tim ljudima davalo da šta jedu i tako su svi poskapali od gladi, ... dju njima i Seid.

Svjedok:
Hadžiosmanović Salko, s.r.

Prisutni članovi komisije:

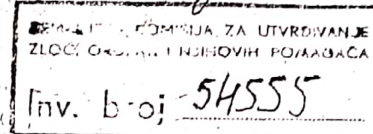
1./Slipčević Salko, s.r.
2./Lazar S. Čapin, s.r.
3./Hadžić Šefkija, s.r.
4./Puzić Šefkija, s.r.

Da je prepis vjeran orginalu tvrdi i ovjerava

Za kancelariju komisije:
Muslibegović

10103

Број: Ug-410/1946

Записник

састављен дне 22. maja /1945 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ ......

Од комисије су присутни:

Записничар:
Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Mehičević Mustafa син, ~~кћи, жена~~ Mehmed родом из Ljubuški општина Ljubuški срез ...... округ ......
сада се налази у Sarajevo Toplik 29 стар 40 година, по занимању obućar издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj šura Bukovac Seid, star 21 godinu, uhapšen je nekako s jeseni 1942 godine, sa velikom grupom rodoljuba, u Gradskoj kafani, Sarajevo. Koncem 1942 godine odposlat je u logor Jasenovac, gdje je odmah po nekom ustaši Kapetanoviću, bačen u "baraku gladi" gdje je i umro u najvećim mukama.

Koji su agenti i po čijem naredjenju izvršili hapšenje neznam, a razlog je njegov kao i cijele grupe ilegalan rad za NOP. - o čemu ih je izdala neka šefička iz Mostara. O svemu ovome najbolje će znati Teparić Husein, namještenik G.N.O-a, koji je tada skupa hapšen i odposlat u logor.

P.p.o.

Mehičević Mustafa s.r.

Dovršeno:

Lorenc N. s.r. Hadžić S. s.r.

Tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Broj: U.g. 451/1946

Zapisnik

sastavljen dne 25. maja /1946 pred gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez .... okrug ....

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. Hadžić S.

Pristupa Ajanović Bahrija ~~xinxkći~~, žena Mustafe rodom iz Sarajevo opština Hošin brijeg 41 srez .... okrug .... sada se nalazi u Sarajevo star 36 godina, po zanimanju domaćica izdržava -/- članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj muž Mustafa, star 58 godina, uhapšen je po ustaškim agentima 17. marta 1945. godine. Odposlat je za logor Jasenovac 3. do 4. aprila noću, te od tada za njegovu sudbinu neznam.

Kako se zovu agenti koji su ~~x~~ izvršili hapšenje neznam. Razlog hapšenja je, što je zet Mustafin, Adem Mujanović, policajac Ž.n.S-a bio ilegalni radnik NOP-a, otkriven, i uhapšen, i trebao je biti obješen na Marijin- dvoru, uspio pobjeći. Ustaše su, pošto nisu mogli naći njegovu ženu, moju pastorku Zakiru, kao odmazdu, uhapsili i zatočili Mustafu.

P.p.o.
Ajanović Bahrija s.r.

Dpvršeno:

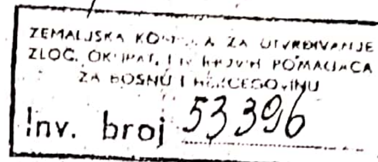
Lorenc N. s.r. Hadžić S. s.r.

Tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Ug Broj: 291 /1946

Zapisnik

sastavljen dne 7. maja 1946 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. Hadžić S.

Pristupa Keketović Ševala sin, kći, žena umrlog Osmana rodom iz Sarajevo opština Sarajevo srez Sarajevo okrug
sada se nalazi u Sarajevo Ispod Budakovića 7 star 22 godina, po zanimanju domaćica
izdržava 2 djece članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj muž Osman bio je zaposlen kao činovnik u Zemaljskoj banci. Za vrijeme okupacije pomagao je N.O.P i saradjivao je sa ilegalcima. Kada je uhapšen Ferid Hadžiselimović, odao je moga muža te je i on uhapšen tačno dva mjeseca prije oslobodjenja Sarajeva, te je po prijekom sudu Luburića zajedno sa njih 85 osudjen na 10 godina robije. Ime moga muža bilo je tada sa ostalima u novinama a i na plakatima koji su bili polijepljeni po gradu. Bio je mjesec dana u ustaškom zatvoru i dne 4. marta 1945. g. opremljen je za logor, neznam koji jer mi se nije nikada javio.

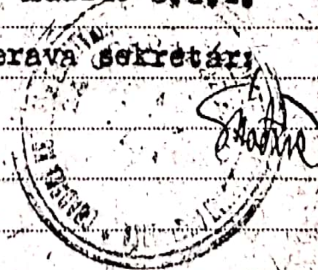
Muž mi je odveden iz kancelarije te tako neznam koja su lica izvršila njegovo hapšenje, ali bili su to svakako agenti ustaškog redarstva. Po čijem naredjenju je uhapšen takodjer neznam ali je to bio po svoj prilici Krema ili Luburić.

Iza muža ostala sam sa dvoje djece i majkom starom preko 100 god. Drugo ništa više nemam da izjavim.

P.p.o.
Keketović Ševala s.r.

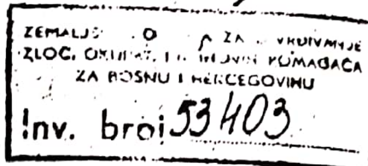
Dovršeno:
Lorenc N. s.r. Hadžić S. s.r.

Tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Број: U.G.310/1946

Записник

састављен дне 7-V. /194 6 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Hadžić S.

Приступа Ahatović Kadira син, кћи, жена ubr. Derye родом из Kalinovika општина срез Foča округ сада се налази у Sarajevu, Logavina 86 стар 24 година, по занимању kućna pomoćnica издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj brat Mujo, bio je vatrogasac sa službom u Sarajevu 6 januara 1945, uhapšen je po ustaškom redarstvu radi ilegalnog rada. Zadržan je 2 mjeseca u zatvoru te je otposlat za logor Jasenovac, u martu mjesecu, 1945 g. Po kome je uhapšen, po čijem naredjenju, nije nam poznato. Brat mi se nije nikad javio te za njegovu sudbinu ne znam.

p.p.o.

Ahatovic Kadira v.r.

Dovršeno:

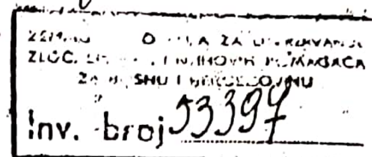
Matekalo E.v.r. Hadžić S.v.r.

Za tačnost prepisa tvrdi sekretar:

Државна штампарија, Сарајево. — II. дн. 225 1945.

Mg Broj: 292/1946

Zapisnik

sastavljen dne 7. maja /1946 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. Hadžić S.

Pristupa Bahtijarević Lutva sin žena um. Kemala

rodom iz Maglaj opština Maglaj srez Doboj okrug

sada se nalazi u Sarajevu Sunulah Efendije 3 star 34 godina, po zanimanju domaćica

izdržava 2 djece članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Bahtijarević Kemal, moj je muž. Radio je u pošti kao činovnik. Bio je vezan u petorki sa drugom Kučukalićem. Početkom godine 1945. u velikoj aferi Ferida Hadžiselimovića i drugova i moj je muž uhapšen, dne 22. februara 1945. godine. Neznam ko ga je odao u ilegalnom radu. Po njega su došli iz Vojnog redarstva, ali nisam prepoznala ni jednog od agenata. U zatvoru je bio do 19. marta 1945. kada je odpremljen za logor. Po prijekom sudu Luburića bio je osudjen na 10 godina tamnice, što je bilo oglašeno u javost i preko novina sa grupom od 35 lica.

Nisam nikada saznala šta je bilo sa mojim mužem, nakon što je odpremljen iz Sarajeva.

P. p. o.

Bahtijarević Lutva s.r.

Dovršeno:

Lorenc N. s.r. Hadžić S. s.r.

Tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Mehmedbašić Mahmuta Nasira r. u Sarajevu
(1924. - 1945.)

Zapisnik

sastavljen dne 30. jula /1945 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. M. Čomora

Pristupa Lebiba Mehmedbašić ~~sin, kći~~ žena Dr. Mahmuta

rodom iz Tuzla opština Tuzla srez okrug

sada se nalazi u Sarajevu Brankova 18 star 43 godina, po zanimanju domačica

izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Nakon što je moja kćerka uhapšena 24. januara 1945. godine,
Poduzimala sam sve da bih je spasila, u čemu nisam uspjela pa je, 14. marta
. ugjena od strane Luburičevog prijekog suda osugjena na smrt, streljanjem,
. kasnije od istog Luburića kao maloljetna pomilovana na doživotnu težku ta
..cu. Još prije nego što je donesena presuda, na samom procesu, Nasiha je osu-
.jena na smrt, prije donošenja formalne presude i prije procesa, kao što sam
.o čula od Abduselama Balagije, koji je rekao da mu je neki pisar iz Vojnog
Luburičeva suda Nasiha da je osugjena na smrt. Tražeći spasa za Nasihu, sa
..ela sam da je Vucela svemočan jer je on bio nadzorni organ nad Kremom, a K.
..a je bio šef vojnoga redarstva, pa sam tražila Vucelu u stanu, ~~kaj~~ u kojo
..m zatekla njega, te njegovu priležnicu Muneveru Berberović i njnu sestru
..idu. Još nekoliko puta sam išla u njgov stan moleći ga da mi spasi kćerk
..a su mi Munevera i Maida obečavale da će se zauzeti kod Vucele, kojom prili
..kom su mi rekle da on može sve, kao šef Krema, a koji je ujedno bio i prisni
prijatelj Luburičev. Konačno jednoga dana kada sam otišla Munevera mi je re
da je spašena, i da neće ići u logor. Megjutim, pored svih ovih obečanja moj
je kćerka izvedena pred sud osugjena na smrt a onda pomilovana. Poslije odr-
žanog sugjenja, odnosno nakon što je moja kćerka pomilovana na doživtnu ro-
biju došla mi je Cica Hadžibaščaušević žena Muhameda sa stanom u Halidvoru
i rekla mi da je intervenisala kod Dr. Oktavijana Svježića, za Nasihu i da
je on rekao da ne može prožaliti što je pomilovana i da nije streljena, jer
da je ona glavni krivac u grupi kojoj je bilo sugjeno zbog rada u Narodno
oslobodilackom pokretu. Ma da su ustaše držale sve u velikoj tajnosti slu-
čajno sam saznala da mi je kćerka transportovana za logor 19. marta 1945 g
što sam ja saznala sutradan, pa sam se 21. marta krenula na put u Zagreb. i
pokušam tamo štogod kod nadležnih vlasti da štogod učunum. Kada sam vozom p
spjela u Vranduk slučajno sam pogledala kroz prozor i vidjela jednu kompozi
ciju sa uhapšenicima. Voz su čuvali Luburićeve ustaše pa sam odmah zaključil
da se u tom transportu nalazi i moja kćerka Nasiha. Izašla sam iz putničkog
voza i pristupila jednom od ustaša te ga pitala da li smijem da predam hrar
mojoj kćerki, a on me je uputio na oficira. Obratila sam se oficiru za koga
sam kasnije saznala da se zove Hadžić, i on me je odbio.

./.

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Moja kćerka Nasiha prepoznala je moj glas pa me je iz vagona mahnula rukom ali ja nisam smjela pristupiti, i kako je voz kojim sam ja putovala trebao da krene ušla sam u isti. Tek što je voz krenuo ustaše su ńadale vi[...] i zaustavile putnički voz a onda sam čula da su neki vikali gdje je ta stara partisanka i špijunka pa su me iz voza izveli. Odmah su me počeli tu či kundacima, tako jako da sam od udaraca pala na zemlju, a jedan izmegju njih predlagao je da me na mjestu ubiju, dok je drugi predložio da to ne čine, već da me uzme sa sobom u voz da vide šta imam kod sebe pa su me zbilja strpali u vagon gdje su oni sjedili. Tu su me ispitali ko sam i šta sam pa sam im rekla da sam majka Nasihe, a da bi ustanovili istinitost moj[...] navoda izveli su Nasihu, i pitali ko sam, a ona je potvrdila da sam joj majka. Bila je u strašnom stanju. Sama nije mogla izaći, iz vagona već ju je izveo Dr. Lovčević koji je bio takogjer transportovan zajedno sa njom. Bila je sasvim iscrpljena, sa visokom temperaturom, i po licu naročito usnama imala je kraste. Dozvolili su mi pa sam snjom na samo razgovarala par minuta te sam s njom to vrijeme iskoristila dok je vršila nuždu kojom pr[...]likom mi je ispričala da je dok je bila u ustaškom zatvoru bila strahovit[...] mučena, od strane Ljubića Josipa, ustaškog satnika, koji ju je kako mi je ispričala, izdizao na kolcu, vezanu za ruke i noge, te ju tako ostavljao dugo vremena stavljao joj so u usta u tukao je volovskom žilom i čizmama. sve dok ne bi pala u nesvijest. Poslije ovoga da su je odnosili u ledaru, a zatim opet nastavljali sa mučenjem. Nakon ovakovih mučenja podnosili su joj neke zapisnike koje je podpisivala a neznajući šta ~~xx~~ u njima piše. Mene su posle razgovora ubacili u vagon u kojem su se ustaše vozile a nji[...] je bilo 22. Voz je krenuo iz Vranduka oko 6 sati poslije podne, ustaše su pile i jele i dogovarali se šta će učiniti sa mnom te su odlučili da me odprеme u logor u Jasenovac. Iskoristila sam priliku kada su bili skoro zaspali, pa sam pred Dobojem neprimjetno izkočila iz vagona i tako se spasila. Imena ustaša koji su pratili ovaj transport, neznam, a znam da su jednog od njih zvali Jusom. To je visok mršav čovjek, plav, dugo kose, oko 35. godina odprilike star. Drugog jednog koji je imao ustaški čin, zvali su pod imenom Hadžić, On je omalen čovjek smegj, oko 45 godina starosti. Megju njima je bio još neki koga su zvali Anton. Jedan izmegju njih bio je zrika[...]

U pogledu stvari koje je njezina ~~x~~ kćerka Nasiha imala kod sebe koje su joj ustaše oduzeli izkazujem suglasno kao njezin mu[ž] Ém Mahmut iszkazao sa tim dodatkom, da su joj ustaše uzele par hiljada kuna njezinog novca i oko 200.000. kuna koje prikupila kao prilog za Narodno oslobodilački pokret.

Vucela i ostali razbojnici su u bjegstvu, a Berberović Munevera i Naida su na Ilidži. Kćerka mi je odvedena u Lepogla[vu] ~~i kasnije oslobogjenja~~ i tamo likvidirana.

P.p.p.

Lebiba Mehmedbašić s.r. M. Čomora s.r.

Lorenc N. s.r.

Za tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Zapisnik

sastavljen dne 30. jula /194 5 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. M. Čomora

Pristupa Dr. Mahmut Mehmedbašić sin, ~~kćerka~~ Hadži-Sulejman rodom iz Stolac opština Stolac srez ... okrug ... sada se nalazi u Sarajevu Brankova 18 star 60 godina, po zanimanju penzioner izdržava ~~xx~~ 3 članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Na dan 24. januara 1945.g. uhapšena je moja kćerka Nasiha stud.med po ustaškom satniku Josipu Ljubiću, i jednom agentu, radi njezina rada za Narodno oslobodilački pokret, pa je u vojno retarstvenom zatvoru bila do 19. marta. Za to vrijeme komanda zatvora nije ni jednom dozvolila da mi roditelji vidimo svoje dijete niti je dala da joj donosimo hranu. O tome imamo njihove pismene odbijenice. Mi smo roditelji naravno sve poduzimali, da spasimo svoje dijete iz ustaškog zatvora, ali sve je bilo uzalud. Na 1. marta stožer Luburićova "Suda" osudio je Nasihu na smrt, na 15. marta je tu osudu pretvorio u doživotnu robiju, pošto je bila malodobna i na 19. marta je ekspedirao sa drugim žrtvama u najvećoj tajnosti od nas roditelja u Lepoglavu, gdje je taj nesretni transport stigao na 28. marta 1945.g. Optužba protiv nje i ostalih, kao i presuda oštampana je u "Novom listu" od 3. aprila 1945.g. ~~xxx~~ Po onome što se do sada znade, svi su hapšenici u Lepoglavi oko 15. aprila pobijeni.

Na 21. marta moja žena Lebiba pošla je u Zagreb, da, ako bi se dalo, pomogne djetetu ili da barem vidi šta će biti sa Nasihom. Ona je slučajno dostigla taj transport u Vranduku, odmah izašla iz putničkog svoga voza, zamolila ustašku pratnju da može dati svojoj kćerki nešto hrane i novaca. Ali dok je žena to izgovorila, ustaše su je oborili na tle i kundacima od pušaka na mrtvo ime izprobijali, psujući joj oca mater i Isusa i derali se da je ona stara partizanka i špijunka i prijetili joj da će je ubiti, to joj nisu dozvolili da nastavi vožnju dalje. Zatim su sučelili Nasihu sa majkom, da vide je li to zaista njezina majka. To je bio najgrozniji prizor za moju ženu u njezinom životu. To je bilo prvo viđenje Nasihino sa majkom nakon njezina hapšenja od 24. Januara. Moja je Nasiha bi uvijek zdrava rumena razvijena kao od brijega odvaljena i vesela. Kada su izveli iz vagona, sama od slabosti nije mogla ni izaći, izgledala je žuti suhi kostur, živi mrtvac, gotovo bez ikakva znaka života sa visokom temperaturom, umno joj se od ljudskih nijesu moglo ni vidjeti. Nasiha je tada majci kazala, da je na 14. marta kojeg je dana održano suđenje, imala preko 40 stepeni temperature, i u takom su je stanju odveli na sud i sudili je. Tu Nasiha ispričala majci na kakve su je sve muke stavljali u zatvoru i kako je tukli. U noći bi je odveo u podrum pomenuti Josip Ljubić, svezao je sa

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

nekakvu motku, da u zraku visi, onda bi joj natiskao u usta šaku soli pa bi je tada tukao volovskom žilom i nogama tukao dok nebi pala u nesvijest Zatim bi je ustaše ubacile u nekakovu ledaru, gdje bi duže vremena ostala, a onda su je takvu napola mrtvu, iznosili na deki pod krov u samicu. Tako izbezumljenoj i gotovo mrtvoj naredjivani je, da mehanički podpisuje nekakv lažne ustaške zapisnike. Tu je Nasiha majci kazala, da su joj u zatvoru oduzeli čitav nakit koga je taj dan imala na sebi kada su je ~~iz~~ apoteke "Orla uhapsili 24. januara i to:1/. jedan zlatni prsten sa 3 lijepa briljanta, 2/. jednu masivnu zlatnu narukvicu, 3/. jedan zlatni lanac oko vrata sa jednim velikim zrnom bisera, 4/. naušnice/mindžuše/ sa po jednim briljantom, 5/. jedan zlatni prsten sa njezinim imenom, 6/. jednu kožnatu tašnu i 7/. jeno naliv pero.

Pred polazak voza, Nasihu su zaključali u njezin vagon a ženu su povele ustaše u svoj vagon gdje su oni lokali, žderali i orgijali. Jadna žena bila je sama, kako ona kaže, medju 22 ustaška razbojnik i očekivala svaki čas svoju smrt. Ponoć je prošla i žena je čula, kako se ustaše dogovaraju da će je predati u Jasenovac. Oni su onako pijani zaspali a žena u smrtnom strahu od Jasenovca, brže je stvorila odluku, i izkočila iz jurećeg voza pred Dobojem. Bog ju je sačuvao pa se je samo na koljenima ranila bez ~~ikk~~ ikakova loma i tako se spasila od sigurne smrti.

Žena ne poznaje ni jednog od ustaša, ali su jednog koji je imao oznake nekoga ustaškog čina zvali Hadžić, jednog medju njima nazivali su ~~Jakom~~, Jukom, a jedan od ustaša koji su je tukli bio je u očima zrikav i malena rasta, a kako je psovao Isusa biće da je katolik.

Tek iza oslobodjenja, saznala sam o mučenju moje Nasihe slijedeće. Meni je pričala Zulejha Selimović, vlasnica frizerske radnj "Florami" da je ona iz svoje ćelije vidjela, kako Nasihu premlaćenu nose na deki iz podruma. Pričala mi je, Marija Rohter, Ferhadija 30/III kod koje je stanovao pukovnik Zvonimir Vucela, sa svojom priložnicom Muneverom Berberovi i njezinom sestrom Maidom, da je u ono vrijeme pričala Munevera, da nama roditeljima ne dadu vidjeti naše dijete zato jer je sva u modricama i da za to na nju stavljaju led. Vucela je bio tajni vrhovni šef redarstva/Ustaškog/ Obe su setre pobjegle sa Vucelom 5. aprila u Zagreb.

Za mučenje i ubijstvo moje Nasihe osudjujem ove krvoloke: 1/. Maksa Luburića, kao inspiratora. 2/. Zvonimira Vucelu, pukovnika rodom iz Sušaka, kao tajnog šefa redarstva i intimnog saradnika Luburića, 3/. Dragutina Kremu, bojnika zapovjednika vojnoga redasrtva, 4/. Leona Kelmer zastavnika, zamjenika Kreminog, iz Zagreba, po pričanju magjarskoga cigana, 5/. Josipa Ljubića, ~~xx~~ ustaškog satnika kao direktnog ubicu, mučitelja. 6/. ~~Drž~~Svjezića Oktavijana, kao predsjednika suda, 7/. nekog sudiju Martinčevića, kao člana vijeća suda koji je sudio mojoj kćerki i drugovima. Nisam siguran da li se preziva ovako kao što sam naveo pa molim da se ustan vi.

Za pljačku nakita moje Nasihe optužujem, 1/. Zvonimira Vucelu, 2/. Dragutina Kremu, 3/. Leona Kelmana, svu trojicu kao direktne zapovjednike zatvora. Ovaj nakit vrijedi 30.000.- predratnih dinara.

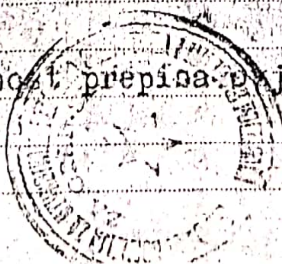
Za mučenje i strah moje žene optužujem navedenog ustaškog oficira ili podoficira, navedenog zrikavog ustašu i sve ustaše koji su je tukli i strah joj zadali.

P.p.p.

Mahmut Mehmedbašić s.r. M. Čomora s.r.

Lorenc N. s.r.

Za tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Записник

састављен дне 15.V./1946. пред Gradske комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Mevzeta Ljubović син, кћи, жена umrli Alija родом из Nevesinja општина .... срез .... округ Trebinje сада се налази у Sarajevu Hadžiapidrizova улица, по занимању Prljačka pomoć издржава .... чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj brat Ismet, star 23 godine, uhapšen je 1.XI.1944.g. po ustaškom agentu Jakubovića i odpremljen je za logor Jasenovac 11.I.1945.g. Javio mi se je jednom kartom iz Jasenovca od 28.II.1945.g. a za kasniju njegovu sudbinu ne znam.

Razlog njegom hapšenju i zatočenju je, njegov rad za N.O.P. Imao je zadatak da prebacije simpatizere i pristalice u NOV. U tom njegovom radu odao ga je neki dečak-seljak, kome imena ne znam i koga je moj brat prebacio u šumu. Na putu za Igman uhvaćena je cijela grupa te poslata na zatočenje.

Zajedno sa bratom mi Ismetom uhapšen je i Aco Veselinović i Novalija Fatima, koji su, takodjer, poslati u logor.

P.p.o.:

Dovršeno:

Mevzeta Ljubović, s.r.

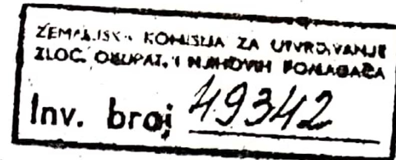
Lorenc N., s.r. i Hadžić S., s.r.

Tačnost prijepisa ovjerava, sekretar:

Државна штампарија, Сарајево. — П. лк. 225 1945.

Број: U.g. 398/1946

Записник

састављен дне 13.maja /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ Sarajevo

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N.   ~~xxxxxxx~~ Bošnjaković A.

Приступа Novalija Hilmija син, кћи, жена ~~xxxxxx~~ Saliha

родом из Sarajevo општина Sarajevo срез округ

сада се налази у Sarajevu H.Idris 1 стар године, по занимању slastičar

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Dne 1. XI.1944. godine uapšena je moja žena Fatima po Nijemcima i predana 1.XI.1944. žup. redarstvu u Sarajevu,gdje je ostala u zatvoru do decembra 1944. a onda otpremljena u Jasenovac,gdje je dne 11.decembra 1944. godine likvidirana.Za ovo sam doznao od nekog Arnautovića,koga ime neznam,a saznaden li,javit ću ga sudu.

Uzrok hapšenja moje žene jeste pomaganje nekog seljaka,koji se bio povratio iz šume i bio uapšen po Njemcima,kojima je priznao vez sa mojom ženom.

P.p.o.

Novalija Hilmija s.r.

Dovršeno:

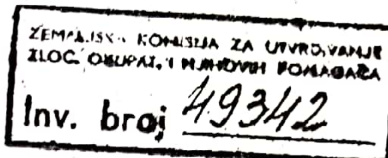
Lorenc N. s.r. A.Bošnjaković s.r.

Tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Broj: U.g.-398/1946

Записник

састављен дне 13.maja /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ Sarajevo

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. ~~xxxxxxx~~.Bošnjaković A.

Приступа Novalija Hilmija син, кћи, жена Saliha
родом из Sarajevo општина Sarajevo срез округ
сада се налази у Sarajevu H.Idris 1 стар година, по занимању slastičar
издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Dne 1. XI.1944. godine uapšena je moja žena Fatima po Nijemcima i predana 1.XI.1944. žup. redarstvu u Sarajevu,gdje je ostala u zatvoru do decembra 1944. a onda otpremljena u Jasenovac,gdje je dne 11.decembra 1944. godine likvidirana.Za ovo sam doznao od nekog Arnautovića,koga ime neznam,a saznadem li,javit ću ga sudu.

Uzrok hapšenja moje žene jeste pomaganje nekog seljaka,koji se bio povratio iz šume i bio uapšen po Njemcima,kojima je priznao vezu sa mojom ženom.

P.p.o.

Novalija Hilmija s.r.

Dovršeno:

Lorenc N. s.r. A.Bošnjaković S.r.

Tačnost prepisa ovjerava sekretar:

[signature]

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

49 Broj: 341/1946

ZEM... KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČ. OKUP. I NJIHOVIH POMAGAČA

Inv. broj 49360

Zapisnik

sastavljen dne 13. maja /1946 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevo srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Loreno N | Hadžić S.

Pristupa Kurto Mustafa sin, ~~kći, žena~~ Avdije rodom iz Sarajevo opština .... srez .... okrug .... sada se nalazi u Sarajevu Kosovska 9 star 38 godina, po zanimanju činovnik. izdržava -=- članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Bašić Avdo, star oko 38 godina, doveden je u Jasenovac septembra mjeseca 1942 godine, i bio je u logoru III C, te je likvidiran, kao nekvalifikovani radnik, početkom decembra 1942 godine.

Ko ga je uhapsio i po čijem naredjenju, nije mi rekao te neznam a uzrok je što je kod njega prenočio Oković Sulejman, ilegalni radnik ~~kao~~ za NOP., koji ga je izdao. Miakim da bi detaljnije o njegovom hapšenju znala mu žena, koja stanuje u IV. rejonu.

P.p.o.

Kurto Mustafa s.r.

Dovršeno:

Loreno N. s.r. Hadžić S. s.r.

Tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Sutra

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Број: U.G.156/1946

Записник

састављен дне 4-III. /1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Lorenc N.

Приступа Kurto Mustafa син, xxxxxxxx umr.Avdije родом из Sarajeva општина Sarajevo срез Sarajevo округ Sarajevu,Kosovska 9 стар 38 година, по занимању tipograf издржава -/- чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Ja sam poznavao Pekušu Mehmeda,koji je zajedno samnom dopremljen u logor Jasenovac 29 augusta 1942 godine.Prilikom prijema u logor na Mehmeda se je naročito okomio fratar Filipović-Majsorović,koji ga je tukao željeznom motkom.Tu smo svi osudjenici podijeljeni u dvije grupe. Jedna grupa otišla je odmah na likvidiranje,dok sam ja sa Mehmedom i ostali bio smješten u logor III.C.Ja sam u tom logoru ostao 32 dana,dok je Mehmed ostao oko 3 mjeseca.Koncem novembra kada je nasip završen,ustaše su likvidirale zatočenike koji su na tom nasipu radili izuzevši zanatlije.Vidio sam kada je Mehmed Pekuša sa jednom grupom zatočenika odveden na Gradinu,odakle se nikad više nije vratio.

p.p.o.

Kurto

Dovršeno:

Lorenc N.

E. Matekalo

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945

Broj: U.g. ~~399~~/45 /194

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRDIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA U SARAJEVU
U. G. br. 213/46

Zapisnik

sastavljen dne 9.X. /1945 pred Gradskom Sarajevo komisijom za utvrdivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. J. Mašić

Pristupa Kurto Mustafa sin, kći, žena xxxxxxxAvdija
rodom iz Sarajevo opština Sarajevo Kosovska 9 srez okrug
sada se nalazi u Sarajevo star 37 godina, po zanimanju graficar
izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Ja sam odmah u početku okupacije saragjivao sa partizanskim pokretom ovde u Sarajevu,pa me je 4.augusta 1942. g. u tome radu otkrio Fejzić Atif,koji je ubijen u logoru,i tada sam zatvoren ovde u Sarajevu u ustaškom redarstvu po ustaškim agentima Jakubovićem i Užičaninom,cije mi je boravište sada nepoznato,pa smo na 29.augusta odpremljeni u logor Jasenovac, a bilo nas je 40 političkih i oko 16 kriminalaca zatvorenika. Od tih zatvorenika koji su samnom odpremljeni u logor poznati su mi Djemal Abadzić,koji je umro u logoru,Frenjo Ferid koji je u logoru ubijen, profesor Mahmutagić,koji je takogjer ubijen u logoru,Mehmed Pekuša,isto ubijen u logoru,Mladen Prpić,koji je odveden u Zagreb kao taoc i tamo likvidiran,i još Misirlić Hamid koji sada živi u Sarajevu.Zatim Fahrija Ajanović,sada zivi u Sarajevu.Od cijele te grupe nas 56,ima nas živih samo 5 koji smo odvedeni u logor,dok su svi drugi pomrli ili pobijeni u logoru Jasenovac.

Za vrijeme dok smo bili u Sarajevu u zatvoru ustaškog redarstva, tukli su nas i mucili,a u logoru Jasenovac,kada smo dosli odmah kod prijem docekao nas je Majstorović,fra Filipović,te su nas tamo razvrstavali po svojim šiframa,i tako su odmah neke tukli,željeznim štangama,kundacima, i svacim te su nas razvrstali u logore III-C ,i III-B.Ovi koji su razvrstani za logor III-B,odmah su likvidirani.Docim za logor III-C,raspodjeljeni smo na rad za čuveni "krvavi nasip" Ja sam ostao na tome radu t.zv krvavem nasipu u III-c. logoru 32 dana,gde sam pomoću Safeta Filipovića odatle povučen u radni logor,i tu sam ostao u gragjevinskoj grupi 2 mjesec a zatim sam nakon toga pomoću Hamida Misirlića,prešao na ekonomiju,gde sam ostao godinu dana,i na intervenciju sam pušten 27.XI.1943.godine. Iz logora,kada sam došao u Sarajevo.

Nadalje mi je poznato,da je kroz ovaj C.logor za ljeto 1942 g. proslo oko 60.000 ljudi,od kojih je mozda samo ostalo zivo 120 do 150. Sve drugo je pobijeno.Bio sam nekoliko puta predveden u t.zv. "Nastup" za čiscenje logorasa,koji su ubijani,ali sam pukim slucajem se spasio, zahvaljujući svojoj jakoj konstrukciji.Gledao sam masovno dobogjenje seljaka zene,ljudi,i djece u logor koji su bili iz Slavojine i Srema,a koji su odmah po odovogjenju u logor ubijani.Jednom zogodom sam vidio kada sam radio kod Save i pilao drva,da je došlo oko 50 vagona,ljudi,žna i djece, koji su odmah ubijani.

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Jednom prilikom sam vidio, gde su Nemci dopremili iz Zemuna 97 vagona ljudi koji su bili nesposobni za rad za Njemačku, i koji su odmah u logoru Jasenovcu pobijeni. Ubijanja su vršili u selu Gradini, preko Save. i kopali su ih u velike jame, ali nama nije bilo pristupačno, tamo dolaziti. Naročito su se naslagjivali ubijanjem komunista koji su dolazili iz Zagreba, Siska, Sarajeva, i raznih drugih krajeva. Sječam se jednoga dana kada je doveden Krupić Safet, te je svučeno odijelo s njega, i dato mu je staro poderano odijelo kao što su to sa nama svima radili, te su ga nakon nekoliko dana rada na nasipu likvidirali. U decembru 1942 godine Luburić je predavao dužnost u logoru Stanku Šarcu, čije je sjedište bilo u Zagrebu, i tom prilikom vidio sam da su njegovi ljudi spalili svu dotadašnju arhivu, i nakon toga pošto je preuzeo dužnost Stanko Šarac, prestalo je u logoru masovno ubijanje ljudi, osim kada su htjeli neke likvidirati, činili su to pod izlikom da ti ljudi idu kući ili u neki drugi logor, pa su ih vadili iz logora i odvodili ih te ih ubijali., na tajanstven način. Doggjalo se je da su pojedinci ponekada pobjegli, ali na 11 augusta 1943.g. pobjeglo je toga dana 17 zatočenika, te su uslijed toga ustaški koljači naredili da se okuju većina zatočenika z.j. stave o koji na noge, i tom prilikom su započeli klati i ubijati, te premlaćivati, tako da je tada stradalo oko 150 ljudi dijelom koji su ubijeni zaklani, a dijelom koji su umrli, od posledica zbog batinanja. Znam da je tada mgju ovima bio i ing. Černi, koji se sada nalazi u Kijevu kod Električne cenrale kraj Sarajeva, koji bi mogao mnogo podataka dati o zločinima u logoru, i mnoge slučajeve jo bolje rasvijetliti pa predlažem da se isti pozove na saslušanje.

Sječam se da na 29. augusta 1942.g. oko 1.500. zatočenika, i to iscrpljenih, pobijeno u logoru.

P.p.o.

46803

Broj: Ug. 283/1946

Zapisnik

sastavljen dne 6. maja 1946 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevu okrug Sarajevu

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. Hadžić S.

Pristupa Abdičević Behija ~~sin~~ žena umrlog Esada rodom iz Sarajevo opština Sarajevo srez Sarajevo okrug ~~Prijeka česma 28~~ sada se nalazi u Sarajevu star 23 godina, po zanimanju u tekstilnoj industriji izdržava dijete članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj muž Esad Abdičević radio je u Državnoj štampariji kao tipograf. Dne 9. aprila 1942. uhapšen je pod sumnjom komunizma i to u velikoj aferi provale Save Bogdanovića. Bio je zatvoren u zatvoru policije gdje je bio oko mjesec dana nakon čega je odveden zajedno sa ostalima za logor. Bio je Staroj Gradiški odakle mi se je javljao sve do 1944. godine, od kada nemam nikakvih vijesti od njega. Čula sam da je bio prebačen u Lepoglavu, a zatim je nastao. Da li je ovo tačno ne mogu tvrditi.

Iza moga muža ostalo mi je jedno neobskrbljeno dijete koje sam prinuždena izdržavati.

P. p. o.

Abdičević Behija s. r.

Dovršeno:

Lorenc N. s. r. Hadžić S. s. r.

Tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Ug - Број: 2680 /1946

ZEMALJSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČ. OKUPAT. I NJIHOVIH POMAGAČA
Inv. broj 48815

Записник

састављен дне 4-V. /1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

matekalo E. Hadžić S.

Приступа Čopelj Šemsa ~~син-кћи~~, жена umr. Selima родом из Glasenca општина Sokolac срез Rogatica округ ~~настањен~~ станује у Ramića ul.9 стар 50 година, по занимању domaćica издржава -/- чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

moj muž Selim Čopelj, uhapšen je koncem februara 1945 g. po ustaši agentima, koji su kako sam čula naročito iz Zagreba došli radi hapšenja i likvidiranja rodoljuba. Zadnjim transportom je otposlat u pravcu nekog logora, i do danas nikakve obavjesti nisam dobila o njemu.

Kako se zovu agenti i po čijem naredjenju su hapsili Selima ne znam. Uzrok njegovog hapšenja i zatočenja je sgakako to što se je naš sin Muhamed Čopelj, nalazio od 1943 g. u NOV-i -šumi.

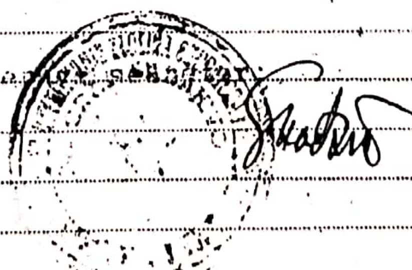
p.p.p.o.

Čopelj Šemsa tj. prsto znak po Hadžiću

Dovršeno:

Matekalo E.v.r. Hadžić S.v.r.

Za tačnost prepisa oujamčuje sekretar:

Broj: 0. 0. 15894 6.

Zapisnik

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA ZA GRAD SARAJEVO
U. G. broj 156/46
Sarajevo

sastavljen dne 13. I. 1946. pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Gr. 18/I.46

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Matekalo E., Lorenc N.

Pristupa Pekuša Ibrahim sin, ~~xxxxxxx~~ umr. Mehmeda
rodom iz Sarajeva opština Sarajevo srez ... okrug ...
sada se nalazi u Sarajevu, Brdo-Džamija 14 star 70 godina, po zanimanju penzioner
izdržava ... članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj sin Pekuša Mehmed bio je zaposlen kod financijske direkcije kao kontrolor. Dne 7. jula 1942. godine uhapšen je po agentima ustaškog redarstva dok mi imena tih lica nisu poznata kao ni ime onoga ko je nardio njegovo hapšenje odsnosno ko ga je prijavio vlastima. Meni nije poznato da li je moj sin pomgaoa pokret. Bio je zatvoren u ustaškom redardstvu dva mjeseca. Ja sam za to vrijeme pokušavao svakodnevno da dogjem do tadanjeg upravnika tog redarstva Gregorića ali mi nije nikada uspjelo. Napokon je moj sin sa grupom koja je bila odvedena u logor Jasenovac megju kojima je bio Kurto Mustafa i službenic iz državne bolnice transportovan za Jasenovac, gdje je kako mi je to Kurto rekao, koji je sada zaposlen u III. reonu ubijen. Istina on nije vidio na svoje oči ali mi kaže da mi je sin Mehhmed bio u baraci megju težim kažnjenicima i da je jednoga dana sa ostalima nestao odnosno ubijen. Nikada nisam ništa više mogao od ovoga saznati za moga sina.

Drugo po stvari nemam ništa više da izjavim.

P.p.o.

Dovršeno.

Pekuša Ibrahim

Lorenc N.

E. Matekalo

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Број: U.G.57/1946

Записник

састављен дне 21-III. 1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ Sarajevo

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Lorenc N.

Приступа Dangalaković Safet син xxxxxxxx umr.Mehmeda родом из Sarajevu општина Sarajevo срез sarajevo округ сада се налази у Sarajevu Voj-Putnika 21 стар 47 година, по занимању željeznički nosač. издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Nekako oko 17 ili 1_ marta 1945.g.uhapšen sam od agenata Gestapa koje nisam poznavao.Predveden sam u E.K.2 i tamo su ma salušavali i pitali da li poznajem Edhema Sijamhodžića.Ja sam nijekao iako znam i bio sam svjestan da je moje hapšenje uslijedilo iz razloga što je dan ranije uhapšena njegova žena Hankija,a koja je vjerovatno priznala da se je njen muž kod mene skrivao dok nije pobjegao u šumu.Za vrieme saslušavanja bio sam strahovito mučen i zlostavljan, ali nisam ništa uriznao. Nakon saslušavanja bio sam preoačen u sudski zatvor kuda je dovedena i moja žena Latifa-Zekija koja mi je rekla da su i nju po istoj stvari saslušavali. Nakon jednog dana ja sam pušten iz zatvora,sav modar od batinu dok je moja žena ostala i dalje.Odmah sam se obratio advokatu Dražiću, koji mi je uzeo velike novce da bi mi spasio ženu, ali nije gotovo ništa po tome učinio. Žena mi je sa taadnjim transportom odvedena za logor. Nisam nikada saznao za njezinu sudbinu, ip pretpostavljam da je sigurno ubijena u logoru Jasenovac.

Drugo po stvari nemam ništa više da izjavim, osim što spominjem da je i Hankija,žena Edhema Sijamhodžića isto odvedena za logor.

P.p.o.

Safet Dangalaković

Dovršeno.

Lorenc N. E.Matekalo

Државна штампарија, Сарајево — П дн. 225-1945

Broj: U.G.201/1945

17629

Zapisnik

sastavljen dne 20/X. /1945 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Matekalo E. Bošnjaković A.

Pristupa Bukovac Ahmed sin, ~~xxxxxxx~~ umr.Alije rodom iz Ljubuškog opština Ljubuški srez Ljubuški okrug sada se nalazi u Sarajevu Kr.Tvrtka 11 star 54 godina, po zanimanju činovnik izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

U noći 2 augusta prošle godine dogjoše agent Jakubović i još 2 nepoznati mi i nakon izvršenja pretresa staha odvedoše mi sina Zdrvka i kćerku Vlastu.Oboje je kasnije otpremljeno u logor Jasenovac,i to:Zdravko 27/X.1944 g.a kćerka Vlasta 11/I.1945 g.Sin mi se je sada vratio,jer je iz Jasenovca,bio otpremljen u Njemačku na rad,dok se Vlasta nije vratila,a šta je s njom bilo nije mi poznato,znam da je do kraja marta bila živa u Jasenovcu.Drugo nemam šta da izjavim.

p.p.o. Bukovac Ahmed

Dovršeno.

Matekalo E. [signature]

Državna Štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Број: U.g.454 /194 6

Записник

састављен дне 19.Jula /194 6 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Hilmo Grdjo син, xxxxxxxx Bajro

родом из Sarajevo општина Kasindolska 40 округ

сада се налази у Sarajevu стар 35 година, по занимању zidar

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Brutus Salih-Salko, star oko 34 godine, bio je namještenik Fabrike duhana u Sarajevu. Po uspostavi NDH. bio je mobilisan te je služio u domobranima, kao komandir straže-vodnik, na Vracama. Sredinom 1942. godine, bilo je hapšenje sumnjivih radnika-namještenika iz fabrike duhana, te je i Salih Brutus sa još 11-toricom uhapšen. Njega su uhapsile vojne vlasti pa su ga kasnije kako sam čuo predale policiji, koja ga je odposlalal na zatočenje u Jasenovac, odakle se nije nikada javio te je sigurno, likvidiran. Po ovome će nabolje znati Zekić Anto, kovač u Fabrici duhana, koji je tada bio hapšen.

P.p.o. Hilmo

Dovršeno:

Lorenc

Државна штампарија, Сарајево. — П. дм. 325 1945.

Број: U.g. 454/1946

Записник

састављен дне 27. maja 1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Bašnjaković A.

Приступа Brutus Aziza ~~xxxxxx~~ жена Salema

родом из Kalinovik општина .... срез .... округ ....

сада се налази у Sarajevu стар Kasindolska 18 година, по занимању ....

издржава .... чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Godine 1942. uhapsili su ustaše koji su stajali pod zapovjedništvom Gregorica, moga muža. On se je, koliko sam onda cula od majke Okovića Mehmeda, iz Sarajeva Mahmutovac, nalazio nam na popisu, što je nadjen kod Mehmeda Okovica bivšeg radnika fabrike duhana, koji je bio kurir te bio uapšen, povodom prijave njegove tetke, nepoznatog mi imena, koja stanuje na Mahmutovcu, a majka Mahmuta Okovića znaće kako se zove.-

Nakon 18 dana moj je muž odpremljen i kasnije tamo umro, kako me je izvijestilo župsko redarstvo u Sarajevu.

Napominjem da se je moj muž bio sakrio da izbjegne hapšenje, nu prokazao ga je neki radnik iz tvornice, zvan Pavelić, a to zna Hilmo Grdžo, radnik duhanske tvornice, Kasindolska ulica.-

P.p.o.

Dovršeno:

Lorenc N. Škaka

tj. Brutus Aziza po Škaka

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: U.g.454/1946

Записник

састављен дне 21.IX. 1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Z e k i ć A n t e син, Stjepana родом из Kreševo општина .... срез .... округ .... сада се налази у Sarajevu Hrasno br.6 ul.IV. стар 44 година, по занимању kovač Fabrike duhana издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Ja sam bio uhapšen početkom septembra mjeseca 1942 godine. Neznam agente koji su me uhapsili, niti koji su me saslušavali i tukli. U zatvoru sam bio 33 dana, i kako nisu imali dokaza o mome ilegalnom radu, oslobodili su me. Samnom je bilo uhapšeno u svemu još 10 radnika iz Fabrike Duhana od kojih se sječam Jelačić Rašida, Oković Mustafa, Ćengić Aziza, Vladović Ramiza, Subašić Abida, i drugih. Svi smo bili optuženi da smo kupili ilegalnu pomoć za šumu i da smo širili propagandni materijal iz šume. Optužio nas je radnik Pezić Andrija, bivši radnik fabrike, koji je po oslobodjenju uhvačen od naših vlasti, ali šta je bilo s njim neznam. Iz logora se je jedini povratio Jelačić Rašid, dok su svi ostali likvidirani.

p.p.o.

Zekić Ante

Dovršeno:

Lorenc Hadžić

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: J.g. 561/1946

Записник

састављен дне 11. juna /1945 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. — Hadžić S.

Приступа Premilovac Salko син, кћи, жена Hasan
родом из Stolac општина Stolac срез .... округ ....
сада се налази у Sarajevu Stake Skenderove 2/III. стар 53 година, по занимању trgovac
издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj sin Munib, star 20 godina, uhapšen je sredinom septembra 1944. godine po dvojici ustaških agenata i dvojici agenata gestapoa. Kako se zovu agenti, neznam. Uhapšen je po naredjenju gestapoa., kod kojih je bio i na ispitivanju, i koji su vodili istragu. Nemci su ga predali, nakon mjesec i po dana, Župskoj redarstvenoj oblasti, a držan je u zatvoru Beledija, oko mjesec dana te je odposlat za logor Jasenovac gde je sve do oslobodjenja bio živ! Od tada za njegovu sudbinu neznam.

Razlog njegovog hapšenja je ilegalan rad za pokret a bilo je mnogo hapšenja iz njegovog kruga ileg. rada, a kako sam čuo, sviju njih je odala suradnica njihna neka Rabija iz Foče. Ista je bila posto je njih provalila , puštena na slobodu. Gdje se sada nalazi neznam.

Neznam od tih mnogih, koji su bili uhapšeni sa Munibom, nikoga, osim ~~b~~ neke Blagojevičke , čiji ja sin i kćerka bili zatvoreni, Blagojević Aco i Božana. S njim zajedno bio je hapšen i Rade Šutić.

P.p.o.

Dovršeno:

Salko Premilovac

Hadžić

Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: U.g.561 /1946

Записник

састављен дне 15.jula /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Rade Šutić син, ~~xxxxxxx~~ Luka

родом из Berković општина Stolac срез .... округ ....

сада се налази у Sarajevu стар 33 година, по занимању trgpvac

издржава .=. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Detaljnije o hapšenju i zatočenju Premilovac Muniba nije mi poznato,pošto je Munib samnom bio svega 18 dana ~~u~~ u zatvoru u istoj ćeliji,te i ako smo pričali i raspravljali o pojedinostima ipak se nismo smjeli jedandrugome povjeravati,pošto je postojala opasnost da medju nama nije bio koji od dousnika.Poznato mi je sam da je bio uhapšen po agnetima Gestapoa,i da je kasniej predat ustaškoj policiji,i da je na 11. januara 1945.g.odposlat za Jasenovac.Znam i to,da je provaljen u sektoru ilegalnog rada na Vratniku, a ko ga je uhapsio t.j. provalio i po čijem naredjenju neznam.Mislim da bi po ovome znao više reći Šuh Braco, koji radi u Pretsjedništvu Vlade.

P.p.o.

Rade Šutić

Dovršeno:

Šutić

Lorenc N.

H

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: U.g.561/194 5

Записник

састављен дне d5.jula /194 6 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Ferdo Šuh – „Broro" син, xxxxxxx Ferde

родом из Sarajeva општина .... срез .... округ ....

сада се налази у Sarajevu Krekova 2 стар 22 година, по занимању sekretar nač. Predsj.vl.

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Premilovac Munib uhapšen je novembra mjeseca 1944 godine, po agentima Gestapoa, a kasnije je predan ustaškom redarstvu te je 11. januara 1945. odposlat za logor Jasenovac gdje je i likvidiran. Pojedinosti o njegovom radu i hapšenju neznam, ali znam da je tek bio počeo sa ilegalnim radom za NOP. i da je bio nepažljig i razmetljiv u svom radu. Uhapšen je provalom Suche Hadžić učenice u Sarajevu a rodom iz Mostara.

P.p.o.

Šuh Ferdo

Dovršeno:

Lorenc N.

K

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: o.g. 631/1946

Записник

састављен дне 16. VIII. /1945 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. s   Hadžić S.

Приступа Džemila Fejzo xxx кћи, xxxx Omera

родом из Foče општина .... срез .... округ ....

сада се налази у Sarajevu Titova 53/III. стар 23 година, по занимању domaćica

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moja sestra F-ejzo Rabija, stara 18 godina, uhapšena je po agentima Gestapoa, u septembru mjesecu 1944. godine. u decembru je iste godine odposlata na zatočenje u logor Jasenovac, odakle se je tri puta javila, zadnji puta na mjesec dana pred oslobodjenje Sarajeva, a poslije za njenu sudbinu nismo nikad ništa doznali. Neznam agente koji su je uhapsili, a uhapšena je na provalu Hadžić Subhije, a tada je bilo uhapšeno više njih kao Čorić Nadja Bralić Zdravka, Hadžić Subhija, Korosec Dragica, Mujezinović Rešad, Zumreta Hadžimusić i drugi. Osim Hadžimusić Zumrete, stara oko 17. godina koja je odposlata zajedno sa sestrom mi Rabijom u Jasenovac, svi nabrojeni su na slobodi i nalaze se u Sarajevu. Svi oni bili su u ilegalnoj vezi i jedino Rabija nije htjela nikoga da oda te je zatočena. Njena prva veza bio je Mujezinović Šukrija, koji joj je i donosio propagandni materijal, radi daljnjeg djeljenja ilegalcima i kojega na suočenju u policiji Rabija nije htjela da poznaje i izjavila je da ga nkada nije vidjela niti poznavala.

p.p.o.

Dovršeno: Fejzo Džemila

Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број U.g. 609/1946

Записник

састављен дне 7.augusta 1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Zehra Hajro xxxxx син, кћи, жена Zulfe
родом из Sarajevo општина срез округ
сада се налази у Sarajevu Hadži Lojina 28 стар 46 година, по занимању domaćica
издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Kći mi Sabiha, ~~xxxx~~ udata Porić, stara ,22 godine, uhapšena je po ustaškim agentima, sa ulice, ljeta 1942. godine. Nakon nekoliko mjeseci odposlali su je u logor Staru Gradišku, odakle mi se je samo jednom javila, te sam joj i jedan paket poslala, ali od jeseni 1942 godine nisa više ništa od nje primila niti za nju ma šta čula.

Neznam agente koji su je uhapsili, a uhapšena j pošto je bila tužena da je pogrdno govorila o N.D.H. Ovo je rekla lično Sabiha našoj komšinici Janković Borki, Ispod Budakovića ul. kada je bila uhapšena po agentima i puštena na 2-3-dana pred hapšenje s kojega se nije više vratila. Boru ću dovesti u komisiju da ona iskaže što joj je Sabiha govorila kad je izašla, iz zatvora.

Dovršeno: P.p.o.

Хајро Зехра

Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево — П. дн. 225 1945.

Број: 609/1946

Записник

састављен дне 10.augusta/1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Janković -Šaraba Borka ~~xxxxx~~ки, жена Predrag

родом из Sarajevo општина Sarajevo срез .... округ ....

Kralja Tomislava 16 a

сада се налази у Sarajevu стар 28 година, по занимању domaćica

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Sabihu sam poznavala još iz djetinjstva,te mi je poznato da je bila hapšena od hrvatske policije ljeta 1942.godine. Tada nisam znala razlog njenom hapšenju.Kada je po drugi puta bila uhapšena kratko vrijeme iza prvog hapšenja znam da je otjerana za logor. U vremenu od prvog do drugog hapšenja razgovarala sam sa njom, te mi se je tom prilikom tužila da su je u policiji zlostavljali. Nije mi imenovala ljude koji su je maltretirali,niti one koji su je hapsili i prokazali, odnosno tužili.Navela mi je tada da je razlog njenom hapšenju bio taj što je kritikovala tadanji režim i državu,govoreći da je uvijek gladna, bosa, gola i da se ne može uposliti. Kome je ona ovo govorila i ko ju je zbog toga prijavio vlastima neznam, kako sam to već gore spomenula.

Drugo po ovoj stvari nemam ništa više da izjavim.

Dovršeno:

Lorenc N.

S. Hadžić

P.p.o.

Šaraba Borka

Државна штампарија, Сарајево — П. дн. 225 1945.

Број: З.g. 567/1946

Записник

састављен дне 12. juna /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Saletović Akif син, кћи, жена xxxxxx Muhamed

родом из Vareš општина Preradovića срез II/III. округ

сада се налази у Sarajevu стар 32 година, по занимању režiser Min.trg.i snabd

издржава -/- чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj brat Džafer, star 30 godina i sestra mi Šabana stara 19 godina, uhapšeni su po ustaškom vojnom redarstvu, marta mjeseca 1945. godine. Zadnjim transportom odposlati su u pravcu Jasenovca, kada im se gubi svaki trag.

Uhapšeni su u Varešu, gde je bilo dosta hapšenja ilegalaca NOP-a. Hapšenje je izvršio neki agent Penava, rodom iz okoline Mostara, mislim iz Bijelog polja. Čuo sam, da je ovaj zadnji transport pratio i agent Jakubović Vahid. Ko je izdao njih kao i cijelu grupu u Varešu neznam, te bi u Varešu to tome mogli znati detaljnije.

Istraživao sam put zadnjeg transporta pa sam čuo, da je stigao i na Austrijsku granicu, i to do Linca, na Emzi.

P.p.o.

Dovršeno:

Lorenc N. Akif Saletović

Државна штампарија, Сарајево — П. дн. 225 1945.

Број: u.g. 582/1946

Записник

састављен дне 13.juna /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Hadžimusić Muhamed син, Smaila

родом из Foča општина Hadži Omerova срез .... округ ....

сада се налази у Sarajevu стар 54 година, по занимању penzioner

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj zet, kćerkin muž, star 28, godina Čavdarević Alija, uhapšen je u mjesecu februaru 1945. godine, po njemačkim vojnicima i ustašama, zbog toga, što je Alija nije htio da napusti položaj više Konjica, da bi se povukao u Konjic pred partizanima, nego je htio dase preda partizanima zajedno sa materijalom koji je imao kod sebe Alija je bio avijatičarski izvidjač, te je u Konjicu imao dužnost da javlja o kretanju saveznićkih aviona, Sarajevu, Mostaru i Konjicu. Tada su ga Njemci uhvatili i sproveli u Sarajevo, poslije pada Konjica. Odposlat je za logor Jasenovac 19. marta 1945. godine, te od tada za njegovu sudbinu neznamo. Neznam imena vojnika i oficira koji su ga uhapsili.

P.p.o.

Hadžimusić Muhamed

Dovršeno:

Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: U.g. 499/1946

Записник

састављен дне 31. maja 1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Azemović Mejra ~~син~~, кћи, ~~жена~~ Mejro Memić

родом из Sarajevo општина Sarajevo срез округ

сада се налази у Sarajevo Mjedenica 7 стар 38 година, по занимању kuharica u domu VI.armi

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj sin Šačir, star 15 godina, uhapšen je po policajou Pavlović Salkanu, augusta mjeseca 1942. godine. Oktobra mjeseca iste godine odposlat je za logor Jasenovac, odakle mi se je u novembru javio jednom kartom i od tada nisam za njega ništa više znala. Pošetkom 1943. godine, pošto sam molila da me obavijeste šta je sa Šačirom, pozvana sam u policiju gde mi je saopšteno da je Šačir umro.

S njim zajedno uhapšeno je još 4 dečaka i to: Golubić Rasim Budimir Andjelko, Bajčetić Duško i Saračević Muhidin. Svi su ni odpremljeni za Jasenovac te seni za njihovu sudbinu ništa nezna. Razlog njihovom hapšenju je taj, što su optuženi, da su na igralištu ukrali nekome 1.000.- kuna te da su ih kao kriminalce poslali na prisilni rad.

P.p.o.

t.j. Azemović Mejra po S. Hadžić

Dovršeno:

S. Hadžić

Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево — П. дн. 225 1945.

Број: U.g. 509/1946

Записник

састављен дне 31. maja /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез ________ округ ________

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. — Hadžić S.

Приступа Kobić Maida udata Mehmedagić Mehmedagić Atif

родом из Sarajevo општина Sarajevo срез Sarajevo округ ________

сада се налази у Sarajevu M.P.Sokolovića 15/I. стар 28 година, по занимању domaćica

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moja sestra Samija, 32 godine i njezin muž Ing. Dubravić Hilmija bili su uhapšeni nakon provale Nasihe Mehmedbašić koncem 1944. godine. Sestra mi i njezin muž dopali su zatvora nakon što sam ja tražena od ustaškog redarstva pošto sam ilegalno radila za narodno oslobodilački pokret. Ja sam uspjela pobjeći, a kako je Nasiha sve odala, oni su dvoje uhapšeni nekako oko 15. februara 1945. godine. Držani su u zatvoru ustaškog redarstva gdje je Hilmija strahovito mučen. On je uhapšen po naredjenju Kreme, i tadanjeg ministra Frkovića.

Zadnjim transportom su odpremljeni za logor Jasenovac. Njihova sudbina u logoru nije mi poznata. Čula sam od nekih ljudi da je Hilmija bio strašno izmučen i sav iznakažen od batina koje je zadobio u ustaškom zatvoru.

P.p.o.

Dovršeno:

Lorenc N. [signature] — Maida Mehmedagić [signature]

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: J.g. 515/1946

Записник

састављен дне 1. juna /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез ______ округ ______

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа ~~Šerif~~ Hamdija Čizmić син, ~~xxxxxxx~~ Ahmed
родом из Sarajevo општина ______ срез ______ округ ______
сада се налази у Sarajevo 6.novembra br.17 стар 40 година, по занимању radnik
издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj stričevič Fadil Čizmić star 23. godine, bio je kafedjija i držao je kafanu u Tereziji ulici, te je prvi puta bio hapšen, po ustaškim agentima odmahpo uspaostavi NDH. i držan u zatvoru 6 mjeseci, zbog svadje sa ustašama u svojoj kafani.

Po drugi puta uhapšen je u martu mjesecu 1942. godi[ne] i odposlat ta logor Jasenovac pošto je dva puta pokušao bježati iz zatvora. Po pričanju druga Kurte Mustafe, umro je u Jasenovcu u godini 1943. Ko ga je uhapsio, po čijem naredjenju zašto nije mi poznato, pošto sam ja bio zaposlen an selu, te sam se rijetko vidjao sa njim.

P.p.o.

Dovršeno:

[signature] Hadžić

Lorenc N.

Hamdija Čizmić

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: U.g.537/1946

Записник

састављен дне 6.Juna /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

LorencN. — Hadžić S.

Приступа HAlilović Muhamed син, xxxxxx Ibrahim

родом из Visoko општина Visoko Šolak 1 срез .... округ ....

сада се налази у Sarajevu стар 21 година, по занимању čin. /djak/

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj brat Ahmed, star 19 godina, prešao je u NOV,
odmah početkom 1942. godine, zajedno sa svojim suradnicima za pokret
Zečević Halimom i Tahmiščija Rizom. Kada je u martu iste godine počela
ofenziva i kada su partizanski odredi prelazili od Okruglice do Ilijaša
oni su uhvaćeni, po domobranima. Domobrani su ih, iako su ih morali pre-
dati ustašama, oslobodili, te su došli u Visoko. U Visokom su opet pošli
da se prebace ponovno u šumu, ali ih je van grada prepoznao neki Šahinović,
kožar iz Visokog, čije ću ime naknadno dostaviti, te ih je počeo napadati
da su bili u šumi, prijavio ih je ustašama koji su ih zatvorili u ustaški
logor. Tahmiščija je uspio pobjeći, u Sarajevo, pa je naknadno bio ponovo
otkriven u ilegalnom radu i odposlat za Jasenovac. Moga brata Ahmeda sa
Zečevićem Halimom, poslali su u zatvor u Travnik, a odatle u logor Jasenovac
gdje su po dolasku u mjesecu junu iste godine streljani pošto su potvrdili
da su pripadnici SKOJ-a.

Da je Šahinović vinovnik nesreće Ahmeda i Halima,
odnosno da je tukao Halima i da ih je prijavio, ima više svjedoka u Visokom
a i lično mi je Halim pričao, da je Šahinović ~~tukao njega~~ i prijavio.

P.p.o.

[signature]

Dovršeno:

Lorenc N. [signature] Hadžić

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број U.g.343/1946

Записник

састављен дне 7.juna 1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Vrana Atif син, xxxxxxx Jakub родом из Sarajevo општина срез округ Budakovići 25 a сада се налази у Sarajevu стар 62 година, по занимању mesar издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj sin Avdo star 23 godine, bio je domobranski-vojni bjegunac, i sredinom 1944 godine bio je uhvačen po domobranskoj patroli, i predan vojnom sudu i optužen je da je bio vojni saboter time što je izbjegavao vojnu dužnost. Nakon izvjesnog vremena uspjelo je njemu da sa još 7 drugova iz zatvora pobjegne. Živio je i kretao se po Sarajevu, pod tudjim imenom, te je imao i ispravu-lažnu legitimaciju. U mjesecu januaru 1945. godine, Avdo je bio prepoznat od nekog ~~domobrana~~ ustaše Mulića, i zatvoren u ustaškom redarstvu, i osudjen na smrt. Predzadnjim transportom je odposlat za logor, te za njegovu sudbinu neznam.

P.p.o.

Dovršeno: ŠKodrić

Lorenc N.

t.j. Vrana Atif po Škodrić

Државна штампарија, Сарајево — П. дн. 225 1945.

Број: U.g. 552/1946

Записник

састављен дне 11.juna /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Karamehmedović Fahira син xxxxx жена Asima родом из Derventa општина Derventa срез Tuzlina O округ .... сада се налази у Sarajevu стар 43 година, по занимању domaćica издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj sin Sejfudin, star 26 godina, uhapšen je 11. juna 1941. godine. Odpsalat je za logor Jasenovac 20. jula 1942. godine, gdje je likvidiran u godini 1944.

Kogda je hapsio i po čijem naredjenju neznam, a uhapšen je sa ulice u Sarajevu. Razlog je da je bio još kao djak komunista, te ga je neko od njegovih kolegasigurno prijavio. Napominjem da je Sejfudin u maju mjesecu 1942. godine pobjegao iz zatvora skočivši sa III. sprata i da se je krio u Sarajevu, oko 15 dana, i kadaje pokušao da se prebaci u šumu, prepoznat je i uhapšen kod Vraca. Za to vrijeme meni su blokirali kuću i stalno sam bila pod nadzorom policije dok ga nisu ~~pustili~~, uhapsili.

P.p.o.

Dovršeno: Karamehmedović Fahira

Hadžić

Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево — П. дн. 225 1945.

Број U.g. 476/1946

Записник

састављен дне 28. maja /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез ________ округ ________

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Mujkić Munira ~~xxxxxx~~, жена Saliha

родом из Sarajevo општина Širokača 25 срез ________ округ ________

сада се налази у Sarajevu стар 55 година, по занимању domačica

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moja kći Mina stara 23 godine i sin mi Hamdo star 19 godi uhapšeni su od ustaškog vojnog redarstva, koncem 1944. godine. Nakon 2 mjese odposlani su za logor Jasenovac. Ko ih je uhapsio po imenu ih neznam. U frizerskoj radnji, gdje su radili, nadjen im je paket nekog materijala, spremnog za šumu, i kuriri su im dolazili u radnju te su po nekome otkriven i po ustašama onda zatvoreni.

O ovome zna opširnije i više moj sin Ešref Mujkić.

P.p.o.

t.j. Mujkić Munira po Hadžić

Dovršeno:

Hadžić

Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број U.g. 476/1946

Записник

састављен дне 24.juna /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Haszić S.

Приступа Mujkić Ešref син, ~~кћи, жена~~ xxxxxxx Saliha

родом из Sarajevu општина Širokača 25 срез .... округ ....

сада се налази у Sarajevu стар 23 година, по занимању tokar gl..želj.rad.

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Dne 29.novembra 1944.godine upao je u frižersku radnju vlasništvo moje majke,gdje su radili brat mi Hamdo i sestra Mina, šef tadanjeg ustaškog-vojnog redarstva Krema sa jednik zastavnikom i agentom u civilu, čijih se imena ne sječam i odmah su počeli sa pretresom radnje. Tada sam ja odveden u vojno redarstvo zajedno sa tadanjim domobranom Seadom Krehičem, zbog toga što smo se zatekli toga momenta u radnj Nakon nekog vremena doveden mi je i sestra sa bratom u redarstvo. Sestru je Krema saslušavao i deraose je na nju, dok su brata bez ikakvog saslušavanja sveli odmah u podrum te sam čuo njegovo zapomaganje i po tome zaključio da je zlostavljan. Kasnije u Beledjiji pred úolazak za logor ovo mi je brat i potvrdio.Ja sam nakon 2 sata pušten an slobodu kao i ovaj domobran nakon što je u redarstvu prenočio i bio saslušan,On se sada nalzi u vojsci u Valjevu,neznam u kojim redovima J.A.

Brat i sestra mi bili su u svemu oko mjesec i po dana što u vojnom redarstvu što u Beledjiji, nakon čegasu odpremljeni za logor Jasenovac.Prije polaska imao sam sa njima razgovor, ali mi tada nisu spomenuli nijedno ime agenta ili ma koga ko ih je mogoa odati u njehovom pomaganju pokreta.Javili su se jednom iz logora i to ušaku u Zagreb i od tada se za njihovu sudbinu nezna ništa.

P.p.o.

Dovršeno:

Lorenc N.

Mujkić Ešref

Broj: Ug 293/1946

4

Zapisnik

sastavljen dne 7. maja /1946 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. Hadžić S.

Pristupa Batlak Zarfa ~~sin, kći,~~ žena Umrlog Hasana rodom iz Vasin Han opština Koševo srez Sarajevo okrug

sada se nalazi u Vasinu Hanu 37 star 23 godina, po zanimanju domaćica

izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Batlak Hasan moj je muž koji je radio u Željezničkoj radionici i bio je uhapšen radi svog ilegalnog rada dne 12. augusta 1944. godine. Bio je jedan mjesec dana u zatvoru kod policije i zatim je odpremljen za logor. Javio mi se je svega jedan put iz logora i to dva mjeseca prije oslobođenja. Nakon toga nisam više nikada ništa čula za njega.

Pobliže o tome kako je došlo do njegovog hapšenja i ko ga je odao u ilegalnom radu moći će iskazati drug Tendžo Ibrahim, koji neka se saslуša kao svjedok.

Drugo ništa ne mogu izkazati.

P.p.o.

t.j. Batlak Zarfa po Lorenc N.

Dovršeno:

Lorenc N. Skatarić

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Број: U.g. 293 /1946

Записник

састављен дне 2. jula /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:
Lorenc N.

Hadžić S.

Приступа Hadžić Šukrija син, ~~жена~~ Alije
родом из Bileće општина Bileće срез .... округ ....
сада се налази у Sarajevu Brankova 19 стар 28 година, по занимању bravar
издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Batlak Hasan, star oko 25 godina, uhapšen je sredinom augusta 1944. po meni nepoznatim agentima, kako sam ~~xxx~~ čuo Gestapo-a. Uhapšen je iz željezničke radionice gde smo zajedno radili kao bravari. Uhapšen je u momentu kada je uzbuna zasvirala, i kada je sve bilo bježalo iz radionice, te se nezna koji su to bili agenti kao ni po čijem su ga naredjenju uhapsili, niti se zna pravi razlog napšenja. U željezničkoj radionici je postojala naredba da se pazi na rad pojedinaca kao i na ispravnost njinu i dolaska i urednog dolaska na posao. Bilo je naredjeno da se preda njemcima onaj radnik koji ne dolazi na rad. Tada je postojala sumnja da je i Batlak Hasane predao i optužio tadanji poslovodja Gabrić Bogoljub a i sam mi je Batlak rekao istog dana kada je i uhapšen kada je tražio od Gabrić Bogoljuba dopust, i kada sam mu ja skrenuo pažnju daga traže agenti, da mu je napakovao kod vlasti Gabrić Bogoljub i još jedan čijeg ~~sex~~ imena sada ne sjećam. Gabrić Bogoljub je i danas u željezničkoj radionici zaposlen.

Neki drugovi su vidjeli Batlak Hasana u jednom transportu zatočenika, koji je odposlat za logor Jasenovac, i od tada se za sudbinu Batlaka ništa nezna.

Drugo mi po ovome nije ništa više poznato.

Dovršeno:
Lorenc N. Stefan

P.p.o.:
Hadžić Šukrija

(Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Broj: Ug-293/1946

II/1

Zapisnik

sastavljen dne 7. maja /1946 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:
Lorenc N. Hadžić S.

Pristupa Tendžo Ibrahim sin, kći, žena Alija

rodom iz Sarajevo opština Sarajevo srez Sarajevo okrug Sarajevo

sada se nalazi u Sarajevu Hadži Mustafina 25 star 36 godina, po zanimanju kolar G. želj. rad.

izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Pristupa svjedok Tendžo te izjavljuje./

Poznavao sam Batlak Hasana, koji je bio zaposlen u Gl. želj. radionici. Znam da je bio u godini 1944. mjeseca augusta uhapšen, i to po agentima Gestapoa. Razlog njegovof hapšenja ležao je u tome što je on ilegalno saradjivao za N.O.P. Prilikom neke svadje izmedju službenika u radionici prokazao je u ilegalnom radu Batlaka, kako se tada občenito sumnjalo, Gabrić Bogoljub, koji se i danas nalazi u xxxxxxx radionici. Sumnjalo se tada da je on doušnik Gestapoa. O tome da je on prijavio Batlaka pričali su mi Cjača Stevan, iz Gl. želj. radionice /III-b odj. hangar./ i drug Hadžić Šukrija, koji je zaposlen kod Andrića kao bravar. Oni će moći nešto i više kazati o Gabriću, te neka se pozovu kao svjedoci protiv istoga.

Prilikom hapšenja Batlaka uhapšen je i njegov saradnik u ilegalnom radu Tvrtković Ivica, a kasnije i Glavanić Cvijan, koji su takodjer tom prilikom kada i Batlak poslani u logor.

P.p.o.

Tendžo Ibrahim

Dovršeno:

Lorenc Hadžić

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1946.

Број: U.G. 201/1946

Записник

састављен дне 7-II. /1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo, округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Lorenc H.

Приступа Delalić Fehma ~~xxxxxxx~~ жена umr. Habiba

родом из Sarajevu општина Sarajevo срез Sarajevo округ

Sarajevu Strošići 19 стар 24 година, по занимању domaćica

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj muž Delalić Habib radio je u svojstvu stolara u želj. radionici Sarajevo. Dne 26 marta 1945 g. uhapšen je sa posla. Ne znam ko je izdao nalog za njegovo hapšenje, koga je prokazao da je ilegalno radio, niti ko je izvršio hapšenje. Bio je zatvoren nekoliko dana u ustaškom redarstvu, a zatim u zatvoru okružnog suda. 3. aprila iste godine transportovan je za logor. Ne znam kakova ga je sudbina zadesila, jer do danas nikad ništa o njemu nisam čula.

p.p.o.

Delalić Fehma

Dovršeno:

Lorenc N.

Matekalo E.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1946.

Број: U.G. /1946

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA SARAJEVO
U. G. br 191 /45

Записник

састављен дне 29-I. 1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Lorenc N.

Приступа Bilić Aiša ~~син~~, кћи, ~~жена~~ Mehmeda родом из Ljubuškog општина Ljubuški срез округ сада се налази у Sarajevu V. Kasadžića 31 стар 21 година, по занимању domaćica.

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

moj brat Bilić Sabid pomagao je NOP i saradjivao sa Ivicom Kljujicem i Avdom Hadziomerovicem, te nekim Brkicem. Kada je Brkić bio uhapsen odmah je odao svoje saradnike te je tako uhapsen i moj brat Sabid 10-II.1942 g. Hapšenje su izvršili agenti ustaškog redarstva od kojih sam ja poznala Artukovića i Križanovića. Nakom dva mjeseca odležanih u zatvoru ustaškog redarstva Sabid je otpremljen za logor Jasenovac, gdje je izgubio život. Jedan od Sabitovih drugova sa kojima je radio i to Hadžiomerović Avdo sa stanom u Čurak ulici br. 2, povratio se iz logora i njemu će biti poznato kakovu je sudbinu doživio moj brat.

Bilić Ajša

p.p.o.

Dovršeno:

Lorenc N. Matekalo E.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: U.G. 175 194 6

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA ZA GRAD SARAJEVO

U. G. broj 175 /46

Записник

састављен дне 24-I. 194 6 пред Gradskom Sarajevo комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ Sarajevo

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E.   Lorenc N.

Приступа Lokmić Habiba жена Mehmeda

родом из Vareša општина Vareš срез Visoko округ

сада се налази у Sarajevu Sagrdjije 18 стар 38 година, по занимању domaćica

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj muž Lokmić Mehmed policijski činovnik pomagao je NOP,te je zbog toga aprila mjeseca 1942 g. bio uhapšen.Njegovo hapšenje naredio je Gregorić i Radoš.Bio je tada 4 mjeseca u zatvoru i nekako namje uspjelo izbaviti ga.

20 marta 1945 g,ponovno je uhapšen,kada je bilo veliko hapšenje u policiji.Ne znam ko je tada naredio njegovo hapšenje,te ko je isto izvršio.Muž mi se nalazio u zatvoru kod "Beledije"do 4 aprila te godin kada je sa ostalim zatvorenicima otpremljen iz Sarajeva.Dan prije odlaska ovih ljudi mislim za logor,iz zatvora je pušten Granov Ejub sada u Sarajevu Golobrdica ulica,broja ne znam,koji mi je rekao da će mi muž biti pušten na slobodu,medjutim ovo nije bilo istina.Do danas nisam ništa saznala za sudbinu svoga muža.

p.p.o.

Lokmić Habiba

Dovršeno:

Matekalo E.   Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: U.G.175/1946

Записник

састављен дне 5-III. 1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Loreno N.

Приступа Granov Ejub син, ~~xxxxxxx~~ umr.Smaila родом из Foče општина Foča, срез Foča округ

сада се налази у Sarajevu,Golobrdica ul.3 стар 60 година, по занимању bivš.policiski činovnik издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Mehmeda Lokmića poznavao sam,radio je samnom u policiji. Uhapšen je zajedno samnom t.j. istoga dana 20 marta,1945 g.Bili smo optuženi da smo pomagali partizanski pokret,znali za petorku i čitali letke Kako nije bilo nekih konkretnih dokaza protiv mene pušten sam iz zatvora 3 aprila te godine.Susreo sam ženu Lokmića,koja me je upitala za svoga muža,a ja sam joj rekao da vjerujem,da će i on biti pušten,jer protiv njeg takodjer nema stvarnih dokaza.Medjutim,on je tu večer transportonam za logor.

p.p.o.

Ejub Granov

Dovešeno:

Lorenc N.

E. Matekalo

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA ZA GRAD SARAJEVO
U. G. br. 162 /1945
Sarajevo

Записник

састављен дне 5. augusta /1945 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevu округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. J. Mašić

Приступа Fatima Duranović син, кћи, жена Ismail
родом из Glamoča општина Glamoč срез округ
сада се налази у Sarajevu Abdesapna 13 година, 40 по занимању domaćica
издржава 1 dijete чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moja kćerka Ismeta Duranović, 22 godine stara, bila je namještena kod Direkcije pošta u Sarajevu, kao činovnica, te je saragjivala u partizanskom pokretu odmah još u početku godine 1941. Prigodom osnivanja partizanskon pokreta sa Jusufom Hadžićem, Mahom Hadžiomerovićem, i još nekim drugima, koji je bilo kako mi je ona pričala u pošti 16 činovnika koji su radili za partizanski pokret. Moja kćerka je saragjivala u partizanskom pokretu kako sam gore istakla od 1941 godine pa sve do 27. marta 1945. g. te je u tom poslu bila vrlo oprezna, tako da je vješto obavljala tu svoju dužnost a da nije u tom poslu bila odkrivena. Osim samo u godini 1942. prijavio je bio mojukćerki neki brico Ramiz Šukalo, ustaškim vlastima, i Smajo Ljubučkić, da ona saragjujesa partizanima, pa su nam usled ove prijave premetali kuću i odnijeli nam ustaše cijeli kućni namještaj odnosno policijski namještaj koje nam nisu nikada više povratili, rekavši i da moja kćerka je partizanka jer šalje pomoć i saragjuje sa partizanima. Te stvari nisu nam nikada povraćene. Ovaj Šukalo Ramiz stanuje u Sarajevu i nalazi se u Saburinoj ulici pa držim da je on na 27. marta 1945. g. prateći rad moje kćerke istu prijavio, te je toga dana odvedena po ustašama i ja sam na sve strane tih dana tragala, a i danas za njom tragam, ali nikada nisam mogla ništa čuti šta je bilo s nje i kakova ju je sudbina zadesila. Čula sam gdje neki pričaju, da je odvedena sa zadnjim transportom u logor pa čak da je i ubijena, što ne mogu tačno tvrditi.

Pobliže podatke o svemu mogao bi dati u ovoj stvari Mustafa Dizdar koji se sada nalazi kao činovnik u ZUNDBIH-u i Mirko Regoja, iz Novog Sarajeva, komesar.

Gubitkom moje kćeri izgubila sam hraniteljicu jer me je ista uzdržavala, te se sada ne mogu o tome očitovati o visini štete, što ću naknadno učiniti. Molim da se Šukalo Ramiz, iz Sarajeva Saburina ulica i Smajo Ljubučkić namještenik kod Željezničke ložione ili radione u Sarajevu, koji su krivci za odvogjenje moje kćeri, privedu zasluženoj kazni, te protiv istih pokrene krivični postupak.

p. p. p.

Fatima Duranović v. r.

J. Mašić v. r.

Za tačnost prepisa ovjerava sekretar-
[signature]

Lorenc N. v. r.

Државна штампарија, Сарајево — 1945.

1)

Broj: U.G. /1946

Zapisnik

sastavljen dne 22-I. /1946 pred Gradskom komisijom za utvrdivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Matekalo E. Lorenc N.

Pristupa Vejzagić Rifat sin, kći, žena umr.Mehmeda rodom iz Travnika opština Travnik srez Travnik okrug

sada se nalazi u Sarajevu,Adžimovića ul.2 star 56 godina, po zanimanju penzioner

izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj sin Vejzagić Besim za vrijeme okupacije radio je u Gradskoj štedioni.On je potpomagao pokret NOP-a,ali kako je bio mlad i neiskusan nije bio dovoljno oprezan,te je 26 novembra 1944 g.uhapšen sa ulice od nepoznatih agenata.Bio je sproveden u policiju i bio je u svemu 40 dana u zatvoru,kroz koje vrijeme smo mu nosili hranu.Nakon 40 dana primio sam ,xxxxxx odluku od župske redarstvena oblasti u Sarajevu,kojom sam izvješćen da mi je sin osudjen na jednu godinu zatočenja u Jasenovcu,kamo je transportovan.Iz logora mi se je jedanput javio i od tada nikada više nisam čuo za njega.

p.p.o.

Rifat Vejzagić

Dovršeno:

Matekalo E. Lorenc N.

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Broj U.G. 160 /1946

160/46

Zapisnik

sastavljen dne 21-I. /1946 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo,

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Matekalo El. Lorenc N.

Pristupa Jamakosmanović Mustafa sin, ~~kći, žena~~ ~~xxxx~~ ~~umr. Saliha~~ rodom iz Sarajeva opština Sarajevo srez Sarajevo okrug . sada se nalazi u Sarajevu Halilbašića ul.34 star 54 godina, po zanimanju sahadžija izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Salih Jamakosmanović, moj je sin, koji je radio u prijavnom uredu policije. Po njega je došao agent Jakubović 21 marta 1945 g i kako ga nije našao uhapsio je mene. Bio sam sproveden u policiju, saslušavan i zlostavljan. Pitali su me gdje mi je sin. Sutradan uhapsili šumi moga sina, a ja sam bio pušten. Sin mi je bio zatvoren u Beledriji, gdje smo mu nosili hranu do 3 aprila ~~iste~~ godine, kada je u noći na 4 aprila transportovan sa ostalim zatvorenicima za logor. Razlog njegova hapšenja nije mi poznat, a isto tako neznam da li je potpomagao ~~pokret~~ NOP. Od kako je odveden za logor nisam više ništa čuo za njegovu sudbinu.

p.p.o.

Jamakosmanović Mustafa

Dovršeno:

Lorenc N.

Matekalo E.

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Broj: J.g.275/45 /194

Zapisnik

sastavljen dne 5. I. /1946 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug Sarajevo

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. A.Bošnjaković

Pristupa Jelačić Rašid sin, kći, žena ~~xxxxxxx~~ Bejdo
rodom iz Kotarac opština Ilidža srez Sarajevo okrug
sada se nalazi u Kotorcu star 31 godina, po zanimanju bravar u želj. rad.
izdržava ./, članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Ja sam bio u devetom mjesecu 1942 godine u zatvoru ustaškog redarstva i samnom u čeliji bio je Daut Musajbegović koga sam tada i upoznao. Isti mi se je tada tužio da je njega prijavio komšija ustaša rako je i ime ali se ja sada više ne mogu sjetiti kako se je zvao taj ustaša. Rekao mi je tada dam mu je sva kuća pretresena i da ga je komšija prijavio da bi se možda domogao njegove imovine. Znam da je tada bila zatvorena i njegova žena i sestra njegove žene, ali su one kasnije puštene iz zatvora. Ja naznam kako je on došao do zaključka da ga je taj komšija ustaša prijavio ali mislim da je njega žena na neki način izvijestila kada je bila puštena na slobodu. Kada smo stigli u logor Jasenovac Daut je takogjer bio samnom i kada su nas ustaše prozivali i po odlukama nekim svrstavali, ja sam sa desetoricom bio odvezan i odstranjen iz grupe od 50 ljudi koliko nas je toga dana stiglo dok je Daut ostao u onoj većoj grupi, i otada ga nikada više nisam vidio. Pričalo se je kasnije da su ti ljudi odvedeni na Gradinu, i mislim da su tamo odmah i likvidirani.

Drugo po stvari nemam ništa više da izjavim.

P.p.o.

Jelačić Rašid

Dovršeno.

Lorenc N.

Državna štamparija, Sarajevo. — P.-dn. 225 1945.

Broj: U.G. 275/1945

Zapisnik

sastavljen dne 17-XII, /1945 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

V. Matekalo   M. Lorenc

Pristupa Musajbegović Afka sin, kći, žena umr. Dauta rodom iz Višegrada opština Višegrad srez Višegrad okrug
sada se nalazi u Sarajevu, Novoselska ul. 3. star 40 godina, po zanimanju radnica u Fabriki duhana.
izdržava članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj muž Daut Musajbegović, radio je kao puškar u Voj. teh. zavodu. Još u godini 1941, kod nas su bili neko vrijeme sakriveni Jakica Levi i njegova žena Klara, koji su kasnije izbjegli za Mostar. Naš susjed bio je Džankić Dane, ustaša, koji se je jednoga dana zaprijetio mojoj, sestri Zlati Korać, koja i danas stanuje samnom, da će nas optužiti da imamo kod sebe Jevrejske stvari i novac. 5 septembra 1942 g. došli su ustaški agenti, od kojih znam da se jedan zove Josip Pocrnji, porijeklom Madjar, i tražili su mog muža. Izvršili su premetačinu te su na tavanu našli nešto oružja i municije, i 3 kofera stvari Jakice Levia. Uhapsili su tada mene i moju sestru predveli nas u ustaško redarstvo. Toga dana uhapšen je i moj muž koji je takodjer predveden u ustaško redarstvo. Upravnik redarstva bio je tada Gregorić. Nakon tri dana ja sam sa sestrom puštena iz zatvora, dok je moj muž ostao i nadalje u zatvoru. Meni je uspjelo da dobijem dozvolu da razgovaram s mužem i tada sam vidjela da je on bio sav modar po tijelu. Mogao mi je reći samo toliko da nas je optužio Džankić Dane i njegova žena Karolina, jer da je vidjeo njihovu prijavu i potpisano njegovo ime. Džankić, koji je glavni krivac za naše hapšenje nalazi se danas u Sarajevu, kao Gradski živoder, i ako je bio ustaša, a sa stanom u Zagrebačkoj ul. 36.

Moj muž 21 septembra 1941 g. otpremljen je za logor Jasenovac. Muž mi se nije nikada javio ali mi je drug Jelačić Rašim, koji radi u želj. radionici kao ~~[illegible]~~ bravar u ž. radionici, pripovjedao da je skupa s mojim mužem dopremljen u Jasenovac. Jelačić mi je pripovjedao da mi se moj muž tužio na ustašu komšiju i [illegible] da ga je taj komšija prijavio vlastima. Molim da se Jel[illegible] [illegible] pozove i saslu[illegible] kao svjedok. [illegible] [illegible] Odžaković, koji se sada nalazi u Dolac-selo Odžaković i [illegible] [illegible] je optužio prvi komšija ustaša.

P. P. O.

Z. j. Musajbegović Afka
po Lorenc

Lorenc

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Pristupa bez poziva Afka Musajbegović te naknadno izjavljuje/generalije kao naprijed./

Još za vrijeme okupacije rekao mi je jednom prilikom moj susjed Mladen Vuković iz Sarajeva sa stanom u Samoborskoj 4, da mu je jednom prilikom Danko Djankić rekao doslovce ovako." Znaš Mladene da ti nisi tako dobar i pošten ja bi tebe poslao u Jasenovac, ali eto kada si dobar neću, a ja sam Dauta uredio." Prije jedno deset dana bila sam u kući Mladena Vukovića i kako sam razgovarala o mome pokojnom mužu spomenula sam pred svjedocima koji su se tu slučajno zatekli i to Milica Buha, iz Zagrebačke ulice broja neznam i Slavko Vuković rogjak Mladena iz Zagrebacke ulice broja neznam, kako mi je Mladen rekao riječi koje sam gore navela. Prisutni su upitali Mladen da li je to tako, a on je iste ove riječi ponovio doslovce pred ovim svjedocima, koje molim da se pozovu i neka potvrde ovo što su toga dana čuli.

P.p.o.

L.j. Afka Musajbegović po Lorenc V.

Dovršeno.

p. Matekal

Lorenc V.

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA ZA OKRUG SARAJEVO
U. G. br. 202/45
Sarajevo
Pr. 7/9.45

DRŽAVNA KOMISIJA — Tek. broj
ZEMALJSKA KOMISIJA — Tek. broj

Veza U.G. 207/45

PODACI

o zločinima okupatora i njihovih pomagača

ZLOČINAC

Prezime i ime: Јакубовић и још 2 агента

Približna starost: 28-30 г. 17628

Narodnost: хрватска

Svojstvo, služba, položaj, zanimanje: усташ. пол. агент

Poslednje boravište: у Сарајеву

ŽRTVA ZLOČINA (Oštećenik)

Prezime i ime: Здравко Буковац

Približna starost: 1923 г.

Mjesto i srez rođenja: С. Брод

vjera: муслиманско

narodnost: југословен

zanimanje: ђак

bračno stanje: неожењен

Prebivalište: у Сарајеву Кр. Твртка 11

Imena osoba koje je žrtva bila dužna izdržavati i rodbinski odnos tih osoba sa žrtvom: никога није издржавао, него зависио од родитеља.

GDJE JE ZLOČIN IZVRŠEN

Srez

opština

mjesto: у Сарајеву ул. Кр. Твртка 11

ZLOČIN

Vrsta zločina: Усташки агенти дошли су 2 ноћи 2-VIII-1944 г.

vrijeme izvršenja: одведен у затвор одакле је отпремљен

mjesto izvršenja: 18-IX-1944 за логор Јасеновац.

19/10

1

Način i sredstva izvršenja Дошли су 2 [illegible] агента Кр. Т. Вршац П и ухапшен као симпатизер који помагао и везе с Н.О.В. И Вршац је [illegible] [illegible] стање и потребе.

Dokazi По изјави [illegible] мајке Марије ухапшен је 2-VIII-1944 одведен у Бечкеречки затвор после 3 месеца отпремљен за логор Јасеновац, и после 4 месеца интерниран за Немачку на рад и ослобођен место од руске армије дође кући.

ŠTETA (materijalna)

U čemu se šteta sastoji Стар одело, веш [illegible] [illegible] јастуке.

Vrijednost štete u predratnim dinarima. 3.000 дин.

NAPOMENA

Само је ухапшен и одведен у логор за Јасеновац и Немачки логор, а после дошао кући.

Sekretar:
Zemaljske komisije

Pretsjednik:
Zemaljske komisije

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA ZA GRAD SARAJEVO
U. G. br. 201/14.5.
Sarajevo

DRŽAVNA KOMISIJA — Tek. broj ____________
ZEMALJSKA KOMISIJA — Tek. broj ____________

PODACI

o zločinima okupatora i njihovih pomagača

Pr. 7/9. 45 17629

ZLOČINAC

Prezime i ime: Јакубовић и још 2 агента,
Približna starost: 28 – 30 г.
Narodnost: Хрватска
Svojstvo, služba, položaj, zanimanje: уст. ред. агенти
Poslednje boravište: У Сарајеву

ŽRTVA ZLOČINA (Oštećenik)

Prezime i ime: Власта [illegible]
Približna starost: 1920 г.
Mjesto i srez rođenja: У Загребу
vjera: муслиманска
narodnost: југословенска
zanimanje: чиновница
bračno stanje: неудата
Prebivalište: у Сарајеву Ул. [illegible] 11
Imena osoba koje je žrtva bila dužna izdržavati i rodbinski odnos tih osoba sa žrtvom: није никога издржавала.

GDJE JE ZLOČIN IZVRŠEN

Srez:
opština:
mjesto: У Сарајеву Ул. [illegible] 11

ZLOČIN

Vrsta zločina: Ухапшена [illegible] дома су 2 сата 2-VIII 1944
vrijeme izvršenja: [illegible] је у [illegible] и [illegible]
mjesto izvršenja: 11-I-1945 [illegible]

Način i sredstva izvršenja Дома су 25 нов. [illegible] из куће Кр. Твртка 11-и ухапшена као осумњичена због сарадње у вези с Н.О.Ф. [illegible] се [illegible] нестала.

Dokazi По изјави њезине мајке Марије ухапшена је 2-VII-1944 г. одведена у затвор [illegible] после 6 месеци отпремљена за логор Јасеновац за који се до данас још ништа не зна.

ŠTETA (materijalna)

U čemu se šteta sastoji Материјално није оштећена

Vrijednost štete u predratnim dinarima /

NAPOMENA

Само је ухапшена и одведена у логор за Јасеновац, за коју се више ништа не зна.

Sekretar:
Zemaljske komisije

Pretsjednik:
Zemaljske komisije

[illegible] 20/X 1945
[illegible] Краља [illegible]
Кр. Твртка 11.

25/X 1945

Рец. 28.9.1948 г.
Зел.

ZEMALJSKA KOMISIJA ZA UTVRDJIVANJE
ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH
POMAGAČA ZA GRAD SARAJEVO
U.G.br. 184 1945 god.

DRŽAVNA KOMISIJA- Tek.broj.........
ZEMALJSKA KOMISIJA-Tek.broj........

Inv.broj 17627

PODACI

O zločinima okupatora i njihovih pomagača

ZLOČINAC.

Prezime i ime Ustaški agenti

Približnja starost

Narodnost /nepoznata/

Svojstvo,služba,položaj,zanimanje

Posljednje boravište

ŽRTVA ZLOČINA /Oštećenik/

Prezime i ime Avdo Ondobaka

Približnja starost god. 1908 rodjen /37 god/ 2-IV

Mjesto i srez rodjenja Gacko Kodimići

vjera Musliman

narodnost Jugosloven

zanimanje saobraćajni činovnik

bračno stanje oženjen

Prebivalište U Sarajevu Kralja Tvrtka br.3

Imena osoba koje je žrtva bila dužna izdržavati i rodbinski odnos ti osoba sa žrtvom Žena i djeca: Ankica rodj.Kokotović 1910 g. 2-I. u Sarajevu, Fuad rodj. 2-V. 1940 god. u Sarajevu, Emina rodj.8-XII-1941 god. u Sarajevu.

GDJE JE ZLOČIN IZVRŠEN

Srez

općina

mjesto Sarajevo iz kancelarije

ZLOČIN

Vrsta zločina Ustaški agenti došli su u kancelariju

vrijeme izvršenja u 10 h pre podne i odveli ga u redarstvo

mjesto izvršenja odatle je odveden za logor Jasenovac

Način i sredstva izvršenja Došli su u 10 h pre podne izveli ga iz kancelarije s dežurstva,kao osumljičenog da je saradjivao i imao vezu s našom NOV.

Za tačnost prepisa tvrdi

Sekretar:
Zemaljske komisije

PRETSJEDNIŠTVO VLADE NARODNE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE • ZEMALJSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA

/ Martinić Ilija /

DRŽAVNA KOMISIJA — Tek. broj
ZEMALJSKA KOMISIJA — Tek. broj

PODACI

o zločinima okupatora i njihovih pomagača 17627

ZLOČINAC

Prezime i ime Усташки злочинци

Približna starost

Narodnost (непознати)

Svojstvo, služba, položaj, zanimanje

Poslednje boravište

ŽRTVA ZLOČINA (Oštećenik)

Prezime i ime [illegible]

Približna starost од 1905 рођен (37 год) 2-IV

Mjesto i srez rođenja [illegible]

vjera муслиман

narodnost југословен

zanimanje [illegible] радник

bračno stanje ожењен

Prebivalište у Сарајеву ул. [illegible] бр. 3

Imena osoba koje je žrtva bila dužna izdržavati i rodbinski odnos tih osoba sa žrtvom [illegible] рођ. [illegible] 1910 г. 2-IX у Сарајеву
[illegible] рођ. 2-IV 1940 г. у Сарајеву
[illegible] рођ. 8-XII-1941 у Сарајеву

ODJE JE ZLOČIN IZVRŠEN

Srez

opština

mjesto Сарајево из [illegible]

ZLOČIN

Vrsta zločina Усташки злочинци [illegible]

vrijeme izvršenja у [illegible]

mjesto izvršenja [illegible]

Način i sredstva izvršenja [illegible] Н.О.Б.

Dokazi По изјави [illegible] ухапшен је 2[illegible]-III-194[illegible] [illegible] не зна [illegible]

ŠTETA (materijalna)

U čemu se šteta sastoji [illegible]

Vrijednost štete u predratnim dinarima

NAPOMENA

[illegible]

Z.b.

~~Pošto je Ankica Ondobaka bolesna i leži već dvije godine nije mogla~~ pristupiti komisiji na saslušanje,nego je pristupila njena tetka Ema Alaj~~begović,žena Asima rodom iz Hercegnovog sada nastanjena u Sarajevu,Kr.Tvrtka~~ 12.stara 44 god.domačica te izjavljuje da svjedokinja ostaje u cjelosti kod ~~navoda u podacima,s tim da nezna imena ustaša~~ koji su uhapsili Avdu Ondobaka.

P.p. Ema Alajbegović

Sekretar: Zemaljske komisije

Pretsjednik: Zemaljske komisije

Pozvan ~~[illegible]~~ 1945

Pozvana Ankica Ondobak Kr. Tvrtka 3.

24.IX 1945

Prep. 25/9.45

Број: u.g. 581/1946

Записник

састављен дне 13. juna 1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез ________ округ ________

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Hadžimusić Muhamed син, ~~xxxxxxx~~ Smaila

родом из Foče општина ________ срез Hadži Omerova 5 округ ________

сада се налази у Sarajevu стар 54 година, по занимању penzioner

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moja kćerka Zumreta, stara 18 godina, uhapšena ~~xxx~~ je po agentima Gestapoa, 27. septembra 1944. godine. Odposlata je za logor Jasenovac, 7. decembra 1944. godine, odakle mi se je javila 2 puta. Čuo sam, da su 21. aprila 1945. godine u Jasenovcu sve ženske zatočenice likvidirane, klanjem.

Neznam imena agenata koji su je hapsili niti znam po čijem naredjenju je izvršeno njezino hapšenje. Uhapšena je na prijavu neke Šuhre, koja ju je prijavila kao komuniskinju i ilegalnu radnicu NOP-a. Tada je uhapšeno više ženskih osoba. Naknadno ću dostaviti prezime Šuhre, i adrese ostalih hapšenica.

P.p.o.

Hadžimusić Muhamed

Dovršeno:

Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево — II. дн. 225 1945.

Pristupa komisiji po pozivu, Hadžimusić Muhamed, generalije kao naprijed, te izjavljuje:

Naknadno sam saznao ime konfidentkinje moje kćeri a to je Hadžić Subha, sestrična Hadije Kemure Muhameda iz Sarajeva. Hadžić Subha je vinovnik nesreće mnogih ilegalnih radnika NOP-a i mnogi je, poslije oslobodjenja, traže ali im nije uspjelo da je pronadju. Sa mojom k:cerkom bile su uhapšene i slijedeće ilegalne radnice,: Bralić Zdravka, puštena na slobodu, Sarajevo, Trnovska 3 a, Simić Radmila, Trebevička 9, odposlata u logor i sigurno likvidirana, Fejzo Rabija, takodjer zatočena i likvidirana, Korošec Dragica, Grujić Nada, Čorić Nadjija, Kuljuh Safeta, sve puštene na slobodu, i sada se nalaze neke u Sarajevu, a neke u Foči.

P.p.o.

Dovršeno:

Hadžimusić Muhamed

I. Lorenz N. Gostović

FK

Nar. Rep. Bosna i Hercegovina
MJESNI NARODNI ODBOR U VAREŠU

Broj: 1328 /46.

Vareš, dne 4.IX.1946.

GRADSKOJ KOMISIJI ZA UTVRDJIVANJE ZLOČINA
OKUPATORA I NJEGOVIH POMAGAČA za grad

S A R A J E V O

Vraćamo naslovu prednji zapisnik s tim da ovaj odbor nije mogao po prednjem predmetu ustanoviti neke nove detalje nego što su ovi u zapisniku. Tačno je to da je u to vrijeme bio komadant ustaške formacije koja je izvršila hapšenja i deportiranja ilegalaca i simpatizera N.O.P-a u Varešu kapetan Penava. Njegov zamjenik je bio neki zastavnik Depolo i njih dvojica su glavni rukovodioci toga hapšenja a tko je bio njihov dostavljač to ovom odboru nije poznato.

Od odvedenih žrtava dostavljamo Vam slijedeća imena: 1/ Saletović Djafer, 2/ Saletović Sabaha, 3/ Dundjerović Stjepan, 4/ Parić Vejsil, 5/ Hasagić Mustafa, 6/ Mrljić Jozo iz Vareša i 7/ Ksenofon Mamonov, 8/ Popović Anto, 9/ Malić Ljiljana, 10/ Sembida Petar, 11/ Popović Jovo, 12/ Oskar Holaček, 13/ supruga Ing. Vasiljevića, 14/ Ban, 15/ Ing. Iglić, 16/ Pavlić Danica iz Vareš-Majana.

Prednje se dostavlja naslovu s molbom na upotrebu. Zakašnjenje odgovora je uslijedilo iz razloga što smo htjeli preko jednog bivšeg ustaše koji je u to vrijeme bio u Varešu saznati nešto pobliže, ali je on u medjuvremenu nestao iz ovog mjesta gdje se je prije nalazio.

Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

Sekretar:
/Pejčinović Slavko/

Pretsjednik:
/ Šišić Mustafa/

Број: ______/194__

Записник

састављен дне 30. januara 194 6 пред Sreskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Doboju срез Doboj округ Doboj

Од комисије су присутни:

Записничар: Aleksander Petrović

Pretsjednik sr. komisije Obrad Pavlović

Приступа MUJIČIĆ Mubera ------ син, кћи, жена pok. Tajiba родом из Doboja општина Doboj срез Doboj округ Doboj сада се налази у Doboju стар 30 година, по занимању kućanica издржава / чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

1. aprila 1945. g. oko pola šest na veče došao je po moga muža pok. Tajiba, koji je u to vrijeme bio upravni činovnik kod kotarske oblasti u Bos. Dubici jedan policajac, kome ne znam ime, ali ga zovu „Riba" i rekao mu da ga zove jedan čovjek iz Bos. Dubice. To se je desilo u Bos. Gradiški, gdje je u to vrijeme sa mnom bio moj muž. Moj rahm. muž nije odmah otišao, nego je rekao stražaru neka taj čovjek dodje kući, ali je stražar rekao da on ne može doći, onda je rahm. Tajib otišao sa stražarom da vidi tko ga zove. Kada je došao kod mosta kojim se prelazi za Staru Gradišku opazio je da ga čekaju nekoliko ustaša, koji su iz Jasenovca došli, on je počeo bježati, ali su ga stigli, uhvatili i sproveli u logor u Staru Gradišku, gdje je bio 8 dana, potom su ga svezanog prepratili u Jasenovac, otada ništa nisam čula za njega. Rahm. Tajib je imao 2 brata u redovima NOV-a od kojih je jedan poginuo a drugi se u to vrijeme sa svojom jedinicom nalazio u okolini Bos. Gradiške, sa kojim je rahm. Tajib bio u vezi, pa vjerujem da se je moralo uhvatiti nešto, što je rahm. Tajib slao bratu u šumu. Brat moga muža Sakib Mujičić nalazi se još u vojsci, ali ne znam u kojoj jedinici.

Ne tužim nikoga niti sumnjam na kakvu denunciju, samo tužim policajca „Ribu" jer ga je mogao obavjestiti o pravom stanju, pa da na vreme pobjegne.

Više ništa nemam reči a na rečeno mogu se zakleti.

Pismena sam:

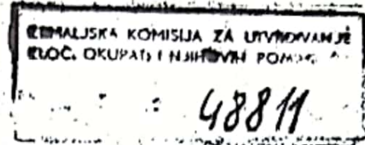
Mujičić Mubera

Zapisničar: [signature]

Pretsednik sr. komisije: [signature]

Државна штампарија, Сарајево. — П. бр. 225 1945.

Ug- Број: 264 /1946

Записник

састављен дне 4-V. /1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ Sarajevo

Од комисије су присутни:

Записничар:
Matekalo E. Hadžić S.

Приступа Maslić Nusret син, ~~кћи, жена~~ umr. Paše
родом из Sarajeva општина Sarajevo срез округ
сада се налази у Sarajevu Sildžića Avdage 20 стар 22 година, по занимању radnik
издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Maslić Zaim, otišao je u šumu novembra mjeseca 1944 g. U borbi sa ustašama i milicijom bude zarobljen od strane milicije negdje na sektoru Jahorine. Milicioneri su ga sprovodili sa još 2 partizana i kako nije bio vezan iskoristio je momenat kada je pratnja uzimala stvari iz voza pobjegao je i došao kući, gdje se je krio nekoliko dana, kada su u kuću došli ustaški agenti i odveli ga. Bio je osudjen na smrt, te je kasnije pomilovan na 10 godina zatočenja. Zadnjim transportom je odveden za logor. Nikada se nije javio te za njegovu smrt ništa ne znamo.

Njegovo hapšenje je sasvom slučajno. Ustaški agenti su tražili nekoga iz kuće 6 a, pa su nabasali na našu kuću br. 6.

Drugo po ovoj stvari nemam ništa.

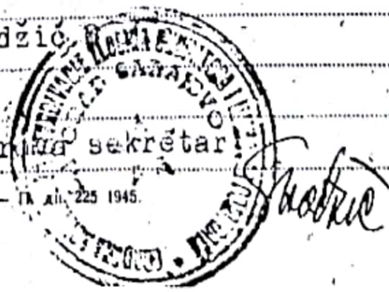
p.p.o.

Maslić Nusret v.r.

Dovršeno:

Matekalo E.v.r. Hadžić S.v.r.

Za tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Државна штампарија, Сарајево. — Гл. дн. 225 1945.

Broj: U.z. 431/1946

ZEMALJSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČ. OKUPAT. I NJIHOVIH POMAGAČA
Inv. broj 53758

Zapisnik

sastavljen dne 23. maja /1946 pred gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez .... okrug ....

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Lorenc N. Hadžić S.

Pristupa Lipa Rabija kći, Bajro
rodom iz Sarajevo opština Okrugla 28 srez .... okrug ....
sada se nalazi u Sarajevu star 20 godina, po zanimanju domaćica
izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj brat Mušan zvani Hamdija, star 31. godinu, uhapšen je po ustaškom vojnom redarstvu noću 24. marta 1945. godine. Zadnjim transportom je odposlat u pravcu Broda, te za njegovu sudbinu neznamo. Po kojim je ustaškimagentima hapšen, i po čijem naredjenju, neznamo, kao ni pravi razlog njegovog hapšenja. Savakako mislim da je radio ilegalno za NOP. te da je od nekoga prokazan. Da je ilegalno radio i bio vezan, i da je to uzrok njegovom hapšenju i zatočenju, tvrdim po tom, što je na nekoliko dana prije hapšenja došao iz želj. radionice t.j. iz fonda, gdje je bio na dužnosti i sav očajan rekao nam, da je uhapšen Prcić Enver i da će nas mnogo pasti njegovim hapšenjem. I zbilja svi su iz radionice gdje su bili vezani u ilegalnom radu, pohapšeni.

Tada je izradionice uhapšen Šehan Hamdija, Tanović Asim i drugi.

P.p.O.

Dovršeno: Lipa Rabija s.r.

Lorenc N. s.r. Hadžić S. s.r.

Tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Број: U.G.219/194 6

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA SARAJEVO
U. G. br. 219/46

Записник

састављен дне 8-II. /194 6 пред Gradskom Sarajevo комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo, округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Lorenc N.

Приступа Mušić Hatidža xxxxx, жена umr. Alije

родом из Mostara општина Mostar срез Mostar округ

сада се налази у Sarajevu, Kon. Jeftića 36 стар 36 година, по занимању domaćica.

издржава 1 чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj muž Mušić Alija uhapšen je oko 18 marta 1955 g. radi saradjivanja sa NOP-m. Dan prije njegova hapšenja uhapšen je njegov drug koji je zajedno s mojim mužem ilegalno radio. Ovaj se je zvao Krsto, a prezimena mu ne znam. Muža su mi uhapsili 3 nepoznata agenta. Bio je zatvoren u zatvoru policije, a sa zadnjim transportom 4 aprila iste godine odveden je za logor odakle mi se nikada nije javio, niti znam šta je sa njim bilo.

p.p.o.

Hatidža Mušić

Dovršeno:

Lorenc N.

Matekalo E.

Државна штампарија, Сарајево — П. ак. 225 1945

Број: Zg 118 /1946

Записник

састављен дне 22. maja /1946 - пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lereno N. Hadžić S.

Приступа Čengić Hajrija ~~xxxxxxxxx~~ umrli Jusuf син, кћи, жена

родом из Sarajevo општина Sarajevo срез .... округ ....

сада се налази у Sarajevu Mutevelića 25 стар 25 година, по занимању domaćica

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj brat Nusret, star 26 godina. zelj. čin stanice Sarajevo, uhapšen je 15.marta 1945.godine po ustaškom vojnom redarstvu, te je zadnjim transportom odposlat u pravcu Broda.

Koji su agenti i po čijem naredjenju izvršili hapšenje neznam. Razlog je njegove ilegalan rad za NOP.S kim je ilegalno radio neznam,ali sutradan po njegovom hapšenju javila nam je žena Ljubunčić Hasana, čin. G.N.O-a, da se Nusret skloni,pošto je njegova veza otkrivena Nu, bilo je već kasno.Ko je Nusreta odao u njegovom radu na NOp. nije mi poznato.

P.p.o.

Čengić Hajrija

Dovršeno:

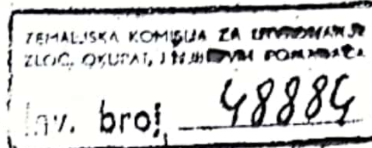
Lorenc N.

Hadžić

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

-148.)

Broj: U.g. 277/1946

Zapisnik

sastavljen dne 6-V. /1946 pred Gradskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug

Od komisije su prisutni:

Zapisničar:

Matekalo E. Hadžić S.v.r.

Pristupa Halid Prcić sin, XXXXXX Abdurahman

rodom iz Sarajeva opština Sarajevo srez Sarajevo okrug

sada se nalazi u Sarajevu, Logavina 54 star 17 godina, po zanimanju učenik.

izdržava ./. članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Moj otac Abdurahman Prcić, bio je sa službom u stvorbici duhana u Sarajevu. Pored svoje redovne dužnosti bio je zapovjednik vatrogas xxxxxx nog odjela. 12 marta 1945 g. uhapšen je po ustaškom Vojnom redarstv te transportovan 4 aprila 1945 g. u pravcu Broda, kada mu se svaki trag gub kao i svim ostalim. Ko ga je uhapsio, zašto i po čijem naredjenju nije nam poznato. Znamo da je radio ilegalno za NOP, te bi to bio jedan od uzroka. Za njegovo odvodjenje-zatočenje sumnjamo, ali nikakvih dokaza nemamo, u Pezić Andriju koji je mog oca Abdulrahmana mrzio a koji je bio ozloglašeni ustaš te je kao takav mnogima nesreću učinio i kako smo čuli streljan je po naši vlastima po oslobodjenju.

p.p.o.

Halid Prcić v.r.

Dovršeno:

Matekalo E.v.r. Hadžić S.v.r.

Za tačnost prepisa Komisije sekretar:

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Број: U.G.-176/1946

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA GRAD SARAJEVO
U. G. br 176/46
Sarajevo

Записник

састављен дне 24-I. /1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ Sarajevo

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Lorenc N.

Приступа Prašo Zubreta ~~xxxxxxx~~, жена Ismetova

родом из Sarajeva општина Sarajevo срез Sarajevo округ

сада се налази у Sarajevu Okrugla 18 стар 32 година, по занимању domaćica

издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj brat Handžić Osman radio je kao poštanski činovnik u glavnoj pošti u Sarajevu. Kod velikog hapšenja poštanskih činovnika uhapšen je i on medju ostalima. Kasnije sam saznala da su sa agentima hapšenje vršili činovnici pošte Hakl Miroslav i Matković. Brat mi je bio zatvoren prvo u policiji, a zatim u "Beledijji" i to od 26-III. 1945 do 4-IV. iste godine, kada je sa ostalim zatvorenicima transportovan u pravcu Broda. Njegova dalja sudbina nije mi poznata.

P.g.o.

Prašo Zumreta

Dovršeno:

Matekalo E. Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број U.S. 584/1946

Записник

састављен дне 14. juna /1946 пред gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevo срез .... округ ....

Од комисије су присутни:

Записничар:

Lorenc N. Hadžić S.

Приступа Požegija Alija син, кћи, жена xxxxxxx Hasan

родом из Sarajevo општина Takovska 21 срез .... округ ....

сада се налази у Sarajevu стар 32 година, по занимању činovnik

издржава 1=, чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moja majka Esma Požegija, stara oko 80 godina, uhapšena je koncem marta 1945. godine, u Sarajevu, po ustaškim agentima, Zadnjim transportom je odposlata u pravcu Broda, a uhapšena je na zahtjev ustaškog agenta Šušac Alojza iz razloga, što sam ja bio pod policijskom smotrom i dao riječ da ću biti tu i da ću se svaki dan prijavljivati policiji u Sarajevu, uspio pobjeći u šumu u decembru 1944. godine. Ja sam uhapšen u decembru 1942. godine, u velikoj aferi provale Reufa Galoševića i to provalom kurira Lulić Franje, te sam izveden pod ustaški pokretni prijeki sud i kako nisu protiv mene imali dokaza oslobodjen sam od optužbe. No, ipak su me poslali na zatočenje u logor Gradišku, odakle sam u maju mjesecu 1943. godine, na molbu majke mi Esme pušten na slobodu.

Od početka okupacije saradjivao sam ilegalno za pokret. Šušac Alojz, vinovnik nesreće moje i majkine, odbjegao je pri povlačenju njemaca i ustaša te neznam gdje se sada nalazi.

P.p.o.
Alija Požegija

Dovršeno:
Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево — П ан 225 1945

FAKSIMILI IZJAVA U VEZI SA USTAŠKIM ZLOČINIMA NAD BOŠNJACIMA*

* *Originali zapisnika (izjava) se nalaze u AR BiH*

Број: U.G.219/1946

Записник

GRADSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA ... SARAJEVO

U. G. Br. 218/46

састављен дне 8-II. /1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Lorenc N.

Приступа Avdić Fata xxxxxxxxx жена umr.Paše родом из Gacka општина Gacko срез Gacko округ сада се налази у Sarajevu,Ulomljenica ul.1 стар 45 година, по занимању domaćica. издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj muž Avdić Pašo radio je za vrijeme N.D.H.kod sarajevske policije kao vodnik.U toj službi ostao je do dana kada je uhapšen.To je bilo 23 marta 1945 godine.Uhapšen je u službi i to od Bobana policijskog komdira i agenta JabubovićaTada je uhapšeno mnogo pol.službenika a po naredjenju Luburića koji je tada bio u Sarajevu.Muž mi je bio zatvoren u "Beledij i",a u jutro 28 marta iste godine saznala sam da mi je muž obješen na Marin-Dvoru.Kada sam otišla na lice mjesta zaista sam prepoznala svoga muža.Osim moga muža bili je još obješenih gradjana i policijskih službenika.U prilog zapisnika prilažem proglas tadanjih vlasti u kojima obavješćuju gradjane da je ratni sud osudio na smrt 55 lica koji su u ovom proglasu pobrojani.

P.p.o.

L.j. Avdić Fata po E. Matekalo

Dovršeno:

Lorenc N.

Matekalo E.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: V.G. 140/1945

Записник

састављен дне 1-II. 1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. Lorenc N.

Приступа Grebo Mina ~~xxxxxxxx~~ жена Adila umr. родом из Mostara општина Mostar срез Mostar округ

сада се налази у Sarajevu Mažuranića 4 стар 26 година, по занимању krojačica u VII.dječ.dom издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

U velikoj aferi provale Save Bogdanovića, uhapšen je i moj muž Adil Grebo, činovnik želj.direkcije, i to dne 11 marta 1942 g. Od agenata koji su ga hapsili poznavala sam jedino agenta Karamehmedovića, koji je u martu 1945 objesen na Marin-dvoru. Muž mi je bio zatvoren u ustaškom redarstvu gdje je saslušavan, mučen i zlostavljan na već poznate načine ko. su policajci upotrebljavali. Jednoga dana došao je meni kući jedan stražar sa porukom moga muža da dodjem da se vidimo, jer da on ide u bolnicu. Mi smo se zaista vidjeli i tom prilikom muž mi je rekao da je bio suočen sa Milom Ćorovićem koji ga je teretio izjavom da je moj muž k njemu donosio materijal u dućan. Ovo isto potvrdio mi je i drug Arslanagić Zahir koji sada živi u Zemunu. Prilikom sastanka s mojim mužem vidjela sam da je bio sav iznemogao a u licu plav i natečen. 9 maja iste godine sa ostalim zatvorenicima transportovan je za logor Jasenovac. Nakon 7 dana boravka u Jasenovcu otpremljen je u Zemun, zatim u Njemačku i Norvešku gdje je ubrzo umro. Vijest o njegovoj smrti donio mi je Mugdim Mehmedagić sada nastanjen negdje u Sarajevu.

p.p.o.

Grebo Mina

Dovršeno:

Matekalo E. Lorenc N.

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225 1945.

Број: U.G.308/1946

Записник

састављен дне 7-V. 1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevo округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E. m S.Hadžić

Приступа Vučjak Habiba супруга Salih
родом из Ljubuško општина Ljubuški срез округ
сада се налази у Sarajevu,Mraovac 22 стар 44 година, по занимању domačica
издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj sin Jusuf,bio je prisilno mobilisan za njemačku vojsku maja mjeseca 1943 g.Odveden je u Njemačku,a odande u Francusku,11 decembra 1943 g.dobila sam obavjest od njemačke komande da mi je sin Jusuf streljan 17 septembra 1943 g. u Francuskoj,pošto je osudjen po ratnom sudu kao buntovnik.

Kasnije mi je pričao prijatelj moga sina Jusufa da je Jusuf namjeravao da dodje do oružja,kako bi mogao sebe i svoj narod braniti od okupatora i da je kada je vidio da je prevaren bio organizovan u ilegalnoj organizaciji Francuza,koja je vršila sabotaže nad Njemcima,te je otkriven u svom radu,izveden pred sud i streljan.

p.p.o.

Vučjak Habiba tj.prsto znak po Hadžić S.

Dovršeno:

Matekalo E.v.r. Hadžić S.v.r.

Za tačnost prepisa ovjerava sekretar:

Државна штампарија, Сарајево.

Ug. Број: 265/1946.

Записник

састављен дне 4-V. /1946 пред Gradskom комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Sarajevu срез Sarajevu округ

Од комисије су присутни:

Записничар:

Matekalo E.

Hadžić S.

Приступа ~~Šaran Camila~~ син-кћи жена Lutvije родом из Trebinja општина Trebinje срез округ сада се налази у ~~Sarajevu~~ Abdeshana 45 стар 29 година, по занимању domacica издржава ./. чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Moj muž Lutfo, bio je zaposlen kao obućarski majstor u policiji. Radio je za NOP, preko Defekdžić Jusufa. Na 23 ~~febta~~ 1945 g. unapšen je po ustašama iz radionice zajedno sa svojim drugovima u gradu Husom Islamovićem i Salkom Subčevićem, a kroz dva dana uhapšen je i 4 radnik radionice Kreho Ragib. Svi su obješeni 27 marta na Marin-Dvoru. Uzrok da su ga objesili kao i ostale, svakako je saradnja sa NOP-m.

p.p.o.

Šaran Camila

Dovršeno:

S. Hadžić

Matekalo E

Државна штампарија, Сарајево. — П. дн. 225. 1945.

Gradska komisija za ispitivanje zločina.

Broj: 338.

Mostar, 19-VI-1945 god.

Z A P I S N I K

sastavljen kod komisije za utvrdjivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.

Prisutni:

Slipičević Halko, presjednik,
Puzić Šefkija, sekretar,
Čapin Lazo, član komis.
Hadžić Šefkija, čl. komis.

~~Pristupa~~

Pristupa komisiji poslovodja Vakufskog Mearevskog Povjerenstva u Mostaru, Hafiz-Salih Puzić, sin umr. Mustafe, rodj. 1897 god. musliman, neporočan, propisno opomenut iskazuje:

Tokom okupacije Mostara 1942 i 1943 god. talijanski vojnici iz divizije „Murge", te njemački vojnici iz divizije „Princ-Eugen" opljačkali su djelomično inventar džamija: Šarića, Čevajn-begove, Jahja Esfel, Tere Jahja, Husein Havadže, Derviš-pašine i Tabačica. Odnijeli su ukupno 45 kom. vrjednih čilima i serdžada u ukupnoj vrjednosti 663.000 Din. predratnih (šest sto šesdeset i tri hiljade dinara). Zatim su odnijeli i opljačkali inventar Karadžoz-begova, Čevan begova i Derviš-pašina mekteba u vrjednosti od 225.000 Din. predratnih (dvjesta dvadeset i pet hiljada din.), te inventar niže okružne i Karadžoz-begove medrese u vrjednosti od 35.000 Din. predratnih (trideset i pet hiljada din.),

Prilažem popis pojedinih vakufa grada Mostara, koji su oštečeni usljed bombardiranja izvršenog po Talijanima i to vakuf: Čevan-begove džamije (džamija, mekteb i dućani) u ukupnoj vrjednosti 260.000 Din. predratnih (dvjesta šezdeset hiljada din), te vakuf Vučjakovića džamije (džamija, te kuća) u vrjednosti 200.000 din. predratnih (dvjesta hiljada din.).

Ostali vakufi iz priloženog spiska od 4-VI-1945 god. kojega dajem na zapisnik oštečeni su od bombardiranja izvršenih po saveznicima od početka 1944 god. na ovamo za iznos ukupan od 2,297.000 din. predratnih. (dva miljona dvjesta devedeset i sedam hiljada din).

Napominjem da su okupatorske vojske odnijele raznog gradjevnog materijala iz vakufskog magacina, 21.000 Din. predratnih (dvadeset i jednu hiljadu din).

Ukupna šteta počinjena po okupatorima vakufu u gradu Mostaru iznosi 1,404.000 Din. predratnih. (milijon i četri sto i četri hiljade din.), a inače sva šteta iznosi 3,701.000 Din. predratnih.

2 priloga.

Svjedok:
H Salih Puzić

Prepis.

Inv.broj:7061.

XxxxMMXxxxxx

Z A P I S N I K

O uvidjanju na licu mjesta ustaških zločina izvršenih u vrtu vile Folkert u Sarajevu,Skenderija ulica brl 49/vlasništvo Milana Sarića/sačinjen dana lo aprila 1945 god..Početak u 9 sati.

I.

Dana 9 aprila 1945 godine sami gradjani znajući da su izvršeni zločini pred njihovim sugradjanima,rodoljubivim u vili Folkert,gdje je imao svoj stan zloglasni ustaški pukovnik-general hrvatskog domobranstva, Maksu Luburiću,počeli su sa pretraživanjem i iskopavanjem sumnjivih mjesta u vrtu pomenute vile.Naišavši na leševe odmah odmah su prijavili stvar odelenju zaštite naroda u Sarajevu.

II.

Obrazovana je komisije za ustanovljenjo zločina i iskopavanje lješeva žrtava.

Komisiju sačinjavaju:
Od gradskog Narodno-oslobodilačkog odbora:
Dr.Stevan Jakšić,sudija apelacionog suda u Sarajevu,
Dr.Mustafa Hajdarević iz Sarajeva,kao ljekar vještak,
Enver Mursel sudija sreskog suda u Sarajevu,
Dr.Melja Kašiković,primar drž.bolnice,kao ljekar vještak u Sarajevu.
Dr.Stajnberg Fridrih,ljekar vojne bolnice,
Od vojnih vlasti: Odelenja Zaštite Naroda,major Stole Kovačević.
Od komane mjesta: pporučnik,Alija Bešīrović.
Komiskom uvidjaju pristupaju još:
Dr.Divna Petković-Čengić,ljekar iz Sarajeva,kao ljekar vještak i
Dr.Nedo Zec,ljekar,Ejub Ademović dosadanji zamjenik drž.tužioca u Sarajevu.

Uvidjaj se vrši u prisutnosti većeg broja srodnika i poznanika,interesovanih gradjana Sarajeva,a otkopavanje lješeva vrše civili ranije mobilisani u posadnoj odbrani stanovništva od bombardovanja.

III.

Komisija uvidjanjem konstantuje slijedeće:

Vrt vile ogradjen je visokom ogradom sa svih strana a naročito sa strane ulice & Soukbunar,zidan oko 2 1/2 metra.Direktni bliži poglsd na vrt moguće je samo iz jedne kuće u Soukbunar ulici..Mjesto gdje su leševi nadjeni nalaze se / u srednjem i u gornjem djelu vrta u pravcu rečeno zida.Jame u kome su lješevi nadjeni kopane su u izduženom pravcu u dvije glavne grupe i na razne načine,a dubina od 1/2 do 1 met.Nadjeno je lješeva jedan na drugom zatrpane i plitko i površno.Svjež izgled otkopane zemlje ukazuje bez sumnje na to da su žrtve pokopame prije svega 4-5 dana.Po kazivanju vlasnika vile Milana Sarića žrtve morale su biti pokopane sredu 4 aprila ove godine zapravo u noći od srede na četvrtak od 4 na 5 aprila 1945 g.jer kad su ustaše pobjegle ispred narodno-oslobodilačke vojske,vlasnik je 5 aprila o.g.ujutro opazio tragove krvi pred podrumom vile i tragove svježeg kopanja zemlje u vrtu.Ovo isto izjavljuje i čuvar vrtaŠimun Golemac.Po njihovom čuvanju čuo je u noći pucnjavu,vrisak, pjevanje i galamu. Dr. Perić Minko,a ovo isto čuo je i čuvar vrta Šimun Golemac .

Komisija je već zatekla otkopanih 16 lješeva a naknadno je pred komisijom otkopano još 7 lješeva tako,tako da je svega nadjeno 23 lješa,od kojih dva lješa ženska.

Pristupa se pregledu lješeva.

ho

1/ Lješ nepoznatog star oko 3o god. vezanih ruku sa žicom na ledjima koja je ušla u tkivo,udaren po zatioku tupim predmetom koji je izazvao potpunu deformaciju i lom lobanje.Obučen u civilno odjelo,bez cipela ,razderan.

2/ Lješnje Hadjimuratović Esad star 15 god. deformisane lobanje uslijed udara tupim predmetom.Ruke vezane žicom naledjima.

3/ Leš je Ana Lazarević stara oko 55 god. deformisana lobanja uslijed udara tupim i tvrdim predmetom.

4/ Leš je Kobiljak Ismet ,star oko 4o god. sa maramicom uguranom u usta medju zube,4 uboda nožem u lijevu stranu vrata,a na desnoj strani veliki otvor sa prjesječenim grkljanom.

5/ Leš je AliskadićŠakir djak tehničke škole,star oko 2o god. samo u košulji i pantalonama,deformisane glave uslijed udara tupim i tvrdim predmetom.

6. Lješ nepoznatog muškarca u vojničkom odjelu star oko 25 god. deformisane glave uslijed udarca tumim i tvrdim predmetom.Obrezan.

7/ Leš nepoznatog muškarca star oko 2o god. rez preko cijelog vrata ~~prem kxxgxaxm~~ ispod brade,počevši ispod lijevog uha ispod ušne školjke pa na niže prema desno i napolje sve do kičmenog stroa prerezani su meki djelovi.Neobrezan.

8/ Leš nepoznatog muškarca u vojničkoj košulju i gaćicama,noge vezane telefonskom žicom,a ruke običnom žicom. na prsima u predjelu lijeve prsne bradavice imaju tri povrede od oštrog oružja.jedna je povreda trobrdasta. eposredno ispod desnog pazuha u prednjoj pazušnoj liniji povrede zadate oštrim oružjem trobrdasše,a na desnoj strani vrata neposredno ispod idpod desne donje vilice .Obrezan.

9/ Klikić Karlo gostioničar star oko 5o god. u predjelu prsa izmedju prsnih bradavica imaju 4 uboda horizontalno idući sa lijeva na desno u razmacima od od 3-4 cm potiču od oštrog orūžja ujedno na vratu prere grkljana do predjela jednjaka.

1o/ Leš nepoznatog muškarca vezanih ruku žicom na ledjima poderane košuljemodrica u predjelu gornjeg kapka lijevog oka,rez na vratu,odmah ispod brade počevši ispod lijeve ušne školjke pa sve do skoro u istoj visini na desnu stranu do samog kičmenog stuba.Neobrezan.

11/ Leš nepoznatog muškarca u gradjanskom odjelu star oko 4o god.neobrezan,povrede u predjelu lijeve prsne bradavoce do 3 cm. duga zjapi na oko 3 cm.rez na vratu oko lo cm.dug,otvoren grkljan do predjela jednjaka.

12/ Leš nepoznatog muškarca,obrezanog, vezanih ruku na ledjima žicom u predjelu lijeve pazuhe linijom dug rez oko 3 cm. a zjapi skoro na 2 cm. u pazušnoj liniji.

13/ Leš nepoznatog muškarca,obrezanog u vojničkom odjelu golim nogama,sta oko 25 god. ruku bezanim na ledjima žicom.Deformacija grudnog koša naročito lijeve polovice sa masnicama na prijedjelu prsa.

14/ Leš nepoznatog muškarcastar oko 25 god.,obrezanog,ruku vezanih žicom na ledjima.Deformacija grudnog koša i to plosnato sa masnicama u predjelu grudi,u gradjanskom odjelu,sa golim nogama.

15/ Leš nepoznatog muškarca,star oko 2o god.,neobrezan, ruku vezanih žicom na ledjima sa velikim masnicama i defektima kože u predjelu obje podrebrice obe slabine sa nešto deformacije grudnog koša.

16/ Leš je Pokalije Saléma star oko 3o god. ruku vezanih na ledjima,prerez vrata sve do kučmenog stuba skoro horizontalno s jedne strane na drugu vrata iz predjela završetka ušnih školjki. Obučen u gradjansko odjelo sa civilnim polucipelama na nogama.

17/ Lёš nepoznatog muškarca ,ruku vezanih sa žicom na ledjima,obučen u gradjansko odjelo sa cipelama brdskim/bakandjama/ na nogama,obrezanog. deformisane glave uslijed udara tupim i tvrdim predmetom,star oko 2o god.

18/ Leš nepoznatog mladića od 18 god. obrezanog, obučen u vojničkom odjelu/bez bluze samo u košulji/ sa vojničkim cipelama,deformisan prsa sa masnicama u predjelu sredine i deformacije glave sa jakom natečenošću lica,očnih kapaka i usta.

19/ Leš nepoznatog muškarca, star oko 2o god., ruku vezanih, obrezanog, deformisane glave uslijed udara tupim i tvrdim predmetom, obučen u gradjansko odjelo sa civilnim cipelama na nogama.

2o/ Leš nepoznatog muškarca, ruku vezanih žicom na ledjima u odjelu, obrezanog, deformisane glave uslijed udara tvrdim i tupim predmetom.

21/ Leš je Radulaški Olge kćerke Dr. Radulaški i Dr. Lakšić Radulaški na stara oko 2o god.. Obučena u civilno žensko odjelo za ulicu, bez cipela na nogama. Ubod ispod desne ušne školjke, deformisane lobanje i modrice gornjeg kapka lijevog oka. Krv na nosu.

22/ Leš je Sergije Žasula sin Metodije Zazule star oko 22 god. student prava iz Srajeva u vojničkom odjelu bez cipela tri uboda na predjelu lijeve strane prsa, nešto oko prane i lijeve bradavice pa do prednje linije lijevog pazuha. U predjelu luka rebara s lijeve strane više na ledjima oko 7 cm. duga zjapi na skoro 4 sm. postoji i slobodan ulaz u trbušnju duplju.

23/ Leš nepoznatog muskarca u vojničkom odjelu oko 2o god. starog, obrezanog obucen u vojnickom odjelu sa vojnim cipelama, ubod ispod jugularne jame oko 3 cm. i drugi ubod u predjelu donjegaga kraja grudne kosti. Otvor dugi oko 2 cm. a zjapi na 1 cm.

Na leševima na tjelu ili odjelu nije nadjeno nikakvih ličnih predmeta stvari od vrijednosti. Svi su leševi bosi osim gdje je to posebno konstatovano da imaju cipele.

Nakon pregleda podruma na vili Folkret nevide se nigdje veliki tragovi krvi osim jedne lokve na samom početku blizu1 1/2 m. daleko/od ulaza u podrum/

Lokva krvi je promjera od pola metra.

Inače u podrumu je nered, nešto slame i sanduka razbacanih i nešto ostataka, nadjeno na zidu ili podu, ostaci mlazova krxixx ili kapljica krvi.

Vlasnik kike Milan Sarić izjavljuje da je opazio 5 ov.mj.nešto krvi po stepenicama koje vode u podrumu ali se je to otralo. Dalje predaje jednu željeznu polugu/ćuskiju dugačku oko 1 1/2 metar a promjera od 2 1/2 cm. na kojoj ima tragova krvi na donjoj polovici, osim toga pr predaju dva željezna žarača/za vatru/ jedan dug oko 1 metar, a drugi oko 1 i 3o cm. oba su promjera od 2 1/2 cm sa oštrim vrhovima. Oba suk krvava na donjoj polovici. Žarače je našao 5 ov.mj. pri izlazu podruma, pa će ih Milan Sarić i dalje čuvati do odredbe vlasti.

Komisija je po tom pregledu po samu vili, ali nije našla ništa sumnjivo u njoj što bi upućivalo na izvršenje ovoga zločina..

Vlasnik Vile Milan Sarić izjavljuje da je Luburić sa oko 8o u ustaša uselio u ovu vilu odmah pos svom dolasku u Sarajevo, a to je bilo sredinom marta ove godine. o imenu poznajem od tih ustaša satnika Ivana Zovku, zatim poručnika Budaka, zastavnika Babića .

Izaslanici sovjetske vojne misije-režiser ppukovnik Varlamov sa još jenim potpukovnikom i jednim fotografom i jednim tumačem ruskog jezika izvršili su filmsko snimanje, iskopavanje leševa, terena, pojedinih rana na leševima, indetifikaciju leševa i njihov prenos na otvoreno mjesto vrta da ih može rodbina pregledati. Zatim rad komisije i demonstracije ubijanja žrtava željeznim polugama i žaračima kao i scene prepoznavanja leševa od strane srodnika.

Dovršeno je u.4o.h.

Za tačnost prepisa tvrdi

Sekretar:
Zemaljske komisije
Krтinić
/Krtinić Ilija/

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača

Broj : 537/41.-

Mostar, 5. X. 1945.-

Zapisnik

Sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Zapisničar :
Muslibegović Amila

Prisutni :
Slipčević Salko, pretsjednik
~~Marić~~ Jozo, član komisije
Salahović Derva, čl. komisije
Kusić Sefkija, sekretar

Pristupa :Raljević Fata preudata Oručević udova iza Hasana, iz Mostara, stara 55 godina, muslimanka, ~~...~~ majka 3 djece propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje :

12 februara ove godine ustaša Keka Komljenović sa još nekim ustašama odveo je sa r dnika iz radione moga sina Ibru, starog 27 godina oženjena sa jednim djetetom. Odveden je u Sarajevo sa još mnogim po hapšenim Mostarcima gdje je nakon nekoliko dana streljan po ustašama Maksa Luburića. Ibrahim je bio hranitelj njegove žene Zinete, te male kćerke Nadije i moj,- jam sestru Hibu i brata Časima, koji su potonji djeci.-On je bio po zanimanju kovač.-Njegova je mirnodobska zarada bila oko 2.000 dinara predratnih.-Za njegovo odvodjenje i smrt smatram odgovornim šefa Mostarske policije Dr. Šoića i Josepa Mašića, njegovog zamjenika, jer su tada oni bili glavni naredbodavci, te Keku Komljenovića i njegove saučesnike kao i Maksa Luburića.-

Svjedokinja - oštećena :
t.j.
Raljević Fata

Svjedokinja :Glavović Murta supruga Mujina iz Mostara, stara 40 godina, propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje :- Poznavala sam dobro porodicu Raljevića Fate i znadem da su ustaše odvele njezinog sina Ibrahima 12. februara ove godine. Tad je odveden i moj ~~...~~ muž Glavović Mustafa. Odvedeni su u Sarajevo, gdje su malo zatim streljani po ustašama Maksa Luburića, Ibrahić je bio hranitelj svoje supruge malodobne kćerke majke. te malodobnog brata i sestre. Radio je kao šlosser na rudniku.-

Potpis članova komisije
1.) [signature]
2.) [signature] Kusić
3.) [signature]
4.) Salahović Derva

Svjedokinja :
t.j.
Glavović Murta

Gradska komisija za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njih pomagača

Broj : 547/45 Mostar, 6. X. 1945.-

Inv. broj 1215

Zapisnik

Sastavljen pred Gradskom komisijom za ispitivanje ratnih zloč. okupatora i njihovih pomagača za grad Mostar.-

Prisutni :

Zapisničar Muslibegović Atila

Slipčević Salko, pretsjednik
~~Marić~~ Mrdić Jozo, član komisije
Salahović Derva, član komisije
Džubur Refkija [illegible]

Pristupa : Šukalić Fata žena Šućrijina, iz Mostara, stara 40 godina, vjere muslimanske, propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje :

Moj sin Hasan mladić od 20 godina služio je u pošti Sarajevo. Iz pošte su ga odvele ustaše 24.III.1945. godine u Jasenovac sa još jednom velikom partijom pohapšenih Sarajlija. Tad je u Sarajevu hapšenja vršio strelja[o] ljude po zlu poznati ustaša Luburić Maks sa svojim krvnicima. Kako sam informisana do Broda su došli živi u ovome transportu a dalje šta je bilo s njima neznam. Sumnjam dali je na životu. Poznato je da su ustaše mnoge transporte hapšenika tih dana pobili i popalili. Osim sina Hasana imadem još 4 malodobne djece i Hasan je kao najstariji pomagao kao naš hranitelj, pa smo tim izgubili hranitelja.

Svjedokinja, - oštećenica :
otisak prsta
Šukalić Fata

Svjedokinja : Fata Šabić žena Mehmedova, stara 39 godina, muslimanka propisno opomenuta na kazivanje istine iskazuje :
Poznam dobro familiju Šukalića Šućrije i njihove obiteljske prilike, jer živemo u komšiluku. Njihov je sin Hasan bio poštanski činovnik u Sarajevu i kao takav odveden je po ustašama Luburićevim prema Jasenovcu, koncem marta mjeseca 1945 godine. Kako se je čulo do Broda je živ došao ali se dalje o njemu nezna ništa.- Kako su tada mnogi naši ljudi pobijeni u Jasenovcu i na Brodu sumnjam da li je ostao živ i Hasan Šukalić.-

Svjedokinja :
Fata Šabić, s.r.

Broj: ..../194....

Zapisnik

Inv. 33994

sastavljen dne 9-VIII. 1945. pred Sreskom komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Travniku srez Travnik okrug Travnik

Od komisije su prisutni:

Zapisničar: Mramadić

Mramadić

Pristupa nepismeni Smajil Grabus sin, kći, žena rodom iz Krpeljića opština Bila srez Travnik okrug Travnik sada se nalazi u Krpeljić star ...... godina, po zanimanju težak izdržava .... članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Nama seljanima je došao u Mejtef. Silvo Matković prof. iz Guče gore godine 1942. a mjeseci nesjećam se i pozvao sve sele Krpeljiće da se mladi ljudi upišu u ustaše, te je ujedno rekao da će moj ... biti kod kuće do neće vojsku služiti i dočim vlast biti ... sa sve — A kad seljani nijesu htjeli prihvatiti ustaškog tabornika Silve Matkovića predlog. Isti je nastavio sa prekom i drskim glasom što vi mislite turci pa nedate svoje mladarije (omladine) u ustaše vi će te biti svi poklani i popaljeni.

Bivši ustaški tabornik nalazi se u Gučoj gori i sada kod kuće

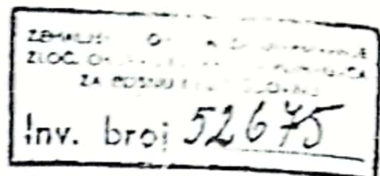
Zapisnik mi je pročitan te sam soglasan u svem što su u njemu nije riječi: Zapisničar

Saslušao član sreske komisije
Uzo Čaušević (?)

nepismen sam
Smajil Grabus
po Mramadić

Državna štamparija, Sarajevo — P. dn. 225 1945.

Prepis,

Broj: ________/194__

I nv,br.52675,

Записник

састављен дне 21. III. I /1945, пред Z.K.O. ________ комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Han Bila срез Vitez округ Travnik

Од комисије су присутни:

Записничар: Derviš Sahaganović

Ivan M ajnarević
Hamza Arnautović
Munib Delić

Приступа Velija Delić син, кћи, жена ________
родом из Han Bila општина Han Bila срез Vitez округ Travnik
сада се налази у Han Bila стар 22. година, по занимању težak
издржава 4, чланова породице, прописно опоменут на казивање истине, изјављује:

Na dan 28, I, 1945. god, došli su u naše selo Han Bila srez Vitez Njemci i ustaše gdje su počeli fatati ljude po našem selu i tada su uhvatili i moga oca Ahmeta Delića stara 48 god, musliman, islamske vjere, njega su uhvatili ustaše i odveli ga u njivu zvanu Hum u blizini našega sela i tako su ga na razni način mučili i njemu su tada otsjekli nos i oči mu iskopali, uši odrezali i tako ga na razne načine mučili te ga onda i zaklali,

Te su ustaše bile iz Han Bile pod vodstvom Filipa Blatančića iz Han Bile, srez Vitez koji je tada bio u Han Biloj tabornika

Kada su moga oca ubili onda su se povratili kući i počeli da pljačkaju po kući što je god bilo u kući, tada su ustaše odnijeli cijeli kućni namještaj u vrijednosti od 50000 Din,

Velija Delić v,r,

Član odbora:
Delić Munib v,r,

Zapisnik

svedoka Delića Muniba, koji svjedoči kako je ubijen Ahmet Delić iz Han Bile, kada su se od nas povukli partizani tada su došli njemci i ustaše te su tada počeli da tuku naše ljude i tako su tada ubili i Ahmeta Delića njega su ubili ustaše pod vodstvom Filipa Blatančića koji je bio tabornik u Han biloj,

Munib Delić v,r,

Članovi komisije :
Munib Delić v,r,

(M.P.)

Zapisničar : Derviš Sahaganović v,r,

Da je ovaj prepis vjeran svome originalu koji se nalazi u zem. kom. pod Inv. br.52675

Sekretar :
(Djuro Bosnić)

Zapisnik

sastavljen dne 2 jula /1946 pred komisijom za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu srez Sarajevo okrug sarajevski

Od komisije su prisutni:

Zapisničar: Dr. Miloš Bajić

Ivanka Stanković

Pristupa Sudžuka Muhamed sin, umrlog Mulle

rodom iz Fojnice opština Fojnice srez Fojnice okrug Sarajevski

sada se nalazi u Sarajevu star 40 godina, po zanimanju biv. sudija

izdržava 1 članova porodice, propisno opomenut na kazivanje istine, izjavljuje:

Ja sam postavljen za podžupana u Travniku dekretom od maja meseca i to protiv svoje volje izgleda po predlogu Hakije Hadžića, s kojim sam se poznavao od pre 1938 g., iz vremena kada sam saradjivao sa opozicijom protiv tadanje vlade. Ja sam se sa županom postavljenim u isto vreme Ka i ja bio sporazumeo da se nadjemo u Jajcu, radi zajedničkog dolaska u Travnik, pa sam u subotu mislim 15 juna došao u Jajce i tu ga sačekao. Na moje iznenadjenje kratko vreme posle njegovoga dolaska i to uveče stigao je i Viktor Gutić u Jajce. Sa Gutićem je došla i pratnja, stigla su 4 ili 5 luksuzna automobila. Bili su to ustaše i uglavnom bili su u uniformama, tako mi se bar čini, i medju njima se sećam Momčinovića, upravnog činovnika rodom iz Kiseljaka, koji je u to vreme navodno bio Gutićev sekretar u Banjoj Luci. Ja sam ostao to veče sa Gutićem u društvu četvrat sata, nisam uopšte seo pa sam otišao da spavam, a Gutić je ostao sa svojim društvom i lumpovao te noći. Rano izjutra krenuli smo za Travnik, ja sam se vozio u kolima sa Kusunom. Na Komaku nas je sačekalo izaslanstvo travničana koji su došli u 2 automobila, pa smo produžili za Travnik i došli pred opštinu. Tu je bio upriličen doček i sakupljen svet. Prvo nas je pozdravio netko ispred opštine, a onda su govorili Kusun i Gutić. Ja se ne sećam tačno šta su oni govorili, ali znam da je Gutić u svom govoru pretio i harangirao. Te pretnje ticale su se po mom sećanju Srba. Kada su i mene pozvali da govorim ja sam govorio o zakonitosti koja treba da vlada, nastojeći da pokažem svoj stav koji ne odobrava nikakve nezakonitosti i samovolje. U podne je bio banket u Hrvatsko domu, na kome je bilo 40 do 50 zvanica, a Gutić je već sada otvoreno govorio o ubijanju i pokazivao fotografije ubijenih lica negde iz banjalučke okoline. Ja sam se u pola ručka digao i tražio kome bih mogao od poznatih da dam do znanja kako bi mesni Srbi trebali da sklone dok je Gutić još ovde. Nepoznavajući nikoga kome bih smeo to reći razgovarao sam sa Hamidom Imamovićem, poreznikom koji se nalazio tada u Travniku, a došao iz Fojnice, te je on preuzeo da to svrši. Gutić je imao društvo, Pilipu, tako da je on izmedju 4 i 6, kada je krenuo, po onome što sam čuo bio dobro pijan. Sutra dan sam saznao da je to veče upriličeno ubijanje na Komaru i da su ubijeni neki Srbi, tamo pohvatani.

Državna štamparija, Sarajevo. — P. dn. 225 1945.

Kružile su dve verzije o razlogu toga ubijanja, potekle od Gutića i njegove okoline. Po jednoj došlo je da napada na neki kamion koji je prevozio hranu nekoliko dana pre toga, a po drugoj na Gutićev auto, kada se je vraćao. Iz razgovora koje sam ja o tome vodio stekao sam utisak da su ljudi bili na Komaru već ranije skupljeni, pa pobijeni ili kada je naišao ili nešto već ranije neposredno pred njegovoj dolazak, po njegovom nalogu, i da je to ubistvo trebalo da ostane kao trag Gutićevog prolaska.

U vreme kada sam ja stigao u Travnik kotarska pretstojništva na području bila su u funkciji. Hadžić Hakija i župnik Drale već su ranije izmenili kotarske pretstojnike, a bilo je i postavljenja iz Zagreba, te su to bile upravne vlasti koje su u to vreme postojale. Županijske vlasti nisu postojale, jer administrativna podela Jugoslavije nije poznavala županije nego banovine. Kotarski pretstojnik u to doba bio je u Travniku Marko Matić biv. sudija, koji je delovao u uskoj saradnji sa ustaškim vlastima na terenu, jer su ustaške vlasti držale sve u svojim rukama. Prema onome što sam saznao vlast je posle upada Nemačke u Travniku ispred ustaša preuzeo u prvi čas Šaban Pero, i to izgleda po vlastitoj inicijativi. Neke ustaše iz Travnika medjutim brzo su pokazale da nisu sa sa tim zadovoljni, pa su otišli ustaškom povereniku za B.i H. Jure Francetiću u Sarajevu, doveli ga u Travnik, bar tako se pričalo, i on ga je sproveo sobom u Sarajevo. Ta protivna struja imala je za vodje Zeca, Rudu Weissa, Kneževiće i još neke druge, koje ja dotle nisam poznavao. Ja ne znam da li je u to vreme već postavljen stožernik od strane ustaša, ali mi se sve čini da smo dolazeći u Travnik već zatekli Dovgana kao stožernika. U svakom slučaju on je najkasnije u času našega dolaska postavljen za stožernika, valda u tom slučaju od Gutića. Logornik je već bio Mirko Zec. Odmah se je u radu pokazalo da nema saglasnosti izmedju Rusuna i Dovgana. Šta više čuo sam da su neki omladinci iz travničkog logora već pre dolaska Rusunova tražili da se njegovo postavljenje opozove, jer ga oni kao Travničana nisu baš najradje gledali. Nesporazum izmedju Rusuna i Dovgana očitovao se u onome što bi mogli nazvati sukobom konpentencija. I jedan i drugi su mislili da njima pripada isključiva vlast. Prvi vidljiviji sukob konpentencije bilo je hapšenje dr. Šljumića i dr. Todorovića, provedenog od strane Dovgana. Rusun je saznavši za to naredio da se oni puste i oni su pušteni. Dve ili tri noći posle toga, tako mi se bar čini, saznao sam da su bili uhapšeni neki Srbi iz Travnika i okolice i da su odmah odvedeni na Smreke i pobijeni. I idućih noći nastavilo se sa hapšenjem, no šta je s tim ljudima bilo ja ne znam, ili su pobijeni ili su negde odpremljeni. Samo ubijanje izveo je po mom mišljenju ustaški stožer i logor sa svojim ljudima, a Dovgan, koji je bio u sukobu sa Rusinom, da bi svoje učešće prikrio otputovao je one noći u Zenicu. U Travniku se je govorilo, da je ovo zločinstvo bilo praktično provedeno ogd grupe ustaškog logora, a spominjala su se imena Rude Weissa, Zeca, Relje Ivana i braće Kneževića. Ja sam saznavši za sve ovo tražio od Rusuna da se izvrši hapšenje ustaša, a on je na to rekao da on to ne može učiniti pre nego što ode do Zagreba i raščisti stvar. I jedna deputacija Muslimana došla je tih dana velikom županu, sa zahtevom da se prestane sa gonjenjem, a Rusun je izjavio da će on preduzeti potrebne mere. Rusun je nakon toga krenuo za Zagreb, a kada se je vratio saopštio mi je da gore negoduju i nisu zadovoljni sa onim što se zbilo u Travniku, no da su kazali što je bilo bilo je, to se više neće ponoviti. Baš u tom vremenu Rusunova odsustva izvršilo se je još jedno hapšenje, i ja sam na to izdao nalog i usmeni i pismeni, prvo kot. pretstojniku, drugo žandarmima, da se uhapšena lica imaju preuzeti od strane upravnih vlasti, protiv njih postupati u smislu upravnog postupka i da se nikom nesme dozvoliti da se u ovo meša, pa u slučaju potrebe i fizičkim otporom to sprovesti. Posledica Rusunovog povratka bila je da je ubrzo iza toga Dovgan nekud premešten, a njegovo mesto došao je kao stožernik Petar Paradžik, 30 god. star, radnik, polupismen, povratnik, a rodom ili od Ljubuškog ili od Imotskog. Ja se danas ne sećam, a nisam valda ni znao ko su bili pobočnici u to vreme. Znam tek toliko da je tamo bio Drago Slicarić, činovnik županije i on je svršavao kancelarijske poslove stožera.

Od Muslimana bili su oko logora Pinjo Mehmed, Šatrić Hazim i Topalbegović Dino, pa su oni verovatno imali neku reč iuprilikom pokolja, no to ne znam sigurno. U pogledu Županije sećam se da su župu kao pravnici došli Trojan Alfons, Sinjanin ranjiji kot.pret.u Žepču i kot.pret.iz Zenice, koji nije dugo ostao i čijeg se imena ne sećam. Kasnije je došao od Travnika Perica Puškarić, ranije kot.pret.u Brčkom. Veliki župan Nikola Tusun nije radio samnom. Njemu je Marko Matić morao preneto neje negodovanje, koje sam pred njim i još pred drugim poznanicima očitovao prvo veče po Guticevom dolasku na večeri u stanu dr. Kžnića. Tusun je zato uglavnom radio sa ustašama, Šuvak Stipom, Špet Jozom, te sa kot.pretstojnikom Matićem Markom. Najpoverljivija njegova ličnost bila je Štefica Mavrak, koja je sa njim zajedno došla i koja je sa njim otišla kada je premešten i koja je vodila poverljivi prptokol u koji ja nisam imao uvida. Ja sam po Tusovom odlasku i tražio mnoge stvari da bi se upoznao sa njegovim delelovanjem, ali nisam našao. Sa Tusunom su bili vrlo dobri pater rektor isusovačke gimnazije, čijeg se imena ne sećam i nekoliko profesora te iste gimnazije. Oni su dolazili njemu u stan i on je odlazio njima u gimnaziju, pa sam dobio utisak da su mnoge informacije i sugestije došle njemu iz toga vrela. Sam Tusun bio je svršeni djak isusovačke gimnazije i isključivo katolički raspoložen i orientiran. Za raspoložemje isusovačkih profesora karakterističmo je ono što su djaci Muslimani pričali o slučaju jednog učenika Muslimana koji nešto iz istorije nije znao. Kada je on progovorio da to neznani njegov kolega katolik, profesor je odgovorio, njemu to nije ni potrebno, on stvara historoju. Ja sam shvatio da je profesor mislio na učešće nekih djaka u ustaškim zločinima. Dok je Tusun bio u Travniku ocrtavao se je jedan sto postotni katolički kurs. On je uštavo bio zvanični nosilac toga kursa. Zločinački rad Nikol e Tusuna, koliko sam ja mogao uočiti dolazio je do izražaja u odašiljanju Srba u logore, po pitanju pokrštavanja, u pitanju pljačke imovima pobijenih Srba, u pitanju hapšenja i sprovodjenja Jevreja, u pitanju dovodjenja na položaje ljudi sebi sličnih i u odanom provadjanju smernica ustaške politike. Meni je Tusun, kada sam mu stavio primedbe na slanje u logore govorio da on zato ima nalog od svojih viših vlasti iz Zagrebaža kada sam mu ja podnosio ostavke dao mi je do znanja da dok je on vel.župan ja nemam sta da se pletem u ove stvari, a kada ja postanem vel.župan da radim kako ja hoću. Ja sam u cilju da onemogućim ovakav rad koncem jula razgovarao sa Hakijom Hadžićem, pa kad to nije pomoglo išao sam u Zagreb do Artukovića, te sam sredinom ili konce avgusta bio i kod poglavnika. Ja sam Paveliću izložio sasvim otvoreno da se Muslimano ne slažu sa ubijanjima i progonm Srba i Jevreja, a Pavelić se je pravio kao da sve te stvari ne zna, kada sam mu ja tada rekao da se dobija utisak da u stvari vlada crna internacionala, on mi je odgovorio: "ja ne mogu u pola rata ratovati i sa katoličkom crkvom", pa je pričao o nekom dogadjaju sa Stepinčevim kanonikom, koji je bio osudjen na smrt, pa ga on pomilovao da 20 god. razmislja u zatvoru o svojim postupcima. Ja sam tom prilikom spomenuo da se ljudi ubijaju samo zato da bi se dala zemlja nekim režimlijama, Tusunovim ljudima, i spomenuo slučaj Šarića iz Ilovače, koji su uhapšeni i nestali samo zato da bi se zemlja mogla dati Šuvacima. Spomenuo sam mu i pljačku imovine i podelu radnji Srba i Jevreja, a on je na to odgovori pa traži da se i Muslimanima daju takve radnje, ja sam mu na to odgovoriода da tako nešto ja neću nikada tražiti. Moj utisak je bio da Pavelić za sve te stvari znažali da neće da pokaže kako su mu poznate. Ja sam još jednom prilikom u martu ili aprilu 1942. bio kod Pavelića i to radi toga da bih izdejstvovao odlazak Tusinov iz Travnika, jer sam smatrao dok je on u Travniku, da zla neće prestati. Upravo pre mene, t.j. dopodne a ja sam bio popodne, bila je kod njega jedna delegacija, odnosno jedna grupa članova sabora, izmedju njih Anto Matković, iz Vručije Gore, Hamid Turbegović iz Zenice i čini me si Aleksnadar Preka, iz Tuzle, pa su i oni tražili premeštaj Tusunov. Čim sam ja ušao odmah me je zapitao Pavelić kakav je sada Tusun, a kada sam mu odgovorio davno je trebao da ode iz Travnika, i da sam mu to ja još prošle godine to rekao, ~~uxxxxxxxxxxxxxxxx~~ a i investib u više mahova resornog ministra, odvratio je: "to mi je dosta", i to na način koji je značio dosta mu je Tusuna, i on će otići. Očekivao sam posle toga da će Tusun odmah biti premešten, no on je ostao još 6 meseci, pa i to pokazuje Pavelićevo lažno lice.

Muhamed Sulejmanpašić [signature]

U septembru mesecu 1942 g.vratio se je Tusun iz Žagreba i sutra dan ili prekosutra ja sam otišao u Konjicu,a to veče planuo je ustaški dom u Fojnicama.U neposrednoj blizini nadjena je papirna crvena zastava sa petokrakom i jedno pismo.U tom pismu psovan je Pavelić,Tusun, NDH,a pri kraju je bio i meni upućen pasos podžupane izdajico bio si sa nama, a sada si stupio u protivnički tabor.Potpisano je :partizani iz Fojnica. Izvidjaji koji su sprovedeni upućivali su na Tusuna kao začetnika i paljevine i pisma,čemu je bio cilj da se ja onemogućim i prikažem kao bivši komunista.Kada je Tusun na to intervenisao kod Smail-Begovića i preinuo istragu nekih katolika,ja sam otišao Tusunu i pred Smailbegovićem rekao: ovako ne može,ili ja ili ti,ja idem u Zagreb da tu stvar izvedem na čisto, a on je rekao bujrum.Pozvao sam tada Smailbegovića i Benadžikovskog da pregledaju moje ladlise i moj stan,da utvrde da kod mene nema ničega podzemnoga,zamolio ih da prepaze da se nesto ne ubaci i otišao sam u Zagreb Artukoviću,i trazio da se jedared stvar preseče,pa ili ja ili on.Rekao sam Artukoviću da se može dogoditi da mene i noć proguta,ali sam ja popis sve što se od prvog dana dogodilo,pa će se u tom slučaju već sve saznati. Meni je Artuković ponudio da idem za vel.župana u Tuzlu,ja sam odbio,navodeći da je stanje u Travniku tako,a i u celij župi da može doći do sukoba izmedju Muslimana i katolika,posle toliko prolivene krvi Srba i Jevreja.Kada ni drugi dan nisam od toga otstupio,napisao je Artuković brzojav da Tusun meni predati dužnost.Kada sam se na to vratio u Travnik, saznao sam da je Tusun izdao nalog u zajednici sa Brankom Kuždrom,kot. pret.da se pohapse svi preostali Srbi sreša Travničkog ~~ixdx~~ sa ženama i decom i da se pripremi ~~okmx~~ vagona. Meni je Bernečikovski pokazao nalog Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost od 10 ili 11 septembra, koji je glasio na župsko redarstvo i kome je bilo navedeno da se imaju pokupiti svi sumnjivi Srbi i to po dogovoru sa vel.županom.Ovo mi je pokazano 21 ili 22 sep.onaj dan kada sam se vratio iz Zagreba,pa sam ja zaključio na temelju razgovora sa Bernačikovskim,kome je taj nalog predao Tusun,da je nalog doneo iz Zagreba sam Tusun,da je slagao da je to doneto po posebnom kuriru i da je u mom otsustvo hteo iskoristiti priliku i sve Srbe bez razlike da li su žene ili deca uputiti u logor.Ja sam Bernačikovskom tada saopštio,da on nema da sluša Tusuna,pa kako je Bernačikovski već bio saznao za brzojav o smenjivanju,nije proveo Tusunov nalog. Ja nisam dozvolio da bilo ko bude uhapšen,i rekao sam sada sam ja odgovora za stanje u župi,pa se sada to neće sprovesti.Rekao sam Dido Kvaternik može ih pohapsiti,ali preko mene mrtvoga.Koliko sam mogao videti,odnosno pročitati nalog je potpisan ispred ravnateljastva za javni red i sigurnos ~~xxxxxxxx~~ nekakv Šakan ili Šaban,za čije ime nikada nisam čuo.Tusun je otišao za Karlovac koncem septembra i ja sam vršio dužnost vel.župana 3 ili 4 meseca,a zatim je postavljen za vel.župana profesor Sušić.Cigani su bili pokupljeni za vreme jednog mog otsustvovanja,a hapsenje je proveo šef žup.redarstva Smailbegović Hamid.Od vremena kada je otišao Tusun,pa dok sam ja vršio dužnost vel.župama i kasnije dok je tu bio Sušić,hapšenja su provodjenja uz učešće Nemaca,da bi redovne vlasti odišli ustaše su na ovaj način dostavljajući Nemcima podatke i tažeći progon,uspevale da ostvare svoje ciljeve.Razume se da su Nemci hapsili i po svajoj inicijativi. Ja sam videći ovo tražio da Smailbegović bude premešten i da ode i Kuštro kot.pretstojnik,no Smailbegovića je zamenio još gori,Kraljević Tomislav, 38 g.star,raniji sudija u Konjicu.Kraljević je protiv mene podzemno rovari pa sam se ja obezbedjivao sa gradjanima Muslimanima koji su me pratili i čuvali tokom noći,a spavao sam i po tudjim kućama.Ipak velikih hapšenja nije bilo u to doba.

Pokrštavanja su vršena nekako odmah posle pokolja,jer to je bio psihološki zgodan momenat a to na temelju neke jedne okružnice,koja je govorila da se treba nastojati da grkoistočnjaci pr laze na katoličku veru.Tusun je bio vrlo aktivan u ovom poslu,a u Turbetu ga je provodio Marko Matić kao njegov izaslanik.Tusun je bio naročito aktivan još i u akcijama protiv tazv.komunista ,zatim u pitanjima Jevreja,gde nije pokazao nikakve samilosti.On je jevrejsku imovinu sabidao u jevrejski

Mehmed Sinbirić

hram,a dragocenosti donosio u vel.župuža odande slao u državnu riznicu. Pričalo se je,a ja sam imao i utisak da je bilo malverzacija.Iako je Tusun bio veliki srboroб,s proleća ili u leto 1942.došla su mu u županiju 3 četnika sa sektora oko Skenderfakufa prema Vlasicu,i verovatno razgovarali o saradnji.Bili su u uniformama sa redenicama i puškama,a dopratili su ih ili Nmmci ili domobrani,sada se ne mogu setiti.U pogledu kot.pretstojnika nasledio je Marka Matića,prvo Bernadžikovski Vladislam,pa onda Horvat, pa onda Jozo Matić,tridesetih god,fakultetski obrazovan iz upravne službe, a u leto 1942 Branko Kušdro,učitelj,po kvalifikaciji,25 g.st.iz Bugojna, posle njega Forstinger,a onda Arvajler.On je kanda bio na položaju kada sam ja otišap u šumu oktobra 1943 god.U župskom redarstvu prvi šef je bio Smailbegović Muhamed,a zamenik mu je bio Bernadžikovski,pa je onda došao Kraljević,sa kojim je kao zamenik do moga osdlaska bio Bernadžikovski, a kasnije je došao Hadžiomerović,biv,logornik iz Visokog.Službu ustaškog redarstva vršio je na nevidljiv način ili logor ili stožer.Od nemačkih policijskih vlasti u Travniku je bila EK 2,jedno vremažpa Gestapo,a u 1942.došla je i Feldžandarmerija.Nisu mi poznata njihova imena,a to bi najbolje mogli znati njihovi stanodavci u Travniku.Pri kraju 1942.dolazio je u Travnik nekakv von Krempl,sa zadatkom da vrbuje za muslimansku SS diviziju zvanu Handžar.S njim su bili Ragib Čaplić,vel.župan iz Tuzle,Alija Šuljak, poglavni pobočnik valda i Avdaga Hasić,komandant milicije iz Kladnja.Uspeh nije bio nikakav,jer sam ja davao sugestije ljudima da se ne upisuju.Da li je nekoliko ipak otišlo ja to ne znam, U Travniku je stalno boravila 8 ili 9 pukovnija domobransła,čiji je komandant bio prvo pukovnik Gustović,a kasnije pukovnik Šlaher.Povremeno su prolazili kroz Travnik Francetićeve i Bobanove crne ustaše.Krajem 1942.formirana je u Travniku Luburićeva legija,Govorilo se je da je iz Travnika i okolice ušlo u tu legiju iz Travnika i okolice par hiljada katolika,a ne isključujem da je nešto i Muslimana.Mirka eca,kada je otišao u vojsku u 1942.nasledio je na položaju logornika Stipo Šuvak,iz okolice Travnika,valda Orašja,star oko 35 g.težak po zanimanju.

Pročitano,odobreno,potpisano.

Ispred Zemaljske komisije,

Dr. M. Tajić

Svedok,

Muhamed [illegible]

Zapisničar,

[illegible]

Brpj

Inventarni broj 55018

Z a p i s n i k

Sastavljen 25.VI.1946 god. u Travniku od strane Zemaljske Komisije za utvrdjivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Sarajevu.

Prisutni sa strane komisije: Dr.Miloš Bajić

Zapisničar: Plavšić Radojka

Pristupaju pozvani svedoci:

Čorbek Rašid 47 god. težak iz Torina, Perenda Ahmed 41 god, težak, Perenda Ćamil 41 god. težak iz Sjenokosa, Habibić Alaga 45 god. iz Senkovića i Topalbegović Razija 3o god. radnica iz Travnika.

Svedoci su upozoreni da imaju pred pretstavnikom Zemaljske Komisije da istinito i verno iskažu sve što znaju o zločinima koje su počinili Okupatori i njihovi pomagači u M.O. Sjenokosu za vreme okupacije, te iza toga daju ovaj zajednički iskaz:

I. Odmah za povlačenja bivše Jugos.vojske Ivo Lozančić zv.Tadić Niki 41 god. star težan i z Mardekića u društvu sa nekim žandarima dočekivao je na glavnom putu ljude koji su se vraćali i požačili, pa ih je razoružavao i skidao odelo i cipele. Dolazi je i u sela pa po kućama tražio odelo i odružje.

Tadanje sjedište Sjenokos podpadalo je tada pod opštinu Bučić, sada Stojkovići, pa su se tu nalazile i ustaške organizacije za naše područje, sa taborn: kom Elegovićem Vilimom kao glavnim organizatorom i rukovodiocem, a u našim selima nije bilo naročitih njihovih organizacija.

S proleća 1943 god. vodile su ustaše akciju u ovom kraju pa su tada opkolili kuću Habibić Alage u kojoj se nalazio i obaveštajac partizanski Izet Arnautović. Njih šestorica i ustašica Drmić Kata provalili su vrata na kući, pa kad je Izet Arnautović skočio kroz prozor i počeo da beži, pucali su za njim i ubili ga. Ulazeći u nutra pucali su i po kući, a onda su uhvatili Habibić Alagu tukli ga celu mu kuću opljačkali, odneli sve što su našli i 18.500.-Kuna. U isto vreme uhvatila je druga grupa na spavanju partizanskog intendanta Sulemana Alibegovića iz Bugojna izveli ga pred kuću i ubili iz parabeluma. Treća grupa zatekla je Sulemana Kopčića iz Božića pa kada je on pobegao iz Mejtefa ranila ga te zajdeno sa Habibić Alagom i još 15 uhapšenih Muslimana povela put Travnika. U putu naredniк koji je ovu grupu sprovodio ubio je Sulemana Kopčića iz parabela a ostalu šesnajstoricu je doterao u Travnik gde su zatvoreni u crnu kuću. Ovde su 24 dana ispitivani i tučeni od agenata a onda su kući pušteni četrnajstorica, a dvojica i to Mirko Bošatlija iz Bugojna i Idriz Handžić opet iz Bugojna upućeni upreko zemunskog sajmišta u logor u Nemačku. Obojica su se vratili, posle oslobodjenja. Izmedju ustaša koji su u ovoj akciji učestvovali prepoznati su: Čokić Jakača iz Ramske M.O. Duboko 3o god. star sada u bjegstvu koji je učestvovao u napadu na kuću Habibić Alage i Keško Anto iz Ramske 3o god. star koji je zajedn sa njim bio. Habibić Alagi su tom prilikom oterali konja, a isto tako oterali su konja i Djulagi Hasanoviću.

Uz vršidbu 1943 god. baš u vreme održavala konferencija N.O.V. u Sjenokosu ustaški odredi iz Stojkovića pucali su topovima na Sjenokos pa je tom prilikom poginuo Perenda Džemil, Perenda Jusuf i Pilavić Ahmet, teško su ranjei Velaga Habibibović i Perenda Jahija u glavu, te Ismet Perenda u lenja i prsa. Nekako u isto vreme na travničkoj malti uhapsila je ustaša policija Fatu Perendu Alijinu oterala u crnu kuću, tu zlostavljala i saslušavala pa pustila posle 6 dana.

II. O Petrovu 1942 god. upali su SS legionari pod vodstvom Nemačkih oficira i podoficira u naš kraj opkolili kuću Rašid Perende iz Kopila opljačkali sve što je moglo da stane na njegovog konjam, a zapalili mu bombom kuću te sve u njoj izgorelo i oterali njega ženu i sestru u Travnik. Njih su iz Travnika pustili, njega su oterali za Nemačku odakle se koncem 1944 god. vratio.

O Ilinju 1942 god. 7 Nemačkih aviona bombardovalo je Sjenokos, pa je tom prilikom poginula djevojčica Begza Perendar stara lo god., Suleman Perendar star godinu ipo, sin Perende Mehe star 3 god., Perenda Tahir star 5o god, žena Izmeta Perende 25 god. stara, te sin Muje Perende star godinu ipo dana. Četvoro je tom prilikom ranjeno. Zapaljeno je i izgorelo 2o kuća, 7 hambarova sa hranom, 32 košare i pojate, a još je izgorelo lo teladi.

U zimu januara meseca 1943 god. jedna Nemačka grupa sastavljena od Nemaca ustaša i domobrana blokirala je selo Torine, pa su Nemci upali u kuću Zlotrge Abasa i tražili da da pušku, kad im je odgovorio da puške nema, tukli su ga i pretukli, a onda ga je jedan Nemac ubio revolverom kroz usta. Razlog je bio što je pomagao jednu svoju rodjakinju čiju je muž otišao u partizane. Istom prilikom napali su još i na druge Muslimanske kuće pa su kod Rašida Čorbega pucali prvo

kroz prozore, a zbili vrata, njega tukli, a zatim ga u gaćama vodili sobom 2 km.
bosog to ga onda pustili kući. Oteli su mu tom prilikom jednog konja.

Uz vreždbu na prijavu jednog Muhadžira iz Jajca Nemci su uhapsili Perendu Ćamila i sproveli ga u Travnik u crnu kuću, tu ga [illegible] pustili kući. Inače su Nemci za vreme svih akcija stalno [illegible]čkali.

IV.

U aprilu mesecu 1942 god. opkolila je jedna grupa četnika kuću Osme Zlotrga iz Porina koja se nalazi malo po strani, pa su počeli kuću pljačkati, oteli 100.000.- Kuna, a zatim su starog Osmana izveli pred kuću i ubili. Sina Hamziju od 30 god. koji nije htео da izadje iz kuće kad vide da mu oca ubiše u kući su ubili.

Septembra 1943 god. po uputi Zvonka Ivančića gestapovskog agenta dočekali su četnici Mehmeda Stanića iz Travnika i Serdarevića Mehmeda iz Travnika koji su krenuli u partizane i više Čenkovića ih ubili sekirom i isekli u komade.

U januaru 1944 god. dva su četnika upala po noći u kuću Perende Ahmeda zlostavljali ga i tukli, pretili bombom pokupili sve odela iz kuće i uzeli 13.000.- Kuna, htели su ga ubiti tražeći da im još da novaca, no on ih je uverio da više nema pa su ga pustili.

U februaru 1944 god. uhvatili su četnici pod vodstvom Bože Mirkovića iz Zijemata /Dugojno/ oko 30 god. Zulum Husu iz Božića i Dodića rodom iz Bistrog Salkinog Sina pa su ih pod sumnjom da su kuriri partizanski prvo iz pištolja ubili a onda isekli. To se odigralo u Šumici više Sjenokosa.

Bože Mirković

Na našem terenu u februaru 1943 god. uhvatili su četnici pod vodstvom Sadika Salkanovića sina Osmanovog dečaka od 17 god. iz čistog mira bez povoda ga streljali.

Nemačka plava divizija Edhema Kadića težaka iz Muholjića i zato što je primetila da se sakriva odvela ga sobom to se do danas nije svojima vratio.

Pročitano, odobreno i potpisano.

Izaslanik Zemaljske Komisije:
Zapisničar:
[signature] Dr. M. Bajić

Svedoci:
[signature]
[signature]
[signature]
[signature]
[signature]

SPISAK ŽRTAVA JASENOVAČKOG LOGORA
(Bošnjaka - Muslimana)[1]

[1] *Pod pojmom žrtava u logoru podrazumjevamo ubijene, stradale od mučenja, zaraznih bolesti, gladi, iscrpljenosti, neuhranjenosti, kao i umrle prirodnom smrću.*

BANJA LUKA

AGINO SELO

- Smajlagić (Asim) Derviš (1908.) - Jasenovac (1943.).

BANJA LUKA

- Afgan (Hamid) Salih (1899. ili 1900.) - Jasenovac (1945.).[2]
- Atanović (-) Zulfa - Stara Gradiška.
- Bagić (Salih) Aiša (1918.) - Jasenovac (1944.).
- Baručija (Muhamed) Ibrahim (1913.) - Jasenovac (1944).
- Bahtijarević (Ibrahim) Kemal (1907.) -Jasenovac (1945.).
- Beganović (Biber) Hadžera (1924.) - Jasenovac (1941.).
- Begić (Dedo) Rifet (1926.) - Jasenovac (1945.).
- Bukić (Avdo) Osman (1923.) - Jasenovac (1943.).[3]
- Cević (Ibrahim) Ismet (1939.) - Jasenovac (1942.).
- Čardžić (Mehmed) Avdo (1893. ili 1904.) - Jasenovac (1943.).
- Čustić (Smail) Muharem (1909.) - Jasenovac (1944.).
- Dedić – Cikota Hilmija - Stara Gradiška (1943.-44.).[4]
- Dervišić (Smail) Mehmet - Omer (1924.) - Jasenovac (1945.).
- Dumadžija (-) Vezelka - Stara Gradiška.
- Đabić (Abdulah - Avdo) Nazim (1914.) - Jasenovac (1944.).[5]
- Đelić (-) Hašim - Stara Gradiška.
- Đelić (Himzo) Kasim (1918.) - Stara Gradiška (1945.).
- Ekić (Mustafa) Ahmed (1918.) - Jasenovac (1945.).
- Gvoždar (Idriz) Irfan (1912.) - Stara Gradiška (1942.).
- Habnić (Edhem) Abaz (1900.) - Jasenovac (1944.).
- Halać H. Sejdo (1903.) - Jasenovac (1942.).
- Husetinović (Šemsa) Salih (1900.) - Stara Gradiška (1944.).
- Ibišević (Ahmed) Zejna (1919.) - Jasenovac (1942.).
- Ibišević (Zein) Zejna – Jasenovac (1942).
- Ibrišević (Bajo) Suljo (1920.) - Jasenovac (1942.).
- Ibrišević (Bajo) Ćazim (1930.) - Jasenovac (1944.).
- Ibrišević (Suljo) Bajro (1914.) - Jasenovac (1944.).

---

[2] *Kod pojedinih žrtava se u dokumentima navode različite godine rođenja ili smrti.*

[3] *Logoraš Dr. Zvonko Tkalec, između ostalog, piše: „ ... Bolnički podrum služi i danas kao mučionica i gubilište. Samo u posljednja dva mjeseca prve godine u njemu su umoreni iz „grupa Ka" Osman Bukić iz Banja Luke, Džemal Kajtaz, radnik iz Mostara, Petar Pikolo iz Kotara Nova Gradiška i Remzo Arnautović..." (A.Miletić, n.d. str. 876)*

[4] *Logoraš Dr. Zvonko Tkalec piše: „ ... Tako su ubijeni muslimani Nijaz Salihodžić iz Bihaća, Hilmija Dedić – Cikota iz Banja Luke, Hamid Vuk, Murat Bajrić... „ (A.Miletić, n.d. str. 877)*

[5] *Podatke je dala supruga Džabić Aziza, koja je izjavila da je njen muž Nazim ubijen u martu 1945. u logoru Jasenovac prilikom masovnih ubistava.*

- Ismailović (-) Ismail (1926.) - Jasenovac (1943.).
- Jašarević (Mustafa) Reuf (1920.) - Jasenovac.[6]
- Jaran (Muharem) Sulejman (1910.) - Jasenovac (1944.).[7]
- Katana (Ibrahim) Ferid (1903.) - Jasenovac (1943.).
- Kučuk (Nedil) Sulejman (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Kurić (Osman) Fahrudin (1926.) - Jasenovac (1941.).
- Kušmić (Muharem) Alija (1906.) - Jasenovac (1944.).[8]
- Maglajlić (Muhameda) Dževad (1911.) - Jasenovac (1945).[9]
- Maihić (Sulejman) Fahrudin (1921.) - Jasenovac (1945.).
- Memić (Ibro) Mehmed (1910.) - Jasenovac (1944.).
- Memić(Mustafa) Ređep (1922.) - Jasenovac (1944.).
- Mujkić (Hamid) Bećo (1937.) - Jasenovac (1941.).
- Mujkić (Hamid) Elfa (1939.) - Jasenovac (1941.).
- Mujkić (Hamid) Fata (1929.) - Jasenovac (1941.).
- Mujkić (Hamid) Ramiza (1939.) - Jasenovac (1941.).
- Mujkić (Šaćir) Dilfa (1903.) - Jasenovac (1943.).
- Muratović (-) Ahmo - Stara Gradiška.
- Numanović (Đedo) Osman (1915.) - Jasenovac (1944.).
- Omeragić (-) Hasan (1902.) - Jasenovac (1945.).
- Pašalić (Nazif) Mehmed (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Piljević (-) Mirza (1907) - Stara Gradiška (1944.).
- Ramić (Meho) Ahmet (1880.) - Jasenovac (1941.).
- Salihagić (Bakirbeg) Ifakethanuma, djevojačko prezime Tuzlić (1906.) - Stara Gradiška (1944.).[10]
- Seferagić Suljo (1915.) - Jasenovac (1944.).[11]

BRONZANI MAJDAN[12]

- Bešić (Omer) Džula (1902.) - Jasenovac (1943.).
- Bešić (Omer) Redžep (1926.) - Jasenovac (1943.).

---

[6] *„Jašarević Reuf (1920.) u Banja Luci, sin Mustafe i Dževade R. Hadžialijagić, neoženjen, islamski dušebrižnik, upućen u logor na prijedlog Ž.R.O. u Banja Luci na vrijeme od tri godine, dao je partizanima podatke o brojčanom stanju i rasporedu vojske u Banja Luci, kao i nacrt svih bunkera. Radio je na prebacivanju ljudi među partizane, kao i na skupljanju „Crvene pomoći" (Akt NDH-Odjel za javnu sigurnost-Odsjek za političko redarstvo, Broj: V.T.702-B/I-1945. Zagreb, dana 27. ožujka 1945. Predmet: popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 169.)*

[7] *Podatke je dala Jaran Fatima iz Banja Luke (Arhiv BiH / Anketa SUBNOR-a)*

[8] *Podatke je dao Duraković Hamdija iz Banja Luke.*

[9] *Brat rahmetli Dževada, Alija Maglajlić priča: „ ... Zbog političke prošlosti u ondašnjem sistemu nije nigdje mogao dobiti „državni" posao, pa je radio u privatnoj firmi „Singer". Inače je bio vrlo pedantan u poslu i privatnom životu. 1941. godine, bježao je od ustaške policije, najprije u Sarajevo, a zatim kod rođaka u Bosanski Novi gdje ga je prepoznala banjalučanka, sestra ustaškog agenta, nakon čega je uhapšen. Ležao je jedno vrijeme u „Crnoj kući" u Banja Luci, da bi 1942. godine bio prebačen u koncentracioni logor u Staroj Gradišci, i 1944. ili 1945. godine, nakon likvidacije ovog logora, prebačen je sa ostalim logorašima u Jasenovac gdje je likvidiran".*
Sestru Maglajlić Dževada, Vahidu, rođenu 1907. su ustaše strijeljale 10.6.1943. godine u Ruiškoj šumi – Bosanski Novi.

[10] *Pomagala je muhadžire koji su pristizali iz istočne Hercegovine i istočne Bosne i drugih krajeva bježeći ispred četničkog terora. Ustaše su je u logoru Jasenovac – Stara Gradiška ubili na svirep način. Spržili su je vrelim uljem.*

[11] *Podatke je dala Kuzimkijević Ksenija iz Banja Luke koja je izjavila da je Seferović Suljo bio mesar i da je u logoru Jasenovac 1944. godine strijeljan.*

[12] *Istražujući stradanje Bošnjaka u logoru Jasenovac došao sam do stravičnih podataka. U malom mjestu (selu) Bronzani Majdan su Bošnjake ubijali u ustaškim logorima, ustaškim pokoljima u samom mjestu.*

- Muratović (Ibro) Šerifa (1923.) - Stara Gradiška (1941.).
- Turkanović (Rasim) Kasim (1928.) - Jasenovac (1943.).

VRBANJA

- Muratović (-) Aga - Stara Gradiška.

BIHAĆ

BIHAĆ

- Alibabić (-) Dedo - Jasenovac (1944.).[13]
- Arnautović (-) Remzo - Stara Gradiška (1943./44.).[14]
- Bašagić (Mustafa) Edhem (1915.) - Jasenovac (1944.).
- Čaušević (Alaga) Mujaga (1917.) - Jasenovac (1944.).
- Čolić (Ibro) Devleta (1908.) - Jasenovac.
- Dedić (Hasan) Abduselam (1914.) - Jasenovac (1943.).[15]
- Demirović (Ramo) Hajra (1931.) - Jasenovac (1941.).
- Demirović (Ramo) Hajdar (1936.) - Jasenovac (1941.).
- Demirović (Ramo) Šerif (1920.) - Jasenovac (1941.).
- Demirović (Ramo) Zahida (1926.) - Jasenovac (1941.).
- Delić (-) Ahmed - Jasenovac (1942.).[16]
- Galić (Mustafa) Muharem (1920.) - Stara Gradiška (1942.).[17]
- Jusupović (Rifa...) Muhamed - Jasenovac (1943.).
- Midžić (Bego) Edhem (1905.) - Jasenovac (1942.).
- Midžić (-) Izo - Jasenovac (1942.).[18]
- Mizinović (Ibro) Džabir (1903.) - Jasenovac (1943.).
- Pašalić (Rasim) Alija (1936.) - Jasenovac (1942.).
- Pašalić (Rasim) Hajro (1924.) - Jasenovac (1942.).
- Pečenković (Avdo) Ibrahim (1934.) - Jasenovac (1944.).
- Salihodžić (-) Nijaz - Jasenovac (1944.).[19]

Ubijali su ih i njemački vojnici. Iz samo jednog dokumenta sam izbrojao 123 ubijena mještana od strane četnika. (Arhiv BiH / Anketa SUBNOR-a)

[13] *„U logoru Jasenovac stradali su i kuriri Nazif Nurspahić i Dedo Alibabić." (Bihać u novoj istoriji), Banja Luka, 1987. str 54.*

[14] *Logoraš Dr. Zvonko Tkalec piše: „ ... Bolnički podrum služi i danas kao mučionica i gubilište. Samo u posljednja dva mjeseca prošle godine u njemu su umoreni iz „grupe Ka" Osman Bukić iz Banja Luke, Džemal Kajtaz, radnik iz Mostara, Peter Pikolo iz Kotara Nova Gradiška i Remzo Arnautović ..." (A.Miletić, n.d., str. 876)*

[15] *Podatke je dao brat ubijenog Abduselama, Abdulrezak Dedić iz Sarajeva.*

[16] *„U logoru su ubijeni Nijaz Salihodžić, Ahmed Delić, Ešreh Lonić i Muharem Galić" (Bihać u novoj istoriji), Banja Luka, 1987. str. 307.*

[17] *Galić Mustafe Muharem, rođen 1920. u Bihaću, radnik, Jugosloven, zatvoren u Bihaću, deportovan u logor Jasenovac a odatle u logor Stara Gradiška gdje je ubijen 1943. godine - prema evidenciji logora umro 1943. godine (Arhiv BiH/ Anketa SUBNORA-a)*

[18] *„Izo Midžić je stupio u domobrane kao rezervni oficir te se odmah povezao i aktivno surađivao s NOP-om. Otkriven je od ustaša i upućen u logor. Pokušao je da se putem zamjene oslobodi, ali nije uspjelo, te je ubijen iste godine." („Bihać u novoj istoriji", Banja Luka, 1987. str. 54.)*

[19] *„... Tako su ubijeni Muslimani Nijaz Salihodžić iz Bihaća, Hilmija Dedić-Cikota iz Banja Luke, Hamid Vuk, Murat Bajrić. Ubijanja vrše uz upravitelja logora Stjepana Bosaka, Jozu Stojčića i Mirka Runjaša, s posebnom bandom ustaša koljača..." (A.Miletić, n.d., str. 877)*

- Smajić (Osman) Sejda (1924.) - Jasenovac.[20]
- Sinanović (Suljo) Zejnil (1875.) - Jasenovac (1945.).
- Zahirović (Ibrahim) Sulejman (1922.) - Jasenovac (1943.).

ČUKOVI

- Behram (-) Bećo (1906.) - Jasenovac (1944.).[21]
- Crnkić (Fejzo) Feriz (1904.) - Jasenovac (1943.).

GOLUBIĆ

- Muhamedagić (Ibrahim) Fehim (1897.) - Jasenovac (1945.).

KLISA

- Demirović (Demir) Ibrahim (1914.) - Jasenovac (1944.).

KULEN VAKUF

- Kulenović (Ahmet) Uzeir (1894.) - Jasenovac (1944.).
- Palić (Đafer) Mustafa (1918.) - Jasenovac.

RIPAČ

- Mujanović (Meho) Zilha (1927.) - Jasenovac.[22]

ORLJANI

- Nuspahić (Salih) Nazif (1905.) - Jasenovac (1942.).[23]
- Renić (Meho) Ibrahim (1912.) - Jasenovac (1944.).
- Renić (Sakib) Nazif (1910.) - Jasenovac (1941.).

---

[20] *Antun Miletić „Koncentracioni logor Jasenovac", NK Beograd, str. 931 i 956 (broj dokumenta 371-sveska na čijim koricama piše: „Originalni popis zatočenica logora Jasenovac"*

[21] *„Behram Bećo, rođen 1906. godine u selu Čukovi kod Bihaća, poljoprivrednik, deportovan 1.5.1944. godine u Jasenovac kao saradnik NOP-a. Ubijen u logoru Jasenovac." (Arhiv BiH / Anketa SUBNOR-a)*

[22] *Mujanović Zilha, rod. 1926. u Ripču Kotar Bihać, kći Mehe i Almase r. Nasufović, rastavljena, bez djece, kućanica. Upućena u logor na prijedlog Ž.R.O. u Bihaću na vrijeme od jedne godine; radi nemorala i skitnje. (Akt NDH, odjel za javnu sigurnost – odjel za političko redarstvo Br: V.T. 702-B/I-1945. Zagreb, dana 27. ožujka 1945. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 226.)*
Antun Miletić "Koncentracioni logori Jasenovac", NK Beograd, str. 931 i 934 (Br. Dokumenta 371 – sveska na čijim koricama piše: "Originalni popis zatočenica logora Jasenovac")

[23] *"Marta 1942. godine ustaše su saznali da Nazif Nurspahić, zemljoradnik iz Orljana, održava vezu sa partizanima, pa su ga uhapsili. Nakon kraćeg vremena odveli su ga u Jasenovački logor i ubili." ("Bihać u novoj istoriji", Banja Luka, 1987., str. 297)*

BIJELJINA

BIJELJINA

- Bajraktarević (-) Osman - Jasenovac (1942.).[24]
- Behlulović (-) Sejfo - Jasenovac (1942.).[25]
- Bešlagić (Rajif) Osman (1923.) - Jasenovac (1942.).
- Džafić (Šaćir) Mehmed (1915.) - Jasenovac (1942.).[26]
- Islamović (-) Sejfo - Jasenovac (1942.).[27]
- Lipničević (Husejin) Atifa (1920.) - Stara Gradiška (1944.).
- Osmanbegović (Murat) Ćazim (1921.) - Jasenovac (1942.).
- Pazarčević (Mehmed) Mehmedalija (1910.) - Jasenovac (1942.).
- Selimović (Rejfo) Edhem (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Šehović (-) Abdurahman (1910.) - Jasenovac (1942.).

BILEĆA

BILEĆA

- Avdić (Zajim) Bajro (1914.) - Jasenovac (1945.).
- Murguz (Zahir) Bećir (1914.) - Jasenovac (1945.).
- Selimović (Ibro) Abdulah (1922.) - Jasenovac (1941.).

BOSANSKA DUBICA[28]

BOSANSKA DUBICA[29]

- Arnautović (Murat) Meho (1914.) - Jasenovac (1943.).[30]
- Bejtović (Uzejr) Zehra (1921.) - Jasenovac (1944.).

---

[24] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 8830.*

[25] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 8829..*

[26] *Džafić Mehmed, rođ. 1914. u Bijeljini, sin Šaćira i Kade, oženjen, otac dvoje djece, krojač, upućen u logor na prijedlog kotarske oblasti u Bijeljini na vrijeme od 3 godine; poznat kao komunista. (Akt NDH, odjel za javnu sigurnost – odjel za političko redarstvo, Broj: V.T. 702-B/I-1945. Zagreb, dana 27. ožujka 1945. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 89.)*

[27] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 8830.*

[28] *Većinu podataka o ubijenim građanima Bosanske Dubice muslimanske bošnjačke u logoru Jasenovac sam pronašao u knjizi Dušana D. Samardžije „Bosansko Dubičko područje u NOR-u 1941-1945", Bosanska Dubica 1984., str 563-568.*

[29] *Krnjajić Petra Risto iz Bosanske Dubice u Komesarijatu za izbjeglice i preseljenike u Beogradu 13. juna 1942. je dao izjavu, te je između ostalog rekao: „U Bosanskoj Dubici prilikom ovih novih hapšenja uhapšeni su pokraj Srba i dosta Hrvata i Muslimana, većinom uglednijih građana, koji su stajali na strani i nisu prišli ustašama... u Gradiški sam bio u zatvoru oko 10 dana, a potom sam sa ostalim trinestoricom Dubičana odveden u logor Jasenovac. U Jasenovačkom logoru zatekli smo oko 800 Srba zatočenika u barakama kao i oko 150 Hrvata i Muslimana, većinom iz posljednjeg transporta, koji je stigao iz Sarajeva." - A.Miletić, n.d. str. 327-329.*

[30] *Arnautović Murata Meho je ubijen 18.03.1943. u logoru Jasenovac. (Arhiv BiH / Anketa SUBNOR-a)*

- Bilajac (-) Hasan (1897.-1900.) - Jasenovac (1945.).[31]
- Cerić (Ahmet) Omer (1889.) - Jasenovac (1944.).
- Čaušević (Vejsil) Nurija (1908.) - Jasenovac (1944.).
- Čejvan (-) Beba (1936.) - Jasenovac (1942.).
- Čejvan (-) Seka (1906.) - Jasenovac (1942.).
- Delić (Sulejman) Azemina (1923.) - Jasenovac.
- Delić (Sulejman) Safet (1921.) - Jasenovac (1941.).
- Dizdar (Husejn) Rasim (1919.) - Jasenovac (1943.).
- Dolić (Meho) Edhem (1897.) - Jasenovac (1945.).
- Đelalagić (Zaim) Muharem (1897.) - Jasenovac (1945.).
- Golubić (Bećo) Habiba (1898.) - Jasenovac (1942.).
- Hrstić (Meho) Mumin (1904.) - Jasenovac (1942.).[32]
- Jahić (Hašim) Murisa (1925.) - Jasenovac (1944.).
- Kadić (dr. Mustafa) Asim (1920-21.) - Jasenovac (1945.).
- Lađarević (-) Idriz (1919.) - Jasenovac (1941.).
- Latić (Salih) Safet (1920.) - Jasenovac (1944.).
- Latić (Osman) Jusuf (1897.) - Jasenovac (1944.).
- Lehić (Saliha) Safet (1920.) - Jasenovac (1944.).
- Mašić (Omer) Ahmet (1900.) - Jasenovac (1944.).
- Mujičić (Rasim) Taib (1918.) - Jasenovac (1945.).
- Pezić (Sulejman) Berka (1923.) - Jasenovac (1944.).
- Puljizović (-) Mustafa (1886.) - Jasenovac (1944.).
- Ranić (Selim) Muharem (1910.) - Jasenovac (1944.).
-Ređić (-) Muhamed (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Samardžić (Mehmed) Mehmed (1911.) - Jasenovac (1944.).
- Seferović (Murat) Hasan (1905.) - Jasenovac (1942.).[33]
- Seferović (Mehmed) Hasan (1902.) - Jasenovac (1942.).
- Šerić (Mahmut) Fadila (1929.) -Jasenovac (1945.).
- Šerić (Salko) Nisreta (1929.) - Jasenovac (1945.).
- Šašić (Meho) Rejhan (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Šukalo (-) Šefkija (1918.) - Jasenovac (1943.).
- Tabaković (Džafer) Džafer (1903.) - Jasenovac (1945.).
- Tihić (Muhamed) Munira (1927.) - Jasenovac (1945.).
- Zanić (Selim) Muharem (1885.) - Jasenovac (1944.).
- Zanić (Selim) Smail (1889.) - Jasenovac (1944.).
- Zdenac (Sulejman) Nurka (1918.) - Jasenovac (1945.).
- Zubović (Hasan) Rejhan (1898.) - Jasenovac (1944.).
- Zubović (Rejhan) Nevzeta (1925.) - Jasenovac (1944.).

---

[31]Podatke je dao Bilajac Hasan sin ubijenog Hasana. Ispričao je sljedeće: „Moj rahmetli otac Bilajac Hasan je ubijen u logoru Jasenovac 23. marta 1945. godine, neposredno prije oslobođenja zemlje“.
[32]Arhiv BiH / Anketa SUBNOR-a
[33]Arhiv BiH / Anketa SUBNOR-a

BOSANSKA GRADIŠKA[34]

BATAR

- Hasanović (Huso) Ajka (1888.) - Stara Gradiška (1944.).
- Hasanović (Huso) Fata (1917.) - Stara Gradiška (1944.).
- Hasanović (Ibriš) Hava (1932.) - Stara Gradiška (1944.).
- Hasanović (Ibriš) Ismet (1936.) - Stara Gradiška (1944.).
- Hasanović (-) Omer-Omo - Jasenovac (1944.).
- Hasanović (Ibriš) Smajo (1934.) - Stara Gradiška (1944.).
- Hasanović (Ibro) Ibreša (1914.) - Stara Gradiška (1944.).
- Hasanović (Ibro) Mehmed (1927.) - Stara Gradiška (1944.).
- Hasanović (Ibro) Rabija (1919.) - Stara Gradiška (1944.).
- Hasanović (Omer) Ibro (1884.) - Stara Gradiška (1944.).
- Hasanović (-) Zehra - Jasenovac (1944.).[35]
- Husić-Halimanović Hanifa (1909.) - Stara Gradiška (1944).
- Husić (Bajro) Senija (1944.) - Jasenovac (1944.).[36]
- Husić (-) Hanifa - Jasenovac.[37]
- Negić (-) Safeta - Stara Gradiška.
- Nekić (-) Ajša - Stara Gradiška.
- Nekić (-) Ema - Stara Gradiška.
- Nekić (-) Emir - Stara Gradiška.
- Lumbić (-) Đula - Stara Gradiška.[38]
- Lumbić (-) Đulsa - Stara Gradiška.
- Lumbić (-) Pemba - Stara Gradiška.
- Omerović (Bajro) Mina (1942.) - Jasenovac (1944.).
- Omerović (Bego) Biber (1905.) - Jasenovac (1944.).
- Omerović (Biber) Bajro (1918.) - Jasenovac (1944.).
- Omerović (Biber) Kada (1926.) - Jasenovac (1944.).
- Omerović (Biber) Šefka (1936.) - Jasenovac (1944.).
- Omerović (Biber) Zemka (1933.) - Jasenovac (1944.).
- Omerović (Meho) Mina (1906.) - Jasenovac (1944.).
- Pašić (-) Kada - Stara Gradiška (1941.).[39]
- Pridorac (Huso) Ramo (1918.) - Stara Gradiška (1944.).
- Pridorac (Ramo) Ragib (1937.) - Stara Gradiška (1944.).
- Pridorac (Ramo) Safet (1939.) - Stara Gradiška (1944.).
- Suljić (Salko) Meho (1927.) - Stara Gradiška (1944.).
- Suljić (D.) Salko (1906.) - Stara Gradiška (1944.).

---

[34]Iz regije Bosanske Gradiške u logoru Jasenovac je ubijen veliki broj građana Islamske vjeroispovijesti. Nemoguće je u potpunosti odvojiti Muslimane (Bošnjake) od Muslimana (Cigana) pošto su se po popisu mnogi Cigani izjasnili kao Muslimani. Ima slučajeva da su se Cigani Islamske vjeroispovijesti opredjeljivali kao Hrvati ili Srbi.

[35]Podatke dao Husić Salih iz Batara (ABiH / Anketa SUBNORa, Obr 3)

[36]Podatke dao otac ubijenog djeteta, Husić Bajro.

[37]ABiH / Anketa SUBNOR-a

[38]Podaci o ubijenim u logoru Stara Gradiška, Lumbić Đuli, Pembi i Đulsi, Negić Safetu, Negić Ajši, Emi i Emiri se nalaze u zapisniku ZKUK Br. 2380/46, Zagreb, dne. 23. travnja 1946. – zapisnik je sastavni dio ove knjige.

[39]Arhiv BiH / Anketa SUBNOR-a

BOSANSKA GRADIŠKA

- Ajmanović (-) Bisera - Stara Gradiška.
- Alimanović (Pule) Đula (1899.) - Jasenovac (1944.).
- Beganović (Bego) Jemka (1926.) - Stara Gradiška (1944.).
- Beganović (Lalo) Muharem (1931.) - Stara Gradiška (1943.).
- Beganović (Omer) Suljo (1901.) - Stara Gradiška (1943.).
- Beganović (Omer) Šaban (1917.) - Stara Gradiška (1943.).
- Begović (Ahmet) Mehmed (1910.) - Stara Gradiška (1942.).
- Begović (Ahmet) Šukrija (1918.) - Stara Gradiška (1942.).
- Begović (Amil) Ahmet (1878.) - Stara Gradiška (1942.).
- Bešić (Kićo) Meho (1913.) - Stara Gradiška (1944.).
- Bošnjak (Mustafa) Aziz (1893.) - Stara Gradiška (1944.).
- Ćatić (Šaćir) Šerif (1902.) - Stara Gradiška (1944.).
- Čaušević (Huso) Bajro (1896.) - Stara Gradiška (1942.).
- Čehajić (Muhamed) Šukrija (1924.) - Stara Gradiška (1944.).
- Dročić (Muharem) Mahmut (1914.) - Stara Gradiška (1942.).
- Dubarić (Nedib) Adem (1922.) - Stara Gradiška (1945.).
- Dubarić (Nedib) Kasim (1924.) - Stara Gradiška (1945.).
- Dubičanac (Huso) Ahmet (1927.) - Stara Gradiška (1944.).
- Džaferović (Ale) Edhem (1910.) - Stara Gradiška (1944.).
- Glavaš (Zaim) Zaim (1912.) - Stara Gradiška (1944.).
- Gluhić (Arif) Zehra (1914.) - Jasenovac (1944.).
- Hadžijusufović (Adembeg) Almaza (1913.) - Stara Gradiška (1943.).
- Hadžijusufović (Adembeg) Izeta (1930.) - Stara Gradiška (1943.).
- Hadžijusufović (Adembeg) Osman (1922.) - Stara Gradiška (1943.).[40]
- Halimanović (-) Ramo (1888.) - Stara Gradiška (1944.).
- Halimanović (Omer) Fata (1895.) - Stara Gradiška (1944.).
- Husejinović (Tale) Kadira (1922.) - Stara Gradiška (1944.).[41]
- Husejinović (majčino prezime) Paša (1944.) - Stara Gradiška (1944.).
- Husejinović (Tale) Bajro (1930.) - Stara Gradiška (1944.).
- Javor (Latif) Behrem (1925.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Salko) Bisera (1900.) - Jasenovac (1943.).

---

[40] *Podatke o stradanju djece Hadžijusufović Ademage Osmana, Izete i Almase je dala Kurtović rođena Pašić Ulfeta čija je sestra Šemsa bila udata za rahmetli Osmana. Ispričala je sljedeće: „Moja sestra Šemsa je bila udata za Osmana Hadžijusufovića, studenta medicine, rođenog u Bosanskoj Gradišci. Familija Hadžijusufovića je bila dobro bogata. U Banja Luci su imali dvije radnje, a u Bosanskoj Gradišci nekoliko kuća i radnji, a na Obodovcu veliki silos. O njihovom se bogatstvu pričalo. Osman je imao dva brata Asifa i Sadika, koji su bili u partizanima. Istog dana kada je moj brat Izet odveden u Jasenovac, ustaše su opljačkale svu imovinu Hadžijusufovića i uhapsili Osmana i njegove dvije sestre Izetu i Almasu i otpremili u logor Jasenovac (Stara Gradiška). Njih dvije su poslije strašnih mučenja zaklali ustaše i na panju spustili niz Savu. Kasnije smo saznali da su neki seljaci prepoznali Ademagine kćerke i da su ih sahranili. Osman je u strašnim mukama umro. Mučen je na najsvirepiji način dok nije izdahnuo. U to vrijeme je ubijena i Faketa Salihagić iz poznate banjalučke familije, nju su živu spržili uljem. Ademaga se poslije gubitka djece i pljačkanja imovine povukao iz javnog života. Preživljavao je prodavajući hljeb (na tačkice). Dolaskom nove vlasti 1945. godine mu je oduzeta sva preostala imovina. „*

[41] *"U oktobru mjesecu prošle godine, kada sam bila sa svojim mužem Talom u bolnici u Zagrebu, došle su ustaše do moje kuće u Bosanskoj Gradišci i otjerali moju djecu, Kadiru staru 22 godine, njeno dijete Pašu starog jedan i pol dan. (primjedba autora – vjerovatno jedan i po mjesec) te moga sina Bajru starog 14 godina, te su ih otjerali u logor stara Gradiška... poslije nisam za moju djecu ništa čula..." (ABiH, ZKUZ, Inv. br. 46255.)*

- Kahrić (Salko) Fatima (1905.) - Jasenovac (1943.).
- Kahrić (Salko) Nefa ili Nafa (1894.) - Jasenovac (1943.).
- Kahrić (Salko) Tisa ili Tifa (1890.) - Jasenovac (1943.).
- Karaosmanović (Omer) Aiša (1924.) - Stara Gradiška (1944.).
- Karaosmanović (Zaim) Osman (1917.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kulenović (Sadik) Sidika (1907.) - Jasenovac.[42]
- Mešić (Alija) Ibrahim (1910.) - Stara Gradiška (1944.).[43]
- Mulalić (Mustafa) Hilmija (1917.) - Stara Gradiška (1941.).
- Mujičić (-) Tajib - Jasenovac (1945.).[44]
- Nekić (Meho) Ema (1939.) - Stara Gradiška (1944.).[45]
- Nekić (Meho) Emira (1940.) - Stara Gradiška (1944.).[46]
- Nekić (Meho) Emin (1936.) - Stara Gradiška (1944.).
- Nekić (Meho) Safeta (1933.) - Stara Gradiška (1944.).
- Nekić (Ibro) Aiša (1904.) - Stara Gradiška (1944.).
- Omerović (Alija) Fata (1917.) - Jasenovac (1944.).
- Omerović (Alija) Hata (1916.) - Jasenovac (1944.).
- Omerović (Alija) Šehra (1915.) - Jasenovac (1944.).
- Pletilić (Hasan) Enver (1915.) - Stara Gradiška (1944.).
- Pletilić (Hasan) Hakija (1920.) - Stara Gradiška (1944.).
- Pletilić (Hasan) Nazif (1926.) - Stara Gradiška (1944.).
- Pletilić (Hasan) Nura (1930.) - Stara Gradiška (1944.).
- Pletilić (Hasan) Rukija (1923.) - Stara Gradiška (1944.).
- Potrebić (Đuro) Midhat - Jasenovac (1944.).[47]
- Redžepović (Halid) Jusuf (1903.-14.) - Stara Gradiška (1942.).[48]
- Softić (Salko) Šukrija (1898.) - Jasenovac (1945.).
- Suhonić (Ala) Mujo (1854.) - Stara Gradiška (1942.).
- Suljić (Ahmet) Salko (1910.) - Jasenovac (1942.).
- Šepić (Arif) Zehra (1919.) - Stara Gradiška (1943.).
- Topić (Bešir) Juso (1914.) - Jasenovac (1942.).
- Topić (Bešir) Hamdija (1917.) - Jasenovac (1942.).
- Vegić (-) Ajša - Stara Gradiška.

---

[42] *Antun Miletić „Koncetracioni logor Jasenovac", NK Beograd, str. 931 i 944 (Br. dokumenta 371-sveska na čijim koricama piše: „originalni popis zatočenica logora Jasenovac")*

[43] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 49110.*

[44] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 48404.*

[45] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 49273.*

[46] *Podatke dao za svoju djecu Emira (4 godine), Emina (8 godina), Safetu (11 godina) i suprugu Aišu, otac-muž Meho Nekić.*

[47] *Svjedok Potrebić Nefa, rođena Hadžagić u Derventi, u iskazu danom 27. maja 1945. godine je između ostalog kazala: „dne. 9 septembra 1944. uhapšen je po ustašama u Okućanima moj muž Midhat Potrebić, sudski činovnik sredskog suda u Bosanskoj Gradišci... moj muž bio je pravoslavac pa je prešao na Islam, a kada sam ja još jednom pitala logornika Josipa Katušića, šta je sa mojim mužem, on mi je rekao jednostavno, pa zar vi ne znate da se svi pravoslavci moraju likvidirati i da se ja ne zauzimam, jer se lahko i ja mogu naći u logoru... znam da su odveli u logor i nikada se nisu povratili između ostalih Safetbeg Kapetanović činovnik u srezu, njegov brat Ismetbeg, činovnik u šumariji, te Ismetbegova žena u sedmom mjesecu trudnoće." (ABiH, ZKUZ, Inv. br. 46093)*

[48] *Razlog stradanja familije Redžepović od ustaških vlasti je njihova pomoć dvjema Jevrejkama koje su pobjegle iz logora Jasenovac (logorašica Najbach Edita i Rozner Regina). O bjekstvu logorašica se može pročitati u dokumentu koji je prilog u knjizi. (ABiH, ZKUZ, Inv. br. 54609)*

DUBRAVE

- Alilović (Muso) Ata (1906.) - Jasenovac (1943.).
- Alilović (Omer) Alija (1916.) - Jasenovac (1945.).
- Alilović (Omer) Mustafa (1920.) - Jasenovac (1945.).[49]
- Alilović (Omer) Salkija (1914.) - Jasenovac (1945.).
- Alilović (Omer) Salko (1894.) - Jasenovac (1945.).
- Alimanović (Ibrahim) Ibrahim (1903.) - Stara Gradiška (1944.).
- Alimanović (Ibrahim) Ramiza (1933.) - Stara Gradiška (1944.).
- Alimanović (Ibrahim) Sele (1939.) - Stara Gradiška (1944.).
- Alimanović (Mehmed) Ibrahim (1940.) - Stara Gradiška (1945.).
- Alimanović (Mehmed) Meho (1939.) - Stara Gradiška (1945.).
- Alimanović (Mehmed) Rasim (1938.) - Stara Gradiška (1945.).
- Alimanović (Š.) Alija (1900.) - Jasenovac (1941.).
- Alimanović (Š.) Musa (1906.) - Jasenovac (1941.).
- Alimanović (Š.) Bajro (1904.) - Jasenovac (1941.).
- Alimanović (Š.) Ramo (1912.) - Jasenovac (1941.).[50]
- Alimanović (Mehmed) Safet (1937.) - Stara Gradiška (1945.).
- Alimanović (Salko) Niza (1916.) - Stara Gradiška (1945.).
- Bajrić (P.) Bajra (1900.) - Stara Gradiška (1944.).
- Beganović (Ahmet) Hata (1902.) - Jasenovac (1944.).
- Beganović (-) Ahmo (1894.) - Jasenovac (1944.).
- Dedić (Ahmet) Plana (1882.) - Jasenovac (1944.).
- Dedić (Ahmet) Salko (1880.) - Jasenovac (1944.).
- Dedić (Musa) Hatija (1906.) - Jasenovac (1944.).
- Dedić (Salko) Ibrahim (1903.) - Jasenovac (1944.).
- Dedić (Salko) Kalija (1909.) - Jasenovac (1944.).
- Feratović (-) Musto (1903.) - Stara Gradiška (1943.).
- Halilović (Suljaga) Ahmet (1887.) - Jasenovac (1942.).
- Halilović (Suljaga) Mehmut (1897.) - Jasenovac (1942.).
- Halilović (Suljaga) Mina (1899.) - Jasenovac (1942.).
- Halilović (Suljaga) Muho (1908.) - Jasenovac (1942.).
- Halilović (-) Omer (1915.) - Jasenovac (1944.).[51]
- Halilović (Omer) Alija (1904.) - Jasenovac (1944.).
- Halilović (Omer) Salko (1906.) - Jasenovac (1944.).
- Halilović (Musto) Šehra ili Šuhra (1901.) - Jasenovac (1944.).
- Halilović (Suljaga) Suljo (1886.) - Jasenovac (1942.).
- Hasanović (-) Galeša (1902.) - Stara Gradiška (1943.).
- Husić (Ahmo) Manja (1889.) - Jasenovac (1944.).

---

[49]Podaci za Alilović Omera Mustafu se u tri izvora razlikuju, i to:
- Alilović (Omer) Mustafa, rođen 1920., ubijen 1945. godine u logoru Jasenovac.
- Alilović (Omer) Mustafa, rođen 1918., ubijen 1945. godine u logoru Jasenovac.
- Alilović (Omer) Musto, rođen 1918., ubijen 1945. godine u logoru Jasenovac.
U spisak smo evidentirali Alilović Omera Mustafu.

[50]Nad familijom Alimanovića je izvršen pokolj u Jasenovcu. Većina podataka se može naći u Arhivu BiH / Anketa SUBNOR-a.

[51]Podatke dala sestra (ABiH / Anketa SUBNOR-a).

- Husić (Ahmet) Bego (1898.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Ahmet) Pašan (1901.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Alo) Kada (1895.) - Jasenovac (1945.).
- Husić (Bajro) Đogo (1922.) - Jasenovac (1945.).
- Husić (Bajro) Bejza (1904.) - Jasenovac (1945.).
- Husić (Đogo) Aiša (1925.) - Jasenovac (1945.).
- Husić (Đogo) Halida (1938.) - Jasenovac (1945.).
- Husić (Feiz) Kalija (1907.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Paša) Dilfa (1925.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Paša) Emira (1937.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Paša) Feizo (1923.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Paša) Kada (1928.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Paša) Muharema (1940.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Paša) Meho (1936.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Rezija) Zineta (1935.) - Jasenovac (1945.).
- Kahrić (-) Čelo - Stara Gradiška (1944.).[52]
- Kahrić (Bego) Šaban (1906.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (K.) Suljo (1900.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Bajro) Aiša (1928.) - Jasenovac (1945.).
- Kahrić (Bajro) Zlata (1927.) - Jasenovac (1945.).
- Kahrić (Cola) Nura (1897.) - Jasenovac (1944.).
- Kahrić (Ibro) Alija (1899.) - Jasenovac (1944.).
- Kahrić (Ramo) Šerifa (1900.) - Jasenovac (1944.).
- Mašić (Č.) Omer (1905.) - Jasenovac (1944.).[53]
- Omerović (Ibrahim) Esma (1922.) - Jasenovac (1944.).
- Raković (Meho) Sulejman (1918.) - Jasenovac (1944.).[54]
- Sulić (-) Ahmed - Stara Gradiška.
- Suljić (Ramo) Kalija (1901.) - Stara Gradiška (1944.).
- Suljić (Ramo) Bajro (1904.) - Stara Gradiška (1944.).
- Suljić (Bego) Hata (1915.) - Stara Gradiška (1944.).
- Suljić (Musto) Ramo (1909.) - Stara Gradiška (1944.).
- Suljić (Mustafa) Fata (1894.) - Jasenovac (1945.).
- Suljić (Mustafa) Hava (1924.) - Jasenovac (1945.).
- Suljić (Mustafa) Ibro (1919.) - Jasenovac (1945.).
- Suljić (Mustafa) Zehra (1916.) - Jasenovac (1945.).
- Šarić (Ibrahim) Mahmut (1907.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Lada) Dilfa (1874.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Mahmut) Bajro (1938.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Mahmut) Hata (1933.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Mahmut) Ibreša (1935.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Mahmut) Mina (1940.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Omer) Feho (1917.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Šaro) Nefa (1893.) - Stara Gradiška (1944.).
- Tahirović (Bego) Rasim (1930.) - Stara Gradiška (1944.).

---

[52] ABiH / Anketa SUBNOR-a.
[53] ABiH / Anketa SUBNOR-a.
[54] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 46248

GORNJE DUBRAVE

- Alimanović (-) Bisera - Stara Gradiška.

TURSKE DUBRAVE

- Beganović (-) Bego - Stara Gradiška.
- Halilović (-) Bisera (1902.) - Stara Gradiška (1944.).
- Halilović (-) Bajro - Stara Gradiška.
- Halilović (-) Nadir - Stara Gradiška.
- Halilović (-) Ifeta - Stara Gradiška.
- Halilović (-) Lalo - Stara Gradiška.
- Mašić (-) Mustafa - Stara Gradiška.
- Radžić (-) Zumra - Stara Gradiška.
- Šulić (-) Ibro - Stara Gradiška.

GORNJA LIPOVAČA

- Hadžić (Mehmed) Ahmed (1908.) - Stara Gradiška (1945.).

LAMINCI BREZICI

- Bećirović (-) Fata (1907.) - Jasenovac (1944.).
- Bećirović (Mahmut) Bego (1916.) - Jasenovac (1944.).
- Halilović (Ahmet) Kaduna (1910.) - Jasenovac (1944.).
- Halilović (Kalej) Nadir (1900.) - Jasenovac (1944.).
- Halilović (Musa) Ifeta (1940.) - Jasenovac (1944.).
- Halilović (Nadir) Hatija (1926.) - Jasenovac (1944.).
- Halilović (Nadir) Masud (1930.) - Jasenovac (1944.).
- Halilović (Nadir) Niza (1927.) - Jasenovac (1944.).
- Halilović (Nadir) Paša (1928.) - Jasenovac (1944.).
- Kahrić (Omer) Adem (1933.) - Jasenovac (1944.).
- Kahrić (Omer) Zlata (1930.) - Jasenovac (1944.).

MOKRICE

- Alimanović (-) Alija - Stara Gradiška.
- Alimanović (-) Ramiza - Stara Gradiška.
- Beganović (Ahmo) Feha (1927.) - Stara Gradiška (1944.).
- Beganović (Ahmo) Hamdija (1933.) - Jasenovac (1944.).
- Beganović (-) N - Stara Gradiška.
- Beganović (Ahmo) Kalija (1924.) - Jasenovac (1944.).
- Beganović (Ahmo) Mahmud (1936.) - Jasenovac 1944.).
- Beganović (-) Suljo - Stara Gradiška.
- Beganović (-)Ređo - Stara Gradiška.
- Beganović (Omer) Šaban (1928.) - Jasenovac (1945.).

- Budimović (Paša) Omer (1920.) - Stara Gradiška (1944.).
- Dedić (Ibrahim) Fata (1935.) - Jasenovac (1941.).
- Dedić (Ibrahim) Hatiđa (1898.) - Jasenovac (1945.).
- Dedić (Ibrahim) Musa (1932.) - Jasenovac (1945.).
- Dedić (Ibrahim) Osman (1930.) - Jasenovac (1945.).
- Dedić (Ibrahim) Salko (1929.) - Jasenovac (1945.).
- Dedić (Ibrahim) Muharem (1932.) - Jasenovac (1945.).
- Dedić (Salko) Ibrahim (1896.) - Jasenovac (1945.).
- Hasanović (-) Gara - Jasenovac (1944.).[55]
- Hasanović (-) Ibriša - Stara Gradiška.
- Hasanović (-) Omo - Stara Gradiška.
- Hasanović (-) Zoka - Stara Gradiška.
- Hunić (-) Hanifa - Stara Gradiška.
- Husić (Arif) Malka (1905.) - Stara Gradiška (1941.).
- Husić (Arif) Suljo (1903.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Suljo) Adem (1919. ili 1926.) - Jasenovac (1941. ili 1945.).
- Husić (Suljo) Fata (1913. ili 1914.) - Jasenovac (1941. ili 1945.).
- Husić (Suljo) Mahmut (1918. ili 1919.) - Jasenovac (1941. ili 1945.).
- Husić (-) Salih - Stara Gradiška.
- Jaranović (Ibro) Bešir (1904.) - Stara Gradiška (1945.).
- Kahrić (-) Alija - Stara Gradiška.
- Kahrić (Kasim) Fata (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Kahrić (-) Hata - Stara Gradiška.
- Kahrić (Kasim) Niza (1941.) - Jasenovac (1945.).
- Kahrić (Kasim) Safet (1942.) - Jasenovac (1945.).
- Kahrić (Muste) Malka (1906.) - Jasenovac (1945.).
- Kahrić (-) Mehmed - Stara Gradiška.
- Kahrić (-) Fata - Stara Gradiška.
- Kohvić (-) Lela - Stara Gradiška.
- Kaklić (-) Šerifa - Stara Gradiška.
- N (-) Bisera - Stara Gradiška.[56]
- Obić (Husejin) Fatima (1884.) - Stara Gradiška (1944.).
- Obić (Mujo) Nazifa (1927.) - Stara Gradiška (1944.).
- Pridorac (Alijaga) Šaban (1902.) - Stara Gradiška (1944.).
- Rizvanović (Ahmo) Bajro (1928.) - Jasenovac (1945.).
- Rizvanović (Ahmo) Kalija (1915.) - Jasenovac (1945.).
- Rizvanović (Ahmo) Ramiza (1924.) - Jasenovac (1945.).
- Rizvanović (Ahmo) Rasim (1927.) - Jasenovac (1945.).
- Rizvanović (Alaga) Ahmo (1889.) - Jasenovac (1945.).
- Rizvanović (Muste) Ahmo (1892.) - Jasenovac (1945.).
- Rizvanović (Ramo) Hajra (1919.) - Jasenovac (1945.).
- Rizvanović (Ramo) Osman (1936.) - Jasenovac (1945.).
- Rizvanović (Ramo) Rasim (1935.) - Jasenovac (1945.).

[55] *Podatke je dao Husić Salih (Arhiv BiH / Anketa SUBNOR-a)*
[56] *Saopćenje Zemaljske komisije Hrvatske za utvrđivanje zločina od okupatora i njihovih pomagača br. 2380/46, Zagreb, 23.04.1946. god.*

- Suljić (Dane) Salko (1906.) - Jasenovac (1944.).
- Suljić (Salko) Meho (1928.) - Jasenovac (1944.).
- Šarić (Selim) Bisera (1930.) - Jasenovac (1945.).
- Šarić (Selim) Mehmed (1938.) - Jasenovac (1945.).
- Šarić (Selim) Rasima (1936.) - Jasenovac (1945.).
- Šarić (Selim) Senija (1943.) - Jasenovac (1945.).
- Šarić (-) Suljo - Stara Gradiška.

ORAHOVA

- Agarović (Mujo) Hasib (1914.) - Jasenovac (1942.).
- Bajrić (Redžo) Meho (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Bešić (Mehmed) Sulejman (1894. ili 1902.) - Jasenovac (1942. ili 1944.).
- Bradarić (Nazif) Haso (1906.) - Jasenovac (1942.).
- Bungurović (Salko) Mujo (1925.) - Jasenovac (1943.).
- Ćatić (Smail) Salih (1924.) - Jasenovac (1942.).
- Daić (Šahbaz) Mustafa (1924.) - Jasenovac (1942.).
- Golubić (Atif) Mina (1925.) - Jasenovac (1942.).
- Halačević (Muharem) Sejdo (1905.) - Jasenovac (1942.).
- Jahić (Mujo) Sejfo (1925.) - Jasenovac (1942.).
- Lojić (Omer) Meho (1910.) -Jasenovac (1942.).
- Mehanić (Mehmed) Mujo (1925.) - Stara Gradiška (1942.).
- Mehnić (Salko) Osman (1903.) - Jasenovac (1942.).
- Mejremović (-) Osman (1923.) - Stara Gradiška (1942.).
- Muminović (Suljo) Haso (1920.) - Jasenovac (1942.).
- Softić (Suljo) Safet (1919.) - Jasenovac (1942.).
- Tahić (Ahmeta) Zejir (1926.) - Jasenovac (1943.).
- Tahić (Osman) Meho (1911.) - Jasenovac (1942.).
- Žižak (Atif) Zaim (1909.) - Jasenovac (1942.).

PETROVO SELO

- Čatak (Beče) Bećir (1911.) - Stara Gradiška (1945.).

ROGOLJI

- Sladojević (-) Hanka (1924.) - Jasenovac (1942.).

ROVINE

- Beganović (Omer) Bego (1899.) - Jasenovac (1945.).
- Beganović (-) Fata - Stara Gradiška.
- Beganović (Omer) Suljo (1910.) - Jasenovac (1945.).
- Beganović (Suljo) Suljo (1898.) - Stara Gradiška (1944.).
- Hibić (Begica) Enka (1915.) - Jasenovac (1941.).
- Hibić (Begica) Niza (1913.) - Jasenovac (1941.).

- Husić (Bego) Kada (1922.) - Jasenovac (1944.).
- Husić (Bego) Hakija (1928.) - Jasenovac (1944.).
- Husić (Beg) Aiša (1924.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Bego) Alija (1928.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Bego) Kadir (1936.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Bego) Ramo (1931.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Bego) Valida (1926.) - Jasenovac (1941.).
- Husić (Salkan) Fata (1911.) - Jasenovac (1941.).
- Kahrić (Ahmet) Omer (1895.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Murat) Mure (1894.) - Jasenovac (1945.).
- Lović (Mehmed) Nazif (1882.) - Stara Gradiška (1944.).
- Mašić (Ahmet) Musto (1896.) - Jasenovac (1945.).
- Mašić (Salkan) Salko (1896.) - Stara Gradiška (1944.).
- Mašić (Ahmet) Šehrija (1890.) - Jasenovac (1944.).
- Mašić (Mašo) Mustafa (1891.) - Jasenovac (1944.).
- Mašić (Mustafa) Fatima (1930.) - Jasenovac (1944.).
- Mašić (Mustafa) Ibrahim (1916.) - Jasenovac (1944.).
- Mašić (-) Jaro - Stara Gradiška.
- Mašić (Mustafa) Muho (1933.) - Jasenovac (1944.).
- Mašić (Muste) Bajro (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Mašić (Muste) Fata (1914.) - Jasenovac (1945.).
- Mašić (Muste) Ibro (1918.) - Jasenovac (1945.).
- Mašić (Muste) Muho (1918.) - Jasenovac (1945.).
- Mašić (Muste) Šehra (1892.) - Jasenovac (1945.).
- Šarić rođ. Halilović (-) Feha - Stara Gradiška.
- Šarić (Ibro) Nafija (1892.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Ibrahim) Mahmut (1913.) - Jasenovac (1944.).
- Šarić (Mahmut) Ibriša (1934.) - Jasenovac (1944.).[57]
- Šarić (Mahmut) Bajro (1936.) - Jasenovac (1944.).
- Šarić (Alija) Jemka (1914.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Alija) Selim (1904.) - Jasenovac (1945.).
- Šarić (Kale) Fata (1876.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Suljo) Alija (1868.) - Stara Gradiška (1944.).

ŽERAVICA

- Beganović (Bego) Behara (1922.) - Stara Gradiška (1944.).
- Beganović (Bego) Meho (1932.) - Stara Gradiška (1944.).
- Beganović (Sulejman) Feha (1926.) - Stara Gradiška (1944.).
- Beganović (Sulejman) Kalija (1939.) - Stara Gradiška (1944.).
- Beganović (Suljo) Bego (1919.) - Stara Gradiška (1944.).
- Beganović (Suljo) Sele (1932.) - Stara Gradiška (1944.).
- Beganović (Suljo) Sulejman (1924.) - Stara Gradiška (1944.).
- Dedić (Ređo) Bajro (1930.) - Stara Gradiška (1944.).
- Dedić (Ređo) Hata (1930.) - Stara Gradiška (1944.).
- Dedić (Ređo) Maho (1926. ili 1932.) - Stara Gradiška (1944.).

[57] *Podatke je dao Šarić Ibrahim, djed ubijenog Ibriše.*

- Dedić (Ređo) Salih (1920.) - Stara Gradiška (1944.).
- Halilović (Suljo) Hada (1916.) - Stara Gradiška (1944.).
- Halilović (Suljo) Pule (1914.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Ahmet) Nadir (1906.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Alija) Bosa (1931.) - Jasenovac (1944.).
- Kahrić (Alija) Hata (1934.) - Jasenovac (1944.).
- Kahrić (Alija) Ibro (1902. ili 1910.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Alija) Kalija (1925.) - Jasenovac (1944.).
- Kahrić (Alija) Šehra (1927.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Bajro) Bajro (1909.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Bajro) Bisera (1911.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Bajro) Hakija (1914.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Bajro) Niza (1936.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Bajro) Sele (1934.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Ibro) Ragib (1927.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Mehmed) Zeha (1913.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Murat) Muro (1884.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Muro) Fata (1915. ili 1922.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Muro) Aiša (1924.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Muro) Bego (1918.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Muro) Pašo (1920.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Muro) Zeha (1890.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Nadir) Alija (1938.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Nadir) Hata (1934.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Nadir) Zajima (1936.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Nadir) Zeha (1934.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Omer) Ekrem (1926.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Omer) Halima (1924.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Omer) Hata (1898.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Omer) Mehmed (1909.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Omer) Muho (1919.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Omer) Mure (1911.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Omer) Nadir (1923.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Omer) Osman (1913.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Osman) Niza (1934.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Osman) Sabrija (1917.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Osman) Zajim (1932.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Paša) Zeha (1894.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Pašo) Sele (1921.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Ramo) Derviša (1920.) - Stara Gradiška (1944.).
- Mašić (-) Salko (1896.) - Jasenovac (1945.).[58]
- Omerović (Ibro) Ramo (1918.) - Stara Gradiška (1944.).
- Omerović (Muro) Šehra (1921.) - Stara Gradiška (1944.).
- Omerović (Ramo) Halida (1940.) - Stara Gradiška (1944.).
- Omerović (Ramo) Hidajeta (1938.) - Stara Gradiška (1944.).
- Omerović (Ramo) Muhiba (1941.) - Stara Gradiška (1944.).
- Omerović (Ramo) Smajo (1941.) - Stara Gradiška (1944.).

---

[58] "Jasenovac žrtve rata" Bošnjački institut Zurich-Sarajevo, Sarajevo, 1998. god., str. 194.

- Šarić (Alija) Bajro (1916.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Alija) Kalija (1934.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šarić (Bajro) Šaha (1937.) - Stara Gradiška (1944.).

BOSANSKA KRUPA

BOSANSKA KRUPA

- Krupić (-) Safet (1911.) - Jasenovac (1942.).
- Mašić (Bišir) Redžep (1912.) - Jasenovac (1944.).
- Pašalić (Mustafa) Zlata (1908.) - Jasenovac (1942.).
- Pašalić (Rasim) Rasim (1904.) - Jasenovac (1942.).
- Saridić (Sulejman) Midhat (1916.) - Jasenovac (1942.).
- Šertović (Omer) Mehmed (1914.) - Stara Gradiška (1945.).
- Terzić (Ahmet) Muharem (1902.) - Jasenovac (1945.).[59]
- Tulić (Redžo) Omer (1899.) - Jasenovac (1942.).

BUŽIM

- Šahinović (Haso) Ibrahim (1912.) - Jasenovac (1944.).

MALI BADIĆ

- Velagić (Hasan) Zaim (1903.) - Jasenovac (1942.).

OTOKA

- Demirović (Suljo) Mejra (1905.) - Jasenovac (1942.).
- Dudić (Suljo) Rasima (1915.) - Jasenovac (1942.).
- Handanović (Murat) Ibrahim (1897.) - Jasenovac (1942.).

VELIKI RADIĆ

- Bećirević (Alo) Mehmed (1898.) - Jasenovac (1944.).

BOSANSKI BROD

KOLIBE DONJE

- Arapović (Vehid) Osman (1921.) - Jasenovac (1944.).
- Arapović (Vehid) Šaban (1925.) - Jasenovac (1944.).

[59] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 53652

KOLIBE GORNJE

- Dugalić (Meho) Paša (1898.) - Jasenovac (1941.).

SIJEKOVAC

- Pinjagić (Daut) Salko (1923.) - Jasenovac (1924.).

BOSANSKI NOVI

BLAGAJ JAPRA

- Havić (Muharem) Hasan (1918.) - Jasenovac (1943.).
- Nelić (M.) Sulejman (1908.) - Jasenovac (1943.).
- Ramić (Mujo) Husejn (1911.) - Jasenovac (1943.).

BLAGAJ RIJEKA

- Mehinović (-) Ramo (1890.) - Jasenovac (1942.).
- Mehinović (Ibrahim) Ahmet (1920.) - Jasenovac (1942.).

BOSANSKA KOSTAJNICA

- Ferhatović (Salih) Rasim (1897.) - Jasenovac (1945.).
- Rešić (Jusuf) Suljo (1910.) - Jasenovac (1942.).

BOSANSKI NOVI[60]

- Arapović (Omer) Safija (1920.) - Jasenovac (1943.).
- Arnautović (-) Nijazija - Jasenovac (1944.).[61]
- Badić (Omer) Husnija (1925.) - Jasenovac (1943.).
- Berbić (-) Hasan - Jasenovac (1943./44.).[62]
- Berbić (Ibrahim) Sulejman (1910.) - Jasenovac (1943.).
- Cerić (Alibeg) Feridbeg (1900.) - Jasenovac (1943.).[63]

---

[60]Podaci o ubijenim u logoru Jasenovac za Arapović Safiju, Berbić Sulejmana, Dedić Hatidžu, Dedić Mehmeda, Ibrahimović Ibrahima, Mustić Omera, Muratagić Hasana, Muratagić Jusufa i Sobić Ibrahima se nalaze u Arhivu BiH / Anketa SUBNOR-a.

[61]„Koncem 1944. godine bili su kao saradnici NOP-a u Novom uhapšeni također Arnautović Nijazija, Berbić Hasan, Safić Hašim i Kapetanović Mahmut, narednik, koji su otpremljeni u Jasenovac i tamo nestali, osim Kapetanovića kojeg su ustaše isprebijali i ubili u zatvoru u Novom." (ABiH, ZKUZ, Inv. br. 57024)

[62]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 57024

[63]Podatke o ubijenom Feridbegu Ceriću smo dobili iz više izvora. Njegova unuka dr. Džemila Sefić sa stanom u Sarajevu je na poleđini djedove slike, pored osnovnih podataka, napisala: „Iz Jasenovca je djed 1943. godine pisao mojoj majci da meni ostavi njegov lanac od zlata ako mu se što desi."

- Cikota (Rasim) Hilmija (1918.) - Stara Gradiška (1944.).
- Dedić (Abdulah) Fatima (1880.) - Jasenovac (1942.) .
- Dedić (H.) Hatidža (1885.) - Jasenovac (1942.).
- Dedić (Osman) Mehmed (1875.) - Jasenovac (1942.).
- Duraković (Selim) Murat (1904.) - Jasenovac (1944.).
- Džanić (Musa) Nura (1904.) - Jasenovac (1945.).[64]
- Fejzić (Ibrahim) Hilmija (1912.) - Jasenovac (1944.).
- Ibrahimović (B.) Ibrahim (1906.) - Jasenovac (1944.).
- Kapetanović (-) Irfan - Jasenovac (1944.).[65]
- Muratagić (Mehmed) Hasan (1895.) - Jasenovac (1944.).[66]
- Muratagić (Ibrahim) Jusuf (1910.) - Jasenovac (1944.).
- Mustić (Osman) Omer (1903.) - Jasenovac (1944.).
- Ramić (Mujo) Husejin (1904.) - Jasenovac (1944.).
- Redžić (Ibro) Huso (1921.) - Jasenovac (1943.).
- Safić (Jašar) Kasim (1904.) - Jasenovac (1943.).
- Safić (-) Hašim - Jasenovac (1944.).[67]
- Sobić (Jašar) Ibrahim (1901.) - Jasenovac (1944.).[68]
- Veletanlić (Ibrahim) Husejin (1919.) - Jasenovac (1944.).

GORNJI AGIĆI

- Dedić (Omer) Muhamed (1882.) - Jasenovac (1942.).
- Jašarević (Hasan) Haso (1893.) - Jasenovac.

HOZIĆI

- Dizdarević (Huso) Muharem (1898.) - Jasenovac (1944.).

PATKOVAC

- Redžić (Ibro) Huso (1921.) - Jasenovac (1943.).

[64]Podatke je dala kćerka Reis Behidža koja je, između ostalog, ispričala: „Moja rahmetli majka Džanić Muse Nura, djevojačko prezime Nelkić, rođena je 1904. godine u Bosanskom Novom. Ubijena je u martu 1945. godine u logoru Jasenovac kada su bila masovna ubistva."

[65]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 57024

[66]Podatke je dao sin ubijenog Hasana, Muratagić Asim. „Moj rahmetli otac je mobilisan u ustašku vojsku. Pošto je odbio da obuče ustašku uniformu uhapšen je i deportovan u logor Jasenovac gdje je strijeljan.

[67]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 57024

[68]Podatke je dala supruga ubijenog Ibrahima, Sobić Fatima.

BOSANSKI PETROVAC

BOSANSKI PETROVAC

- Kartal (Muho) Kasim (1903.-1910.) - Jasenovac (1943.).
- Kartal (Muho) Jusuf (1903.-1910.) - Jasenovac (1943.).[69]
- Malić (Ibro) Zejna (1928.) - Jasenovac.[70]
- Lemeš (Meho) Haso (1906.) - Jasenovac (1943.).
- Šapić (Avde) Ibrahim (1918.) - Jasenovac (1944.).

BRČKO

BRČKO

- Glinac (Mehmed) Mustafa (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Kučukalić (Mehmed) Hikmet (1916.) - Jasenovac.
- Jašarević (-) Alija (1902.) - Jasenovac (1941.).
- Jerković (-) Halil - Jasenovac (1942.).[71]
- Livadić (Mulafehim) Ejub (1916.) - Jasenovac (1942.).
- Malkoč (Osman) Fatima (1920.) - Stara Gradiška (1945.).
- Mehmedović (Alija) Bego (1925.) - Jasenovac (1944.).
- Salihodžić (Fehim) Safet (1903.) - Stara Gradiška (1943.).[72]
- Šehović (Sabit) Hamdija (1923.) - Jasenovac (1942.).[73]
- Šerifović (Uzeir) Hamdija (1925.) - Jasenovac (1942.) .[74]

BREZA

PRHINJE

- Kadrić (Huso) Šefko (1900.) - Jasenovac (1945.).
- Kadrić (Šefko) Jusuf (1927.) - Jasenovac (1945.).

---

[69] *Za ubijene Kasima i Jusufa podatke je dala kćerka njihovog starijeg brata Muharema (bratična) Đaferagić Emina rođena Kartal koja živi u Sanskom Mostu. Majka od ubijenih Jusufa i Kasima i danas živi u Bosanskom Petrovcu.*

[70] *Antun Miletić „Koncentracioni logor Jasenovac", NK Beograd, str. 931 i 950, br. dokumenta 371- sveska na čijim koricama piše: Originalni popis zatočenica logora Jasenovac.*

[71] *Nalog ustaške nadzorne službe br. 36974-IIB-1-1942 Zagreb 4.srpnja 1942. velikoj župi Posavlje Brod n/s Arhiv VII a NDH, k.175, ref br. 16/2 - u ustaškoj arhivi i drugoj dokumentaciji ne postoji riječ „ubijen-ubijena" postoji samo „umro-umrla".*

[72] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 52*

[73] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 48578*

[74] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 16*

BUGOJNO

ALIBEGOVIĆI

- Jeleč (Avdo) Muharem (1908.) - Jasenovac (1942.).

BUGOJNO

- Bajrić (-) Feta (1908.) - Jasenovac (1941.).[75]
- Rustanpašić (Hamdo) Fuad (1921.) - Jasenovac (1942.).
- Zahirović (Mahmut) Sevda (1885.) - Jasenovac (1942.).

KOPRIVNICA

- Hrnjica (Selim) Mustafa (1914.) - Jasenovac (1942.).

ROSULJE

- Bajrić (Mujo) Dika, djevojačko prezime Zahirović (1922.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Hašid) Hadžira (1900.) - Jasenovac (1941.).

VESELA

- Talarga (Huso) Meho (1924.) - Jasenovac (1942.).

CAZIN

CAZIN

- Adilagić (Hasan) Bećir (1913.) - Jasenovac (1945.).
- Adilagić (Meho) Adil (1916.) - Stara Gradiška (1945.).
- Ćoralić (Ibrahim) Husein (1899.) - Jasenovac (1942.).
- Omanović (Salih) Remzija (1920.) - Stara Gradiška (1944.).

ČAJIĆI

- Jušić (Meho) Meho (1916.) - Jasenovac (1944.).

[75] *Anketa SUBNOR-a, Travnik obr. 3, ABiH.*

GORNJA KOPRIVNA

- Hodžić (-) Smail (1907./10.) - Jasenovac (1942./45.).[76]
- Hodžić (-) Hamed (1915./18.) - Jasenovac (1942./45.).[77]

JAPIĆA BRDO

- Demirović (Mahmut) Ćatib (1922.) - Jasenovac (1941.).

KLISA

- Demirović (Mahmut) Ćetiba (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Demirović (Meho) Ajha (1895.) - Jasenovac (1941.).[78]
- Demirović (Meho) Ajna (1900.) - Jasenovac (1945.).

OSTROŽAC

- Muranović (Hasan) Munib (1892.) - Jasenovac (1943.).[79]

PEČIGRAD

- Sabljaković (Husejn) Jusuf (1901.) - Jasenovac (1944.).[80]

SLATINA

- Abdagić (Mehmed) Nazif (1914.) - Jasenovac (1943.).

ČAJNIČE

ČAJNIČE

- Arslanović (Avdo) Hasan (1905.) - Jasenovac (1944.).
- Bajramović (Mustafa) Arifa (1900.) - Jasenovac (1942.).
- Bajramović (Mustafa) Murat (1926.) - Jasenovac (1942.).
- Bajramović (Murat) Hankija (1943.) - Jasenovac (1943.).
- Seferović (Muradif) Arifa (1922.) - Stara Gradiška (1942.).
- Seferović (Muradif) Fehima (1929.) - Stara Gradiška (1942.).
- Seferović (Muradif) Mujo (1930.) - Stara Gradiška (1942.).
- Seferović (Muradif) Šećo (1926.) - Stara Gradiška (1942.).

[76]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 55985
[77]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 55985
[78]Prema popisu Saveznog zavoda za statistiku iz 1969. godine, kao žrtve Jasenovačkog logora se vode Demirović Ajha i Demirović Ajna kao dvije različite osobe.
[79]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 55972
[80]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 55971

MILJENO

- Seferović (Halil) Hanifa (1902.) - Jasenovac (1944.).

ČAPLJINA

ČAPLJINA

- Fazlagić (Abdulah) Mehmed (1923.) - Jasenovac (1945.) .
- Kapetanović (Mustafa) Mirza (1924.) - Jasenovac (1945.).

ŠURMANCI

- Tikveša (Avdo) Šaban (1927.) - Jasenovac (1944.).[81]
- Tikveša (Ibro) Alija (1927.) - Stara Gradiška (1944.).[82]

DOMANOVIĆI - REČICE

- Krpo (Osmanaga) Aiša (1921.) - Jasenovac (1945.).[83]

ČELINAC

BASIĆI

- Mujkanović (Ibrahim) Ismet (1925.) - Jasenovac (1944.).

DANILOVGRAD

ŽUPA

- Hadžović (Arif) Sejdo (1920.) - Jasenovac (1943.).

DARUVAR

DARUVAR

- Kapetanović (Salihaga) Đemila, djevojačko prezime Blekić (1920.) - Stara Gradiška (1944.).[84]

---

[81]Podatke je dao Meho Tikveša, amidža ubijenog Šabana.
[82]Podatke je dao Tikveša Ibro, otac ubijenog Alije.
[83]Podatke je dao Osman Krpo, otac ubijene Aiše (Anketa SUBNOR-a, obr. 1. ABiH)
[84]Podatke su dali Šemsudin Mulaomerović i njegova supruga Fatima, rođena Kapetanović, nastanjeni u Banja Luci. Prema njihovom kazivanju Kapetanović (Saliha) Đemila je rođena 1920. u Daruvaru. Udata je bila za Kapetanović

DERVENTA

DERVENTA

- Emkić (Hasan) Salko (1915.) - Jasenovac (1941.).
- Kafedžić (ef. Alaga) Kasim (1900.) - Jasenovac (1945.).[85]
- Karamehmedović (-) Sejfudin (1928.) - Jasenovac (1944.).
- Kovačević (Aga) Ibro (1909.) - Jasenovac (1945.).
- Prohić (Hasan) Nusret (1922.) - Jasenovac (1942.).[86]
- Puljizović (Smajo) Mujo (1912.) - Jasenovac (1944.).
- Zahirović (Alija) Mustafa (1928.) - Jasenovac (1943.).

KALENDEROVCI DONJI

- Subašić (Smajo) Mehmed (1921.) - Stara Gradiška (1942.).

VELIKA

- Dizdarević (Gano) Halil (1900.) - Jasenovac (1942.).

DOBOJ

DOBOJ

- Bešlagić (Mustafa) Mustafa (1925./26.) - Jasenovac (1941./42.).[87]
- Čolić (Mustafa) Hasan (1921. ili 1922.) - Stara Gradiška (1942.).[88]
- Halilović (-) Ibro - Jasenovac (1941./42.).[89]
- Ković (Ramo) Hasan - Jasenovac (1941./42.).[90]
- Omerović (Sejdo) Ahmet - Jasenovac (1941./42.).[91]
- Skopljak (Alija) Hasan (1923.) - Jasenovac (1944.).[92]

Ismetbega iz Tešnja ubijenog u logoru Stara Gradiška 1944. godine. Đemila je u logor Jasenovac odvedena 1944. godine u sedmom mjesecu trudnoće. Utvrđeno je da je iste godine ubijena u logoru Stara Gradiška.

[85]*Zet ubijenog rehmetli Kasima, Vugdalić Smail iz Zenice je u datoj izjavi, između ostalog, ispričao da je njegov šura Kafeđić ef. Alage Kasim rođen 1900. u Derventi i da je 1944. godine odveden u logor Jasenovac, te da je u logoru ubijen što je i dokazano. Prema njegovoj izjavi, otac nastradalog Kasima, Alaga ef. je bio imam u Gradskoj džamiji u Derventi gdje mu je često pomagao njegov sin, koji je bio iskreni vjernik a isticao se kao i uzoran radnik tekstilne fabrike u Derventi.*

[86]*Prohić Hasana Nusret r. 1922. u Derventi, musliman, učenik u Sarajevu, rukovodilac aktiva u Gimnaziji, ubijen 29.9.1942. u logoru Jasenovac, podatke dao otac Hasan Prohić, ulica Dž. Salaja 23, Sarajevo (Anketa SUBNOR-a – Sarajevo, obr. 1, ArBiH)*

[87]*ABiH, ZKUZ Inv. br. 56199*

[88]*Podatke je dala njegova kćerka Aličić rođena Čolić Lutvija iz Doboja koja je, između ostalog, kazala da je Hasan radio kao otpravnik vozova u Doboju i da je bio član SKOJ-a.*
Uhapšen je 1942. godine i odveden u zatvor u Zenicu a nakon toga u logor Stara Gradiška gdje je i ubijen.

[89]*ABiH, ZKUZ Inv. br. 48405*

[90]*ABiH, ZKUZ Inv. br. 5756*

[91]*ABiH, ZKUZ Inv. br. 5792*

[92]*ABiH, ZKUZ Inv. br. 4841*

- Skopljak (Salih) Šaban (1925./26.) - Jasenovac (1941./42.).[93]
- Suljić (Husejn) Bajro (1919./20.) - Jasenovac (1941./42.).[94]
- Trampić (Omer) Hasan (1888.) - Jasenovac (1941.).[95]

FOČA

- Šukalo (Salko) Šefkija (1924.) - Jasenovac (1944.).

KOTORSKO

- Valjevac (Mujo) Fatima (1902.) - Jasenovac.[96]

DONJI VAKUF

DONJI VAKUF

- Agić (Avdo) Šida (1926.) - Stara Gradiška (1942.).
- Bajrić (Meho) Alma (1896.) - Jasenovac (1942.).
- Terzić (Salka) Sulejman (1905.) - Jasenovac (1942.).

PRUSAC

- Zahirović (Osman) Osman (1882.) - Jasenovac (1942.).

DUVNO

DUVNO

- Lakmić (Salih) Mehmed (1900.) - Jasenovac (1945.).

FOČA

DJEDJEVO

- Šošević (Ibro) Zičrija (1920.) - Jasenovac (1942.).

---

[93] *ABiH, ZKUZ Inv. br. 56199*
[94] *ABiH, ZKUZ Inv. br. 56199*
[95] *ABiH, ZKUZ Inv. br. 56199*
[96] *„Valjevac Fatima rod. 1902. u Kotorskom, kći pok. Muje i Fate, udata za Mehu, kućanica upućena u logor na prijedlog Ž.R.O. u Brodu n/s na vrijeme od dvije godine, njezin nećak, s kojim je živjela u zajedničkom kućanstvu odmetnuo se, te je i nadalje održavala s njim vezu". (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj V.T. 702-B/I-1945, Zagreb, dana 27. ožujka 1945. Predmet: popis zatočenika islamske vjere, Redni broj 354.*

FOČA

- Aganović (Zulfo) Suljo - Jasenovac (1945.).[97]
- Aganović (Zulfo) Devla (1910.) - Jasenovac.
- Ahatović (Dervo) Mujo (1910.) - Jasenovac (1945.).
- Arnautović (Halil) Aljo (1921.) - Jasenovac (1943.).
- Bašić (Suljo) Avdo (1914.) - Jasenovac (1942.).
- Dreto (Osman) Huso (1907.) - Jasenovac (1945.).
- Čavdarević (-) Alija (1916.) - Jasenovac (1945.).[98]
- Čelik (Mahmut) Omer (1922.) - Jasenovac.
- Fejzo (Omer) Jusuf (1902.) - Jasenovac (1942.).[99]
- Fejzo (Omer) Rabija (1926.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžimusić (Muhamed) Zumreta (1926.) - Jasenovac (1945.).[100]
- Halilović (Vejsil) Mahmut (1903.) - Jasenovac (1943.).
- Halilović (Mahmut) Bego (1924.) - Jasenovac (1943.).
- Halilović (Mahmut) Šečo (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Halilović (Mahmut) Vejsil (1928.) - Jasenovac (1943.).
- Kahvedžić (Edhem) Džemil (1921.) - Jasenovac (1945.).[101]
- Kramo (Bećir) Meho (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Kurspahić (Djafer) Faik (1921.) - Jasenovac (1942.).
- Manjo (Hasan) Ibro (1888.) - Jasenovac (1942.).
- Oković (Šerif) Sulejman (1913.) - Jasenovac (1943.).
- Seferović (Musa) Belka (1900.) - Jasenovac (1943.).
- Sijamhodžić (Jusuf) Hankija (1900.) - Jasenovac (1945.).
- Sirbubalo (Alija) Omer (1888.) - Jasenovac (1942.).
- Šošević (Ibrahim) Zićrija (1912.) - Stara Gradiška (1942.).
- Šukalo (Salko) Ševkija (1924.) - Jasenovac (1944.).

JELEČ

- Čorbo (Huso) Mujo (1911.) - Jasenovac (1943.).
- Čorbo (Huso) Murat (1913.) - Jasenovac (1943.).

MILJEVINA

- Mulahasanović (Alija) Ekrem (1937.) - Jasenovac (1945.) .
- Mulahasanović (Alija) Enver (1939.) - Jasenovac (1945.).
- Mulahasanović (Rašid) Vasvija (1929.) - Jasenovac (1945.).

[97] ABiH, ZKUZ, U.G. 180/46
[98] ABiH, ZKUZ, U.G. 582/46
[99] ABiH, U.G. 632/46
[100] ABiH, ZKUZ, U.G. 631/46
[101] ABiH, ZKUZ, U.G. 357/46

MRAVLJAČA

- Čengić (Alija) Aziz (1908.) - Jasenovac (1942.).

USTIKOLINA

- Delalić (Ibrahim) Salih (1908.) - Stara Gradiška (1943./44.).[102]
- Mulahasanović (Muradif) Džemila (1928.) - Jasenovac (1945.).

FOJNICA

FOJNICA

- Čohadžić (-) Asim (1918.) - Jasenovac (1942.).[103]
- Karamanlić (Sejdo) Ibrahim (1909.) - Jasenovac (1944.).
- Novalija (Omer) Fatima (1908.) - Jasenovac (1944.).[104]

GACKO

HAVTOVAC

- Hasanbegović (Šaćir) Osman (1904.) - Jasenovac (1942.).
- Pašić (Zaim-Začo) Izet (1927.) - Jasenovac (1943.).[105]

BRANILOVIĆI

- Sukić (Hasan) Rušida (1927.) - Jasenovac (1944.).

FAZLAGIĆA KULA

- Ondobak (Hadžo) Avdo (1903.) - Jasenovac (1945.).[106]

---

[102] *Logoraš Dr. Zvonko Tkalec piše: „ ... Tako su npr. odvedeni i ubijeni radnik Benčić iz Zagreba, Delalić Salih, đak iz Mostara... „. (A.Miletić, n.d. , str. 876)*

[103] *ABiH, ZKUZ Inv. br. 56844*

[104] *„Novalija Omera Fatima r. 1908. u Fojnici, opredijeljena kao Srpkinja, domaćica, uhapšena 10.11.1944. godine u Sarajevu od ustaša i Gestapoa. Internirana je u Jasenovac gdje je ubijena 17.11.1944. godine. (ABiH, Anketa SUBNOR-a Sarajevo obr. 5,)*

[105] *Podatke je dala gospođa Ulfeta Kurtović, rođena Pašić, sestra ubijenog rahmetli Izeta.*

[106] *"Ondobak Hadže Avdo r. 1903. u Fazlagića Kuli – Gacko, opredijeljen kao Srbin, radnik, uhapšen 20.3.1945. godine u Sarajevu i odmah otpremljen u Jasenovac, gdje je ubijen 20.4.1945., u logoru proveo jedan mjesec." (ABiH, Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5,)*

GACKO

- Bajraktarević (Hamid) Fika (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Hrustanović (Hamdija) Šefik (1922.) - Jasenovac (1941.).
- Sarić (Paša) Džemila (1920.) - Jasenovac (1943.).
- Šarić (Džemil) Džemila (1921.) - Jasenovac.[107]
- Zvizdić (Hamid) Hamid (1896.) - Jasenovac (1943.).[108]
- Zvizdić (Hamid) Ferida (1918.) - Stara Gradiška (1943.).
- Zvizdić (Hamid) Fika (1914.) - Jasenovac (1945.).

GRAČANICA

- Krvavac (Jusuf) Džemil-Džemo (1913.) - Stara Gradiška (1942.).

MEDANIĆI

- Hujdur (Omer) Velija (1913.) - Jasenovac (1941.).

ZAGRADCI

- Tanović (Ragib) Hašim (1913.) - Jasenovac (1945.).

GLAMOČ

GLAMOČ

- Reiz (Ibrahim) Murat (1908.) - Jasenovac (1945.).

GORAŽDE

GORAŽDE

- Hadović (Arif) Taha (1920.) - Jasenovac (1942.).
- Hodžić (Imšir) Alija (1919.) - Jasenovac (1942.).[109]

---

[107] *Antun Miletić „Koncentracioni logor Jasenovac", str. 931 - 957 (br. Dokumenta 371 – sveska na čijim koricama piše: „Originalni popis zatočenica logora Jasenovac").*

[108] *Podatke je dala njegova kćerka Torlić rođena Zvizdić Mujesira. U suzama ispričala je priču o sudbini njenog oca i dvije tetke ubijene u logoru Jasenovac. Iza oca je ostalo petero nejake i nezbrinute djece i supruga. Za tragičnu sudbinu oca su saznali od logoraša Šehović Ismeta koji je izbjegao smrt u logoru. Bio je u istoj grupi sa rahmetli Hamidom koji je ubijen kada su dželati brojeći od jedan do tri svakog trećeg ubijali a onda ponavljali brojanje dok ne bi sve pobili. Tog dana Hamid je bio treći na prozivci pa je ubijen, a Šehović je dočekao slobodu živ. Uzeo je sahat i veru sa ubijenog prijatelja Hamida i poslije dužeg lutanja pronašao je njegovu suprugu i to joj dao za uspomenu.*

[109] *„ ... Prilikom dolaska u logor, strašnu golgotu je doživio prije nego što će maljem biti ubijen član P.K. SKOJ-a za BiH. Alija je sa još oko 100 Sarajlija, članova KPJ i SKOJ-a i simpatizera, 30 avgusta 1942. godine doveden u Jasenovac*

- Jelić (Fehim) Sadika (1918.) - Jasenovac (1943.).
- Mehmedović (Paša) Penba (1925.) - Jasenovac (1942.).

USTIPRAČA

- Ajanović (Derviš) Mustafa (1901.) - Jasenovac (1945.).
- Korjenić (Fehrat) Hasan (1891.) - Jasenovac (1943.).

GORNJI VAKUF

GORNJI VAKUF

- Dedić (Hasana) Derviš (1901.) - Jasenovac (1942.).
- Ehlizevak (Arifa) Zahid (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Himica (Selim) Mustafa (1912.) - Stara Gradiška (1943.).
- Manović (Tahir) Ilijaz (1922.) - Jasenovac (1944.).

GRAČANICA

GRAČANICA[110]

- Fejzić (Meho) Osman (1900.) - Jasenovac (1944.).
- Ibrahimović (Alija) Mehmedalija (1925.) - Jasenovac (1944.).[111]
- Imširović (Nazif) Sidika (1916.) - Jasenovac.[112]
- Joldić (-) Huso - Jasenovac (1945.).
- Mujanović (Ibro) Hidajeta (1923.) - Jasenovac (1941.).
- Valjevac (Alija) Hidajeta (1927.) - Jasenovac (1941.).

---

istog dana ubijen. Pred očima njegovih drugova koji su svi do jednog bili zlostavljani, njega su posebno zvjerski mrcvarili. On se junački držao i prkosno odgovarao na pitanja koja mu je postavljao komandant logora. Taj transport dočekala je veća grupa ustaških oficira na čelu sa upravnikom logora Ivicom Matkovićem. Vjerovatno im je ovog puta posebno skrenuta pažnja na sastav ovog transporta iz Sarajeva pa su se zbog toga krvnici okupili u većem broju tukući došljake odreda. „ (Sarajevo u revoluciji, tom 4, Sarajevo, 1981., str. 496.)

[110] *U Jasenovačkom logoru je ubijeno 5 građana rođenih u Gračanici. Međutim, oni nisu upućeni u logor iz Gračanice. Nijedan stanovnik Javor mahale (cigani) nije otpremljen niti ubijen u Jasenovačkom logoru što je rijetkost u odnosu na mnoge gradove. U toku Drugog svjetskog rata prema postojećoj dokumentaciji, (još nesređenoj) u Gračanici je ubijeno 16 stanovnika Javora – cigana. Po dvojica su stradala od ustaša i četnika, jedan od Nijemaca, jedan od „neprijatelja" (nepoznato na koga se odnosi) i 8 od partizana.*

[111] *Ibrahimović Mehmedalija, rođen 1927. u Gračanici, sin Alije i Zumrete. R. Melemkić, neoženjen, đak šerijatske škole, upućen u logor na prijedlog Ž.R.O. u Sarajevu, na vrijeme od dvije godine; dobrovoljno pristupio u komunističku organizaciju, održavao redovne sastanke i nižim vezama davao upute." Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dana 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 157.*

[112] *Imširović Sidika, rođena 1916. u Gračanici, kći Nazifa i Zajre r. Osmanović, udata, kućanica. Upućena u logor na prijedlog Ž.R.O. u Tuzli, na vrijeme od jedne godine; provodila nemoralan život i bila odana skitnji. (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dana 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 159.)*

GRADAČAC

GRADAČAC

- Hadžiefendić (Mustafa) Mustafa (1914.) - Jasenovac (1945.).[113]

JASENICA

- Hodžić (Hrusto) Redžo (1898.) - Jasenovac (1945.).
- Novalić (Ibrahim) Hasan (1899.) - Jasenovac (1945.).

ZELINJA SREDNJA

- Šehonić (Nazif) Mustafa (1921.) - Jasenovac (1943.).

GUSINJE

GUSINJE

- Laličić (Himo ili Himzo) Huso (1918.) - Jasenovac.

HADŽIĆI

TARČIN

- Ferhatović (Halil) Vejsil (1918.) - Jasenovac (1945.).

BINJEŽEVO

- Bećirević (Ibrahim) Mujo (1908.) - Jasenovac (1945.).
- Ćatić (Avdija) Abdulah (1900.) - Jasenovac (1945.).
- Isić (Rasim) Azem (1929.) - Jasenovac (1945.).

LOKVE

- Begić (Zilko) Ahmed (1928.) - Jasenovac (1944.).

[113] *Podatke je dala Hadžihafizović Fata iz Bosanske Gradiške, koja je ispričala: „Hadžiefendić Mustafe i Tajibe, Mustafa rođen je 1914. u Gradačcu. Uhapšen je zbog saradnje sa NOP-om i odveden u Jasenovac 4.10.1944. Živ je spaljen 22.04.1945. godine. Iza njega je ostao sin Rizo Hadžiefendić od tri godine. Sada živi u Zagrebu".*

ILIDŽA

HRASNICA

- Bečirović (Mehmed) Mujo (1916.) - Jasenovac (1945.).
- Botulja (Ibrahim) Murat (1909.) - Jasenovac (1945.).
- Dedić (Emin) Edhem (1895.) - Jasenovac (1945.).[114]
- Dedić (Emin) Hamdija (1911.) - Jasenovac (1945.).
- Dedić (Hamdija) Hamdija (1885.) - Jasenovac (1943.).
- Dedić (Ramo) Zaim – Zajko (1916.) - Jasenovac (1945.).
- Dedić (-) Mušan - Jasenovac (1945.).
- Dedić (-) Asim - Jasenovac (1945.).
- Dedić (Mujan) Šahin (1914.) - Jasenovac (1945.).
- Glođo (Ahmed) Ćamil (1907.) - Jasenovac (1945.).
- Glođo (-) Ahmed - Jasenovac (1945.).
- Hadžić (Osman) Mustafa (1913.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžić (Zahid) Ibro (1924.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžić (-) Mujo - Jasenovac (1945.).
- Hadžić (Mehmed) Salko (1926.) - Jasenovac (1945.).
- Ibrahimović (Salih) Smail - Jasenovac (1945.).
- Kahvić (Alija) Akif (1928.) - Jasenovac (1945.).
- Karić (Osman) Huso (1897.) - Jasenovac (1945.).
- Karić (Suljo) Mehmed (1896.) - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (-) Zajko - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (-) Zilko - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (Kasim) Mustafa - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (Ahmet) Zaim (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (Ahmed) Halid (1922.) - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (Agan) Sulejman (1900.) - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (Avdija) Vejsil (1904.) - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (Emin) Meho (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (Mehmed) Kasim (1918.) - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (Mustafa) Asim (1928.) - Jasenovac (1945.).
- Lokvančić (Hamid) Osman (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Memić (Salih) Suljo (1919.) - Jasenovac (1945.).
- Memić (-) Asim - Jasenovac (1945.).

---

[114] Podatke je dao Lokvančić Mujo iz Hrasnice za 35 stanovnika Hrasnice ubijenih u logoru Jasenovac. Između ostalog, ispričao je sljedeće: „Ubačeni agent u partizanske redove je sačinio spisak saradnika, pomagača i pristalica partizanskog pokreta kao i njihove rodbine i predao ga njemačkoj komandi (Gestapou). Oko 100 Hrasničana je 13.03.1943. uhapšeno. Nijemci (Gestapo) su izdvojili 10 građana koje su kasnije ubili a ostale su predali ustašama. I ja i moj otac smo predati tog dana iako sam imao samo 15 godina. Otac se izvukao sa još nekoliko Hrasničana a mi smo deportovani u Jasenovački logor. Poučeni iskustvom, prije dolaska u logor nekoliko nas promijenili smo imena i predstavili se pod lažnim imenima. Ja sam zvanično u logoru evidentiran kao Bešlija Mustafa, a i danas me poneko tako zove. To mi je spasilo život kao i mojim drugovima, s obzirom da na spisku Gestapoa nije bilo tih imena. Prema mom saznanju 35 Hrasničana poslije tog hapšenja je ubijeno u logoru a 40 udovica je ostalo bez muževa. Od peterice ubijenih logoraša ne znam imena pošto nisu iz Hrasnice. Za sve podatke koje sam dao svjedočim pred Bogom.

- Memija (-) Emin - Jasenovac (1945.).
- Memija (-) Ibro - Jasenovac (1945.).
- Memija (Amhet) Ramiz (1918.) - Jasenovac (1945.).
- Metiljević (-) Meho - Jasenovac (1945.).
- Metiljević (-) Alija - Jasenovac (1945.).
- Metiljević (-) Ahmed - Jasenovac (1945.).
- Muzur (Omer) Adem (1913.) - Jasenovac (1945.).
- Pandžić (Huso) Huso (1919.) - Jasenovac (1945.).
- Sidro (Muhamed) Teufik (1912.) - Jasenovac (1945.).

ILIDŽA

- Ljubunčić (-) Ahmet (1895.) - Jasenovac (1942.).[115]

RAKOVICA

- Opanković (Alija) Tufo (1904.) - Jasenovac (1945.).[116]

ILIJAŠ

IVANČIĆI

- Spahić (Ramo) Aleksandra (1925.) - Stara Gradiška (1942.).

JABLANICA

MRAKOVO

- Kadić (Tahir) Šaćir (1925.) - Jasenovac (1943.).[117]

JABLANICA

- Malović (Jusuf ef.) Nail (1919.) - Jasenovac (1944.).[118]

---

[115] *H.M.BiH*

[116] *Podatke je dao unuk ubijenog Zijo Eskić prema svjedočenju logoraša Mustafe Rešidovića. Tufo je poginuo prilikom proboja iz logora.*

[117] *"Kadić Tahira Šaćir, rođen 1925. Mrakovo, Jablanica, zemljoradnik. U partizanima od novembra 1942. Borac Ramskog partizanskog odreda. Zarobljen marta 1943. godine i otjeran u logor Jasenovac gdje je ubijen". (Advan Hozić „Jablanica u revolucionarnom radničkom pokretu i NOB", Jablanica, str. 232)*

[118] *"Otac Naila Malovića bio je ugledni imam u Jablanici, Jusuf efedija, koji je spasio mnoge Srbe. U svoju imamsku kuću je primio familiju Milke Vojičić i tako ih sklonio od ustaškog zuluma" (Advan Hozić „Jablanica u revolucionarnom radničkom pokretu i NOB", Jablanica, str. 64)*

OŠTROŽAC

- Repovac (Ismet) Muhamed (1921.) - Jasenovac (1942.).[119]

JAJCE

ČERKAZOVIĆI

- Bajramović (Dedo) Mustafa (1907.) - Jasenovac (1944.).

JAJCE

- Ahmečković (Ragib) Šaban (1890.) - Jasenovac (1944.).
- Burek (Meho) Asim (1913.) - Jasenovac (1945.).
- Čuk (Omer) Šemso (1906.) - Jasenovac (1945.).
- Hađiosmanović (Bekir) Besim (1916.) - Jasenovac (1942.).
- Klepić (Osman) Biber (1872.) - Jasenovac (1942.).
- Mezildžić (Sulejman) Mujo (1895.) - Jasenovac (1945.).

KAKANJ

KAKANJ

- Torlaković (Mehmed) Salih (1931.) - Stara Gradiška (1944.).

MRAMOR

- Husika (Salih) Mehmedalija (1898.) - Jasenovac (1945.).[120]

---

[119] *Repovac Muhamed rođen 1921. godine u Ostrožcu – Konjic, sin Ismeta i Zide r. Čengić, neoženjen, posebnički činovnik. Upućen u logor na prijedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrijeme od 2 godine; kao izgrađeni komunista, radio na komunističkoj promidžbi. . (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dana 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 283.)*
Repovac Ismeta Muhamed rođen 1921. u Ostrožcu, đak, član KPJ, uhapšen i interniran u logor Jasenovac 1.1.1942. godine; ubijen 1.3.1942. godine u logoru Jasenovac (prije zatvora učestvovao u NOV-i), u Jasenovačkom logoru boravio dva mjeseca. (Anketa SUBNOR-a Sarajevo obr. 5 ABiH)
Prema zvaničnoj dokumentaciji Muhamedov brat Bakir je ubijen u logoru: „Repovac Ismeta Bakir r. 1920 u Ostrožcu, radnik, saradnik NOP-a, uhapšen u Sarajevu 07.08.1944. godine i interniran u logor Lepoglavu gdje je ubijen 31.10.1944. godine, u logoru proveo tri mjeseca i 24 dana. (Anketa SUBNOR-a Sarajevo, obr. 5 ABiH)

[120] *Husika Mehmedalija, rođen 1893. godine u Kaknju, sin Mustafe i Hanumice, r. Karahodžić, oženjen, otac 6 djece, učitelj, upućen u logor na prijedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrijeme od jedne godine; temeljito sumnjiv radi saradnje sa partizanima. . (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dana 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 154.)*

KALINOVIK

KALINOVIK

- Ahatović (Dervo) Mujo (1900.) - Jasenovac (1945.).

LJUTA

- Velić (Munir) Ibro (1912.) - Jasenovac (1944.).

KISELJAK

HRASTOVI

- Pandžić (Jemso ili Jemšo) Mustafa (1900.) - Jasenovac (1944.).

KARAULA

KRČEVINE

- Bajrić (-) Adila (1892.) - Jasenovac (1941.).

KLADANJ

KLADANJ

- Đaferagić (Suljo) Mustafa (1903.) - Jasenovac (1944.).
- Hasić (Adem) Nurka (1919. ili 1922.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kamenčić (Bego) Nazif (1895.) - Jasenovac (1945.).

KLJUČ

GORNJI VOJIĆI

- Ćemal (Meho) Jusuf (1926.) - Jasenovac (1944.).

KLJUČ

- Dijab (Abdulah) Rifat (1909.) - Jasenovac (1942.).

- Ganibegović (-) Vahida, djevojačko prezime Filipović (1886.) - Jasenovac (1942.).[121]
- Hasanbegović (Muhamed) Mahmut (1917.) - Stara Gradiška (1943.).
- Kapetanović (Ibro) Mahmut (1919.) - Jasenovac (1944.).
- Kulenović (Alibeg) Hajrija, djevojačko prezime Filipović (1914.) - Jasenovac (1942.).[122]
- Mijkić (Vejsil) Hamid (1894.) - Jasenovac (1941.).
- Šadić (Ahmet) Sulejman (1927.) - Jasenovac (1943.).
- Vučkić (Muharem) Alija (1990.) - Jasenovac (1945.).
- Ždrnić (Zarif) Salih (1917.) - Jasenovac (1943.).

KONJIC

IDBAR

- Nuhić (Ibro) Avdo - Jasenovac (1942.).[123]

KONJIC

- Agić (-) Omer - Stara Gradiška -Jasenovac (1944.).[124]
- Alagić (Džafer) Adem (1893.) - Jasenovac (1942.).[125]
- Alagić (Alaga) Ahmet (1887.) - Jasenovac (1944.).
- Alagić (Alija) Ahmed (1870.) - Jasenovac (1945.).[126]
- Alagić (Ahmet) Husnija (1924.) - Jasenovac.[127]
- Bilanović (Husejn) Hamdija (1923.) - Jasenovac (1944.).

---

[121] *Podatke o ubijenoj Ganibegović Vahidi je dao njen unuk Ganibegović Besim iz Jajca koji je ispričao da su njegovu nenu Vahidu i njenu kćerku Zuhru (16 godina) odveli u logor Jasenovac 1942. godine. U logoru je nena ubijena a njena kćerka je deportovana u logor Aušvic odakle je pukim slučajem spašena. Moja nena je uhapšena i ubijena u logoru najvjerovatnije pošto su njezina tri sina bila u partizanima.*

[122] *Adilbeg Filipović, otac rahmetli Hajrije, je prema kazivanju akademika Muhameda Filipovića bio gradonačelnik Ključa.*

[123] *Nuhić Avdo je bio poreski izvršitelj u Konjicu. U Idbaru, u blizini Konjica, je 1937. godine izgradio električnu centralu koja je bila od velike koristi za cijeli kraj. Centrala je radila do 1942. godine kada je uhapšen a onda deportovan u logor Jasenovac gdje je ubijen. (Gagula Velid, „Blago Konjičkog kraja")*

[124] *„Kada su nas 25.06.1944. godine priveli u kancelariju logora Stara Gradiška, uveli su nas u spisak zatočenika, oduzeli nam čitavu hranu koju smo sa sobom imali i povadili sve stvari iz džepova, te nas odveli na kupanje. Tu sam se susreo sa komšijom Alagić Ahmetom, koji je proveo u logoru 32 mjeseca radi denuncije po njegovu pričanju Agić Omera, bivšeg, tadašnjeg gradonačelnika konjičkog, te je stradao na putu iz Stare Gradiške za Jasenovac u novembru 1944., pošto su putovali pješice 32 kilometra, noseći svoje stvari, gladni, iznureni, a pri tom ih još ustaške bande nagonile trčati i kundacima udarajući, ljudi su padali, a oni su ih ubijali a potom bacali u Savu..." (Izjavu dao Hadžialić Hamid iz Konjica) ABiH, ZKUZ Inv. br. 40107/1*

[125] *ABiH, ZKUZ Inv. br. 9019*

[126] *„Alagić Ahmed, rođen 1870. godine u Konjicu, sin Alije i Derviše, otac 4 djece, stolar. Upućen u logor na prijedlog K.O. u Konjicu na vrijeme od jedne godine; za vrijeme boravka partizana u Konjicu sa istim je surađivao i kazivao državne privatne stvari" (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dana 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 9.)*

[127] *„Alagić Husnija, rođen 1924. godine u Konjicu, sin Ahmeta i Sidike, rođene Džubušić, neoženjen, stolar. Upućen u logor na prijedlog DNS, Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i Veliku župu Vrhbosna na vrijeme od 3 godine. Zarobljen kao djelatni partizan." - (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dana 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 10.)*

- Džumhur (Abdulselam) Džemal (1923.) - Jasenovac (1945.).[128]
- Eruzumlić (Mehmed) Mustafa (1922.) - Jasenovac (1943.).
- Hadžić (Ahmet) Mehmedalija (1889.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžić (Mehmedalija) Ahmed (1924.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžizukić (Salko) Omer (1915.) - Jasenovac (1943.).
- Hondo (-) Dervo (1911./12.) - Jasenovac (1941./42.).[129]
- Kosovac (-) Asim - Jasenovac (1942.).[130]
- Kosovac (Ibrahim) Smajo (1892.) - Jasenovac (1945.).
- Nuhić (-) Avdo - Jasenovac (1942.).[131]
- Malović (-) Nail - Jasenovac (1944.).[132]
- Pelić (-) Ibrahim - Jasenovac (1942.).[133]
- Sunagić (Hilmo) Sadik (1927.) - Jasenovac (1945.).
- Širbegović (Numan) Ajdin (1892.) - Jasenovac (1942.).[134]
- Šurković (Mustafa) Ismet (1907.) - Jasenovac (1943.).
- Turajlić (Ahmet) Salko (1909.) - Jasenovac (1945.).

SEONICA

- Alikadić (Omer) Rasim (1917.) - Jasenovac (1945.).

SPILJANI

- Cačanin (Ahmet) Adem (1900.) - Jasenovac (1945.).

KOTOR VAROŠ

BAŠTINA

- Hidić (Sulejman) Nezir (1918.) - Jasenovac (1944.).

DABOVCI

- Medera ili Medora (Ređo) Aziz (1924.) - Jasenovac (1943.).[135]

---

[128]Džemalov otac Abdulselam Džumhur je 1923. godine unaprijeđen u Višeg vojnog sveštenika 1. klase (glavnog tabor imama), Ministarstva odbrane kraljevine Srba-Hrvata-Slovenaca, a njegov brat Zulfikar-Zuko Džumhur je bio jedan od najvećih i najpoznatijih kulturnih radnika, intelektualaca u bivšoj Jugoslaviji (književnik, putopisac, slikar isl.)

[129]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 58127

[130]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 9019

[131]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 9019

[132]„Drug Malović Nail koji je prije mene stigao u Jasenovac, nosio je lance na nogama, a na moje znatiželjno pitanje, zašto to?, odgovorio mi je, da je to za kaznu, jer prigodom jednog saziva za nastup nije odmah pritrčao, te je iste nosio mjesec dana. Nakon pretrpljene kazne ponovo sam mu vidio lance na nogama i kada sam ga pitao za razlog tome odgovorio mi je, da je pojeo komad odbačenog crijeva i da je eto za to kažnjen, a nakon pretrpljene kazne bio je i on likvidiran... „ (Izjavu dao Hadžijalić Hamid iz Konjica) ABiH, ZKUZ, Inv. br. 4107/1

[133]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 9019

[134]ABiH, ZKUZ, Inv. br. 9019

[135]ABiH, Anketa SUBNOR-a obr. 3

KOTOR VAROŠ

- Imamović (Mustafa) Mehmed (1925.) - Jasenovac (1944.).
- Memišević (Sabit) Bahto (1920.) - Jasenovac (1944.).
- Selman (Mehmed) Kasim (1911.) - Jasenovac (1945.).

VRBANJCI

- Spahić (Hasib) Mehmed (1923.) - Jasenovac (1943.).

KREŠEVO

VRBANJCI

- Čizmo (Zejnil) Avdo (1910.) - Jasenovac (1944.).

KULEN VAKUF

KULEN VAKUF

- Palić (Džafer) Mustafa (1919.) - Jasenovac.[136]

LAKTAŠI

GLAMOČANI

- Ahmetović (Hasan) Pule (1909.) - Stara Gradiška (1944.).
- Huseinović (Agan) Pule (1909.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kahrić (Ređo) Zeha ili Zehra (1902.) - Stara Gradiška (1944.).

LIVNO

LIVNO

- Bajrić (Mujo) Safet (1922.) - Jasenovac (1943.).
- Halapić (Hasan) Mujo (1888.) - Jasenovac (1943.).

[136] *Palić Mustafa, rođen 1919. godine u Kulen Vakufu, sin Džafera i Zlate r. Kadić, oženjen, otac jednog djeteta, radnik. Upućen u logor na prijedlog Redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrijeme od 3 godine; održavao komunističke sastanke i raspačavao njihove letke. (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dana 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 263.)*

- Hodžić (-) Šerifa (1895.) - Jasenovac (1945.).
- Huskić (Muharem) Safet (1914.) - Jasenovac (1943.).
- Ljubunčić (Salih) Ahmet (1898.) - Jasenovac (1942.).
- Maslić (Salih) Zaim (1905.) - Jasenovac (1945.).
- Mujčić-pivčić (Hasan) Alija (1893.) - Stara Gradiška (1943.).
- Safić (Meho) Hasan (1885.) - Jasenovac (1942.).
- Šeremet (-) Jusuf - Jasenovac.[137]
- Trbić (Ibrahim) Munib (1919.) - Jasenovac (1945.).[138]
- Velagić (Agan) Juso (1878.) - Jasenovac (1944.).

ŽABLJAK

- Lemo (Alija) Muharem (1911.) - Jasenovac (1944.).[139]
- Mušić (Spaho) Mustafa (1912.) - Jasenovac (1943.).

LJUBINJE

GLADJEVCI

- Vladović (Jusuf) Adem (1899.) - Jasenovac (1945.).

LJUBINJE

- Durić (Omer) Mehmed (1923.) - Jasenovac (1944.).
- Serdarević (Alija) Raif (1903.) - Jasenovac (1943.).[140]

LJUBUŠKI

LJUBUŠKI

- Bećirović (Avdo) Avdo (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Bećirović (Avdo) Nura (1918.) - Jasenovac (1945.).
- Bilić (Mehmed) Sabit (1920.) - Jasenovac (1944.).
- Bolić (Mehmed) Salih (1922.) - Jasenovac (1944.).
- Ćišić (Alija) Fahira, djevojačko prezme Orman (1911.) - Jasenovac (1944.).
- Delalić (Salko) Habib (1912.) - Jasenovac (1942.).

---

[137] *Anketa SUBNOR-a, Sarajevo obr. 1 ABiH.*

[138] *Podatke je dao brat Ibrahim Trbić.*

[139] *Podatke je dala kćerka ubijenog Muharema Mušić rođena Lemo Bisera iz Livna. Ona je, između ostalog, rekla da joj je rahmetli otac bio učesnik NOP-a. Poslije izdaje uhvatili su ga ustaše i 1944. godine sproveli u logor Jasenovac gdje je i ubijen.*

[140] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 46882*

- Delalić (Mustafa) Salem (1922.) - Stara Gradiška (1943.).
- Duljušmić (Alija) Rukija (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Jakić (Mustafa) Alija (1901.) - Jasenovac (1942.).
- Mahić (Meho) Salem (1919.) - Jasenovac (1942.).[141]
- Mesihović (Mehmed) Omer (1900.) - Stara Gradiška (1944.).
- Mušić (Hasan) Alija (1907.) - Jasenovac (1945.).[142]
- Nović (Abdulah) Hasan (1910.) - Jasenovac (1944.).

VITINA

- Bukovac (Munib) Seid (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Dizdarević (Šefkija) Zijo (1916.) - Jasenovac (1942.).
- Dizdarević (Hasan) Ćamil (1908.) - Jasenovac (1944.).
- Dizdarević (Hasan) Sulejman (1913.) - Jasenovac (1944.). [143]

MAGLAJ

BIJELA PLOČA

- Avdić (Nema) Omer (1906.) - Jasenovac (1941.).
- Džafić (Biber) Melča (1911.) - Jasenovac (1941.).
- Džafić (Biber) Rukija (1923.) - Jasenovac (1941.).
- Džafić (Nema) Biber (1869.) - Jasenovac (1941.).
- Džafić (Nema) Naza (1891.) - Jasenovac (1941.).
- Fazlagić-Huskić (Osman) Mina (1918.) - Jasenovac (1941.).
- Fazlić (Aljo) Rabija (1940.) - Jasenovac (1941.).
- Fazlić (Bešo) Bečo (1913.) - Jasenovac (1941.).
- Fazlić (Bešo) Huso (1919.) - Jasenovac (1941.).
- Fazlić (Bešo) Meho (1884.) - Jasenovac (1941.).
- Fazlić (Bešo) Zumra (1899.) - Jasenovac (1941.).
- Fazlić (Meho) Fadila (1932.) - Jasenovac (1941.).
- Fazlić (Meho) Meho (1935.) - Jasenovac (1941.).
- Fazlić (Ramo) Pašana (1906.) - Jasenovac (1941.).
- Fazlić (Salko) Ismet (1938.) - Jasenovac (1941.).

[141] *Mahić Mehe Salem r. 1919. u Ljubuškom, Jugosloven, brijač, ubijen 1942. godine u logoru Jasenovac. Podatke dao Konjhodžić Tahir (ABiH, Anketa SUBNOR-a obr. 3)*

[142] *Mušić Hasana Alija r. 1907. u Ljubuškom, Srbin, berberin, uhapšen 1.3.1945. u Sarajevu. Interniran u Jasenovac gdje je ubijen 10.4.1945. godine. U istoj knjizi (anketi) pod drugim brojem uveden je logoraš Musić Hasana Alija r. 1906. u Ljubuškom, Jugosloven, brijač. Uhapšen od Gestapoa i ustaša 4.4.1945. interniran u Jasenovac gdje je ubijen 10.4.1945. godine (u logoru proveo 6 dana). Smatrao sam da su Mušić Alija i Musić Alija ista osoba, pa sam samo evidentirao Mušić Hasana Aliju. (ABiH, Anketa SUBNOR-a, obr. 5.)*

[143] *Podatke je dao sin ubijenog Sulejmana, Mersed, rođen u Bosanskom Novom, nastanjen u Sarajevu. Ispričao je sljedeće: „Ustaše su odveli u logor Jasenovac čitavu familiju mog rahmetli oca Sulejmana. Majku Mensuru rođenu Cerić, čiji je otac Zaimbeg, i njezine tetke Tahira-hanumu i Dževahira-hanumu, kćerke Husejn-bega Cerića. Majka je mene odnijela u naramku, tako da sam u logoru prohodao. Oca su mi ubili a drugi su se spasili iz logora. Oca su uhapsili radi navodne saradnje u pokretu otpora a sve nas ostale samo što smo u rodu sa njim."*

- Fazlić-Inširović (Osman) Behara (1920.) - Jasenovac (1941.).
- Huskić (Osman) Ibro (1916.) - Jasenovac (1941.).
- Huskić-salkić (Murat) Šaha (1888.) - Jasenovac (1941.).
- Huskić (Arif) Nazif (1916.) - Jasenovac (1941.).
- Huskić (Arif) Redžo (1921.) - Jasenovac (1941.).
- Inširović (Osman) Alaga (1934.) - Jasenovac (1941.).
- Salkić (Bešo) Hasan (1913.) - Jasenovac (1941.).
- Salkić (Ibro) Mehmedalija (1929.) - Jasenovac (1941.).
- Salkić (Ibro) Omer (1932.) - Jasenovac (1941.).
- Salkić (Murat) Džehva (1905.) - Jasenovac (1941.).
- Salkić (Murat) Hadžira (1894.) - Jasenovac (1941.).
- Salkić (Paša) Bisera (1921.) - Jasenovac (1941.).

MAGLAJ[144]

- Alikić (Osmo) Hana (1917). - Jasenovac (1942.).
- Sakić (Šećo) Meho (1910.) - Jasenovac (1942.).
- Sofić (-) Muhamed (1920.) - Jasenovac (1942.).[145]
- Mahmutagić (-) Avdo - Jasenovac (1942. ili 1943.).[146]
- Mulalić (-) Semija (1904.) - Jasenovac (1942.).[147]
- Terzimehić (Ahmet) Ismet (1910.) - Jasenovac (1944.).[148]
- Zečević (Alirizaha) Halim (1929.) - Jasenovac (1943.).

STRAIŠTE

- Haljkić (Osmo) Džehva (1902.) - Jasenovac (1942.).

[144]*Dopis zapovjednika 4. domobranske pješadijske divizije od 3. marta 1942. Predstojništvu Kotarske oblasti Maglaj da se svi sumnjivi na najdiskretniji način upute u koncentracione logore "Ovo zapovjedništvo je došlo do znanja, da u Maglaju ima navodno sumnjivih i nepoćudnih lica koja bi inače, a osobito u slučaju eventualnog napada na Maglaj, mogli biti od velike štete kako po samo domobranstvo, tako i po obranu Maglaja uopće. Stoga, ukoliko prednji podaci odgovaraju istini, te u Maglaju stvarno ima takvih ljudi, iste bezuslovno odpremiti iz Maglaja u za to predviđene logore. Pri izvršenju gornjeg zadatka upotrijebiti prema potrebi i domobranstvo. U svakom pak slučaju to izvesti na po mogućnosti najdiskretniji način. " Zapovjednik Pukovnik A. Gustovčić.*

[145]*ABiH, ZKUZ, Inv. br. 56006*

[146]*Podatke je dao Kapidžić Kerim iz Sarajeva. Ispričao je sljedeće: „Mahmutagić Avdo mi je tetak, bio je profesor u Realnoj gimnaziji u Sarajevu. Uhapšen je 1942. godine skupa sa suprugom Halimom radi ilegalnog rada. Oboje su bili zatvoreni u „Beladiji" u kojoj su strahovito mučeni. Tetak je prebačen u logor Jasenovac gdje je i ubijen. Njegovo ime je bilo uklesano među imenima žrtava na spomen obilježju na Vracama. „*

[147]*ABiH, ZKUZ, Inv. br. 56006*

[148]*Ismet Terzimehić, član KPJ, sudija rodom iz Maglaja, bio sudija u Visokom. Sekretar Mjesnog komiteta partije Visoko. U martu 1945. godine uhapšen i sa velikim brojem uhapšenih transportovan vozom iz Sarajeva u Jasenovac. Cijeli transport je na najsvirepiji način likvidiran. (Sarajevo u revoluciji, tom 4, Sarajevo, 1981. str. 477.)*

MODRIČA

MODRIČA

- Carić (Salko) Ibrahim (1896.) - Jasenovac (1945.).

MOSTAR

BLAGAJ

- Delić (Hadžo) Zejna, djevojačko prezime Batlak (1917.) - Jasenovac (1943.).
- Leho (Salih) Sulejman-Maho (1921.) - Jasenovac (1942.).

MOSTAR[149]

- Alić (Salko) Munta, djevojačko prezime Šantić (1920.) - Jasenovac (1944.).
- Alić (Murat) Salka (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Alikalfić (Hasan) Mustafa (1899. ili 1900.) - Jasenovac (1943.).
- Arpadžić (Mahmut) Nedžad (1926.) - Stara Gradiška (1944.).
- Balić (Abdulah-Hadži Avdaga) Mirza (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Balić (Abdulah-Hadži Avdaga) Mustafa (1922.) - Jasenovac (1945.).
- Balta (Alija) Mustafa - Mujo (1907.) - Jasenovac (1945.).
- Balta (Osman) Fatima (1922.) - Stara Gradiška (1945.).[150]
- Bakamović (Salih) Muhamed (1922.) - Jasenovac (1941.).
- Bašagić (Sulejman) Berima-Mubera (1924.) - Jasenovac (1945.).
- Batlak (Hađo) Zenka (1920.) - Jasenovac (1944.).
- Bjelavac (Avdo) Mustafa – Muja (1897.) - Jasenovac (1945.).
- Blagajac (Mustafa) Džemal (1902.) - Jasenovac (1945.).[151]
- Bošnjić (Alija) Đemal (1921.) - Stara Gradiška (1943.).
- Brkić (Muhamed) Abida-Fatima «Velika» (1916.) - Jasenovac (1944).
- Bučuk (Jusuf) Mahmut (1919.) - Stara Gradiška (1944.). [152]
- Bučuk (Hasana) Sidika, djevojačko prezime Hadžić (1919.) - Stara Gradiška (1945.).

[149] *Značajan broj Mostaraca su uhapšeni i odvedeni u logor Jasenovac a onda internirani u logore širom Evrope. Među njima su: Milavić Mehmeda Ismet rođen 1907., odveden u logor Jasenovac odakle je interniran u logor u Norveškoj gdje je 1942. strijeljan. Hadžiselimović Sabita Arif, rođen 1924., odveden u logor Jasenovac odakle je interniran u logor kod Linca u Austriji gdje je i ubijen. Džuđa Osmana Muhamed, rođen 1903., odveden u logor Stara Gradiška a onda u logor u Lepoglavu gdje je ubijen 1942. godine. Bakamović Saliha Muhamed Hamo, rođen 1922., uhapšen od ustaša krajem 1941., odveden u logor Jasenovac a zatim interniran u Norvešku. Ubijen 1. aprila 1943. u logoru Ejzajn. Brkić Husejna Muhamed, Hamica, rođen 1923., uhapšen 1942. u Sarajevu i interniran u Bajstord u Norveškoj gdje je ubijen. Čišić Mustafe Ibrahim, rođen 1923., zarobljen od Nijemaca i interniran u logor Mathauzen, gdje je ubijen. Dizdar Avde Ahmet, rođen 1905., uhapšen od ustaša početkom 1942. predat Nijemcima i interniran u logor Bajsford u Norveškoj gdje je ubijen. Kanje Šaćira Salih, rođen 1919., uhapšen od Nijemaca, krajem 1943. interniran u logor u Njemačku gdje je i ubijen.*

[150] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 34277*

[151] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 12511*

[152] *Bučuk (Jusuf) Mehmed je evidentiran prema mjestu rođenja – Trebinje Moštaći.*

- Bukovac (Munib) Seid (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Čemalović (Salihaga) Ibrahim (1920.) - Jasenovac (1945.).[153]
- Čemalović (Muhamedaga) Mubera (1920.) - Jasenovac (1944.).[154]
- Čemalović (Muhamedaga) Smailaga (1878.) - Jasenovac (1944.).
- Čišić (-) Fahira - Jasenovac (1944.).[155]
- Čolić (Hajdar) Enver (1929.) - Jasenovac (1945.).
- Delalić (Mustafa) Salem (1922.) - Stara Gradiška (1942.).[156]
- Delić (Salko) Čamil (1924.) - Jasenovac (1943.).
- Elezović (Salih) Zijo (1913.) - Jasenovac (1945.).
- Elezović (Salih) Esad (1921.) - Jasenovac (1945.).
- Fazlagić (Muhamed) Azra (1900.) - Jasenovac (1945.).[157]
- Frlj (Husejn) Halil (1878.) - Jasenovac (1941.).[158]
- Gigić (-) Imšir - Jasenovac (1941./42.).[159]
- Grebo (Ahmet) Mehmed «Memišaga» (1883.) - Jasenovac (1944.).
- Hadžajlić (Mujo) Osman (1903.) - Jasenovac (1944.).
- Hadžić (-) Dika - Jasenovac (1944.).[160]
- Hadžić (Mehmed) Nusret - Ćiro (1915.) - Jasenovac (1945.).[161]
- Hadžiselimović (Sabitaga) Arif - Jasenovac (1944.).[162]
- Hadžiomerović (Mahmut) Mevlica (1925.) - Jasenovac (1945.).[163]
- Hadžiosmanović (Ibrahim) Nusret (1915.) - Jasenovac (1941.).
- Humo (Muhamed) Mustafa (1910.) - Jasenovac (1941.).
- Isić (Murat) Enes (1928.) - Jasenovac (1945.).[164]
- Jelin (Ahmed) Enisa (1932.) - Jasenovac (1945.).
- Jelin (Ahmed) Jagoda (1938.) - Jasenovac (1945.).
- Jelin (Ahmed) Zijada (1944.) - Jasenovac (1945.).
- Jelin (Salko) Čamila, djevojačko prezime Delić (1918.) - Jasenovac (1944.).
- Kajić (-) Fazlija - Jasenovac (1941./45.).[165]
- Kajtaz (Ahmet) Džemal (1912.) - Stara Gradiška (1944.).[166]
- Karić (-) Hasan - Jasenovac (1944.).[167]
- Kažinić (Hasan) Džemal (1911.) - Jasenovac (1944.).
- Kolukčija (Selim) Hana (1923.) - Stara Gradiška (1942.).

---

[153] *ABiH, ZKUZ ,Inv. br. 40897*
[154] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 12487*
[155] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 34277*
[156] *Delalić (Mustafa) Salem je evidentiran prema mjestu rođenja - Ljubuškom.*
[157] *Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 1. ABiH*
[158] *Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 2. ABiH*
[159] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 12455*
[160] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 34277*
[161] *HM, BiH, Inv. br. 25600*
[162] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 34277*
[163] *Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5. ABiH*
[164] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 12518*
[165] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 12518*
[166] *„... Obilazeći prostorije u kojima su se nalazili zatočenici došli su u pekaru gdje su našli Džemala Kajtaza iz Mostara, bivšeg partizana kojeg su batinama oborili i tukli do besvijesti. Tako isprebijanog odveli su ga u podrum ustaške bolnice (gdje se obično vode oni koji treba da budu zaklani). Poslije tri dana isti je ubijen nožem u srce." (A Miletić, n.d. str. 858)*
[167] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 12487*

- Krajina (Muhamed) Samija, djevojačko prezime Fehić (1910.) - Jasenovac (1944.).
- Kreso (Hamid) Hasan (1905.) - Jasenovac (1941.).
- Kulenović (Šaćir) Sadika (1902.) - Jasenovac (1942.).[168]
- Mehić (Omer) Zaim «Zajka» (1895.) - Stara Gradiška (1945.).
- Mesihović (Mehmed) Omer (1905.) - Jasenovac (1944.).[169]
- Mujić (Alefendija) Mustafa (1877.) - Jasenovac (1945.).[170]
- Mujić (M) Derviš (1922.) - Jasenovac (1945.).[171]
- Nametak (Mustafa) Avdija (1913.) - Jasenovac (1945.).[172]
- Novo (-) Osman - Jasenovac (1944.).[173]
- Omeragić (Avdo) Mehmed-Meho (1917.) - Stara Gradiška (1944.).
- Opijač (Ahmet) dr. Asim (1898.) - Jasenovac (1945.).[174]
- Pašić (Mahmut) Mustafa - Mujo (1895.) - Stara Gradiška (1944.).[175]
- Pekušić (Salih) Muhamed Hamo (1924.) - Jasenovac (1944.).[176]
- Ramić (Avdo) Avdo (1911.) - Jasenovac.
- Rebac (Muhamed) Remzija (1910.) - Jasenovac (1944.).
- Raljević (S) Ibrahim (1918.) - Jasenovac (1945).[177]
- Raljević (A) Mustafa (1926.) - Jasenovac (1945.).[178]
- Sarajlija (Salih) Asija, djevojačko prezime Omeragić (1911.) - Jasenovac (1944.).[179]
- Sarajlić (Muhamed) Umica, djevojačko prezime Gozo (1917.) - Jasenovac (1945.).
- Sarić (Paša) Džemila (1920.) - Stara Gradiška (1944.).[180]
- Sulejmanović (I) Kemal (1922.) - Stara Gradiška (1944.).[181]
- Šapuh (Mustafa) Safet (1923.) - Stara Gradiška (1944.).
- Šukalić (Šućrija) Hasan (1925.) - Jasenovac (1945.).[182]
- Tikveša (Avdo) Šaban (1928.) - Stara Gradiška (1945.).
- Trbonja (Osman) Avdo (1913.) - Jasenovac (1941.).

---

[168] *ABiH, Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5.*

[169] *Mesihović Muhameda Omer je evidentiran prema mjestu rođenja – Ljubuški.*

[170] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 12491*

[171] *«Partizanski spomenik u Mostaru, oni su pobijedili smrt» Mostar, 1980, i za 47 str.*

[172] *Nametak Mustafe Avdija r. 1913. godine u Mostaru, uhapšena u Sarajevu 10.01.1945., ubijena u Jasenovcu 17.01.1945. godine. (ABiH, Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5.)*

[173] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 12487*

[174] *Opijač Ahmeta dr. Asim je evidentiran prema mjestu rođenja – Stocu.*

[175] *"Sudija Mustafa Pašić je svoj ugled stekao svojim moralnim poimanjem života, događaja i ljudi oko sebe. Svojevremeno mladi pristav u Okružnom sudu u Mostaru, na pretresu dvadeset i nekoliko mostarskih komunista, koji su poticali iz svih nacionalnih sredina, među kojima su bile i dvije žene, jula 1930., predsjedatelj Mustafa – Muja Pašić ispoljavao je prema optuženima očiglednu naklonost. Sve optužene, izuzev jednog koji je u policiji priznao djelo i za to bio kažnjen u Beogradu, Pašić je oslobodio krivnje i pustio iz zatvora. Iako je presuda poništena na Vrhovnom sudu u Sarajevu, ponovo je optužene oslobodio krivnje... u neizvjesnosti boravka i političkog djelovanja u Mostaru Mustafa Pašić je svoje prebivalište sve više imao u Nevesinju, u talijansko-domobransko-četničkom garnizonu gdje mu se pridružio doktor Ismet Popovac, obojica vjerovatno prvi muslimani koji su javno prihvatili saradnju s četnicima i talijanima." (Mensur Seferović "Vojska za jedno ljeto", Sarajevo, 1990. str. 22-23) Sudiju Pašića su zbog prosrpske politike i četničkog opredjeljenja a posebno radi protivljenja tadašnjem režimu ustaše zatvorili u logor Jasenovac (Stara Gradiška) i na svirep način ubili.*

[176] *Pekušić Saliha Muhamed je evidentiran prema mjestu rođenja Trebinje.*

[177] *«Partizanski spomenik u Mostaru, oni su pobijedili smrt», Mostar, 1980, iza 47. str.*

[178] *«Partizanski spomenik u Mostaru, oni su pobijedili smrt», Mostar, 1980, iza 47. str.*

[179] *Sarajlija Saliha Asija je evidentirana prema mjestu rođenja Trebinje (Čićevo).*

[180] *Sarić Paše Džemila je evidentirana prema mjestu rođenja Gacko.*

[181] *«Partizanski spomenik u Mostaru, oni su pobijedili smrt», Mostar, 1980, iza 47. str.*

[182] *ABiH, ZKUZ, Inv. br. 12513*

- Vučijaković (Muhamed) Eman (1922.) - Jasenovac (1945.).
- Vuk (Derviš) Muhamed-Hamid (1924.) - Stara Gradiška (1943.).[183]

MRKONJIĆ GRAD

MRKONJIĆ GRAD

- Dervišević (Salko) Zilha (1917.) - Jasenovac.[184]
- Kulenović (Ragib) Asim (1905.) - Jasenovac (1945.).

NEVESINJE

NEVESINJE

- Bašagić (Mehmed) Hajrija (1920.) - Stara Gradiška (1943.).
- Bašagić (Suljo) Berima – Behija (1923.) - Jasenovac (1945.).[185]
- Bušatlija (Hasan) Hasan (1925.) - Jasenovac (1945.).[186]
- Čopelj (Muharem) Selim (1898.) - Jasenovac (1945.).
- Ljubović (Alija) Ismet (1922.) - Jasenovac (1945.).

NOVA GRADIŠKA

NOVA GRADIŠKA

- Potrebić (-) Midhat (1915.) - Stara Gradiška (1943.).

NIKŠIĆ

NIKŠIĆ

- Lačević (Buto) Ahmet (1895.) - Jasenovac (1945.).[187]

---

[183] *Logoraš Dr. Zvonko Tkalec piše: „Tako su ubijeni muslimani Nijaz Salihodžić iz Bihaća, Hilmija Dedić-Likota iz Banja Luke, Hamid Vuk, Murat Bajrić... „ (A.Miletić, n.d. str. 877)*

[184] *"Dervišević Zilha, rođena 1917. u Varcar Vakufu, kći Salke i Hatidže, r. Tarkolić, neudata, domaćica. Po ispostavi Ž.R.O. u Zenici predložena za upućenje u logor na vrijeme od tri godine; sestra poznatog partizana Dervišević Avde koji je podmetao mine pod vlakove. ". (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dana 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 99.)*

[185] *Podaci o stradanju u logoru Jasenovac Bašagić Hajrije i Behije se nalaze u ABiH, Anketa SUBNOR-a, obr. 3.*

[186] *Bušatlija Hasana Hasan r. 1925. u Nevesinju, Srbin, mašinbravar, uhapšen u Sarajevu 1945. i strijeljan u logoru Jasenovac. Podatke dao tetak Ibrahim Ljubović (ABiH, Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 2)*

[187] *Lačević Bute Ahmet r. 1895. u Nikšiću, kožar, u Sarajevu, ubijen IV/1945. u logoru Jasenovac. Podatke dala žena Zejneba Lačević (ABiH, Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 2)*

ODŽAK

ODŽAK

- Resulović (Nazif) Nijaz (1914.) - Jasenovac (1943.).[188]

OLOVO

KOLAKOVIĆI

- Plećan (Ređo) Rahman (1924.) - Jasenovac (1942.).
- Sivčo (Salko) Ćamil (1922.) - Jasenovac (1943.).

ORAŠJE

ORAŠJE

- Gorak (Ibrahim) Ibrahim (1925.) - Stara Gradiška (1945.).

PLUŽINE

PLUŽINE

- Hadžić (Meho) Selim (1920.) - Jasenovac (1943.).

PLJEVLJA

PLJEVLJA

- Abdičević (Abid) Esad (1909.) - Stara Gradiška (1944.).[189]
- Bosović (Rešo) Behija (1917.) - Jasenovac (1944.).
- Brezac (Emin) Hajra (1924.) - Jasenovac (1943.).
- Fejzagić (Fejzo) Mehmed (1905.) - Jasenovac (1945.).[190]
- Gandura (Halid) Muhamed (1917.) - Stara Gradiška (1944.).

---

[188] *Resulović Nazifa Nijaz r. 1914. u Odžaku, neopredijeljen, profesor, uhapšen na Romaniji od četnika 10.5.1943. i predat Gestapou. Pretpostavlja se da je deportovan i ubijen u logoru Jasenovac. (Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5 ABiH)*

[189] *„Abdičević Esad, rođen 1909. u Pljevlju, sin Abidusa i Čelebije, r. Pjerović, oženjen, slagar. Upućen u logor na prijedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrijeme od tri godine; održavao veze sa komunistima i vršio komunističku promidbu." - (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dne 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 1.)*

[190] *Fejzagić Fejze Mehmed, rođen 1905. u Pljevljima, neopredijeljen, radnik, uhapšen i interniran 4.4.1945. godine u logor Jasenovac i odmah strijeljan. (Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5 ABiH)*

- Hadžić (Emir) Nurko (1925.) - Jasenovac (1945.).[191]
- Hasanbegović (Rešad) Behija (1910.) - Jasenovac (1945.).
- Kičević (-) Meho (1924.) - Jasenovac (1945.).[192]
- Kjukić (Jusuf) Husein (1914.) - Jasenovac (1944.).
- Ključo (Jusuf) Husein (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Sijanić (Jusuf) Pašo (1912.) - Jasenovac (1942.).[193]

PRIBOJ

SJEVENRI

- Begović (Alija) Šahin (1912.) - Stara Gradiška (1942.).

PRIJEDOR

BABIĆI

- Jakupović (Huso) Husein (1912.) - Stara Gradiška (1942.).

ČARAKOVO

- Hodžić (Haso) Haso (1910.) - Jasenovac (1944.).
- Hodžić (Omer) Hase (1917.) - Jasenovac (1945.).
- Musić (Mahmut) Salih (1902.) - Jasenovac (1945.).
- Zukanović (Smajo) Salih (1910.) - Jasenovac (1944.).

DERA

- Blažević (Haso) Hasan (1900.) - Jasenovac (1942.).

HAMBARINE

- Demirović (Mujo) Salih (1909.) - Jasenovac (1941.).
- Džolić (Ahmo) Salko (1900.) - Jasenovac (1943.).[194]

---

[191] *ABiH, ZKUZ, U.G. 409/46*

[192] *ABiH, ZKUZ, U.G. 435/46*

[193] *Sijanić Juse Pašo r. 1912. u Pljevljima, Crnogorac, zidar, saradnik NOP-a; otpremljen u logor 08.05.1942. Ubijen u logoru Jasenovac 06.09.1943. godine. U logoru proveo jednu godinu, tri mjeseca i 28 dana. (ABiH, Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5)*

[194] *U Anketi SUBNOR-a obr. 3, pronašao sam pod različitim brojevima slična imena i prezimena, i to Džonić Huse Salko r. 1909., Hambarine, zemljoradnik, ubijen 1945. godine u Jasenovcu. (Redni broj 3324) i Džolić Huse Salko, rođen 1908., Hambarine, musliman, zemljoradnik, ubijen u Jasenovcu (Redni broj 2331). Prema podacima statističkog zavoda Jugoslavije „Jasenovac – žrtve rata", na str. 748 „Hambarine", pod brojem 1301080003 evidentiran je Džolić Ahme Salko, rođen 1900., musliman, ubijen od ustaša 1943. godine u logoru Jasenovac. Iako nisam posve siguran da se radi o jednoj ličnosti pošto su im slična imena, u listu žrtava iz „Hambarine" sam uvrstio samo Džolić Ahme Salku.*

- Džonović (Huso) Huska (1906.) - Jasenovac (1944.).
- Džonović (Salih) Mustafa (1905.) - Jasenovac (1943.).
- Mujadžić (Salih) Ahmet (1910.) - Jasenovac (1943.).
- Murić (Ahmet) Ahmet (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Sikirić (Huse) Jusuf (1908.) - Jasenovac (1945.).
- Sikirić (Hasan) Junuz (1898.) - Jasenovac (1943.).

HRNIĆI

- Hrnić (Ibro) Hasib (1900.) - Jasenovac (1944.).

KAMIĆANI

- Jaskić (Osmo) Meho (1921.) - Stara Gradiška (1942.).
- Kesić (Mujo) Bego (1923.) - Stara Gradiška (1942.).

KOZARAC

- Alimanović (Ibrahim) Dilfa (1908.) - Stara Gradiška (1944.).
- Ćustić (Ibrahim) Muharem (1907.) - Jasenovac (1942.).
- Glamočan (Derviš) Meho (1900.) - Jasenovac (1944.).
- Hasagić (Aga) Remza (1915.) - Jasenovac (1945.).
- Kahramović (Meho) Salih (1903.) - Jasenovac (1945.).
- Mujagić (Aga) Remzo (1923.) - Stara Gradiška (1942.).[195]
- Sinanagić (Ago) Hose (1920.) - Stara Gradiška (1942.).
- Zaimović (Eminbeg) Mustafa (1907.) - Jasenovac (1942.).
- Zaimović (Zaimbeg) Zaim (1880.) - Stara Gradiška 1942.).

KOZARUŠA

- Bajrić (Mašo) Murat (1920.) - Stara Gradiška (1943.).[196]
- Deumić (Suljo) Kadrija (1877.) - Jasenovac (1943.).

LJUBIJA

- Komarević (Dedo) Ibrahim (1914.) - Stara Gradiška (1944.).

---

[195] *Podaci su dobijeni iz dva izvora za Mujagić Age Remzu, i to:*
- Mujagić (Aga) Remzo, rođen 1923., ubijen 1942. godine u logoru Stara Gradiška.
- Mujagić (Aga) Remzo, rođen 1919., ubijen 1945. godine u logoru Jasenovac.

[196] *Logoraš dr. Zvonko Tkalec piše: " Među desecima ubijenih muškaraca i žena nalazi se naročito velik broj muslimana, na koje su se u posljednje vrijeme logorske ustaše naročito okomili – očito po naređenju svojih pretpostavljenih. Tako su ubijeni muslimani Nijaz Salihodžić iz Bihaća, Hilmija Dedić – Cikota iz Banja Luke, Hamid Vuk, Murat Bajrić... " (A.Miletić, n.d. str. 877)*

PRIJEDOR

- Berbić (Ibro) Hasan (1917.) - Jasenovac (1942.).
- Bukić (-) Osman - Stara Gradiška.[197]
- Havić (Mehmed) Jula (1926.) - Jasenovac (1942.).
- Havić (Mehmed) Sida (1927.) - Jasenovac (1942.).
- Sadiković (Abdulfetah) Semha (1924.) - Jasenovac (1945.).

RAKOVČANI

- Hešković (Latifa) Dedo (1910.) - Jasenovac (1945.).
- Ališković (Muho) Karanfil (1900.) - Jasenovac (1944.).
- Hereŝković (Miralem) Dedo (1907.) - Jasenovac (1945.).

PRIJEPOLJE

- Čičić (Husnija) Omer (1918.) - Jasenovac (1945.).[198]
- Hadžifejzović (Arif) Bećir (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžifejzović (Arif) Murat (1917.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžifejzović (Hasan) Behija, djevojačko prezime Sudžuk (1925.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžiselimović (Bedin) Ferid (1916.) - Jasenovac (1945.).
- Musabegović (Ahmet) Daut (1921.) - Jasenovac (1942.).

PRIŠTINA

PRIŠTINA

- Rašidović (Rašid) Zahid (1903.) - Jasenovac (1945.).[199]

PRNJAVOR

BABANOVCI

- Beganović (Bajro) Hata (1910.) - Jasenovac (1942.).

---

[197] „... poslije nekoliko dana na isti način ubijen je i Bukić Osman, osamnestogodišnji mladić iz Prijedora" (A.Miletić, n.d. str. 858)

[198] Čičić Husnije Omer r. 1918. u Prijepolju, Srbin, pekar u Sarajevu. Radio u avijaciji jednu godinu u toku okupacije; 1945. godine uhapšen od ustaša i odveden u Jasenovac radi sabotaže. Ubijen u Jasenovcu. Prije toga mučen u zatvoru u „Beledija"u Sarajevu. U logoru boravio 20 dana. (ABiH, Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5).

[199] Rašidović Rašida Zahid r. 1903. u Prištini, musliman, službenik u Sarajevu, ilegalac, ubijen III/1945. u logoru Jasenovac. Podatke dala Esma Džihan – preudata. (ABiH, Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 1)

DOLINE

- Alimanović (Šaćir) Osmo (1880.) - Jasenovac (1942.).
- Beganović (Rizo) Hasnija (1930.) - Jasenovac (1942.).
- Deronjić (Suljo) Ramo (1900.) - Jasenovac (1942.).

PRNJAVOR

- Đođić (Avdo) Salih – Salko (1889.) - Jasenovac (1945.).[200]
- Halilović (Selim) Smail - Jasenovac (1942.).[201]
- Hadžiselimović (Bećir) Ferid (1916.) - Jasenovac (1944.).

PROZOR

KUTI

- Bašić (-) Uzejr (1925./26.) - Jasenovac (1942.).
- Hujdur (-) Muminefendija - Jasenovac (1942.).[202]
- Paljanin (-) Ibro (1925./26.) - Jasenovac (1942.).
- Suljić (-) Sulejman (1925./26.) - Jasenovac (1942.).

PROZOR

- Halimić (Ibro) Huso (1913.) - Jasenovac (1943.).
- Kadrić (Suljo) Hamdija (1905.) - Jasenovac (1944.).

ROGATICA

BERKOVIĆI

- Kepeš (Abid) Rasim (1921. ili 1922.) - Jasenovac.[203]

---

[200] *„Đođić Salko, rođen 1899. u Prnjavoru, sin Avde i Emine, oženjen, otac troje djece, povjerenik Zempra, upućen u logor na priedlog Ž.R.O. u Novoj Gradišci na vrijeme od dvije godine; temeljito sumnjiv da je surađivao s partizanima". (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dne 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 94.)*

[201] *Podatke je dao Vehbija Cepić koji je nakon Drugog svjetskog rata bio predsjednik općine u Prnjavoru. Za rahmetli Smaila kaže da je on bio trgovac za vrijeme NDH i da je, navodno, pred nekim opsovao „Antunovo", radi čega je uhapšen i zvjerski ubijen u logoru Jasenovac.*

[202] *Podatke je dao Ahmet Sejfić, rođen u Kutima kod Prozora, sa stalnim mjestom boravka u Domanovićima. Ispričao nam je sljedeće: „Hujdur Muminefendija je bio veoma učen i ugledan mualim. Obavljao je imamsku dužnost u Kutima kod Prozora. Toliko je bio učen i poznat da ga se i danas stariji ljudi rado sjećaju a mladi koji ga nisu upamtili o njemu rado pričaju. Bio je iskreni vjernik i izuzetno pošten. Kako bi zaštitio mještane usprotivio se ustaškim zločinima. Uhapšen je i sa 13 svojih džematlija otpremljen u Jasenovački logor. Ubijen je na najsvirepiji način. Ustaše su ga živog ispekli u krušnoj peći. S Muminefendijom Hujdurom su odvedeni u logor i nisu se vratili Bašić Uzejr, Suljić Sulejman, Paljanin Ibro i dr., a Hujdur Zulfo i Imamović Hašim su ubijeni na licu mjesta u Kutima."*

[203] *Podatke je dala sestra ubijenog Rasima, Sućeska Behka koja živi u Sarajevu.*

OKRUGLO

- Džindo (Čamil) Rasim (1920.) - Jasenovac (1942.).
- Konaković (Mujo) Alija – Aljo (1921. ili 1922.) - Jasenovac.[204]

ROGATICA

- Ajanović (Mehmed) Ragib (1907.) - Jasenovac (1945.).
- Bajramović (Mustafa) Pašana (1938.) - Jasenovac (1942.).
- Bajramović (Mustafa) Rabija (1934.) - Jasenovac (1942.).
- Bajramović (Mustafa) Šećo (1932.) - Jasenovac (1942.).
- Čardarević (Nail) Alija (1917.) - Jasenovac (1945.).
- Kepeš (Abid) Mujo (1927.) - Jasenovac (1944.).
- Mučić (-) Akif (1920.) - Jasenovac (1944.) .

ŠATOROVIĆI

- Hodžić (Mujo) Rahman - Jasenovac (1942.).

SANSKI MOST

ČAPLJE

- Kazić (Mehmed) Husnija (1914.) - Jasenovac (1943.).

DONJI KAMENGRAD

- Jakupović (Đulaga) Juso (1915.) - Jasenovac (1942.).[205]

SANSKI MOST

- Arnautović (Salih) Nijazija (1900.) - Jasenovac (1945.).[206]
- Havić (Mehmed) Jula ili Đula (1928.) - Jasenovac (1942.).
- Havić (Mehmed) Sida (1929.) - Jasenovac.
- Hotić (Šerif) Gijasa (1926.) - Jasenovac (1943.).

STARI MAJDAN

- Hadžiahmetović (Meho) Huso (1917.) - Jasenovac (1943.).

---

[204] *Podatke je dala rodica ubijenog Alje, Sućeska Behka koja živi u Sarajevu.*

[205] *Podakte je dao Halilović Haso (Anketa SUBNOR-a, obr. 3 ABiH)*

[206] *Podatke je dala supruga ubijenog Nijazije, Arnautović Naila. U izjavi je, između ostalog, napisala da je rahmetli Nijazija rođen u Sanskom Mostu 1900. godine, da je po zanimanju obućar, da imaju petero djece i da je u logoru Jasenovac ubijen 1.3.1945. godine.*

- Kuduzović (Hasan) Ibrahim (1909.) - Jasenovac (1942.).
- Mujić (Fehima) Fevzija (1917.) - Stara Gradiška (1944.).

TRNOVA

- Avdić (Huso) Šaban (1914.) - Stara Gradiška (1944.).

ZENKOVIĆI

- Brkić (Omer) Latif (1913.) - Jasenovac (1941.).

SARAJEVO[207]

SARAJEVO

- Abadžić (Hamdija) Đemal (1917.) - Jasenovac (1943.).
- Abdičević (-) Esad - Stara Gradiška (1944.).[208]
- Adžemović (-) Dr. Šerif - Jasenovac (1944.).[209]
- Ajanović (-) Mustafa - Jasenovac (1945.).[210]
- Alikavazović (Edhem) Avdo (1920.) - Jasenovac (1942.).
- Azemović (-) Šaćir (1928.) - Jasenovac (1943.).
- Bajraktarević (Ibrahim) Sulejman (1919.) - Jasenovac (1945.).
- Bahtijarević (-) Kemal - Jasenovac (1945.).[211]
- Baručić (Ragib) Meho (1917.) - Jasenovac (1942.).
- Bašić (Suljo) Avdo (1895.) - Jasenovac (1942.).[212]
- Bašić (Osman) Ramiza (1914.) - Jasenovac (1944.).
- Batlak (-) Hasan - Jasenovac (1944.).[213]
- Bešić (Ramiz) Said (1923.) - Jasenovac (1942.).
- Berberović (Mehmed) Hamdija (1910.) - Jasenovac (1942.).
- Berberović (Šaban) Ibrahim (1912.) - Jasenovac (1944.).
- Berberović (Šaban) Fahrudin (1910.) - Jasenovac (1943.).[214]

---

[207] *Pored velikog broja građana Sarajeva ubijenih u logoru Jasenovac, Sarajlije su stradale i u logorima i zatvorima Lepoglave, Zemuna, Zagreba i na drugim mjestima širom NDH-a. Mnogi su građani internirani i ubijeni u logorima širom njemačkog rajha a posebno u Njemačkoj, Norveškoj. Sarajlije su ubijane i u njihovom gradu Sarajevu, i to u vrtu vile Foltkert" (Luburićev stan), Darivi, Bakarevcu, Kozjoj ćupriji, zatvoru Belediji, Marin Dvoru (masovno vješanje Sarajlija) i drugim dijelovima grada.*

[208] *ABiH, ZKUZ, U.G. 283/46*

[209] *"Neprijatna i opasna situacija nastala je prilikom prebacivanja simpatizera NOP-a Ferida Hadžiselimovića i Dr. Šerifa Adžemovića. Saznavši od vozača da predstoji njihovo hapšenje, rukovodilac aktiva poslao je vozača Adema Obarčanina da ih dogovorenim signalima automobilske sirene pred njihovim kućama obavijesti o opasnosti. Oni su se blagovremeno sklonili a rukovodilac aktiva ih je kasnije sa još jednim aktivistom prebacio u selo Lasica pod Igmanom da tu sklonjeni sačekaju vezu za odlazak u odred. Međutim, bili su neoprezni i izlazili su iz kuće. Prepoznati su, uhvaćeni i odvedeni u logor gdje su stradali." (Sarajevo u revoluciji, tom 4, Sarajevo, 1981., str. 360)*

[210] *ABiH, ZKUZ, (broj nečitak)*

[211] *ABiH, ZKUZ, U.G. 292/46*

[212] *ABiH, ZKUZ, U.G. 341/46*

[213] *ABiH, ZKUZ, U.G. 293/46*

[214] *Podatke je dao brat ubijenih Ibrahima i Fahrudina, Berberović Kemal iz Sarajeva.*

- Brakalović (Mehmed) Mehmed (1903.) - Jasenovac (1943.).
- Bravić (Jusuf) Mustafa (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Brutus (Mujo) Salih - Salko (1909.) - Jasenovac (1942.).[215]
- Burek (Bego) Asim (1920.) - Jasenovac (1942.).
- Bukovac (-) Sejid (1921.) - Jasenovac (1942.).[216]
- Busuladžić (-) Ahmed (1913.) - Jasenovac (1944.).
- Cerić (Hamdija) Muhamed (1921.) - Jasenovac (1944.).
- Čeligija (Fehim) Šaban (1910.) - Jasenovac (1941.).
- Čengić (Nezir) Aziz (1916.) - Jasenovac (1943.).
- Čengić (Munir) Alija (1912.) - Jasenovac (1943.).
- Čizmić (Jusuf) Fadil (1917.) - Jasenovac (1943.).[217]
- Čengić (Jusuf) Nusret (1919.) - Jasenovac (1945.).[218]
- Čizmić (Mehmed) Jusuf (1912.) - Jasenovac (1943.).
- Čuzović (-) Hajro (1910.) - Jasenovac (1945.).[219]
- Dangalaković (-) supruga Safeta - Jasenovac (1945.).[220]
- Delalić (-) Habib - Jasenovac (1945.).[221]
- Dubravić (Alirizah) Hilmija (1911.) - Jasenovac (1945.).
- Dubravić (Arif) Samija (1911.) - Jasenovac (1945.).[222]
- Duranović (Smail) Ismeta (1923.) - Jasenovac (1945.).[223]
- Džebo (-) Mehmed (1905.) - Jasenovac (1945.).[224]
- Fejzagić (-) Mehmed (1905.) - Jasenovac (1945.).[225]
- Fejzić (Ahmed) Akif (1915.) - Jasenovac (1942.).[226]
- Ferhatović (Bajro) Mehmed-Meho (1900.) - Jasenovac (1945.).
- Frenjo (Zaim) Ferid (1919.) - Jasenovac (1942.).[227]
- Gandura (-) Muhamed - Stara Gradiška (1944.) [228]
- Gigović (Hamdija) Sead (1922.) - Jasenovac (1944.).
- Gigović (Mehmed) Hamdija (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Glibo (Mehmed) Ahmet (1924.) - Jasenovac (1945.).
- Golubić (Vehbija) Rasim (1925.) - Jasenovac (1942.).
- Grabovac. (Salih) Omer (1910.) - Jasenovac (1943.).
- Grošo (Edhem) Hasan (1927.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžialagić (Derviš) Talat (1919.) - Jasenovac (1945.).[229]
- Hajrulahović (-) Ibrahim (1912.) - Jasenovac.[230]

---

[215] *Podatke je dao Oručević Ramiz iz Sarajeva.*
[216] *ABiH, ZKUZ, U.G. 410/46*
[217] *Podatke je dao brat Hamdija Čizmić.*
[218] *Anketa SUBNOR-a Sarajevo obr. 5.*
[219] *ABiH, ZKUZ, U.G. 313/46*
[220] *ABiH, ZKUZ, U.G. 657/46*
[221] *ABiH, ZKUZ, U.G. 201/46*
[222] *Prema podacima koji se nalaze u Gradskom arhivu Sarajeva, ime i prezime su drugačiji i glase: „Dubrović R. Kobić Akifa Samija, rođena 1911. u Sarajevu, stradala u logoru Jasenovac 1945. godine".*
[223] *ABiH, ZKUZ, U.G. 162/45*
[224] *ABiH, ZKUZ, U.G. 448/46*
[225] *Podatke dala supruga Zehra.*
[226] *ABiH, ZKUZ, U.G. 213/46*
[227] *ABiH, ZKUZ, U.G. 213/46*
[228] *HM BiH Inv. br. 1475C*
[229] *Podatke dala Raščić Murveta, Sarajevo.*
[230] *ABiH, ZKUZ, U.G. 584/46*

- Hamzić (-) Izet (1901.) - Jasenovac (1945.).[231]
- Handžić (-) Osman - Jasenovac (1945.).[232]
- Hasandedović (Nuridin) Šemsa (1909.) - Jasenovac (1945.).
- Huseinbegović (Mehmed) Hašim (1911.) - Jasenovac (1943.).
- Hodžić (-) Bahra (1927.) - Jasenovac (1945.).
- Hodžić (-) Fahrudin (1925.) - Jasenovac (1945.).
- Hrapović (Šaćir) Huso (1924.) - Jasenovac (1945.).[233]
- Hrvo (Mehmed) Halid (1915.) - Jasenovac (1942.).
- Hromić (Hilmija) Sead (1896.) - Jasenovac (1944.).
- Jamakosmanović (Mustafa) Salih - Jasenovac (1945.).[234]
- Kadribegović (Edhem) Hajrija (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Kafedžić (-) Džemal (1918.) - Jasenovac (1945.).[235]
- Kalamujić (Muhamed) Ramiz (1921.) - Jasenovac (1942.).
- Kapetanović (Mustafa) Osman (1897.) - Jasenovac (1945.).
- Kapetanović (Uzejr) Irfan (1921.) - Jasenovac (1942.).
- Karamehmedović (Asim) Sejfudin (1926.) - Jasenovac (1941.).[236]
- Keketović (Mustafa) Osman (1902.) - Jasenovac (1943.).[237]
- Kolak (Hamdija) Salko (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Kubur (Huso) Salih (1916.) - Jasenovac (1942.).
- Kučukalić (Mehmeda) Irfan (1917.) - Jasenovac (1945.).
- Kurić (Osman) Fahrudin (1926.) - Jasenovac (1942.).
- Kurt (Muhamed) Azra (1914.) - Stara Gradiška (1945.).
- Landžo (Mehmed) Mustafa (1928.) - Jasenovac (1945.).
- Lingo (Smail) Mujo (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Lipa (Bajro) Mušan zvani Hamdija (1914.) - Jasenovac (1943.).
- Lokmić (-) Mehmed - Jasenovac (1945.).[238]
- Lokmić (-) Bešir (1927.) - Jasenovac (1945.).
- Mašić (Sulejman) Munif (1903.) - Jasenovac (1944.).
- Maslić (-) Zaim (1923.) - Jasenovac (1945.).[239]
- Mahmutagić - Jasenovac (1942.).[240]
- Mehmedbašić (Mahmuta) Nasiha (1924.) - Jasenovac (1945.).[241]
- Memić (Salih) Omer (1922.) - Jasenovac (1944.).
- Memić (Salih) Suljo (1919.) - Jasenovac (1944.).
- Mirojević (Osman) Ševkija (1925.) - Jasenovac (1945.).
- Misirlić (Mehmed) Mustafa (1921.) - Stara Gradiška (1942.).

---

[231]ABiH, ZKUZ, U.G. 449/46
[232]ABiH, ZKUZ, U.G. 176/46
[233]ABiH, ZKUZ, U.G. 475/46
[234]ABiH, ZKUZ, U.G. 160/46
[235]ABiH, ZKUZ, U.G. 357/46
[236]ABiH, ZKUZ, U.G. 552/46
[237]ABiH, ZKUZ, U.G. 291/46
[238]ABiH, ZKUZ, U.G. 313/45
[239]ABiH, ZKUZ, U.G. 264/46
[240]ABiH, ZKUZ, U.G. 213/46
[241]Mehmedbašić Mahmuta Nasiha, r. 1924. u Sarajevu. Uhapšena i internirana u Jasenovac 1.3.1945. Ubijena u Jasenovcu 10.4.1945. Bila u logoru jedan mjesec i deset dana. (Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5 ABiH)

- Mrkonjić (Jusufbeg) Zuhra, djevojačko prezime Filipović (1900.) - Jasenovac (1945.).[242]
- Mulić (Emin) Asim - Jasenovac.
- Muminović (Ragib) Selver (1921.) - Jasenovac (1942.).
- Muminović (Hašim) Vehid (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Mucić (Meho) Nurko (1916.) - Jasenovac (1943.).
- Mujkić (Salih) Hamdo (1925.) - Jasenovac (1944.).[243]
- Mujkić (Salih) Mina (1921.) - Jasenovac (1945.).[244]
- Musakadić (Jusuf) Zuhra (1900.) - Jasenovac (1945.).
- Mušić (-) Alija - Jasenovac (1945.).[245]
- Nikšić (Husejn) Hamdo (1923.) - Jasenovac (1942.).[246]
- Novalija (Meho) Zakira (1926.) - Jasenovac (1944.).
- Novalija (Salih) Abid (1875.) - Jasenovac (1945.).
- Nović (Abdulah) Hasan (1917.) - Jasenovac (1942.).
- Nuhanović (-) Sabiha (1920.) - Jasenovac (1942.).
- Odobaka (Hadžo) Avdo (1909.) - Jasenovac (1945.).
- Oković (-) Mustafa - Jasenovac (1943.).[247]
- Oković (Šerif) Sulejman (1910.) - Jasenovac (1942.).[248]
- Oručević (Ahmed) Vejsil (1913.) - Jasenovac (1942.).[249]
- Pašić (Hamdo) Nusret (1923.) - Jasenovac (1942.).
- Pandžić-Pandžo (-) Redžo - Jasenovac (1945.).[250]
- Pekuša (Ibrahim) Mehmed (1907.) - Jasenovac (1942.).
- Pinjo (-) Faik - Jasenovac (1945.).[251]
- Premilović (Salko) Munib - Jasenovac (1945.).[252]
- Porić (Zulfo) Sabiha, djevojačko prezime Hajro (1920.) - Stara Gradiška (1942.).
- Potogija (Ahmed) Muhamed (1921.) - Jasenovac (1945.).
- Požegija (Hamramija) Esma (1885.) - Jasenovac (1945.).[253]
- Predovac (-) Aiša (1931.) - Jasenovac (1945.).
- Prcić (-) Abdurahman - Jasenovac (1945.).[254]

---

[242] Podatke je dala kćerka Muzur Dika koja je ispričala da su joj majku Gestapo i ustaše grubo prekinuli u namazu i odveli u zatvor a onda u logor Jasenovac gdje je ubijena. Bila je iskrena vjernica a ubijena je radi saradnje i pomoći pokretu otpora. Kada su odveli Nasihu, njena kćerka je imala tek 11 godina.

[243] ABiH, ZKUZ, U.G. 476/46

[244] ABiH, ZKUZ, U.G. 476/46

[245] ABiH, ZKUZ, U.G. 219/46

[246] ABiH, ZKUZ, U.G. 445/46

[247] ABiH, ZKUZ, U.G. 454/46

[248] Podatke je dao Oručević Ramiz iz Sarajeva.

[249] Podatke je dao brat ubijenog Vejsila, Ramiz Oručević, koji je između ostalog, ispičao da mu je brat radio u tvornici duhana i da je uhapšen prilikom provale partijske ćelije. Odveden je u zatvor gdje je ostao mjesec dana a poslije toga je sproveden u Jasenovac. Sa njim su uhapšeni i u Jasenovcu ubijeni Brutus Salem i Oković Sulejman.

[250] Podatke je dao prof.dr. Nezirović Muhamed koji je, između ostalog, ispričao: „Pandžo Redžo je rođen u Nahorevu. Bio je komandir Muslimanske milicije koja je čuvala narod od zločina. Nikada nije dozvolio četnicima prolaz prema Sarajevu. Suprotstavljao se i „zulumu" od strane ustaša. Bio je veoma poštovan od naroda što se ustašama nije svidalo. Kada su ga uhapsili sa još nekoliko njegovih policajaca i građana, muslimanski prvaci iz Sarajeva su intervenirali i tražili njegovo hitno oslobađanje. Pod pritiskom javnosti ustaše su popustili imajući namjeru da ga puste. Pozvali su ga da izađe iz stroja i da ide kući. On je to odbio tražeći puštanje na slobodu i drugih sugrađana. To je naljutilo ustaše. U posljednjem transportu iz Sarajeva je deportovan u Jasenovac gdje je i ubijen."

[251] ABiH, ZKUZ, U.G. 221/46

[252] ABiH, ZKUZ, U.G. 561/46

[253] Požegija Hamramija Esma r. 1885. u Sarajevu, Jugoslovenka, domaćica, uhapšena 10.3.1945. u Sarajevu od strane ustaša i Gestapoa; otpremljena u Jasenovac 04.04.1945. gdje je ubijena. (Anketa SUBNOR a obr. 5 ABiH).

[254] ABiH, ZKUZ, U.G. 277/46

- Rašidović (Muhamed) Nedim - Jasenovac (1923.).
- Ravnić (Muharem) Bećir (1915.) - Jasenovac (1943.).
- Resulović (Nazif) Abdulah - Avdo (1922.) - Jasenovac (1941.).[255]
- Rizvanović (-) Sulejman - Jasenovac (1942.).[256]
- Sabljaković (-) Jusuf - Jasenovac (1945.).[257]
- Sadiković (Abdulfetah) Semka (1926.) - Jasenovac (1944.).
- Salihagić (Alija) Hasan (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Salihbegović (Zaim) Džemal (1908.) - Jasenovac (1945.).
- Salihodžić (-) Nijaz - Jasenovac (1945.).[258]
- Salihović (-) Ibrahim - Jasenovac (1945.).[259]
- Samićević (Ferid) Muhidin (1927.) - Jasenovac (1942.).
- Saračević (-) Muhidin (1928.) - Jasenovac (1945.).[260]
- Sarajlić (Mustafa) Efhem (1904.) - Jasenovac (1945.).
- Sarić (Avdija) Šefika (1919.) - Jasenovac (1943.).
- Seferović (-) Uzeir (1914.) - Jasenovac (1944.).[261]
- Selimović (-) Abdulah - Jasenovac (1942.).[262]
- Sidran (Hasan) Abdulah (1909.) - Jasenovac (1942.).[263]
- Sijamhodžić (-) Hankija (1898.) - Jasenovac (1945.).[264]
- Sijanić (Juso) Paša (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Sirbubalo (Omer) Muhamed (1927.) - Jasenovac (1942.).
- Sirbubalo (Omer) Ramiz (1924.) - Stara Gradiška (1941.).
- Skaka (Uzeir) Mustafa (1918.) - Jasenovac (1945.).
- Skaka (-) Salko - Jasenovac (1943.).[265]
- Smailbegović (-) Mehmedalija - Jasenovac.
- Smaka (Hasan) Mahmut (1920.) - Jasenovac (1942.).
- Subašić (-) Abid - Jasenovac (1943.).[266]
- Šišić (Ćamil) Kadro (1913.) - Jasenovac (1942.).
- Tukulija (Meho) Mustafa (1921.) - Jasenovac (1944.).
- Tumbulija (Arif) Hidajeta (1922.) - Jasenovac (1945.).
- Uzunović (-) Asim (1897.) - Jasenovac (1945.).[267]
- Vladović (Hajdar) Ramiz (1925.) - Jasenovac (1942.).
- Vrana (Atif) Avdo (1922.) - Jasenovac (1945.).[268]

---

[255] *Resulović Abdulah, rođen 1924. godine u Sarajevu. Sin Nazifa i Sazbere, neoženjen, đak. Upućen u logor na prijedlog Ž.R.O. u Sarajevu na vrijeme od dvije godine; radi suradnje s partizanima i komunističke promidbe". (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dne 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 284.)*

[256] *„Sarajevo u revoluciji, tom 3, Sarajevo, 1979. str. 548."*

[257] *„On i Ing Blum, sa još četiri logoraša, prilikom pokušaja bjekstva, ubili su čekićima dvojicu ustaša-stražara, ali, nažalost, u potjen koju su organizovali ustaše Sabljaković Jusuf je poginuo". („Sarajevo u revoluciji, tom 4, Sarajevo, 1981. str. 507.")*

[258] *„Sarajevo u revoluciji, tom 4, Sarajevo, 1981. str. 507."*

[259] *ABiH, ZKUZ, U.G. 200/46*

[260] *ABiH, ZKUZ, U.G. 496/46*

[261] *H.M.BiH*

[262] *„Sarajevo u revoluciji, tom 3, Sarajevo, 1979. str. 548."*

[263] *Anketa SUBNOR.a Sarajevo obr. 5 ABiH*

[264] *ABiH, ZKUZ, U.G. 57/46*

[265] *Skaka Salko (godina rođenja nepoznata) rođen u Sarajevu, član KPJ 1941.; ilegalac, ubijen 1943. u logoru Jasenovac. Podatke dao Milićević Milan iz Beograda. (Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 1 ABiH)*

[266] *ABiH, ZKUZ, U.G. 454/46*

[267] *ABiH, ZKUZ, U.G. 486/46*

[268] *ABiH, ZKUZ, U.G. 543/46*

- Zahirović (Fazlija) Rašid (1906.) - Jasenovac (1945.).
- Zahirovič (-) Sulejman - Jasenovac (1945.)[269]

SJENICA

SJENICA

- Skalonja (Nail) Vehbija (1915.) - Jasenovac (1942.).

SKOPLJE

SKOPLJE

- Ismail (Husein) Ismail (1914.) - Jasenovac (1944.).

SOKOLAC

GLASINAC

- Čopelj (-) Selim - Jasenovac (1945.).[270]

MILJINE

- Lončarević (-) Mehmed (1903.) - Jasenovac (1942.).
- Tahinpašić (Emin) Fatima (1922.) - Jasenovac (1945.).

SOKOLAC

- Dizdarević (Ibrahim) Hamdija (1910.) - Jasenovac (1944.).
- Duraković (Vejsil) Edhem (1918.) - Jasenovac (1942.).

SRBAC

BOSANSKI KOBAŠ

- Hadžijusufović (Šefko) Šefko (1900.) - Stara Gradiška (1944.).

---

[269] „Sarajevo u revoluciji", tom 3, Sarajevo, 1979. str. 548.
[270] ABiH, ZKUZ, U.G. 268/46

STOLAC

BITUNJA

- Isaković (Alija) Halil (1911.) - Stara Gradiška (1944.).[271]

BURMAZI

- Gerin (Mujo) Dervo (1924.) - Jasenovac (1945.).

STOLAC

- Behmen (Muhamed) Šefik (1925.) - Jasenovac (1945.).
- Dizdar (Muharem) Refika (1921.) - Jasenovac (1945.).[272]
- Opijač (Asim) Ahmed (1898.) - Jasenovac (1945.).
- Turajlić (Avdo) Rabija (1923.) - Stara Gradiška (1943.).

ŠIPOVO

BEŠNJEVO

- Bahtić (Aga) Hamdo (1922.) - Jasenovac (1944.).

ŠIPOVO

- Čar (Omer) Šaćir (1906.) - Jasenovac (1945.).

TESLIĆ

DONJI RANKOVIĆ

- Beganović (-) Osman (1894.) - Jasenovac (1941.).
- Beganović (Osman) Dulaga (1914.) - Jasenovac (1941.).
- Beganović (Pašo) Hasnija (1926.) - Jasenovac (1945.).

[271] *Podaci su dobijeni iz više izvora, a potvrdio ih je rodak ubijenog Halila, Isaković Halil, koji živi u Sarajevu. Ispričao nam je da je ubijeni Halil amidža od poznatog književnika Alije Isakovića.*

[272] *"Dizdar Muharema Refika, rođena 1921. godine u Stocu, neopredijeljena, domaćica. Uhapšena je 10.03.1945. godine u Sarajevu, internirana u Jasenovac gdje je ubijena 25.03.1945. godine. U logoru je bila 15 dana." (Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5 ABiH)*
Podatke je također dao Majo Dizdar, sin književnika Mehmedalije Maka Dizdara. Prema saznanju koje je imao, njegova tetka Refija je u 17. godini ubijena, 1945. godine, u logoru Jasenovac.

PRIBINIĆ

- Bešić (Suljo) Alija (1924.) - Jasenovac (1942.).[273]

TESLIĆ

- Beganović (Biber) Hađira (1908.) - Jasenovac (1945.).
- Beganović (Delija) Alija (1907.) - Jasenovac (1945.).
- Beganović (Delija) Nazif (1905.) - Jasenovac (1945.).
- Beganović (Ibro) Mehmed (1926.) - Jasenovac (1945.).
- Beganović (Mustafa) Fata (1906.) - Jasenovac (1945.).
- Beganović (Osmo) Omer - Jasenovac (1942.).
- Beganović (Osman) Bisera (1926.) - Jasenovac (1942.).
- Beganović (Ramo) Hašim (1912.) - Jasenovac.
- Beganović (Ramo) Rašid (1919.) - Jasenovac (1942.).
- Beganović (Tahir) Hašim (1919.) - Jasenovac (1942.).
- Kopić (Selim) Hasan (1922.) - Jasenovac (1942.).

TEŠANJ

KALOŠEVIĆI

- Beganović (Murat) Đehva (1914.) - Jasenovac (1941.).
- Beganović (Osman) Alija (1921.) - Jasenovac (1941.).

LEPENICA

- Beganović (Huso) Pašana (1902.) - Jasenovac (1941.).
- Beganović (Huso) Hafir (1897.) - Jasenovac (1942.).
- Beganović (Huso) Mustafa (1890. ili 1904.) - Jasenovac (1941. ili 1942.).
- Beganović (Huso) Refija (1912.) - Jasenovac (1941.).
- Beganović (Mustafa) Hašim (1923.) - Jasenovac (1942.).
- Beganović (Osmo) Edhem (1939.) - Jasenovac (1942.).

RADUŠA

- Skopljak (Huso) Alija (1920.) - Jasenovac (1941.).[274]

[273] *Advan Hozić „Teslić u NOB-u", Teslić, 1985, str. 269.*

[274] *"Skopljak Alija, rođen 1913. u Tešnju (Raduša), sin Huse i Ane r. Artuković, neoženjen, bolničar, upućen u logor na prijedlog Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo i V.Ž. Vrhbosna na vrijeme od tri godine; omogućio je bieg Olgi Marasović, poznatoj komunistkinji, koja se nalazila na liječenju u drž. Bolnici u Sarajevu."*

TEŠANJ

- Ajanović (Ilijazbeg) Edhem (1921.) - Jasenovac (1942.).[275]
- Alekić (Hidan) Aljo (1902.) - Jasenovac.
- Aličić (Osman) Nazif (1905.) - Jasenovac (1942.).
- Alikić (Osmo) Hazba (1939.) - Jasenovac (1942.).
- Alikić (Osmo) Ramiza (1936.) - Jasenovac (1942.).
- Alikić (Osmana) Hađira (1927.) - Jasenovac. [276]
- Avdibegović (Bahrija) Muharem (1923.) - Stara Gradiška (1942.).
- Galijašević (Hakija) Suljo (1918.) - Jasenovac (1945.).[277]
- Hodžić (-) Muhamed - Jasenovac.[278]
- Kapetanović (Eminbeg) Ismetbeg (1912.) - Stara Gradiška (1944.).[279]
- Kapetanović (Eminbeg) Safetbeg (1900.) - Stara Gradiška (1944.).
- Kapetanović (Safetbeg) Eminbeg (1919.) - Jasenovac (1942.).
- Kasanović (Fadil) Žilka (1929.) - Jasenovac (1942.).
- Mašić (Pašo) Fatima (1922.) - Jasenovac (1941.).
- Musić (-) Ramo (1882.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Murata) Hana (1904.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Ramo) Mehmed (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Ramo) Zeko (1914.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Safeta) Mureta ili Murveta (1910.) - Jasenovac (1942.).

PODGORICA

PODGORICA

- Hadžović (Halil) Mahmut (1918.) - Jasenovac (1942.).
- Laćević (Buto) Ahmet (1900.) - Jasenovac (1945.).
- Šaković (Alija) Selman (1922.) - Jasenovac (1945.).[280]

---

[275] *"Ajanović Edhem rođen 1920. u Tešnju, sin Ilijazbega i Have Turalić, đak. Upućen u logor na priedlog Ž.R.O. na vrijeme od tri godine; kao djelatni partizan predao se našim oblastima". (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dne 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 7.)*

[276] *Antun Miletić „Koncentracioni logor Jasenovac", knjiga II, NK Beograd, str. 931 i 932 (br. Dokumenta 371 – sveska na čijim koricama piše: „originalni popis zatočenica logora Jasenovac").*
„Alikić Hadžira, rođena 1927. u Tešnju, kći Osmana i Hanife r. Bobarić, neudata, pjevačica. Upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrijeme od jedne godine; radi nemorala i skitnje". (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dne 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 15.)

[277] *ABiH, ZKUZ U.G. 601/46*

[278] *Advan Hozić „Tešanj i Tešanjski kraj 1918-1945", Tešanj, 1998., str. 81.*

[279] *Podatke su dali Šemsudin Mulaomerović i njegova supruga Fatima rod. Kapetanović sa mjestom boravka u Banja Luci. Prema njihovom kazivanju, u logoru Stara Gradiška su ubijeni Kapetanović Eminbega Ismetbeg, Kapetanović Eminbega Safetbeg i Kapetanović Salihage Džemila supruga Ismetbega Kapetovića, a u logoru Jasenovac je ubijen Kapetanović Safetbega Eminbeg.*

[280] *ABiH, ZKUZ. U.G. 630/46*

TRAVNIK

BIJELO BUČJE

- Đafić (Huso) Plana (1890.) - Jasenovac (1942.).
- Đafić (Mustafa) Bajrama (1938.) - Jasenovac (1942.).
- Đafić (Mustafa) Hasiba (1940.) - Jasenovac (1942.).
- Đafić (Mustafa) Ramiza (1934.) - Jasenovac (1942.).
- Đafić (Šaćir) Mustafa (1914.) - Jasenovac (1942.).
- Hađović (Mahmut) Alija (1940.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Bajro) Fahro (1938.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Bajro) Muharem (1941.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Halil) Zlata (1917.) - Jasenovac (1942.).

MALINE

- Zlatić (Salko) Smajo (1922.) - Jasenovac (1942.).

POLJE

- Bajrić (-) Fata (1896.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (-) Osman (1890.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Haso) Hadžera (1900.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Ibro) Džemal (1909.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Ibro) Mustafa (1918.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Ibro) Ramo (1900.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Ibro) Rešad (1917.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Meho) Fehim (1910.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Osmana) Izeta (1939.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Osmana) Muharem (1930.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Osman) Sida (1926.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Rešad) Mehmed (1935.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Rešad) Sadeta (1941.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Suljo) Redžo (1890.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Selim) Nedžiba (1932.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (-) Zumra, djevojačko prezime Džananović (1914.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Selim) Sida (1928.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Selim) Hanifa (1931.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Selim) Muharem (1934.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Redžo) Ahmet (1938.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Osman) Selveta (1931.) - Jasenovac (1941.).

JEZERO

- Mrgić (Zejnil) Ibrišim (1910.) - Jasenovac (1941.).

SLIMENA

- Bajrić (Džemil) Ibro (1906.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Mustafa) Ibro (1900.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Sale) Feho (1895.) - Jasenovac (1941.).
- Zahirović (Bečo) Miza ili Mirza (1921.) - Jasenovac (1942.).

TRAVNIK

- Bajrić (Čerim) Edhem (1925.) - Jasenovac (1943.).
- Bajrić (Ibro) Redžo (1919.) - Jasenovac (1941.).
- Bajrić (Suljo) Hatiđa, djevojačko prezime Rizvić (1908.) - Jasenovac (1941.).
- Beganović (Derviš) Hamida (1927.) - Jasenovac (1944.).
- Begovac (Huso) Mehmed (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Bešić (Ahmet) Ibrahim (1935.) - Jasenovac (1943.).
- Durić (Ahmet) Hasan (1906.) - Jasenovac (1943.).
- Đulić (Meho) Tufko (1905.) - Jasenovac (1942.).
- Đulić (Tufko) Mujo (1930.) - Jasenovac (1942.).
- Đulić (Tufko) Osman (1937.) - Jasenovac (1942.).
- Fazlić (Farlo ili Fahro) Bećir (1902.) - Jasenovac (1944.).
- Filipović (Hamdo) Alimaga (1926.) - Stara Gradiška (1944.).
- Filipović (Hamid) Almasa (1928.) - Jasenovac (1944.).
- Gavranović (Zajko) Mujo (1903. ili 1925.) - Jasenovac (1942. ili 1943.).
- Hafizadić (-) Emina (1890.) - Jasenovac (1945.).
- Hercegovac (-) Ibro - Jasenovac (1944.).[281]
- Kerić (Suljo) Zahid (1919.) - Jasenovac.[282]
- Klepić (-) Biber (1883.) - Jasenovac (1942.).
- Kolasović (Hakija) Meho (1914.) - Jasenovac (1945.).[283]
- Parić (Halil) Latifa (1905.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Omer) Ibrahim (1933.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Omer) Omer (1934.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Omer) Smajo (1936.) - Jasenovac (1942.).
- Sinanović (Meho) Šefik (1936.) - Jasenovac (1943.).
- Sinanović (Meho) Šefika (1931.) - Jasenovac (1943.).
- Sinanović (Sinan) Meho (1906.) - Jasenovac (1943.).
- Sujdažić (Ibrahim) Rifat (1914.) - Jasenovac (1942.).
- Sujoldžić (Mujo) Abdulah - Jasenovac (1942.).[284]
- Šaćirbegović (Abdulah) Sulejman (1900.) - Jasenovac (1944.).
- Šeškić (Šaćir) Abdulah (1910.) - Jasenovac (1942.).[285]
- Toromaković (Ibrahim) Mustafa (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Vejzagić (Rifat) Besim (1927.) - Jasenovac (1943.).[286]

[281] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 34069
[282] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 34034
[283] H.M.BiH
[284] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 34070
[285] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 34075/1
[286] ABiH, ZKUZ, U.G. 166/46

- Zahirović (Meho) Suma (1924.) - Jasenovac (1943.).
- Zahirović (Muslija) Mujo (1921.) - Jasenovac (1942.).

TREBINJE

GORNJE GRANČAREVO

- Slijepčević (Mahmut) Smajo (1907.) - Jasenovac (1944.).

LASTVA

- Jerković (Mušan) Halil (1895.) - Jasenovac (1942.).
- Habul (Hamid) Zajim (1904.) - Jasenovac (1944.).[287]

MOSTAĆI

- Bučuk (Jusuf) Mahmut - Maho (1918.) - Jasenovac (1945.).

POLICE

- Frenjo (Zaim) Ferid (1918.) - Jasenovac (1942.).

ČIČEVO

- Omeragić-Sarajlija (Salko) Hasija, djevojačko prezime Omeragić (1911.) - Jasenovac (1944.).

TREBINJE

- Alijagić (Huso) Edhem (1914.) - Jasenovac (1945.).
- Dizdar (Alija) Nezira, djevojačko prezime Babović (1881.) - Jasenovac (1945.).[288]
- Hadžović (Zaim) Nazif-Garo (1921.) - Jasenovac (1945.).[289]

---

[287] *Podatke je dao sin ubijenog Zajima, Habul Sabit koji živi u Visokom. Ispričao je da su Zajima uhapsili ustaše u Banja Luci 1942. godine radi saradnje sa partizanima, prema priči logoraša Bosnića čijeg se imena ne sjeća, finansa iz Banja Luke koji je odveden u logor Jasenovac radi navodnog šverca duhana a pukim slučajem je ostao živ. Zajma je ubio ozloglašeni ustaša Pinđo. Na ustaši Pinđi je vidio Zaimov kožni kaput.*

[288] *Dizdar Ibrahima Nezira r. 1881. u Trebinju, neopredijeljena, domaćica, uhapšena i zatvorena 10.03.1945. u zatvoru u Sarajevu, a onda internirana u Jasenovac, saradnik NOP-a. Ubijena je 25.03.1945. godine u logoru Jasenovac. U logoru je bila 15 dana. (Anketa SUBNOR-a, Sarajevo, obr. 5 ABIH)*
Podatke je također dao Majo Dizdar, sin Mehmedalije Maka Dizdara, unuk ubijene Nezire. Između ostalog je ispričao da su od Mehmedalije Maka i Hamida Dizdara u logoru Jasenovac ubijeni njihova majka Nezira Dizdar, rođena Babović, u Trebinju i sestra Refika, rođena u Stocu. Njihov treći brat Esad koji je živio u Dubrovniku je žrtva ustaškog terora. Usljed fizičkog maltretiranja kao psihički bolesnik umro je u bolnici.

[289] *U grupi zatvorenika iz Mitrovice prepoznao sam dvojicu drugova sa kojima sam prije rata radio u željezničkoj radionici u Sarajevu. To su Nazif Hadžović, bravar, i Alfred Deznana Bunco, električar, obojica članovi partije... odvedeni su 14. aprila 1945. godine iz Lepoglave u Jasenovac i tamo ubijeni. Zatvorili su ih u ćelije i nisu ih puštali više od mjesec dana. Jedino su im dozvoljavali da ljudske i fiziološke potrebe vrše van svojih ćelija i odmah bi ih zatim zaključavali. Da bi im i onako teško stanje otežali, ustaše bi u grupama dolazili u toku noći u njihove ćelije i premlaćivali*

- Nikontović (Halil) Salko (1900.) - Jasenovac (1943.).
- Omeragić (Salih) Asija (1910. ili 1911.) - Jasenovac (1942. ili 1944.).
- Pekušić (Salih) Muhamed (1908.) - Jasenovac (1944.).
- Sadović (Salih) Smail (1910.) - Jasenovac (1942./43.).[290]
- Šaran (Huso) Hakija (1908.) - Jasenovac (1944.).
- Zvizdić (Huso) Šefik (1920.) - Jasenovac (1944.).

TRNOVO

DEJČIĆI

- Oručević (Ahmet) Vejsil (1913.) - Jasenovac (1942.).

TUROVI

- Dedović (Selim) Meho (1910.) - Jasenovac (1945.).

TUZLA

GORNJA TUZLA

- Mehičić (Osman) Uzeir (1920.) - Jasenovac (1943.).
- Saračević (Sulejman) Husein (1914.) - Jasenovac (1945.).

KISELJAK

- Bajramović (Mehmed) Hava (1926.) - Jasenovac (1942.).

PASCI GORNJI

- Bajramović (Osmo) Hasan (1913.) - Jasenovac (1942.).

TUZLA

- Ahmetović (Zejčir) Mehmed (1891.) - Jasenovac (1944.).[291]

---

ih kundacima i raznim drugim predmetima. Ovo sistematsko mučenje i ubijanje ponavljalo se iz noći u noć. „Sarajevo u revoluciji", tom 4, Sarajevo, 1981. str. 552.

[290] Podatke je dao amidžić i imenjak ubijenog Smaila, Smail Sadović, stomatolog iz Sarajeva.

[291] Ahmetović Mehmed, rođen 1891. u Tuzli, sin Zejčira i Hamidovice r. Rašidović, otac dvoje djece, trgovac. Upućen u logor na prijedlog K.O. u Brčkom za vrieme od 2 godine; održavao veze sa partizanima i s njima suradivao. (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dne 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 5.)

- Bektić (Hasan) Aiša (1917.) - Jasenovac.[292]
- Jahić (-) Alija - Jasenovac (1943./44.).[293]
- Kurbašić (Hasan) Esad (1914.) - Jasenovac (1943.).[294]
- Mandžić (Muharem) Sulejman (1920.) - Jasenovac (1942.).[295]
- Mesihović (Đulaga) Meho (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Midžić (Čamil) Izudin (1912.) - Jasenovac (1944.).
- Musić (Alija) Mejra (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Mutišević (Osmo) Mustafa (1919.) - Jasenovac (1945.).
- Osmanović (Hasan) Ferida (1924.) - Jasenovac (1944.).
- Osmanović (Hasan) Sadika (1926.) - Jasenovac (1944.).
- Salihagić (Bakirbeg) Ifakethanuma, djevojačko prezime Tuzlić (1906.) - Stara Gradiška (1944.).[296]
- Šehanović (Muhamed) Muharem (1907.) - Jasenovac (1945.).[297]
- Prcić (Abdurahman) Enver (1916.) - Jasenovac (1945.).
- Rizvanović (Hamid) Hasan (1919.) - Jasenovac (1943.).
- Zahirović (Jusuf) Pašan (1900.) - Jasenovac (1942.).

VAREŠ

MIJAKOVIĆI

- Ibrišimović (Salko) Avdo (1904.) - Jasenovac (1942.).

VAREŠ

- Hasagić (Osman) Mustafa (1885.) - Jasenovac (1945.).
- Hrustanović (Alija) Vasvija (1906.) - Jasenovac.[298]
- Parić (Mehmed) Vejsil (1917.) - Jasenovac (1945.).
- Saletović (Muhamed) Džafer (1909.) - Jasenovac (1945.).
- Saletović (Muhamed) Sabaheta - Sabaha (1923.) - Jasenovac (1945.).[299]

---

[292] „Bektić Aiša, rođena 1917. u Tuzli, kći Hasana i Mine, r. Jašarević, neudata, kućanica, upućena u logor na priedlog Ž.R.O. u Tuzli na vrieme od 1 godine radi nemorala. „(Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dne 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 4.)

Antun Miletić „Koncentracioni logor Jasenovac", NK Beograd, str. 931 i 934 (Broj Dokumenta 371 Sveska na čijim koricama piše: „Originalni popis zatočenica logora Jasenovac")

[293] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 15426/2

[294] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 15426/2

[295] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 15426/1

[296] Evidentirana prema stalnom mjestu boravka u Banja Luci.

[297] ABiH, ZKUZ, U.G. 441/46

[298] ABiH, Anketa SUBNOR-a, Vareš, obr. 3

[299] Podatke je dao tečić ubijene Sabahete Prežić, Rešad iz Kaknja, prema njegovoj izjavi Sabaheta je uhapšena i ubijena u logoru Jasenovac radi toga što je izvezla partizansku zastavu koju je na planinu Zvijezda partizanima odnio ilegalac i partizan Indžić Milan.

VELIKA KLADUŠA

GRAHOVO

- Dolič (Hamo) Husein (1923.) - Jasenovac (1942.).

MALA KLADUŠA

- Demirović (Ibrahim) Rašid (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Ramnić (Haso) Rašid (1926.) - Jasenovac (1941.).

TRNOVI

- Didović (Haso) Vele (1894.) - Jasenovac (1943.).
- Keserović (Džanan) Hasan (1895.) - Jasenovac (1942.).
- Miljković (Mehmed) Šaban (1920.) - Stara Gradiška (1944.).

VELIKA KLADUŠA

- Demirović (Sejdo) Haša (1886.) - Jasenovac (1941.).
- Hajrulaković (Hasan) Šefko (1923.) - Jasenovac (1943.).
- Kesevović (Ferija) Munib (1918.) - Jasenovac (1942.).

VISOKO[300]

GORNJA VRATNICA

- Zulejhić (Vejsil) Sejda (1924.) - Jasenovac (1944.).

HADZIĆI

- Hasanović (Tahir) Habiba (1924.) - Jasenovac (1941.).
- Hasanović (Tahir) Muharem (1921.) - Jasenovac (1941.).

KALIĆI

- Nozić (Arif) Mirza (1928.) - Jasenovac (1945.).

---

[300] *Pored toga što su muslimane ubijali posebno četnici, a posebno ustaše, dešavalo se da su nad muslimanima zločine vršili udruženim snagama. „Dana 19.09.1944. vodila se borba između partizana sa jedne strane i četnika i ustaške milicije sa druge strane na teritoriji našoj (Tršće Visoko) pa su poslije terora u Mirno selo došli četnici sa ustaškom milicijom i ubili (navedeno 27 imena muslimanske nacionalnosti). ABiH, ZKUZ, Inv. br. 54889*

RIČICA

- Mehmedović (Šaban) Ibrahim - Jasenovac (1941./42.).[301]

VISOKO[302]

- Halilović (Ibrahim) Ahmed (1922.) - Jasenovac (1942.).[303]
- Keso (Dervo) Hamdo (1926.) - Jasenovac (1945.).
- Murtić (Mustafa) Enver (1928.) - Jasenovac (1945.).
- Patak (-) Meho (1917./19.) - Jasenovac (1943.).[304]
- Sinanagić (Meho) Ibrahim (1918.) - Jasenovac (1944.).
- Škarupan (Ahmet) Ismet (1929.) - Jasenovac (1945.).
- Tahmišćija (Hamdija) Rizah (1922.) - Jasenovac (1942.).[305]
- Tafro (Abdulaziz) Mehmed (1917.) - Jasenovac (1942.).
- Terzimehić (-) Ismet (1908./10.) - Jasenovac (1942./44.).[306]
- Zečević (-) Halim - Jasenovac (1942.).[307]
- Zečević (Hilmija) Džemal (1910.) - Jasenovac (1941.).
- Zulejhić (Atif) Zaim (1905.) - Jasenovac (1945.).
- Zulejhić (Hilmija) Zaim (1919.) - Jasenovac (1944.).

ZAGORNICA

- Ganić (Omer) Mustafa (1921.) - Jasenovac (1945.).
- Jamaković (Hasan) Mulo (1916.) - Jasenovac (1945.).

VIŠEGRAD

VIŠEGRAD

- Ćehajić (Arif) Irfan (1918.) - Jasenovac (1941.).
- Hreljić (Mešan) Đevahira (1880.) - Stara Gradiška (1943.).
- Musajbegović (-) Daut - Jasenovac (1941./42.).[308]

---

301 ABiH, ZKUZ, Inv. br. 6003

302 Nisam mogao tačno utvrditi u kojem logoru su ubijeni: „Pinjagić Munib star 17 godina, Delahmetović Ramiz star 25 godina, Isić Esad star 17 godina, Sirćo Šefko star 36 godina i Džudić Meho star 35 godina." Nisam ih uveo u spisak ubijenih u logoru Jasenovac „sve ove žrtve osumnjičeni kao simpatizeri i pomagači NOR-a prilikom lišavanja slobode od ustaških vlasti su mučeni i zlostavljani, pa iz Sarajevskog zatvora sprovedeni bilo za Jasenovac ili u logor u Zemunu, a odatle za Norvešku – svi po logorima likvidirani." ABiH, ZKUZ, Inv. br. 54886

303 ABiH, ZKUZ, U.G. 537/46

304 ABiH, ZKUZ, Inv. br. 54886

305 ABiH, ZKUZ, U.G. 537/46

306 „Terzimehić Ismet, sudija u Visokom, star 34 godine. Kao pomagač NOP-a sproveden za Sarajevo i u logoru likvidiran". ABiH, ZKUZ, Inv. br. 54886

307 ABiH, ZKUZ, U.G. 537/46

308 ABiH, ZKUZ, U.G. 275/45

VITEZ[309]

KRUŠĆICA[310]

- Fafulović (Derviš) Bisera (1907.) - Jasenovac (1942.).[311]
- Fafulović (Akija) Azuna (1913.) - Jasenovac (1942.).
- Fafulović (Murat) Alija (1895.) - Jasenovac (1942.).
- Fafulović (Nazif) Čelebija (1910.) - Jasenovac (1942.).
- Fafulović (Paša) Nazif (1908.) - Jasenovac (1942.).
- Fafulović (Ređo) Bisera (1906.) - Jasenovac (1942.).
- Fafulović (Ređo) Smajo (1924.) - Jasenovac (1942.).
- Ferhatović (Alija) Mejra (1918.) - Jasenovac (1942.).
- Halilović (-) Tahira (1901.) - Jasenovac (1942.).[312]
- Husić (Alaga) Ahmet (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Mehić (-) Ahmet (1922.) - Jasenovac (1942.).[313]
- Mehić (Alaga) Šehida (1913.) - Jasenovac (1942.).
- Mehić (Femo) Hađira (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Mehić (Omer) Bajro (1918.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Arif) Arif (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Arif) Femo (1909.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Arif) Salih (1922.) - Jasenovac (1942.).
- Musić (Derviš) Hazma (1922.) - Jasenovac (1942.).[314]
- Musić (Nazif) Dedo (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Osmančević (Osman) Dudija (1901.) - Jasenovac (1942.).

VITEZ

- Džafić (Zajko) Sabiha (1917.) - Jasenovac (1942.).
- Džafić (-) Mustafa (1907.) - Jasenovac (1942.).[315]
- Mehić (Alaga) Šehida (1916.) - Jasenovac (1944.).
- Mehić (Salko) Bajro (1914.) - Jasenovac (1941.).

VLASENICA

VLASENICA

- Omerović (Avdija) Meho (1923.) - Jasenovac (1943.).

---

[309] Pored toga što su ustaše ubijali muslimane u logoru Jasenovac i drugim logorima, masovno su ih ubijali u Vitezu i okolini. ABiH, ZKUZ, Inv. br. 35650, 52667, 52675 i dr. Ustaše su vršili zločine nad muslimanima i u selu Ahmići. ABiH, ZKUZ, Inv. br. 35664, 54474 i dr.

[310] Jedan broj muslimana (Bošnjaka) se krije u nacionalnom smislu iza imena muslimana (Cigana) i obratno. Međutim, to je neznatan broj i on ne utiče na ukupan broj nastradalih muslimana.

[311] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 47419

[312] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 47419

[313] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 47416

[314] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 47419

[315] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 47417

VOGOŠĆA

UGLJEŠIĆI

- Čengić (Murat) Juso (1921.) - Jasenovac (1941.).

ZAGREB

ZAGREB

- Beganović (Rizvo) Hasnija (1937.) - Jasenovac (1944.).
- Bukovac (Ahmed) Vlasta (1920.) - Jasenovac (1945.).[316]
- Huseinović (Agan) Pule (1918.) - Jasenovac (1944.).
- Kahrić (Zlata) Šaban (1924.) - Stara Gradiška (1942.).

ZAVIDOVIĆI

DRAGOVAC

- Bajrić (Omer) Ćeba (1902.) - Jasenovac (1942.).
- Bajrić (Omer) Kemo (1930.) - Jasenovac (1942.).
- Bajrić (Omer) Smajo (1937.) - Jasenovac (1942.).
- Bajrić (Omer) Uzeir (1935.) - Jasenovac (1942.).
- Bajrić (Suljo) Omer (1916.) - Jasenovac (1942.).
- Bajrić (Paša) Čeba (1911.) - Jasenovac (1942.).
- Bajrić (Salko) Mehmed (1900.) - Jasenovac (1942.).
- Hasanović (-) Ćelebija (1882.) - Jasenovac (1942.).
- Hasanović (Paša) Duda (1928.) - Jasenovac (1942.).
- Hasanović (Paša) Mašo (1927.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Meho) Džulaga (1911.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Huso) Meho (1895.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Ramo) Dilfera (1901.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Halid) Zilka (1920.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Huso) Zlata (1895.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Meho) Hamdo (1931.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Murat) Hasan (1900.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Murat) Pašo (1905.) - Jasenovac (1942.).
- Salkić (Pašan) Bisera (1926.) - Jasenovac (1942.).

[316] *Bukovac Ahmeda Vlasta r. 1920. u Zagrebu, muslimanka, ubijena 1945. u Jasenovcu. (ABiH, Anketa SUBNOR-a, Sarajevo; obr. 1)*

JUNUZOVIĆI

- Salkić (Murat) Osmo (1910.) - Jasenovac (1942.).

MAJDAN

- Kupusović (Mustafa) Mustafa (1915. ili 1917.) - Jasenovac (1943.).

MUSTAJBAŠIĆI

- Hasanović (Atif) Meda (1886.) - Jasenovac (1942.).
- Mahić (-) Meho (1892.) - Jasenovac.[317]

ZENICA

BABIĆI

- Music (Alija) Bajro (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Tahirović (Alija) Zajko (1885.) - Jasenovac (1942.).

RIČICE - VRACE[318]

- Isaković (Mehmed) Ćamil (1904.) - Jasenovac (1944.).
- Isaković (Omer) Muharem (1900.) - Jasenovac (1944.).
- Isaković (Omer) Muniba (1918.) - Jasenovac (1944.).
- Isaković (Avdija) Ramo (1913.) - Jasenovac (1944.).
- Kubat (Avdo) Sakib (1912.) - Jasenovac (1944.).
- Kubat (Ibrahim) Halil (1915.) - Jasenovac (1944.).

ZENICA

- Bajrić (-) Ćeba (1912.) - Jasenovac (1942.).
- Begimanović (-) Mehmed - Jasenovac (1944.).[319]

---

317 *Mahić Meho r. 1892. u Mustajbašićima, musliman, radnik, ubijen u logoru Jasenovac. Podatke je dao Hasanović Ramiz. (ABiH, Anketa SUBNOR-a, Zavidovići, obr. 3).*

318 *Iz Ričica je u Jasenovac otpremljen značajan broj građana čija je sudbina bila različita. Jedni su ubijeni u Jasenovcu, drugi su transportirani u logore širom okupirane Evrope i to u Austriju, Norvešku, Njemačku itd. Beganović Huseina Mulo je uhapšen i otpremljen u Jasenovac a odatle u Norvešku gdje je ubijen. Svjedok stradanja logoraša u Jasenovcu i Norveškoj je preživio strahote bjekstvom iz Norveškog logora u Sovjetski Savez gdje se oženio ruskinjom i došao u Bosnu sa vrijednim fotografijama iz logora. Naime, prilikom bjekstva iz kancelarije komandanta logora je ukrao aparat za slikanje sa filmovima o strahotama iz logora kao i veću količinu slika. Na pojedinim slikama se vidi kako goli logoraši po snijegu, u sred zime, promrzli šetaju po dvorištu logora i tako umiru. Svjedok bjegunac iz norveškog logora je Imamović Derviš rođen u Ričici a svjedok ovih priča je Beganović Pašo iz Zenice.*

319 *ABiH, ZKUZ, inv. br. 9063/14*

- Čehajić (-) Irfan - Jasenovac (1945.). (Vidi fusnotu uz Repčić Aliju)
- Đulić (Jusuf) Mevla (1914.) - Jasenovac (1942.).
- Gradinčić (-) Ejub - Jasenovac (1945.).[320]
- Hilić (Ibro) Ibro (1906.) - Jasenovac (1945.).
- Husika (Mehmedalija) Sead - Jasenovac (1944.).[321]
- Kaknjo (Ahmet) Rifat (1908.) - Jasenovac (1945.).
- Kulenović (hfz. Ahmet) Husejn - Jasenovac (1945.).[322]
- Mutapčić (Eniz) Ismet (1912.) - Jasenovac (1945.).
- Nadžaković (-) Munib (1900.) - Jasenovac (1945.).[323]
- Repčić (-) Alija - Jasenovac (1945.).[324]
- Šeković (Arif) Irfan (1918.) - Jasenovac (1944.).
- Šestić (Fehim) Alija (1923.) - Jasenovac (1944.).
- Vojvodić (Ibro) Salih - Jasenovac (1945.).[325]
- Tafro (Abdulaziz) Muhamed (1917.) - Jasenovac (1942.).

ZVORNIK

GLUMINA

- Avdić (Hasan) Aljo (1900.) - Jasenovac (1943.).

SAPNA

- Mustafić (Avdo) Ibrahim (1925.) - Jasenovac (1944.).

ZVORNIK

- Čaušević (Salko) Hasan (1900.) - Jasenovac.[326]
- Resulović (Nazif) Salih (1926.) - Jasenovac.[327]

---

[320] „Gradinčić Ejub, Kulenović Husejn i Vojvodić Salih ubijeni u logoru Jasenovac (Ćamil Kazazović „Zenica u NOB-i 1942.-1945.", Zenica, str. 228)

[321] Podatke je dao Emir Porenda za djeda Mehmedaliju rođenog u Mramoru - Kakanj i dajdžu Seada, rođenog u Zenici ili Kaknju.

[322] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 9062/6

[323] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 46882

[324] "Alija Repčić, Ćamil Dizdarević, Irfan Čehajić, Mustafa Balta... , svi ubijeni u logoru Jasenovac upućeni iz Zenice" (Ćamil Kazazović „Zenica u oružanoj revoluciji", Zenica, 1984. str. 323)

[325] ABiH, ZKUZ, Inv. br. 9062/7

[326] „Čaušević Hasan, rod. 1900. u Zvorniku, sin Salke i Zumre rođ. Tihić, kolarski pomoćnik. Upućen u logor na prijedlog redarstvene oblasti za grad Zagreb na vrijeme od 2 godine; sudjelovao u Španjolskom građanskom ratu, bio član komunističke organizacije i prikupljao priloge za „Crvenu pomoć". (Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dne 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere. Redni broj 62.)

[327] „Resulović Salih, rođen 1926. u Zvorniku, sin Nazifa i Šadbere r. Arnautović, neoženjen, đak. Upućen u logor na prijedlog U.N.S. Zaštitnog redarstva za grad Sarajevo V.Ž. Vrhbosna na vrieme od 3 godine: imenovani je sudjelovao u borbi na strani odmetnika 7 mjeseci" .(Akt NDH – Odjel za javnu sigurnost – Odjel za političko redarstvo, Broj VT702-B/I-1945, Zagreb, dne 27. ožujka 1945. godine. Predmet: Popis zatočenika islamske vjere, Redni broj 285.

ŽEPČE

BEGOV HAN

- Fazlić (Adem) Hamdo (1902.) - Jasenovac (1942.).
- Hadžić (Ibro) Hava (1920.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžić (Ibro) Munir (1924.) - Jasenovac (1945.).
- Hadžić (Ibro) Munira (1929.) - Jasenovac (1945.).

ŽEPČE

- Bajrić (Meho) Zemina (1920.) - Jasenovac (1941.).
- Čaušević (Aga) Mustafa (1904.) - Jasenovac.
- Fazlić (Adem) Hamdo (1903.) - Jasenovac (1943.).

ŽIVINICE

BAŠIGOVCI

- Smajić (Dulaga) Ahmet (1906.) - Jasenovac (1942.).
- Smajić (Salih) Muharem (1902.) - Jasenovac (1942.).

ĐURĐEVIK

- Fazlić (Ibrahim) Mustafa (1918.) - Jasenovac (1943.).
- Habibović (Mustafa) Mumin (1912.) - Jasenovac (1943.).

KOVAČI

- Jašarević (Salko) Alija (1905.) - Jasenovac (1943.).

Spisak nije potpun.

ODGOVORNOST ZA ZLOČINE U LOGORU JASENOVAC

ODGOVORNOST ZA ZLOČINE U LOGORU JASENOVAC[1]

Ovako plansko, okrutno mučenje i ubijanje ljudi sigurno još historija nije zabilježila. Ustaški zločinci postupali su tačno po uzoru svojih njemačkih gospodara, oni su najsvjesnije izvršavali njihova naređenja, a sve sa jednim ciljem, da se naš narodi što više istrijebe a njima stvori što veći životni prostor.

Potpuna zavisnost ustaša o njemačkom gospodaru, samoosnivanje logora, upućivanje u logor "nepoćudnih", najbrutalnije primjenjivanje hitlerovske rasističke i nacističke teorije te konzekventno tjeranje u logore i istrebljivanje svih rasno i nacionalno "nečistih", iste metode mučenja, ubijanja uz male varijante "specijaliteta" ustaških svireposti, gradnje peći i spaljivanje žrtava u pećima (Picillijeva peć), sve to upućuje da su i Jasenovac i zločini u njemu bili njemački recept, njemačko hitlerovsko naređenje, a izvršenje djelo njihovih sluga, ustaša.

Radi toga i sva odgovornost za zločine u Jasenovcu pada podjednako na njihove njemačke naredbodavce i ustaške izvršioce.

I.

Pored članova njemačke vlade i ostalih njemačkih naredbodavaca za ove zločine odgovoran je u prvom redu tzv. poglavnik Ante Pavelić.

II.

U drugom redu odgovorni su i svi njegovi "doglavnici" i "državni vijećnici" kao i svi "ministri", koji su bili na dužnosti za te ere, naročito "ministri unutrašnjih poslova": dr. Artuković Andrija, dr. Lorković Mladen, dr. Nikšić Ante i Frković Mato.

III.

U trećem redu odgovorni su svi ravnatelji "Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost" i šefovi "Ustaške nadzorne službe" kao: Kvaternik Eugen, Jurčić Milutin, Corovski Božidar, Tomić Viktor, Lisak Erich, Herenčić Ivo, dr. Zimpermann Ljudevit, dr. Crvenković Filip, Tomašević Ivan, Vragović dr. Josip, Wagner Karlo, Rukavina Joso, Lučić Franjo, Benak dr. Aleksandar, Božinović dr. Zvonimir, Kirin Ico,Majić dr. Josip, Vaško Tibor, Fario Fabjan, Paver Vjekoslav, Gržeta Nikola, Radoš Franjo, Tomljenović Stjepan, Turkalj Branko, Mak Miroslav, Ceko, Ivan, Fulanović Miroslav.

IV.

Odgovorni su i svi viši i niži zapovjednici logora u Jasenovcu: Luburić Vjekoslav nazvan Maks, Šarac Ante, Miloš Ljubo, Filipović Majstorović Miroslav, Brkljačić Ivica, Šakić Dinko, Picilli Vinko, Matković Ivica, Pavlović Mirko i Džal Jakob.

V.

Konačno su odgovorni svi ustaški časnici, dočasnici, ustaše stražari, te doušnici i logoraši, koji su mučili i ubijali, i to: Atilović Ivan i Fran, zastavnici, Andričević Ivica, vodnik, Altarac Ante, poručnik.

---

[1] Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača.

Baganić Karlo, Balić Paško, Bašić Stevo Pindžo, sve ustaški dočasnici, ing. Beretin, tehničar, Boras Ante, Drago i Ivan, ustaški dočasnici, Bračić Nikola, vodnik, Brkljačić Jurica, zastavnik, braća Budimir, ustaški dočasnici, Brzica Petar, natporučnik, Burić Brusić Milan i Buntić Stepi i Šimun, dočasnici, Ciprijanović Jakob, poručnik.

Čačić Ivan, ustaški časnik, Čop Luka, vodnik, Čolak Petar, dočasnik, Čitić Mirko, dočasnik, Čovčić, Črček Joža i Čupić Jozo, poručnici.

Ćenan Ivan, dočasnik.

Dangubić Milan, vodnik, Delać Petar, dužnosnik, Diamantstein Bruno, logoraš-slobodnjak, Derek Božo, upravitelj Kožare, Đulkić Alaga, vodnik, Dimač Luka, časnik, Došen Mato i Dukarić Franjo, vodnici.

Elez Ante, natporučnik.

Falcini Vjekoslav, dočasnik, Forentić Stjepan, dužnosnik, Friganić Ante, vodnik i Frković Mile, vodnik.

Galić, logoraš, Glavinić Ante, dočasnik, Gašparović Dragan, zastavnik, Grgošević Jozo, zastavnik, Glamuzina Marko, poručnik, Grbavac Ivan, dužnosnik, Grubišić Jerko i Grgić Jure, zastavnici.

Hadžić Osman, logoraš-slobodnjak, Hirschberger Nikola, zastavnik, Horvat Ivan, vodnik i Horvat Mato, vodnik.

Ivanović Joso ml., dužnosnik, Ille, poručnik iz Šibenika. Jandić Ante, vodnik, Janković, logoraš-slobodnjak, Jarak Petar, zastavnik, Jurčević Ivan, vodnik, Juričić Jerko, zastavnik, Jusić Mujo, poručnik, i Jusić Šaban, dočasnik, Kapetanović Ahmet, natporučnik, Kardun Nikica, natporučnik, Kojić Ante, poručnik, Kojić Žarko, poručnik, Keza Mirko, dočasnik, Kolobarić Josip, zastavnik, Kolak Petar, vodnik, Kolarić Zlatko, natporučnik, Kordić Tihomir, poručnik, Kosić Ante dočasnik, Krešić Tvrtko, satnik, Kvasić Stipo, vodnik i Kujundžić Stipe, dočasnik.

Lipovac Zvonimir, vojni svećenik, Lisac Slavko, zastavnik,Lužić Stjepan, vodnik.

Mačković Josip, dužnosnik, Mandušić Ante, satnik, Majetić Dane, vodnik, Markotić Stanko, vodnik, Marčić Jerko, natporučnik, Markić Ivan, vodnik, Martinović Slavko, vodnik, Martinović Stojan, zastavnik, Mataja Josip, bojnik, Matijević Miro, bojnik, Matijević Joco, natporučnik, Matek Milan, zastavnik, Mihić Pajo, satnik, Matković Ljubo, časnik, Matijašević Matija, logoraš, Medvedović Mato, bojnik, Mihaljević Marko, zastavnik, Miljković Martin, natporučnik, Modrić Ante, zastavnik, Musa Mato, dočasnik.

Nekić Ivan, Neorčić Vlado, Novosel Stjepan, vodnici, Ostojić Mate, dočasnik.

Pavičić Petar, vodnik, Pehar Nikola, dočasnik, Pehar Petar, vodnik, Perković Marko, zastavnik, Penarić Mate, natporučnik, Petek Franjo, satnik, Polić Martin, poručnik, Poldrugi Stjepan, zastavnik, Polić Drago, dočasnik, Prpić dr. Mihajlo, satnik, Pudić Dragutin i Prgeša Ante, zastavnici.

Radić Miroslav, bojnik, Remenar Antun, satnik, Rendjec, natporučnik i Ružić Blago, zastavnik.

Sabljić Ilija, zastavnik, Stojčić Jozo, natporučnik, SpillerHerman, logoraš-slobodnjak, Skočibušić, časnik, Slišković Ivan, ustaški poručnik, Stanković Marko, zastavnik, Sudar Josip, satnik, Sudar Mile mlađi i stariji, vodnici.

Šepović Miro, vodnik, Štimac Dane, vodnik, Švaguša Andrija, časnik.

Tomas Josip, zastavnik, Tomić Jure, poručnik i Tralić Mirko, zastavnik.

Užičanin Rašid, dužnosnik.

Vasilj Ilija, poručnik, Vasilj Mata i Luka, dočasnici, Vidović Mile, vodnik, Visaković Nikola, bojnik, Vlaho Vinko, zastavnik, Vrban Mate, zastavnik i Vučić Ivan, dočasnik.

Zokić Ante, logoraš, Zrnušić Ante, zastavnik i Živanović Mato, poručnik, te svi ostali ustaše, kojima identitet nije ustanovljen.

Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača utvrdila ih je sve kao najteže zločince, narodne izdajice i narodne neprijatelje i smatra, da moraju biti najstrožije kažnjeni za sve zločine i nedjela, koja su počinili.

U Zagrebu, dne 15. studenoga 1945.

Broj: 4547/45

ZEMALJSKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA
OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA

Sekretar:
Dr. Ante Štokić, v. r

Predsjednik
Dr. Venceslav Celigoj, v. r

Poglavnik kod Fuhrera u glavnom stanu na Istočnom bojištu

(Hrvatska slikovna služba)

Aleksandar Ler, njemački general pukovnik, komandant Jugoistoka, odgovoran za masovne zločine nad stanovništvom na tlu Jugoslavije (ABiH)

Rudolf Liters, general-lajtnant, komandant svih njemačkih trupa na teritoriji NDH, odgovoran za masovna logorisanja stanovništva (ABiH)

Maks Luburić

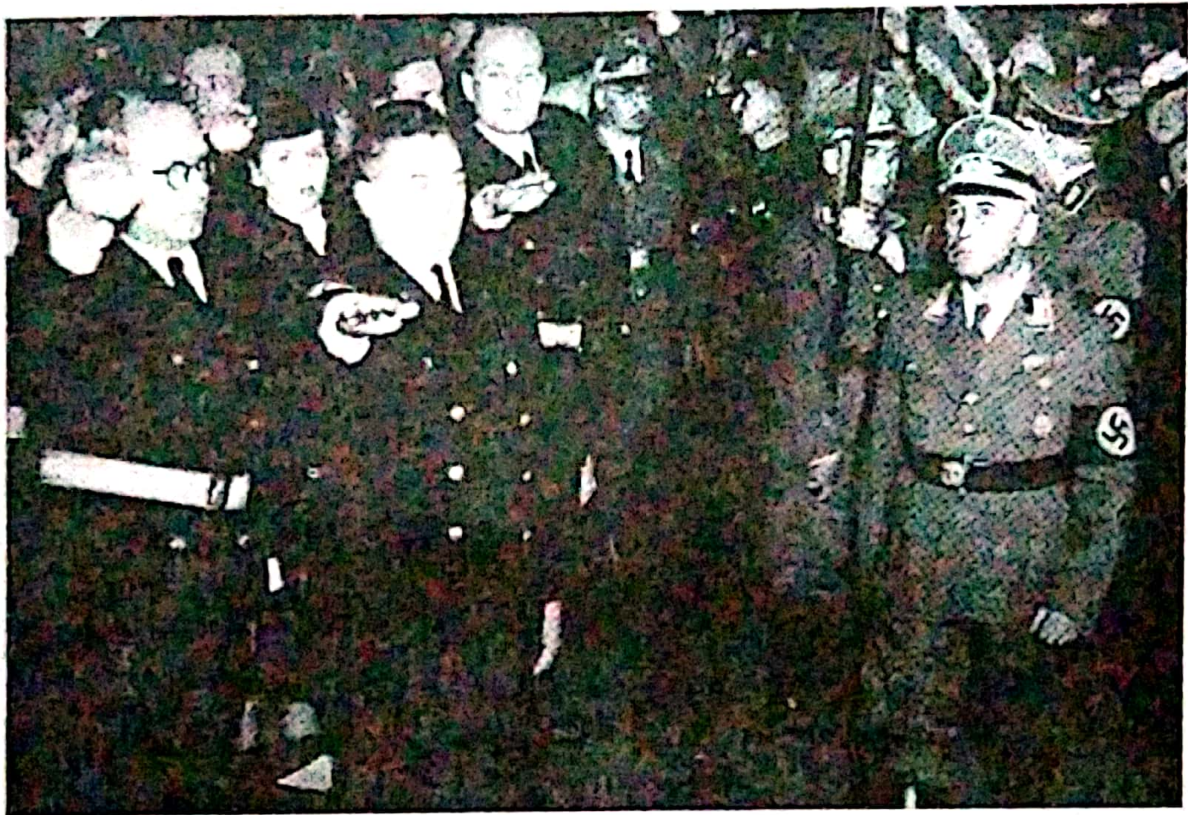

Ljubo Miloš

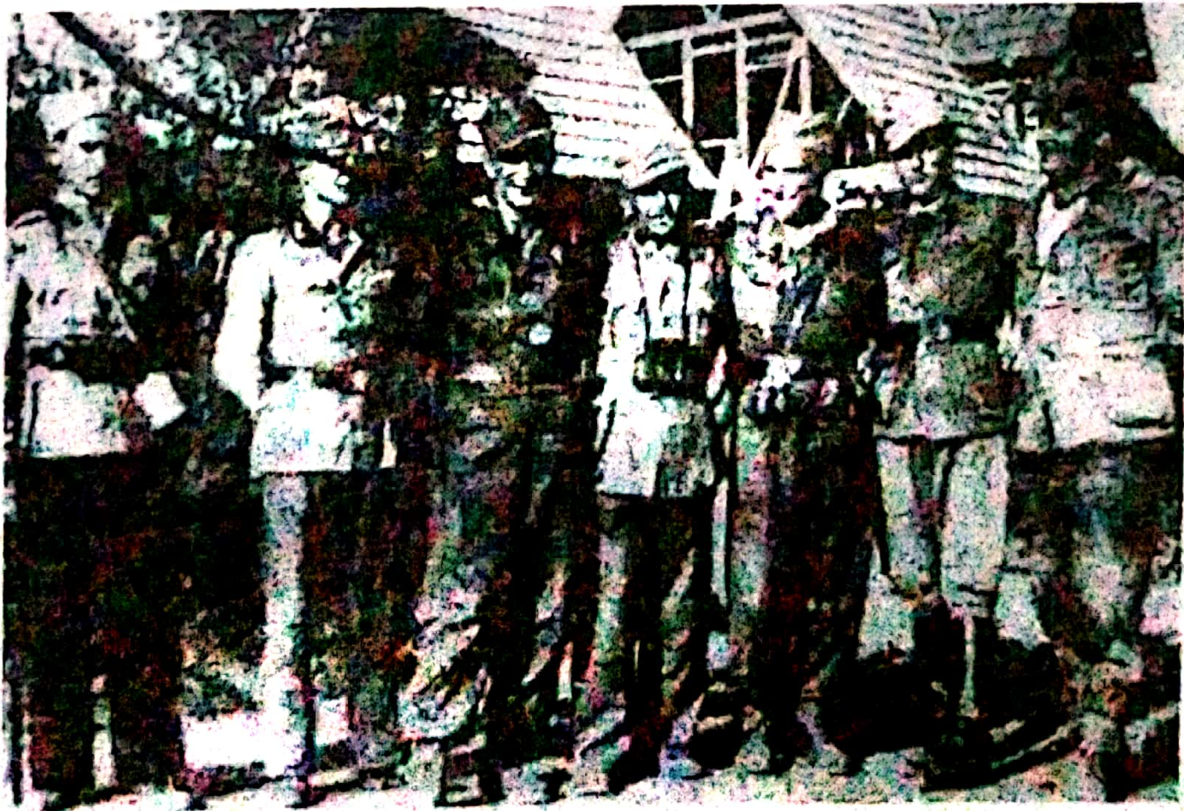
(ABiH)

Majstorović Filipović kao ustaški časnik

Andrija Artuković, kao ministar u vladi NDH, pozdravlja zvaničnike Trećeg Rajha (ABiH)

Njemci, ustaše, domobrani i četnici na istom zadatku (ABiH)

IZVODI IZ RECENZIJA

Knjiga Nihada Halilbegovića o stradanju Bošnjaka u Jasenovcu pojavljuje se nakon posljednjih «jugoslavenskih ratova», aktuelizirajući na svoj način značaj ne samo nekih dosadašnjih studija i statistika o žrtvama ovog logora, već u prvom redu i pitanje bošnjačkog odnosa prema sopstvenoj historiji i njenim «zatamnjenim stranama». Teško je iščitavati literaturu koja nas i same proziva, traži odgovore zašto je mnogo toga iz nacionalne historije bilo neistraženo, prećutkivano, minimizirano, prepušteno organiziranom zaboravu.

Halilbegović, boreći se protiv strategije ćutanja, opominje da se nad historijom mora misliti, suprostavlja se logici «kratkog pamćenja», da sa protokom vremena sve ide u zaborav. Osnovni motiv autora je bio taj, da se, utvrdi bar približno, imenom i prezimenom, broj bošnjačkih žrtava u Jasenovcu. Prikupio je i predočio niz dokumenata i priloga koji su i ranije, preko drugih knjiga i zbornika, bili dostupni naučnoj javnosti, ali im njihovo objedinjavanje sa novim dokumentima, kazivanjima, daje dodatnu dimenziju. Ovaj logor je bio i ostao traumatično pitanje koje u nauci iziskuje sistematičan i objektivan pristup.

Stradanja Bošnjaka u «logorima smrti» u Drugom svjetskom ratu nisu bila u ranijoj, bosanskohercegovačkoj marksističkoj historiografiji posebni predmet naučnih istraživanja, što ovu knjigu, nastalu u postjugoslavenskom periodu, koja otkriva brojna individualna i porodična stradanja, čini vrijednom pažnje ne samo stručne već i šire javnosti. Na njenim stranicama ispisane su nove, potresne priče o udesu Bošnjaka, koje su trebale čekati više decenija da se zabilježe i objave. Spremnost da se saopšti istina ovisi od čitavog spleta okolnosti. Publicistika i feljtoni su kod Bošnjaka nerijetko prevazilazili domete i matrice tradicionalne historiografije, doprinoseći ujedno novim saznanjima o slojevitoj prošlosti koja se ne može jednostavno interpretirati.

Ova knjiga svakako ne može ostaviti čitaoce ravnodušnim, emotivno neopterećene, uzimajući u obzir ciklična, fatalna ponavljanja historije, razmjere i posljedice bošnjačkog stradanja, historijske vertikale koje se nameću, kao i mogućnosti usporedbe ne tako davne prošlosti sa sadašnjošću. Svojim sadržajem upućuje na šira promišljanja o Bosni i bošnjačkom narodu, na česte kolektivne tragedije i traume koje prevazilaze jedna drugu, na razmišljanja o poukama koje se moraju izvlačiti iz prošlosti. Reaktuelizirajući i odgovarajući na određene historiografske probleme i "bjeline", knjiga dobija na značaju koji nadrasta postavljene vremenske i tematske limite, ostavljajući, kao značajan prilog, naznake i putokaze za dalja istraživanja. Nema u nauci konačnih odgovora na složena pitanja, niti odgovora za sva vremena.

Autoru je neposredno skrenuta pažnja na potrebu da se, u pripremi teksta za štampu, izvrše neophodna metodološka i terminološka ujednačavanja osnovnog teksta kao i nužne dopune napomena, da se izbjegnu izvjesna ponavljanja kako bi tekst bio pregledniji i kompaktniji.

S obzirom da će ova knjiga biti svakako predmet interesiranja ne samo šire već i stručne javnosti, imajući pogotovo u vidu ozbiljnost i značaj teme o kojoj govori, ona mora biti podvrgnuta brižljivim lektorsko-korektorskim intervencijama.

Sarajevo 25. april 2006.

Dr SAFET BANDŽOVIĆ

* * *

Masovna stradanja Bošnjaka (bez obzira na njihovu nominaciju), po mišljenju istraživača ove tematike kontinuirano počinju sa tzv. ili Velikim Bečkim ratom (1683.-1699), da bi se vrhunila u agresiji na BiH i genocid nad ovim narodom u razdoblju 1992-1995. Sve te etape stradalništva Bošnjaka, koje se uvijek, na ovaj ili onaj način realizovalo, ostale su iz raznih razloga (prevashodno zbog onemogućavanja od komunističke jugoslovenske vlasti) sistematski neistražene, nepublicirane i neprezentirane najširoj javnosti. Tek nakon demokratskih promjena, te stvaranja novih država na području ex Jugoslavije, u tom, iako rudimentnom pluralističkom ambijentu, dotada zatomljena naučna misao, počinje da promišlja taj stradalnički bošnjački realitet, što je polučilo respektabilnu izdavačku produkciju. Međutim, bez okolišavanja se može reći da su neka bolna pitanja historije zločina nad Bošnjacima tek otvorena, te da u vezi s tim predstoji izuzetan angažman svekolike kompetentne naučne i stručne misli. U tu kategoriju spada i koncentracioni logor Jasenovac u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj (NDH), osnovan u ljeto 1941, po uzoru na nacističke logore smrti. O zločinima u ovom logoru do sada su uglavnom istraživali srpski i hrvatski historičari, koji su nudili dijametralne stavove (precjenjivanje i minimiziranje), posebno oko dva ključna pitanja (broj ubijenih i njihova nacionalnost). Bošnjaci su se malo spominjali, ili se nisu uopšte spominjali, kao i da ne postoje, kao da ih tamo nije ni bilo. Taj veo tajne, koji je još jedan u sistematskom prikrivanju zločina nad Bošnjacima, podstakao je Nihada Halilbegovića, pisca više studija iz historije Bosne i Bošnjaka da se prihvate izuzetno teškog, odgovornog i pionirskog zadatka da istraži stradanje Bošnjaka u jasenovačkom logoru. Nakon napornog rada, konsultujući kompetentne dokumente različite provenijencije, uz brojna svjedočenja i fotose, autor je napravio, odnosno pripremio za objavljivanje obiman rukopis "BOŠNJACI U JASENOVAČKOM LOGORU".

Višestruke su koristi ovog djela.

Stvaranje novog ambijenta na područjima ex Jugoslavije, prije svega urušavanjem rigidnog komunističkog sistema, nijedno pitanje, pa ni Jasenovac i njegove žrtve ne mogu više biti tabu tema, koja se ne bi naučno i stručno promišljala. U razini takvog diskursa je i knjiga "Bošnjaci u jasenovačkom logoru", autora Nihada Halilbegovića. Ona je problematizirala pitanje stradanja Bošnjaka u Jasenovcu, koje do sada nije dovoljno obrađivano. I sada se, najčešće čuje da su u Jasenovcu stradali Srbi, Romi, Jevreji, pri čemu nema dovoljno podataka o Bošnjacima. Treba istaći da je brojka stradalnika ovog naroda do sada otkrivena u ovoj knjizi – 1520, izuzetno visoka, te zaslužuje da se nastavi istraživanje – po imenu i prezimenu i drugim relevantnim podacima. Svaka žrtva zaslužuje pijetet, u smislu njene nominacije, što je minimum odavanja počasti prema njoj...

Dr. Bedr Macić

S A D R Ž A J

ISBN 9958-47-102-7
9789958471025